VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Mažajai bendrijai „IMM architektai“ 2022-06- Nr.
info@aimm.lt

DĖL PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ PAGAL 2021 M. VASARIO 4 D. SUTARTĮ NR. A64-45/21 TVIRTINIMO

Vilniaus miesto savivaldybės administracija (toliau – Užsakovas) ir mažoji bendrija „IMM architektai“ (toliau – Projektuotojas) 2021 m. vasario 4 d. sudarė sutartį Nr. A64-45/21 (toliau – Sutartis) dėl Vokiečių gatvės Vilniuje projektavimo darbų bei statinio projekto vykdymo priežiūros atlikimo.

Užsakovo atstovai susipažino su Projektuotojo pateiktais Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projekto projektinių pasiūlymų pakeitimais po įvykusio viešojo svarstymo bei papildomo pristatymo visuomenei, ir jiems pritaria.

PRIDEDAMA. Projektiniai pasiūlymai, 311 lapų.

Administracijos direktorė

Laura Kairienė, el. paštas laura.kairiene@vilnius.lt

Vokiečių gatvė

Projektiniai pasiūlymai

aimm

Statytojas	**Vilniaus miesto savivaldybė**
Projektuotojas	**MB, IMM architektai**
Projekto pavadinimas	**Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas**
Statinio projekto numeris	**AIMM22_01-1-R**
Statinio projekto etapas	**Projektiniai Pasiūlymai (PP)**
Naudojimo paskirtis	**Susisiekimo komunikacijos (8.2 Gatvė)**
Statinio kategorija	**Neypatingasis statinys: D kategorijos gatvė**
	Visuomenei svarbus statinys
Bylos išleidimo data	**2022 06**

Vardai, pavardės, Pareigos.

Ignas Račkauskas
Architektas, A2086, direktorius, MB “IMM architektai”

Mindaugas Glodenis
Architektas, MB “IMM architektai”

Mikas Kauzonas
Architektas, MB “IMM architektai”

Robertas Zilinskas
PV, A1014, 0817, UAB “Atodangos”

Rasa Laurinavičienė
Kraštovaizdžio dizainerė

Vokiečių gatvės Vilniuje rekonstravimo projektiniai pasiūlymai

Bylos dokumentų žiniaraštis

Eil. Nr.	Pavadinimas	Lapų Skaičius	Psl.
1.	Titulinis lapas	1	2
2.	Bylos duomenų žiniaraštis	1	3
3.	Projektinių pasiūlymų rengimo užduotis	5	4-8
4.	Pagr. dokumentai, trumpas projekto aprašymas, bendrieji rodikliai, esamos situacijos fotofiksacijos	5	9-14
5.	Statinio projekto atitiktis teritorijų planavimo dokumentams	12	15-27
6.	Tyrimų apžvalga	16	27-42
7.	1 etapo archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų architektūros tyrimai	155	43-197
8.	Dendrologinis tyrimas ir arboristinis vertinimas	33	198-230
9.	Gamtinės aplinkos būklės vertinimas ir tvarkymo rekomendacijos	10	231-240
10.	Projekto eigos aprašymas	4	241-244
11.	Projektiniai Pasiūlymai. Aiškinamasis raštas	59	245-303
12.	Projekto vizualizacijos	5	304-308
13.	Brėžiniai	3	309-311

Atestato Nr.	ATODANGOS	UAB "ATODANGOS"		UAB "Atodangos" Į.k. 221591590 Maionio g. 11 LT-06104 Vilnius www.atodangos.lt	**Projekto pavadinimas**	
A1014, 0817	PV	R. Zilinskas		2022	Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projekto projektiniai pasiūlymai	
	aimm			MB "IMM architektai" Į.k. 305596023 Šv. Stepono g. 32-13 LT-01312 Vilnius info@aimm.lt	**Dokumento pavadinimas**	Laida
A2086	Arch	I. Račkauskas		2022	Bylos duomenų žiniaraštis	0
	Arch	M. Glodenis		2022		
	Arch	M. Kauzonas		2022	**Dokumento žymuo**	Lapas / Lapų
LT	**Statytojas** Vilniaus miesto savivaldybė				AIMM22_01-1-R-PP	1 / 1

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

PRITARIU
Infrastruktūros skyriaus
L.e. skyriaus vedėjo pareigas
Arūnas Visockas

INŽINERINIO STATINIO PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ RENGIMO UŽDUOTIS

20__ m._____ _____d. Nr. A358

Eil. nr.	Pavadinimas	Reikalavimai
	I. Bendra informacija apie projektą	
1.	Projekto pavadinimas *(STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ papunktis 6.8.)*	*Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas*
2.	Statytojas	*Vilniaus miesto savivaldybė, į.k. 111109233, Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius* *El.paštas: savivaldybe@vilnius.lt*
3.	Užsakovas	*Vilniaus miesto savivaldybės administracija* Kontaktinis asmuo: *laura.kairiene@vilnius.lt*
4.	Projektuotojas	*MB “Imm Architektai”,* *El.paštas: info@aimm.lt*
5.	Pagrindinė statinio naudojimo paskirtis (pagal STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“)	*Susisiekimo komunikacijos (1.1 Gatvė), inžineriniai tinklai*
6.	Projektinių pasiūlymų rengimo tikslas	*Išreikšti ir pristatyti visuomenei gatvės rekonstravimo projekto architektūrinę idėją, apželdinimo, eismo sprendinius, bei atliktus tyrimus, kuriais remiantis projektuojama.*
7.	Statinio (-ių) ar statinių grupės kategorija (pagal STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“)	***Neypatingasis statinys:*** *D kategorijos gatvė.*
8.	Kita informacija (kultūros paveldo, saugomos teritorijos)	Kultūros vertybių registre: **Vilniaus senamiestis** (KVR u.k. 16073), kultūros paminklas; **Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinė vietovė** (KVR u.k. 25504), pripažinta valstybės saugoma.

9	Esamos statinio konstrukcijos, jų funkcinė paskirtis.	*Istorinis grindinys, esama asfalto važiuojamoji danga*
	II. Projektinių pasiūlymų apimtis ir statytojo pateikiami duomenys	
10.	Projektinių pasiūlymų apimtis	- *aiškinamasis raštas;* - *želdinių sprendiniai;* - *dangų sprendiniai;* - *eismo schema;* - *kultūros paveldo vertybių aprašymas;* - *vietos istorijos įamžinimo sprendinių aprašymas;* - *archeologinių tyrimų aprašymas;* - *dendrologinių tyrimų aprašymas;* - *gamtinės aplinkos būklės vertinimas ir rekomendacijos;* - *mažosios architektūros sprendinių aprašymas;* - *apšvietimo sprendinių aprašymas;* - *lietaus vandens tvarkymo aprašymas;* - *projekto vizualizacijos;* - *sklypo planas;* - *skersinis pjūvis;*
11.	Dokumentai, kuriais remiamasi.	- *teritorijų planavimo dokumentai;* - *Vilniaus senamiesčio specialiuoju paveldosaugos planas;* - *Senamiesčio apsaugos reglamentas;* - *Nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių KVR u.k. 16073 bei 25504 nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais – projekto sprendiniai neturi pažeisti juose nustatytų vertingųjų savybių;* - *Vokiečių g. rekonstrukcijos architektūrinį konkursą laimėjęs projektas;* - *Tvarkybą ir statybą reglamentuojantys teisės aktai;* - *Vilniaus miesto savivaldybės gatvių infrastruktūros standartas https://gatviustandartas.vilnius.lt/wp-content/uploads/2021/10/Vilniaus-gatviu-standartas.pdf* - *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 30-3844/1892.1.1E-TD20 patvirtintos Susisiekimo pėsčiomis projektų Vilniaus miesto savivaldybėje rengimo ir įgyvendinimo rekomendacijos https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/miesto-ukis-ir-transportas/susisiekimo-pesciomis-projektu-rekomendacijos/;* - *Vilniaus miesto savivaldybės 2016-06-15 tarybos sprendimu Nr. 1-518 patvirtintos Susisiekimo dviračiais projektų Vilniaus miesto savivaldybėje rengimo ir įgyvendinimo rekomendacijos https://vilnius.lt/wp-content/uploads/2018/07/duratu.pdf.* - *Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-10-15 patvirtintu įsakymu Nr. 30-1783 „Techninių eismo reguliavimo priemonių įrengimo ir jų priežiūros Vilniaus mieste aprašas“* - *Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-717Lietuvos*

		Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 24 d. Nr. D1-565 redakcija „Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklės“ - *„Želdinių apsaugos, vykdant statybos darbus, taisyklės“, patvirtintos LR aplinkos ministro 2010-03-15 įsakymu Nr. D1-193.* - *Grafinis/informacinis medžių žymėjimas plane ir medžių inventorizacijos lentelės sudėtis Vilniaus miesto savivaldybė - Želdynai (vilnius.lt)*
	III. Reikalavimai projektiniams pasiūlymams	
12	Esminiai funkciniai (paskirties) reikalavimai statiniui	*Sprendiniai turi atitikti Vokiečių g. rekonstrukcijos architektūrinį konkursą laimėjusį projektą, prisijungimo prie susisiekimo komunikacijų sąlygas* *ir susisiekimo komunikacijų statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.* *- Mažinti automobilių stovėjimo vietų skaičių (vadovaujantis Vokiečių g. rekonstravimo konkursą laimėjusiu projektu);* *- Išlaikyti esamas elektromobilių stovėjimo vietas ir krovimo stotelę;* *- Dviračių eismą organizuoti bendrame sraute Vokiečių g.;* *- Numatyti 3 požemines atliekų surinkimo ir rūšiavimo aikštelių vietas;* *- Numatyti vietas viešojo transporto sustojimams, lauko reklamos įrenginiams (galimybė palikti arba perkelti esamus įrenginius), prekių krovos vietas, mokėjimo už automobilių stovėjimą automatams ir miesto informacinės sistemos elementams, įvertinant visus esamus įrenginius dabartinėje viešojoje erdvėje;* *- Esamos skulptūros integravimo į naująją viešąją erdvę sprendinys;* *- Fontano naujojoje viešojoje erdvėje vieta ir tipas;* *- Numatyti erdves lauko kavinėms.*
13	Reikalavimai architektūros (estetinius aplinkai, kraštovaizdžiui	- *Susisiekimo sistemos dizaino detalės, elementų pločiai, skerspjūviai turi išlaikyti vieningus funkciškai pagrindžiamus parametrus.* - *Sprendiniai turi atitikti universalaus dizaino principus.* *Projekto sprendiniuose numatyti „suvesti“ vienodas dangas, kad jos nebūtų skirtingos, nedisonuotų „viduryje kelio, tako“.*
14	Nurodymai sprendinių derinimui, jų pritarimui	- *Susisiekimo komunikacijų projektinius pasiūlymus derinti su Infrastruktūros darbų priežiūros ir inžinerinių statinių projektų ir projektinių pasiūlymų vertinimo darbo grupe.* - *Projektinius pasiūlymus derinti su Atskirųjų želdynų projektų derinimo darbo grupe.* - *Projektinius pasiūlymus derinti su Kultūros paveldo apsaugos skyriumi.*
15	Nurodymai projektinių pasiūlymų vaizdinės informacijos parengimui	
16	Reikalavimai projekto rengimo dokumentų	*Lietuvių*

	kalbai (-oms).	
17	Reikalavimai projekto rengimo dokumentų įforminimui, sudėčiai ir pan.	*dokumentai pateikiami elektronine forma, pdf formatu, pasirašyti el. parašu, 2 vnt. skaitmeninėse laikmenose.*
	IV. Projektuotojo autorines teises ir galimi projekto keitimai	
18	*Projektuotojas turi jo parengtų projektinių pasiūlymų autorines teises. Statytojas be projektuotojo sutikimo projekto kopijas gali naudoti tik tam tikslui, kuriam skirtas Projektas.*	

Pastaba: projektinių pasiūlymų 2022-01-07 užduotį Nr. A358-4/22(2.9.4.5E-INF) laikyti negaliojančia.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus miesto savivaldybė 188710061, Konstitucijos pr. 3, LT-09601, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL VOKIEČIŲ GATVĖS PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ UŽDUOTIES PARENGIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-01-31 Nr. A358-9/22(2.9.4.5E-INF)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	L. e. Infrastruktūros skyriaus vedėjo pareigas, Infrastruktūros skyrius
Sertifikatas išduotas	Vilniaus miesto savivaldybės administracija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-01-31 09:13:55 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-01-31 09:14:06 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-12-07 09:47:57 – 2024-12-06 09:47:57
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, į.k. 188710061 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 09:38:49 iki 2024-12-19 09:38:49
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema „Avilys“, versija 3.5.56
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-01-31 09:15:01)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-01-31 09:15:01 Dokumentų valdymo sistema „Avilys“

Vokiečių gatvės Vilniuje rekonstravimo projektiniai pasiūlymai

Pagrindiniai dokumentai

Rengiant projektinius pasiūlymus, vadovautasi šiais dokumentais ir duomenimis:

1) Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendruoju planu

2) Vilniaus senamiesčio specialiuoju paveldosaugos planu;

3) Senamiesčio apsaugos reglamentu;

4) Nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių KVR u.k. 16073 bei 25504 nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais – projekto sprendiniai neturi pažeisti juose nustatytų vertingųjų savybių;

5) Vokiečių g. rekonstrukcijos architektūrinį konkursą laimėjusiu projektu;

6) Projektavimo užduotimi;

7) Projektinių pasiūlymų rengimo užduotimi;

8) Išduotomis techninėmis sąlygomis;

9) 2021 m. I etapo detaliųjų archeologinių tyrimų ataskaita (rengta Andriaus Šležo).

10) Istoriniais, dendrologiniais, ekologiniais tyrimais.

Pagrindiniai normatyviniai dokumentai

Lietuvos Respublikos Statybos įstatymas;

Lietuvos Respublikos Želdynų įstatymas;

STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“;

STR 1.01.02:2016 „Normatyviniai statybos techniniai dokumentai“;

STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“;

STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“;

STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“;

STR 1.12.06:2002 „Statinio naudojimo paskirtis ir gyvavimo trukmė“;

STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“;

STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“;

STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerines sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“;

Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai 2010.12.07 Nr.1-338;

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas;

PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“;

PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“.

2017-08-22 LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-672 patvirtintame apraše „Dėl produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašo, aplinkos apsaugos kriterijų ir aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turi taikyti pirkdami prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytais minimaliais ir aktualiais reikalavimais.

Trumpas projekto aprašymas

Objektas: Vokiečių gatvės teritorija Vilniuje

Statinio paskirtis: Susisiekimo komunikacijos (8.2 Gatvė)

Statybos rūšis: Nauja statyba

Darbo tikslas: atnaujinti viešosios erdvės dangas, želdinius, mažąją architektūra ir geriau įveiklinti teritoriją.

Darbo uždaviniai: suprojektuoti naujas gatvės dangas, jose simboliškai įamžinant istorinį užstatymą; numatyti ilgamečių augalų apželdinimą; numatyti atliekų konteinerių vietas; labiau pritaikyti teritoriją žmonių su negalia poreikiams; įgalinti laisvesnį pėsčiųjų judėjimą gatvės teritorijoje;

Projekto rūšis: projektiniai pasiūlymai (PP)

Projektuojamų statinių sarašas:

1. Vokiečių gatvė - susisiekimo komunikacijos (8.2. gatvė)
2. Dominikonų gatvės atkarpa - susisiekimo komunikacijos (8.2 gatvė)
3. Didžiosios gatvės atkarpa - susisiekimo komunikacijos (8.2 gatvė)
4. Fontanas – kitos paskirties inžinerinis statinys (12 aplinkos tvarkymo elementai)
5. Pastogė prie Rotušės - kitos paskirties inžinerinis statinys (12 aplinkos tvarkymo elementai - stoginė)
6. Lietaus vandens rezervuaras – kiti inžineriniai tinklai (9.5)
7. Skulptūra - kitos paskirties inžineriniai statiniai (12 aplinkos tvarkymo elementai)

Gamybos ar kitos veiklos rūšies, projektuojamos statinyje: -

Statinio techniniai ir paskirties rodikliai:

Pavadinimas	Mato vnt.	Iki rekonstravimo	Po rekonstravimo	Pastabos
1.1 Teritorija	m²	16936* / 18076 **	16936* / 18076 **	* Projektavimo užduotyje nurodomos teritorijos dydis ** Dydis su Išplėstine teritorija iki Rotušės fasado pietinėje dalyje ir Dominikonų gatvėje šiaurėje.
1.2 Apželdintas plotas/vandeniui laidžios dangos	m²	3052	2689* / 2704 **	
1.3 Apželdintas plotas/vandeniui laidžios dangos	%	18* / 16.9 **	15.9* / 15 **	
1.4 Parkavimo vietų skaičius	vnt.	120	40	

Projektavimo užduotyje nurodyta projektavimo riba

Fotofiksacijos

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

Fotofiksacijos

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

Fotofiksacijos

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

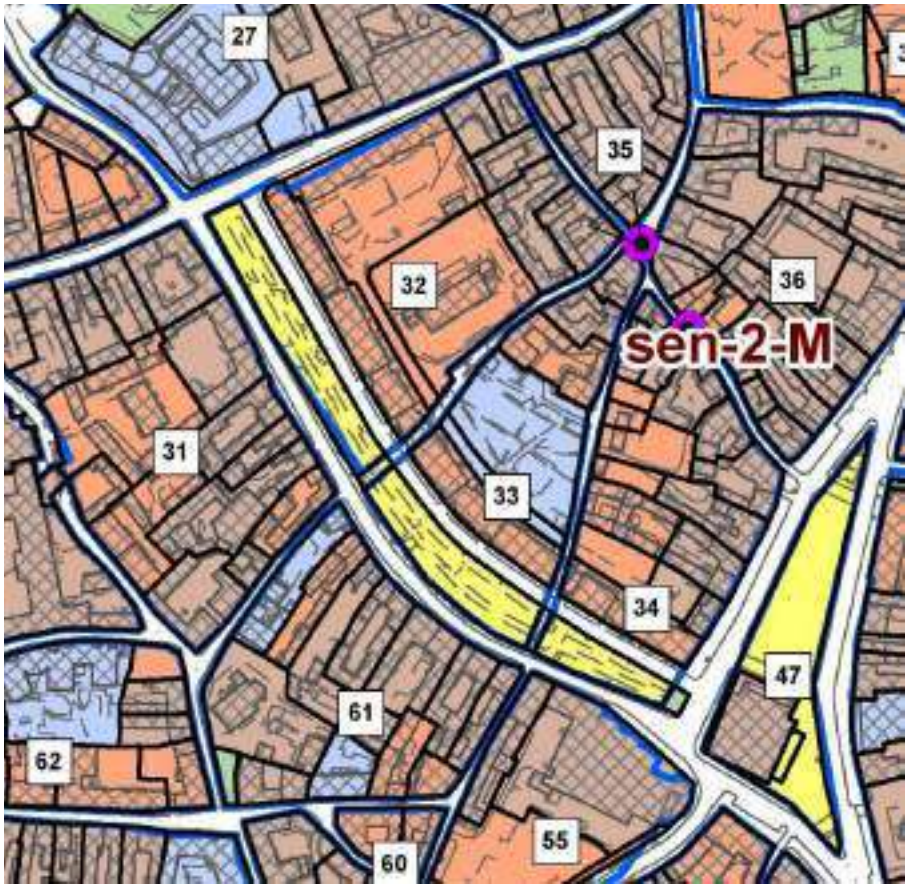

Esamos situacijos fotofiksacija (autorių nuotrauka)

Statinio projekto atitiktis teritorijų planavimo dokumentams

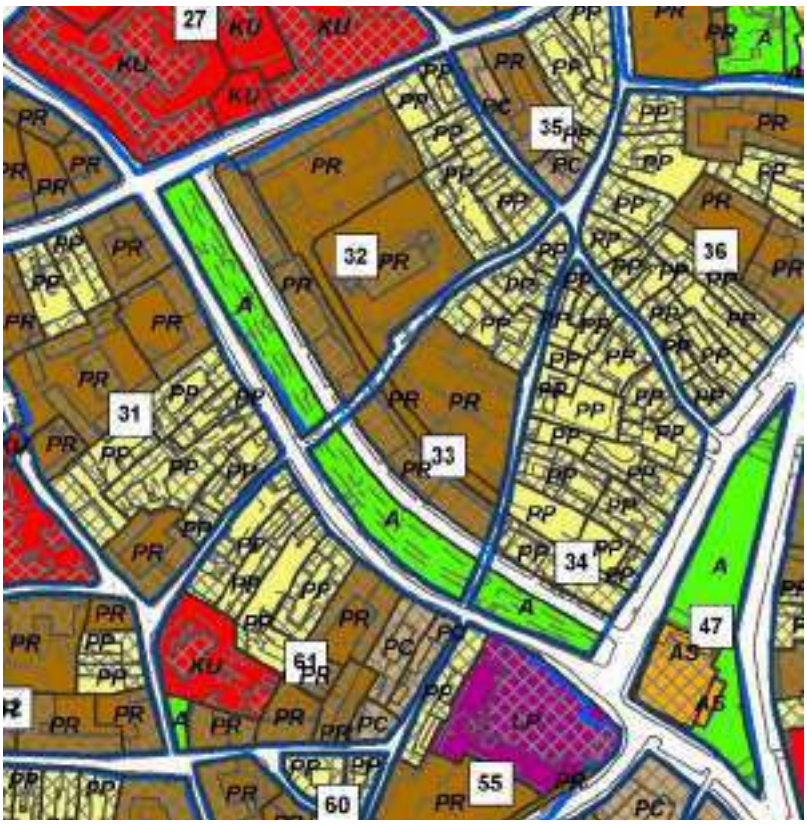
Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas (patvirtintas 2021.06.02 Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.1-972 (dokumento reg. Nr. T00086338 TPDR sistemoje).

Jame projektuojamai teritorijai tarp gatvės važiuojamųjų dalių nustatytas viešųjų erdvių tvarkymo darbų prioritetas:

Pagal užstatymo morfologinį tipą teritorija tarp važiuojamųjų dalių priskirta prie atvirų erdvių:

Projektuojamoje teritorijoje gatvių trasos ir dvejos buvusios Žydų ir Marko Antokolskio (Judelio Kliačkos) gatvių trasos priskirtos prie inžinerinės infrastruktūros koridorių zonų, trys teritorijos tarp jų – prie intesyviai naudojamų želdynų zonų:

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	16	311	0

Projektinių pasiūlymų sprendiniai atitinka bendrąjį planą, nes esamos ir dvejos buvusios Žydų ir M. Antokolskio gatvių trasos projektuojamos kaip inžinerinės infrastruktūros koridorių zonos, treji plotai tarp jų – kaip intesyviai naudojamų želdynų zonos. Šie treji plotai neužstatomi, tokiu būdu išsaugant bendruoju planu jiems nustatytą atvirų erdvių morfologinį tipą su viešųjų erdvių tvarkymo darbų prioritetu.

Vilniaus senamiesčio regeneravimo projekto koncepcija ir sklypų planas, patvirtintas Vilniaus miesto valdybos 1995.03.23 potvarkiu Nr.775V (T00054564).

Planas projektuojamoje teritorijoje, išskyrus istorines gatvių trasas, leidžia:

1. Saugomą esamą užstatymą (remontas, restauracija)
2. Koreguojamą esamą užstatymą (arch. išraiška, siluetas, planas)
3. Atkuriamą nugiautą užstatymą (sekant istorine, ikonografine ir archeologine medžiaga)
5. Griaunamą užstatymą

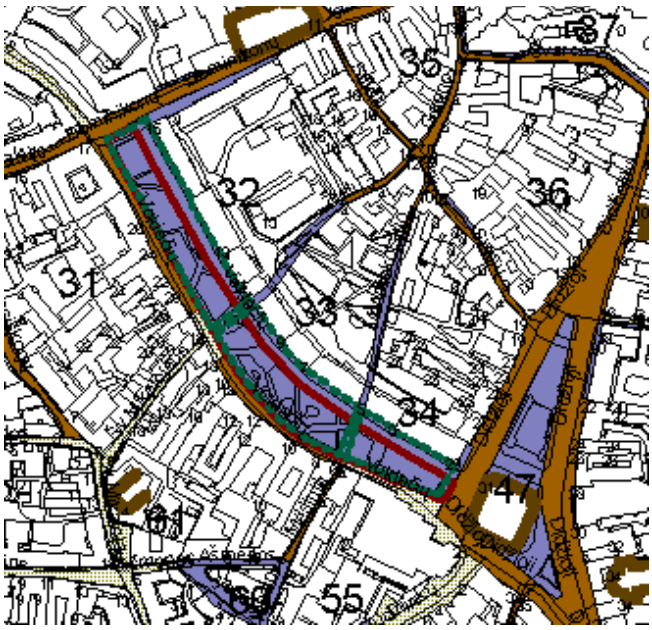
Projektinių pasiūlymų sprendiniai neprieštarauja regeneravimo projekto koncepcijai ir sklypų planui, nes jais nenumatytas užstatymo būklės keitimas projektuojamoje teritorijoje.

Vilniaus senamiesčio specialusis planas – apsaugos planas, patvirtintas 2003.01.22 Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr.764 (T00055785).

Juo projektuojamai teritorijai nustatytas restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimas,

Jos daliai, esančiai tarp esamų gatvių trasų tvarkymo režimas tikslinamas rengiant teritorijų planavimo dokumentus,

Senamiesčio kvartalų Nr.32, 33 ir 34, buvusio užstatymo atkūrimo pagrindimui būtinos visuomenės bei specialistų diskusijos ar konkursai:

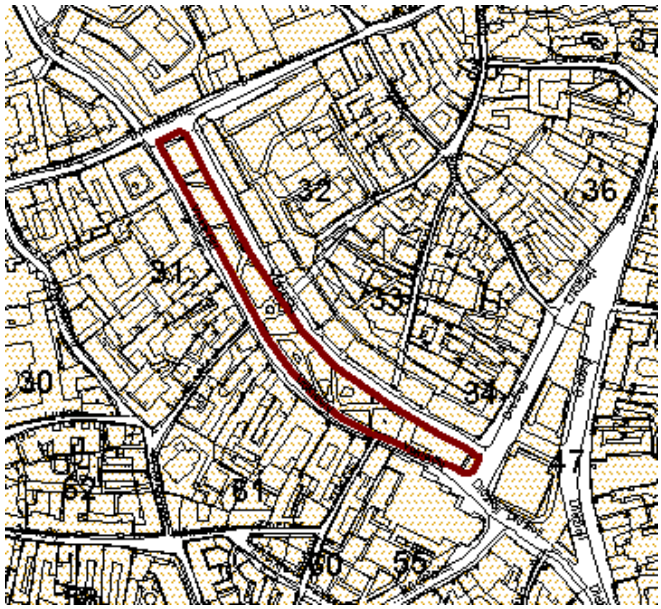

SUTARTI ŽENKLAI:

SENAMIESČIO AIKŠČIŲ IR GATVIŲ ERDVIŲ, ŽELDYNŲ TVARKYMO REŽIMAI:

- KONSERVAVIMAS
- KONSERVAVIMAS - RESTAURAVIMAS
- RESTAURAVIMAS
- RESTAURAVIMAS - ATKŪRIMAS
- GATVIŲ IŠKLOTINĖS (JŲ DALYS), KURIOMS NUSTATYTAS KONSERVAVIMO - RESTAURAVIMO REŽIMAS
- GATVIŲ IŠKLOTINĖS (JŲ DALYS), KURIOMS NUSTATYTAS RESTAURAVIMO - ATKŪRIMO REŽIMAS
- VALDOS, KURIŲ TVARKYMO REŽIMAS TIKSLINAMAS RENGIANT ŠIŲ TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS
- TERITORIJOS, KURIŲ ATKŪRIMO PAGRINDIMUI, BŪTINOS VISUOMENĖS BEI SPECIALISTŲ DISKUSIJOS AR KONKURSAI
- 19A KVARTALO NUMERIS
- 3 PASTATŲ NUMERACIJA
- SENAMIESČIO (KULTŪROS PAMINKLO U1P) RIBOS

Projektuojamai teritorijai tarp esamų gatvių trasų nustatytas riboto naudojimo režimas:

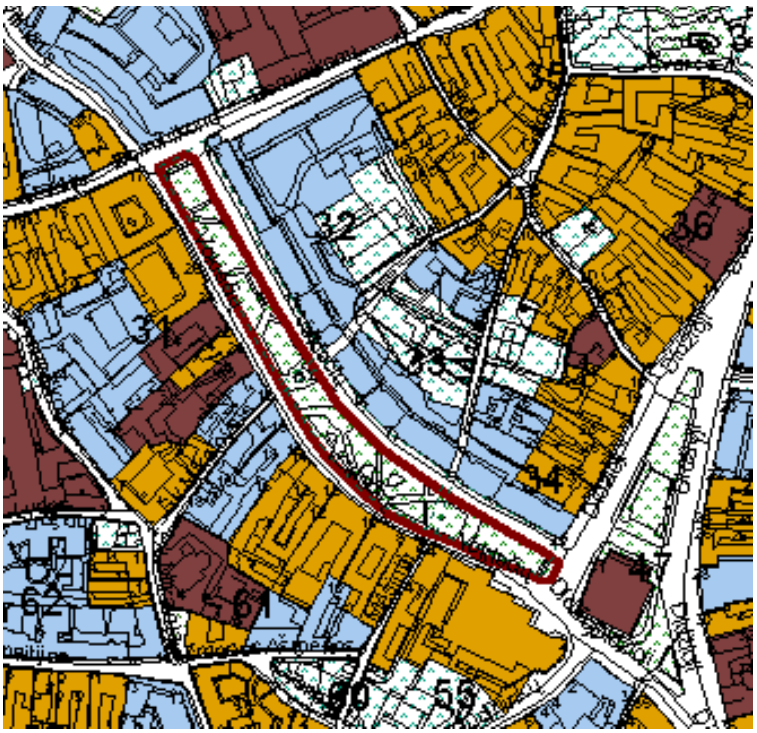

SUTARTI ŽENKLAI:

SENAMIESČIO SKLYPŲ NAUDOJIMO REŽIMAI:

- REZERVACINIS NAUDOJIMAS
- RIBOTAS NAUDOJIMAS
- UNIVERSALUS NAUDOJIMAS
- VALDOS, KURIŲ NAUDOJIMO REŽIMAS TIKSLINAMAS, RENGIANT ŠIŲ TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTUS
- SENAMIESČIO (KULTŪROS PAMINKLO U1P) RIBOS

Projektuojamai teritorijai tarp esamų gatvių trasų nustatytas restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimo IV zonai, kurioje rekuperuojami želdynai, rekonstruojamos aikštės ir atkuriami sunaikinti elementai:

Projektinių pasiūlymų sprendiniai atitinka specialiojo plano reikalavimus, nes projektuojamoje teritorijoje nenumatomas užstatymas, tuo būdu nepažeidžiant restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimo. Dėl šios priežasties nereikalingas joks už bendrąjį planą žemesnio rangos užstatymą reglamentuojantis teritorinio planavimo dokumentas.

Nenumatomas senamiesčio kvartalų Nr.32, 33 ir 34 prarasto užstatymo atkūrimas, tad ir jo pagrindimui nereikalingos visuomenės bei specialistų diskusijos ar konkursai. Projektuojamos teritorijos dalies tarp esamų gatvių trasų projektavimas kaip intensyviai naudojamų želdynų zonos atitinka specialiajame plane nustatytą riboto naudojimo režimą. Projektinių pasiūlymų sprendiniai teritorijoje tarp esamų gatvių trasų atitinka plane nustatytą IV zonos restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimą, nes joje tvarkomi želdynai ir organizuojama viešoji erdvė.

Statinio ar jo dalies statybos vieta

Gatvės rekonstravimo darbų teritorija yra nesuformuotame Vilniaus miesto sklype. Šiaurės vakaruose ji atsiremia į Dominikonų gatvę ir Salomėjos Nėries gimnaziją. Pietryčiuose gatvės teritorija ribojasi su Rotuše bei ŠMC bortu. Į Vokiečių gatvę iš pietvakarių pusės įsilieja Šv. Mikalojaus, bei Mėsinių gatvės. Pastarųjų gatvių sankryžose paminėtini svarbūs gatvės objektai: fontanas bei Barboros skulptūra.

Pagal projektavimo užduotį projekto sprendiniai šiaurinėje dalyje tęsiasi iki S. Nėries gimnazijos fasado. Pietryčių dalyje sprendiniai baigiasi ties dabartinės važiuojamosios dalies riba. Išilgai gatvės dangų atnaujinimo sprendiniai tęsiasi iki namų fasadų. Projekto eigoje atsirado poreikis įsitraukti papildomą teritoriją ties Rotušės fasadu. Detalesnė riba parodyta sklypo plano brėžinyje.

Projektuojama teritorija yra nacionalinio reikšmingumo kultūros paveldo vietovėje Vilniaus senamiestyje (kultūros vertybių registro unikalus kodas 16073), įrašytame į registrą 1993.05.21, paskelbtame kultūros paminklu 1998.05.19 LR Vyriausybės nutarimu Nr.612, pripažintame valstybės saugomu 2005.04.29 LR kultūros ministro įsakymu Nr.ĮV-190. Jo apskaitos duomenys paskutinį kartą patikslinti 2021.11.16 nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktu Nr.KPD-RM-2014/26, registruotu kultūros vertybių registre 2021.12.10.

Akte nustatytos senamiesčio vertingosios savybės, susijusios su projektuojama vieta:

7.2.1.1. planinės struktūros tipas - **sudėtinis: … istorinio branduolio - II senamiesčio zonos „Miesto" planinė struktūra - radialinė-žiedinė; …**

7.2.1.2. planinės struktūros tinklas - **sudėtinis: II senamiesčio zonos „Miesto" - radialinis žiedinis planinės struktūros tinklas; …**

7.2.1.3. kvartalai - **istorinių gatvių suformuoti kvartalai: … II zona „Miestas" - kvartalai: Nr. … 32, 33, 34 …**

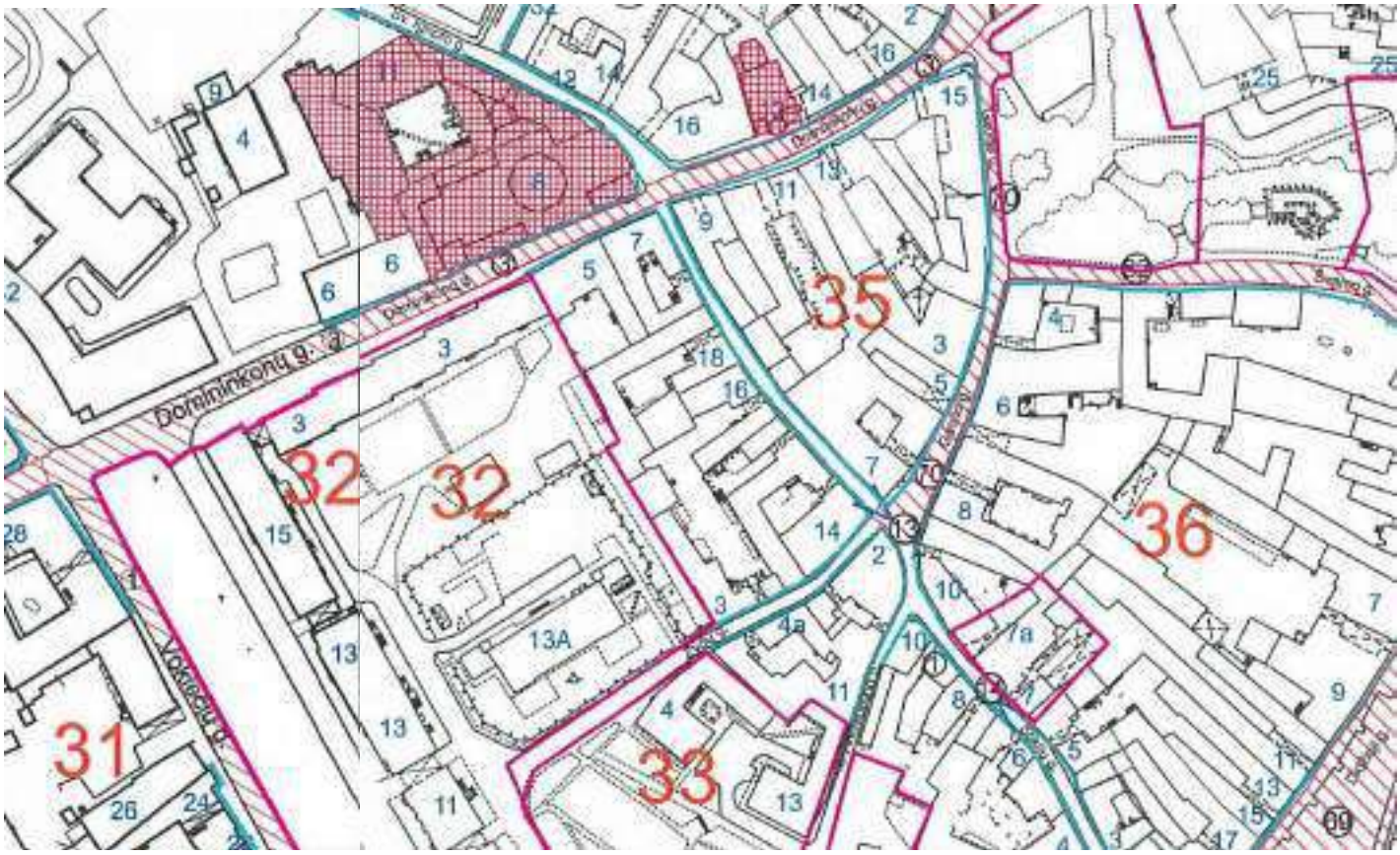
7.2.1.4. valdos (posesijos) - **istorinių sklypų ribos …**

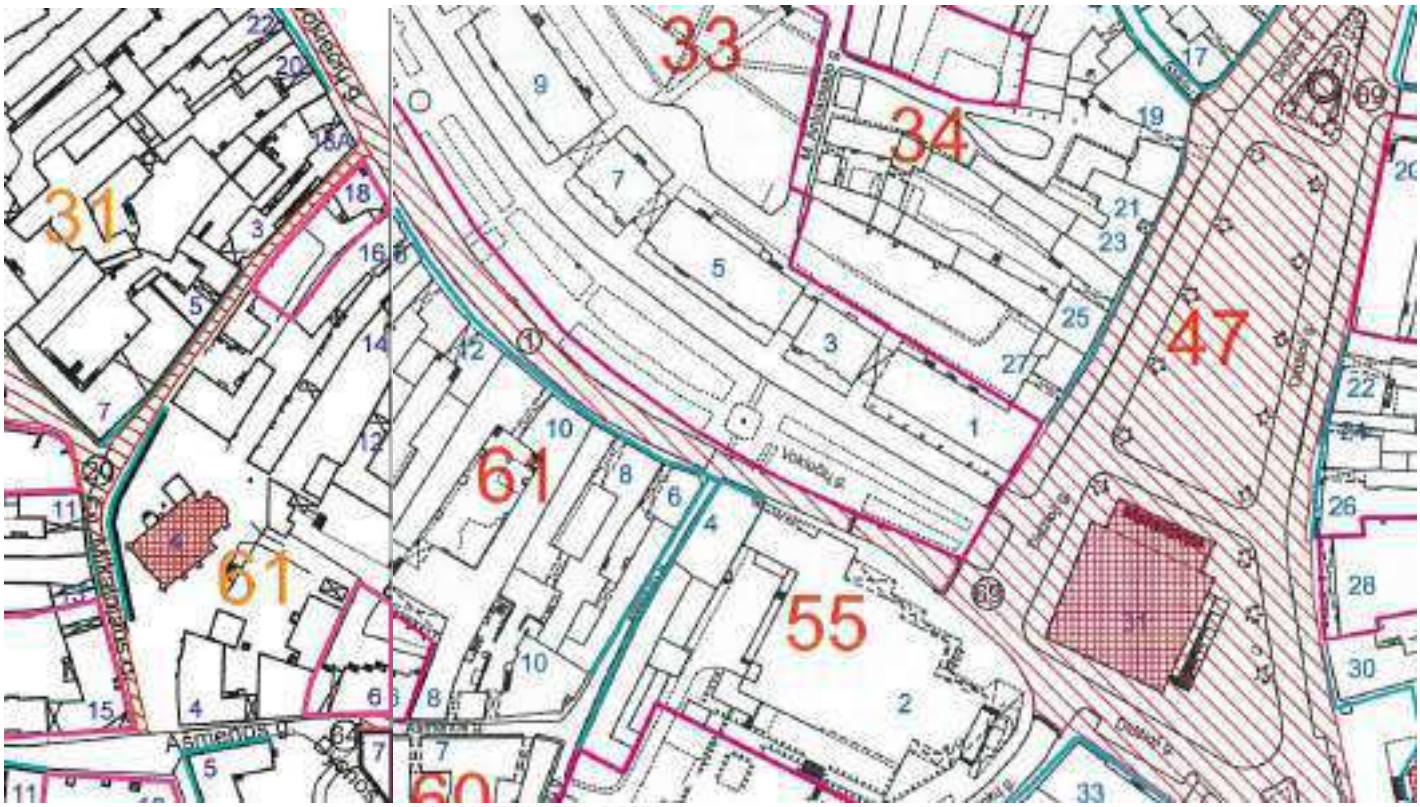
7.2.1.5. keliai, gatvės, aikštės, įvažiavimai, pravažiavimai, takai, jų tipai, trasos, dangos - **gatvių trasos: … Didžiosios, … Dominikonų, … Vokiečių g. PV pusės …; gatvių dangos: akmens trinkelių grindinys Vokiečių, … Dominikonų …; akmens dangos tipas … Didžiojoje … gatvėse, … inžinerinių tinklų šulinių dangčiai: … Vokiečių g. - 2 vnt. …**

7.2.1.6. vietovei reikšmingo buvusio užstatymo ar jo dalių vietos - **neišlikusio perimetrinio užstatymo vietos: II senamiesčio zonoje „Mieste" kvartalų: Nr. … 32, 33 … 50 PV dalyse, … kvartalo Nr. 34 ŠV, P dalyse …**

7.2.1.7. gamtiniai elementai - **… XVI a. - XIX a. pab. Vilniaus kanalizacijos sistema, sudaryta iš dengtų skliautais molio plytų mūro kanalų su šuliniais (neištirta); … kultūrinis sluoksnis …**

7.2.2.1. tūrinės erdvinės struktūros sandara - **daugialypė tūrinė-erdvinė struktūra, sudaryta iš nekilnojamo kultūros paveldo bei vertingų savybių požymių turinčių objektų, taip pat urbanistinės struktūros statinių, reikšmingų savo vieta ir tūriu, … su papildančiomis ašimis - … Vokiečių gatvėmis …**

Sutartiniai ženklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Išklotinės
- Dominantės
- Perspektyvos
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Greta esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai
- Vietovei reikšmingo buvusio užstatymo vietos
- 99 Koordinatės numeris
- 5 Namo numeris

Projektinių pasiūlymų sprendiniai numato projektuojamos senamiesčio dalies vertingųjų savybių išsaugojimą, nes nekeičiamas jos planinės strukūros tipas, planinės struktūros tinklas, išlikusios kvartalų ir posesijų ribos, Dominikonų, Didžiosios ir Vokiečių PV dalies gatvių trasos, išsaugomas ir tvarkomas Vokiečių gatvės akmens trinkelių grindinys, išsaugomas Didžiosios gatvės akmens dangos tipas, išsaugomi du prie senamiesčio vertingųjų savybių priskirti inžinerinių tinklų šulinių dangčiai Vokiečių gatvėje, po projektuojamomis dangomis išsaugomos senamiesčio kvartalų Nr.32, 33 ir 34 užstatymo liekanos ir kanalizacijos kolektorius po Vokiečių gatvės PV dalimi, jeigu pasitvirtins, kad jis yra išlikęs.

Išsaugoma projektuojamos teritorijos kultūrinis sluoksnis arba numatomose žemės darbų vietose jis ištiriamas prieš vykdant žemės darbus atliekant archeologinius tyrimus.

Projektinių pasiūlymų sprendiniais išsaugoma senamiesčio tūrinę erdvinę struktūrą papildanti Vokiečių gatvės ašis.

Projektuojama teritorija yra taip pat Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinėje vietovėje 25504, įrašytoje į kultūros vertybių registrą 2001.02.09 KVAD direktoriaus įsakymu Nr.044, pripažintoje valstybės saugoma 2005.04.29 LR kultūros ministro įsakymu Nr.ĮV-190. Jos apskaitos duomenys patikslinti 2020.06.29 nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktu Nr.KPD-VL-1301/3, registruotu kultūros vertybių registre 2020.06.30. Akte nustatytos vertingosios savybės yra vietovės kultūrinis sluoksnis ir reljefas.

Projektinių pasiūlymų sprendiniais nekeičiamas vietovės reljefas, išsaugomas projektuojamos teritorijos kultūrinis sluoksnis arba numatomose žemės darbų vietose jis ištiriamas prieš vykdant žemės darbus atliekant archeologinius tyrimus.

Statinio ar jo dalies pagrindinė naudojimo paskirtis

Statinio pagrindinė naudojimo paskirtis: **Susisiekimo komunikacijos (8.2 Gatvė).**

Teritorijos naudojimo reglamento parametrai

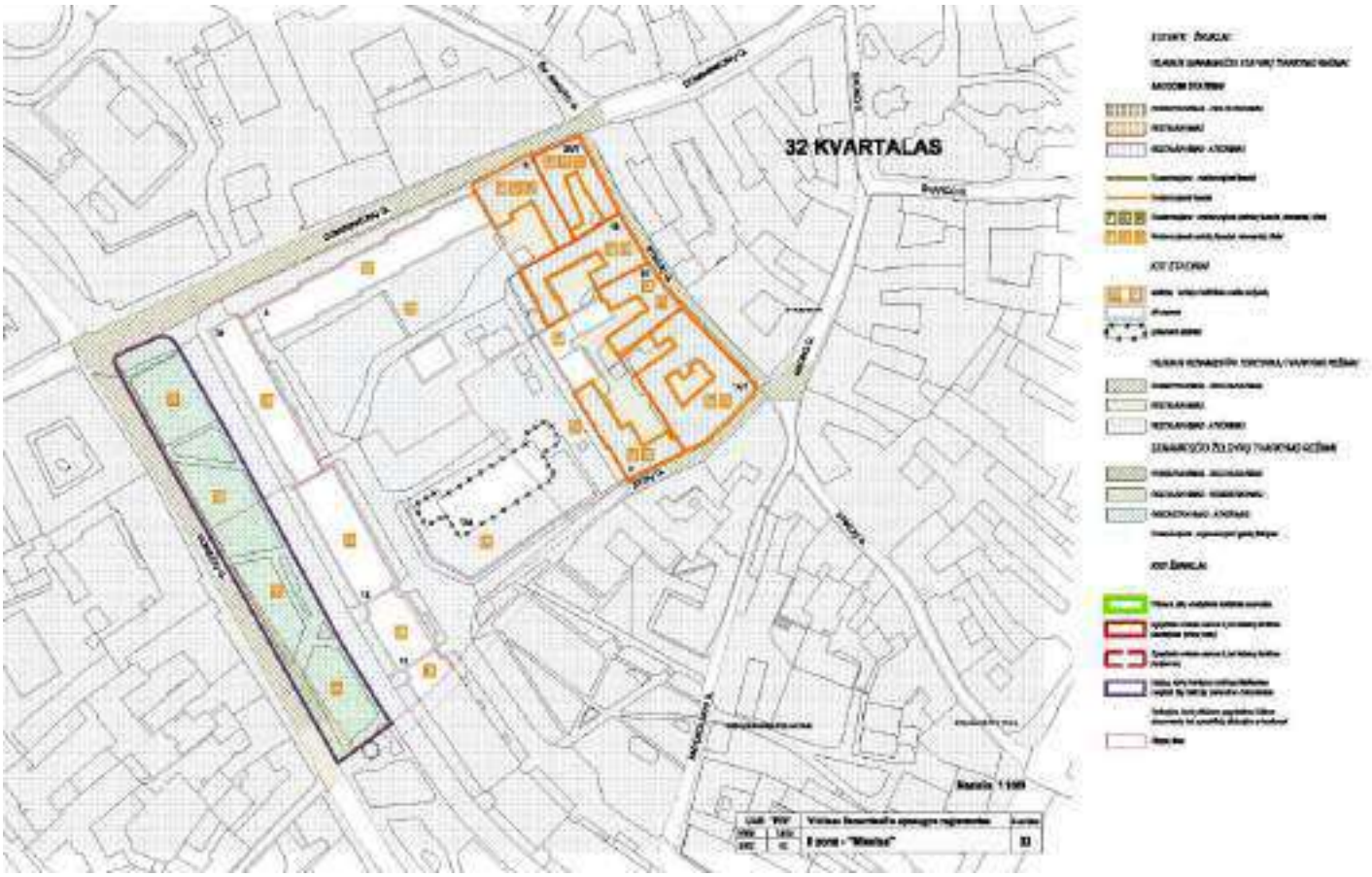
Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano reglamentų lentelėje trys projektuojamos teritorijos dalys, esančios tarp esamų ir istorinių gatvių trasų pažymėtos kaip funkcinės zonos SEN-32-2, SEN-33-2 ir SEN-34-2:

Šių trijų plotų pavadinimas lentelėje yra intensyviai naudojamų želdynų zonos. Dėl to joms nenustatyti jokie užstatymo parametrai.

Projektinių pasiūlymų sprendiniuose nenumatomas joks projektuojamos teritorijos užstatymas.

Projektuojamai teritorijai galioja 2003.12.23 LR kultūros ministro įsakymu Nr.ĮV-490 patvirtintas Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas, kuriame visa tarp istorinių gatvių trasų esanti projektuojamos teritorijos dalis priskirta trims senamiesčio kvartalams: Nr.32, 33 ir 34. Jose nustatytas želdynų rekonstravimo – atkūrimo tvarkymo režimas, atskirų vertingų elementų restauravimo režimas, ir jos priskirtos prie teritorijų, kurių atkūrimo pagrindimui būtinos visuomenės bei specialistų diskusijos ar konkursai. Senajai PV Vokiečių gatvės trasai, Dominikonų ir Didžiosios gatvės trasoms nustatytas konservavimo – restauravimo tvarkymo režimas, naujajai ŠR Vokiečių gatvės trasai – restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimas:

DETALIZUOTI KVARTALŲ TVARKYMO IR NAUDOJIMO REŽIMAI

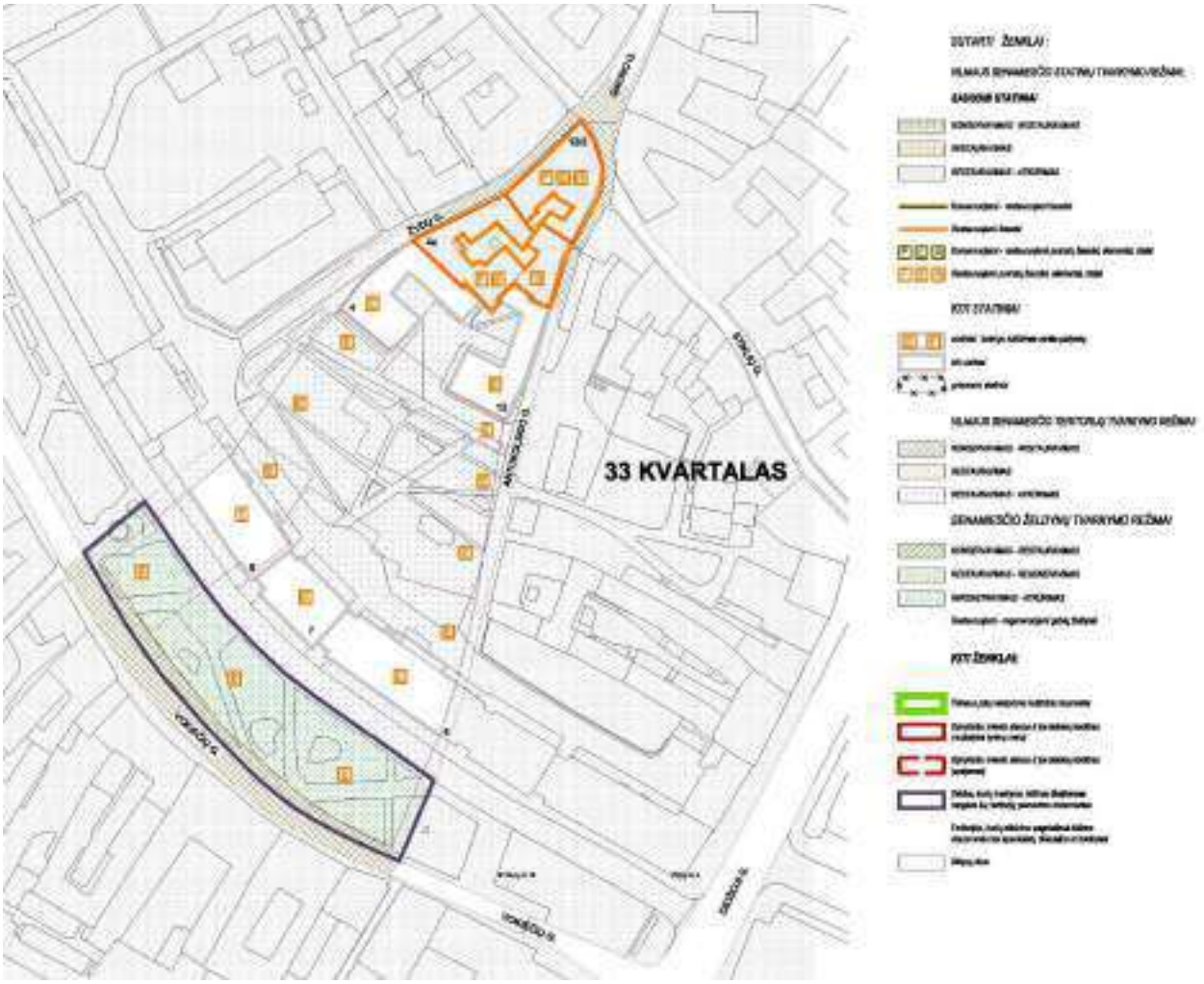
TERITORIJOS NR. II

KVARTALO NR. 32

Adresas. Pavadinimas	Objektai sklype	Tvarkymo režimas, galimi tvarkymo darbai	Naudojimo režimas, galimos paskirtys	Pastabos
1	2	3	4	5
Skveras Vokiečių g	Kiti statiniai	Restauravimas – vertingi elementai Galimas sunaikinto užstatymo atkūrimas	Ribotas naudojimas - galimos paskirtys: gyvenamoji, visuomeninė, komercinė ir smulkaus verslo	Bendrieji nurodymai rekonstruojamiems ir naujai statomiems pastatams pateikiami lape 2.
	Teritorijos elementai	Restauravimo, atkūrimo, remonto darbai		
	Želdynai	Rekonstravimas – atkūrimas		Želdinių sklype pateikimi iki ankuriant sunaikintų užstatymų

Bendrieji reikalavimai rekonstruojamiems ir naujai statomiems pastatams 32 kvartale:

1. Sklypų užstatymo tankumas 40-60 procentų.
2. Dominuojantis užstatymo morfologinis tipas – perimetrinis posesijinis (tipas PP), (žr. VSAR priedą " Vilniaus senamiesčio užstatymo urbanistinių struktūrų tipologija").
3. Statinių saugomos vertingos dalys tikslinamos tyrimų medžiagoje.
4. Pastatų aukštingumas nedidinamas.
5. Pastatai dengiami šlaitiniais stogais.
6. Rekonstruojamų ir naujai statomų pastatų architektūrinės išraiškos priemonės, apdailos medžiagos derinamos prie aplinkinio užstatymo.
7. Tyrimų metu aptiktos vertingų istorinių statinių dalys ir elementai tvarkomi pagal restauravimo technologijas.

DETALIZUOTI KVARTALŲ TVARKYMO IR NAUDOJIMO REŽIMAI

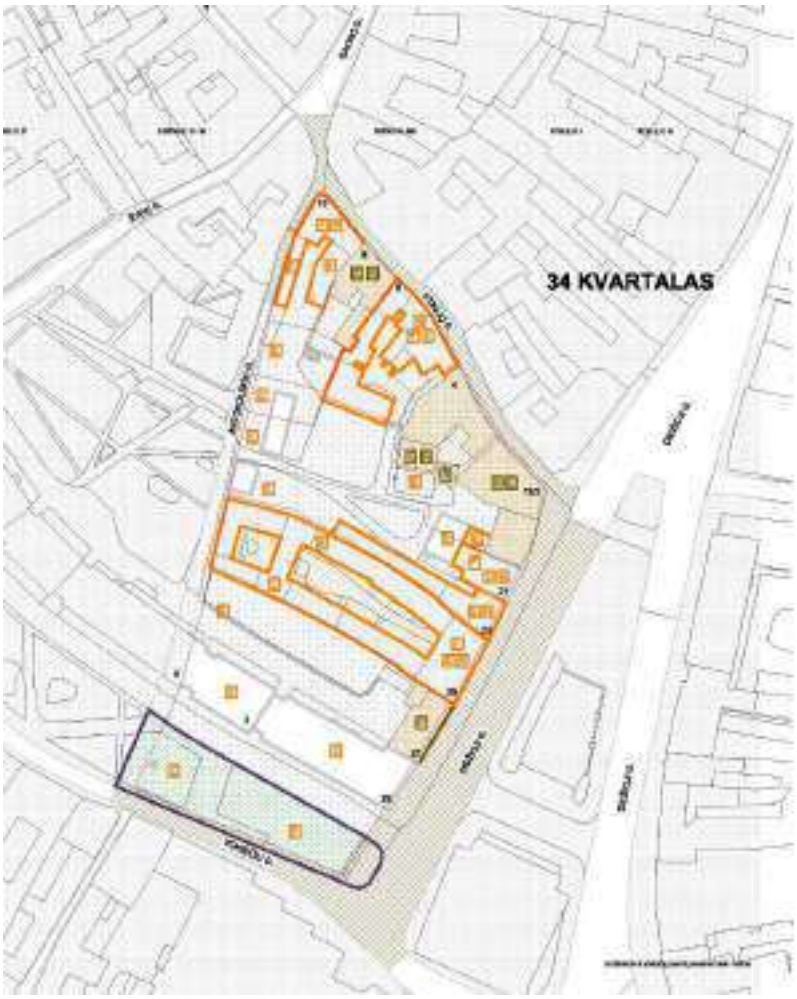
TERITORIJOS NR. II

KVARTALO NR. 33

Adresas. Pavadinimas	Objektai sklype	Tvarkymo režimas, galimi tvarkymo darbai	Naudojimo režimas, galimos paskirtys	Pastabos
1	2	3	4	5
Skveras Vokiečių g	Kiti statiniai	Restauravimas – vertingi elementai; Galimas sunaikinto užstatymo atkūrimas	Ribotas naudojimas - galimos paskirtys: gyvenamoji, visuomeninė, komercinė ir smulkaus verslo	Bendrieji nurodymai rekonstrukcijomis ir naujai statomiems pastatams pateikiami lape 2
	Teritorijos elementai	Restauravimo, atkūrimo, remonto darbai		
	Želdynai	Rekonstravimas – atkūrimas		Želdiniai sklype pateikiami iki atkuriant sunaikintą užstatymą

Bendrieji reikalavimai rekonstrukcijomis ir naujai statomiems pastatams 22 kvartale:

1. Sklypų užstatymo tankumas 40-60 procentų.
2. Dominuojantis užstatymo morfologinis tipas – perimetrinis posesijinis (žiūr PP ir PR - žr. VSAR priedą " Vilniaus senamiesčio užstatymo urbanistinių struktūrų topologija")
3. Statinių saugomos vertingos dalys tikslinamos tyrimų medžiagoje.
4. Pastatų sukištingumas nedidinamas.
5. Pastatai dengiami šlaitiniais stogais.
6. Rekonstruojamų ir naujai statomų pastatų architektūrinio išraiškos priemonės, apdailos medžiagos derinamos prie aplinkinio užstatymo.
7. Prieš pradedant žemės kasimo darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus.
8. Tyrimų metu aptiktos vertingų istorinių statinių dalys ir elementai tvarkomi pagal konservavimo - restauravimo technologijas.
9. Statiniai, siūlomi saugoti, kaip nekilnojamosios kultūros vertybės LR NKV registre, jų neįrašius į šį registrą turi būti saugomi kaip Vilniaus nekilnojamosios kultūros vertybės.

DETALIZUOTI KVARTALŲ TVARKYMO IR NAUDOJIMO REŽIMAI

TERITORIJOS NR. II

KVARTALO NR. 34

Adresas, Pavadinimas	Objektai sklype	Tvarkymo režimas, galimi tvarkymo darbai	Naudojimo režimas, galimos paskirtys	Pastabos
1	2	3	4	5
Skveras Vokiečių g	**Kiti statiniai**	Restauravimas – vertingi elementai. Galimas sunaikinto užstatymo atkūrimas	Ribotas naudojimas - galimos paskirtys: gyvenamoji, visuomeninė, komercinė ir onukdus verslo	Bendrieji nurodymai rekonstruojamiems ir naujai statomiems pastatams: pateikiami lape 3.
	Teritorijos elementai	Restauravimo, atkūrimo, remonto darbai		
	Želdynai	Rekonstravimas - atkūrimas		Želdinių pakeitimo ikibus atkurimas sunaikintas užstatymas

Bendrieji reikalavimai rekonstruojamiems ir naujai statomiems pastatams 34 kvartale:

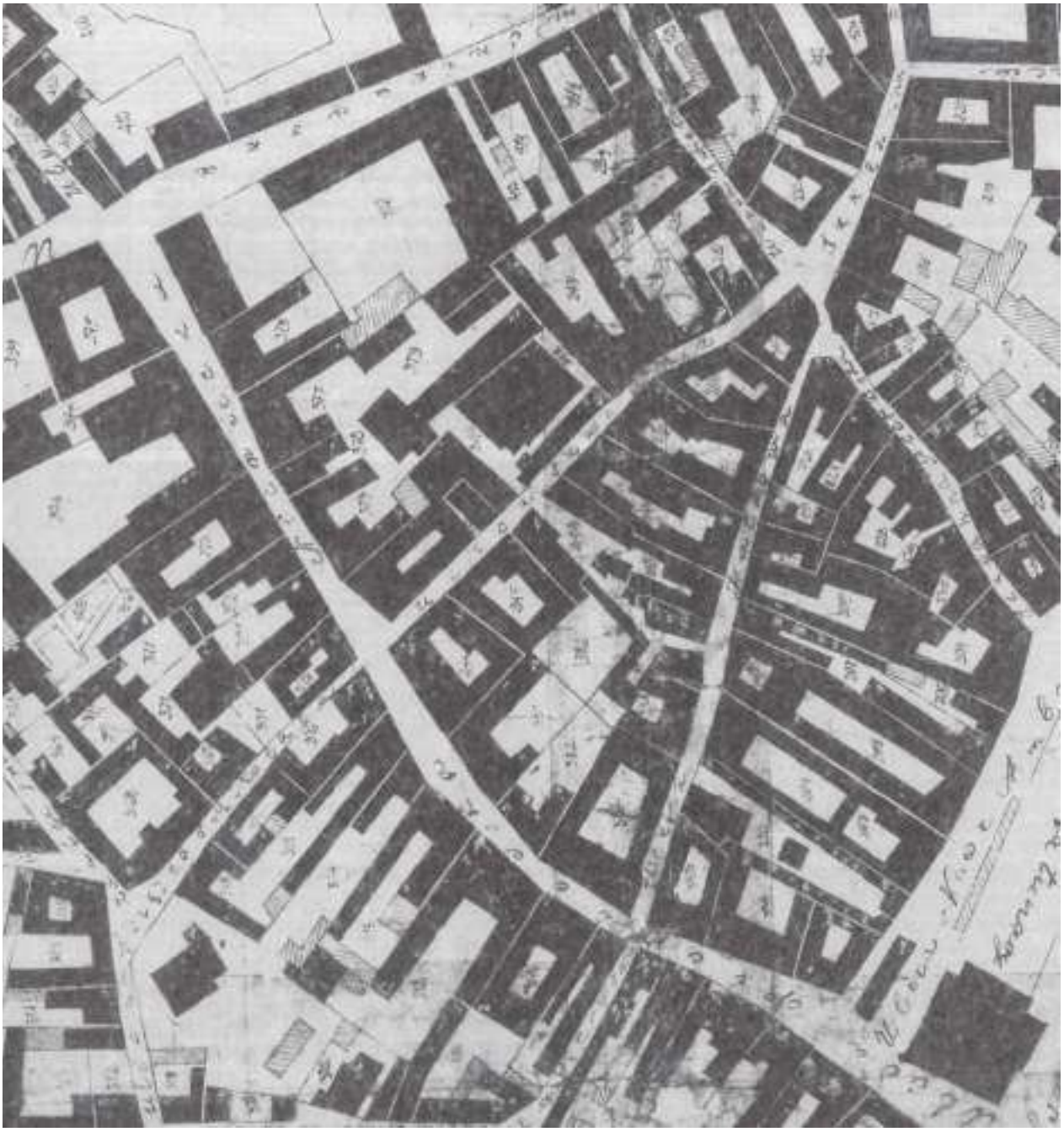
1. Skilypų užstatymo tankumas neturi būti didesnis kaip 40-60 procentų.
2. Dominuojantis užstatymo morfologinis tipas – perimetrinis posesijinis (tipas PP - žr. 'VGAR priedą ' Vilniaus centamiesčio užstatymo urbanistinių struktūrų tipologija").
3. Statinių saugomos vertingos dalys (kai namos tyrimų medžiagoje
4. Pastatų aukštingumas neribojamas. Atkuriamo užstatymo aukštingumas – pagal tyrimų duomenis
5. Pastatai dengiami šlaitiniais stogais.
6. Rekonstruojamų ir naujai statomų pastatų architektūrinės išraiškos priemonės, apdailos medžiagos derinamos prie aplinkinio užstatymo.
7. Prieš pradedant pastatų remonto ir rekonstravimo darbus būtina atlikti esamos būklės fiksavimo ir naikinto tyrimo darbus. Jei numatomi gruntinio darbai, būtinca NKVA ekspertų išvados dėl galimo kultūrinės vertės.
8. Prieš pradedant žemės kasimo darbus būtina atlikti archeologinius tyrimus.
9. Tyrimų metu aptiktos vertingų istorinių statinių dalys ir elementai tvarkomi pagal konservavimo - restauravimo technologijas.
10. Statiniai, numatomi registruoti LR NKV registre, jų neįrašinca | šį registrą turi bcti saugomi kaip Vilniaus nekilnojamosios kultūros vertybės.

Nurodymas dėl želdynų tvarkymo – Garsių Želdynai Didžiojoje gatvėje rekonstruoti į formuojamus arba neaukštaūgius medžius.

Projektinių pasiūlymų sprendiniai atitinka Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento reikalavimus, nes plotuose tarp gatvių trasų organizuojama vieša erdvė su želdynais, numatoma išsaugoti kvartalų Nr.32, 33 ir 34 užstatymo liekanas ir atlikti jų konservavimo darbus vietose, kur statybos darbų metu jos atsivers, nenumatoma atkurti buvusio užstatymo.

Dominikonų, Didžiosios ir Vokiečių PV dalies trasų struktūra nekeičiama, kas atitinka konservavimo – restauravimo tvarkymo režimą, Vokiečių gatvės ŠR trasos pertvarkymas atitinka restauravimo – atkūrimo tvarkymo režimą.

Tyrimų apžvalga

Ištrauka iš 1808 Vilniaus miesto plano su posesijų numeriais, suteiktais joms 1790 m.

Baliulytė, I. Pagrindinės žinios apie Žydų gatvės susiformavimą ir apgyvendinimą.

Žydų istorijos požiūriu išnagrinėti senamiesčio kvartalai Nr.32 ir 33, daugiausia Žydų gatvės užstatymas.

Dambrauskaitė, T., Urbonienė, E. Vilniaus senamiesčio 32 kvartalas. Istoriniai tyrimai. istorinė apybraiža. I tomas. 1974. VAA F1019 Ap11 B4624.

Posesija Nr.378

”Senosios pinigų kalyklos” namas. Kalykla pradėjo veikti 1545.10.14. Buvo vienintelė sidabrinių pinigų kalykla Lietuvos ir Lenkijos teritorijai.
Su pertraukomis veikė iki 1627. Vėliau atiteko žydams miestelėnams, vėliau - trinitorių ordinui. Yra 1755 inventorius. Buvo nedidelis 2 aukštų namas. Prie gatvės karčiama su skliautuotomis lubomis, šalia jos priemenė su virtuve ir gyvenamuoju kambariu. Šalia jo bravoras su įėjimu iš kiemo. Pažymėta, kad ši namo dalis sugriuvo 1748 ir 1749 gaisruose ir iš pamatų atstatyta. Antrame aukšte kambariai, rūsys po visu namu.
1844 remontuotas, perdarant gatvės fasadą.

Posesija Nr.411

Valda Vokiečių ir Dominikonų gatvių kampe. Architekto Mykolo Šulco 4 aukštų gyvenamasis namas 1802 iš pijorių ordino (vienuolynas gretimoje posesijoje Nr.412) įsigytame sklype, kuris buvo skirtas bažnyčios statybai. Prieš II pasaulinį karą jame buvo “Europos” viešbutis, Juliušo Kloso nuomone jau praradęs pirmykštes formas.

Kiti kvartalo namai

Vokiečių gatvėje nė viename vadove apie Vilnių neminimi, greičiausiai 2-3 aukštų gyvenamieji namai su krautuvėmis arba karčiamomis pirmame aukšte.
Plačiau aprašyti išlikusieji kvartalo pastatai, kurie yra ne Vokiečių gatvėje.

Dambrauskaitė, T. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. I t. 1987. VAA F1019 Ap11 B7656.

Tekste namų numeracija imta iš 1940 architekto Juozo Kamarausko plano.
Vokiečių gatvė viena seniausių ir didžiausių Vilniuje. Joje apgyvendinti vokiečiai pirkliai ir amatininkai, kviesti Gedimino kurtis Vilniuje.
Gatvės reikšmė padidėjo 1387 suteikus Vilniui Magdeburgo teises ir įsikūrus jos gale rotušei. Seniausi istoriniai dokumentai apie gatvę yra XVI šmt.
Yra aprašyti tik keli mūriniai namai, tačiau sprendžiant pagal 1572 Geogro Brauno atlase esantį aksonometrinį miesto planą teritorija apie Vokiečių gatvę visa jau buvo užstatyta.
XVII šmt daugelis namų buvo dviejų aukštų, stovintys galu į gatvę. Joje buvo Kazimiero Paco, Sluckio, Radvilos rūmai.
1633 Vladislavo IV privilegija leido žydams pirkti namus taip pat ir Vokiečių gatvėje, tad jie ėmėsi tai daryti.
Po 1748 ir 1749 gaisrų keitėsi savininkai.
XVIII šmt pb kas antrame name buvo smuklės, kiemuose – degtinės ir alaus bravorai.
XIX šmt pb visi pastatai perstatomi, bevei visi pagal civilinio inžinieriaus Aleksejaus Polozovo projektus. Įrengta vitrinų, metalinių balkonų, lipdytinės puošybos. Visi pastatai priklausė turtingiems žydų pirkliams, todėl juose buvo prabangos prekių krauruvės.

Vokiečių 2 (posesija 1557)

Pirmos žinios apie valdą yra XVI šmt, tačiau prieštaringos.
1631 jis padovanotas LDK maršalkai Jonui Stanislovui Sapiegai. Prieš tai jis priklausė Volkunovskiui, tačiau rašoma, kad 1555 jam priklausęs ir gretimas namas, stovėjęs šalia Sluckio namo, bet Sluckio namas – tai Vokiečių 6 (posesija 337). Gal būt valda gatvių kampe yra buvusi didesnė, vėliau suskaidyta į dvi posesijas. Mat tik po 1802 kampinis namas gavo naują posesijos numerį.
1712 abi šias valdas sapiegos padovanojo pijorių ordinui, kur po gaisrų šie planavo statydintis bažnyčią.

1775 sklypas vis dar tuščias, aptvertas, skirtas bažnyčios statybai.
1802 kampinę sklypo dalį amžinam naudojimui gavo architektas, universiteto profesorius Mykolas Angelas Šulcas, kur jis pasistatydino pirmą 4 aukštų pastatą, aukščiausią gatvėje. Adomas Honoris Kirkoras 1880 rašė, kad namas statytas ant anksčiau pradėtos statyti bažnyčios pamatų. Šulcas name gyveno, dalį patalpų nuomavo. Kieme buvo arklidės, nuo Dominikonų gatvės jis buvo aptvertas tvora.
Po Šulco mirties 1812 patalpų nuoma buvo vienitelis pajamų šaltinis jo našlei Onai ir trims sūnums. 1812 karo metu name įsukūrė prancūzų kareiviai, po karo – rusų. Našlės prašymu namas atleistas nuo mokesčių, nes pajamų jis dėl to nedavė.
Po 1831 jis vėl užimtas karinėm prievolėm.
Maždaug nuo 1853 iki 1862 name su pertraukomis gyveno ir mirė poetas Vladislovas Sirokomlė (Liudvik Vladislav Francišek Kondratovič, slapyvardį pasirinko pagal savo herbo pavadinimą). Čia suorganizavo literatūrinį saloną, kuriame lankėsi A. E. Odinecas, M. Malinovskis, E. Tiškevičius, St. Moniuška.
1866 pirklys Aronas Lebensonas name įruošė “Europos” viešbutį. Jį padidino Dominikonų gatvės pusėje pristatydamas 3 aukštų korpusą, kieme – du dviaukščius. Visi jie uždaru kontūru juose kiemą.
1883 Lebensonas pagal Polozovo projektą viešbutį ėmė aukštinti. Virš kiemo Š korpuso užstatytas trečias aukštas.
1885 pagal architekto V. (Kiprijono ?) Maciulevičiaus projektą žymiai pakeistas eksterjeras, papuošiant reljefais ir afišomis.
1903 viešbutį tapo pirklio Mečislovo Bogdanovičiaus nuosavybe. Pagal inžinieriaus Augusto Kleino projektą ketino virš Dominikonų gatvės korpuso užstatyti ketvirtą aukštą, tačiau savivaldybė leidimo nedavė, nes tokiu atveju pastato aukštis viršytų plotį, tačiau leido pirmame aukšte pakeisti langų ir durų angas. Pastato pirmame aukšte buvo prabangios parduotuvės.
Yra 1912 namo fasado vaizdas.
1935 architektas Juliušas Klosas rašė, kad iš Šulco statinio nieko nėra išlikę.
1948.01.28 namo griuvėsiuose mirė fleitinikas virtuozas, kompozitorius, docentas ir dirigentas Juozas Pakalnis.

Vokiečių 4 (posesija 376)
1555 priklausė Volkanovskiui. Valdoje stovėjo mūrinis namas.
1631 sklypas atiteko Jonui Stanislovui Sapiegai.
1712 jo palikuonys valdą padovanojo pijorių ordinui.
1790 joje stovėjo mūrinis ordinui priklausęs pastatas.
1820 vienuolyno vizitacijos aktas, kuriame rašoma, kad sklypas 1802, kaip ir gretimas, amžinam naudojimui parduotas patarėjui Angerovui.
1839 namo savininkai dvarininkai Jonas ir Leonas Rogalskiai jį pardavė pirkliui Gronimui Punkinui, kuris namą padidino dešinįjį kiemo korpusą paaukštindamas iki 3 aukštų ir pastatydamas 5,5x1,5 sieksnių galinį kiemo korpusą. Greičiausiai jis užstatė trečią aukštą ir virš gatvės korpuso.
1864.03.27 gubernijos architekto Afanasijaus Ranvydo sudarytame namo įvertinimo akte parašyta, kad jis yra trijų aukštų, tvirtas, nereikalaujantis remonto, mūrinis, su rūsiu, dengtas čerpėmis. Įkainotas 9333 sidabro rublių. Gatvės pusėje jis 10x5 sieksnių, kiemo dešinėje – 13,5x3, kairėje – 7,4(7?)x2(1 ir 1/3?). Užėmė 185 kvadratinius sieksnius žemės.
1889 pagal V. (Kiprijono ?) Maciulevičiaus projektą užstatyti kiemo galinio ir kairiojo korpuso tretieji aukštai. Buvo numatytas ir, sprendžiant pagal 1896 ir 1930 vietovės planus, įgyvendintas kairiojo korpuso praplatinimas įrengiant metalines galerijas.
1896 vietovės plane nurodyta, kad užstatyti 202 kvadratiniai sieksniai.
Pačiame XIX šmt gale šis ir gretimas “Europos” viešbučio pastatas atiteko žydų kahalo bendruomenės nariams, nes žemė, ant kurios jie stovėjo, priklausė ne magistrato jurizdikai, bet konsistorijai, iš pradžių pijoriams, vėliau - šv. Rapolo vienuolynui, ir iš jos jie gaudavo čynčą.
1930 įrengtos vitrinos parduotuvei.

Vokiečių 6 (377 posesija)
1555 valda pirmąkart paminėta nurodant gretimo namo ribas. Joje stovėjęs pastatas pavadintas (Semiono Jurjevičiaus) Sluškų mūriniu namu.
Iškart po 1633 dekreto apgyvendintas žydų, dėl to apgriautas protestuojančių miestiečių.
1666 žydai name turėjo karčiamą.

1748 ir 1749 namas sudegė.
1790 namas vis dar tebevadinamas Sluškos namu, stovinčiu prie žydų bendruomenės namų. Aprašyme minima, kad buvo trijų aukštų, su mansarda iš gatvės, virš vartų, nors 1834 gatvės išklotinėje tebevaizduotas dviejų aukštų. Name buvo karčiama, gyveno gydytojas iš Amsterdamo. Kiemas aptvertas, su varteliais į sinagogą. Kiemo gale bravoras, priklausęs Leyzeriui Chaimovičiui.
1929 keičiama laiptinė kairiajame sparne veikusioje “šeštadieninėje” sinagogoje. Yra jos fasado brėžinys. Kamarausko išklotinėje, braižytoje prieš nugriaunant, fasadas be ypatingos išraiškos.

Vokiečių 8 (posesija 378)
1545.10.14 name išlietas pirmas metalo lydinys. Namas karaliaus paliepimu pinigų kalyklos įsteigimui buvo išsinuomotas paiždininko Hornostajaus. Kalykla buvo vienintelė Lietuvoje ir Lenkijoje, kaldinusi sidabrines monetas. Ją prižiūrėjo žydas Feliksas.
Su pertraukomis veikė iki 1665, po to perkelta į Kauną.
1720 namas priklausė Antakalnio trinitoriams, kurie jį gavo dovanų iš grafaitės Antoninos Sibilės Volštein-Arnau Gelgaudienės, tais pačiais metais ištekėjusios už Vilniaus vaivados Kazimiero Jono Sapiegos. Trinitoriai jį nuomavo žydų bendruomenei.
1748 ir 1749 namas sudegė.
1755 inventoriuje rašoma, kad namas, vadinamas “senosios pinigų kalyklos” namu, priklausė trinitorių ordinui.
1756 pratęsiant nuomos sutartį sudarytas inventorius. Jame rašoma, kad namas po gaisrų vis dar griuvėsiuose. Pirmame aukšte karčiama, bravoras ir gyvenamas kambarys, trys rūsio patalpos užverstos griuvenomis, antro aukšto patalpos remontuotos, vietoj skliautų sudėtos medinės perdangos. Tais pačiais metais sudegė stogas.
1776 Jono III privilegija namas atiteko LDK raštininkui Jonui Vladislovui Bžostovskiui. Valda apibūdinta kaip tuščias po gaisro išgriautas sklypas.
1778 šį tuščią sklypą Bžostovskis pardavė žydų bendruomenei, kuriame ji netrukus pastatė dviejų aukštų namą.
1799 Levinui Berkovičiui pripažinta pirkimo teisė. Rašoma, kad gyvenami kambariai buvo apačioje ir viršuje.
1844 statybos komisija leido pagal architekto padėjėjo projektą perdaryti gatvės fasadą, nes jis buvo su nesimetriškais langais, nepatiko savininkui. Greičiausiai tuo pačiu buvo užstatytas trečias aukštas. Projektas nerastas.
1882 pagal Polozovo projektą matoma to meto buvusi padėtis.
1881-1883 planuota pakeisti išorės laiptų vietą tarpuvartėje, kiemo gale pristatyti laiptinę ir pakeisti fasado išvaizdą. Leidimas rekonstrukcijai gautas ir projektas įgyvendintas, sprendžiant pagal Kamarausko išklotinę ir 1944 Jano Bulhako nuotrauką. Užstatytas ketvirtas aukštas.
1914 pagal statybos techniko Antono Filipovičiaus Duboviko projektą prie gatvės įrengta rūsio antro aukšto patalpa, dėl to, matyt, išgriaunant cilindrinius skliautus.

Vokiečių 10-12 (posesija 379)
1776 Jono II dekrete, kuriuo patvirtinta Jono Vladislovo Bžostovskio teisė į gretimą posesiją Nr.378. dekrete rašoma, kad gretimos posesijos Nr.379 savininkas yra Bžostovskis.
1778 valda priklauso Leyzeriams, kurie dalį patalpų pardavė Chaimovičiui. Tačiau namas vadinamas Hiršos Delezerio vardu.
1799 dokumente rašoma, kad anksčiau namas vadinosi Hiršos Delezerio Bžostovskio vardu. Jame taip pat rašoma, kad dalis namo turi vartus iš Vokiečių gatvės, o jo galas ribojasi su naujaja sinagoga, vienu šonu prie pinigų kalyklos, kitu – su namu, kuriame gyveno Judelis Leysmanovičius. Trečiame aukšte buvo Berko Zelmanovičiaus mokykla. Kita namo dalis nuo 1775 priklausė mirusiam Ošerui. Dalis namo priklausė Abraomui Klečkai. Tais pačiais metais sinagogos teismas nustatė, kad namas yra dviejų broliu Leyzerių nuosavybė. Namas buvo trijų aukštų, su atskirais vartais į jį.
1885 pagal Polozovo projektą virš kiemo korpuso užstatytas ketvirtas aukštas. Po 4 aukštų kiemo dešiniuoju korpusu suprojektavo rūsį – ledainę. Kiemo kairysis korpusas buvo dviejų aukštų.
1922 pastatas priklausė sinagogai. Dubovikas prie dviejų aukštų gatvės korpuso suprojektavo išorės laiptus. Iki pat sugriovimo 1944 abiejų pastato dalių gatvės fasadai buvo skirtingi – dviejų ir keturių aukštų, turėjo dvejus vartus ir dvejus adresus.

Vokiečių 14 (posesija 380)
1581 pastatas pirmąkart paminėtas Lietuvos Metrikoje kaip vaško dirbtuvė – lydykla, stovėjusi priešais Malikovnos namą, stovėjusį šv. Mikalojaus ir Vokiečių gatvių kampe. Aleksandro suteiktą vaško lydymo privilegiją turėjo Rotušė.

1635 Vladislovo Vazos potvarkiu tuščiame sklype leista statyti namą. Išmūrytos tik dvejos sienos: iš Vokiečių gatvės pusės ir priešais Stulbinskių namą. Žydams tada jau buvo leidžiama statytis namus su vartais ir langais į Vokiečių gatvę.
1662 Vilniaus kanauninkas Kazimieras Vaišnarovičius padovanojo pastatą Vilniaus akademijai, kad be retorikos ir etikos profesūros būtų ir atskiras politikos profesorius.
1748 ir 1749 namai degė.
1773-1774 likviduojant jėzuitų ordiną sudarytas pastato inventorius. Jis buvo nuomojamas žydams, kurie laikė name karčiamą, kieme buvo degtinės bravoras, atskiras kambarys medaus išsukimui. Kiemas grįstas akmenimis, su šuliniu viduryje. Visus korpusus jungė medinė galerija su mediniais laiptais. Vieni mūriniai laiptai vedė į antrą aukštą. Namas trijų aukštų, stogas dengtas čerpėmis. Visos perdangos medinės. Į namą įeinama per vartus iš Vokiečių gatvės ir per duris ir laisvai pro priemenę iš Žydų gatvės.
Po jėzuitų kasacijos 1785 namas priklausė Lietuvos kariuomenės kapitonui Povilui Novanovskiui, LDK sekretoriui Antanui Korvin Kosakovskiui.
Nuo 1786 namas priklausė iždininkui Laurynui Odyncui, kuris patalpas nuomavo.
1792 naujai suremontuotą kampinę namo dalį su naujai prakirstu išėjimu į Žydų gatvę nuomavo žydui Manusevičiui, kuris čia laikė karčiamą.
1794 patalpas Žydų gatvės pusėje nuomavo krautuvininkui Nocheliui Abramovičiui. Abu pastarieji nuomininkai reikalavo vartelius iš gatvės laikyti užrakintus, kad praeiviai neteršty patalpose.
1804 paveldėtojas šambelionas Jonas Odyncas namą už 50000 auksinų pardavė Litmanui Zalmanovičiui. Pardavimo nuoraše parašyta, kad namas buvo trijų aukštų su dviem įėjimais - iš Vokiečių ir Žydų gatvių. Rūsyje ir pirmame aukšte buvo karčiama, kieme – bravoras. Buvo daug įvairių krautuvių.
1803 Limanovičiaus sūnus Movša kreipėsi į generalgubernatorių Rimskį Korsakovą, kad leistų namą prijungti prie tų namų, kurie skiriami kareivių apgyvendinimui, kad reikėtų mokėti mažesnius mokesčius.
1898 savininkas Šemle Nemeza kriepėsi į Statybos valdybą leidimo pagal Polozovo projektą užstatyti trečią aukštą ant dviaukštės namo dalies. Projektas nerastas.
1900 tas pats savininkas vėl kreipėsi leidimo pagal Polozovo projektą užstatyti ketvirtą aukštą. Projektas nerastas.
Projektai matyt nebuvo įgyvendinti, nes prieš nugriovimą Kamarausko braižytoje išklotinėje namas dviejų aukštų, kaip ir 1834 išklotinėje, todėl neaišku, kodėl 1806 pirkimo akte rašoma, kad namas triaukštis.
1910 architektas Fiodoras Smorgonskis suprojektavo medines mansardas.

Vokiečių 16 ir 18 (posesija 246)
1563 kampinis mūrinis Stanislovo Stulbos buvo atleistas nuo visų miesto prievolių. Kaip įprasta Vilniuje, jis vadintas statytojo vardu, ir taip jis buvo vadinamas iki XVIII šmt.
Vėliau, bet iki 1633 jis padovanotas šv. Jono bažnyčiai.
XVII šmt posesijos 246 teritorijoje stovėjo dveji skirtingų savininkų namai, bet savininkai juos vadino vienu vardu. Kampinis namas priklausė Stulbai, kitas - Potopui.
1633 už 5000 auksinų parduotas žydų bendruomenei.
1703 rytinis korpusas priklausė Mykolui Siesickui.
1714 po jo mirties korpusas (rūmai) atiteko dukrai, ištekėjusiai už Ukmergės seniūno Mykolo Radvilos.
1733 Elena Tiškevičienė supirko visas namo dalis ir įkeitė misionieriams.
1756 misionieriai namą pardavė Elijoševičiams todėl, kad po 1737 ir 1748 gaisrų jie nepajėgė jo rekmontuoti. Pardavimo metu tai buvo griuvėsiai. Pirkimo dokumente nurodyta, kad namas vienu šonu ribojosi su Siesickų rūmais, kurie buvo šio namo rytinis korpusas. Elioševičiai namą atstatė, ir nuo to laiko namą imta vadinti jų vardu.
1784 Joselis Elioševičius namą išdalijo vaikams. Įrašas apie tai magistrato knygose padarytas po jo mirties, verstas iš hebrajų kalbos. Pastatas buvo trijų aukštų, patalpa viename aukštų pavadinta prieškale – ilga patalpa virš galerijos virtuvės ir priemenės. Dveji vartai – iš Vokiečių ir Žydų gatvių. Dvejos karčiamos – viena kampinėje patalpoje, kita – Vokiečių gatvės pusėje. Dar buvo krautuvė, bravoras, degtinės bravoras, slaptas rūsys, užslaptinti mūriniai laiptai, etc.
Iki 1790, kai Vilniuje numeruotos posesijos, tai buvo dvejos atskiros valdos.
1799 maršalka Liudvikas Skumin Tiškevičius buvusius Siesickų rūmus pardavė žymiam gydytojui Leibovicui. Pardavimo dokumente nurodoma, kad šiuos rūmus Tiškevičius įsigijo iš Vilniaus kašteliono Motiejaus Radvilos, jo posesijos numeris buvo 246, ir pastatas stovi greta jo rūmų, bet pastatą jis pardavė ne visa – dalį kiemo atitvėrė mūrine tvora ir prisijungė prie savo rūmų. Pastatą rekonstravo pagal inžinieriaus kapitono Augustino Kosakausko projektą.
XIX šmt antroje pusėje abeji namai priklausė skirtingiems savininkams. Kampinis namas eksdivizinis, tai yra, priklausęs daugeliui savininkų.

1878 neidentifikuotoje dalyje įgriuvo lubos. Sudaryta komisija, į kurios sudėtį įėjo architektas A. Bychovskis (Bykovskis?) ir civilinis inžinierius Aleksejus Polozovas. Priešingai gyventojų nuomonei jie konstatavo, kad pastatui griuvimas negręsia. Buvo leista Polozovo priežiūroje jį remontuoti. Projekto nėra. Pakeisto langų angos, įrengti metaliniai balkonai.
1884 antra namo dalis priklausė Peisachui Šambedaliui. Vokiečių gatvės rūsyje Polozovas suprojektavo buto įrengimą pastatant krosnį, užmūrijant kai kurias angas, padidinant langelį į gatvę. Projekte pateikti I, II aukštų planai, gatvės fasadas. Rūsys, visas su cilindriniais skliautais, buvo po visu korpusu ir po vartais. Po jais įrengtas ilgas koridorius su cilindriniais skliautais, į kurį buvo patenkama per tarpuvartėje buvusius laiptus. Pusiau lenkti laiptai vedė į antrą aukštą. Iš šių požymių Dambrauskaitė daro išvadą, kad visi rūsiai buvo gotiški, namas buvo vieno amžiaus su kampiniu namu.
1886 statybos valdybai pateiktas V. (K?) Maciulevičiaus projektas trečiam aukštui. Leidimas rekonstrukcijai duotas, tik neleista statyti trečio aukšto. Projektas neįgyvendintas.
1904 savininku tapo Leiba Neft, kuris pagal Duboviko projektą norėjo užstatyti III ir IV aukštus, bet projektas nebuvo įgyvendintas.
1938 parengtas rekonstrukcijos projektas, numatęs pastato paaukštinimą, bet miesto vyriausiasis architektas H. Jenšas jo nepatvirtino. Iki pat nugriovimo namas liko dviejų aukštų.
1923 pagal Duboviko projektą kampiniam namui dalyje Vokiečių gatvės fasado įrengtos vitrinos. Pastatas trijų aukštų, trečias aukštas, sprendžiant pagal langų formą, užstatytas žymiai vėliau. Ir patalpų aukštis jame buvo 2,3m, kai antro aukšto – 3,6m. Bendras pastato aukštis iki stogo buvo 10,4m.

Vokiečių 20 (posesija 381)
Pirminis namo pavadinimas – Mitašiaus namas.
XVII šmt pr jis buvo mūrinis, nedidelis, bet didelėje valdoje. Dalį sklypo Mitašius pardavė Liudvikui Terebeškai, kuris jos neužstatė. Šią sklypo dalį bandė nusisavinti LDK raštininkas Kazimieras Pacas. Tada Mitašius pirkimo teisę perleido studentų kongregacijai.
1643 sklypas atiteko žydų bendruomenei, kuri jame pastatė špitolę.
1748 Smolensko kanauninkas Šymakas namus padovanojo Šv. Jono Dievo Kūno brolijai, kuri patalpas nuomavo amatininkams.
Po 1749 gaisro sugriuvusį pastatą šešiems metams arendavo dviems žydams, kad jie namą atstatytų. Tais metais padėtis apibūdinta: tarp kunigaikščių tiškevičių (posesija 382) ir kunigaikščio Radvilos (posesija 246).
1760 Šv. Jono bažnyčios klebonas Ancypa už 4000 auksinų pastatą pardavė Jonui ir Onai iš Pociejų Skuminams Tiškevičiams. Pardavimo dokumente pabrėžiama, kad pastatas po kelių gaisrų remontuotas, bet vėl sugriuvęs. Brolija neturėjo lėšų remontui, todėl jį ir pardavė. Tiškevičiai pastatą suremontavo ir prijungė jį prie savo rūmų. Taip buvo apjungtos valdos Vokiečių 18, 20 ir 22. Dambrauskaitės nuomone iki pat nugriovimo gatvės fasado apatinių dviejų aukštų centrinėje dalyje buvo išlikę šio periodo piliastrai, kurie vėliau buvo stilizuoti.
1770 Tiškevičius pastatą įkeitė Šyškai, ir 1790 jį atpirko.
1787 kunigo Šymako palikuonys bandė kasuoti 1748-jų pardavimą Dievo Kūno brolijai ir sudarė pardavimo sutartį su Myčinskiu, kuris motyvuodamas tuo, kad nenori pastato atjungti nuo rūmų, atsisakė sadorio ir mainais iš Tiškevičienės gavo namą Pilies gatvėje.
XIX šmt vid namas po pirklio Jankelio Movšos Parneso, įsigijusio jį iš Tiškevičių XIX šmt pr, mirties atiteko jo sūnui pirkliui Jokūbui Parnesui. Parnesai namą išplėtė.
1884 pastatė du trijų aukštų korpusus, ėmė rekonstruoti kitus du.
1897 atlikta įvedimo į valdą dokumento kopija. Jame parašyta, kad pripažįstama namo priklausomybė Jankeliui Movšui Abramovičiui Parnesui, išjungiant iš jos Benediktą, Michailą, Joną, Joaną ir Izabelę Tiškevičius, Kristiną Potocką ir Mariją Bonevską iš Tiškevičių.
Iki 1899 užstatyti treti aukštai visiems korpusams.
1912 pagal Duboviko projektą Parnesas norėjo virš gatvės korpuso užstatyti ketvirtą aukštą, bet statybos valdyba nedavė leidimo. Ketvirto aukšto fasadą Dubovikas projektavo tokių pat formų, kaip ir trečio aukšto, todėl gali būti, kad ir trečiąjį projektavo jis.
1914 Smorgonskio langų padidinimo ir mūrinių balkonų panaikinimo projekte matoma, kaip tuo metu atrodė fasadas. Yra ir daugiau XX šmt pr pastato projektų: vitrinų įrengimo, patalpų perplanavimo, etc.
1920.08.26 sudarytas testamentas, kuriame parašyta, kad Jokūbas Movša Parnesas Vokiečių 14 name turėjo penkias parduotuves, Žydų gatvėje (posesijoje 236) – tris, auksą ir brangenybes laikė Peterburge Rusijos – Azijos banke, o šį namą skirstė savo palikuonims, prašydamas jį palikti tokios pat būklės. Jame rašė, kad namas giminei priklauso daugiau, kaip 200 metų, pats įdėjo daug pastangų, kad jis liktų dabartinėje būklėje, todėl nori, kad namas būtų jo giminės paminklu.

1922.02.02 jis mirė. Po to giminės firma „Broliai Parnes Leon ir Boris“ bankrutavo.
1931 namas atiduotas į varžytines.
1936 už 127500 auksinų namą nusipirko Jarmolinska.

Vokiečių 22 (posesija 382)
XVII šmt pr tai buvo viena iš valdų, 1760 tiškevičių apjungtų į rūmų valdą. Ji, kaip minima, buvusi greta Mitašiaus namo (posesija 381), priklausė Vilniaus tarėjui Jokūbui Langui. Pastatas tarp šios valdos ir kampinio namo tuo metu priklausė LDK raštininkui Kazimierui Pacui.
1653 mirė Kazimieras Pacas, 1616-1618 studijavęs Vilniaus Akademijoje, 1630 pradėjęs politinę veiklą, įnikęs į turtinių reikalų tvarkymą. Vaikų neturėjo, turtą paveldėjo žmona.
1655 mirė tarėjas Jokūbas Langas.
Iki 1655-1661 karo Vokiečių ir Mėsinų gatvių kampe stovėjo dar vienas mūrinis namas, kuris vėliau buvo įjungtas į Tiškevičių rūmus. Jis priklausė Visų Šventųjų bažnyčios karmelitų vienuolynui. Karo metu sugriautas.
Į 1665 situaciją vėlesniame dokumente duota nuoroda į gretimo namo Kazimiero Paco palikuonių nuosavybę. Tais pačiais metai Vokiečių ir Mėsinių gatvių kampinį sklypą karmelitai atidavė siuvėjui Drozdui, leisdami jam statydintis medinius ir mūrinius pastatus.
1663 Mitašiaus namo dokumente nurodyta, kad iš vienos pusės jis ribojasi su Jurgio Lango namu. Jokūbas Langas valdą buvo įsigijęs po žmonos tėvo Krejčmero mirties. Namas buvo vadinamas „kamienica Krejčmerovska“. Jokūbas Langas turėjo keletą namų Stiklių gatvėje ir 11 vaikų. Šis namas atiteko žmonai, dukrai ir dviems sūnums – Jokūbui ir Mauricijui.
1669 mirė Kazimiero Paco našlė, turtą paveldėjo jo sūnėnas Konstantinas Vladislovas Tiškevičius. Tais pačiais metais rašoma, kad Kazimieras Pacas yra kėsinęsis į tuščią sklypą posesijoje 381.
1672 dominikonai parašė protestą esą Krejčmejeris namą buvo palikęs jiems. Tais pačiais metais namas parduotas Naugardo kaštelionui Jasmanui.
1713 karmelitų valdos priešais mėsininkų cechą Vokiečių ir Mėsinių gatvių kampe savininkas Mykolas Sycinskis už 1500 auksinų pardavė joje stovėjusį pusiau medinį, pusiau mūrinį namą Naugardo kaštelionui Antanui Karoliui Novosielskiui ir jo žmonai Elenai iš Lettų.
1725 Novosielskis mirė, jo našlė antrąkart ištekėjo už Vitebsko kašteliono Jurgio Skumin Tiškevičiaus. Taip jis atsidūrė tiškevičių valdoje.
1737 miesto plane valdoje pažymėtas uždaro kiemo užstatymas, eksplikuotas Novosielskio rūmais.
1748 buvusį Jasmano namą įsigijo Tiškevičius ir įjungė jį į savo rūmus.
1749 buvę Novosielskių rūmai priklausė Juozapui ir Onai iš pociejų Tiškevičiams.
1748, 1749 buvęs Jasmanų namas degė.
Tiškevičių buvo apjungtas į vieną valdą su gretimomis ir jose įrengti rūmai, kuriuos Adomas Honoris Kirkoras savo vadove po Vilnių priskyrė prie vienų gražiausių mieste. Rūmuose gyveno patys šeimininkai, pirmame aukšte žydams nuomavo krautuves.
1790 mirė Juozapas Tiškevičius, Jurgio sūnus iš pirmosios santuokos, turtą paveldėjo etmonas, maršalka Liudvikas Tiškevičius. Buvo vedęs karaliaus dukterėčią Konstanciją Poniatovską. Jie turėjo vienintelę dukrą Aną, ištekėjusią už grafo Potockio.
1808 mirė Liudvikas Tiškevičius, paskutinis Skumin Tiškevičių giminės vyras.
1812 su Potockiu išsiskyrusi Ana ištekėjo už grafo Dumino Vonsovičiaus
1817 surašytas rūmų inventorius, iš kurio matoma, kad jie buvo puošnūs ir prabangūs. Konstancija ir Ana rūmus pardavė grafui Mykolui Tiškevičiui. Rūmai mūriniai, dviejų aukštų, viena puse ribojosi su Mėsiniu gatve, kita – su Elijošiaus Berkovičiaus namu. Iš Vokiečių gatvės buvo vartai su piliastrais, panašiais į kolonas su frontonu, kuriame buvo dveji keturių padalų langai su 20 stiklų kiekvienas, apšvietę pastogę. Portiko stogas dengtas skarda, jo viršuje medinė metalu sutvirtinta skulptūra. Antrame portiko aukšte virš vartų metalinis balkonas su kalvio darbo tvorele, papuošta rozetėmis ir ornamentais. Po balkonu du metaliniai strypai žibintams pakabinti. Vartai nakčiai uždaromi medine sklende, staliaus darbo, mediniai, dažyti perline spalva, futruoti. Vartų kairėje durys į banko kontoros patalpą, vadinama veksliarnia. Patalpa skliausta, parketas, vienas keturių padalų po 20 stiklų langas. Baltas stiklas, grotos, langinės ir juodai dažytos durys į gatvę. Už vartų toje pačioje pusėje tamsus koridorėlis, kuriuo patenkama į antrą kiemą. Iš jo įėjimas į patalpą, tuo metu prijungta prie karčiamos. Joje du keturių padalų langeliai į gatvę su langinėmis, grotomis, po 20 stiklų. Skliautai, oranžinės sienos su tamsiais frizais ir marmuro imitacija lamperija, baltų koklių krosnis, falšmarmuro židinys. Į ją futruotos durys, antros filinginės dvivėrės durys su įstiklinta viršutine dalimi į gatvę.

Antros juodai dažytos durys uždaromos nakčiai. Vienas 4 padalų langas su grotomis ir langinėmis. Skliautai, parketas. Greta karčiamos patalpa su plytelių grindimis, skliautais, vienu langu su grotomis ir dvivėre langine. Sienos nišoje spinta. Trečia patalpa prie gatvės skliautuota, su durimis į gatvę ir durimis į antrą kiemą ir pirmus vartus. Nuo vartų kairėje iki kitų vartų keturios pereinamos patalpos. Kitoje antrų vartų pusėje obuolių parduotuvė, metalinės durys iš gatvės, viršuje langelis. Šalia jos koridorėlis ir maža patalpa krosnims apkūrenti. Sukti laiptai į pastogę. Virš išorės durų stogelis, dengtas raudonai dažyta skarda, prilaikomas trimis metaliniais strypais. Išorės durys dažytos juodai, kaip ir langinės. Po šia pastato dalimi aprašyta viena rūsio patalpa. Toliau aprašoma viena patalpa už koridoriaus su išėjimu į pirmą kiemą ir langais į antrą. Pirmo aukšto patalpose langai keturių padalų, aštuonių stiklų, su langinėmis ir grotomis, skliautai. Dvigubos išorės durys, nakčiai uždaromos dažytos juodai, antros medinės – perline spalva. Greta esanti patalpa skliautuota, su dvejomis krosnimis, koklių ir plytų. Dveji langai į kiemą po 20 stiklų, vienas šešių stiklų langas į vartus. Toliau toje pusėje virtuvė ir indauja. Jose akmenimis grįstos grindys, langai į kiemą su grotomis, įdomus kaminas iš keturių stulpų, arkinė viryklė. Iš indaujos – maisto sandėlis, už jo – šulinys. Už jo – mūrinė siena su nišomis, skyrusi šiuos du namus nuo namo, atiduoto į amžiną arendą. Futruoti vartai su varteliais. Prie sienos mūrinės išvietės, dengtos čerpėmis. Kieme arklidės šešiems svečių arkliams ir didžiosios mūrinės arklidės aštuoniems arkliams. Langai pusiau arkiniai. Išėjus iš arklidžių per vartelius į pirmą kiemą – vežiminė. Prie jos – žaliai dažytas žibintas. Aprašomos rūmų komendato (murgrabia) patalpos ir keturios skliautuotos rūsio patalpos su langais į kiemą ir Vokiečių gatvę. Paradiniai laiptai buvo kampiniame korpuse. Po jais nedidelė kamarėlė, toliau su durimis ir langais į Vokiečių gatvę. Dvejos patalpos iš eilės – parduotuvės. Pirmoji – galanterijos, už jos – iždinė. Toliau kampe parduotuvė su smulkiai stiklintais langais, langinėmis, dvigubos dvivėrės durys į gatvę, išorinės dažytos juodai. Skliautai. Iš Mėsinių gatvės šalia rūmų 13 mažų krautuvėlių. Dauguma skliautuotos, su molio plytelių grindimis. Durys kaustytos, stipriai uždaromos, panašios į langines. Patalpos be langų. Korpusas vieno aukšto. Antrame aukšte treji apartamentai. Į paradinius laiptus patenkama pro pirmuosius vartus. Laiptai mūriniai, dengti lentomis, su mediniais porankiais. Lubos plokščios, iš trijų pusių su karnizu. Dveji keturių padalų langai po 20 stiklų į kiemą. Parketas. Iš laiptų patenkama į prieškambarį. Durys filinginės, dvivėrės. Parketas, langas ketvirtiniu 20 stiklų. Koklių krosnis. Iš prieškambario filinginės dvivėrės durys su prancūziškais vyriais į geltonai dažytą kambarį su tinkuotomis lubomis, parketu, švediška koklių krosnimi, dvigubais keturių padalų langais ir 20 ketvirtinių stiklų. Iš šio kambario durys į galeriją – balkoną iš Vokiečių gatvės. Dvejos durys, metalinės ir medinės. Duryse langas. Iš šio kambario durys į rožiniai dažytą kambarį. Duryse dveji langai ir lubos tokie pat, kavos spalvos koklių krosnis. Iš prieškambario patenkama į mažą naujai įrengtą virtuvę. Joje dvivėrės durys, audeklu apkaltos lubos, parketas, dveji po 20 stiklų į kiemą, viryklė, mūryta tarp arkų. Iš virtuvės mažas koridorėlis, iš kurio įėjimas į trejus gatvės pusėje buvusias patalpas. Pirma – rožine spalva dažytas prieškambaris, antra – žaliai dažytas kambarys, trečia – pilkai dažytas kambarys. Langai po 20 stiklų, baltų koklių krosnys, tinkuotos lubos. Už kambarių virtuvė ir laiptai į pirmą aukštą. Į antrą apartamentą patenkama suktais mūriniais lentomis dengtais laiptais. Laiptinė skliautuota, su plytelių grindimis. Toliau parketu klotas kambarys su židiniu kairėje, dviem langais po 20 stiklų. Švediška krosnis, skirta dviems kambariams. Toliau – kabinetas. Durys vienvėrės, parketas, židinys. Trečias kambarys oranžinis, skliautuotas, nišoje švediška krosnis, šalia jos židinys. Dveji langai iš kiemo. Išėjus iš kambario – virtuvė ir dveji skliautuoti kambariai su keturiais langais į kiemą. Uosio parketas. Paradinis apartametas buvo kairėje laiptų pusėje. Prieškambaris, į kurį įeinama per filingines duris, su pušiniu parketu, melsvais apmušalais, apačioje lamperija, tapyti durų ir langų angokraščiai. Sena lenkiška krosnis, apkūrenama iš laiptinės. Dveji langai į kambarį, dveji – į gatvę. Visi keturių padalų, po 10 ir 20 stiklų. Iš prieškambario dvivėrės filinginės durys su varinėmis rankenomis į pokylių kambarį. Kambarys karmazino spalvos, virš durų supraportas paauksuotose rėmuose. Kambario siena, iškljuota karmazino spalvos damastu. Aprėmintas paaksuotomis raižytomis lentjuostėmis. Priešais duris nišoje karaliaus Stanislovo portretas raižytuose rėmuose. Nišos angokraščiai puošti raižiniais, paauksuotais laurais ir kitais ornamentais. Lamperija, durų filingai puošti paauksuotu ornamentu baltame fone. Dvigubi langai po 10 baltų stiklų, puošniais apkaustais. Tarp langų veidrodžiai paauksuotais rėmais. Prie antros sienos veidrodis prie židinio. Prie rėmų dveji bronziniai žibintai. Židinys tamsaus marmuro, aprėmintas raižytu karnizu. Baltų koklių krosnis su figūra viršuje, kūrenama iš laiptų. Į trečią pokylių kabinetą filinginės dvivėrės durys, virš kurių aliejinis supraportas raižytuose paauksuotuose rėmuose. Lubos tinkuotos, lygus karnizas, viduryje rozetė. Uosio parketas. Sienos iškljuotos audeklu su rožinėmis juostomis su baltomis gėlėmis, paauksuotais raižytais aprėminimais. Dveji dvigubi langai po 10 stiklų į Mėsinių gatvę. Lamperija ir durų apvadai dažyti baltai, paauksuoti. Duryse paauksuota rozetė. Švediška krosnis, ant jos gipsinės liustros. Tarp langų ir virš židinio veidrodžiai raižytais auksuotais rėmais, baltas falšmarmuro židinys, puoštas figūromis. Virš durų, vedusių į miegamąjį, dveji supraportai. Miegamajame tinkuotos lubos su gipsine rozete viduryje. Raižytas frizas, sienos apklijuotos karmazino spalvos audiniu. Lamperija, langų ir durų apvadai dažyti baltai, paauksuoti. Duryse auksuotos rozetės. Uosio parketas, treji langai į kiemą, baltas falšmarmuro židinys, puoštas skulptūromis.

Balta švediška koklių krosnis. Virš durų supraportai. Iš miegamojo patenkama į kabinetą, kurio interjeras panašus į aprašytuosius, tik sienos išklijuotos žaliais popieriniais apmušalais. Iš kabineto patenkama į koridorėlį, iš kurio apkūrenamos kambarių krosnys. Penktas kambarys tinkuotų lubų, dantytas karnizas, parketas, tapyti langų ir durų angokraščiai. Iš miegamojo patenkama į drabužinę. Baltų koklių krosnis, apkūrenama iš koridoriaus, balta lamperija. Ten pat ir tualetas. Iš apartamento buvo galima išeiti antrais laiptais, vedusiais į kiemą. Rūmų stogas laužytos formos, iš gatvės pusės laužta linija apkalta vario skarda. Olandiškos čerpės.
1830 Vienoje mirė Konstancija Tiškevičienė.
1867 Paryžiuje mirė Ana, būdama 91 metų amžiaus.
XIX šmt gale rūmai nebeturėjo savo pirminės išraiškos.

Vokiečių 24 ir 26 sujungtos į valdą, kurioje nuo 1758 buvo pilies teismo aktų archyvas ir kanceliarija.

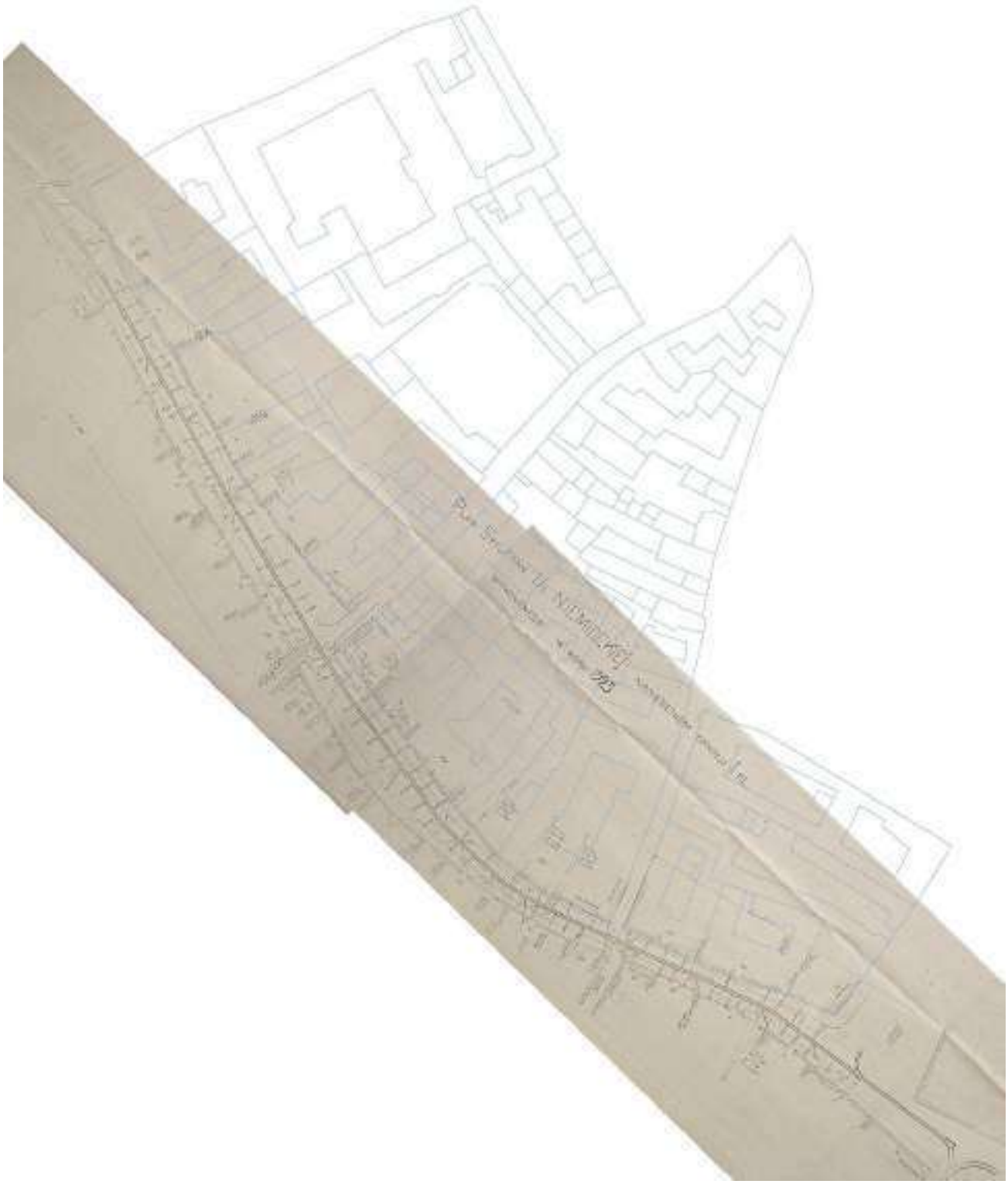
Kitame gatvės gale buvo 3 aukštų pastatas.

Dambrauskaitė, T. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija. III t. (Vilniaus vandentiekio ir kanalizacijos tresto archyvo 1925-29m. medžiaga. 1987. VAA F1019 Ap11 B7654

Byloje pateikti 1925-1929 pastatų kanalizacijos projektų brėžiniai sudėti į realią vietovę ir paimti už pagrindą rengiant užduotį archeologiniams tyrimams, sprendžiant apželdinimą ir buvusių pastatų vietų nužymėjimą dangose:

Kanalizacijos kolektoriaus išlikimas, padėtis ir išlikimo laipsnis pagal byloje pateiktą jo projektą bus tikslinami projekto įgyvendinimo priežiūros metu:

Dréma, Vl. Dingęs Vilnius. Vaga Vilnius, 1991

Lygino pastatų vaizdą 1834 gatvės išklotinėje ir 1944 Juozo Kamarausko 1944 gatvės išklotinės piešinius, pieštus po bombardavimų. Jose sunumeravo namus pagal tuo metu buvusią tvarką –

ŠR gatvės pusėje numeriai lyginiai, numeruota nuo ŠV gatvės galo. Rašė, kad pastatų architektūra nuo 1834 sumodernintа ir sukomercinta – pirmame aukšte vyrauja vitrinos.

Vokiečių 2 (posesija 411)
XIX šmt buvo aukščiausias namas mieste. 1800 pastatytas Šulco ant pradėtos statyti pijorių bažnyčios mūrų. Prieš II pasulinį karą jame buvo „Europos“ viešbutis.

Vokiečių 4 (posesija 376)
Dviaukštis, perdirbtas į triaukštį. Saikingos išraiškos.

Vokiečių 6 (posesija 377)
1834 dviejų aukštų, 1944 – trijų, su rizalitu per vidurį, viršuje užbaigtu aukštu frontonu su trimis langeliais. Yra priklausęs Sluckiams, vėliau – kahalui.

Vokiečių 8 (posesija 378)
1834 dviejų aukštų, 1944 – keturių. Yra priklausęs trinitoriams.

Vokiečių 10 ir 12 (posesija 379)
1834 buvo vientįsas dviejų aukštų namas, 1944 – dviejų skirtingų namų griuvėsiai, Vokiečių 12 – keturių aukštų. Yra priklausęs Bžostovskiams.

Vokiečių 14 (posesija 380)
Dviejų aukštų.

Vokiečių 16 (posesija 246)
1834 buvo trijų aukštų, 1944 – su ketvirtu aukštu, dirbtinai užstatytu virš pagrindinio karnizo.

Vokiečių 18 (posesija 381)
Apatinė fasado dalis nepakitusi nuo XVIII šmt, mechaniškai užstatytas III aukštas.

Vokiečių 20 (posesija 382)
Nuosekliai sumodernintas fasadas su segmentiniu frontonu viduryje. Yra priklausęs Tiškevičiams.

Vokiečių 22 (posesija 382)
1834 išklotinėje turėjo vientįsą fasadą, o 1944 jis sudarytas iš skirtingų eklektinių fasadų. Yra priklausęs Manasevičiams

Vokiečių 24 (posesija 383)
1834 buvo trijų aukštų. 1944 – tik dviejų. Jame gimė Europos mąsto literatūros ir dailės kritikas Judelis (Julianas) Kliačka (1825-1906). Kamarauskas detaliai nupiešė įmantrius barokinius vartus.

Vokiečių 26 (posesija 384)
Kaip ir 1834 – trijų aukštų. Secesinis fasadas. XVI šmt priklausė pinigų kalyklos valdytojui ir architektui (burmistrui?) Ulrichui Hozijui.

Vokiečių 28 (posesija 385)
1834 triaukštis pastatas 1944 jau keturių aukštų, su vėlyvosios secesijos fasadu. Didieji prekyba kailiais namai.

Juozo Kamarausko 1944 piešiniai su namų numeriais. Pagal Dambrauskaitę ir Drėmą chronologiškai surašyta pastatų priklausomybė. Paryškinti svarbiausi pastatai:

Volkunovskis
Jonas Stanislovas Sapiega Pijoriai
Šv. Rapolo vienuolynas
Pijorių bažnyčia
Mykolas Angelas Šulcas
Vladislovas Sirokomlė
Aronas Lebensonas **(“Europos” viešbutis)**
kahalas
Mečislovas Bogdanovičius
Juozas Pakalnis

Angerovas
Jonas ir Leonas Rogalskiai
Gronimas
Punkinas
kahalas

(Semionas Jurjevičius)
Sluškos
Sluckiai?
kahalas
Šeštadieninė sinagoga

Pinigų kalykla
Antonina Sibilė Volštein-Arnau-Gelgaudienė-Sapiegienė
Trinitoriai (nuomavo kahalui)
Jonas Vladislovas Bžostovskis
kahalas
Levinas Berkovičius

Jonas Vladislovas Bžostovskis
Leyzeriai
Hirša Delezeris
Berkos
Zelmanovičiaus mokykla
Ošeras / Abraomas Klečka
Broliai Leyzeriai

Vaško lydykla
Kazimieras Vaišnarovičius
Vilniaus Akademija
Povilas Novanovskis
Antanas Korvin Koskovskis
Laurynas Odyncas
Jonas Odyncas Litmanas
Zalmanovičius Šemle Nemeza

Stanislovas Stulba
Šv. Jono bažnyčia
Kahalas
Elena Tiškevičienė
Misionieriai
Joselis Elioševičius
Eksdivizija

Potopas
Mykolas Siesickas
Jo dukra Radvilienė
Motiejus Radvila
Liudvikas Skumin Tiškevičius

Mitašius Studentų kongregacija
Kahalas (špitolė)
Šymakas
Dievo Kūno Brolija
Ancypa
Jonas ir Ona iš Pociejų Skumin Tiškevičiai

Krejčmejeris
Jokūbas Langas
Jasmanas
Tiškevičius

Kazimieras Pacas
Konstantinas Vladislovas Tiškevičius

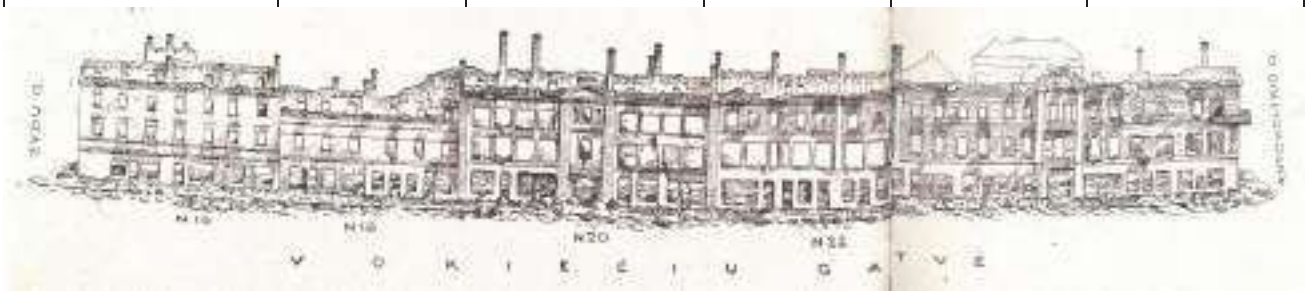
Karmelitai
Drozdas Mykolas Sycinskis
Antanas Karolis ir
Elena Novosielskiai, ištekėjo už Jurgio Skumin Tiškevičiaus
Juozapas (?) ir Ona iš Pociejų Skumin Tiškevičiai

Skumin Tiškevičių rūmai: Juozapas, Liudvikas Mykolas Tiškevičius

Leibovicas
Peisachas
Šambedalis
Leiba Neft

Jankelis Movša Parnesas
Jokūbas Parnesas
Jarmolinska

Manasevičiai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	39	311	0

	Ulrichas Hozijus Pilies teismo aktų archyvas ir kanceliarija	
Judelis (Julianas) Kliačka		Kailių prekybos namai

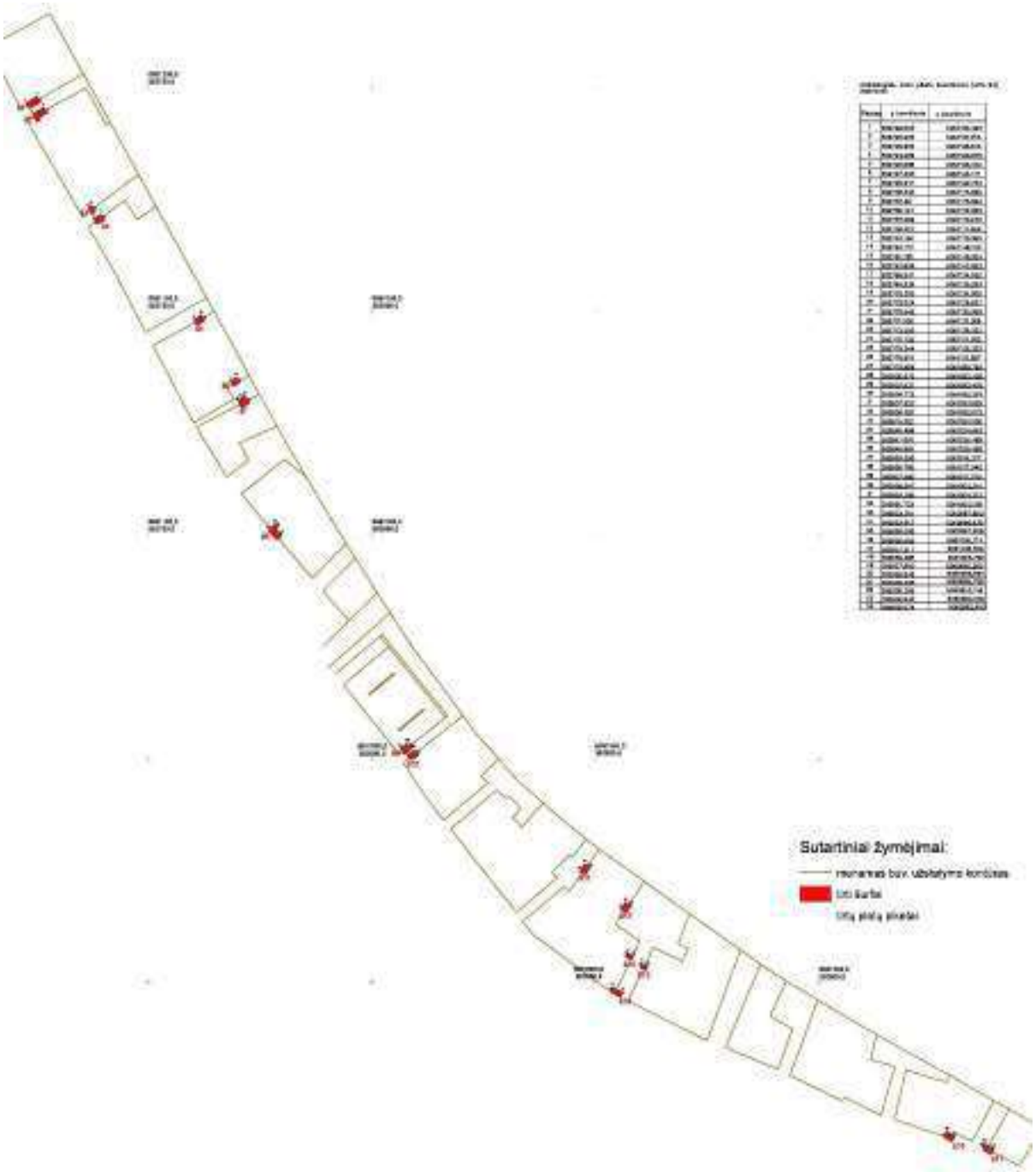
Grišinas, V. Šilumos tinklų nuo ŠK B-26 (2425) iki ŠK-7 Vokiečių – Arklių g. Vilniuje rekonstrukcija. Archeologinė priežiūra – tyrimai tranšėjos ribose. 1990. LII 1715

Grišinas, V. Archeologiniai kasinėjimai Vilniuje, Vokiečių g. buvusių istorinių pastatų vietoje. 1990-1991

Grišinas, V. Šilumos tinklų Vokiečių – Mėsinių g. Vilniuje rekonstrukcija. Archeologinė priežiūra – tyrimai tranšėjos ribose. 1991-1992. LII 1903

Kontrimas, D. Vilniaus senamiesčio (16073) teritorijos, Vokiečių g. detaliųjų archeologinių tyrimų pažyma. 2019. Teisinga orbita

Ieškota buvusio gatvės užstatymo liekanų charakteringose vietose. Surastos liekanos pateiktos koordinuotame dwg plane:

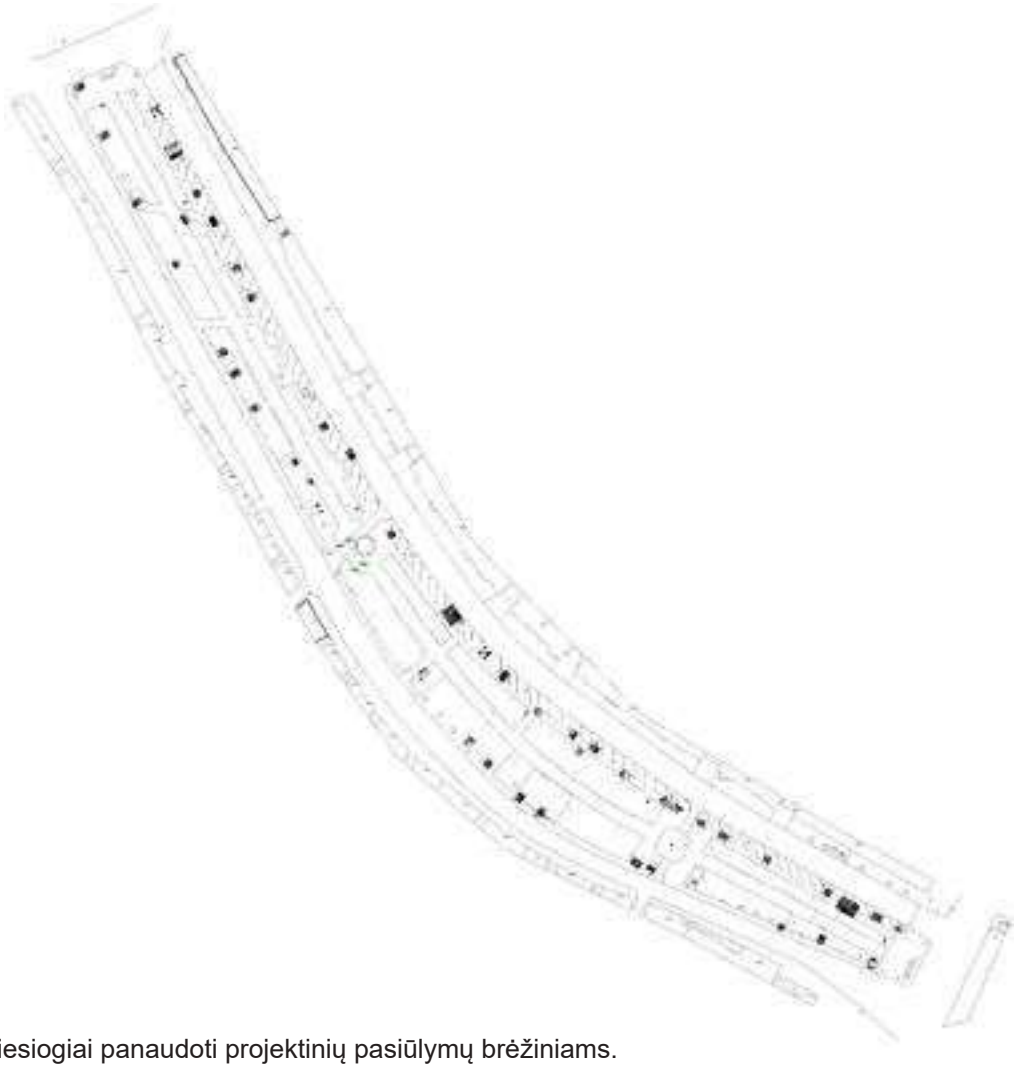
Duomenys tiesiogiai panaudoti projektinių pasiūlymų brėžiniams.

Skardžiuvienė, R. Vilniaus senamiesčio 33 kvartalo istoriniai tyrimai. 1966. VAA F1019 Ap11 B100

Pateiktos bendros rašytinės kvartalo charakteristikos. 33 kvartalas buvo vienas iš centrinių žydų gyvenamų kvartalų. Vokiečių gatvė formuotis pradėjo XIV šmt. Dalis namų priklausė vyskupo jurizdikai. Nuo 1669 žydams leista dvidešimčiai metų nuomotis patalpas visose jurizdikose ir prekiauti jose gėrimais. Plačiau aprašyta kitų, ne Vokiečių gatvių ir jose išlikusių namų istorija.

Šležas, A. Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vokiečių g. 2021 m. I etapo detaliųjų archeologinių tyrimų ataskaita. 2022. Kultūros vertybių apieška

Pagal projektuotojų pateiktą užduotį ieškota užstatymo ir grindinių liekanų buvusiose gatvių sankryžose, ribose tarp posesijų, statinių kampuose. Surastos liekanos pateiktos koordinuotame dwg plane:

Duomenys tiesiogiai panaudoti projektinių pasiūlymų brėžiniams.

Tebeliškis, P. Magistralinių šiluminių tinklų statybos darbų Muziejaus – Gorkio g. (tranšėjos atkarpose Nr.1-3) archeologinės priežiūros ir fiksacijos ataskaita. 1976. LII 720

Vainilaitis, V. Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vilniuje, Vokiečių g. 1998. LII 3195

Archeologiniai tyrimai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	43	311	0

VšĮ ARCHITEKTŪROS TYRIMŲ CENTRAS
Buveinė: Panerių g. 14 – 6, LT- 01312, Vilnius. Tel. +370 65558235
el.p. info@architekturostyrimai.lt, į/k. 302695710, A.s. LT627300010129631001
AB Swedbank, kodas 73000

UŽSAKOVAS UAB „KULTŪROS VERTYBIŲ PAIEŠKA“

OBJEKTAS VOKIEČIŲ G.
VILNIAUS SENAMIESTIS (KODAS 16073)
VILNIAUS SENOJO MIESTO IR PRIEMIESČIŲ ARCHEOLOGINĖ VIETOVĖ (KODAS 25504)

DALIS I ETAPO ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ METU APTIKTŲ STATINIŲ LIEKANŲ ARCHITEKTŪROS TYRIMAI

AUTORIAI:

V. Veževičienė (NKP atest. Nr. 0437)

D. Saulytienė

I.Liaudanskaitė

V. Pilkauskienė

Vilnius, 2021 liepos mėn. - 2022 m. sausio mėn.

TURINYS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS 5
TRUMPA SUGRIAUTOSIOS VOKIEČIŲ GATVĖS DALIES ISTORINIŲ, ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ APŽVALGA 8
SĄSAJOS SU ISTORINIAIS IR KARTOGRAFINIAIS DUOMENIMIS 13
ARCHITEKTŪROS TYRIMAI 17
1. Buv. Vokiečių g. 2, posesija 411 (šurfai nr. 1, 2, 3, 4, perkasa nr. 1) 18
1.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 18
1.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 19
1.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 23
1.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 25
1.5. Buv. Vokiečių g. 2, posesijos 411 tyrimų rezultatai 31
2. Buv. Vokiečių g. 4, posesija 376 (šurfai nr. 6, 7, 9, 12) 33
2.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 33
2.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 34
2.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 36
2.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 37
2.5. Buv. Vokiečių g. 4, posesijos 376 tyrimų rezultatai 42
3. Buv. Vokiečių g. 6, posesija 377 (šurfai Nr. 8, 10) 44
3.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 44
3.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 45
3.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 46
3.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 46
3.5. Buv. Vokiečių g. 6, posesijos 377 tyrimų rezultatai 51
4. Buv. Vokiečių g. 8, posesija 378 (šurfai nr. 15, 16) 52
4.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 52
4.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 53
4.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 54
4.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 55
4.5. Buv. Vokiečių g. 8, posesijos 378 tyrimų rezultatai 57
5. Buv. Vokiečių g. 10, 12, posesija 379 (šurfai nr. 14, 17, 18, 19) 59

5.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 59
5.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 60
5.3. Archeologinių tyrimų duomenys 62
5.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 63
5.5. Buv. Vokiečių g. 10, 12, posesijos 379 tyrimų rezultatai 67
6. Buv. Vokiečių g. 14, posesija 380 (šurfai nr. 13, 19, perkasa nr. 2) 68
6.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 68
6.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 69
6.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 70
6.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 71
6.5. Buv. Vokiečių g. 14, posesijos 380 tyrimų rezultatai 75
7. Buv. Vokiečių g. 16, 18, posesija 246 (galimai priklausė tik Voangkiečių g.) (šurfas nr. 21, perkasa nr. 4) 76
7.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 76
7.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 78
7.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 79
7.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 80
7.5. Buv. Vokiečių g. 16, 18, posesijos 246 tyrimų rezultatai 84
8. Buv. Vokiečių g. 20, posesija 381 (šurfai nr. 23, 25, 26) 85
8.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 85
8.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 86
8.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 87
8.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 88
8.5. Buv. Vokiečių g. 20, posesijos 381 tyrimų rezultatai 93
9. Buv. Vokiečių g. 22, posesija 382 (šurfai nr. 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, perkasos nr. 6 vakarinė dalis) 94
9.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 94
9.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 96
9.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 96
9.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 99

9.5. Buv. Vokiečių g. 22, posesijos 382 tyrimų rezultatai 108

10. Buv. Vokiečių g. 24, posesija 383 (šurfai nr. 36, 37, 38, perkasos nr. 6 rytinė dalis) 111

10.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 111

10.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 112

10.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 112

10.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 114

10.5. Buv. Vokiečių g. 24, posesijos 383 tyrimų rezultatai 122

11. Buv. Vokiečių g. 26, posesija 384 (šurfai nr. 39, 40, 41, 42) 125

11.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 125

11.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 126

11.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 128

11.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 129

11.5. Buv. Vokiečių g. 26, posesijos 384 tyrimų rezultatai 134

12. Buv. Vokiečių g. 28, posesija 385 (šurfai nr. 5, 43, 44, perkasa nr. 5) 136

12.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys 136

12.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai 137

12.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys 139

12.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys 140

12.5. Buv. Vokiečių g. 28, posesijos 385 tyrimų rezultatai 146

IŠVADOS. APIBENDRINIMAI 148

1 priedas. Istorinė-stilistinė kartograma. Planas.

2 priedas. NKP specialisto atestatas

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2021 m. liepos mėn. į VšĮ „Architektūros tyrimų centras" kreipėsi UAB „Kultūros vertybių paieška" su prašymu atlikti aptiktų statinių liekanų architektūros tyrimus. Leidimas archeologiniams tyrimams išduotas A. Šležui. Architektūrinės struktūros atrastos Vokiečių g., Vilnius ir patenka į Vilniaus senamiesčio (u.k. 16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (kodas 25504) teritorijas (1 pav.).

Kompleksiniai, archeologiniai ir architektūros tyrimai, buvo atlikti prieš 2022 m. Vilniaus miesto savivaldybės planuojamus Vokiečių g. rekonstrukcijos darbus (projektavimo darbų stadija). Archeologiniai tyrimai buvo vykdyti pagal Vilniaus miesto savivaldybės administracijos suformuotas užduotis: nustatyti buvusio užstatymo, kultūrinio (archeologinio) sluoksnio, kitų archeologijos vertybių santykį su antžeminių statinių pamatų ir inžinerinių statinių projektiniais sprendiniais, parengti paveldosaugines rekomendacijas bei atlikti dalį detaliųjų tyrimų. Siekiant nustatyti buvusio užstatymo perimetrą, remiantis senaisiais Vilniaus miesto planais, buvo atkurtas preliminarus Vokiečių g. užstatymas buvęs iki 1944 m. (planą parengė Robertas ir Gražina Zilinskai). Remiantis atkurtu planu ir esamais inžineriniais tinklais, parinktos perspektyviausios tyrimų vietos (1 pav.)

2021 m. architektūros tyrimai buvo atlikti archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu atidengtų mūro struktūrų liekanų vietose. Kadangi tyrimų vietos buvo numatytos tose vietose, kur buvo didžiausia tikimybė aptikti buvusio sunaikinto užstatymo pamatus, fragmentai atidengti beveik visose žvalgomuosiuose šurfuose ir perkasose - 40 šurfuose iš 44 ir 5 perkasose iš 6.

Paraleliai buvo rekonstruojama ir esama šilumos trasa atliekant archeologijos žvalgymus kartu su architektūros tyrimais atrastų mūro liekanų vietose. Mūro fragmentai šilumos trasoje buvo fiksuoti daugiausia tik tranšėjos sienelėse. Tokia situacija rodo, kad šilumos trasos klojimo metu XX a. 8 deš. pastatų pamatai ir rūsiai didžiąja dalimi buvo sunaikinti. Architektūros tyrimai šilumos trasos vietoje bus parengti tyrimų ataskaitos antrajame tome.

Šie 2021 m. tyrimai yra pirmojo, žvalgomojo etapo rezultatas. Kitais, 2022 m., numatytas antrasis projekto vykdymo etapas, kurio metu planuojamos didesnės, detaliųjų tyrimų apimtys, ir jų metu duomenys bus tikslinami ir koreguojami.

Įvertinus tai, kad Vokiečių gatvės aplinkoje pirminis užstatymas siekia XV-XVI a. pradžią[1], pirminiame etape dėmesys sutelktas ties atidengtų statinių dalių santykiu su turimais fragmentiškais istoriniais bei kartografiniais šaltiniais. Siekta pateikti pirminius vertinimus, kiek atidengti pamatai gali būti susieti su Roberto ir Gražinos Žilinskų parengtu preliminariu Vokiečių g. užstatymo, buvusio iki 1944 metų, planu. Manytina, kad dalis buvusio užstatymo elementų gali būti identifikuoti su prieškaryje

[1] Istorinių tyrimų rezultatai pristatomi tolimesniame skyriuje – Sąsajos su istoriniais, ikonografiniais ir kartografiniais duomenimis.

stovėjusiais plačios XVI-XIX a. chronologijos pastatais, t.y. ne tik surandamos bei identifikuojamos istorinių rašytinių šaltinių bei senųjų planų sąsajos su išlikusiomis liekanomis, bet taip pat nustatomos buvusios rekonstrukcijos, atsekamos archeologinių tyrimų metu atidengtuose architektūros fragmentuose. Kita vertus, buvo siekiama atskirai išskirti pamatus, sienų fragmentus, kitas architektūrines detales, kurioms esamu metu nėra galimybės priskirti buvusiam, žinomam užstatymui, arba tas liekanas, kurių pažinimui būtų būtini tolimesni platesnės apimties tyrimai.

Šio darbo tikslas – įvertinti archeologinių tyrimų metu aptiktų architektūros elementų visumą bei jų sąsajas su buvusiu užstatymu.

Uždaviniai: surinkti ir pateikti aktualius istorinius, archeologinius bei ikonografinius duomenis; susisteminti architektūros natūros duomenis; įvertinti natūros duomenis istorinių, archeologinių ir ikonografinių duomenų kontekste; pateikti apibendrinimus bei išvadas.

Taikyta tyrimo metodika: neinvazinis tyrimas, vizualinis įvertinimas ir foto fiksacija (pagal Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų apimties aprašą, patvirtintą LR Kultūros ministro 2005 m. birželio 22 d. Nr. ĮV-259).

Ataskaitą sudaro 4 dalys:

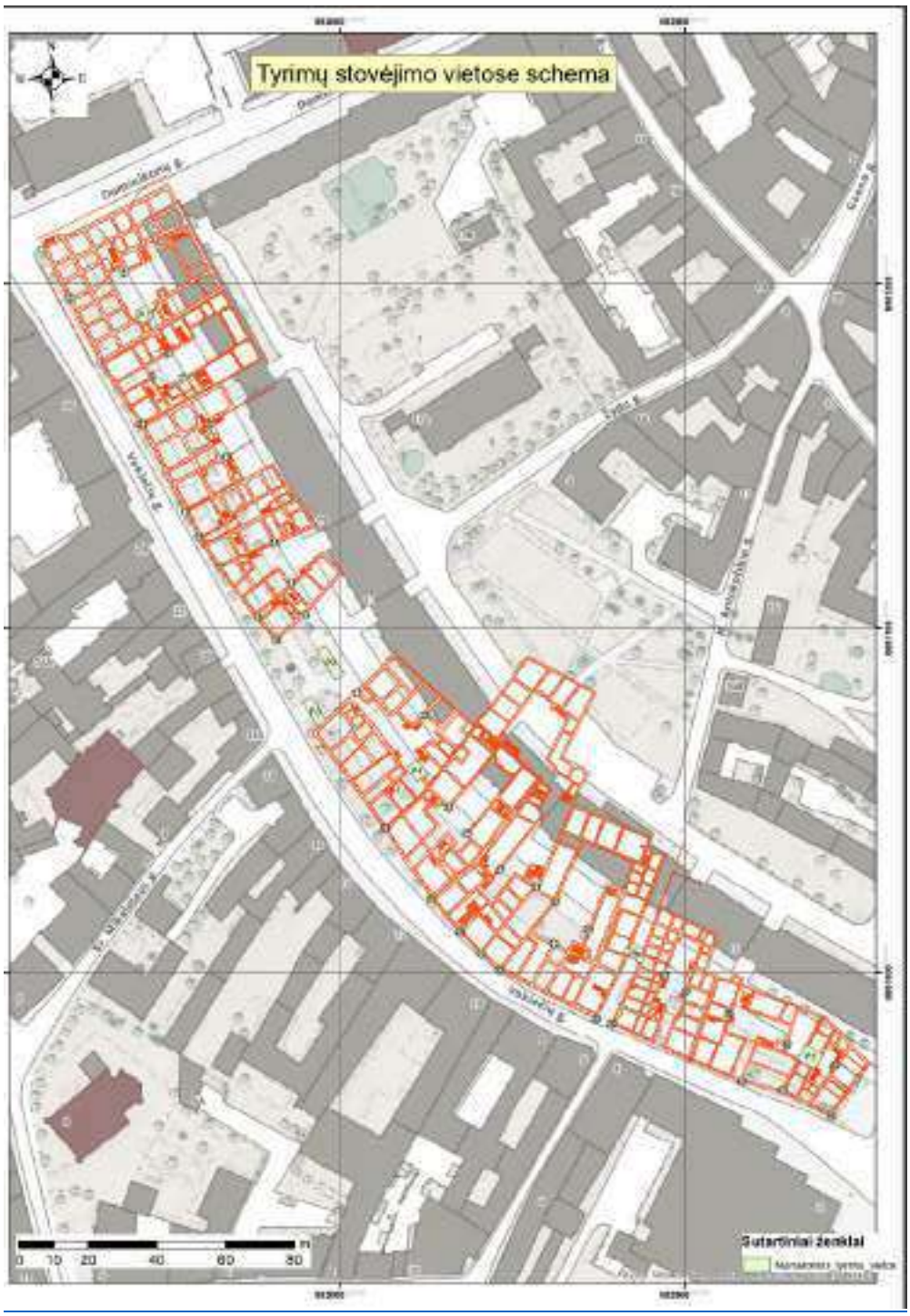
- trumpa sugriautosios Vokiečių gatvės dalies istorinių, archeologinių tyrimų apžvalga;
- sąsajos su istoriniais ir kartografiniais duomenimis;
- architektūros tyrimai (šios ataskaitos dalies struktūra paaiškinta atskirai);
- išvados.

Remiantis tyrimų rezultatais, sudaryta istorinė-stilistinė kartograma[2], kuri pateikiama 1 priede.

Analizuojant natūros duomenis, pagrindinis kliuvinys buvo tyrimų fragmentiškumas, dėl kurio konstrukciniai elementai beveik visais atvejais atidengti daliniame plote ir gylyje. Šis faktorius labai trukdė pažinti mūro sudėtinę ir chronologinę visumą. Siekiant nustatyti mūro liekanų ryšį bendrame buvusio sunaikinto užstatymo kontekste, natūros tyrimų rezultatai derinti su archyviniais istoriniais, archeologiniais bei kartografiniais duomenimis. Kai kuriais atvejais dėl techninių galimybių buvo atidengtas tik mūro konstrukcijų paviršius, kuris dažnu atveju rodo vėlyviausias architektūrines rekonstrukcijas. Tai sudarė kliūtį ne tik datuoti elementą, bet ir nuspėti, ar po šia vėlyvesne dalimi būta senesnės pastato dalies, kuri galimai buvo panaudota perstatymo metu. Tokiais atvejais, kuomet atidengto mūro identifikuoti nebuvo jokios galimybės, pasitelktos įvairios aplinkybinės prielaidos, arba apsiribota faktine natūros tyrimų surinkta informacija, kuri bus panaudota ateity, antrajame tyrimų etape, kuomet tyrimų plotai bus praplėsti, ir atsidengs platesnis užstatymo kontekstas.

[2] Istorinei-stilistinei kartogramai parenkti naudoti archeologinių tyrimų brėžiniai: Šležas, A. Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vokiečių g. 2021 m. I etapo detaliųjų archeologinių tyrimų ataskaita. III tomas. Brėžiniai.

2021 m. atidengtų architektūrinių struktūrų liekanas įvertino VšĮ „Architektūros tyrimų centras“ specialistės: architektūros tyrėja-archeologė V. Veževičienė (atest. Nr. 0437), istorikės-paveldosaugininkės D. Saulytienė I. Liaudanskaitė ir V. Pilkauskienė.

1 pav. Tyrimų vietos. Planas išdėstytais šurfais ir perkasomis. Esamos situacijos planas sutapatintas su 1938 m. situacija – remiantis to laiko miesto bei vandentiekio ir kanalizacijos archyvo planais. Planą parengė Robertas ir Gražina Zilinskai.

TRUMPA SUGRIAUTOSIOS VOKIEČIŲ GATVĖS DALIES ISTORINIŲ, ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ APŽVALGA

Vokiečių g. istorinių tyrimų pradžia susijusi su XX a. 8-9 deš. vykusiais gatvės kapitalinio remonto darbais. Tuo metu, Vilniaus m. Komunalinio ūkio valdybos užsakymu, tuometinis Paminklų restauravimo projektavimo instituto autorių kolektyvas atliko Vokiečių gatvės (buv. Muziejaus) priešprojektinius tyrimų darbus, istorinius tyrimus. Parengti trys tyrimų tomai[3]: I t. istorinė pastatų apžvalga (taip pat pateiktos archyvinės fotografijos); II t. ikonografija. XIX ir XX a. brėžinių kopijos (šiame tome pateikti XIX a. pab. – XX a. pr. namų rekonstrukcijos ir kitų statinių sklypuose statybos projektai); Vandentiekio ir kanalizacijos 1927-1929 m. projektai.[4]

Nagrinėjant istorikų surinktus pirminius rašytinius šaltinius pastebima, kad šiuo metodu tiksliau rekonstruoti pastatų architektūrinę raidą, išvaizdą ar stilistiką visgi nėra galimybės, kadangi tokiuose rašytiniuose šaltiniuose iki XIX a. II p. pagrinde nurodomi išskirtinai faktiniai duomenys: namų, ar net dažniau valdų savininkai, pirkimo-pardavimo faktai, kartais nurodant tik pastatų medžiagiškumą ar aukštingumą, o taip pat valdos apstatymą skirtingos funkcijos pastatais. Išskirtiniais atvejais išlikę namų inventoriai suteikia ir daugiau duomenų. Tačiau dažnu atveju iš turimų surinktų istorinių tyrimų visgi painu atrinkti, apie kurį pastato arba posesijos korpusą rašoma, nes ataskaitoje kiekvienai valdai dažniausiai suteiktas tik vienas numeris, nors neabejotina, kad sklype įvairiu metu stovėjo ne vienas korpusas. Nepaisant to, derinant šiuos duomenis su natūros tyrimų rezultatais, ši turima informacija neabejotinai padeda rekonstruoti pagrindinius istorinės – architektūrinės raidos etapus.

Prieš kelis dešimtmečius atliktų istorinių tyrimų pagrindu ir remiantis kitais kartografiniais šaltiniais bei senamiesčio regeneracijos projektu tuometinis Projektavimo restauravimo institutas (PRI) parengė Vokiečių gatvės rekonstrukcijos ir buvusios kvartalo situacijos iki Antrojo Pasaulinio karo faktinio atstatymo projektinius pasiūlymus. Projektinių pasiūlymų autorės V. Bakšienė ir A. Sidaraitė. Vadovaujantis surinktų ir apibendrintų tyrimų duomenimis architektės parengė Vokiečių gatvės kvartalų atstatymo projektinius pasiūlymus. Jų parengtuose planšetuose bei maketuose schematiškai atvaizduotas Vokiečių gatvės buvusio užstatymo pastatų perimetras ir šioje vietoje stovėjusių pastatų vaizdas ir tūris iki kvartalo sunaikinimo. Vėliau, nepriklausomybės laikais, atstatymo idėjai nuslūgus, projektiniai pasiūlymai liko nepanaudoti (žr. pav. 2-6).

[3] Istorinių tyrimų rezultatai pristatomi tolimesniame skyriuje – Sąsajos su istoriniais, ikonografiniais ir kartografiniais duomenimis.

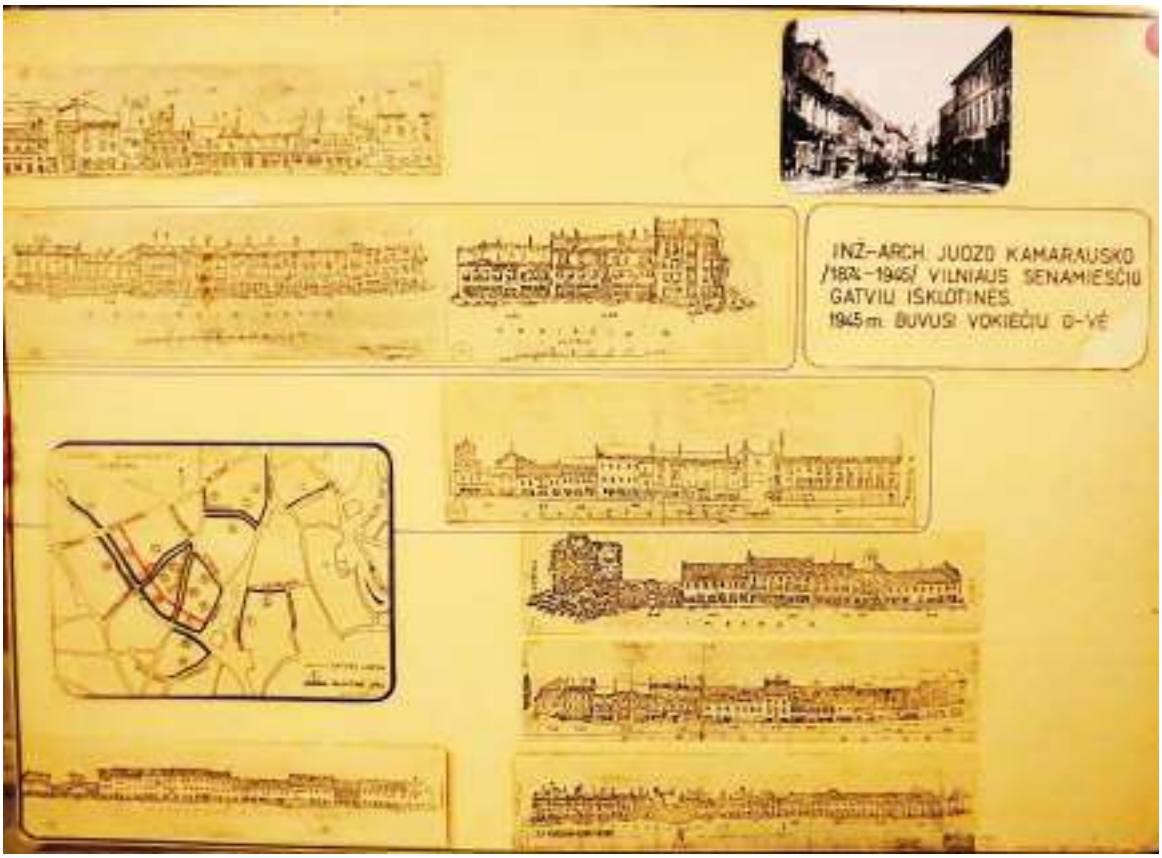
[4] J. Glemža, L. Dzikas, A. Racevičienė, T. Dambrauskaitė. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. I t. 1987 m. VAA, f. 1019, Ap. 11, b. 7654.

J. Glemža, L. Dzikas, A. Racevičienė, T. Dambrauskaitė. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija II t. 1987 m. VAA, f. 1019, Ap. 11, b. 7655.

J. Glemža, L. Dzikas, A. Racevičienė, T. Dambrauskaitė. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija III t. Vilniaus vandentiekio ir kanalizacijos tresto archyvo 1925 – 1929 m. medžiaga. 1987 m. VAA, f. 1019, Ap. 11, b. 7656.

2 pav. Vokiečių g. kvartalų atstatymo projekto pasiūlymai. 1985 m. Buvusio ir esamo užstatymo sutapatinimas. Ištrauka iš Vilniaus senamiesčio 1975 m. regeneracijos projekto buv. Muziejaus g. stilistinės kartogramos. Raudona spalva pažymėta naujai paklota šiluminė trasa. Projekto pasiūlymų autorės - architektės A. Sidaraitė, V. Bakšienė. Planšetai saugomi jų autorių asmeniniame archyve.

3 pav. Vokiečių g. kvartalų atstatymo projekto pasiūlymai. 1985 m. Autorės - architektės A. Sidaraitė, V. Bakšienė. Planšetai saugomi jų autorių asmeniniame archyve.

4 pav. Vokiečių g. kvartalų atstatymo projekto pasiūlymai. 1985 m. Autorės - architektės A. Sidaraitė, V. Bakšienė. Planšetai saugomi jų autorių asmeniniame archyve.

5 pav. Vokiečių g. kvartalų atstatymo projekto pasiūlymai. 1985 m. Autorės: architektės A. Sidaraitė, V. Bakšienė. Planšetai saugomi jų autorių asmeniniame archyve.

6 pav. Vokiečių g. kvartalų atstatymo projekto pasiūlymai. 1985 m. Autorės: architektės A. Sidaraitė, V. Bakšienė. Maketas saugomas jų autorių asmeniniame archyve.

Archeologiniai tyrimai Vokiečių gatvėje vykdyti ne kartą. Istorijos instituto parengtame archeologijos atlase pažymėtos tyrimų vietos ir aptikto buvusio užstatymo kontūrai su priskirtu datavimu (Pav. 7). Pirmą sykį, 1976 m., tyrimai buvo susiję su naujai klojama šilumine trasa[5] (rekonstruota 2021 m.). Tuomet, priešais buv. Parodų rūmus (dab. Šiuolaikinio meno centras), važiuojamosios gatvės dalyje atidengti rūsių skliautai. Ataskaitoje archeologo aprašoma: „*Kadangi Muziejaus gatvėje atliktų žvalgomųjų tyrimų metu buvo aptikti vertingi rūsiai, buvo nutarta pakoreguoti projektą, t.y. trasą atitraukti nuo važiuojamosios Muziejaus gatvės dalies į skvero pusę“*[6]. Minėtais metais ir vėliau, 1982, 1990, 1991 m. šiluminės trasos klojimo metu buvo aptikta įvairių, XVI-XIX a. mūrinių pastatų ir jų rūsių dalių. Be mūrinių pastatų, ties Vokiečių ir Mėsinių g. sankirta, buvo rasta dar senesnio, prieš tai buvusio, pirminio-medinio užstatymo liekanų (supuvusių rąstų). Pasak trasą tyrusio archeologo, pirminis teritorijos apgyvendinimas gali būti siejamas su XIV-XV a. I puse, o aptiktas medinių namų liekanas priskyrė XV a. II pusei. Jos buvo atidengtos apie 3,5 m. gylyje nuo esamo žemės paviršiaus (Habs. 110.00). Autoriaus nuomone: *„Tuo pat metu Vokiečių g. P pusėje imta statyti mūrinius namus. Pati gatvė barstoma smėliu ir ant jos klojamas akmenų grindinys. XV-XVI a. gatvės plotis buvo apie 5m, P jos pusėje buvo pastatyti mūriniai namai, o iš Š pusės, beveiki iki dabartinės Vokiečių – Mėsinių gatvių sankryžos – tebestovėjo mediniai“*[7]. Taip pat archeologo manymu, tuo laikotarpiu Mėsinių g. tąsoje, formuojantis kvartalui, atsirado tarpkvartalinė gatvė. Ši, 1992 m., tyrimų medžiaga rodo, kad mediniai ir mūriniai namai Vokiečių gatvėje galėjo stovėti tuo pačiu laikotarpiu, t.y. medis gyvenamųjų namų statyboje, netgi tokioje, vienoje centrinių gatvių, buvo naudotas dar ilgai, iki pat XVI a. II p. – XVII a. I p. O taip pat tyrėjo išvadomis, tuo metu, greičiausiai po gaisro, ar gaisrų Vokiečių g., buvo praplatinta iki 7, 5 m pločio[8].

[5] Tebelškis P. Magistralinių šiluminių tinklų statybos darbų Muziejaus - Gorkio g. (tranšėjos atkarpose Nr.1-3) archeologinės priežiūros ir fiksacijos ataskaita. Vilnius. 1978, p. 11. LIIR. F. 1, B. 720.

[6] Ten pat. P. 1.

[7] Grišinas V. Šilumos tinklų Vokiečių-Mėsinių g-ėje, Vilniuje, rekonstrukcija. Archeologinė priežiūra-tyrimai tranšėjos ribose. Vilnius 1992. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, F. 1, b. 1903. P. 24

[8] Ten pat. P. 26.

Mūro liekanų, datuojamų XVII – XVIII a., įvairiame gylyje buvo aptikta ir vėliau vykusių inžinerinių komunikacijų (elektros, dujų) rekonstravimo ar klojimo darbų metu[9], [10]. Tačiau dėl mūro struktūrų fragmentiško atidengimo jų aprašas pateiktas gan lakoniškai, pateiktas preliminarus datavimas, jų sąryšis su buvusiu šioje vietoje užstatymu liko nenagrinėtas.

Apibendrinant aptartus Vokiečių gatvės istorinius ir archeologinius tyrimus akivaizdu, kad jie būdavo inicijuojami ir atliekami išskirtinai tik prieš įvairaus pobūdžio, dažniausiai požeminių komunikacijų bei dangų tvarkymo, statybos ir rekonstrukcijos darbus. Taikomieji archeologiniai tyrimai būdavo atliekami būsimųjų komunikacijų trasų vietose, paskubomis, ir kartais tyrimų autoriai (tyrimų vykusių sovietmečio laikotarpiu) juos pavadina „gelbėjamieji darbai“. Atliekant archeologijos ir paraleliai architektūros tyrimus 2021 m. rekonstruojamos šiluminės trasos vietoje paaiškėjo, kad didelė dalis buvusių namų požeminių mūro liekanų, pamatų bei rūsių, šioje vietoje buvo smarkiai apardyta, o kartais net visai demontuota. Išlikusi archyvinė dokumentacija yra nepaprastai vertinga savo informaciniu pobūdžiu. Taikant lyginamosios analizės principus, šie duomenys tampa labai naudingi šių dienų tyrimų pritaikyme.

[9] Rutkovski S. Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (25504),Vilniaus senamiesčio (16073) Vokiečių g. – M. Antokolskio g. 2016 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų ataskaita. UAB “Kultūros vertybių paieška” duomenų archyvas.

[10] Kalėjus, A. Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vilniaus senamiesčio (16073) ir apsaugos zonos, Vilniaus miesto istorinių dalių vad. Naujamiesčiu (33653) ir Antakalniu (16076) teritorijų 2019 m. archeologinių žvalgymų ataskaita, Vilnius, 2020, Lietuvos istorijos instituto archyvas, archyvinis numeris nesuteiktas

SĄSAJOS SU ISTORINIAIS IR KARTOGRAFINIAIS DUOMENIMIS

Nagrinėjant turimus istorinius duomenis, surinktus 1987 m., prieš numatytą Vokiečių g. rekonstrukciją, išryškėjo, kad ankstyviausių, iki XVII a. rašytinių šaltinių apie buvusį Vokiečių g. užstatymą turima nedaug. Istorikai kelia prielaidą, kad pirminis ankstyviausias gatvės užstatymas galėjo būti medinis arba fachtverkinis su mūriniais rūsiais[11]. Taip pat istorikai sutaria, kad, *„jau XVI a. viduryje visu gatvės perimetru jau stovėjo mūriniai namai“*[12]. Didžioji dauguma duomenų apie buvusius savininkus, perstatymus, namų vaizdą, interjerus siejama su vėlyvesniais, XVIII a. II p.-XIX a. sudarytais inventoriais. Vilniaus regioniniame apskrities archyve saugomuose Vokiečių g. istoriniuose tyrimuose, pateikti buvusių pastatų inventoriai, dažniausiai buvo sudaromi pirkimo-pardavimo aktuose, taip pat turto paveldėjimo atvejais. Juose dažniausiai fiksuota pastatų būklė, aukštingumas, parduodamo/paveldimo pastato vieta. Tiriamų namų inventorių atveju, išsiskiria tik buvusių Tiškevičių rūmų (buv. Vokiečių g. 20, 22) inventorius, kuriame detaliai aprašytas vidaus patalpų išsidėstymas, puošyba, patalpose buvę baldai ir pan., kas suteikia informacijos apie buvusių rūmų puošnumą.

Pastatų raidai didelę įtaką turėjo ir XVIII a. gaisrai, tačiau jų padaryti nuostoliai nėra tiksliai aprašomi, tik nurodoma ar pastatas nukentėjo gaisro metu. Istorikai aprašydami vėlyvesnio laikotarpio namus kartais užsimena, kad jie buvo sujungti iš anksčiau posesijose stovėjusių namų, kas rodytų, kad Vokiečių gatvės architektūrinė istorinė raida niekuo neišsiskiria iš bendrojo senojo Vilniaus miesto konteksto, kuomet šalia svarbiausių ir pagrindinių gatvių mūrinio užstatymo buvę jau nuo XVI a. (chronologiškai tas atitiktų gotikinį/renesansinį laikotarpį). Vienas iš išskirtinių to laikotarpio mūrinių pastatų bruožų yra dviejų aukštų namai nukreipti galu į gatvę. Tokiu būdu būdavo taupoma vieta palei raudonąją gatvės liniją, nes sklypai reprezentacinėse gatvėse būdavo itin brangūs. 2021 m. tyrimų rezultatų duomenimis, dažniausiai pasitaikantis pastatų ilgis nuo 24 iki 27 metrų (išdėstytas į posesijos gilumą), plotis – 8, 9 m (palei gatvę)[13]. Toks miestiečių namų architektūros braižas išliko ir per visą XVII a. Laikotarpyje nuo 1633 m. Vladislavo IV privilegijos, ilgainiui vis daugiau namų imasi supirkinėti žydai[14].

Vėliau, ypatingai po XVIII a. vidurio gaisrų, tokias mažesnes ir sunaikintas posesijas iš mažiau finansiškai pajėgesnių miestiečių supirkdavo įvairių turtingiausių didikų giminių atstovai, apjungdami jas į didesnes valdas, o taip pat apjungdavo ir iš seniau šioje vietoje stovėjusius namus į didesnius bei puošnesnius namus ar net rūmus. Vilniaus senamiesčio posesijų stambėjimas fiksuojamas XVII a. II p.-

[11] J. Glemža, L. Dzikas, A. Racevičienė, T. Dambrauskaitė. Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. I t. 1987 m. VAA, F. 1019, Ap. 11, b. 7654. P. 1.

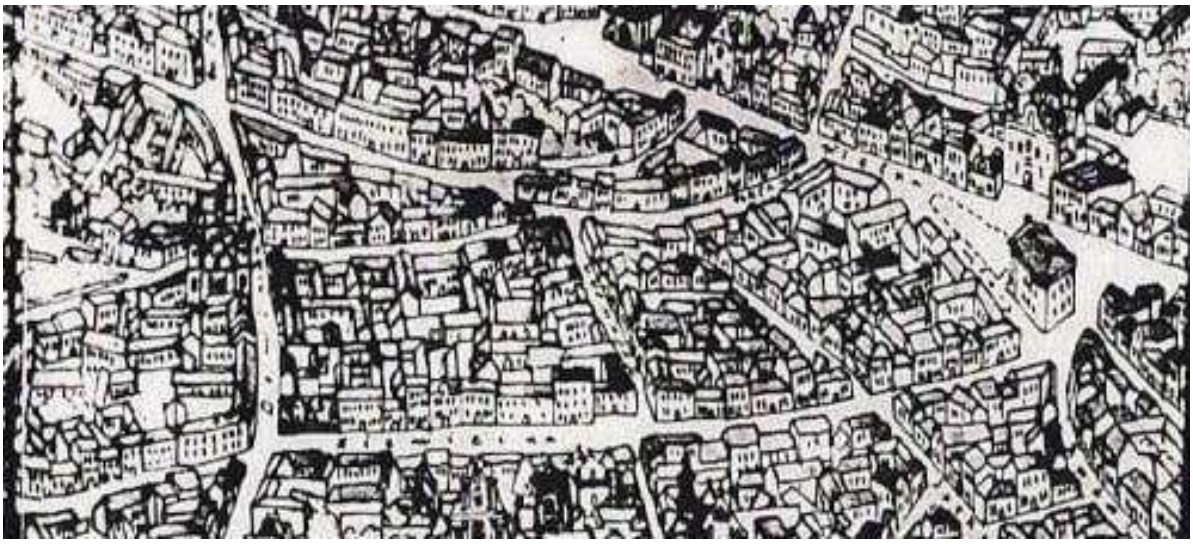
[12] Ten pat//P.2

[13] Klovas M., Meilus E., Valionienė O., Vilniaus senamiesčių posesijų raidos XVI-XVIII a. apžvalgoje nurodo, jog ankstyvuoju laikotarpiu vyraujančios siauros ir pailgos valdos (vad. „gotikinėmis“), remiantis A. Jankevičienės ir D. Zareckienės apskaičiavimais, turėjo būti 10-15, 15-19 m. pločio ir 30-60 m ilgio. p. 24. Šie pateikiami dydžiai preliminariai sutampa su 2021 m. vykdytų tyrimų metu nustatytais pastatų dydžiais.

[14] Ten pat//P.3

XVIII a. laikotarpyje. Šį reiškinį nagrinėję tyrėjai Klovas M., Meilus E., Valionienė O., sudarytoje apžvalgoje nurodo, kad pasikeitimus „*..lėmė tai, kad daugelis namų savininkų per karus ir epidemijas išmirė, sudegusių ir apgriautų namų nebuvo kam atstatyti. Didikai ir turtingesni miestiečiai, supirkę po keletą gretimų sklypų su namais, jų griuvėsiais, sujungdavo juos į vieną pastatą ar kompleksą. Dėl to daug kur buvo pakeista senoji sklypų struktūra, pastatai palei gatves pasidarė ilgesni, didesni.*“[15]. Pastarasis reiškinys itin akivaizdžiai atsispindi 1808 m. Vilniaus miesto plane. Kaip vienas iš pavyzdžių, rodantis intensyvų posesijų užstatymo tankinimą ir aukštingumo didinimą, yra istoriniuose tyrimuose minimi Tiškevičių rūmai, sujungti iš keturių namų stovėję tarp Mėsinių ir Žydų gatvių.

Vokiečių gatvės reikšmingumas skirtingais istorijos laikotarpiais nesikeitė. Tai buvo viena svarbiausių miesto arterijų, todėl šios teritorijos kvartalams būdingas gan tankus užstatymas. Visgi posesijų tankėjimas nebuvo staigus procesas. Todėl šis valdų didėjimo (apsijungimo) bruožas šioje miesto dalyje atsekamas ne tik istoriniuose bet ir kartografiniuose šaltiniuose. Turimą 1760 m. planą (7 pav.) galėtume pavadinti gan schematišku, bet visgi, tam tikras svarbus urbanistinis bruožas jame pastebimas: matome vis dar išlikusių gan smulkių posesijų su galu į gatvę pastatytais „gotikiniais“ namais. XVIII a. 7 dešimtmetis miesto istorijos kontekste neabejotinai turėjo būti susijęs su atsistatymo ir atsikūrimo laikotarpiu po karų bei gaisrų. Po kelių dešimtmečių sudarytame 1808 m. plane (8 pav.) pastebime gan ryškių skirtumų. Posesijų vaizdas nebėra toks chaotiškas, beveik nebelieka siaurų valdų, namai vis dažniau apjungiami į vieną perimetrinio tipo valdą, tokiu būdu namai palei gatvės liniją atsiduria nebe galu, bet šonu. Taip pat nebelieka apnykusių, tuščių plotų, jų vietose pastatomi žymiai didesni namai.

7 pav. Ištrauka iš 1760 m. Vilniaus plano. Šiame plane Vokiečių g. užstatymas pavaizduotas kur kas mažesnėse posesijose.

[15] Klovas M., Meilus E., Valionienė O., Vilniaus senamiesčių posesijų raidos XVI-XVIII a. apžvalga, https://www.istorija.lt/data/public/uploads/2020/06/vilniaus-senamiescio-posesiju-raidos-xvi-xviii-a-apzvalga.pdf , p. 23-24

8 pav. Ištrauka iš 1808 m. Vilniaus miesto plano

Vokiečių gatvės svarbą parodo ir faktas, jog šioje vietoje kūrėsi svarbiausi miesto pastatai. Istoriniuose tyrimuose minimos net dvi pinigų kalyklos veikusios Vokiečių gatvėje skirtingu metu skirtinguose sklypuose. Viena jų minima posesijoje 378, Vokiečių g. 8 adresu. Didžiausios apimties namų rekonstrukcijos darbai vyko jau carinės Rusijos imperijos laikais XIX a. pabaigoje-XX a. pradžioje, kuomet namai įgavo istorizmo laikotarpio architektūrinę išraišką ir tokie pastatai išliko iki pat Antrojo Pasaulinio karo. Prie šių pastatų rekonstrukcijos dirbo architektai A. Polozovas ir A. F. Dubovikas. Pasak istorinių tyrimų, minėtuoju laikotarpiu *„visi gatvės pastatai buvo perstatomi, aukštinami, keičiamos langų angų formos, pirmame aukšte įrengiamos vitrinos, puošiamo metaliniais balkonais, eklektiniais lipdiniais <...>. Visi pastatai priklausė žydų pirkliams. Vokiečių ir Dominikonų g. kampe nuo 1866 m. stovėjo „Europos“ viešbutis“*[16].

Nagrinėjant istorinius duomenis, pastebima, kad kai kuriais namų rekonstrukcijos atvejais pastatai būdavo perstatomi nuo pamatų, kitaip sakant, perstatant juos naujai. Istorikė T. Dambrauskaitė užsimena apie tokį atvejį posesijoje 378 (Vokiečių g. 8): *„XIX a. pradžios savininkui nepatiko pastato architektūra ir jis kreipėsi į Vilniaus vyresnįjį policmeisterį prašydamas tarpininkavimo ir pateikdamas architekto padėjėjo Karasinskio projektą pakeisti iš pamatų gatvės fasadą, kuris jo nuomone, yra bjaurus, su asimetriniais langais. Statybos komisija projektą aprobavo ir davė sutikimą namą perstatyti. ... 1914 m. architekto A. Filipavičiaus Duboviko projektu buvo įrengtas rūsyje antras aukštas po patalpa prie gatvės, todėl, matomai, buvo išgriauti iki tol buvę cilindriniai skliautai“*[17]

[16] Ten pat//P.7
[17] Ten pat//P.11

Atkuriant pastatų paskutiniojo etapo, iki jų sugriovimo, tikslesnį vaizdą nepaprastai vertingi tampa XIX a. pabaigos – XX a. pradžios namų rekonstrukcijos bei įvairaus pobūdžio statinių statybos projektai. Jie surinkti 1987 m. istorinių tyrimų II tome. Projektuose pateikti posesijų planai, pastatų išdėstymas juose, projektuojamų namų pjūviai ir fasadų vaizdai. Šių planų pagalba atsiranda galimybė palyginti kai kuriuos natūros duomenis (atidengtų mūro struktūrų bei jų elementų, kurie sutampa su turimais planais), su šiuose projektuose užfiksuota situacija (naujos statybos ar perstatymo metu), kuri išliko iki pat pokario masinių sugriovimų.

Karo sunaikintų pastatų vaizdai buvo užfiksuoti 1944 m. fotografo J. Bulhako. Iš šių turimų karo laikotarpio bei kitų – prieškario, vaizdų galima itin tiksliai rekonstruoti to laikotarpio namų fasadų vaizdus, aukštingumą, stilistiką, įvairias architektūrines detales ir puošybos elementus. Lyginant XX a. pradžios bei 1944 m. fotografijas, atsekami nedideli pokyčiai. Vienas jų – gatvių dangų kaita. Nuotraukose matyti, kad XX a. 4 deš. vietoje ankstesnio akmenų grindinio gatvės dangos Vokiečių gatvėje jau paklotos plytelės.

ARCHITEKTŪROS TYRIMAI

Pateikiant architektūros tyrimų aprašymą, vadovautasi tam tikra metodika. Tirti šurfai bei perkasos buvo priskirti istorinėms, XVIII a. pab.-XIX a. pr., suformuotoms posesijoms, kurios aiškiai pažymėtos 1808 m. plane (A pav.), taip pat nurodyti ir prieškariu, nepakitusių posesijų ribose, buvusiam užstatymui suteikti adresai. Dėl šios priežasties tyrimų duomenys pateikiami tokia seka:

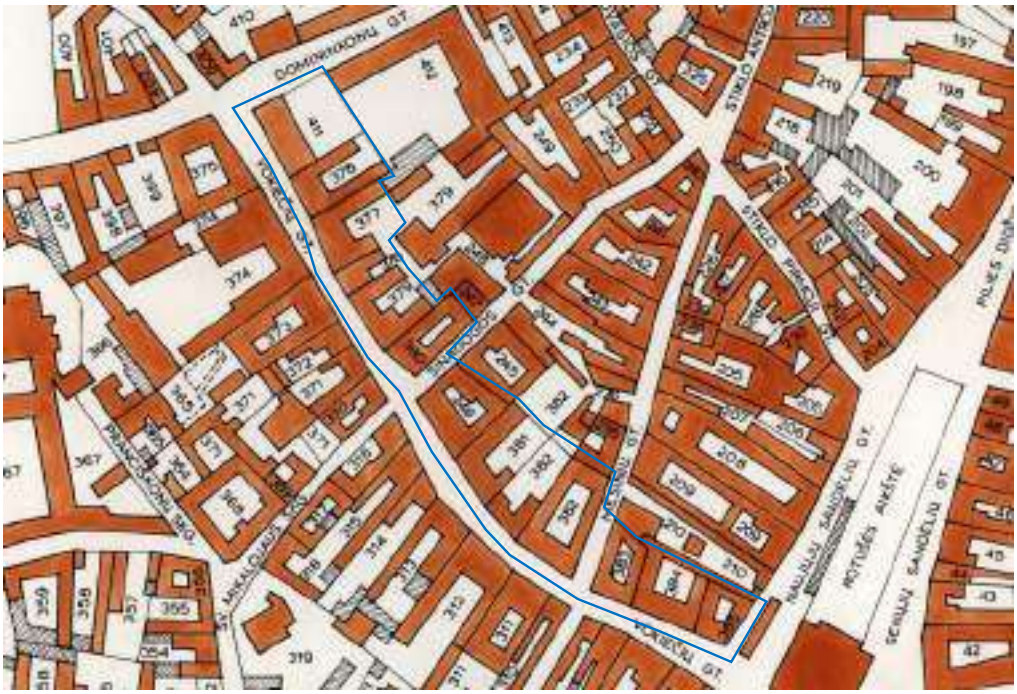
pirma, pateikiama posesijos/pastato, į kurio ribas patenka tirti šurfai ar perkasos, istorinių rašytinių šaltinių duomenų santrauka[18];

antra, pateikiama ikonografinė medžiaga, t.y. pastatų prieškarinės ir pokarinės fotografijos bei turimi pastatų planai[19];

trečia, pateikiami 2021 m. archeologinių tyrimų šurfų bei perkasų duomenys[20];

ketvirta, kiekvienam šurfui sudaryta lentelė, kurioje aprašyti atidengtų mūrų natūros duomenys ir pateikta rastų mūro struktūrų fotofiksacija;

penkta, atsiremiant į kompleksinius duomenis, buvo siekiama apibendrinti architektūros tyrimų duomenis konkrečioje posesijoje. Esant galimybei, pateikiamos jų sąsajos su archeologiniais, istoriniais duomenimis, taip pat nurodyta atidengtų mūrų chronologija.

A pav. Ištrauka iš 1808 m. plano. Mėlyna spalva pažymėtos 2021 m. archeologinių tyrimų metu tirtos posesijos palei buv. Vokiečių g. liniją

[18] Pateikta istorinių tyrimų santrauka, remiantis Vilniaus regioniniame valstybės archyve (toliau VAA) saugoma byla: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654.

[19] Fotografijų ieškota internetiniuose vaizdų archyvuose, planai paimti iš: VAA, Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija. 1987 m., II t., F. 1019, ap. 11, b. 7655; VAA, Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija. 1987 m., III t., F. 1019, ap. 11, b. 7656.

[20] Šležas, A. Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vokiečių g. 2021 m. I etapo detaliųjų archeologinių tyrimų ataskaita. I tomas. Tyrimų aprašas.

1. Buv. Vokiečių g. 2, posesija 411 (šurfai nr. 1, 2, 3, 4, perkasa nr. 1)

Buv. Vokiečių g. 2, posesijos 411 vieta sutapatinta su esama situacija.

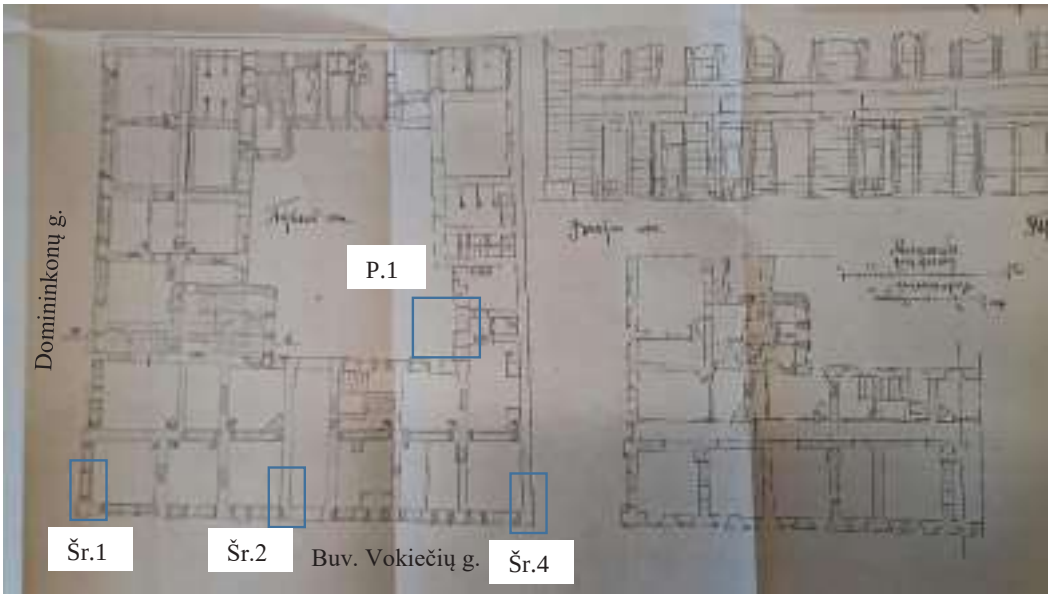
1.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

Pirmosios žinios apie užstatymą siekia XVI a., minimas sklype buvęs mūrinis namas. Istorikų manymu, šioje vietoje galėjo egzistuoti viena didelė posesija apėmusi 1808 m. plane (A pav.) vaizduotas atskirų posesijų Nr. 411 ir 376 ribas. Tikėtina, kad toks vertinimas yra susijęs su tuo, kad 1712 m. Sapiegų giminės atstovų, šios abi valdos buvo padovanotos pijorų vienuolynui, todėl istoriniuose dokumentuose galėjo būti minima bendra valda apėmusi minėtas posesijas.

Po XVIII a. gaisrų šioje vietoje stovėję pastatai sudegė ir jų likučiai buvo galutinai sugriauti, kadangi šioje vietoje vienuoliai planavo statyti bažnyčią. 1775 m. sklypas apibūdinamas kaip tuščias, aptvertas tvora ir skirtas bažnyčios statybai. 1802 m. sklypas buvo padovanotas architektui Mykolui Šulcui, kuris, kaip nurodoma istorinių tyrimų tekste, ant nebaigtos statyti pijorų bažnyčios mūrų pasistatė gyvenamąjį namą. Kuomet sklypas atiteko naujam savininkui, jis įgavo atskirą 411 posesijos numerį. 1808 m. plane vaizduojamas Šulco pastatytas naujas gyvenamasis namas, tuo tarpu vidinis kiemas pavaizduotas be užstatymo, bet istoriniuose tyrimuose yra nurodoma, kad vidiniame kieme buvo arklidės.

M. Šulco statytame name nuo 1866 m. pradėjo veikti „Europos“ viešbutis (savininkas pirklys Aronas Lebensonas) ir dėl šios priežasties buvo pastatytas trijų aukštų korpusas palei Domininkonų g. ir du dviaukščiai korpusai vidiniame kieme. Vėliau, 1883 m. architekto Polozovo projektu, buvo užstatytas šiaurinio kiemo korpuso trečias aukštas. 1905 m. pasikeitė namo savininkas – juo tapo pirklys M. Bogdanovičius. Parengtu inžinieriaus A. Kleino projektu, norėta užstatyti ketvirtą aukštą korpuse prie Domininkonų g., tačiau tam nebuvo suteiktas leidimas. Vis tik buvo leista pakeisti pirmajame aukšte buvusių langų ir durų angas. XIX a. II p. keistas pirmojo aukšto eksterjeras, tačiau žymesnių perstatymo/remonto darbų nefiksuota. Tam tikri buvusio pastato eksterjero sprendiniai bei vidaus suplanavimas yra fiksuotas rekonstrukcijų[21], kanalizacijos įvedimo projektuose[22] (2a, 2b pav.), šiek tiek vizualinės informacijos suteikia ir XX a. I p. nuotraukos, kuriose dalinai matyti buv. Vokiečių g. 2 pastatas (2c, 2d, 2e, 2f pav.) 23.

1.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

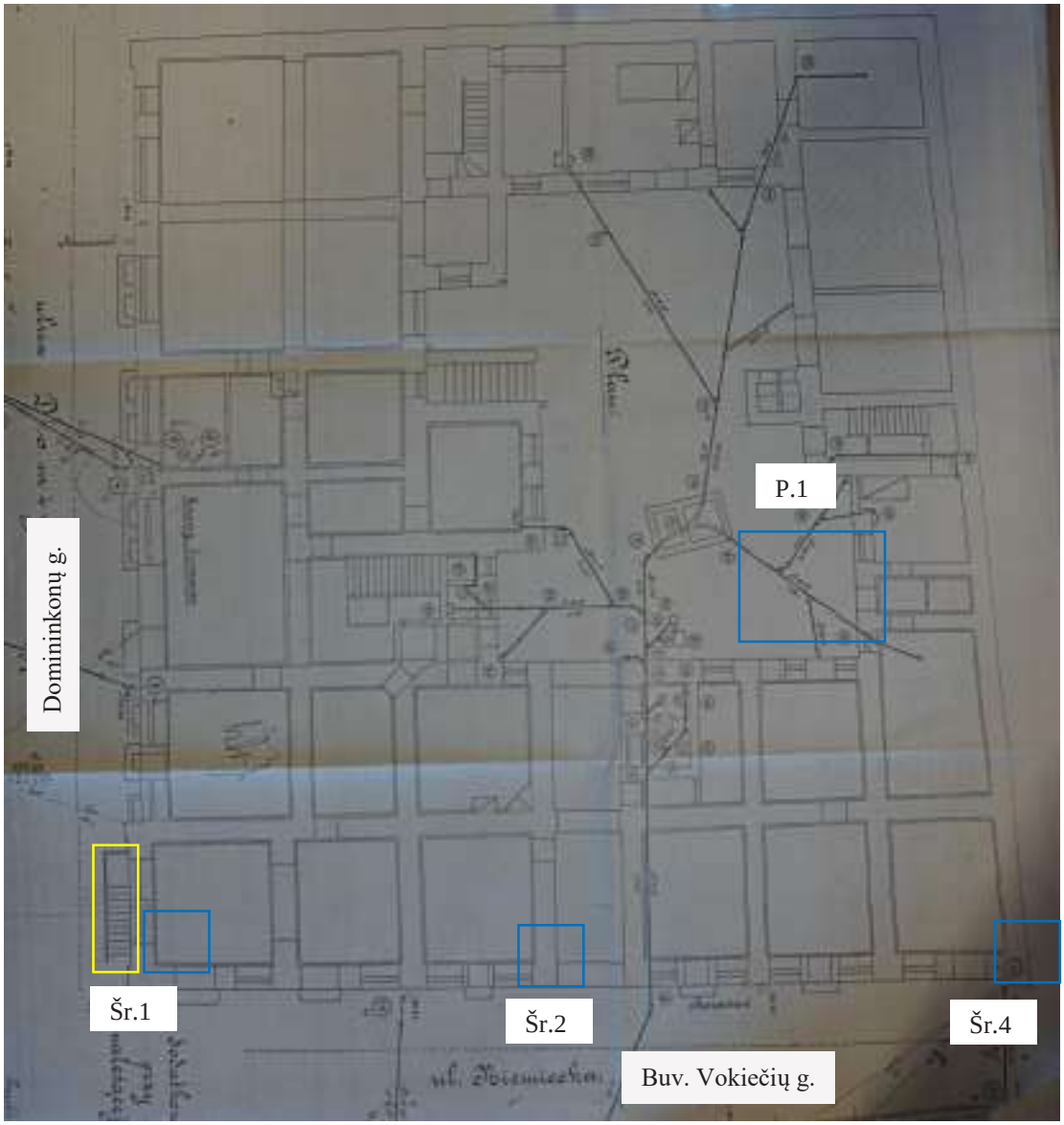

2a pav. Vokiečių g. 2, 1905 m. rekonstrukcijos projekto ištrauka. Mėlynai apibrauktos apytikslės vykdytų archeologinių tyrimų vietos. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 20

[21] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija. 1987 m., II t., F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 17-20

[22] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. Ikonografija. 1987 m., III t., F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 2-3

[23] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai. 1987 m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 4-7

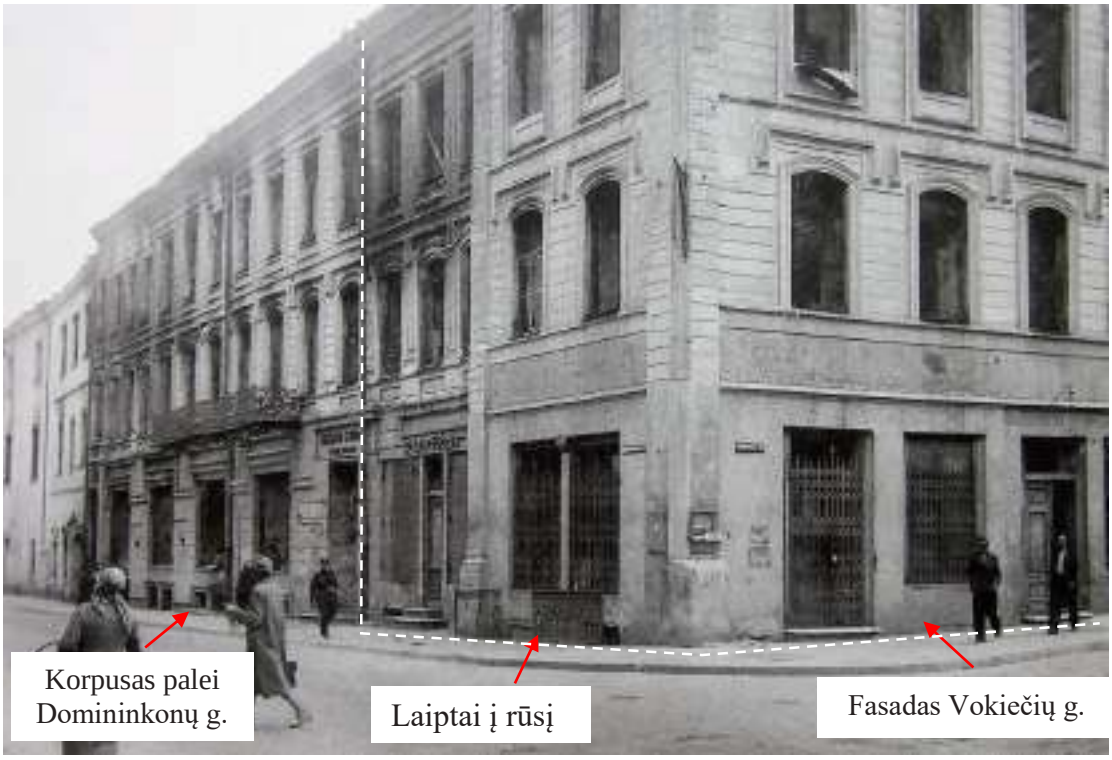
2b pav. Vokiečių g. 2 kanalizacijos įrengimo projekto ištrauka, XX a. 3 deš. Mėlynai apibrauktos apytikslės vykdytų archeologinių tyrimų vietos. Geltonai pažymėti laiptai Domininkonų g. pusės fasade, kurie parodo, jog šioje vietoje buvo nusileidimas į rūsį ir šr. 1 rastas rūsio skliauto fragmentas yra dar XX a. I p. naudoto rūsio dalis. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 3

2c pav. Vokiečių g., Vilnius, 1916 m. Kairėje pusėje matomas buv. "Europos" viešbučio pagrindinis fasadas. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

2d pav. Vokiečių g. 2 kampas po bombardavimo ties Vokiečių-Domininkonų g. sankirta. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

2e pav. Vokiečių g. 2 kampas po bombardavimo ties Vokiečių-Domininkonų g. sankirta. Nuotraukoje matyti pagrindinio 1802 m. pastatyto Vokiečių g. 2 pastato fasado dalis ir XIX a. II p. pastatyto kairiojo korpuso palei Domininkonų g. fasadas. Ties kampine dalimi matoma buv. laiptų vieta (3 deš. plane (2b pav.) taip pat jau vaizduoti laiptai), kas rodo, jog šioje vietoje turėjo būti rūsys, susijęs su šr. 1 rastu rūsio sliauto fragmentu. Paimta iš Verkelis Antanas, Kas sugriovė Vilnių, 2015, prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

2f pav. Vokiečių g. po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Tolumoje matomas buv. Vokiečių g. 2 pastatas su mažai nukentėjusiu stogu. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

1.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 2, posesija 411 Šurfas nr. 1
Šurfas nr. 1 buvo 2x3 m dydžio, suformuotas šiaurės vakarinėje tirtos zonos dalyje prie senosios Vokiečių g. ir Dominikonų g. sankirtos. Ištirtas iki 0,9 m gylio, jame fiksuoti tik piltiniai XX a. sluoksniai. Vakarinėje dalyje atidengti Š-P kryptimi pakloti elektros kabeliai, dar du kabeliai šurfą kirto R-V kryptimi. Centrinėje dalyje apie 0,25 m gylyje (Habs 110,51 m aukštyje) atidengta ŠV-PR kryptimi orientuotos pastato sienos liekanos. Atidengtas plotis 1,7 m. Prie šiaurės rytinės pusės atidengtos arkos – skliauto dalis. Manoma, buvusio rūsio skliauto liekanos. Mūrui naudotos rausvos – geltonos ?x15.50x6.50 ir 32.50x16.50x6.50 cm dydžio plytos rištos kalkių skiediniu. Mūras šiaurės vakarinėje dalyje remontuotas naudojant geltonas 23.00-24.00x12.00-13.00x5.00-6.00 cm dydžio plytas.
Vokiečių g. 2, posesija 411 Šurfas nr. 2
Šurfas nr. 2 buvo 2x3 m dydžio, tirtas 13,5 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 1, prie senosios Vokiečių g. Šurfe iki tirto 1,6 m gylio fiksuoti tik piltiniai XX a. vid. – II pusės sluoksniai be archeologinių radinių. Po paviršiniu juodžemio sluoksniu šiaurės rytiniame pjūvyje atidengtas netašytų akmenų grindinys datuojamas XX a. vid. – II puse (įrengtas jau po pastatų nugriovimo). Jis sudėtas ant 0,15-0,2 m storio geltono smėlio pakloto. Žemiau, apie 0,65 m gylyje (Habs 110,54 m aukštyje) atidengto T formos sienos liekanos. ŠV-PR kryptimi orientuota sienos dalis buvo 1,55 m. Joje suformuotas švieslangis. PV-ŠR kryptimi orientuota siena buvo 1,2 m. Abi sumūrytos iš rausvų ir gelsvų 30.00x16.50x?; 33.00x17.00x?; 32.00x17.00x?; 33.00x17.50x8.50; ?x17.00x7.00 cm dydžio plytų rištų kalkių skiediniu.
Vokiečių g. 2, posesija 411, Šurfas nr. 4 (kita rasto pamato dalis (M2) priklausė Vokiečių g. 4)
Šurfo nr. 4 dydis 6 m^2. Iškart po paviršiniais sluoksniais 0,3 m gylyje (Habs 111,15 m aukštyje) atidengtos dviejų mūrų liekanos. Šurfas praplėstas šiaurės rytų kryptimi iki 3 m pločio. Šiaurės rytinėje dalyje iki 1,3 m gylio tirtas rudas smėlingas gruntas su griuvenomis datuojamas XX a. vid. Šiame sluoksnyje aptiktas XVIII a. būdingo puodo fragmentas, Jono Kazimiero varinis šilingas ir Nikolajaus I 1 kapeika. Dėl atidengtų mūrų ir medžių šaknų toliau gilintis nebuvo įmanoma, todėl tyrimai nutraukti.
Vokiečių g. 2, posesija 411 Perkasa nr. 1
Perkasa nr. 1 buvo 4x4 m dydžio. Ištirta iki 4,4 m dydžio. Jos pietrytinėje dalyje, Habs 110,52 m aukštyje atidengta išorinė pastato siena orientuota ŠR-PV kryptimi. Toliau gilintis perkasos šiauriniame kampe Habs 109,95 m atidengtas mūras M2. Jo apačia pasiekta Habs 108,37 m aukštyje. Po šiuo mūru Habs 107,73 m aukštyje pjūvyje atidengtas dar vienas mūras

M3, o po juo (Habs 106,93 m aukštyje) atidengtas su M3 besijungiantis mūras M4, kuris atidengtas per dvi plytų eiles. Perkasos vakarinėje dalyje, Habs 107,5 m aukštyje atidengti dar du besiglaudžiantys mūrai, orientuoti ŠV-PR kryptimi. Archeologiškai vertingi sluoksniai perkasoje tirti nuo 1,2 m gylio.

1.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 2, posesija 411 **Šurfas nr. 1**
Apibūdinimas. Pamato (M1) ir rūsio skliauto viršutinė dalis (M2) (**F.1.1-1.4**) **M1, M2** tarpusavyje surišti ir priskiriami vieno pastato pamatinei konstrukcijai. Struktūros suardytos PV pusėje ir viršutinėje dalyje ties viduriu – šiose vietose nutiestos komunikacijos. Buvusio pastato ŠV riba nepasiekta.
M1. Kapitalinės sienos dalis Atidengtas aukštis – 40 cm, apačia nepasiekta. **Plytos.** Geltonos, rausvos **viršutinės** plytos: 23,5x12x5,5/ 24x12x5 cm. **Skiedinys.** Smulkus, kalkinis su kalkių gabaliukais. **M2. Pamatų ir rūsio skliauto fragmentas** **Plytos.** Geltonos, rausvos. Viršutinėje struktūros dalyje: ?x16,5x?/ 32,2x16,5x?/ 32x16x?/ ?x15,5x7 cm. Rūsio skliauto: ?x13,5x6/ ?x13x5,5/?x13,5x5,5 (mūrytos galais) cm. **Skiedinys.** Smulkus, kalkinis su kalkių gabaliukais.

F.1.1. Pamato ir rūsio skliauto viršutinė dalis iš V pusės.

F.1.2. Pamato ir rūsio skliauto viršutinė dalis iš R pusės.

F.1.3. Pamato ir rūsio skliauto viršutinė dalis iš PR pusės.

F.1.4. Pamato ir rūsio skliauto viršutinė dalis iš V pusės.

Vokiečių g. 2, posesija 411 **Šurfas nr. 2**
Apibūdinimas.

Pamato kampinė dalis (M1) (**F.2.1-2.6**)
Švieslangio vieta (M2) (**F.2.1-2.6**)

M1. Pamato dalis su švieslangiu.

Pamato kampinė dalis orientuota Š-P ir R-V kryptimis.
Atidengtas aukštis 0,9-1 m, plotis 1,1-1,2 m (P pamato pusė neatidengta arba gali būti nuardyta), pamato apačia nepasiekta.
Pamato R pusėje atidengtas vidinis kampas.
V pamato dalis nuardyta, nuardytoje vietoje matosi, kad pamatas formuotas iš akmenų ir plytų mūro. Nuo vidinio kampo iki angokraščio – 0,5 m. Kampinė dalis užtrinta kalkiniu skiediniu. Pamato viršus nuardytas – nutiesta kabelių linija.
Švieslangio vieta. Pamato Š dalyje suformuota nuožulni plokštuma – švieslangio arba kitos paskirties angos vieta. Plokštuma tinkuota. Atidengta dalis, kurios plotis 0,50-0,60 m, tačiau struktūra tęsiasi į ŠV pusę.
Plytos. Gelsvos, rausvos su keramikos trupiniais: 33x17x9/ 34x17x?/ 30x16x? (su išilginėmis braukomis)/ 31,5x?x8/ ?x?x7,5/ ?x?x7,5 cm.
Skiedinys. Kalkinis, smulkus.
Virš pamato, R šurfo pusėje ties pjūviu atkastas XX a. II p. akmenų grindinio fragmentas.

F.2.1. Pamato kampinė dalis su švieslangio vieta iš Š pusės.

F.2.2. Pamato kampinė dalis su švieslangio vieta iš pastato vidinės pusės - iš ŠR.

F.2.3. Pamato kampinė dalis su švieslangio vieta iš V pusės.

F.2.4. Pamato kampinė dalis su švieslangio vieta iš PR pusės.

	
F.2.5. Pamato vidinis kampas iš Š pusės.	*F.2.6. Pamato kampinė dalis iš viršaus. Fiksuotas atstumas nuo sienos iki šviesiangio angokraščio.*

Vokiečių g. 2, posesija 411,
Šurfas nr. 4 (kita rasto pamato dalis (M2) priklausė Vokiečių g. 4)

Apibūdinimas. Dviejų skirtingų pastatų pamatų fragmentai, sandūros vieta (**F.4.1-4.2**).
Kapitalinės sienos pamatas (M1), priklausė buv. Vokiečių g. 2 pastatui.
Kapitalinės sienos pamatas (M2), priklausė buv. Vokiečių g. 4 pastatui.

M1. Kapitalinės sienos pamatas

Pamatas formuotas iš akmenų ir plytų duženų mūro. Plytų fragmentų išmatuoti nepavyko. Visas aukštis neatidengtas. Struktūra tęsiasi ŠV kryptimi. ŠR ir PV dalyse pamatas suardytas. Buvusio pastato PV riba (gatvės užstatymo linija) nenustatyta.

Skiedinys. Balkšvas, kalkinis, rupus.

M2. Kapitalinės sienos pamatas

Pamatas formuotas iš akmenų ir plytų duženų mūro. Plytų fragmentų išmatuoti nepavyko. PR pamato pusėje suformuotas plytų mūro fragmentas (grindys?), kuris paguldytas ant molio sluoksnio. Pamato ŠR dalis suardyta. Buvusio pastato pamato PV riba (gatvės užstatymo linija) nenustatyta.

Skiedinys. Balkšvas, kalkinis, rupus.

Buv. grindų (?) fragmento plytos. Antrinio panaudojimo pusplytės, nesurištos skiediniu: ?x18x8/ ?x17x?/ ?x15,5?x/ ?x13x8 (su išilginėmis braukomis) cm.

F.4.1. Dviejų skirtingų pastatų kapitalinių sienų pamatų fragmentai, sandūros vieta iš R pusės

F.4.2. Buvusių grindų (?) fragmentas iš PR pusės

Vokiečių g. 2, posesija 411
Perkasa nr. 1

Apibūdinimas.
Kapitalinės sienos pamatas (M1) (**F.P1.1-1.2**).
Inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalis (M2) (**F.P1.3-1.4**).
Pamato fragmentas (M3) (**F.P1.5-1.7**).

M1. Kapitalinės sienos pamatas
Suformuotas iš akmenų ir plytų mūro. Atidengtas pamato plotis 1,20 m (neaišku, ar PR dalyje pamatas užsibaigia), aukštis 1,70 m. Tęsiasi už perkasos ribų ŠR-PV kryptimis.
Pamate naudoti akmenys skaldyti ir neskaldyti, dėti plokštumomis į ŠV pusę. Pamato viršuje yra sujungimo su buvusia skersine vidine siena žymės.
Plytos. Rausvos, rudos, rusvos: ?x11x4/ 22x?x4/ 23x?x4/ 22,5x?x5/ 23x11x4,5 cm. Vietomis – antrinio naudojimo 32,5x?x6,5 cm dydžio.
Skiedinys. Kalkinis.
Siūlės. Horizontalios 2 cm, vertikalios 1,5-2 cm.
Pamato PV kampe galimai išlikęs buvusių grindų fragmentas. Plytos ir pusplytės: 23x10x? cm.
M2. Inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalis
Pamatas suformuotas iš plytų mūro, atkasta kampinė dalis. Aukštis 1,70 m. Pamatas tęsiasi už perkasos ribų ŠR ir ŠV kryptimis, todėl ilgis ir plotis nenustatyti.
Plytos. 32x?x6,5/ 32x?x7/ ?x16x7/ ?x16x7/ 31,5x16x7 cm. Antrinio panaudojimo plytos.
Mūrijimo tipas. 1 eilė ilginių, 1 trumpinių.
Skiedinys. Mišrios sudėties kalkinis-cementinis.
Siūlės. Horizontalios 2,5-3 cm, vertikalios 1-1,5 cm.
M3. Pamatų fragmentai
M3.1 Po mūro struktūra M2 dalimi atkastas su šia struktūra nesusijęs 80 cm aukščio plytų mūro fragmentas – nenustatytos paskirties, buv. Vokiečių g. 2 teritorijoje, ankstesniojo užstatymo liekanos.
Plytos M3.1. Rausvos, gelsvos 32x15,5x7/ ?x16x7/ 31x?x7/ grindų (?): 32x16,5x7 cm.
Mūryta eilė ilginių, eilė trumpinių. Plytos rištos kalkiniu skiediniu.
Prie M3.1 prišlietas aprūkusių plytų mūro paviršius – buvęs pakopos arba grindų paviršius ties altitude 106,88 m. Tai žemiausias tyrimų metu aptiktas paviršius (?).

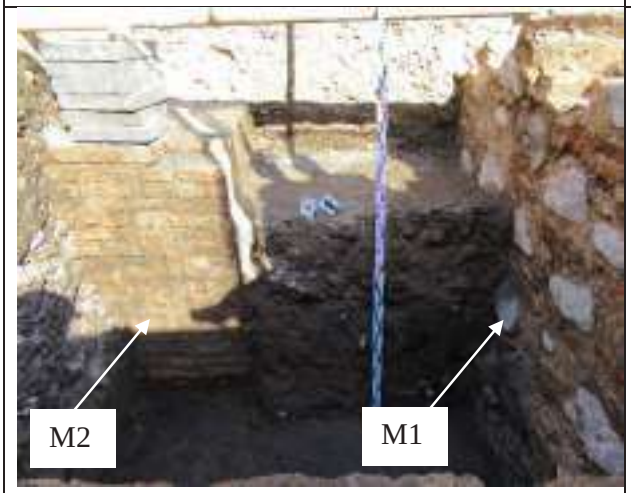
Priešais M3.1, apie 1,2 m atstumu į PV pusę atidengtas kitas plytų mūro fragmentas, sudarytas iš dviejų suglaustų mūro dalių **M3.2** ir **M3.3.**
Manoma, jog M3.1, M3.2, M3.3 struktūros vienalaikės statybos ir buvo susijusios fiziškai.
Visos trys dalys aprūkusios, grunte randama anglių pėdsakų (galimai šioje vietoje buvęs užstatymas nukentėjo gaisro metu).

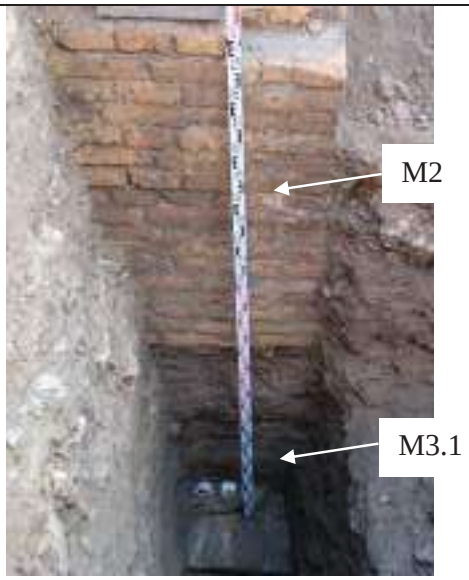
F.P1.1. Kapitalinės sienos pamatas iš ŠV pusės

F.P1.2. Kapitalinės sienos pamatas M1 iš viršaus.

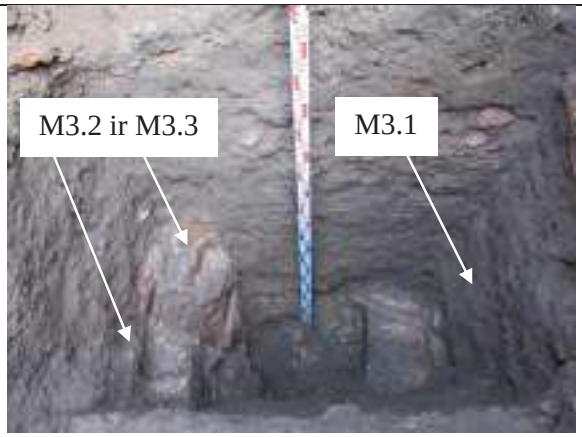
F.P1.3. Inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalis iš PV pusės

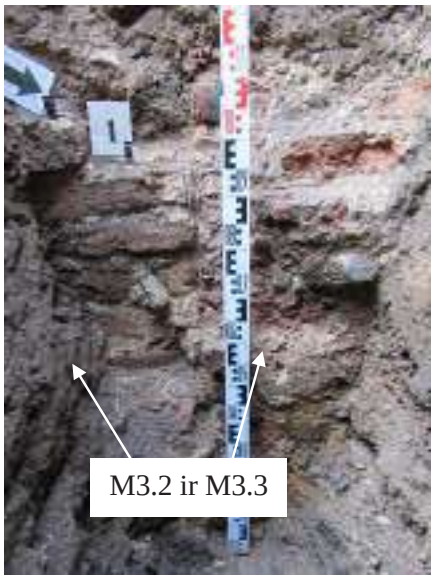
F.P1.4. Inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalis iš V pusės

F.P1.5. Pamato fragmentas atkastas po inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalimi iš V pusės

F.P1.6. Pamato fragmentas atkastas po inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalimi iš V pusės

F.P1.7. Siūlė tarp M3.2 ir M3.3

1.5. Buv. Vokiečių g. 2, posesijos 411 tyrimų rezultatai

Užstatymas fiksuojamas jau nuo XVI a., tačiau nėra visiškai aišku, ar XIX a. pr. statant gyvenamąjį namą architektas M. Šulcas tikrai panaudojo šioje vietoje planuojamos statyti bažnyčios pamatus. Neaiškumo suteikia ir 1798 m. planas, kadangi šioje vietoje pavaizduotas užstatymas, tad lieka neaišku ar tai pradėtos statyti bažnyčios pavaizdavimas, ar kitokio pobūdžio statinys bei kokios būklės jis buvo – pastatytas, pradėtas statyti ar apgriuvęs. 1808 m. plane (A pav.), 411 posesijoje, prie Vokiečių g. linijos parodytas jau naujai pastatytas stačiakampio plano pastatas. Pastaruosiuose planuose vidiniame kieme užstatymas nevaizduotas, tačiau istoriniai duomenys suteikia informacijos, jog čia būta arklidžių.

1. Šurfe Nr. 1 fiksuota: pamato (M1) ir rūsio skliauto viršutinė dalis. Atsižvelgiant į pamatų dalyje bei rūsio skliaute naudotas plytas, galima daryti prielaidą, jog XIX a. pr. statant naują namą buvo panaudoti ankstesnio užstatymo pamatai. Rūsys buvo naudojamas ir XX a. I p. Tą atskleidžia ikonografinė medžiaga, kurioje pastato kampinėje dalyje (Dominikonų-Vokiečių g.) matyti šviesłangis ir buvusių laiptų į rūsį vieta (2b, 2e pav.). **Datavimas. M2** rūsio skliautas preliminariai datuojamas ne anksčiau nei XVIII a. II p. – XVIII a., **M1** – rekonstruota pastato kampinė dalis datuojama XIX a. I p.

2. Šurfe Nr. 2 fiksuota: pamato (M1) ir rūsio skliauto viršutinė dalis (M2) (**F.1.1-1.4**) **M1, M2** tarpusavyje surišti ir priskiriami vieno pastato pamatinei konstrukcijai. Struktūros suardytos PV pusėje ir viršutinėje dalyje ties viduriu – šiose vietose nutiestos komunikacijos. Buvusio pastato ŠV riba nepasiekta. Sąsajos su istoriniais duomenimis nenustatytos. **Datavimas.** Preliminariai datuojama XVIII a. II p. – XIX a. I p.

3. Šurfas nr. 4 (kita rasto pamato dalis (M2) priklausė Vokiečių g. 4) fiksuota: Dviejų skirtingų pastatų pamatų fragmentai, sandūros vieta (**F.4.1-4.2**). Kapitalinės sienos pamatas (M1), priklausė buv. Vokiečių g. 2 pastatui. Kapitalinės sienos pamatas (M2), priklausė buv. Vokiečių g. 4 pastatui. Sąsajos su istoriniais duomenimis nenustatytos. **Datavimas nenustatytas**, nes dalinis pamatų atidengimas, suardymai bei naudotos statybinės medžiagos (akmenys, plytų duženos) nesudaro galimybių nustatyti statybos laikotarpį.

4. Perkasoje nr. 1 fiksuota: Kapitalinės sienos pamatas (M1) (**F.P1.1-1.2**). Inžinerinio statinio kolektoriaus/šulinio kampinė dalis (M2) (**F.P1.3-1.4**). Pamato fragmentas (M3) (**F.P1.5-1.7**). M3.1, M3.2, M3.3 fragmentai siejami su buvusiu užstatymu, kuris sunaikintas XVIII a. vid. M2 susijęs su XX a. 3 deš. kanalizacijos įvedimu. **Datavimas:** Ankstyviausios dalys – **M3.1, M3.2, M3.3** – preliminariai datuojamos XVI – XVII a. I p.; **M1** – XVIII a. II p. – XIX a. I p; **M2** – XIX a. pab. – XX a. pr.

Apibendrinimas. Nustatyta, kad šioje posesijoje atidengtų pamatų ir kitų architektūrinių elementų fragmentai priklausė mažiausiai *keturiems* skirtingais laikotarpiais stovėjusiems namams,

neskaitant inžinerinės struktūros liekanos. Atrastas kolektoriaus fragmentas siejamas su „Europos“ viešbučio infrastruktūros elementu.

Ankstyviausio laikotarpio, nenustatytos paskirties statinių liekanų, datuotų **XVI vid.**, aptikta tik perkasoje Nr.1. Liekanos atidengtos labai fragmentiškai, todėl identifikuoti jų nepavyko.

XVIII a. II p. statybos laikotarpio kapitalinės sienos pamato liekana priskirta pijorų vienuolyno statyto namo pamatui (P.1).

XIX a. pr. laikotarpiui priskirti keli elementai (pamato dalys, švieslangio ir rūsio skliauto fragmentas šurfuose nr. 1, 2) siejami su architekto M. Šulco namu, statytu 1802-1808 m. Namo gatvės fasadų vaizdas užfiksuotas prieškario fotografijoje. Joje Dominikonų g. fasade matomi laiptai į rūsį, su kuriuo siejamas aptiktasis skliautas.

XIX a. pab. laikotarpio statybai priskirtas inžinerinės struktūros, nuotekų kolektoriaus, fragmentas, remontuotas XX a. pradžioje.

2. Buv. Vokiečių g. 4, posesija 376 (šurfai nr. 6, 7, 9, 12)

Pastaba. Šurfe nr. 4 rastas sandūros elementas yra priskiriamas buv. Vokiečių g. 4 pastatui, struktūros aprašymas pateiktas prie buv. Vokiečių g. 2, atidengtų mūrų natūros duomenys, šurfas nr. 4.

Buv. Vokiečių g. 4 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

2.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

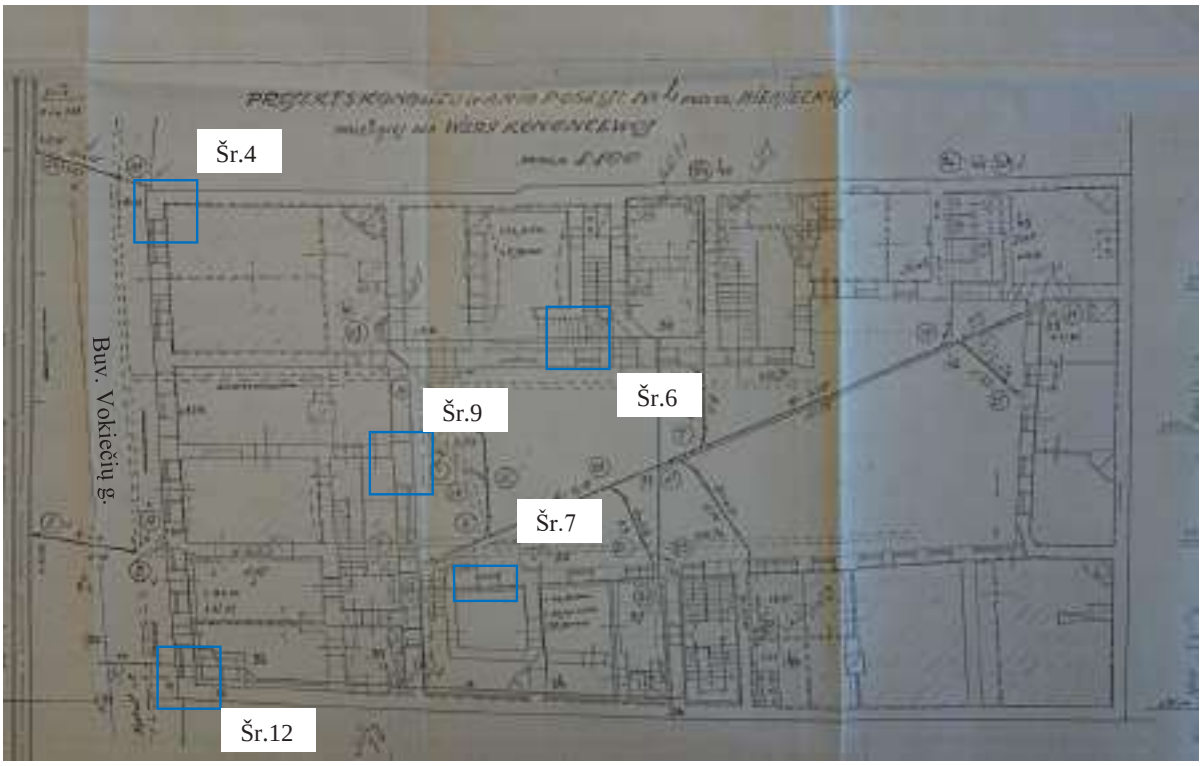
Šioje vietoje buvusio mūrinio namo savininkas jau minimas 1555 m. XVII a. I p. sklypas atiteko J. S. Sapiegai, kurio palikuonys 1712 m. jį padovanojo pijorų vienuolynui, todėl tikėtina, kad šiuo laiku dvi atskiros posesijos nr. 411 ir 376 buvo apjungtos į vientisą didelį sklypą. Žinoma, kad pastarosios apjungtos posesijos kampinėje dešinėje pusėje, 1790 m. čia stovėjo mūrinis pastatas.

1802 m. pijorai sklypą perleido amžinos nuomos sąlygomis patarėjui Angerovui, kuris šioje vietoje pasistatė dviejų aukštų U raidės formos mūrinį pastatą.[24] Tyrėjai istoriniuose tyrimuose pažymi, kad dokumentuose nėra nurodoma, kas atsitiko su 1790 m. minimu mūriniu namu, tačiau jų daroma prielaida, jog jis galėjo būti itin prastos būklės, todėl buvo nugriautas. Kuomet ankstesnis pijorų valdomas sklypas buvo padalintas, ši dalis taip pat įgavo naują 1808 m. plane (A pav.) nurodytą 376 posesijos numerį.

[24] Pijorams priklausęs didelis sklypas, kuris apėmė posesijų Nr. 411 ir 376 teritoriją, 1802 m. perleistas M. Šulcui bei Angerovui (vardas nenurodytas) padalijo sklypą į dvi atskiras valdas, kurios 1808 m. plane ir užfiksuotos, joms suteikti atskiri posesijų numeriai Nr. 411 ir 376.

1839 m. pastatas parduotas pirkliui G. Punkinui, kuris dešiniajame kiemo korpuse pristatė trečią aukštą ir galinį dviejų aukštų kiemo korpusą. Tikėtina, kad trečias aukštas buvo užstatytas ir ant gatvės korpuso. To laikotarpio vertinimo akte pažymima, kad namas tvirtas, mūrinis, su rūsiu, dengtas čerpėmis. 1889 m. pastatyti galinio korpuso ir kairiojo kiemo korpuso treti aukštai. Numatytas kairiojo korpuso praplatinimas ir metalinių galerijų įranga. 1930 m. įrengtos vitrinos parduotuvėms pirmajame aukšte. Nuo XIX a. vid. iki pat sugriovimo po II Pasaulinio karo, didesnių pakitimų istoriniuose tyrimuose nenurodyta. Buvusio pastato vidaus suplanavimas yra fiksuotas kanalizacijos įvedimo projekte (4a pav.), šiek tiek vizualinės informacijos suteikia ir XX a. I p. nuotraukos, kuriose dalinai matyti buv. Vokiečių g. 4 pastatas (4b, 4c pav.).[25]

2.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

4a pav. Vokiečių g. 4 kanalizacijos įrengimo projekto ištrauka, XX a. 3 deš. Mėlynai apibrauktos apytikslės vykdytų archeologinių tyrimų vietos. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 5

[25] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 7-9

4b pav. Raudonai parodytas buv. Vokiečių g. 4 pastatas, XX a. pr. Nuotrauka. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

4c pav. Vokiečių g. po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Raudonai parodytas buv. Vokiečių g. 4 pastatas. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

2.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 4, posesija 376 Šurfas nr. 6
Šurfas Nr. 6 buvo 2x2 m dydžio, 24,5 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 3, palei naująją Vokiečių g. Ištirtas iki 2,4 m gylio, fiksuoti tik piltiniai XX a. sluoksniai suformuoti pastato griovimo metu. Jame 0,4 m gylyje (nuo Habs 110,87 m aukščio) atidengtos mūrų liekanos: išorinės sienos ir laiptinės dalys. Išorinė siena orientuota ŠR-PV kryptimi, 1,2 m storio, sumūryta iš rausvų ir geltonų 26.50x15.00x6.00 ir 30.00x13.50x6.00 cm dydžio plytų.
Vokiečių g. 4, posesija 376, Šurfas nr. 7
Šurfas Nr. 7 buvo 2x3 m dydžio, suformuotas 7 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 6. Ištirtas iki 1,35 m gylio, fiksuoti XX a. sluoksniai. Po paviršiniais sluoksniais atidengtas betonas išpiltas ant plėvelės. Pietvakarinėje šurfo dalyje po betono sluoksniu 0,5 m gylyje atidengtas mūras – siena orientuota PV-ŠR kryptimi. Ji 1 m pločio sumūryta iš rausvų 30.00x16.00x7.00 cm dydžio plytų rištų kalkių skiediniu. Toliau gilintasi tik pietinėje šurfo dalyje, buvusio pastato viduje. 1,05 m gylyje atidengtos sudegusios grindų lentos, jas išardžius 1,35 m gylyje atidengta buvusi molinė asla. Ji neardyta, toliau nesigilinta.
Vokiečių g. 4, posesija 376 Šurfas nr. 9
Šurfas Nr. 9 buvo 2x3 m dydžio, tirtas centrinėje Vokiečių g. dalyje - žaliojoje zonoje. Ištirtas iki 2,4 m gylio. Didžiojoje šurfo dalyje fiksuoti XX a. II pusėje šiluminės trasos tiesimo metu suformuoti piltiniai sluoksniai, kuriuose rasta XVIII-XX a. datuotinų radinių. Tik šiauriniame kampe nuo 0,8-0,9 m gylio tirtas tamsiai pilko piltinio grunto su gausiu kiekiu griuvenų sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuotas XIX a. Po šiuo sluoksniu 1,1 m gylyje (Habs 110,45 m aukštyje) atidengta ŠR-PV kryptimi atidengtas mūras suardytas įrengiant šiluminę trasą. Siena 1,2 m pločio, sumūryta iš geltonų 27.00x17.00x6.00 cm dydžio plytų. Įžemis pasiektas grąžto pagalba 4,4 m gylyje.
Vokiečių g. 4, posesija 376 Šurfas nr. 12
Šurfas Nr. 12 buvo 2x2 m dydžio, palei senąją Vokiečių g. Ištirtas iki 1,3 m gylio, fiksuoti tik XX a. II pusės piltiniai sluoksniai. Jame apie 0,2 m gylyje (Habs 111,35 m aukštyje) atidengta ŠV-PR kryptimi orientuota išorinė pastato siena, jos vidinė dalis stipriai apardyta tiesiant dujotiekį. Ji sumūryta iš raudonų 28.00x14.00x7.00; 28.00x12.00x8.00; 28.00x14.00x9.00 cm dydžio plytų.

2.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

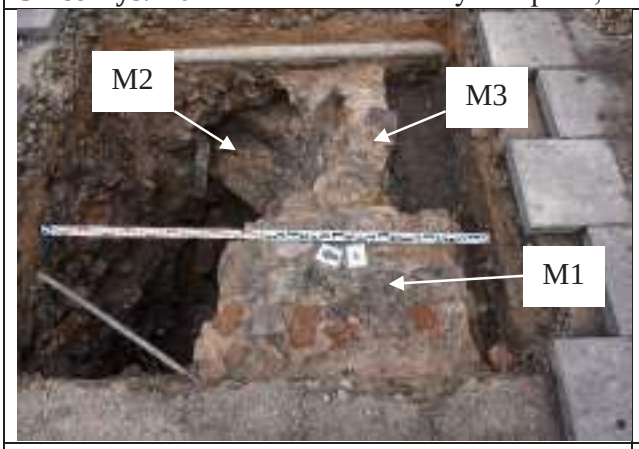
Vokiečių g. 4, posesija 376
Šurfas nr. 6

Apibūdinimas.
Rūsio sienos dalis (M1). (**F.6.1-6.6**)
Laiptinės fragmentas (M2). (**F.6.1-6.6**)
Šviesliangio vieta (M3). (**F.6.1-6.6**)

M1. Rūsio sienos dalis.
Pamato plotis 1,20-1,30 m, ilgis iki šviesliangio vietos apie 70 cm, aukštis vidinėje pusėje iki grindų/pakopos (?) lygio – apie 1,50 m, išorinėje pusėje (PR) atkasta 30-35 cm aukščio pamato dalis. Mūras tęsiasi už šurfo ribos į PV pusę. Išorinėje pamato pusėje suformuota banketė (pamato plotis su bankete 1,30 m (?)).
ŠV pusėje apatinėje dalyje į pamato konstrukciją įterpti skaldyti akmenys. Siena tarpais tinkuota. Sienelėje išlikę du metaliniai kabliukai – buvusių durų detalės (?).
ŠV pusėje prie pamato apatinės dalies – buvusių grindų arba apatinės pakopos fragmentas (?), paklotos iš antrinio naudojimo plytų duženų (altitudė - 109,10 m).
Plytos. Dauguma – antrinio naudojimo. Rausvos, gelsvos: ?x15x6/ ?x15x5,5 cm
Skiedinys. Kalkinis (?)

M2. Laiptinės fragmentas
Išlikusios dvi buvusių laiptų pakopos. Vienos pakopos aukštis apie 30 cm. Laiptinė pilnai neatidengta.
Plytos. 26,5x?x5/ ?x12,5x5,5 cm
Skiedinys. Kalkinis su kalkių trupiniais.

M3. Šviesliangio vieta
Šviesliangio plotis 60 cm
Plytos. Antrinio naudojimo: ?x15,5x6/ ?x15,5x5,5/ 23,5x12x? cm
Skiedinys. Kalkinis su smulkaus žvyro užpildu, kietas.

F.6.1. Rūsio siena, šviesliangio vieta ir laiptinės fragmentas iš PV pusės

F.6.2. Rūsio siena, šviesliangio vieta ir laiptinės fragmentas iš viršaus (P pusės)

F.6.3. Rūsio siena, švieslangio vieta ir laiptinės fragmentas iš Š pusės

F.6.4. Rūsio siena, švieslangio vieta ir laiptinės fragmentas iš ŠR pusės

F.6.6. Ties švieslangio dešiniuoju angokraščiu, buv. durų (?) vietoje, išlikę metalinės detalės.

Vokiečių g. 4, posesija 376,
Šurfas nr. 7

Apibūdinimas. Išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas (**F.7.1-7.3**)

Orientuotas R-V kryptimi. Pamato plotis 0,80 m, atidengtas aukštis 0,55 m.
Plytos. Didžioji pamatas dalis apteptas kalkiniu (?) skiediniu, todėl išmatuoti plytų dydžių nebuvo galimybės. (Archeologų duomenimis, nurodoma vienos rausvos spalvos plytos matmenys - 30x16x7 cm).
Skiedinys. Kalkinis, baltas, su stambaus smėlio/žvyro užpildu.
Papildoma informacija. Tyrimų vietoje, visoje šurfo PR dalyje, atkastos sudegusios medinės grindys buvusios vidinėje pastato patalpoje (F.7.4).
Išsamiau įvertinti pastato pamato konstrukciją kliudė ant pamato viršaus įrengtas betono sluoksnis.

F.7.1. Išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas iš R pusės

F.7.2. Išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas iš V pusės

F.7.3. Išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas iš P pusės

F.7.4. Pastato vidinėje patalpoje buvusių sudegusių medinių grindų, paklotų ant molinės aslos, fragmentas

Vokiečių g. 4, posesija 376
Šurfas nr. 9

Apibūdinimas. Pamato fragmentas (**F.9.1-9.3**).

Plytų mūro pamato fragmentas, orientuotas ŠR-PV kryptimis. Struktūros PV pusė ir viršus suardytas. Išlikęs storis apie 1 m, apatinėje dalyje – 1,20 m, V dalyje išlikęs aukštis 0,9 m.

Plytos. Apdaužytos, antrinio panaudojimo raudonos, rausvos, geltonos pusplytės: ?x15x7 (su keramikos gabaliukais)/ ?x15x6,5 cm. Viršuje plyta su išilginėmis braukomis: 30x17x7 cm.

Skiedinys. Balkšvas kalkinis skiedinys su žvyro ir pavienių kalkių gabaliukų užpildu.

Mūrijimo būdas. Mūryta netvarkingai – puspl yčių, plytų duženų, skiedinio mūras. V sienelė sumūryta tvarkingiau – tai pastato išorinė dalis. R pusė stipriai apardyta.

F.9.1. Kapitalinės sienos plytų mūro pamato fragmentas iš V pusės

F.9.2. Kapitalinės sienos plytų mūro pamato fragmentas iš PV pusės

F.9.3. Pamato fragmentas iš V pusės.

Vokiečių g. 4, posesija 376
Šurfas nr. 12

Apibūdinimas. Kapitalinės sienos dalis (**F.12.1-12.3**).

Atidengtas plotis 1,10 m, visas plotis ties gatvės linija nenustatytas. Atkastas aukštis apie 1 m, mūro apačia nepasiekta.
ŠR pusėje mūras nuardytas.
P pusėje rusvai pilkų plytų fragmentas – galimas užmūrijimas/tvarkymas arba šioje vietoje yra dviejų buvusių pastatų sandūra, tačiau aiški siūlė nenustatyta.
Plytos. Raudonos, tamsiai raudonos ir oranžinės: 30x14x9/ 28x14x10/ 29x?x8,5 cm. Yra pavienių geltonų plytų 27x14x8 cm.
Siūlės. Horizontalios 2,5-3 cm, vertikalios 1-2 cm.
Skiedinys. Balkšvas kalkinis skiedinys su smėlio žvyro ir pavienių kalkių gabaliukų užpildu.

F.12.1. Siena iš R pusės

F.12.2. Siena iš R pusės

F.12.3. Siena iš PR pusės

2.5. Buv. Vokiečių g. 4, posesijos 376 tyrimų rezultatai

Pirmasis užstatymo etapas minimas nuo XVI a. vid. iki 1790 m. Tikėtina, kad sklype galėjo stovėti dar XVI a. vid. minėtas tas pats mūrinis namas. 1712 m. sklypas padovanotas pijorams, 1790 m. jame stovėjo mūrinis jiems priklausantis pastatas. 1802 m. pijorai sklypą perleido amžinos nuomos sąlygomis patarėjui Angerovui, kuris šioje vietoje pasistatė dviejų aukštų mūrinį pastatą. Lieka neaišku, kodėl nebeminimas iki 1790 m. stovėjęs mūrinis pastatas, galimai, jis buvo itin prastos būklės, kurį teko nugriauti. 1889 m. pastatytas galinis korpusas ir kairiojo kiemo korpuso treti aukštai. Numatytas kairiojo korpuso praplatinimas ir metalinių galerijų įrengimas.

1. Šurfe nr. 6 fiksuota: Rūsio sienos dalis (M1). (F.6.1-6); Laiptinės fragmentas (M2). (F.6.1-6); Švieslangio vieta (M3). (F.6.1-6). Pagal istorinius duomenis tiksliai žinoma, kad XIX a. pr. sklype pastatytas naujas dviejų aukštų namas, tačiau naudotos statybinės medžiagos leidžia manyti, jog jo statybai naudoti ankstesnio pastato rūsiai. Sietinas su pijorų turėta nuosavybe. **Datavimas.** Preliminariai datuojama XVIII a. II p. (iki 1808 m.)

2. Šurfe nr. 7 fiksuota: Išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas (F.7.1-3). Pagal istorinius duomenis tiksliai žinoma, kad XIX a. pr. sklype pastatytas U plano pastatas. Pamato fragmentas siejamas su dešiniojo kiemo korpuso išorine siena. **Datavimas.** Datuojama ne vėliau nei XIX a. pr.

3. Šurfe nr. 9 fiksuota: Pamato fragmentas (F.9.1-3). Pamato fragmento viršus aptiktas giliau nei dauguma kitose vietose – apie 1 m gylyje, todėl galimos dvi prielaidos: 1) pamatas priklausė pastatui, nugriautam iki 1802-1808 m. naujojo pastato statybos, arba 2) tai 1802-1808 m. statyto pastato stipriai suardyto pamato liekana. **Datavimas.** Nenustatytas.

4. Šurfe nr. 12 fiksuota: Kapitalinės sienos dalis (F.12.1-3). Mūras siejamas su šiame sklype jau XVI a. vid. stovėjusio mūrinio pastato siena. **Datavimas.** XVI-XVII a. I p.

Apibendrinimas. Nustatyta, kad šioje posesijoje atidengtų pamatų ir kitų architektūrinių elementų fragmentai priklausė mažiausiai *keturiems* skirtingais laikotarpiais stovėjusiems pastatams.

Gatvės fasado fragmentas šurfe nr. 12 (buvusi antžeminė sienos dalis) datuojamas **XVI vid.** Vėlesniais laikotarpiais siena tapo kito pastato pamatu. Pamatas, spėjama, atitinka to laikotarpio gatvės raudonąją liniją. Pamato vientisumas neteikia galimybių identifikuoti, kurioje posesijoje (376 ar 377) stovėjo pastatas.

XVIII a. II p. etapui priskiriami rūsio su švieslangiu ir laiptinės elementai (šurfas nr. 6). Namas sietinas su pijorų turėta nuosavybe. Tikėtina, jog tuo laikotarpiu dvi posesijos (411 ir 376) buvo apjungtos, tačiau tiksli posesijų ribų kaita nenustatyta.

XIX a. pr. laikotarpiui priskiriamas kapitalinės sienos pamatas (šurfas nr. 4 - sandūra su 411 posesija). To meto sklypo valdytojas Angerovas pasistatė naują mūrinį namą.

XIX a. II p. priskiriamas dešiniojo kiemo korpuso išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas bei buv. medinių grindų paviršius. Korpusas rekonstruotas, galimai užstatytas ant senesnio namo dalių.

Vienas pamato fragmentas, aptiktas buv. kiemo dalyje (šurfe nr. 9) neidentifikuotas ir nedatuotas.

3. Buv. Vokiečių g. 6, posesija 377 (šurfai Nr. 8, 10)

Buv. Vokiečių g. 6 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

3.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

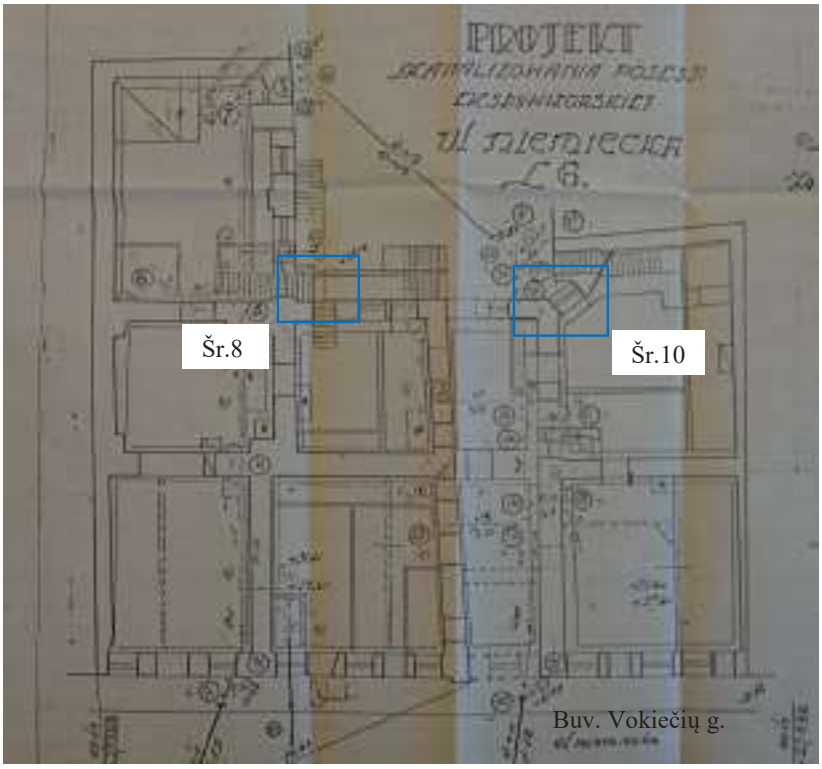
Pirmosios žinios siekia XVI a. vid. – vadinamas Sluškų mūriniu namu ir šį pavadinimą išlaiko iki pat XVIII a. pab. Šis namas buvęs arčiausiai žydų bendruomenės namų, po 1633 m. dekreto apgyvendintas žydų anksčiausiai, name veikė karčiama.

Namas sudegė 1748 m. gaisro metu, tačiau buvo naujai pastatytas, tačiau lieka neaišku ar buvusio namo liekanos panaudotos naujojo statybai. Vėlesniame, 1790 m. aprašyme nurodoma, kad tuo metu namas buvo 3 aukštų su mansarda, veikė karčiama, kiemas aptvertas, iš vidinio kiemo buvo varteliai į sinagogą, o kiemo gale bravoras. 1808 m. plane (A pav.) rodomas U formos planas išliko iki pat 1944 m. sugriovimo. Prieš karą kairiajame korpuse buvo šeštadieninė sinagoga, joje 1929 m. keičiama laiptinė[26]. 1834 m. išklotinėje jo vaizdas netikslus – rodomas 2 aukštų, nors pagal ankstesnį 1790 m. aprašymą pastatas turėjo būti 3 aukštų. Lyginant pastarąją išklotinę su po II Pasaulinio karo sudarytomis J. Kamarausko išklotinėmis, atrodo, kad XIX a. eksterjeras bemaž nepakito[27]. Buvusio

[26] Archyviniame fonde yra šios dalies fasado brėžinys, tačiau rasti mūrų fragmentai su šia rekonstrukcija nėra susiję.
[27] Drėma V., Dingęs Vilnius, 1991, p. 196-201

pastato vidaus suplanavimas yra fiksuotas kanalizacijos įvedimo projekte (6a pav.). Kaip atrodė pastatas XX a. I p. fotografijose užfiksuota nežymiai, tačiau dalinį buvusį vaizdą pateikia 1944 m. J. Bulhako daryta fotografija (6b pav.).[28]

3.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

6a pav. Vokiečių g. 6 kanalizacijos įrengimo projekto ištrauka, XX a. 3 deš. Mėlynai apibrauktos apytikslės vykdytų archeologinių tyrimų vietos. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 7

6b pav. Vokiečių g. po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Raudonai parodytas buv. Vokiečių g. 6 pastatas. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

[28] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654,l.9

3.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 6, posesija 377 Šurfas nr. 8
Šurfas Nr. 8 buvo 2x3 m dydžio, tirtas 12 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 7 palei naująją Vokiečių g. Ištirtas iki 2,15 m gylio, fiksuoti tik XX a. vid. sluoksniai suformuoti griaunant pastatą. Įžemis pasiektas grąžto pagalba 3,6 m gylyje, virš jo slūgsojo tamsiai pilkas smėlingas grunto sluoksnis. Pastato liekanos atidengtos 0,3 m gylyje Habs 111,25 m aukštyje. Pirmiausia atidengtos T formos liekanos: viena siena orientuota ŠR-PV kryptimi (jos šiaurinė dalis nugriauta iki 0,7 m gylio), antroji statmena jai orientuota ŠV PR kryptimi – jos rytinėje dalyje įrengtas praėjimas. Jos sumūrytos iš rausvų 31.00x15.00x7.50; 31.50x14.00x6.50; 26.00x13.00x6.50 cm dydžio plytų rištų kalkių skiediniu. Šurfo šiaurės rytiniame pjūvyje atidengta tinkuota vidinė pastato siena. Apie 1,9 m gylyje rytiniame kampe atidengtos dar vieno mūro liekanos -tinkuoto sienos išplatėjęs pamatas (?) sumūrytas iš raudonų 29.00x16.00x7.00; 31.00x13.00x8.00 cm dydžio plytų
Vokiečių g. 6, posesija 377 Šurfas nr. 10
Šurfas Nr. 10 buvo 2x3 m dydžio, 7,5 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 8. Ištirtas iki 3,6 m gylio. 0,5 m gylyje (Habs 111,32 m aukštyje) atidengtas L formos mūras iš raudonų 31.00x15.00x7.00; ?x13.50x7.00; 28.00x8.00 cm dydžio plytų. Jo išorinė dalis buvo remontuota naudojant rausvas ir geltonas 25.00x11.50x5.50; 24.00x11.00x6.00 cm plytas. Pastato išorėje atidengtas įkastas lietvamzdis. Šurfo rytiniame kampe (pastato išorėje) po piltiniu XX a. sluoksniu nuo 2,1 m gylio slūgsojo pilko ir geltono smėlio sluoksniai, kuriuose rasta XV-XVI a. būdingų buitinės ir statybinės keramikos fragmentų. Šie sluoksniai tirti iki 3,6 m gylio, kuriame pasiektas įžemis

3.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 6, posesija 377 **Šurfas nr. 8**
Apibūdinimas. Laiptinės į rūsį elementai (**F.8.1-8.6**) Laiptinės sienos kampinė dalis (M1). Plytų mūro sienelė (M2). Pamato dalis (M3). Pamato dalis (M4).
M1. Laiptinės sienos kampinė dalis. **Plytos**. Geltonos, raudonos: ?x12x6 / 24x?x6 / 25,5x?x6,5 / 23x?x6,5 / ?x11,1x6 / ?x11x6 cm. 5 eilės – 39 cm. Siena tinkuota kalkiniu papilkėjusiu skiediniu. **Rišamoji medžiaga**. Kalkinis, trapus skiedinys.
M2. Plytų mūro sienelė. Priglaustas prie kapitalinės sienos mūro M4. Tęsiasi už šurfo ribų ŠR kryptimi. **Plytos.** Raudonos: 22,5x10,5x6 / 22x11x5,5 / cm.

M3. Pamato dalis.
Pamato storis – 98-100 cm, primūrytos iš PV pusės žemesnės sienelės plotis - 17 cm. ūro vidinis tūris sudarytas iš akmenų ir pusplyčių, rištų labai trapiu kalkiniu skiediniu. ŠR pusėje mūras sudarytas iš viena eile sumūrytų plytų, kurios rištos kietu kalkiniu skiediniu. Tai – laiptinės siena. Atidengtas aukštis (ne visas) - 175 cm.
P pusė tinkuota. R kampas remontuotas cementiniu skiediniu.
M3 išorinių apmūrytų sienelių plytos: 26x?x5 / 27x?x5,5 / ?x13x5 / ?x13x5,5 cm. Vidinėje mūro dalyje didžioji dauguma pusplytės, akmenys, keletas sveikų rausvų plytų: 31x14,5x? / 31x15x7,5 cm.
Skiedinys. Labai kietas, smulkus, balkšvos spalvos.

M4. Pamato dalis. Visas aukštis ir storis neatidengtas. Atidengtos 6 eilės pusplyčių mūro (56 cm), priglausto prie kapitalines pamato M3.
Plytos. Rausvos, rusvos, raudonos spalvos pusplytės: ?x13x8 / ?x14x6,5 / ?16x8,5 / ?16x9 / 26,8x?x7 cm (sveika).
Skiedinys. Kalkinis, labai smulkus, trapus.

F.8.1. L plano laiptinės dalis. Vaizdas iš R.

F.8.2. L plano laiptinės dalis. Vaizdas iš R.

F.8.6. Tinkuota laiptinės siena su buv. pakopų žymėmis.

F.8.4. Apmūryta laiptinės siena.

F.8.5. Apardytas mūras M3.

F.8.6. Vaizdas iš ŠR.

Vokiečių g. 6, posesija 377
Šurfas nr. 10

Apibūdinimas.
Akmenų-plytų mūro tarpuvartės ir pastato pamatų kampinė dalis (M1) (**F.10.1-10.5**).
Plytų mūro primūrijimas (M2) (**F.10.1, 10.2, 10.4**)
Neaiškios struktūros fragmentas (M3) (**F.10.6**).

M1. Akmenų-plytų mūro tarpuvartės ir pastato pamatų kampinė dalis.
P ir ŠR pamato dalys apardytos. P dalyje išlikęs banketės fragmenas. Banketės plotis – 0,15 m. Atidengtas aukštis iki banketės – 0,9 m, virš banketės – 0,2 m (dvi eilės plytų). Struktūros plotis – apie 0,8-0,9 m.
Kampinio pamato PV dalis apardyta. Mūro apatinėje dalyje naudoti akmenys kartu su plytų duženomis. Struktūros aukštis – apie 1,05 m, plotis – 0,6-0,65 m.
Plytos. Raudonos, rausvos 28x?x8/ 29x?x7/ 28x?x8/ ?x14,5x8/ ?x13x8/ ?x13,5x7,5 cm. Mūrijimo būdas – gotikinis.
Siūlės. Horizontalios - 2 cm**,** vertikalios 1-2 cm.
Skiedinys. Pilkšvas kalkinis skiedinys su stambaus žvyro užpildu.

M2. Akmenų-plytų mūro pamatas, galimai susijęs su kanalizacijos įrengimu XX a. 3-4 deš.
Plytos. Raudonos, rausvos, geltonos 24x11,5x5,5/ 24x?x6/ 23,5x?6/ 24x11,5x6/ ?x11x5,5 cm.
Mūrijimo būdas – eilė ilginių, eilė trupinių. 5 eilių aukštis - 0,36 cm.
Siūlės. Horizontalios - 1,5-2 cm, vertikalios – 1,5-1,7 cm.
Skiedinys. Pilkšvas kalkinis skiedinys su smėlio užpildu.

M3. Neaiškios struktūros fragmentas.

Iš plytų formuota struktūra ant kurios užstatytas M2. Pietinės struktūros sienelės išlikę 1 plytų eilė, rytinėje dalyje 3 plytos. Aptikta angliukų.
Plytos. Raudonos, rusvos: 31x15x6,5/ 30x15x7 cm dydžio.
Siūlės. Horizontalios siūlės – 5 cm.
Skiedinys. Balkšvas, rupus, riebus kalkinis skiedinys su žvyro užpildu.
Galimai M3 siejasi su M1, tačiau nustatyti tiksliau nėra galimybės, kadangi ant jo užmūryta M2 struktūra.

F.10.1. Šurfo nr. 10 vaizdas iš viršaus.

F.10.2. M2 ir M3 iš ŠR pusės.

F.10.3. M1 ir M1.1 sandūra.

F.10.4. M1 vazizdas iš R pusės.

F.10.5. M1 ir M1.1 sandūra iš viršaus.

F.10.6. M3 vaizdas iš viršaus.

3.5. Buv. Vokiečių g. 6, posesijos 377 tyrimų rezultatai

Pirmosios žinios siekia XVI a. vid. – vadinamas Sluškų mūriniu namu ir šį pavadinimą išlaiko iki pat XVIII a. pab. Namas sudegė 1748 m. gaisro metu, tačiau buvo naujai pastatytas, tačiau lieka neaišku ar buvusio namo liekanos panaudotos naujojo statybai. Vėlesniame, 1790 m. aprašyme nurodoma, kad tuo metu namas buvo 3 aukštų su mansarda. 1808 m. plane (A pav.) rodomas U formos planas išliko iki pat 1944 m. sugriovimo.

1. Šurfe nr. 8 fiksuota: Laiptinės į rūsį elementai (F.8.1-8.6): Laiptinės sienos kampinė dalis (M1), Plytų mūro sienelė (M2), Pamato dalis (M3, Pamato dalis (M4). Sietinas su XVIII a. II p. statybos laikotarpiu, kuomet pastatytas naujas trijų aukštų namas. Pamatų konstrukcijose neaptikta ankstyvesnio laikotarpio statybos liekanų pėdsakų. Laiptinė remontuota ne kartą, taip pat pavaizduota ir XX a. plane (6a pav.). **Datavimas**. M1 kampe bei apatinėse mūrų dalyse galima įžvelgti ankstyvų fragmentų, datuojamų XVIII a. II p., kitos dalys remontuotos – XIX a. ir XX a. pr.

2. Šurfe nr. 10 fiksuota: Akmenų-plytų mūro tarpuvartės ir pastato pamatų kampinė dalis (M1) (F.10.1-5), plytų mūro primūrijimas (M2) (F.10.1, 10.2, 10.4), neaiškios struktūros fragmentas (M3) (F.10.6). Preliminariai M1 siejamas su XVI a. vid. Sluškų mūriniu namu. Namas sudegė, XVIII a. II p. atstatytas. **Datavimas.** Preliminariai datuojama: **M1** – XVI-XVII a.; **M3** – nenustatyta; **M2** – XX pr.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Seniausias elementas, datuojamas **XVI a.-XVII a. I p.,** preliminariai siejamas su XVI a. viduryje istoriniuose duomenyse minimu Sluškų mūriniu namu (šurfas nr. 10) Namas sudegė, XVIII a. II p. atstatytas. Rekonstruotas **XX a. pr.** Buvusi siena tapo pamatu.

4. Buv. Vokiečių g. 8, posesija 378 (šurfai nr. 15, 16)

Buv. Vokiečių g. 8 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

4.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

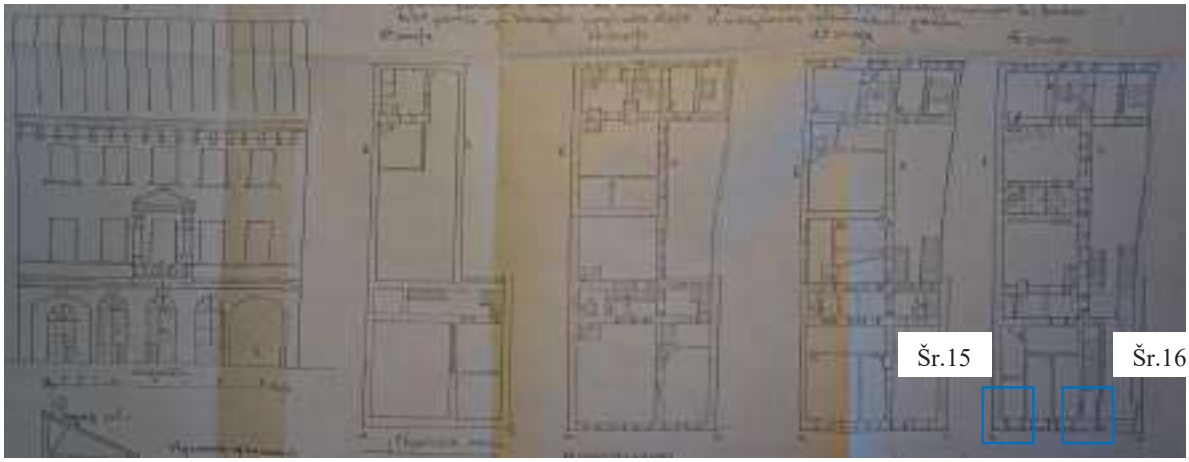
Manoma, kad XVI a. II p. – XVII a. vid. čia veikė senoji pinigų kalykla. Nuo 1720 m. namas priklausė Antakalnio trinitoriams, kurie namą nuomojo žydams. 1748-1749 m. pastatas sudegė ir pagal 1756 m. inventorių žinoma, kad po vykusių gaisrų jis dar nebuvo atstatytas. Pirmame aukšte buvo karčiama, bravoras ir kambarys, trys rūsio patalpos užverstos griuvenomis, bet antro aukšto patalpos remontuotos ir vietoje skliautų įrengtos medinės perdangos. 1756 m. sudegė stogas. (galima daryti išvadą, jog jis buvo suremontuotas). 1776 m. pastatas atiteko J. V. Bžostovskiui, ir šiame dokumente sklypas apibūdinamas „kaip tuščias, po gaisro sugriautas sklypas“[29]. Po kelių metų savininkas valdą pardavė žydų bendruomenei, kurie čia pastatė dviejų aukštų namą.

[29] Iš pastarųjų įrašų nėra iki galo aišku, apie kokį gaisrą kalbama, kadangi įprastai visur minimas 1748-1749 m. Vis tik tuomet iškyla klausimas, ar iki pat 1776 m. sklype nebuvo bandyta atstatyti pastato, o gal jis buvo atstatytas, bet vėlesnio gaisro metu vėl sunaikintas. Šiuo atveju būtina atkreipti dėmesį, jog 1760 m. kilęs gaisras, kuris pasak istorikų, buvo vienas didžiausių XVIII a. gaisrų, tačiau dėl neaiškių priežasčių retai minimas tyrimuose. Šio gaisro pasekmės buvo aprašytos laikraštyje Kurier Litewski ir suteikia tyrėjams informacijos apie buvusį nuostolių mastą. Pasak jų, vertinant 1748 m., 1749 m. ir 1760 m. nuostolius, pastarasis gaisras suniokojo kur kas daugiau įvairaus tipo pastatų (1748 m.- 469 namai, 1749 m.- 292, 1760 m.- 557). Taigi, šiuo konkrečiu atveju gyvenamasis namas tikėtina buvo sunaikintas 1760 m., tad galiausiai 1776

XIX a. I p. buvusiam savininkui (Levinas Berkovičius (?)) nepatiko namo architektūra, todėl pagal architekto Krasinskio projektą 1844 m. gautas leidimas performuoti fasadą, suvienodinti langus, tokiu būdu pastatas įgavo klasicizmo bruožų. Tikėtina, kad tuo metu buvo užstatytas ir 3 aukštas.

1881-1883 m. planuotas ir įgyvendintas dar vienas projektas, kurio metu pakeista laiptų vieta tarpuvartėje ir kiemo gale, užstatytas 4 aukštas bei perdarytas fasadas. Šie pakitimai fiksuoti Kamarausko išklotinėje[30]. 1914 m. architekto A. Filipavičiaus Dubovniko projektu, rūsyje įrengtas antras aukštas po patalpa prie gatvės, todėl gali būti, kad buvo išgriauti buvę cilindriniai skliautai. Buvęs namo vidaus suplanavimas, eksterjeras pateiktas 1881 m. rekonstrukcijos projekte (8a), o vėlesnis išorės vaizdas dalinai užfiksuotas 1944 m. J. Bulhako fotografijoje (8b). [31]

4.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

8a pav. Vokiečių g. 8, 1881 m. rekonstrukcijos projekto ištrauka. Mėlynai apibrauktos apytikslės vykdytų archeologinių tyrimų vietos pastato I a. plane. Šurfo nr.16 vieta galimai atitinka platintos tarpuvartės vietą. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 26

m. parduotas. Pl. žr.: Manyś Bernadetta, 1760 metų gaisro Vilniuje pasekmės, remiantis Kurier Litewski pranešimais, Lietuvos istorijos metraštis. 2017/2. Vilnius, 2018, p. 167–179, prieiga internete: https://www.istorija.lt/data/public/uploads/2021/01/lim-2017-2-10-b.-many.-1760-metu-gaisro-vilniuje-pasekmes-p.-167-181.pdf

[30] Drėma V., Dingęs Vilnius, 1991, p. 196-201

[31] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 10-12

8b pav. Vokiečių g. po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Raudonai parodytas buv. Vokiečių g. 8 pastatas. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

4.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 8, posesija 378 Šurfas nr. 15
Šurfas Nr. 15 buvo 2x3 m dydžio, tirtas palei senąją Vokiečių g. Ištirtas iki 1,45 m gylio. Fiksuoti tik piltiniai XX a. sluoksniai, kuriuose rasta ir ankstyvesnių XVII-XIX a. radinių. T formos mūro liekanos (išorinės sienos) atidengtos ties Habs 111,60 m aukštyje. ŠR-PV kryptimi orientuota išorinė pastato siena buvo 1,25 m storio. Sienų mūras kiautinės konstrukcijos iš raudonų plytų, vidaus užpiltas skiedinys su netašytais akmenimis ir plytų duženomis. Išorinė sienos dalis remontuota naudojant geltonas plytas. Pastato išorėje, grąžto pagalba, įžemis pasiektas 3,6 m gylyje.
Vokiečių g. 8, posesija 378 Šurfas nr. 16
Šurfas Nr. 16 buvo 2x3 m dydžio, suformuotas 5 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 15. Ištirtas iki 1,5 m gylio, fiksuoti tik XX a. piltiniai sluoksniai. Pastato išorinė siena orientuota ŠR-Pv kryptimi atidengta Habs 111,62 m aukštyje. Ji apie 1,8 m storio sumūryta iš 32.00x14.50x7.00; 25.00x13.50x7.00; 28.00x13.00x?; 25.00x14.00x5.50 cm dydžio geltonų ir raudonų plytų. Mūrijant, ypač apatinėje dalyje, naudoti ir dideli iki 50x80x50 cm dydžio akmenys.

4.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 8, posesija 378 **Šurfas nr. 15**
Apibūdinimas. Kapitalinių sienų plytų mūro su pavieniais akmenimis kampinė dalis (**M1**) ir primūrijimo/tvarkymo fragmentas (**M2**) (**F.15.1-15.4**).
Sienos aukštis 1,30 m, plotis 1,20-1,30 m. **M1**. **Kapitalinių sienų plytų mūro su pavieniais akmenimis kampinė dalis.** Vidinėje kampinio pamato pusėje apačia nepasiekta, Š pusėje esančio skersinio pamato fragmento plotis neatidengtas. Vidiniame kampe mūras perrištas – buvo suformuotas kampas, tačiau ši pamato dalis stipriai apardyta ankstesnių komunikacijų tiesimo metu. Skersinio pamato vidinė dalis sudaryta iš akmenų, plytgalių ir didelio kiekio skiedinio užpildo – kiautinė konstrukcija. R pamato pusė suardyta komunikacijų tiesimo metu. **M2**. **Primūrijimo/tvarkymo fragmentas.** Išorinėje kampinio pamato pusėje apatinė pamato dalis sudaryta iš stambių akmenų ir antrinio panaudojimo plytų, šios dalies aukštis 55 cm. Virš šios dalies, 75 cm aukščio, 90 cm pločio įvairių plytų mūrinys – primūrijimas arba tvarkymo fragmentas. PR pamato pusėje – 75 cm aukščio betoninio monolitinio mūro fragmentas. Primūrijimo/tvarkymo fragmentas bei betoninis monolitinis mūras gali būti susijęs su vandentiekio/kanalizacijos įvedimu XX a. 3-4 deš. **Plytos.** **M1**. Vidiniame kampe ryškiai rudos spalvos: 30x?x8 / 29x?x7,5 / 30x?x7,5 / ?x14,5x7 / ?x14,5x8 cm. **M2**. Išorinėje dalyje (primūrijimas/tvarkymas) rusvos, rausvos, raudonos: 24,5x?x6 / 24x?x6,5 / 26,5x?x6,5 cm. Šioje pusėje dominuojantis mūrijimo būdas: eilė ilginių, eilė trumpinių. **M1 siūlės.** Horizontalios – 1,5-3 cm, vertikalios – 1,5-2,5 cm. **Skiedinys.** Vidiniame kampe skiedinys labai kietas, rupus, su kalkių trupiniais. Išorinėje dalyje (primūrijimas/tvarkymas) kalkinis smulkus, vidutinio kietumo.
Požymiai. Aptikta gatvės užstatymo linija. ŠR-PV skersinis pamatas nuardytas iki Habs 110,68 m.

F.15.1. Kapitalinių sienų kampinės dalies pamatai iš Š pusės.

F.15.2. Kapitalinių sienų pamatai iš PV pusės – primūryta, remontuota dalis.

F.15.3. Kapitalinių sienų pamato kampinė dalis iš Š pusės.

F.15.4. Nuardytas kampinės dalies skersinis pamatas

Vokiečių g. 8, posesija 378
Šurfas nr. 16

Apibūdinimas
Kapitalinės išorinės sienos pamatų dalis ir/arba tarpuvartės pamato dalis (**F.16.1-16.5**)

Viršutinė dalis 1,30 m pločio, žemiau 1,60 m, su akmenimis apačioje siekia 2 m plotį/storį. Atidengtas ne visas aukštis – apie 1,2 m.
Apatinė pamato dalis suformuota iš netvarkingai sumūrytų akmenų, plytų ir skiedinio gabalų, kurie surišti kalkiniu skiediniu. Ant šios pamato dalies suformuotas trijų plytų eilių išlyginamasis sluoksnis.
Plytos. Apatinėje dalyje antrinio panaudojimo: 29,5x?x7/ 32x16x9,5/ ?x15x7/ ?x14x6 (gelsva)/ ?x16x8,5/ 29x?x8 cm. Išlyginamasis/viršutinė dalis: 24x14x6,5/ 27x?x7/ 26x13x6 cm
Pamato konstrukcijoje naudotų akmenų skersmuo 50-60 cm.
Skiedinys. Išlyginamajame sluoksnyje – pilkšvas, kalkinis skiedinys su smėlio užpildu.

Požymiai. Aptikta gatvės linija (8a pav.).

F.16.1. Pamato vaizdas iš PR pusės

F.16.2. Pamato vaizdas iš R pusės

F.16.3. Pamato vaizdas iš gatvės pusės – gatvės užstatymo linija.

F.16.4. Suardyta vidinė (rytinė) pamato pusė.

F.16.5. Suardyta vidinė pamato pusė.

4.5. Buv. Vokiečių g. 8, posesijos 378 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 15 fiksuota: Kapitalinių sienų plytų mūro su pavieniais akmenimis kampinė dalis (**M1**) ir primūrijimo/tvarkymo fragmentas (**M2**) (F.15.1-15.4). **Istoriniai duomenys:** Šiame sklype užstatymas minimas jau nuo XVI a. II p., todėl ši dalis gali būti siejama su senąja pinigų kalykla. Žinoma, kad pastatas nukentėjo per XVIII a. vid. gaisrus. Po jų buvo pastatytas naujas dviejų aukštų namas. Primūrijimas sietinas su fasado rekonstrukcijomis XIX a. (8a pav.). **Datavimas. M1** datuojamas preliminariai – XVI-XVII a. I p., **M2** – XIX a. II p. fasado rekonstrukcija

2. Šurfe nr. 16 fiksuota: Kapitalinės išorinės sienos pamatų dalis ir/arba tarpuvartės pamato dalis (F.16.1-16.5). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Stiprūs suardymai nesudaro galimybių sieti su konkrečiais rekonstrukcijų etapais. Išorinėje buv. pastato pusėje prie Vokiečių g. linijos, suformuotas plytų mūras pakankamai lygus ir galėtų būti susijęs su fasado rekonstrukcija 1881 m., šis šurfas taip pat dalinai atitinka tarpuvartės vietą, kuri sprendžiant iš pastarojo plano, galėjo būti platinama – galimai

stiprūs struktūros suardymai bei išlyginamasis viršutinis sluoksnis gali būti susijęs su buvusia rekonstrukcija (8a pav.). **Datavimas.** Nenustatytas.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Seniausiu laikotarpiu – **XVI a. – XVII a. I p**. – datuojama sienų kampinė dalis (šurfe nr. 15) ir gali būti siejama su senąja pinigų kalykla. **XIX a. II p. – XX a. pr.** priskiriamos namo fasado rekonstrukcijos žymės.

Kitas architektūrinis elementas - kapitalinės gatvės fasado sienos pamatų dalis ir/arba tarpuvartės pamato dalis dėl stiprių suardymų (šurfe nr. 16) tiksliau nedatuotas, manytina, formuotas ne vėliau nei XIX a. pradžioje.

5. Buv. Vokiečių g. 10, 12, posesija 379 (šurfai nr. 14, 17, 18, 19)

Pastaba. Į buv. Vokiečių g. 10 užstatymą patenka šurfe nr. 17 rasti mūrų fragmentai, o į Vokiečių g. 12 šurfuose nr. 14, 18 ir dalis nr. 19 rasti mūrų fragmentai. Šurfas nr. 19 aprašomas prie buv. Vokiečių g. 14, atidengtų mūrų natūros duomenys, šurfas nr. 19.

Buv. Vokiečių g. 10, 12 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

5.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

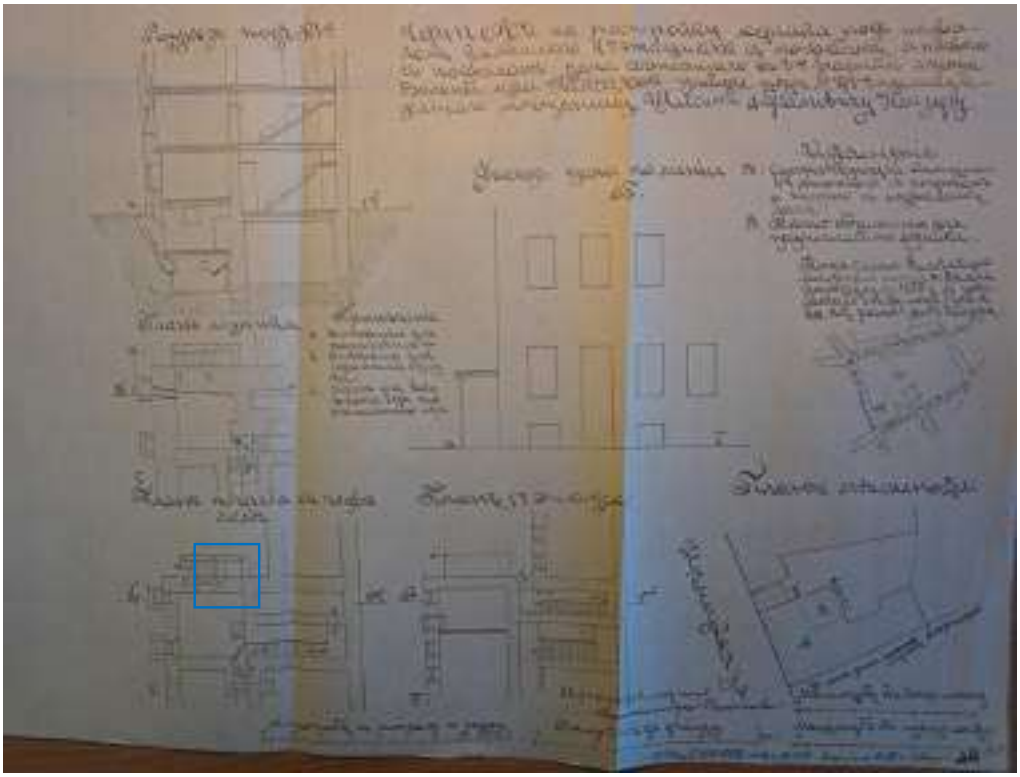
Žinoma nedaug duomenų, ypač iš ankstyvesnio, XVI-XVII a., laikotarpio. Vienas pirmųjų žinomų valdytojų buvo Bžostovkis, kuris 1776 m. paminėtas kaip sklypo/namo savininkas. 1778 m. namas su sklypu parduotas žydams Leizeriams, o vėlesni dokumentai liudija, kad ši valda viena pirmųjų atitekusių pavieniams žydų asmenims, o ne bendruomenei. Žinoma, kad XVIII a. pab. pastatas buvo dalinai trijų aukštų, su atskirais įėjimais.

Kairėje pusėje buvo Vokiečių g. 10 pastatas, jis buvo 2 aukštų ir 1922 m. priklausė sinagogai. Architektas A. Dubovikas prie 2 a. gatvės korpuso suprojektavo išorės laiptus. **Dešinėje pusėje – Vokiečių g. 12**, žinoma, jog 1885 m. A. Polozovo sudarytu projektu pristatytas 4 aukštas kiemo korpuse. 1902 m. to paties architekto projektu, po keturių aukštų namu, po rūsiu, vartų dešinėje pusėje

suprojektuotas rūsys-ledainė (10/12 a pav.). Šio pastato detalus vidinis suplanavimas pateiktas XX a. 3 deš. kanalizacijos įrengimo projekte (10/12b pav.).

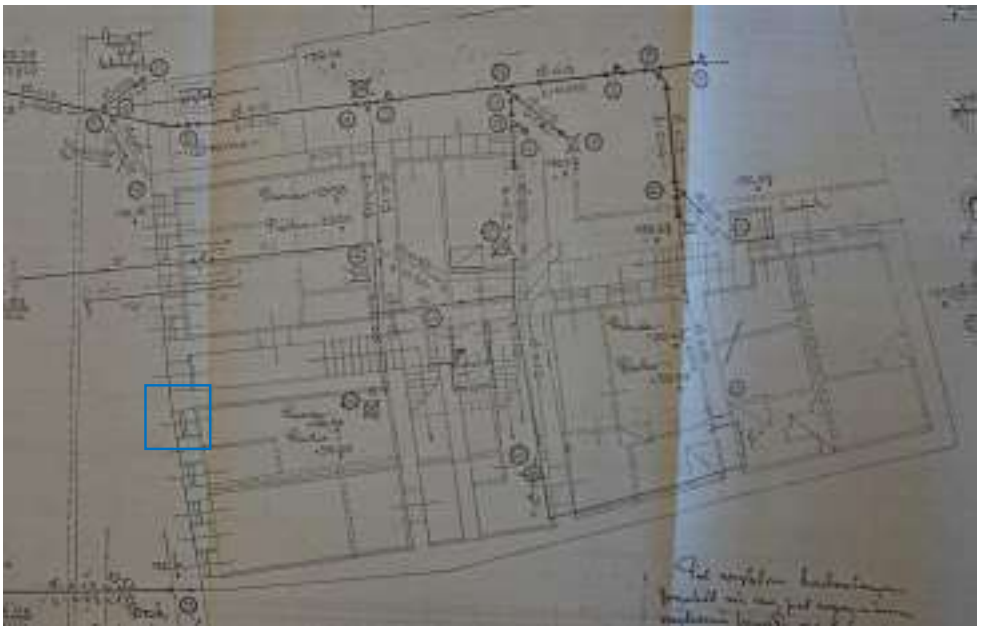
Istoriniai duomenys, ypač apie perstatymus ir pan. gana skurdūs, tačiau aišku tai, kad iki pat nugriovimo 1944 m., pastatai nors ir buvę vienoje posesijoje, turėjo du atskirus numerius ir atrodė skirtingai – kairėje pusėje pastatas Nr. 10 buvo 2 aukštų, o dešinėje Nr. 12 buvo 4 aukštų (10/12c, 10/12d pav.). [32]

5.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

10/12a pav. Vokiečių g. 12 namo, 1902 m. projektas, kuriame numatyta buvusio rūsio vietoje įrengti rūsį-ledainę. Mėlynai pažymėta 2021 m. tyrimų metu šurfe nr. 14 rastų struktūrų vieta, atitinkanti buvusio įėjimo į rūsį vietą. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 30

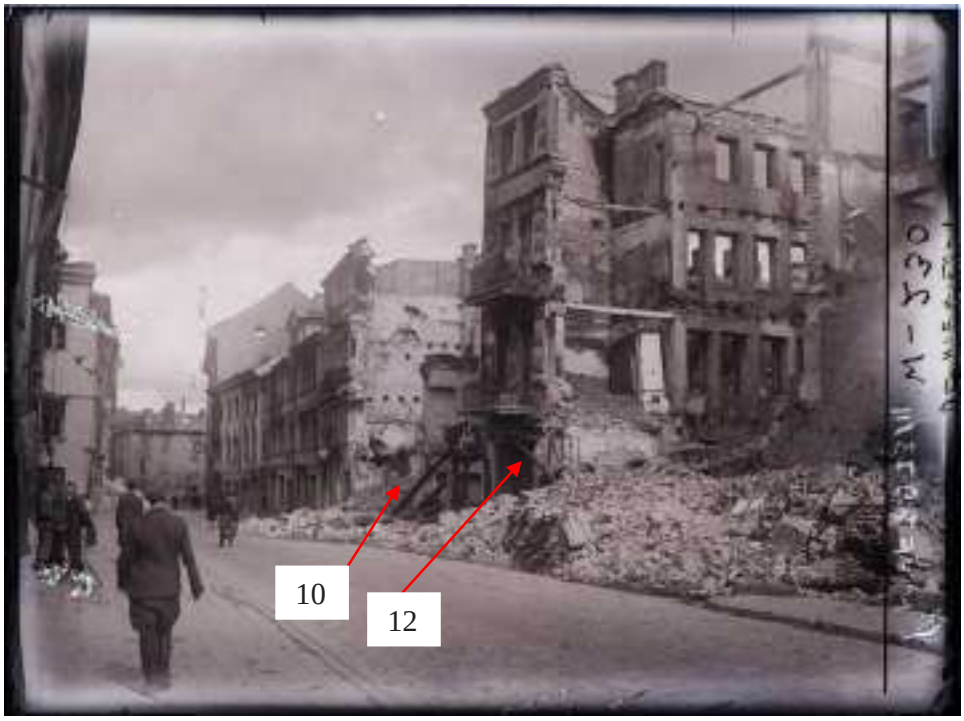
[32] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 12-13

10/12b pav. Vokiečių g. 12, kanalizacijos įrengimo projektas, XX a. 3 deš. Mėlynai apytiksliai pažymėta šurfe nr. 18 rasto architektūrinio fragmento vieta. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 12

10/12c pav. Vokiečių g. XX a. pr. Raudonomis rodyklėmis parodyta buv. Vokiečių g. 10 ir 12 pastatai. Geltonai pažymėti Vokiečių g. 12 pastato colokinėje dalyje buvę švieslangiai, o vienas iš tokių švieslangių siejamas su šr. 18 rasta struktūra. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

10/12d pav. Vokiečių g. po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Raudonomis rodyklėmis parodyta buv. Vokiečių g. 10 vieta bei stipriai apgriautas Vokiečių g. 12 pastatas. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

5.3. Archeologinių tyrimų duomenys

Vokiečių g. 12, posesija 379 Šurfas nr. 14
Šurfas Nr. 14 (fot. 30-31) buvo 2x2 m dydžio, 8 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 11. Ištirtas iki 2,75 m gylio, fiksuoti tik piltiniai XX a. vid. griuvenų sluoksniai suformuoti užpilant patalpas. Jame, Habs 111,85 m aukštyje, atidengtos T formos rūsio sienų liekanos (sumūrytos ir geltonų 24.50x?x6.00; 26.00x13.00x6.50; 25.00x13.00x7.00; ?x13.00x6.50 cm dydžio plytų) ir buvęs 0,95 m pločio praėjimas – durų stakta tarp patalpų. Buvęs grindų lygis pasiektas 2,7m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Grindys sudėtos iš netašytų akmenų.
Vokiečių g. 10, posesija 379 Šurfas nr. 17
Šurfas Nr. 17 buvo 2x2 m dydžio, 10 m į pietryčius nuo šurfo Nr. 16. Ištirtas iki 2,7 m gylio. Ties Habs 111,88 m altitude atidengtas T formos mūras. Mūras apardytas tiesiant dujotiekį. Sumūrytas iš raudonų 30.00x?x7.00; ?x13.00x7.50; 29.00x?x6.00; 30.00x?x6.00; 32.00x?x8.00 ir juodų ?x12.00x6.00; ?x13.00x6.50; ; ?x11.50x6.50; ?x13.50x6.00 cm dydžio plytų. Pastato išorėje atidengtas įkastas lietvamzdis. Po piltiniais XX a. sluoksniais, maždaug nuo 2,2 m gylio glūdėjo XVI a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo 2,6 m gylyje pasiektas įžemis.
Vokiečių g. 12, posesija 379 Šurfas nr. 18

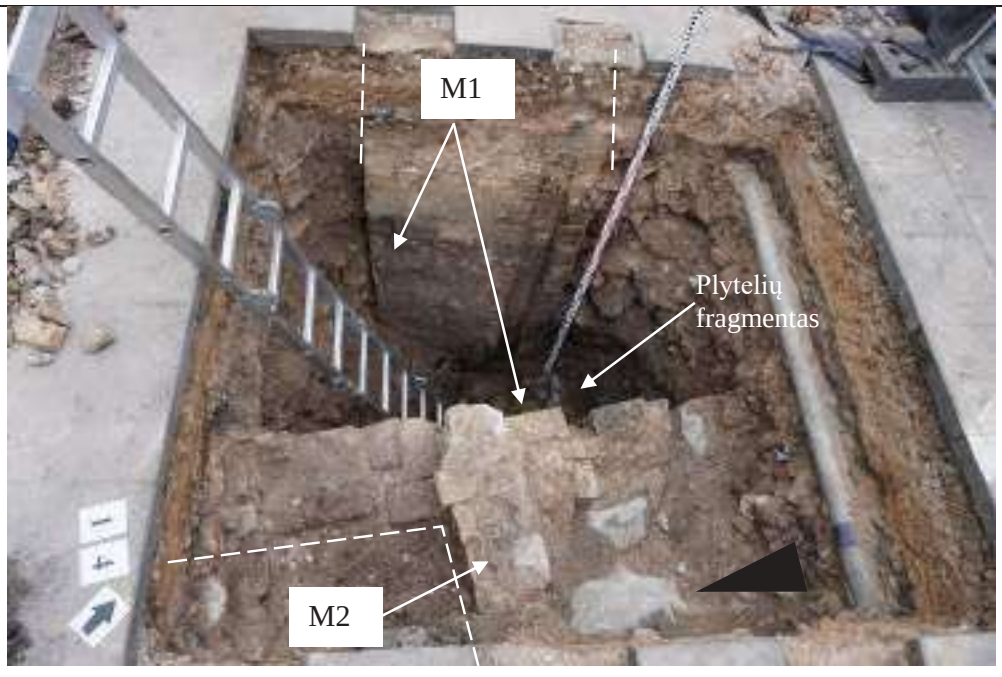
Šurfas Nr. 18 buvo 2x2 m dydžio, prie senosios Vokiečių g. Ištirtas iki 1,6 m gylio, jame fiksuoti tik piltiniai XX a. sluoksniai. Apie 0,15 m gylyje atidengtos betoninės šaligatvio plytelės. Mūras atidengtas Habs 112,05 m aukštyje. Jis U formos, sumūrytas iš rausvų ir gelsvų 26.00x13.00x7.00 cm dydžio plytų.

5.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 12, posesija 379
Šurfas nr. 14

Apibūdinimas.
Rūsio sienų dalys ir buvusių durų – staktos vieta (M1) (**F.14.1-14.6**)
Skersinės vidinės sienos fragmentas (M2) (**F.14.1-14.3**)

M1. Rūsio sienų dalys ir buvusių durų – staktos vieta
ŠV pusės rūsio sienos plotis 1,15 m, tęsiasi į ŠV pusę už šurfo ribų. PR rūsio siena tęsiasi ŠR-PV kryptimis į abi puses už šurfo ribų.
PR rūsio siena suformuota iš akmenų-plytų mūro. Ant viršaus išlikę buvusių sienų fragmentai, plotis – apie 0,38 m.
Dalis rūsio sienos, vidinėje patalpos dalyje, tinkuota kalkiniu tinku, išlikusios ryškios aprūkymo žymės. Rūsio siena buvusi tinkuota kalkiniu tinku, vidinė patalpos dalis – dažyta.
Staktos aukštis – apie 2,05m, plotis – apie 0,17 m, gylis – apie 0,06 m. Buvusių durų plotis – 0,9 m, matuojant su stakta – apie 1,03 m.
Plytos. ŠV pusėje geltonos 25,5x?x6/ ?x12,7x7/ ?x12,2x6,5 cm.
PR pusėje geltonos 25x?x6/ 25x?x6,5/ ?x13x6,5 cm.
Ties stakta įdėtos ?x13x9 cm dydžio, antrinio naudojimo plytos su braukomis.
Skiedinys. Balkšvas kalkinis skiedinys su pavieniais kalkių gabaliukais ir smėlio užpildu.
Ties įėjimu, į PR pusę už staktos atkastos buv. grindų fragmentas. Išlikę 30x30x3 cm dydžio betoninių grindų plytelių fragmentai. Vidinėje patalpos dalyje – suplūktos akmenų, plytgalių grindys.
M2. Skersinės vidinės sienos fragmentas
Sienos plotis – 0,28 m. Tęsiasi į PR pusę už šurfo ribų.
Plytos. Rausvos 26x15x7 cm

F.14.1. Rūsio sienų dalys ir buvusių durų – staktos vieta bei skersinės vidinės sienos fragmentas iš PR pusės.

F.14.2. PR rūsio siena ir buvusių durų – staktos vieta bei skersinės vidinės sienos fragmentas iš PR pusės iš ŠV pusės

F.14.3. ŠV rūsio siena ir staktos vieta bei skersinės sienos fragmentas

F.14.4. Buvusi durų stakta ŠV pusėje

F.14.5. Buvusi durų stakta PR pusėje

F.14.6. Buvusių grindų fragmentas ties buvusio įėjimo – staktos vieta

Vokiečių g. 10, posesija 379
Šurfas nr. 17

Apibūdinimas.
Kapitalinės plytų mūro sienos dalis su pamatu ir skersinės sienos/pamato fragmentas (**F.17.1-17.4**).

Aukštis PV pusėje 2,30 m, plotis 90 cm. Skersinės sienos/pamato plotis 80 cm.
Apatinė pamato dalis – akmenų mūras.
PV pamato pusėje – buvusio pastato išorinėje dalyje (cokolinė gal dalis?), mūrijimui naudotos perdegtos plytos iš kurių suformuotas geometrinis – rombo formos raštas. Rombo raštas leidžia manyti, jog ši dalis buvusi antžeminė, vėliau tapo pamatu.
ŠR pamato dalis suardyta komunikacijų tiesimo metu, PV pamato dalyje ties viduriu nutiestas kanalizacijos vamzdis, kurio vietoje pamatas taip pat praardytas.
Plytos. 30x?x6,5/ 32x?x8,5/ 30x?x6,5 cm
Perdegtos: ?x13x6/ ?x12x6/ ?x13,5x6,5/ ?x17x6 cm. 7 plytų eilės sudaro rombo raštą.
Plytos iš vidinės pusės, skersinėje sienoje: 31x?x6,5/ 28x?x6,5/ ?x14x7/ 30x?x7 cm
Siūlės. Horizontalios 2-3 cm; vertikalios 1,5-3,5 cm
Skiedinys. Rupus, riebus, balkšvas kalkinis skiedinys su stambaus žvyro užpildu.

F.17.1. Kapitalinės plytų mūro sienos dalis su pamatu ir skersinės sienos pamato fragmentas iš pastato vidinės (Š) pusės.

F.17.2. Kapitalinės plytų mūro sienos dalis su pamatu iš gatvės (PV) pusės. Gatvės išklotinės linija.

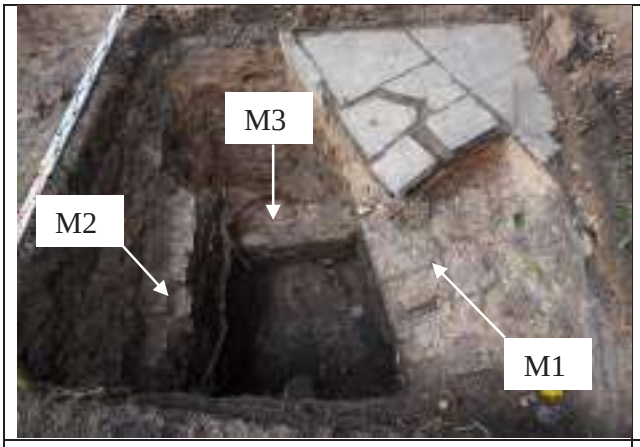

F.17.3. Kapitalinės plytų mūro sienos dalis su pamatu iš ŠV pusės

F.17.4. Skersinės sienos/pamato fragmentas iš ŠV pusės

Vokiečių g. 12, posesija 379 **Šurfas nr. 18**
Apibūdinimas. Buvusio švieslangio vieta (**F.18.1-18.4**). Sienelė (M1) Sienelė (M2) Sienelė (M3)
Sienelės M1 ir M2 – angokraščiai platėjantys į vidų. Nuo sienelės M3 į pastato vidų suformuotas nuolydis. Sudarytas iš akmenų, plytų gabaliukų ir betoninio skiedinio. PV struktūros pusė suardyta ankstesnių komunikacijų tiesimo metu. **M1.** Pamatų apačia nepasiekta, atidengtas pamato aukštis 1,40 m, pamato plotis daugiau nei 60 cm, visas plotis neatidengtas. Pamato apatinėje dalyje ertmė su kalkinio skiedinio užpildu. **M2.** Pamato fragmentas, atidengtas aukštis 1,20-1,40 m, apačia nepasiekta, pamato plotis neatidengtas. **M3.** Slenksčio/laiptelio fragmentas, aukštis apie 35 cm. P pusė nuardyta. **Plytos.** M1, M2, M3 struktūros mūrytos iš 27x?x6,5/ 27,5x?x6,5/ ?x13x6,5/ ?x13x6,5 cm dydžio plytų. Mūryta eilė ilginių, eilė trumpinių, tačiau ne visur rišimo būdas išlaikytas. Plytų sienos aprūkusios. **Siūlės.** Horizontalios 1,8 cm, vertikalios 1,7-2,5 cm.

F.18.1. Buvusio švieslangio vieta iš Š pusės

F.18.2. Buvusio švieslangio vieta iš R pusės

F.18.3. Buvusio švieslangio sienelė iš R pusės

F.18.4. Buvusio švieslangio sienelė iš V pusės

5.5. Buv. Vokiečių g. 10, 12, posesijos 379 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 14 fiksuota: Rūsio sienų dalys ir buvusių durų – staktos vieta (M1) (F.14.1-14.6)

Skersinės vidinės sienos fragmentas (M2) (F.14.1-14.3). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Žinomi XIX a. II p. projektai, kurių metu užstatytas 4 a., įrengtas rūsys-ledainė žemiau esamo rūsio, išorės laiptai. Remiantis 1902 m. rūsio-ledainės projektu (10/12a pav.), šioje vietoje buvo įėjimas į rūsį, kuris galėjo būti suformuotas ir XVIII a. pab., tačiau greičiausiai jis buvo perdarytas kapitalinės rekonstrukcijos metu 1902 m., kuomet buvo gilintasi po esamu rūsiu ir ledainė įrengta -2 aukšte. **Datavimas.** XX a. pr.

2. Šurfe nr. 17 fiksuota: Kapitalinės plytų mūro sienos dalis su pamatu ir skersinės sienos/pamato fragmentas (F.17.1-17.4). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Gotikinė mūro puošyba leidžia sieti pastatą su ankstyviausiu XVI a. statybos laikotarpiu, šio laikotarpio istorinių duomenų nėra išlikę, tad rasta architektūrinė struktūra suteikia naujos informacijos, jog šioje sklypo dalyje XVI a. stovėjo mūrinis, gotikiniu raštu puoštas pastatas. **Datavimas.** XVI-XVII a. I p.

3. Šurfe nr. 18 fiksuota: Buvusio švieslangio vieta (F.18.1-18.4): Sienelė (M1), sienelė (M2), sienelė (M3). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Žinomi XIX a. II p. projektai, kurių metu užstatytas kiemo korpuso 4 a., įrengtas rūsys-ledainė, išorės laiptai. Švieslangis galėjo būti suformuotas ir XVIII a. pab., kuomet jau žinoma apie dalinai trijų aukštų pastato egzistavimą, arba vėlesniu laikotarpiu vykdant rekonstrukciją/keičiant angų vietas ir pan. Ikonografiniai XX a. pr. duomenys liudija gatvės korpusą jau buvus 4 aukštų, o jo cokolinėje dalyje matomi švieslangiai (10/12c pav.). Aptiktų mūro sienelių plytos - XIX a. II p. standarto, todėl struktūros M1-M3 siejamos su XIX a. II p. vykdytomis rekonstrukcijomis. **Datavimas.** XIX a. II p.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Trys pamatų ir sienų elementai (dviejų pastatų liekanos šurfuose nr. 17, 19), priskiriami **XVI-XVII a. I p.** Istorinių žinių apie juos neturima. Buvusi namo sienos dalis puošta gotikos laikotarpiui būdinga atviro tipo plytų mūro puošyba – rombo raštu.

Sienos ir pamato jungtis nusako buvusį gatvės paviršiaus lygį – maždaug ties Habs 110,55 m, t.y. -1,54 m nuo esamo žemės paviršiaus.

XIX a. II p. laikotarpiui priskiriama namo nr. 12 švieslangio vieta (šurfe nr. 18). Dalinai trijų aukštų pastatas minimas jau XVIII a. pab. Švieslangio vieta identifikuota iš XX a. I p. fotografijos.

XXa. pr. rekonstrukcijų laikotarpiui kiemo dalyje priskiriama įėjimo į rūsį vieta (šurfe nr. 14), kuomet pagal parengtą 1902 m. projektą įrengta rūsio-ledainė –2 aukšte.

6. Buv. Vokiečių g. 14, posesija 380 (šurfai nr. 13, 19, perkasa nr. 2)

Buv. Vokiečių g. 14 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

6.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

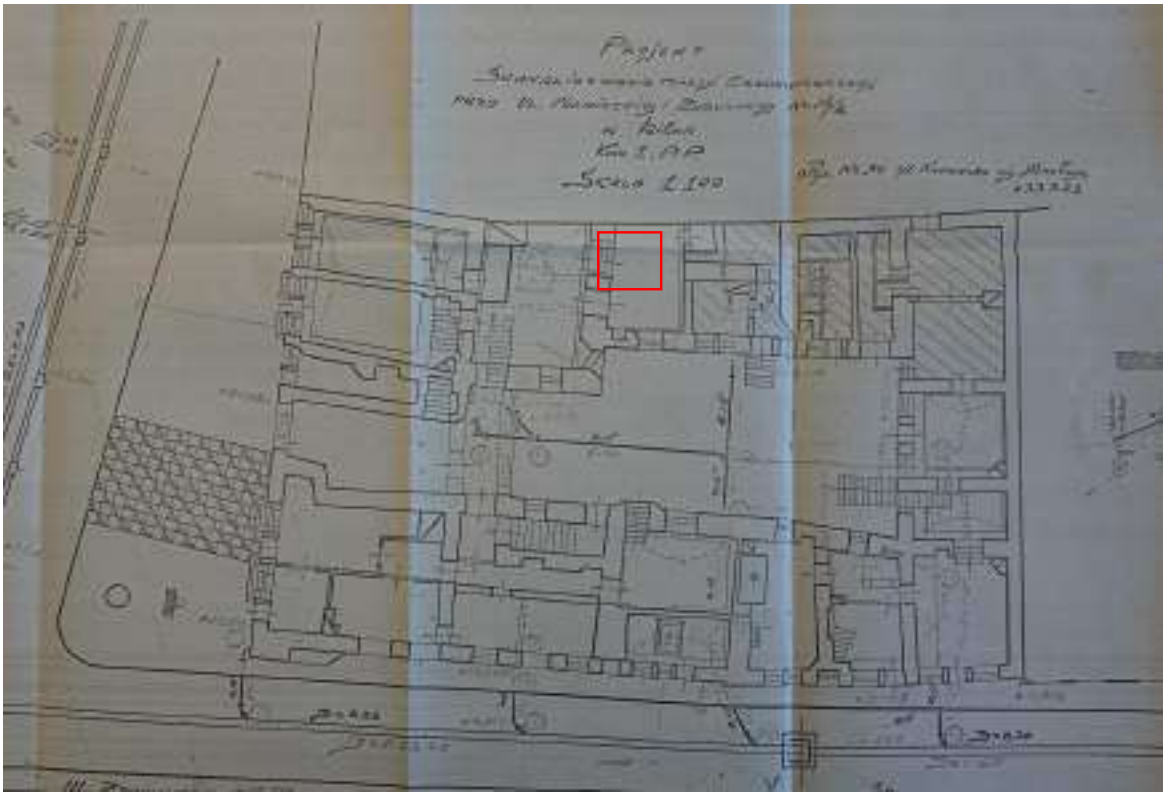
Pirmas pastato paminėjimas siejamas su įrašu Lietuvos metrikoje 1581 m. Istorikai pirminę namo statybą sieja su Aleksandro privilegija bei greta buvusia vaško lydykla, iš kurios gaminamas vaškas, jų manymu, buvo sveriamas šiame sklype buvusiame pastate. Tad pirminį statybos laikotarpį pagal šiuos duomenis tyrėjai nukelia į XV-XVI a. pr.

Antrasis statybos laikotarpis siejamas jau su 1635 m. valdovo potvarkiu, kuriuo žydams leidžiama statytis beveik tuščiame sklype namą (tyrime nurodoma, kad dokumente apie sklypo užstatymą minimos išmūrytos tik dvi sienos prie Vokiečių g., ankstesnis pastatas sugriautas). Statybos leidime nurodyta, kad namas turėjo būti su vartais į Žydų g. ir langais į Vok. g., todėl yra aišku, jog buvo kalbama apie kampinį namą. 1662 m. Vilniaus kanauninkas K. Vaišnarovičius padovanojo pastatą Vilniaus akademijai, tačiau apie perstatymo ar pan. darbus šiuo laiku žinių nepateikiama. 1748-49 m. pastatas degė. 1773-74 m. jėzuitų ordino likvidavimo metu, sudaryto inventoriaus duomenimis žinoma, kad pastatas buvo nuomojamas žydams, kieme veikė bravorėlis, namo kiemas grįstas akmenimis, šulinys. Visus korpusus jungė išorės medinė galerija; mūriniai laiptai vedė į 2 a., namas buvo 3 a. Du įėjimai: iš Vokiečių g. vartai, iš Žydų g. laisvas patekimas. Po jėzuitų namą valdė aukšti pareigūnai, kurie patalpas taip pat nuomojo. 1806 m. namas parduotas Litmanui Zamanovičiui. Akte nurodoma, kad

namas 3 aukštų, su dviem įėjimais, Vokiečių ir Žydų g. rūsyje bei 1 aukšte buvo karčiama, kieme bravoras, daug parduotuvių.

Iš architekto Polozovo 1898 m. sudaryto 3 aukšto užstatymo projekto paaiškėja, kad pastatas ne visas buvo 3 aukštų, tačiau byla nėra išlikusi, todėl neaišku kuri vieta buvo rekonstruota. 1900 m. savininkas užsakė suprojektuoti 4 a. (architektas Polozovas), tačiau sumanymas gali būti neįgyvendintas, nes 1944 m. J. Kamarausko išklotinėje vaizduojamas 2 aukštų pastatas[33]. 1910 m. architektas Smorganskis projektavo medines mansardas. Pastato vidinis suplanavimas matomas XX a. 3 deš. kanalizacijos įrengimo projekte (14a pav.), taip pat 1944 m. nuotraukoje po bombardavimo matomas 2 aukštų pastatas (14b pav.). [34]

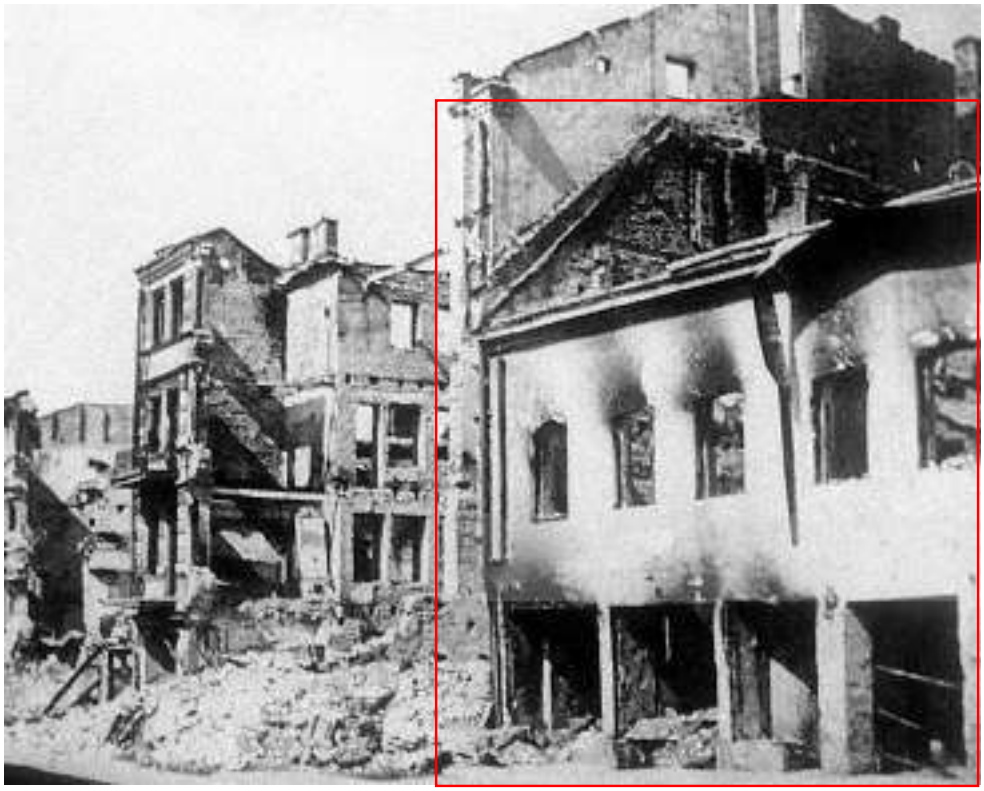
6.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

14a pav. Ištrauka iš XX a. 3 deš. Kanalizacijos įvedimo projekto, Vokiečių g. 14. Raudonai pažymėta apytikslė šurfo nr. 13 vieta, kuri pateko į buvusio pastato vidinę patalpą. Čia rastas buvusių grindų, klotų iš plytų ir grindų plytelių, fragmentas. Atsižvelgiant į tai, kad XX a. 3 deš. plane patalpa vaizduota, galima išvada, jog ji naudota iki pat sugriovimo 1944 m. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 14

[33] Drėma V., Dingęs Vilnius, 1991, p. 196-201

[34] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987 m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 14-16

14b pav. Vokiečių g. 14, po bombardavimo, 1944 m., fot. J. Bulhak. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

6.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 14, posesija 380 Šurfas nr. 13
Šurfas Nr. 13 buvo 2x3 m dydžio, palei naująją Vokiečių g. Ištirtas iki 0,85 m gylio, fiksuoti tik piltiniai XX a. sluoksniai. Vakarinėje dalyje atidengtos iš plytų ir puspl yčių (raudonos 31.00x14.00x6.50; 32.50x14.00x5.50; 31.50x14.50x? cm dydžio) sudėtas grindinys ar grindys. Jos paliktos neišardytos, toliau nesigilinta.
Vokiečių g. 14, posesija 380 Šurfas nr. 19 (dalis pamato priskiriama buv. Vokiečių g. 12)
Šurfas nr. 19 buvo 2x2 m dydžio, prie senosios Vokiečių g. Ištirtas iki 2,3 m gylio. Iki 1,8 m gylio tirti XX a. 2 ketv. datuojami piltiniai sluoksniai suformuoti lietaus nuotekų tinklus. Žemiau, 1,9-2,3 m gylyje glūdėjo pilko grunto sluoksnis su XVII-XVIII a. buitinės ir statybinės keramikos radiniais. Toliau nebesigilinta - įžemis grąžto pagalba pasiektas 4 m gylyje. Habs 112,24 m aukštyje atidengta ŠV-PR kryptimi orientuota išorinė pastato siena – tiksliau dvi besiglaudžiančios sienos. Pietinė sumūryta iš skaldytų ir neskaldytų akmenų bei raudonų 32.00-33.00x13.00x7.00-8.0 cm dydžio plytų, o šiaurinė – rausvų 24.00x12.00x6.00 cm dydžio plytų ir pavienių neskaldytų akmenų
Vokiečių g. 14, posesija 380 Perkasa nr. 2

Perkasa nr. 2 buvo 10 m ilgio ir 2,7-3 m pločio. Tirta prie Vokiečių g. esančio fontano, į šiaurę nuo jo. Perkasa ištirta per du kartus. Ji ištirta iki 1,7 m gylio. Įžemį bandyta pasiekti grąžto pagalba, tačiau įsigilinus iki 3,4 m gylio atsimušta į kietą paviršių. Perkasoje fiksuoti tik piltiniai XX a. II pusės sluoksniai suformuoti tiesiant inžinerinius tinklus., o 1,7 m gylyje atidengtas betoninis šiluminės trasos lovio dangtis. Šiaurės rytinėje dalyje po smėlio ir skaldos sluoksniu ties Habs 112,24 m altitudės atidengtos mūro liekanos. Atrodo tai dviejų skirtingų pastatų pamatai. Pirmoji 6,2 m pločio orientuota ŠV-PR kryptimi. Tai arkinis pamatas, kurio centrinė dalis suardyta tiesiant nuotekų vamzdį. Pamatas turėjo tęstis dar į šiaurės vakarus, tačiau suardytas. Sumūrytas iš ?x14.00x7.00; 29.00x?x6.50; 21.50x11.00x5.00; 25.50x?x6.00 cm dydžio gelsvų ir rausvų plytų. Pamatas buvo 0,7 m pločio, nuo jo šiaurės vakarinės dalies už perkasos ribų tęsėsi jai statmenas 1,2 m pločio pamato mūras. Antrasis atidengtas perkasos pietrytinėje dalyje, orientuotas ŠR-PV kryptimi ir glaudėsi prie pirmojo, buvo 1,7 m pločio. Pietvakarinė dalis suardyta tiesiant šiluminę trasą. Mūrui naudoti akmenys ir raudonos 23.00x?x7.00; ?x13.00x7.50 cm dydžio plytos. Šiaurinėje dalyje po piltiniai sluoksniais šalia suardyto arkinio pamato ties Habs 111,19 m aukštyje atidengtas akmenų grindinio fragmentas ir mūro fragmentas (apie 0,6x0,6 m dydžio). Abu preliminariai datuojami XVII a. II puse – XVIII a. I puse.

6.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 14, posesija 380
Šurfas nr. 13

Apibūdinimas.
Buvusių grindų fragmentas (Habs 111.55) (**F.13.1-13.2**)
Buvusio pastato vidinė patalpa. Grindys klotos iš raudonų plytų ir grindų plytelių. Grindys aprūkusios. PR šurfo dalyje išlietas apie 35 cm storio monolitinis betono sluoksnis, vietomis dalinai užeinantis ant plytų grindų.
Plytos. Raudonos: 32x14x6/ 30x14x6,7/ 32x14x? cm.
Plytelės. Raudonos: 20x21x6 cm.
Skiedinys. Molis su kalkėmis.

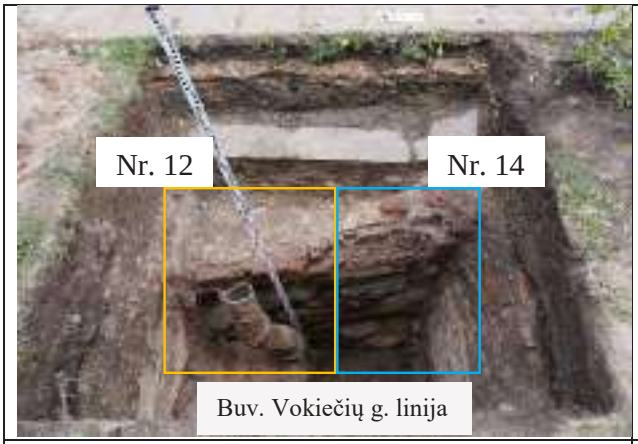
F.13.1. Buvusių grindų vaizdas iš P pusės.

F.13.2. Buvusių grindų fragmentas.

Vokiečių g. 14, posesija 380
Šurfas nr. 19 (dalis pamato priskiriama buv. Vokiečių g. 12)

Apibūdinimas.
Dviejų pastatų pamatų dalys, sandūros vieta (**F.19.1-19.3**).
Dešinė pamato pusė – **Vokiečių g. 14**, **kairė – Vokiečių g. 12**, ties viduriu sandūros vieta – siūlė.
Pamatai formuoti iš stambių akmenų ir plytų mūro.
Atidengtas aukštis 170-190 cm (ne visas), visas plotis neatidengtas, tačiau aptikta gatvės užstatymo linija. Pamatas tęsiasi R-V kryptimis.
Akmenys 50-100 cm skersmens.
Plytos.
Raudonos ir rausvos kairėje pusėje (namas nr.12): išmatuota tik keletas 24x12x6 cm dydžio plytų.
Raudonos dešinėje pusėje (namas nr.14): 32x?x9,5/ 32,5x13,5x9/ ?x13x8,5 cm. Dalis plytų su išilginėmis braukomis (labai kokybiškos).
Skiedinys. Rupus, riebus, trapus su stambaus smėlio užpildu ir kalkių gabaliukais.

F.19.1. Dviejų pastatų, Vokiečių g. 12 ir 14, pamatų dalys iš P pusės

F.19.2. Dviejų pastatų, Vokiečių g. 12 ir 14, pamatų dalys, sandūros vieta iš PV pusės

F.19.3. Dviejų pastatų, Vokiečių g. 12 ir 14, pamatų dalys, sandūros vieta iš PR pusės.

Vokiečių g. 14, posesija 380 **Perkasa nr. 2**
Apibūdinimas. Dviejų kapitalinių sienų pamatų fragmentai ir skersinės rūsio siena su praėjimo vieta (**F.P2.1-P2.12**). Kampinis rūsio fragmentas (M1). Rūsio siena ir praėjimo vieta su arkine sąrama (M2). Kapitalinio pamato dalis (M3) M1, M2, M3 priskiriamos tam pačiam pastatui.
M1. Kampinis rūsio fragmentas. Pamato konstrukcija itin stipriai apardyta, sudaryta iš pusplyčių ir akmenų. ŠV pusė apardyta. Ties kampu išlikęs kelių plytų fragmentas – galimai arkinio pamato dalis. **Plytos.** ŠV dalyje: 30x15x7/ 28,5x15x7/ ?x15x6,5/ 31x15,5x7,2 cm. PR dalyje: raudonos, rudos, 32x15,5x8/ ?x15,5x8 (su įstrižinėmis braukomis). **Skiedinys.** Trapus, rupus, kai kur tarpai tarp plytų užberti tik smėliu.
M2. Rūsio siena ir praėjimo vieta su arkine sąrama – M1 tęsinys. Rūsio sienos plotis apie 75 cm, atidengtas aukštis 1-1,10 m (visas aukštis neatkastas). Mūras tęsėsi į V pusę ir buvo susijęs su M1 (perkasos V sienelėje, fotofiksacijoje matomas šios struktūros fragmentas). **Plytos.** Arkinės sąramos plytos: 35x?x8/ 36x?x8/ 31,5x?x8/ 34x15,5x8 cm, dalyje sąramos, P pusėje, nusklembtais kampais. Sienos plytos: 31,5x15x?/ 33,5x15x? cm, su įstrižinėmis braukomis, oranžinės, antrinio panaudojimo (?). Virš arkinės sąramos: 29x?x6,5/ 21,5x?x4,5/ 29,5x?x6,5 cm, pusplytės 15,5x8 cm. **M3. Kapitalinio pamato dalis.** PR dalyje, prie skersinės rūsio sienos, sumūrytas išorinės kapitalinės sienos pamatas. Plotis 1,60 m, visas aukštis neatidengtas. Šioje vietoje pamatas formuotas „kiautine“ konstrukcija, t.y. vidinė dalis užpildyta akmenų, plytgalių ir skiedinio užpildu. Pamato fragmentas turėjo būti orientuotas Š-P kryptimi. **Plytos**: ?x15,5x?/ ?x15x?/ ?x?x7,5/ ?x?x8,5 cm. **Skiedinys.** Rusvas, trapus su kalkių gabaliukų ir žvyro užpildu. Viršutinėje konstrukcijos dalyje skiedinys kiek skiriasi – rausvesnis ir vidutinio trapumo skiedinys. PR pamato – balkšvas, rupus, kietas, su stambiais (iki 0,5 mm) kalkių gabaliukais.

F.P2.1. Kampinis rūsio fragmentas M1 iš PR pusės.

F.P2.3. Kampinis rūsio fragmentas M1 iš ŠV pusės

F.P2.6. Arkinio pamato fargmentas ties rūsio kampu.

F.P2.4. Arkinio pamato fargmentas ties rūsio kampu iš ŠV pusės.

F.P2.7. Rūsio siena ir praėjimo vieta su arkine sąrama (M2) bei kapitalinio pamato dalis (M3) iš PV pusės

F.P2.10. Rūsio siena (M2) bei kapitalinio pamato dalis (M3), sandūros vieta iš PV pusės

F.P2.12. Arkinės sąramos plytos su nusklembtais kampais.

6.5. Buv. Vokiečių g. 14, posesijos 380 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 13 fiksuota: Buvusių grindų fragmentas (Habs 111.55) (F.13.1-13.2). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Sąsajų nenustatyta. **Datavimas.** Preliminariai datuojama XIX a. Naudotos iki XX a. vid.

2. Šurfe nr. 19 fiksuota: Dviejų pastatų pamatų dalys, sandūros vieta (F.19.1-19.3): **dešinė** pamato pusė – **Vokiečių g. 14**, **kairė** – **Vokiečių g. 12.** Abi pamatų dalis galima preliminariai sieti su ankstyviausiu (XVI-XVII a.) mūriniu užstatymu arba kiek vėlesniu (XVII-XVIII a.) užstatymu. Namo nr. 12 viršuje naudotos plytos, priskirtos XX a. I p. laikotarpiui, gali būti tvarkymo fragmentas susijęs su kanalizacijos įvedimu XX a. 3 deš. **Datavimas.** Preliminariai datuojami XVI a. -XVII a. I p.

3. perkasoje nr. 2 fiksuota: Dviejų kapitalinių sienų pamatų fragmentai ir skersinės rūsio siena su praėjimo vieta (F.P2.1-P2.12). To paties pastato: kampinis rūsio fragmentas (M1), rūsio siena ir praėjimo vieta su arkine sąrama (M2), kapitalinio pamato dalis (M3). **Sąsajos su istoriniais duomenimis.** Pirmosios žinios apie sklypo užstatymą siekia XVI a. pab., XVII a. I p. leidžiama statyti namą beveik tuščiame sklype. Arkinėje sąramoje naudotas plytas galima būtų sieti su labai ankstyvu laikotarpiu – XVI-XVII a. pr. Tačiau kitos pamatų dalys, naudotos antrinės plytos bei aprūkę mūro dalys sandūrų vietose leidžia manyti, jog pastatas buvo rekonstruotas ne kartą. Jog pastatas po 1748 m. gaisro turėjo būti tvarkytas, liudija 1773-74 m. inventorius, kuriame nurodoma veikiantis bravoras, pastato nuoma žydams. 1760 m. plane šioje vietoje pavaizduotas atitrauktas nuo Vokiečių g. linijos pastatas. Žinoma, kad XIX a. pr. pastato rūsiai naudojami – minima karčiama veikusi Vokiečių ir Žydų g. dalyje, t.y. tikėtina buvusio pastato dešinėje dalyje, ties gatvių susikirtimo vieta, kur ir rasti rūsio fragmentai. Todėl labiausiai tikėtina, kad rūsiai buvo suformuoti XVII a. statybos metu. (Pastebėjimas. Sąramos plytų aštrių kampų nuskėlimas sufleruoja, kad šiame rūsyje vyko intensyvi veikla – už kampų turbūt ne kartą buvo kliūvama arba susižeidžiama). **Datavimas.** XVII a. II p. -XVIII a. I p. Remonto žymės XVIII a. II p.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

XVI-XVII a. I p. laikotarpio pamato liekana, sandūra su namu 12, aptiktu šr. 19.

Visi kiti perkasoje P2 aptikti fragmentai, rūsio ir pamato elementai siejami su tuo pačiu pastatu, statytu **XVII a. II p. -XVIII a. I p.** rekonstruotu ir perstatytu ne kartą. Remonto žymės priskiriamos **XVIII a. II p.**

Plytų grindų fragmentas (šurfe nr. 13) nedatuotas.

7. Buv. Vokiečių g. 16, 18, posesija 246 (galimai priklausė tik Vokiečių g.) (šurfas nr. 21, perkasa nr. 4)

Buv. Vokiečių g. 16, 18 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

7.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

XVII a. pr. stovėjo 2 atskirų savininkų namai. Painiavą įnešdavo ir patys savininkai, vadinę namą vienu vardu. Seniausi pavadinimai: Stulbos ir Potopo. Bendrą posesijos numerį 246 įgavo tik XVIII a. pab., tačiau jau ir XVII a. žinoma, jog čia stovėjo dviejų atskirų savininkų namai.

Stulbos namas, **Vokiečių g. 16**, buvo mūrinis, sklypo kampe ties buv. Žydų ir Vokiečių g. sankirta. Pirmą kartą minimas 1563 m. ir šiuo vardu (statytojo) vadinamas dar XVIII a. pr. 1633 m. pastatas parduotas žydų bendruomenei, kurie jį valdė dalimis. 1733 m. Elena Tiškevičienė iš žydų bendruomenės narių supirko aptariamo pastato dalis ir jį įkeitė misionieriams. Tačiau po 1737 m., 1748 m. gaisrų pastarieji neturėjo lėšų jo remontuoti, todėl sugriuvusį kampinį namą 1756 m. pardavė žydams Elijošiams. XVIII a. II p. namo dalybų dokumente nurodoma, kad namas buvo 3 aukštų, iš Vokiečių ir Žydų g. buvo vartai, veikė dvi karčiamos, minimas parduotuvės, bravoras, degtinės varykla, slaptas rūsys, užslaptinti mūriniai laiptai. XIX a. II p. kampinis namas valdomas įvairių savininkų (16/18 pav. matoma, kad pastatas valdomas mažiausiai 7 skirtingų asmenų, taip pat iš buv. Žydų g. parodyta ir tarpuvartė, kuri minima ir XVIII a. II p.). 1878 m. nežinomoje pastato dalyje griuvo lubos, tačiau

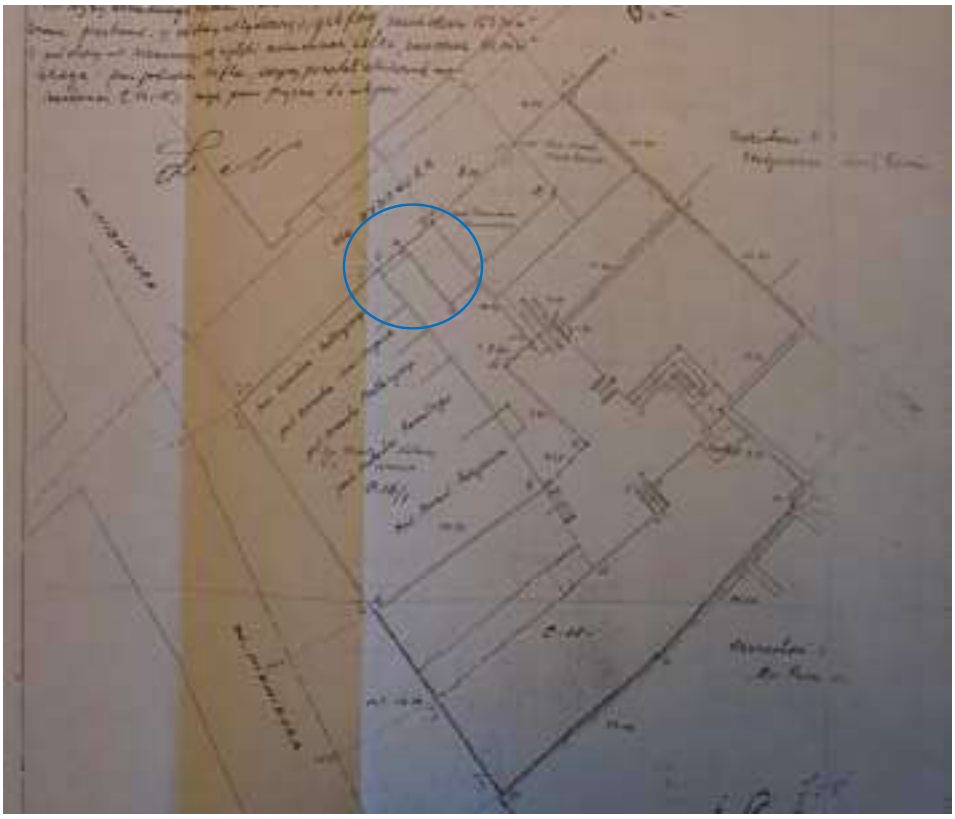
architektai A. Bykovskis ir Polozovas konstatavo, jog namui griuvimas negresia, todėl su jų prižiūra pastatas remontuotas. Nors projekto nėra išlikusio arba jis nerastas, tačiau tyrimuose nurodoma, kad remonto metu pakeistos langų angos, įrengti metaliniai balkonai. 1923 m. A. Duboviko vitrinų įrengimo projekte, pagal trečio aukštų angų formą bei patalpų aukštingumą matyti, jog trečiasis aukštas buvo pristatytas vėliau.

Antra namo dalis, **Vokiečių g. 18**, rytinėje posesijos pusėje, pirmiausia buvo žinoma kaip Potopo namas, o 1703 m. jį įsigijo Mykolas Siesickis. 1714 m. paveldėjimo keliu atiteko dukrai ištekėjusiai už Mykolo Radvilos ir galiausiai buvo parduotas Tiškevičiams. 1799 m. Liudvikas Skumin Tiškevičius namą pardavė garsiam gydytojui Leibošicui. Pažymėtina, kad pastatas parduotas ne visas, dalis kiemo mūrine tvora atitvertas ir prijungtas prie rūmų. Pastatą rekonstravo architektas A. Kosakauskas, tačiau istoriniuose tyrimuose daugiau informacijos apie šią rekonstrukciją nėra pateikta, todėl ne visai aišku kuriuo laiku ji vykdyta ir kas galėjo būti daroma.

Vėliau, 1884 m. pastatas priklausė Peisachui Šembedaliui. Vokiečių g. korpuso rūsyje 1884 m. Polozovas projektavo įrengti butą. Projektuojama krosnis, užmūrytos kai kurios angos, didinamas langelis į rūsį iš gatvės. Šiuo atveju, tyrėjai pagal pateiktą projektą atseka itin svarbų aspektą – pirminį pastato planą. Tyrime nurodoma, kad „*rūsys buvo po visu korpusu, neišskyrus nė vartų, po jais įrengtas ilgas cilindrinių skliautų koridorius į kurį patenkama tarpuvartyje buvusiais laiptais. Abejonės nėra rūsiai buvo vientisi, gotikiniai, pastato kuris stovėjo išilgai gatvės nuo net statybos pradžios*“. Pažymėti ir pusiau lenkti laiptai į 2 a. Pagal turimus duomenis, daroma išvada, jog šis korpusas/namo dalis nr. 18 turėtų būti statytas panašiu laiku kaip ir kampinė Vokiečių g. nr. 16, t.y. maždaug XVI a. vid. 1886 m. norėta pastatyti 3 aukštą, bet projektas neįgyvendintas. 1930 m. A. Duboviko rengti 3 ir 4 aukštų, taip pat ir 1938 m. projektas liko neįgyvendinti, todėl iki sugriovimo 1944 m. pastatas išliko 2 aukštų. XIX a. II p. plane pateikiama posesijos užstatymo situacija (16/18a pav.), kuriame matyti XVIII a. II p. dalybų dokumente minėti vartai iš buv. Žydų g. pusės. Abiejų pastatų fasadai užfiksuoti XX a. I p. nuotraukose (16/18b, 16/18c pav.). [35]

[35] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 16-19

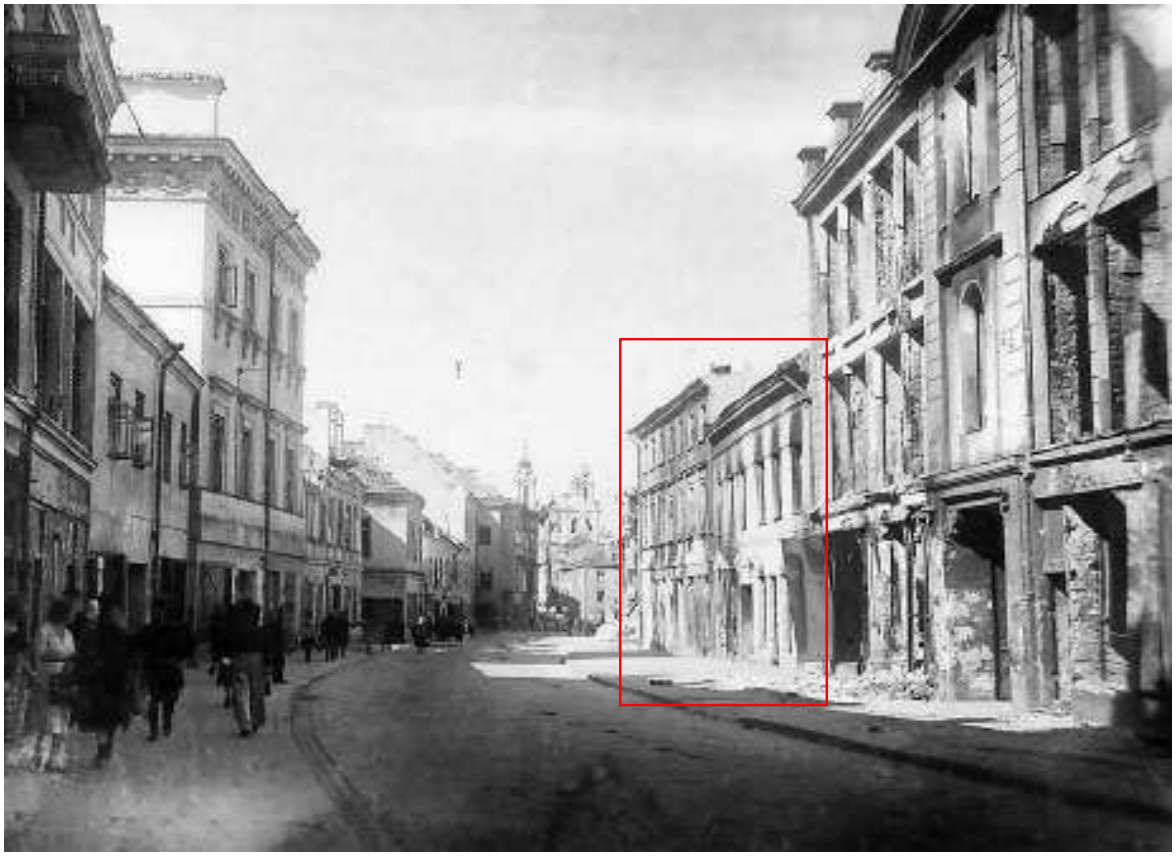
7.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

16/18a pav. XIX a. II p. plano ištrauka. Mėlynai pažymėta vieta, kurioje buv. Vokiečių g. 16 namo vietoje, atrasti pamatų fragmentai šurfe nr. 21. Rastų fragmentų vietoje, vaizduojama tarpuvartė ir priestatas. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 46

16/18b pav. Vokiečių g. 16, 18, Vilnius, 1937 m. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

16/18c pav. Vokiečių g. 16, 18 po bombardavimo, Vilnius, 1944 m., fot. J. Bulhak. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

7.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 16, 18, posesija 246 Šurfas nr. 21
Šurfo nr. 21 dydis 4 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 112,67-112,76 m aukštyje. Po betoninėmis šaligatvio plytelėmis - piltinis skaldos ir smėlio 0,3 m storio sluoksnis. Žemiau tirtas tamsiai pilko grunto su griuvenomis sluoksnis suformuotas XX a. vid. pastatų griovimo ir aplinkos tvarkybos metu. Jame aptikta pavienių XVII a. radinių. Po šiuo sluoksniu visame šurfo plote apie 0,7-0,8 m gylyje (Habs 112,01 m aukštyje) buvo atidengtos mūro struktūros.
Vokiečių g. 16, 18, posesija 246 Perkasa nr. 4
Perkasos nr. 4 dydis 5x4 m (20 m^2). Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 112,95 m aukštyje. perkasoje tirtas piltinis griuvenų ir pilko grunto sluoksnis datuojamas XX a. vid. – pastatų sugriovimo laikotarpiu. Tyrimų metu sluoksnyje aptikta XVII-XVIII a. plokštinių žaliai glazūruotų koklių, puodų ir puodynių fragmentų. Jau 0,35-0,5 m gylyje (nuo Habs 112,71 m altitudės) aukštyje atidengti T formos mūrai.

7.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 16, posesija 246
Šurfas nr. 21

Apibūdinimas.
Pamatų fragmentai M1 (galimai tarpuvartės (?)) ir M2 (**F.21.1-21.4**).
M1 priglaustas prie M2, atidengta pamatų viršutinė dalis, aiškesnių sąsajų nebuvo galima nustatyti.

Tarpuvartės (?) pamato fragmentas (M1).
Fragmentas tęsiasi ŠR ir PV kryptimis už šurfo ribų. Tarp M1 ir M2 užfiksuota siūlė, kurioje aptikta degimo žymių – anglių. V pamato dalyje matyti 1 eilė plytų, po ja – akmenų, plytų duženų ir kalkinio skiedinio mūrinys.
Plytos. Rausvos, gelsvos: 23x11,5x?/ 24x11,2x5/ ?x11x5,7/ 23x11x5,5 cm. Dalis antrinio naudojimo, pusplytės, su braukom ir keramikos gabaliukais: x?x16x? cm/.
Skiedinys. Pilkšvas kalkinis skiedinys su smėlio užpildu.

Pamato fragmentas (M2)
Fragmentas tęsiasi PR ir ŠR kryptimis už šurfo ribų. PV mūro dalyje struktūra aprūkusi. Šioje vietoje užfiksuotos išlikusios 3 eilės plytų, po jomis - akmenų, plytų duženų ir kalkinio skiedinio mūrinys.
Plytos. Daugiausia pusplytės, išlikusių sveikų plytų nedaug, rausvos, gelsvos su keramikos gabaliukais: 30x15x6,5/ x?14x5,5 cm.
Skiedinys. Balkšvas, riebus kalkinis skiedinys su žvyro užpildu. Š dalyje užfiksuota ir balkšvo, riebaus skiedinio su žvyro užpildu.

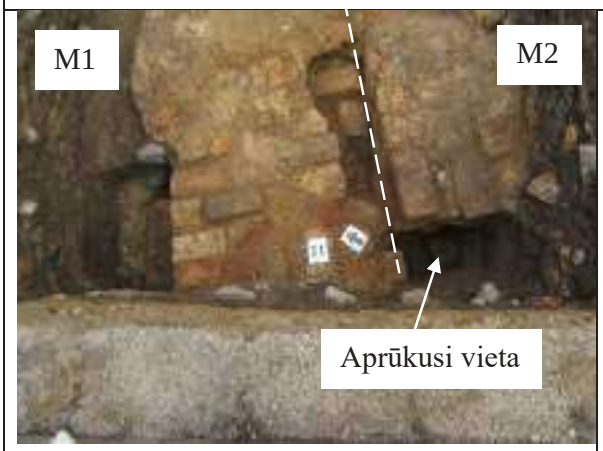
Požymiai. Struktūra nevienalytė, galimai dviejų pastatų arba dviejų etapų statyba.

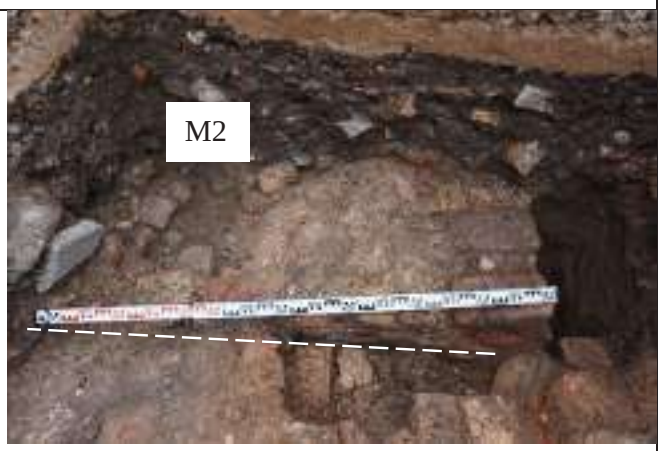
F.21.1. Pamatų fragmentai M1 ir M2 iš ŠV pusės.

F.21.2. Pamatų fragmentai M1 ir M2 iš R pusės.

F.21.3. Pamatų fragmentai M1 ir M2 iš PV pusės.

F.21.4. Pamatų fragmentas M2 iš ŠV pusės.

Vokiečių g. 18, posesija 246
Perkasa nr. 4

Apibūdinimas. Dviejų vienalaikių rūsių (išskirta į šiaurinį ir pietinį) su cilindrinių skliautų liekanomis fragmentai (**F.P4.1-P4.9**).

Abu rūsius jungia akmenų-plytų mūro siena su arkine sąrama paėjimo anga. Šiaurinėje perkasos sienelėje, virš šiaurinio rūsio skliauto centrinės dalies – arkinio pamato fragmentas.
Siena tarp rūsių su niša. Plotis – 95-100 cm. **Plytos** 29,5x?x6,5 / 29x?x7 cm.
Nišos skliautas tinkuotas ir dažytas. **Plytos** rusvos, geltonos, ryškiai oranžinės spalvos, su braukomis 32x16x6 / 33,5x?x7,7 / ?x16x7,5 cm.
Rūsių skliautai – plytų mūro, išlikę tinko likučiai.

Šiaurinio rūsio skliauto plytos: 28,5x15,5x6 / 28x?x5,5 / 27,5x?x6 / 28x?x5 cm. **Skiedinys** kalkinis, rusvas, rupus, su kalkių trupiniais ir žvyro užpildu. Mūryta ilginiais, trumpiniais. Tinkuota. Cilindrinis skliautas buvo orientuotas ŠR-PV kryptimi.
Pietinio rūsio skliauto plytos: 28x14,5x6 / ?x14x5,5 cm. **Skiedinys** kalkinis, smulkus, tačiau su stambesniais akmenukais, su kalkių trupiniais bei trupintų plytų gabaliukais. Cilindrinis skliautas buvo orientuotas ŠV-PR kryptimi.

F.P4.1. Dviejų rūsių liekanos. Vaizdas iš Š.

F.P4.2. Dviejų rūsių liekanos. Vaizdas iš ŠV.

F.P4.3. Dviejų rūsių liekanos. Vaizdas iš P.

F.P4.4. Nišos arba praėjimo anga tarp rūsių.

F.P4.5. Nišos dugnas arba užmūrytas buvęs praėjimas.

F.P4.6. Arkinio pamato fragmentas virš Š rūsio.

F.P4.7. Š rūsio skliauto dalis.

F.P4.8. Šiaurinio rūsio dalis, skliauto fragmentas. Vaizdas iš V.

F.P4.9. Pietinio rūsio skliauto liekana. Vaizdas iš R.

7.5. Buv. Vokiečių g. 16, 18, posesijos 246 tyrimų rezultatai

1. Šurfe Nr. 21 fiksuota: Pamatų fragmentai M1 (galimai tarpuvartės (?)) ir M2 (F.21.1-21.4). M1 priglaustas prie M2, atidengta pamatų viršutinė dalis, aiškesnių sąsajų nebuvo galima nustatyti.

Sąsajos su istoriniais duomenimis. Informacijos apie šioje dalyje buvusį pastatą nėra itin daug, tik žinoma, jog XVI a. II p. čia jau būta namo, kuris iki XVIII a. II p. tikriausiai kito nedaug, nes buvo vis dar vadinamas statytojo vardu (Stulbos). Per XVIII a. I p. gaisrus pastatas buvo stipriai nukentėjęs, todėl parduotas ir šioje vietoje XVIII a. II p. pastatytas trijų aukštų pastatas – nuo to laiko naujasis pastatas pradėtas vadinti naujųjų statytojų vardu. Šiuo atveju nėra iki galo aišku kokio tipo užstatymas buvo už pagrindinio kampinio namo, sklypo dalyje palei Žydų g., tačiau XVIII a. II p. minimi vartai iš Žydų g. leidžia suprasti, jog užstatymas turėjo būti. **Datavimas.** Preliminariai datuojama XVIII a. II p. – XIX a. I p.

2. Perkasoje nr. 4 fiksuota: Dviejų vienalaikių rūsių (išskirta į šiaurinį ir pietinį) su cilindrinių skliautų liekanomis fragmentai (F.P4.1-P4.9).

Sąsajos su istoriniais duomenimis. Atsižvelgiant į istorikų išvadas, šie rūsiai sietini su gotikiniu XVI a. statybos laikotarpiu, tačiau statybos medžiagos labiau priskirtinos XVII a. Kitas svarbus momentas – nuo XVIII a. pr. pastatas priklausė žymių ir turtingų giminių Siesickių, Radvilų, Tiškevičių atstovams, todėl labai tikėtina, kad XVI a. statybos namas buvo perstatytas/remontuotas, nors tokios informacijos ir nepavyko rasti. Juolab, kad Tiškevičius šią dalį iki 1799 m. buvo prijungęs prie savo rūmų (buv. Vokiečių g. 22), kurie vertinant išlikusį 1817 m. inventorių buvo itin prabangiai įrengti (žr. pl. prie Vokiečių g. 22 istorinių rašytinių šaltinių duomenys). Pažymėtina, kad tyrimuose neužsimenama apie tai, ar namas nukentėjo XVIII a. gaisrų metu, tačiau žinant apie kitų gretimoje aplinkoje buvusių pastatų likimą, Vokiečių g. 18 namas taip pat turėjo nukentėti.

Papildomai, yra žinomi **ankstesnių archeologinių tyrimų duomenys**. Taip archeologas P. Tebelškis 1978 m. tyrimų ataskaitoje pateikia duomenis apie jo tirtoje atkarpoje nr.1, kuri apima tiriamuosius namus nr. 16-18-20, aptiktų buvusių statinių liekanas – rūsių, sienų dalių, užmūrijimų. Tyrėjo šie radiniai datuojami daugiausia XVII a.-XIX a., tačiau aptikta ir gotikinio laikotarpio rūsių, datuojamų XVI a. **Datavimas.** XVII a. II p - XVIII a. I p.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Ankstyviausiam, **XVII a. II p.-XVIII a. I p.**, laikotarpiui priskiriami pastatui 1 (stovėjęs galu į Vokiečių g.) priklausę rūsiai (perkasoje P4). Nuo **XVIII a. pr.** pastatas priklausė žymių ir turtingų giminių – Siesickių, Radvilų, Tiškevičių – atstovams.

Vėlesnio laikotarpio, **XVIII a. II p. – XIX a. I p.**, datuojamos pamatinės dalys priskiriamos namui 2 (orientuotam į buv. Žydų g.) priklausė tuo metu pastatytam arba perstatytam namui.

8. Buv. Vokiečių g. 20, posesija 381 (šurfai nr. 23, 25, 26)

Buv. Vokiečių g. 20 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

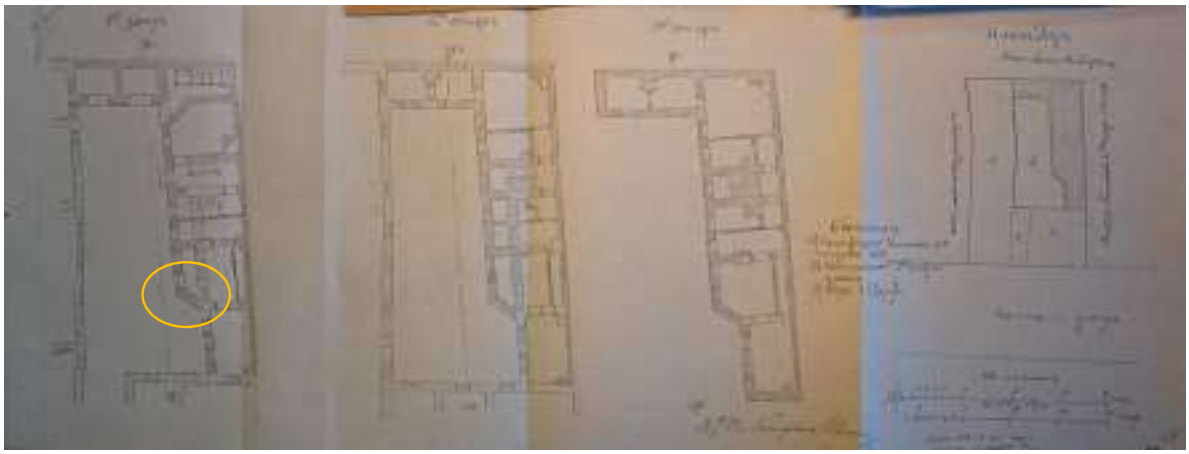
8.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

XVII a. pr. sklype stovėjo mūrinis, vadinamas Mitašiaus namas. Namas tikėtina buvo nedidelis, kadangi dalis neužstatyto sklypo buvo parduotas Liudvikui Terebeškai, tačiau pastarajam neužstačius sklypo, pirkimo teisė buvo perleista studentų kongregacijai. Galiausiai sklypo dalis 1643 m. parduota žydų bendruomenei, kuri pastatė savo špitolę (manoma, kad sklypo gale). 1748 m. sklypas priklausė Dievo kūno brolijai, tačiau po kilusio gaisro, sugriuvusį pastatą pardavė ir tokiu būdu 1760 m. jis atiteko Tiškevičiams. Po įsigijimo pastatas buvo remontuotas ir prijungtas prie buvusių rūmų. 1770-1790 m. įkeistas, po to Tiškevičių vėl atpirktas.

XIX a. vid. pastatą, po tėvo Jankelio Movšos Parneso mirties, paveldėjo sūnus pirklys Jokūbas Parnesas. Manoma, kad tėvas sklypą XIX a. pr. įsigijo iš Tiškevičių. Šiuo laikotarpiu pastatas buvo labai išplėstas. 1884 m. pastatyti du trijų aukštų korpusai, pradėta kitų dviejų rekonstrukcija, o iki 1899 m. užstatyti treti aukštai visiems korpusams (20a pav.). 1912 m. ruoštas projektas ketvirto aukšto prie

Vokiečių gatvės užstatymui, tačiau tam leidimas nebuvo išduotas. Buvusio pastato vaizdas fiksuotas XX a. I p. nuotraukose (20b, 20c pav.). [36]

8.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

20a pav. Vokiečių g. 20, dešiniojo kiemo korpuso rekonstrukcijos projekto ištrauka, 1884 m. Geltonai apibrėžta tyrimų metu šurfe nr. 25 atkasta vieta – pamatas su antžemine dalimi. Vertinant projektą, panašu, jog dešinysis korpusas buvo praplėstas į vidinio kiemo pusę, norint užstatyti trečią aukštą. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 29

20b pav. Vokiečių g. 20, Vilnius, 1937 m. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

[36] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 20-22

20c pav. Vokiečių g. 20 po bombardavimo, Vilnius, 1944 m., fot. J. Bulhak. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

8.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 20, posesija 381 Šurfas nr. 23
Šurfo nr. 23 dydis 6 m^2. Tirtas žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,14-113,28 m aukštyje. Apie 0,5 m gylyje (Habs 112,76 m aukštyje) šiaurės rytiniame pjūvyje atidengtas geltonų plytų mūras. po juodžemio sluoksniu slūgso pilko grunto su gausiu griuvenų kiekiu sluoksnis datuojamas XX a. vid., tačiau aptikta ir ankstyvesnių XVII-XVIII a. keramikos radinių. Šiauriniame šurfo kampe nuo Habs 113,02 m altitudės atidengtas mūro fragmentas.
Vokiečių g. 20, posesija 381 Šurfas nr. 25
Šurfo nr. 25 dydis 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,15-113,29 m aukštyje. XX a. vid. sluoksnis šiaurės vakarinėje šurfo dalyje tirtas iki 1,8 m gylio, nuo kurio fiksuotas rudo grunto sluoksnis su smėliu ir molio intarpais, kuris pagal aptiktus pavienius radinius datuojamas XVI a. Pastato liekanos – išorinės sienos mūras atidengtas 0,6 m gylyje (Habs 112,7 m aukštyje).
Vokiečių g. 20, posesija 381 Šurfas nr. 26

Šurfo nr. 26 dydis 3 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,36-113,46 m aukštyje. Po 0,2-0,3 grunto sluoksniu šiaurės rytiniame pjūvyje atidengtas mūras. Žemiau nuo 0,9-1,35 m gylio glūdėjo tamsiai pilko grunto sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuotas XVI a. pab. – XVII a. I puse. Šurfe be jau minėto mūro atidengtos dviejų grindinių liekanos. Pirmasis atidengtas 0,9 m gylyje prie šiaurės vakarinio pjūvio – pirminėje vietoje išlikę trys akmenys. Datuojamas XIX a. – XX a. pr. Antrasis fiksuotas 1,5 m gylyje prie mūro liekanų po XVI a. pab. – XVII a. I pusės sluoksniu, datuojamas XVI a. Grindinys susmegęs nuolaidėjantis pietvakarių kryptimi, jam supiltas apie 0,15 m storio geltono smėlio paklotas. Aptiktos mūro liekanos atidengtos 0,2-0,4 m gylyje.

8.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 20, posesija 246
Šurfas nr. 23

Apibūdinimas. Pamato ir rūsio liekana (**F.23.1-23.4**).

Š kampe atkasta pamato (1) dalis; R kampe – įgriuvusio plytų mūro skliauto liekana (2).
Pamato fragmentas atidengtas tik dalinai, visas jo plotis nenustatytas, be to, jis nuardytas PV dalyje. Fragmentas nevientiso mūro: PR pamato dalis (vidinė buv. rūsyje) priglausta prie ŠV, jos storis – 1 plytos plotis, ŠV dalies storis atidengtas nepilnai. Pamato bendras ilgis – apie 130 cm. Visas aukštis neatidengtas.
Plytos.
ŠV dalies: rausvos, gelsvos ?x?x7 / ?x?x6, 5 cm.
PR dalies: rudos, su braukomis 31x16x8 / 31x?x6,5 / ?x16x7 cm. Skliauto plytos tokios pačios kaip ir PR dalies.
Skiedinys. Kalkinis su žvyro užpildu ir kalkių trupiniais, labai kietas.

Šurfo P kampe atidengta nenustatytos paskirties mūrinės struktūros paviršius ties Habs 111.23 (1,9 m gylyje nuo šaligatvio dangos paviršiaus).

F.23.1. Pamato (1) dalis ir rūsio skliauto (2) liekana. Vaizdas iš P pusės.	*F.23.2. Pamato (1) vaizdas iš PR pusės.*
	
F.23.3. Pamato ir rūsio liekana iš PR pusės	*F.23.4. Nenustatytos paskirties mūrinės struktūros paviršius P šurfo kampe*

Vokiečių g. 20, posesija 246
Šurfas nr. 25

Apibūdinimas.
Plytų mūro pamatas su sienos antžemine dalimi ir įėjimo į pastatą vieta (**F.25.1-25.7**).

Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi
Požeminės dalies pamato aukštis 60 cm. Suformuotas iš vienos akmenų eilės ir plytų mūro.
Plytos antrinio panaudojimo: 28x?x7/ ?x11x5/ ?x12x5/ 26x?x6,5/ ?x11x4,5 cm. Siūlės stipriai ištryškusios.
Antžeminė dalis sudaryta iš plytų mūro, sienos storis 110 cm, aukštis 76 cm (6-8 plytų eilės). Antžeminės dalies R pusėje, vidinėje buvusio pastato dalyje, išlikęs tinko fragmentas.
P**lytos.** Geltonos, rudos ir rausvos: 27x?x7/ 25x?x6/ 27x?x7/ 27,5x?x7/ ?x13,5x7/ ?x12,5x7/ ?x13,5x7/ ?x13x7 cm. 5 plytų eilių aukštis 41 cm.
Siūlės. Horizontalios 2-3 cm, vertikalios 0,5-1 cm.
Skiedinys. Smulkus, kalkinis, kietas, balsvas.
Vyraujantis **mūrijimo tipas:** ilginiai-trumpiniai.

Įėjimo į pastatą vieta
Pamato/sienos ŠR pusėje suformuota įėjimo-durų vieta. Pakopos gylis iki buvusių durų vietos 43 cm, aukštis nuo pakopos iki išlikusios antžeminės dalies (sienos) viršaus – 76 cm, buvusio medinio slenksčio gylis apie 14 cm. Pakopa sumūryta iš plytų, paviršius padengtas cementiniu skiediniu.

F.25.1. Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi ir buvusio praėjimo vieta iš PV pusės

F. 25.2. Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi ir buvusio praėjimo vieta iš PR pusės

F. 25.3. Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi ir buvusio praėjimo vieta iš ŠR pusės

F. 25.4. Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi ir buvusio praėjimo vieta iš ŠR pusės

F. 25.5. Plytų mūro pamatas su antžemine dalimi ir buvusio praėjimo vieta iš PV pusės

F. 25.6. Plytų mūro pamato antžeminė dalimis iš V pusės

	
F. 25.7. Buvusio praėjimo-durų vieta, pakopa iš PR pusės	

Vokiečių g. 20 (arba Vokiečių g. 22), posesija 382 **Šurfas nr. 26**
Apibūdinimas. Akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais viršutinėje dalyje bei akmenų grindinio liekana (**F.26.1-26.3**). V vamzdžio pusėje pamato storis siekia 135 cm, rytinėje – 85 cm. Atidengtas akmenų pamato aukštis – 90 cm, plytų mūro dalies – 50 cm. Kitas pamato kraštas neatidengtas. Siūlė tarp pamatų dalių neaptikta. Pamatas buvęs praardytas ir įrengtas vandentiekio vamzdis. **Plytos**. Geltonos, rausvos, raudonos, su išilginėmis braukomis: 30x?x8 / 30x15,5x8 cm. Viršutinėje dalyje plytos antrinio naudojimo: 28x?x? / ?x?x7,5 cm. **Skiedinys.** Akmenų mūras rištas kalkiniu, labai kietu, balkšvos spalvos skiediniu, maišytu su tinko gabalais, plytų duženomis. Plytų mūro skiedinys smulkesnis, trapesnis. Plytos viršutinėje pamato dalyje rištos cementiniu skiediniu.

F.26.1. Akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais viršutinėje dalyje bei akmenų grindinio liekana iš P pusės

F.26.2. Akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais viršutinėje dalyje bei akmenų grindinio liekana iš PR pusės

F.26.3. Ties pamato kampu – vandentiekio vamzdžių sistemos dalis.

8.5. Buv. Vokiečių g. 20, posesijos 381 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 23 fiksuota: Pamato ir rūsio liekana (F.23.1-23.4).

Sąsajos su istoriniais duomenimis. Iš atidengtų fragmentų nustatyta, kad tai pamato ir rūsio liekana, tačiau atsižvelgiant į išlikimo būklę ir atidengto fragmento dydį, nustatyti statybos laikotarpį yra komplikuota. Žinoma, kad XVII a. pr. sklype stovėjo nedidelis namas, tačiau jo vieta nėra žinoma. XVIII a. vid. gaisro metu čia buvęs pastatas sudegė, todėl vėliau buvo Tiškevičių atstatytas ir prijungtas prie rūmų. XIX a. pastatas tik išplėstas, pristatytas trečias aukštas, todėl labiausiai tikėtina, jog šis fragmentas yra XVIII a. perstatymo liekana, tačiau tikslesniam įvertinimui reikalingi detalesni tyrimai. **Datavimas.** Nenustatytas.

2. Šurfe nr. 25 fiksuota: Plytų mūro pamatas su sienos antžemine dalimi ir įėjimo į pastatą vieta (F.25.1-25.7).

Sąsajos su istoriniais duomenimis. 1884 m. sudarytas vidinio kiemo dešiniojo korpuso rekonstrukcijos projektas (20a pav.), kuriame numatyta jį praplėsti į kiemo pusę. Tyrimų metu atkasta architektūrinė struktūra priskiriama šio projekto įgyvendinimo etapui.

Datavimas. XIX a. pab. (projektas sudarytas 1884 m. ir įgyvendintas iki 1899 m.), slenkstis remontuotas XX a. I p.

3. Šurfe nr. 26 fiksuota: Akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais viršutinėje dalyje bei akmenų grindinio liekana (F.26.1-26.3).

Sąsajos su istoriniais duomenimis. Priskirti rastą struktūrą atitinkamam buvusio pastato raidos laikotarpiui bei nustatyti tikslesnį datavimą yra sudėtinga, kadangi pamatai atidengti fragmentiškai, o naudotos statybinės medžiagos, kurių nemaža dalis ir antrinio panaudojimo, nesuteikia išsamesnio vertinimo galimybių.

Datavimas. Apatinė pamato dalis preliminariai gali būti siejama su laikotarpiu apie XVI a., tačiau duomenų tai patvirtinti nepakanka. Viršutinė dalis – XIX a. Grindinio altitudė apie Habs 112,0 m, archeologų preliminarus datavimas apie XVI a. (?).

Apibendrinimas.

Pastatų liekanų šurfuose nr. 23, 26 (pamato ir įgriuvusio rūsio skliauto žymės; akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais) datavimas ir sąsajos nenustatyti.

Kiemo dalyje aptikta pamato dalis tapatinama su praplėstu **XIX a. pab.** (1884-1899 m.) dešiniuoju kiemo korpusu.

9. Buv. Vokiečių g. 22, posesija 382 (šurfai nr. 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, perkasos nr. 6 vakarinė dalis)

Pastaba. Perkasos nr. 6 vakarinės dalies struktūra, priskirta buv. Vokiečių g. 22 namui, aprašoma prie Buv. Vokiečių g. 24, atidengtų mūrų natūros duomenys.

Buv. Vokiečių g. 22 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

9.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

Šioje vietoje minimi buvę Tiškevičių rūmai. Pasak istorinių duomenų, XVII a. pr. būsimų rūmų vietoje buvo trys atskiros posesijos, kurios įsigijimo bei santuokos keliu, iki XVIII a. vid. atiteko Tiškevičiams. Tuomet šie namai įgavo vieną posesijos 382 ir vėliau namo numerį – Vokiečių g. 22.

Kairėje posesijos pusėje, 1663 m. buvo vad. Jokūbo Lango namas, kuris 1748 m. jau priklausė Tiškevičiams, tačiau lieka neaišku kada pastatas buvo įsigytas. Prie jo, posesijos viduryje, XVII a. pr. buvęs pastatas priklausė Pacams, kurį 1669 m. paveldėjo Konstantinas Vladislovas Tiškevičius. Dešinėje pusėje – buvo kampinis mūrinis namas, kuris 1655-1661 m. karo metu sugriautas. Po sugriovimo tuščias sklypas perleistas naujam savininkui su leidimu statytis mūrinius ir medinius pastatus. Remiantis 1713 m. pardavimo dokumentu, sklype stovėjęs dalinai mūrinis ir medinis namas, parduotas Antanui Karoliui Novosielskiui. Jam mirus 1725 m. namas atiteko žmonai, kuri ištekėjo už

Jurgio Skumin Tiškevičiaus, ir tokiu būdu pastatas atiteko šiai giminei. Taigi, remiantis pastaraisiais duomenimis, nuo XVII a. II p. iki XVIII a. vid., Tiškevičiams atiteko trys atskirose posesijose buvę pastai, kurie vėliau buvo apjungti[37].

Taip pat lyginant 1760 m. ir 1808 m. Vilniaus planus (A pav.), aiškiai matyti, kad Vokiečių g. 22, 1760 m. nors priklausė vienam savininkui, dar nebuvo rekonstruoti[38] (nebuvo suvienodinti aukščiai ir fasadai, kadangi čia pavaizduoti trys atskiri namai). Rūmų rekonstrukcija, tikėtina, vykdyta XVIII a. II p., kuomet suvienodintas rūmų aukštingumas bei fasadai.

Žymaus XIX a. spaustuvininko, leidėjo, publicisto, archeologo, etnografo bei istoriko Adomo Honorio Kirkoro 1856 m. parašytame ir išleistame darbe „Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes“ nurodoma, jog šie rūmai buvo vienas iš vėlyvojo baroko šedevrų Vilniuje, tačiau dėl vėlesnių rekonstrukcijų neteko pirminės išraiškos. Buvusių rūmų puošnumą liudija ir detalus 1817 m. pardavimo metu sudarytas rūmų inventorius[39]. Rastų architektūrinių struktūrų tyrimų atžvilgiu paminėtas svarbus niuansas – iš Mėsinių g. šalia rūmų, vieno aukšto korpuse, buvo trylika mažų parduotuvėlių, dauguma skliautuotos, grindys keramikinių plytelių, patalpose nebuvo langų (šioje vietoje rasta struktūra aprašoma prie Vokiečių g. 24, atidengtų mūrų natūros duomenys, perkasa nr. 6).

1869 m. rūmus įsigijo Albertas Manuševičius ir šis laikas įvardijamas kaip rūmų „modernizavimo“ periodas. Pirmiausia, kiemo korpuse (tyrime nurodoma, kad matomai buvusių arklidžių vietoje) užstatomas antrasis aukštas su dideliais smailiaarkiais langais. 1879 m. architekto Polozovo projektu buvo užstatytas Vokiečių g. korpuso trečias aukštas bei pakeistas fasadas.

1893 m. bankininkas ir verslininkas Izrealis Bunimovičius įsigijo Vokiečių g. 22 pastatą[40]. Architekto Polozovo projektu 1899 m. keičiami šiauriniame korpuse laiptai, pakeistos ir minėtos vienaukštės parduotuvėlės – išgriauti skliautai ir užstatytas antras aukštas. Buv. Tiškevičių rūmų vaizdas, deja, bet nėra užfiksuotas XX a. I p. nuotraukose, todėl šiuo atveju daugiausia informacijos apie buvusius rūmus suteikia istoriniai šaltiniai ir papildomos informacijos apie buvusį suplanavimą suteikia rekonstrukcijų ir kanalizacijos įvedimo planas (22a pav.). [41]

[37] Tikėtina, kad vad. Fiurstenhofo Vilniaus miesto plane (apie 1737 m.), šioje vietoje vaizduojami stačiakampio plano rūmai su uždaru vidiniu kiemu (plane jie žymėti *Nowaselskij Palais*), žymi jau Tiškevičių apjungtą ir valdomą teritoriją.

[38] Remiantis istoriniais duomenimis, žinoma, kad Vokiečių g. 16-18 sudaryta iš dviejų atskirų namų, Vokiečių g. 20 vieno namo, o Vokiečių g. 22 – trijų atskirų namų

[39] Pl. žr. VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 25-31

[40] Vilnius: kur ir ką pirko vilniečiai XIX amžiuje. Pasivaikščiojimas Vokiečių gatve. Prieiga internete: http://www.jewishcenter.lt/informacijos-centras/vilnius-kur-ir-ka-pirko-vilnieciai-xix-amziuje-pasivaiksciojimas-vokieciu-gatve/

[41] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987 m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 22-31

9.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

22a pav. XX a. 3 deš. kanalizacijos įrengimo projekto ištrauka, kuriame matomas Vokiečių g. 22 situacijos planas. Violetine spalva pažymėtas ūkinis pastatas, siejamas su šurfo nr. 27 struktūra. Geltonai pažymėta šurfe nr. 33 rastos konstrukcijos apytikslė vieta. Žaliai pažymėta buvusio priestato vieta, kuris gali sietis su šr. 34 rasta struktūra. Žaliai pažymėta buvusių vieno aukšto parduotuvėlių vieta, kurioje XIX a. pab. vykdyta rekonstrukcija, vieta siejama su perkasos nr. 6 V sienelėje rasta struktūra. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 19

9.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 22, posesija 382 Šurfas nr. 27
Šurfo nr. 27 dydis dydis 4 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,32-113,37 m aukštyje. Piltinis XX a. vid. sluoksnis tirtas iki šurfo dugno 2,0 m gylio, tačiau jo apačia nepasiekta. Šiame sluoksnyje 1,6 m gylyje (Habs 111,89 m aukštyje) atidengtas ŠR-PV kryptimi orientuotas 0,45 m pločio iš netašytų akmenų ir plytų dalių sumūrytas mūras.
Vokiečių g. 22, posesija 382 Šurfas nr. 28

Šurfo nr. 28 dydis 6 m^2. Tirtas dalinai šaligatvio vietoje, dalinai žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,42-113,67 m aukštyje. Šiaurės rytinėje dalyje šiame sluoksnyje maždaug nuo 0,15 m gylio (Habs 113,52 m altitudės) pradėjo dengtis mūrų liekanos. Buvusio pastato išorėje tirtas piltinis pilko grunto sluoksnis datuojamas XX a. Sluoksnyje aptikta ir ankstyvesnių XVII a. radinių – plokštinių koklių ir puodų fragmentų. Šis sluoksnis glūdėjo iki 0,6-0,9 m gylio. Po juo atidengtos dviejų grindinių liekanos. Pirmasis grindinys atidengtas apie 1x0,6 m dydžio plote sukrautas iš netašytų 5x10x5-20x25x20 cm dydžio akmenų. Datuojamas XX a. pr. Antrasis glūdėjo apie 0,2 m žemiau apie 0,4x0,4 m dydžio plote sukrautas iš kiek didesnių netašytų 10x15x10-20x25x20 cm dydžio akmenų. Datuojamas XIX a. Vakariniame šurfo kampe po piltiniu sluoksniu nuo 0,6-0,9 m gylio slūgsojo pilko smėlingo grunto sluoksnis pagal radinius datuojamas XVIII a.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 29

Šurfo nr. 29 dydis dydis 4 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,44-113,48 m aukštyje. Piltiniame grunte apie 0,45 m gylyje (Habs 113,00 m aukštyje) atidengtos T formos mūro liekanos.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 30

Šurfo nr. 30 dydis 3,3x2 – 6,6 m^2. Tirtas dalinai šaligatvio vietoje, dalinai žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,55-113,67 m aukštyje. Datuojama XVII-XVIII a. Pašalinus paviršinį juodžemio sluoksnį apie 0,15 m gylyje atidengtos mūro liekanos. XX a. vid. – II p. sluoksnis šiaurės rytinėje dalyje tirtas iki 1,1 m gylio, kuriame atidengtas tankus tinklas medžio šaknų ir toliau gilintis nebuvo įmanoma. Sluoksnyje aptikta 30 vnt. XVII-XVIII a. datuojamų buitinės keramikos radinių.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 31

Šurfo nr. 31 dydis 2,5x2 m – 5 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,52 m aukštyje. Piltiniame sluoksnyje apie 1,2 m gylyje (Habs 112,28 m aukštyje) atidengtos mūro liekanos. Pastatas datuojamas XVI-XVII a.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 32

Šurfo nr. 32 dydis dydis 5 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,58 m aukštyje. Maždaug nuo 0,75 m gylio visame šurfo plote slūgsojo rudo grunto su smėlio ir griuvenų intarpais sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuotas XVII a. Po šiuo sluoksniu 1,35 m gylyje (Habs 112,26 m aukštyje) atidengtas iš įvairaus dydžio netašytų akmenų sudėtas akmenų grindinys. Žemiau fiksuotas apie 0,2 m storio degėsių sluoksnis, kuriame aptikti tiksliau nedatuojami du puodų šonų fragmentai. Iš sluoksnio paimtas angliukų mėginys datavimui. Atlikus laboratorinius tyrimus sluoksnis datuotas laikotarpiu 1261-1385 m. (95,4% tikimybė, nekalibruota 713±29 BP). Nuo 2,6 m

gylio tirtas geltono smėlingo grunto sluoksnis. Jame aptiktas žaliai glazūruotos puodynės fragmentas ir puodo pakraštėlis, leidžia sluoksnį datuoti XIV a. Šis sluoksnis tirtas iki 3,05 m gylio.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 33

Šurfo nr. 33 dydis 2x2 m – 4 m^2. Tirtas žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,69 m aukštyje. Po velėna fiksuotas apie 0,2 m storio juodžemio ir iki 0,3 m storio piltinis durpių sluoksnis Tik šurfo šiaurės rytiniame pjūvyje fiksuotas 0,3 m storio smėlio sluoksnis. Žemiau tirtas tamsiai pilko grunto su griuvenomis sluoksnis suformuotas XX a. vid. – II pusėje, apačia fiksuota 1,7 m gylyje. Nuo 0,5 m gylio pietvakarinėje šurfo dalyje fiksuota rudu smėlingu gruntu su griuvenomis iš šiukšlėmis užpilta šiluminės trasos tranšėja, kuri tęsėsi už pietvakarinio pjūvio, dugnas pasiektas 1,7-2 m gylyje. Po pilko grunto sluoksniu tirtas griuvenų ir kalkių skiedinio sluoksnis datuojamas XX a. vid. – pastato sugriovimo laikotarpiu. Jame aptikta ir ankstyvesnių XVII-XVIII a. radinių – koklių, buitinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos. Šurfo rytiniame kampe 1-1,5 m gylyje slūgsojo griuvenų sluoksnis. Šurfo pietinėje dalyje po piltiniais sluoksniais nuo 1,6 m gylio tirtas rudo smėlingo grunto sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuojamas XVIII a. Šis tirtas iki šurfo dugno (2 m gylio), tačiau jo apačia nepasiekta. Šurfo centrinėje dalyje po piltiniais sluoksniais 0,7 m gylyje (nuo Habs 112,91 m altitudės) atidengtos ŠR-PV kryptimi orientuotos sienos liekanos

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 34

Šurfo nr. 34 dydis 3x2 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,60 m aukštyje. Po šaligatvio plytelėmis fiksuotas iki 0,3 m storio smėlio ir skaldos sluoksnis. Žemiau tirtas piltinis pilko grunto su smėliu sluoksnis su griuvenomis ir šiukšlėmis datuojamas XX a. II puse. Sluoksnyje buvo gausu stambių betono blokų, todėl visame šurfo plote jis tirtas tik iki 1,5 m gylio. Toliau tyrimai tęsti apie 0,5x0,5 m dydžio plote prie pietvakarinio pjūvio. Nustatyta, jog piltinio grunto sluoksnis nuolaidėjo pietryčių kryptimi – jo apačia pasiekta 1,5-2,2 m gylyje. Šiame sluoksnyje aptikta ir ankstyvesnių XVII-XVIII a. datuojamų radinių. Žemiau pastarojo fiksuotas pilko smėlingo grunto sluoksnis su XVI a. pab. – XVII a. buitinės ir statybinės keramikos radiniais, tirtas iki 2,4 m gylio. Įžemis pasiektas grąžto pagalba – fiksuotas pilkas smėlingas gruntas su degėsiais, po kuriuo 4 m gylyje atsiremta į mūrą – išgręžta kalkių skiedinio ir raudonų plytų trupinių. Šurfo šiaurės vakariniame pjūvyje po piltiniais sluoksniais 0,9 m gylyje (Habs 113,19 m aukštyje) atidengtos mūro liekanos.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 35

Šurfo nr. 35 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,86 m aukštyje. Pašalinus betonines šaligatvio plyteles fiksuotas apie 0,25 m storio skaldos ir smėlio sluoksnis, po kuriuo šiaurės vakarinėje šurfo dalyje atidengtos mūro liekanos. Pietrytinėje šurfo dalyje po smėlio sluoksniu iki 1,2 m gylio tirtas pilkas piltinis XX a. vid. – II pusės sluoksnis suformuotas

tiek griaunant pastatus, tiek vėliau tiesiant įvairius inžinerinius tinklus. Jame aptiktas gausus kiekis XVII a. būdingos statybinės ir buitinės keramikos. Po šiuo sluoksniu slūgsojo 0,1-0,3 m storio rudo molingo grunto sluoksnis su XVII a. statybinės ir buitinės keramikos radiniais, iki 1,95 m gylio tirtas pilkas gruntas su pavieniais angliukais. Didžioji dalis radinių neglazūruotų puodų ir puodynių šukės, vos vienas fragmentas Kielcų keramikos. Šie sluoksniai pagal aptiktus radinius datuojami XVI a. pab. – XVII a. I puse. Centrinėje šurfo dalyje prie mūro 1,95 m gylyje (Habs 112,29-112,04 m aukštyje) atidengtas netašyto akmenų grindinio fragmentas – datuojamas XVI a.

Po piltiniais XX a. II pusės sluoksniais centrinėje šurfo dalyje atidengtos dviejų besijungiančių ŠR-PV kryptimi orientuotų už šurfo ribų besitęsiančių mūrų liekanos. Pirmasis mūras atidengtas 0,55 m gylyje (Habs 113,30 m aukštyje). Antrasis mūras atidengtas tame pačiame 0,55 m gylyje (Habs 113,30 m aukštyje).

9.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 27

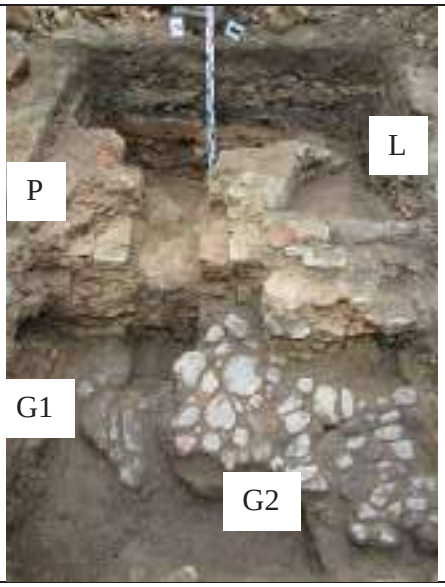
Apibūdinimas. Ūkinio statinio pamatas (**F.27.1-27.3**).
Struktūros plotis apie 0,4-0,6 m. Formuota iš akmenų, vietomis naudojant plytų duženas. Pamate sveikų plytų neaptikta. Pamato viršus apardytas įrengiant komunikacijas.
Skiedinys. Kalkinis skiedinys su žvyro užpildu.

F.27.1. Išorinės sienos pamato vaizdas iš P pusės.

	
F.27.2. Pamato vaizdas iš viršaus. Virš jo nutiestos komunikacijos.	*F.27.3. Pamato fragmentas iš arti.*

Vokiečių g. 22, posesija 382 **Šurfas nr. 28**
Apibūdinimas. Gatvės fasado pamato dalis (P), slenksčio ir sraigtinės laiptinės į rūsį fragmentas (L) bei grindinių fragmentai (G1, G2) gatvės dalyje (**F.28.1-28.6**).
P parametrai. P sudarytas iš plytų ir pavienių akmenų mūro. Pamato storis – 95 cm. Visas aukštis neatidengtas. Šurfo ŠV sienelėje matomas skersinės sienos pamato fragmentas, kuris tęsiasi ŠR kryptimi. **Plytos.** Rausvos, rudos, raudonos: 28x13x9 / ?x14,5x8 / ?x? 8,5 cm. **Skiedinys.** Kalkinis, rusvas, smulkus, vidutinio kietumo.
L parametrai. Nuožulnėjanti į pastato vidų pusapskritimio plano struktūra. Perimetras mūrytas iš plytų, išlikusios 1-3 eilės. Nuožulnios plokštumos paviršius užtrintas skiediniu. Slenkstis remontuotas cementinės sudėties skiediniu. **Plytos**. Paviršinės plytos – geltonos, aštriabriaunės: 24x?5,3 / ?x10x5,7 cm. Sumūrytos ant senesnio mūro.
G1. Grindinys funkcionavo XX a. I p. Habs 112,95-113,0 m. **G2.** Ankstyvesnis grindinys – Habs 112,72 m.
Požymiai. Šurfo ŠV sienelėje – apie 55 cm ilgio ir 9 cm storio molio sluoksnis, tikėtina, buvusios krosnies vieta.

F.28.1. Vaizdas iš gatvės pusės, iš PV.

F.28.2. Vaizdas iš PR.

F.28.3. Vaizdas iš ŠV.

F.28.4. Slenksčio ir sraigtinės laiptinės dalis.

F.28.5. ŠV sienelėje – skersinio pamato mūras.

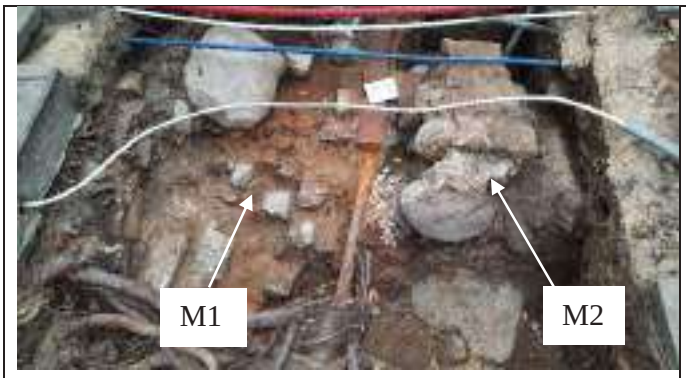
F.28.6. Sraigtinės laiptinės remontuota dalis.

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 29

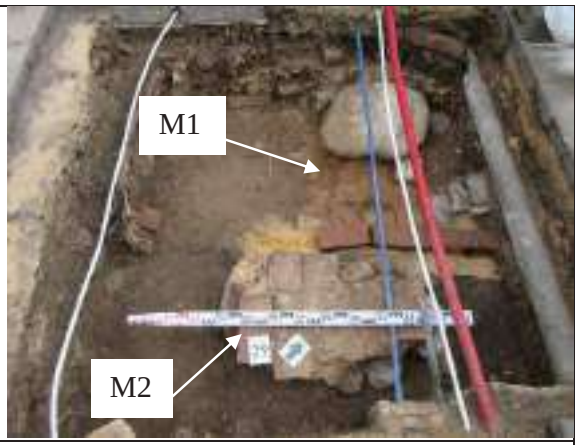
Apibūdinimas. Stipriai suardytų struktūrų paviršiai (M1, M2) (**F.29.1-29.2**).

M1 parametrai. M1 – krosnies padas (?) arba kitos paskirties elementas. Sudarytas iš plytų su braukomis, rištomis labai trapiu molio su smėliu ir kalkių trupiniais skiediniu.

Plytos. Geltonos, raudonos: 30x15x7 / ?x15,5x7 / 30xx?x7 cm. Visos geltonos plytos – su išilginėmis braukomis.
M2 parametrai. M2 – vidinės planinės struktūros elementas, sudarytas iš akmenų mūro su plytų mūro paviršiumi. Ilgis – 80 cm, plotis – 45 cm, aukštis – 50 cm. **Plytos**. Sudarytas iš keleto sveikų ir keleto rausvos ir rusvos spalvos puspl̨ytių: ?x 13x5 / ?x12x6 / 26,5x13x6,2 / 26x13x5 cm. **Skiedinys** labai kietas, balkšvas, rupus.
Požymiai. Greta ir dalinai ant M1 kitokios struktūros labai suardyta struktūra M3, besiskirianti skiediniu – rupus, kietas kalkinis.

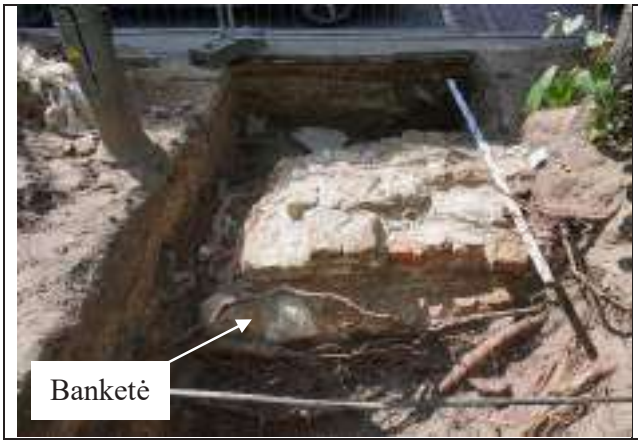

F.29.1. Stipriai suardytų pamatų paviršiai iš PV pusės.

F.29.2. Stipriai suardytų pamatų paviršiai iš PR pusės.

Vokiečių g. 22, posesija 382 **Šurfas nr. 30**
Apibūdinimas. Gatvės fasado pamato dalis (**F.30.1-30.4**).
Parametrai. Plytų ir pavienių akmenų mūras. Bendras pamato storis – 190 cm. Viršutinės dalies storis – 120 cm. Visas aukštis neatidengtas. Iš gatvės pusės pamatas pastorintas bei papildomai primūryta plytų eilė, iš vidinės pusės – pamato banketė. **Plytos** (pamato be primūrijimo) su išilginėmis braukomis: 29x15,5x6,5 / ?x15x7 / 29x17x7 / ?x15,5x9 / ?x17x7,5 cm. **Pastorintos dalies plytos** antrinio naudojimo, su išilginėmis braukomis: ?x17x7 / ?x16,5x7,5 cm. **Skiedinys**. Viršutinės dalies plytos rištos kalkiniu, trapiu, pilkšvos spalvos, su smulkaus smėlio ir akmenukų užpildu.

F.30.1. Pamato vaizdas iš ŠR pusės.	*F.30.2. Pamato vaizdas iš ŠR pusės.*
	
F.30.3. Pamato vaizdas iš PR pusės.	*F.30.4. Pamato vaizdas iš P pusės.*

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 31

Apibūdinimas. Rūsio siena su durų staktos vieta (M1) ir rūsio cilindrinio skliauto dalis (M2) (**F.31.1-31.3**).

M1 parametrai. Rūsio sienos storis – 140 cm, tęsiasi PR kryptimi už šurfo ribų.
Angokraštis plytų mūro, pamato vidinis tūris – akmenų ir puspl yčių mūro, rišto nevienalyčiu kalkiniu skiediniu su stambiais ir smulkesniais kalkių trupiniais. Staktos plotis – 20 cm.
Plytos angokraštyje geltonos spalvos: 26,5x?x7 / 27x13,5x7 / ?x13,5x7 cm. Mūrijimo būdas: eilė ilginių, eilė trumpinių. Mūro tūryje puspl yčių dydžiai: 32,5x?x10 / ?x?x7,5-8 / ?x16x? cm. Angokraštyje plytos rištos labai smulkiu, kietu pilkšvos spalvos kalkiniu skiediniu.

M2 parametrai. Pamato P pusėje – rūsio cilindrinio skliauto dalis, orientuotas ŠV-PR kryptimi. Vakariniame šurfo kampe ties sandūra su pamato angokraščiu – metalinės sijos sąramos (?) fragmentas, besitęsiantis ŠR kryptimi už šurfo ribos.

F.31.1. Pamato su durų angokraščiu (M1) ir rūsio skliauto fragmentu (M2) vaizdas iš ŠV.

F.31.2. Vaizdas iš V

F.31.3. Metalinės sijos fragmentas

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 32

Apibūdinimas. Kiemo grindinio su lataku fragmentas (**F.32.1-32.2**).

Parametrai. Atidengtas 160 cm gylyje nuo šaligatvio dangos paviršiaus ties Habs 112,17-26 m.
Latako kryptis – ŠR-PV. Nuolydis į ŠR.

F.32.1. Grindinio su lataku fragmentas iš PV pusės.

F.32.2. Grindinio su lataku fragmentas iš PR pusės.

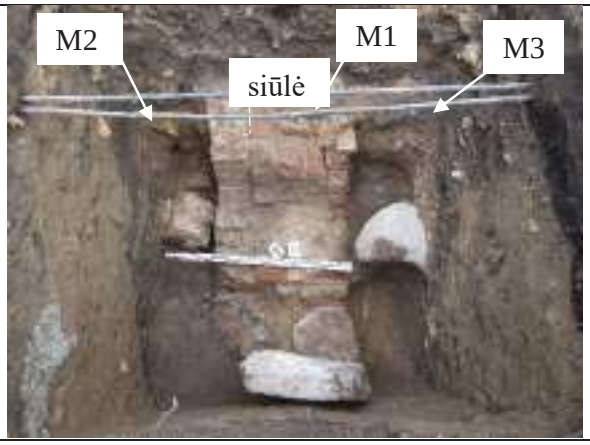
Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 33

Apibūdinimas. Išilginės (M1) ir skersinių sienų (M2, M3) pamatų fragmentai (**F.33.1-33.4**).

M1 parametrai. Plytų mūro pamato storis – apie 90 cm (62+28 cm). Iš ŠV pusės pamatas storintas 28 cm ir tikėtina, jog suformuota durų arba švieslangio anga.
Plytos. 62 cm storio pamato dalies plytos: rudos, raudonos 31x16x8 / 31,5x15x? / ?x17x? / ?x?x8,5 cm; primūrytos 28 cm dalies - rausvos, rudos, gelsvos, nevienalytės struktūros: 31x14,5x8 / 31x14x8,5 cm. Siūlės labai plačios.
Skiedinys rupus, kietas kalkinis su kalkių trupiniais. PR pusėje išlikęs tinko fragmentas, ŠV pusė užtrinta kalkiniu skiediniu.

M2 parametrai. Pamato ŠV pusėje primūrytas vėlesnio laikotarpio skersinis pamatas. Jis labai suardytas, parametrai nenustatyti.

M3 parametrai. Pamato PR pusėje, ties išlikusia viršutine dalimi PR kryptimi orientuotas, susijęs fiziškai su M1, pamato likutis.
Požymiai. Pamato **M1** ŠV pusės mūro struktūra sudaro prielaidą teigti, jog šioje vietoje būta durų arba švieslangio angos.

F.33.1. Išilginio ir skersinių pamatų fragmentai iš PV.

F.33.2. M2 primūrytas prie M1.

F.33.3. Durų arba švieslangio angokraščio vieta (?).

F.33.4. Tinkuota PR pusė.

Vokiečių g. 22, posesija 382 **Šurfas nr. 34**
Apibūdinimas. Sienos pamato dalis (**F.34.1-34.2**).
Akmenų-plytų duženų mūro pamatas, atidengtas plotis – apie 1,0 m. Visas aukštis nepasiektas. Struktūra tęsiasi už šurfo ribų ŠR-PV-V kryptimis. **Plytos.** Naudotos plytų duženos, sveikų neaptikta. **Skiedinys.** Kalkinis skiedinys su smulkaus žvyro užpildu. Skiedinys ištryškęs.

	
F.34.1. Kapitalinės sienos pamato dalies vaizdas iš R pusės.	*F.34.2. Kapitalinės sienos pamato dalies vaizdas iš PR pusės.*

Vokiečių g. 22, posesija 382
Šurfas nr. 35

Apibūdinimas.
Išorinės pastato sienos pamato dalis (M1) (**F.35.1-35.4**).
Kampinės pamato dalies sutvirtinimo elementas – kontraforsas (M2) (**F.35.1-35.4**).
Grindinys (M3) (**F.35.1-35.3**).

M1. Išorinės pastato sienos pamatas
Akmenų-plytų mūro struktūra. Šio pamato ŠV-V pusės apardytos. Mūras tęsiasi į ŠR už šurfo ribų.
Plytos. Raudonos, antrinio panaudojimo, su braukomis, ?x12,5x9/ ?x12,5x8/ ?x13x8,5/ 27,5x?x6/ ?x13,5x6,5/ 27,5x?x6 cm.
Skiedinys. Rupus, nevienalytis, trapus kalkinis skiedinys.

M2. Kampinės pamato dalies sutvirtinimo elementas – kontraforsas (?).
Struktūros M1 ir M2 nesurištos tarpusavyje. M2 primūryta vėliau, siekiant sutvirtinti pastato kampą. PR struktūros pusė suformuota laiptuota. Mūras tęsiasi į PV už šurfo ribų.
Plytos. Geltonos, rausvos 25-26x12-12,5x6,5-7 cm, rištos kalkiniu skiediniu.

M3. Grindinio fragmentas aptiktas 1,95 m gylyje ties altitude 112.04-112.09. Neskaldytų akmenų, ankstyvesnės Mėsinių gatvės dangos fragmentas. Priglaustas prie M1, bet M2 mūro fragmentas užstatytas ant grindinio viršaus.

F.35.1. Pamatų M1, M2 ir grindinio vaizdas iš viršaus.

F.35.2. Pamatų vaizdas iš R pusės.

F.35.3. Vaidas iš P pusės.

F.35.4. Vaizdas iš Š pusės.

9.5. Buv. Vokiečių g. 22, posesijos 382 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 27 fiksuota: Ūkinio statinio pamatas (F.27.1-27.3).

1808 m. plane šioje vietoje nevaizduojamas užstatymas, tačiau vėlesniuose XIX a. planuose jau rodomas. Atkastas pamato fragmentas itin stipriai suardytas, naudotos statybinės medžiagos, tarp kurių nėra sveikų plytų, nesudaro galimybių nustatyti tikslesnio statybos laikotarpio. Tad atsižvelgiant į XIX a. planus ir patį pamato tipą, daroma išvada, jog jis priklausė ūkiniam pastatui, kuris buvo statytas XIX a. (vaizduotas ir vėlesniame plane, žr. 20 a pav.). **Datavimas:** XIX a.

2. Šurfe nr. 28 fiksuota: Gatvės fasado pamato dalis (P), slenksčio ir sraigtinės laiptinės į rūsį fragmentas (L) bei grindinių fragmentai (G1, G2) gatvės dalyje (F.28.1-28.6).

Šioje vietoje XVII a. pr. minimos trys atskiros posesijos. Tikėtina, su buvusiu užstatymu, kurios XVIII a. I p. jau priklausė Tiškevičiams. Pastatai rekonstruoti ir apjungti, suformuojant vientisus rūmus. Išlikęs rūmų inventorius suteikia žinių, jog jie buvo itin puošnūs ir turėjo būti vienas iš vėlyvojo baroko šedevrų.

Vertinant pamato dalies statybines medžiagas, darytina išvada, kad šis elementas gali būti susijęs su rūmų formavimo laikotarpiu, t.y. XVIII a. II p. Tačiau pamatas datuojamas preliminariai, kadangi atidengtas tik jo paviršius bei nedidelė paties pamato dalis. Laiptinės rekonstrukcija/remontas sietinas su nuo XIX a. II p. vykdytomis rekonstrukcijomis, o atsižvelgiant į naudotas medžiagas ji priskiriama XIX a. pab. – XX a. I p.

Anksčiau 1991 m. archeologinių tyrimų metu archeologas Grišinas šioje vietoje apie 3,5 m gylyje aptiko kelių laikotarpių pastatų (rūsių ir sienų), suardytų 1977-1978 m. šiluminės trasos įrengimo metu, liekanų. Rastieji rūsiai datuojami XVI a. su XVII a. ir vėlesnėmis rekonstrukcijomis.

Datavimas. Pamatas preliminariai datuojamas XVIII a. II p., laiptinė rekonstruota/remontuota XX a. I p. Grindiniai: G1 – XX a. I p., G2- preliminariai XIX a. (?)..

3. Šurfe nr. 29 fiksuota: Stipriai suardytų struktūrų paviršiai (M1, M2) (F.29.1-29.2).

Istoriniai duomenys bei planai nesuteikia informacijos apie rastų fragmentų pobūdį, tikėtina, kad tai vidinėje pastato dalyje buvusių struktūrų fragmentai, tačiau dėl suardymo tiksliai identifikuoti nėra galimybės. **Datavimas**. Nenustatytas. **M1** – nenustatytas, dėl fragmentiško išlikimo bei paviršinio liekanų atidengimo, tikslesniam datavimui trūksta duomenų, o tuo tarpu **M2** – paviršiuje esančios plytos datuojamos XIX a. II p.

4. Šurfe nr. 30 fiksuota: Gatvės fasado pamato dalis (F.30.1-30.4).

Pamato storinimas siejamas su 1879 m. pastato rekonstrukcija, kuomet buvo pristatytas 3 aukštas bei renovuotas fasadas. **Datavimas**. Preliminariai datuojama XVIII ir XIX a. II p.

5. Šurfe nr. 31 fiksuota: Rūsio siena su durų staktos vieta (M1) ir rūsio cilindrinio skliauto dalis (M2) (F.31.1-31.3).

Istoriniai rašytiniai ar kiti šaltiniai nesuteikia duomenų apie šią struktūrą. **Datavimas:** Rūsio siena rekonstruota (apmūryta) ir, greičiausiai, kartu permūrytas rūsio skliautas XIX a. II p.-XX a. pr.

6. Šurfe nr. 32 fiksuota: Kiemo grindinio su lataku fragmentas (F.32.1-32.2).

Sąsajų su istoriniais šaltiniais nenustatyta. **Datavimas:** XVII a. II p.-XVIII a. I p. Remiantis 2021 m. archeologinių tyrimų duomenimis, po grindiniu (1,5-1,9 m gylyje) aptiktas XVI a. II p. kultūrinis sluoksnis, žemiau radinių neaptikta. Virš grindinio aptikta piltinis sluoksnis su XVII a. radiniais.

7. Šurfe nr. 33 fiksuota: Išilginės (M1) ir skersinių sienų (M2, M3) pamatų fragmentai (F.33.1-33.4).

Tikėtina, kad šioje vietoje XVII a. pr. buvęs pastatas priklausė Pacams, kurį 1669 m. paveldėjo Konstantinas Vladislovas Tiškevičius. Remiantis 1713 m. pardavimo dokumentu, sklype stovėjęs dalinai mūrinis ir medinis namas, parduotas Antanui Karoliui Novosielskiui. Taip vadinamame Fiurstenhofo plane (apie 1737 m.) šioje vietoje pažymėti apjungti pastatai į uždaro stačiakampio plano rūmus, pavadinti *Nowaselskij Palais.* Jie vaizduojami mediniai arba dalinai mūriniai. **Datavimas:** Preliminariai datuojama: **M1, M3 –** XVII a. II p.-XVIII a. I p.; **M2** – nenustatyta.

8. Šurfe nr. 34 fiksuota: Sienos pamato dalis (F.34.1-34.2).

Vertinant XX a. 3-4 deš. planus, iki šio laikotarpio Vokiečių g. 22 vidiniame kieme, buvo pastatytas priestatas. Rastas pamato dalies fragmentas preliminariai gali būti siejamas su šiuo priestatu, labiausiai tikėtina statytu XX a. pr. (22a pav.). **Datavimas.** Kadangi pamatas yra itin fragmentiškai išlikęs, menkai atidengtas – todėl preliminariai datuojamas XX a. pr.

9. Šurfe nr. 35 fiksuota: Išorinės pastato sienos pamato dalis (M1) (F.35.1-35.4); kampinės pamato dalies sutvirtinimo elementas – kontraforsas (M2) (F.35.1-35.4); grindinys (M3) (F.35.1-35.3).

Vienas iš fragmentų – M1, vertinant naudotas medžiagas ir tai kad pamatas formuotas virš XVI a. datuojamo grindinio, yra priskiriamas XVI-XVII a. užstatymo liekanai. M2 siejamas su XIX a. II p. inicijuotu trečio aukšto užstatymu bei fasado rekonstrukcija, panašu, jog šioje vietoje buvo suformuotas kampo sutvirtinimas. **Datavimas.** M1 datuojamas XVI-XVII a. I p., M2 – XIX a. II p.

Apibendrinimas.

Apjungtos trys posesijos tuo pačiu numeriu. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *5-6* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Posesija susijusi su garsių didikų giminių atstovais, tokiais kaip: Pacai, Tiškevičiai. Novosielskiai. Fiurstenhofo plane (apie 1737 m.) šioje vietoje pažymėti apjungti pastatai į uždaro stačiakampio plano rūmus, pavadinti *Nowaselskij Palais.* Jie vaizduojami mediniai arba dalinai mūriniai.

Kairioji posesija 382. Gatvės fasado linijoje atidengtos struktūros (šurfuose nr. 28, 29, 30) labai suardytos, datavimas nenustatytas. Paviršiuje - **XIX a. II p. ir XX a. pr.** remonto žymių.

Dešinioji posesija 382. Ankstyviausio pastato dalis fiksuota ties Vokiečių ir buv. Mėsinių g. sankirta (šurfas nr.35) – datuojama **XVI-XVII a. I p.** Prie sienos prigludęs grindinys – ankstyviausia Mėsinių g. danga bei gatvės linijos identifikacija. Kiemo dalyje **XVII a. II p.-XVIII a. I p**. fragmentai šurfuose nr. 31 ir 33. Siejami su tuo pačiu pastatu.

Gatvės fasado pamatinės dalys šurfuose nr. 28 ir 30 datuojamos **XVIII a. II p.** – siejamos su pastato virsmu iš Antano Karolio Novosielskio rūmų į Tiškevičių rūmus. Gali būti, jog šiuose vietose identifikuotas posesijų jungimo etapas.

Palei Mėsinių g. identifikuojama **XVIII a. II p.-XIX a. I p**. buvusio korpuso pamato dalis arba dviejų korpusų jungtis – perkasos nr.6 vakarinėje dalyje. Gali būti siejama su Vokiečių g. 22 rytinėje pusėje, prie Mėsinių g., buvusiu vieno aukšto korpusu, kuriame XIX a. pradžioje veikė parduotuvėlės.

XX a. pr. arba 3-4 deš. datuojamas menkas kelių akmenų pamato fragmentas šurfe nr.34 siejamas su priestatu prie Mėsinių g. korpuso iš kiemo pusės.

10. Buv. Vokiečių g. 24[42], posesija 383 (šurfai nr. 36, 37, 38, perkasos nr. 6 rytinė dalis)

Buv. Vokiečių g. 24 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

10.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

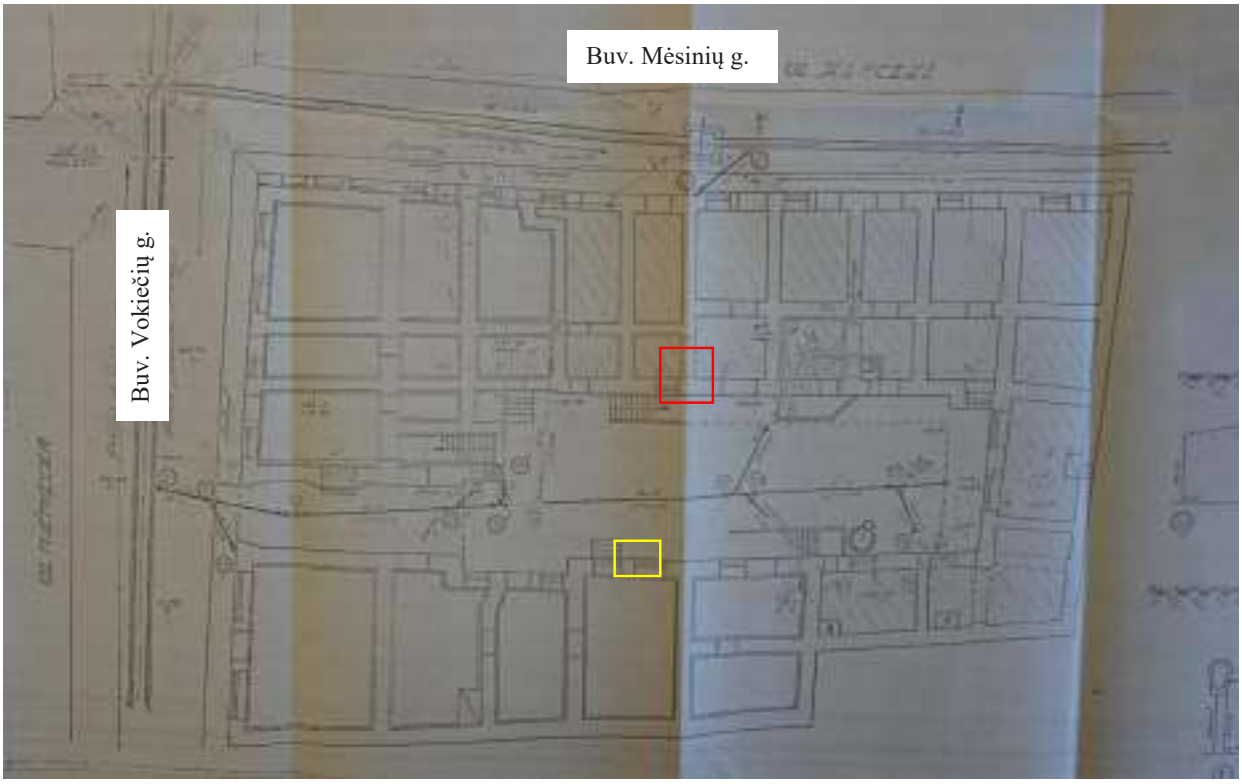
Šiame sklype 1790 m. plane pažymėtas pastatas susiformavo iš dviejų atskirų pastatų. XVIII a. vid. pastatų pirkimo dokumente yra pateiktos dviejų atskirų pastatų buvusių savininkų pavardės, kurios ir nurodo, jog aptariamame sklype stovėjo du namai, kurie vėliau buvo apjungti į vieną.

Pirmojo namo, rytinėje sklypo pusėje, pirmasis žinomas savininkas minimas XVI a. pab. 1648 m. pardavimo akte minima buvusi parduotuvėlė, rūsiai po namu ir vienas rūsys kiemo viduryje bei salyklinė. Pastatas buvo dviejų aukštų, stovėjo galu į gatvę. Galimai po 1655 m. karo veiksmų apgriautas. Antrasis kampinis namas paminėtas XVII a. vid., kuomet pirmojo namo pardavimo akte nurodoma su kuo ribojosi parduodamas namas. 1719 m. pardavimo akte nurodyta, kad pastatas mūrinis, stovi Mėsinių ir Vokiečių g. kampe, minimi rūsiai, arklidės, bravoras.

[42] Šiame name 1825 m. gimė žymus literatūros ir dailės kritikas Judelis (Julianas) Kliačko. Pl. žr.: Vilnius: kur ir ką pirko vilniečiai XIX amžiuje. Pasivaikščiojimas Vokiečių gatve. Prieiga internete: http://www.jewishcenter.lt/informacijos-centras/vilnius-kur-ir-ka-pirko-vilnieciai-xix-amziuje-pasivaiksciojimas-vokieciu-gatve/

Nuo 1719 m. abu namai priklausė Šatravų šeimai, 1749 m. juos įsigijo pirklys Nikodemas Pšemineckis, kurio sudarytame testamente buvo nurodyta, jog namas po įsigijimo buvo žymiai atstatytas. Tad galima daryti išvadą, kad namas buvo nukentėjęs gaisro metu, tačiau tai kas buvo likę iš ankstesnio užstatymo buvo panaudota atstatant naują namą. Nėra tiksliai žinoma kokios rekonstrukcijos vyko XIX a., bet amžiaus pabaigoje jis tebebuvo dviejų aukštų. Žinoma tik tai, kad architektas Polozovas, vietoje buvusių medinių, suprojektavo du korpusus jungiančias metalines galerijas. Šio pastato XX a. I p. nuotraukų nėra arba jos nerastos, o vidinio suplanavimo sprendinius galima pamatyti kanalizacijos įvedimo projektuose (24a pav.). [43]

10.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

24a pav. Ištrauka iš XX a. 3 deš. Kanalizacijos įvedimo projekto, Vokiečių g. 24. Raudonai pažymėta šurfo nr. 37 vieta, geltonai – šurfo nr. 38 vieta. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 22

10.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 24, posesija 383 Šurfas nr. 36
Šurfo nr. 36 dydis 2x2,5 m – 5 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,86 m aukštyje. Iki 0,3 m storio skaldos ir geltono smėlio paklotas, iškarto po juo pietrytinėje dalyje apie 0,2 m gylyje (Habs 113,71 m aukštyje) atidengtos mūro liekanos. Buvusio pastato kampas tęsėsi už šurfo šiaurės rytinio ir pietrytinio pjūvių. Apačia nepasiekta. Likusioje šurfo dalyje žemiau

[43] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987 m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 32-33

glūdėjo pilko piltinio grunto su griuvenomis ir šiukšlėmis sluoksnis datuojamas XX a. II puse, kuriame aptikta ir XVII a. radinių. Po juo, nuo 1,5 m iki 2,1 m gylio tirtas pilkas smėlingas gruntas su pavienėmis griuvenomis ir angliukais sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuotas XVIII a. Giliau tirtas pilkas gruntas su geltono smėlio, juodo grunto intarpais ir angliukais, radinių neaptikta, bet preliminariai datuojamas XVI a. pab. – XVII a. I puse. Įžemis pasiektas grąžto pagalba 3,95 m gylyje.

Vokiečių g. 24, posesija 383
Šurfas nr. 37

Šurfo nr. 37 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,82 m aukštyje. Po betoninėmis šaligatvio plytelėmis fiksuotas iki 0,3 m storio geltono smėlio sluoksnis, po juo atidengtos dviejų mūro liekanos. Pirmasis atidengtas pietrytinėje dalyje Habs 112,92 m aukštyje, tęsėsi už šurfo pietvakarinio ir šiaurės rytinio pjūvių. Antrasis atidengtas šiaurės vakarinėje dalyje ties Habs 113,20 m altitude, tęsėsi tik už šurfo pietvakarinio pjūvio. Jis atidengtas iki 1,4 m aukščio, tačiau apačia nepasiekta. Aplink mūrus iki 1,2 m gylio tirtas tamsiai pilko grunto su griuvenomis ir šiukšlėmis sluoksnis datuojamas XX a. vid. – II puse. Sluoksnyje aptikta ir pavienių XVII-XVIII a. būdingų buitinės ir statybinės keramikos fragmentų. Žemiau glūdėjo pilko grunto su griuvenomis sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuojamas XVIII a. Sluoksnyje aptikta XVI a. pab. – XVIII a. būdingų plokštinių žaliai glazūruotų koklių ir buitinės glazūruotos ir neglazūruotos keramikos šukių.

Vokiečių g. 24, posesija 383
Šurfas nr. 38

Šurfo nr. 38 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,91 m aukštyje. Pašalinus betonines plyteles ir apie 0,3 m storio skaldos ir smėlio sluoksnį tirtas piltinis pilkas gruntas su griuvenomis ir šiukšlėmis datuojamas XX a. vid. – II puse. Šiame sluoksnyje atidengtos 0,45 m gylyje (Habs 113,58 m aukštyje) mūro liekanos. Rytiniame šurfo kampe, po piltiniu sluoksniu, nuo 0,95 m tirtas pilkas gruntas su pavieniais angliukais, kuris pagal aptiktus radinius (dubeninio koklio fragmentas ir tris neglazūruotų puodų fragmentus, datuotas XVII a. Po šiuo sluoksniu 1,9 m gylyje atidengtas patalpos (rūsio?) grindys.

Vokiečių g. 24, posesija 383
Perkasa nr. 6

Perkasos nr. 6 ištirtas plotas – 14 m^2. Tirta šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,81 m aukštyje. Pašalinus betonines plyteles ir nukasus piltinius skaldos ir smėlio sluoksnius perkasos pietrytinėje ir šiaurės vakarinėje dalyse atidengti du lygiagretūs mūrai. Pirmosios mūro liekanos atidengtos šiaurės vakarinėje dalyje apie 0,35 m gylyje (Habs 113,45 m aukštyje). Antrasis mūras atidengtas pietrytinėje dalyje apie 0,4 m gylyje (Habs 113,4 m aukštyje). Dėl atidengtų mūrų tyrimai tęsti tik centrinėje perkasos dalyje. Iki 1,6 m gylio tirtas piltinis pilko smėlingo grunto su griuvenomis sluoksnis, suformuotas XX a. tiesiant inžinerinius tinklus. Sluoksnyje aptikta XVII-XVIII a. plokštinių žaliai glazūruotų koklių, puodų ir puodynių fragmentų.

10.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 22 (posesija 382(rytinė)) ir 24 (posesija 383) **Perkasa nr. 6.**
Apibūdinimas. Dviejų pastatų pamatų dalys. **M1**. Buv. pastato **Vokiečių g. 22,** palei Mėsinių g. buvusio korpuso pamato dalis arba dviejų korpusų jungtis **(F.P6.1-P6.3)**. **M2.1.** Buv. pastato **Vokiečių g. 24,** Mėsinių g. korpuso pamato dalis su kontraforsu **M2.2 (F.P6.1, P6.4-6.6)**. Perkasos centrinėje dalyje atidengta mūrinio šulinio dalis, formuota iš geltonų XX a. I p. būdingų plytų, rištų cementiniu skiediniu. Ši struktūra yra siejama su XX a. 3-4 deš. kanalizacijos ir vandentiekio įvedimu. Vandentiekio įvedimo vietos ir buvusių šulinių vietos vaizduotos įrengimo projekte (22a pav.).
M1 parametrai. Mūras T formos – išilginio pamato dalis ir įėjimo į pastatą vieta arba išilginio ir skersinio pamato jungtis. Atidengtas aukštis – apie 0,9 m. Mūrą sudaro 3 eilės akmenų ir 1 eilė plytų. Išilginio pamato plotis – 0,80-1 m. Atidengtas bendras plotis – 1,50 m. Struktūra tęsiasi ŠV kryptimi už perkasos ribų. **Plytos.** Geltonos, rausvos: 26,5x12x6/ 26x13x6/ 29x16x?/ 27x12,5x? cm. Tarp akmenų gausu plytų duženų. **Skiedinys.** Tarp akmenų – liesas, birus kalkinis skiedinys su smėlio užpildu. Tarp plytų – balkšvas, kietas kalkinis skiedinys su smėlio užpildu. **Požymiai.** Pietinė ir šiaurinė pamato dalys šiek tiek skiriasi savo sandara, todėl daroma prielaida, kad šioje vietoje sujungti du Mėsinių g. korpusai.
M2.1 parametrai. Akmenų-plytų mūro struktūra tęsiasi ŠR-PV kryptimi už perkasos ribų. Pamato plotis – apie 1,0 m. Rytinė mūro pusė grubiai užtrinta kalkiniu skiediniu. **Plytos.** Raudonos, rausvos: ?x15x7,5/ ?x16x10/ 31x?x8 cm. Užfiksuota ir nekokybiškų, prastai degtų plytų. Eilėms išlyginti be plytų naudotos čerpės. **Skiedinys.** Mūro viršuje – riebus, balkšvas, kalkinis skiedinys su kalkių gabaliukais ir žvyro užpildu. Mūro apačioje – pilkšvas, liesesnis kalkinis skiedinys su stambaus žvyro užpildu.
M2.2 parametrai. Plytų mūro kontraforsas, maždaug – 1,1 m aukščio, priglaustas prie M2.1. Mūras apačioje platesnis – plotis maždaug 0,95 m, laiptuotai siaurėjantis į viršų – plotis 0,77 m. Mūras tęsiasi ŠR kryptimi už perkasos ribų. **Plytos.** Antrinio panaudojimo: 30x?x8/ 24,5x?x4,5/ ?x15x7/ ?x12,5x4,5/ ?x14x7,5 cm. **Skiedinys.** Birus, liesas kalkinis skiedinys su smėlio užpildu.

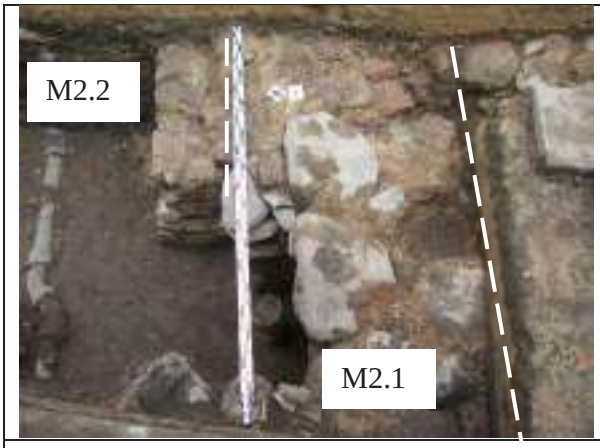
F.P6.1. Perkasos vaizdas iš R pusės.

F.P6.2. M1 vaizdas iš P pusės.

F.P6.3. M1 vaizdas iš R pusės.

F.P6.4. Vaizdas iš P pusės.

F.P6.5. M2.2 vaizdas iš ŠV pusės.

F.P6.6. Mūrų M2.2 ir M2.1 sandūra

Vokiečių g. 24, posesija 383
Šurfas nr. 36

Apibūdinimas. Pastato pamato kampinė dalis (**F.36.1-36.3**).

Akmenų-plytų mūro pamato dalis tęsiasi Š ir PR kryptimis už šurfo ribų. Atidengtas aukštis – apie 1,4 m. Kampas ardytas arba remontuotas.
Plytos. Pirminio mūro apatinėje dalyje raudonos: 32x?x7,5/ 32,5x?x7,5/ ?x15,5x6 cm. Viršutinės plytos antrinio panaudojimo – 33,5x?x7 cm. Remontuotoje dalyje: geltonos – 27x?x6,5/ 26x?x6 cm.
Skiedinys. Rupus, rusvas, kalkinis skiedinys. Remontuota naudojant cementinės sudėties skiedinį.

F.36.1. Pamato vaizdas iš ŠV pusės.

F.36.2. Vaizdas iš viršaus.

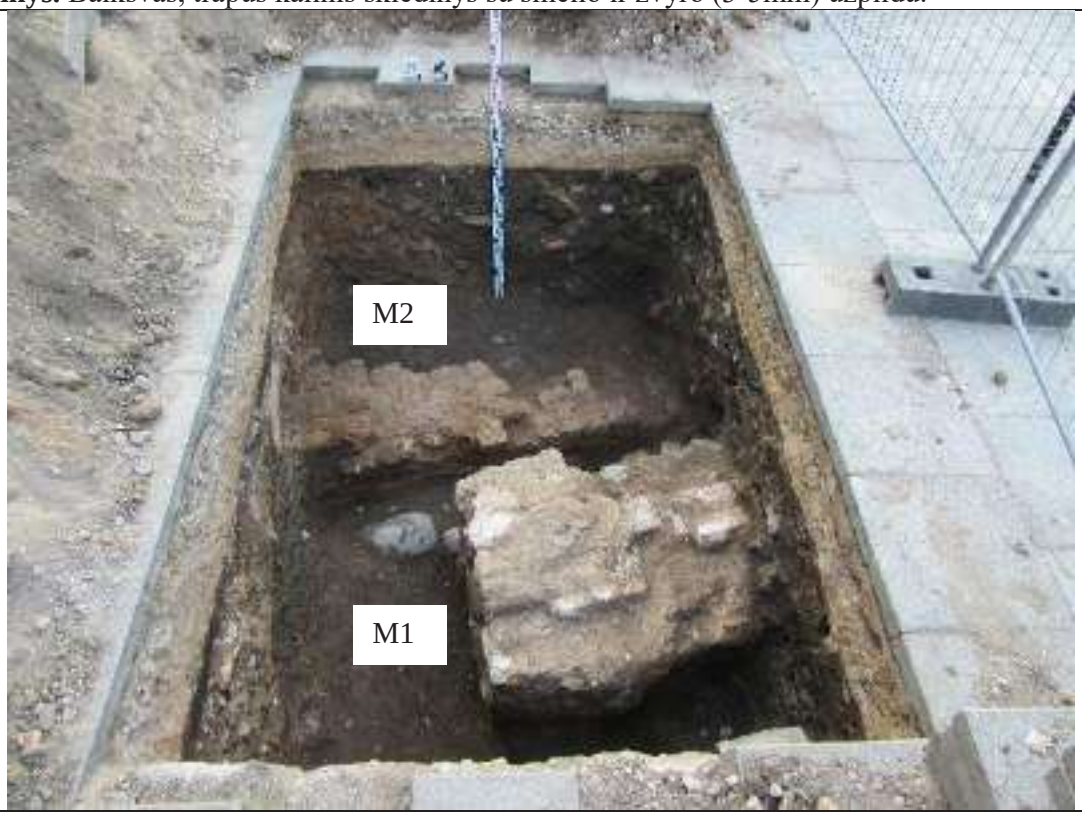
F.36.3. Vaizdas iš P pusės.

Vokiečių g. 24, posesija 383
Šurfas nr. 37

Apibūdinimas. Dvi lygiagrečiai išsidėsčiusios akmenų-plytų mūro sienų ir pamatų dalys (M1 ir M2) (**F.37.1-37.2**)

M1 parametrai (**F.37.3-37.4**). Akmenų-plytų mūro pamato plotis – apie 1,0 m, ilgis atidengtas ne visas, tęsiasi tik PV kryptimi už šurfo ribų, ties šurfo viduriu – užsibaigia. Aukštis atidengtas nepilnai – 1,4 m.
Plytos. Gelsvos, raudonos: 23,5x?x4,5/ ?x?x6/ ?x?x6,5 cm.
Skiedinys. Balkšvas, trapus kalkinis skiedinys su smėlio ir pavienių (skersmuo 3-5mm) akmenukų užpildu.

M2 parametrai (**F.37.4-37.6**). Akmenų-plytų mūro sienos plotis – 0,71 m. ŠV pusėje, 0,46 m gylyje nuo pamato viršaus, užfiksuota akmenų-plytų mūro, 0,13 m pločio banketė. Po bankete – prastai išdegtų plytų, plytų nuolaužų, akmenų mūro pamato dalis. PR mūro pusėje, ties PV šurfo sienele, mūro apačioje užfiksuotas arkinės sąramos fragmentas. Mūras M2 tęsiasi PV-ŠR kryptimis už šurfo ribų.
Plytos. Rausvos, gelsvos: ?x15x7/ ?x15x7,5 cm.
Skiedinys. Balkšvas, trapus kalinis skiedinys su smėlio ir žvyro (3-5mm) užpildu.

F.37.1. Šurfo vaizdas iš V pusės.

F.37.2. Vaizdas iš P pusės.

F.37.3. M1 vaizdas iš Š pusės.

F.37.4. M1 ir M2 fiziškai nesusiję.

F.37.5. Pamatas M2 iš R pusės.

F.37.6. Pamato M2 PR pusėje – arkinės konstrukcijos fragmentas.

Vokiečių g. 24, posesija 383
Šurfas nr. 38

Apibūdinimas.
M1. Kapitalinė sienos dalis (**F.38.1-3**).
M2. Akmenų-plytų mūro pamatas-kolona (**F.38.1-38.3**).
M3. Skersinės sienos dalis su niša (**F.38.1-38.6**).
M4. Akmenų-plytų duženų mūro pamato fragmentas (**F.38.1-38.3**).

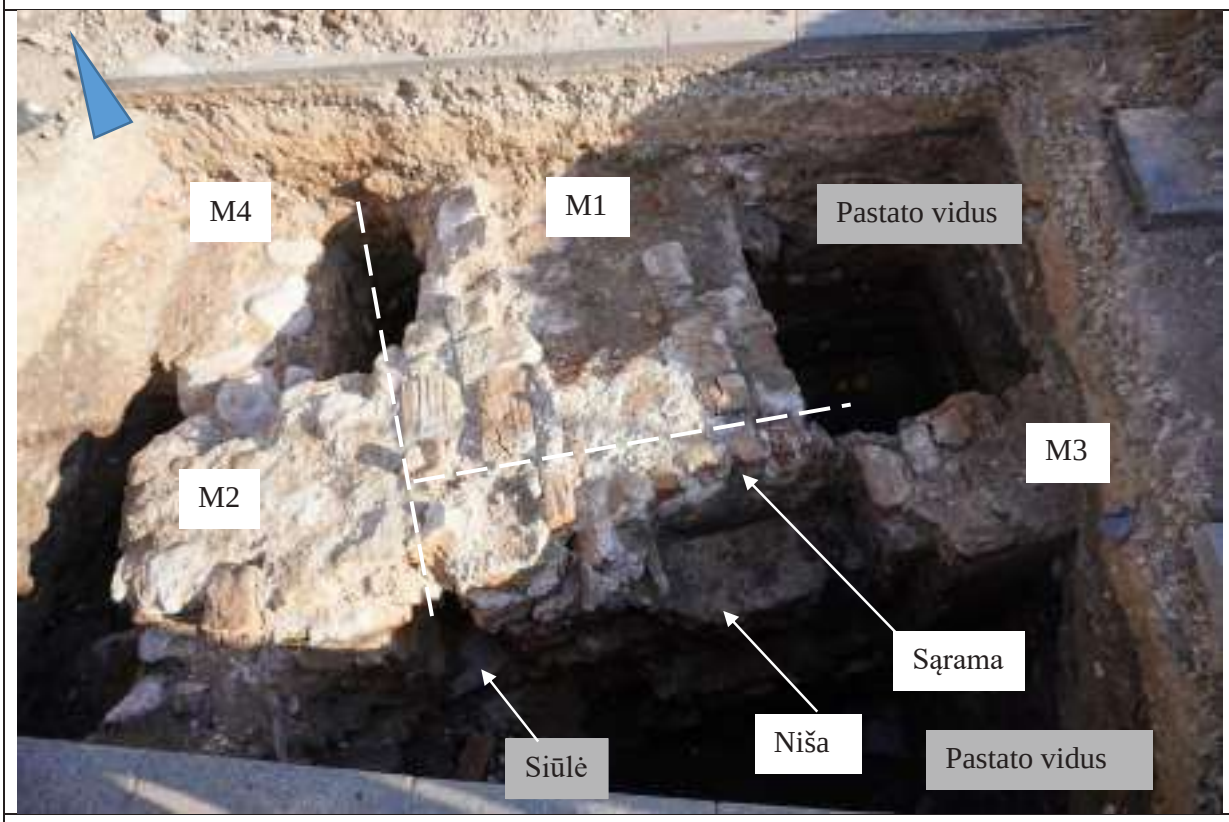
M1 - kapitalinės sienos dalis. Mūras plytų-akmenų: vidinė pusė (R) – plytų mūro, išorinė – plytų-akmenų mūro. Sienos storis – 1-1,10 m. Atidengtas aukštis iki grindų lygio – apie 1,4 m. Mūras tęsiasi Š kryptimi už šurfo ribų, P galas atsiremia į M3. M1 ir M3 vidiniame kampe ties altitude 112 m – pusrūsio/pirmo aukšto grindų paviršius, formuotas iš kalkinio skiedinio.
Plytos. Viršuje – antrinio naudojimo rausvos, raudonos, su braukomis: 27,5x14x?/ ?x15x?/ ?x14x?/ ?x15x? cm. Žemiau – rudos-raudonos: ?x13,5x7,0 / ?x13,5x7,5 / 21,5x?x7,0 / 23,0x?x6,0 cm (matmenys netikslūs, nes siena dalinai užtrinta kalkiniu skiediniu).
Skiedinys. Balkšvas, birus, vidutinio rupumo kalkinis skiedinys. Struktūros viršuje fiksuoti cementinio skiedinio fragmentai.

M2 akmenų-plytų mūro pamatas-kolona. Dydis – apie 0,9x0,9 m. Užstatyta dalinai ant ankstesnio pamato M4, priglausta prie M1 iš V pusės. Struktūros viršuje – vientisas mūras su M1. Visas aukštis nenustatytas. Struktūrai mūryti naudoti akmenys, po jais griuvenų sluoksnis.
Skiedinys. Viršutinėje dalyje – balkšvas, birus, vidutinio rupumo kalkinis skiedinys su kalkių trupiniais.

M3 skersinės sienos dalis su niša. Sienos plotis – 0,45-0,5 m. Ji priglausta galu prie kolonos M2, šonu – prie M1. Sienoje suformuota niša: plotis – 0,56 m, aukštis – 0,38 m, gylis – 0,24-0,25m. Nišos vidus tinkuotas kalkiniu skiediniu, aprūkęs. Nišos sąrama matoma ir iš ŠR pamato/rūsio sienos pusės.
Plytos. Rudos, raudonos: 27x?x7 / ?x14,5x7,5/ ?x?x7,5/ ?x14x?/ ?x?x7,5 cm.
Skiedinys. Balkšvas, vidutinio kietumo, su smulkaus žvyro užpildu ir kalkių trupiniais.

M4. Akmenų-plytų duženų mūro pamato fragmentas. Plotis – 0,53 m, atidengtas aukštis – 0,6. Šis mūras dalinai suardytas statant koloną/pamatą M2.

Skiedinys. Rupus, rusvas, kietas kalkinis skiedinys su žvyro užpildu ir kalkių trupiniais.

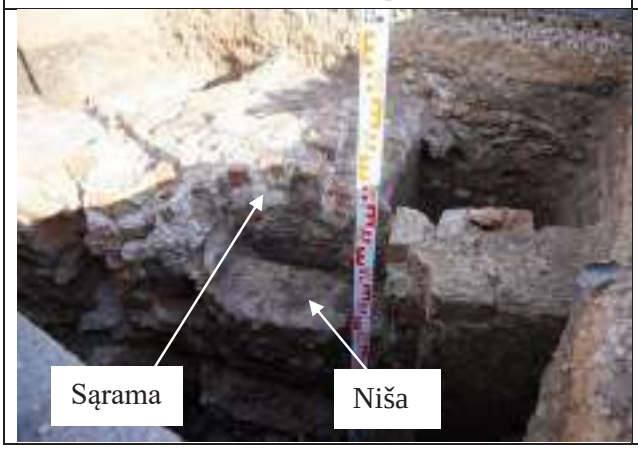
F.38.1. Vaizdas iš P pusės.

F.38.2. Vaizdas iš Š pusės.

F.38.3. Vaizdas iš R pusės.

F.38.4. Nišos ir jos sąramos fragmentai.

F.38.5. Kampas tarp M1.2 ir M.1.1 iš R pusės.

F.38.6. Nišos sąrama iš ŠR pusės

10.5. Buv. Vokiečių g. 24, posesijos 383 tyrimų rezultatai

1. Perkasoje nr. 6 fiksuota: Dviejų pastatų pamatų dalys:**M1**. Buv. pastato **Vokiečių g. 22,** palei Mėsinių g. buvusio korpuso pamato dalis arba dviejų korpusų jungtis (F.P6.1-P6.3) ir **M2.1.** Buv. pastato **Vokiečių g. 24,** Mėsinių g. korpuso pamato dalis su kontraforsu **M2.2** (F.P6.1, P6.4-6.6).

M1 gali būti susijęs su Vokiečių g. 22 rytinėje pusėje, prie Mėsinių g. buvusiu vieno aukšto korpusu, kuriame veikė 13 mažų parduotuvėlių (1817 m. inventoriuje nurodoma, kad patalpos buvo skliautuotos, be langų, grindys keraminių plytelių), kurios pagal 1899 m. projektą buvo panaikintos ir šioje vietoje išgriovus skliautus užstatytas 2 aukštas (22 a pav.). Sklypo užstatymas šioje vietoje buvo ir anksčiau, kadangi ir vad. Fiurstenhofo plane čia pavaizduotas užstatymas prie buv. Mėsinių g., todėl rasti fragmentai gali būti susiję su pakankamai ankstyvu užstatymu. Vis tik, rasta struktūra išlikusi fragmentiškai, todėl datavimas tik preliminarus.

Pamato dalis M2.1 siejama su nuo XVII a. minimu buvusiu užstatymu, kurio struktūros panaudotos XVIII a. II p. perstatymo metu. Tikėtina, kad M2.2 yra pastarojo atstatymo metu suformuoto sutvirtinimo fragmentas.

Datavimas. M1 preliminariai datuojama XVIII a. II p.-XIX a. I p., rekonstruota XIX a. II p.; pamatas **M2.1** preliminariai datuojamas XVII a. II p. -XVIII a. I p. Priglaustas mūras M2.1 (kontraforsas) – XVIII a. II p.-XIX a. I p.

2. Šurfe nr. 36 fiksuota: Pastato pamato kampinė dalis (F.36.1-36.3).

Siejama su nuo XVII a. minimu buvusiu užstatymu. Ankstesnių 1991 m. archeologinių tyrimų metu archeologas Grišinas šioje vietoje apie 3,5 m gylyje aptiko gotikinio pastato XVI a. rūsio sienų liekanų bei buv. Mėsinių gatvės ribas. Rastieji rūsiai datuojami XVI a. su XVII a. ir vėlesnėmis rekonstrukcijomis. **Datavimas:** Pirminis mūras preliminariai datuojamas XVI-XVII a. I p. ir remontuotas XX a. I p. Remontas greičiausiai susijęs su kanalizacijos ir vandentiekio įrengimu.

3. Šurfe nr. 37 fiksuota: Dvi lygiagrečiai išsidėsčiusios akmenų-plytų mūro sienų ir pamatų dalys (M1 ir M2) (F.37.1-37.2).

Tikėtina, kad gali būti susiję su vidinės planinės struktūros perplanavimu po XVIII a. vid. gaisrų, kuomet pastatas, tikėtina, buvo žymiai perstatytas. **Datavimas: M2** ankstyvesnis už M1. Preliminariai datuojama: **M2** – XVII a. II p.-XVIII a. I p., **M1** – XVIII a. II p. – XIX a. I p.

4. Šurfe nr. 38 fiksuota: M1. Kapitalinė sienos dalis (F.38.1-38.3); M2. Akmenų-plytų mūro pamatas-kolona (F.38.1-38.3); M3. Skersinės sienos dalis su niša (F.38.1-38.6); M4. Akmenų-plytų duženų mūro pamato fragmentas (F.38.1-38.3).

Istoriniuose šaltiniuose nurodoma, jog XVII a. vid. pardavimo akte po galu į gatvę stovėjusiu namu buvo rūsys, taip pat rūsys buvo kieme. XVII a. vid. karo metu buvę pastatai nukentėjo. Atsižvelgiant į archeologų 2021 m. pateiktą šurfo plote aptiktų kultūrinių sluoksnių vertinimą, galime daryti išvadą, jog patalpa M1 ir M3 buvo nebenaudojama nuo XVII a. vid. Vėliau plečiant užstatymą ant buvusių liekanų formuotas naujas užstatymas. **Datavimas:** Dalys **M1 ir M3** galėtų būti datuojamos **XVI a. -XVII a. I p.** Naudotos mūrui M1 ir M3 plytos galima priskirti XVII a., tačiau naudota daug antrinio naudojimo plytų, o tai nesudaro galimybės nustatyti tikslų statybos laiką. Tačiau aišku tai, jog M1 ir M3 formuota keliais etapais, o galiausiai, paskutiniame rekonstrukcijos etape primūryta dalis **M2** (**galimai XVIII a. II p.-XIX a. I p.**) bei visos dalys apjungtos. Akmenų-plytų duženų mūrui M4 datavimui duomenų nepakanka, tačiau galima prielaida, jog jis ankstesnis nei likusios dalys.

Apibendrinimas. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Ankstyviausiam laikotarpiui, **XVI a.-XVII a. I p.,** priskiriamas kampinis namo fragmentas, aptiktas Vokiečių ir Mėsinių g. sankirtoje (šurfas nr. 36). Namas minimas nuo **XVII a.** Tam pačiam laikotarpiui priskirtas mūrų junginys aptiktas dešiniojo kiemo korpuso zonoje (šurfas nr. 38). Fragmente fiksuota XVIII a. I p.-XIX a. I p. perstatymų.

XVII a. II p.-XVIII a. I p. laikotarpiui su vėlesnėmis, **XVIII a. II p. – XIX a. I p.,** rekonstrukcijomis datuoto Mėsinių g. korpuso pamatų fragmentai (šurfe nr. 37, perkasoje nr. 6). Rekonstrukcijos susijusios su planinės struktūros perplanavimu po XVIII a. vidurio gaisrų.

11. Buv. Vokiečių g. 26, posesija 384 (šurfai nr. 39, 40, 41, 42)

Buv. Vokiečių g. 26 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

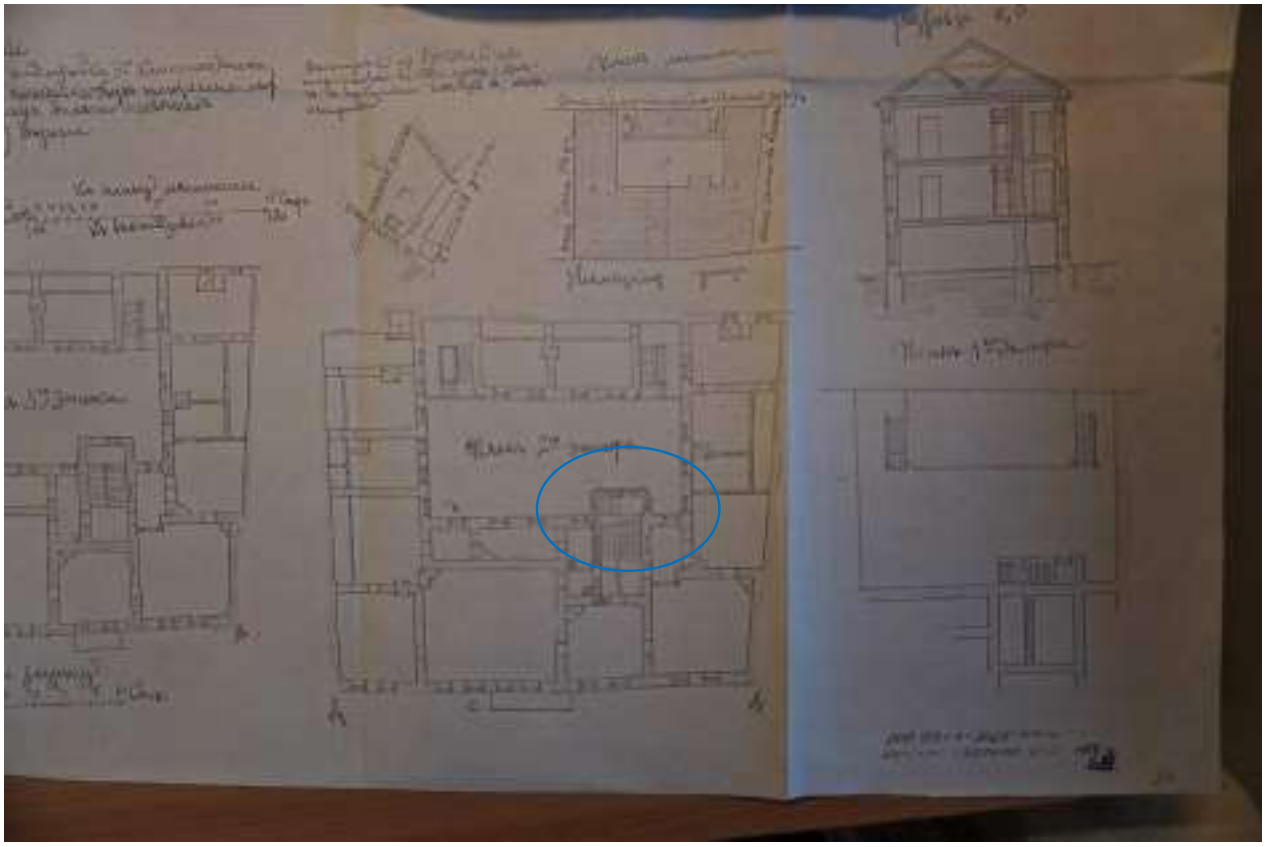
11.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

Šioje posesijoje taip pat stovėjo du atskiri namai, dėl nežinomų priežasčių vadinti „Pragaru ir Gaidžiu“, tokie pavadinimai sutinkami jau XVII a. vid. Nors XVIII a. pab. buvo sujungti į vieną pastatą ir bendrą valdą, tačiau dar XIX a. aptinkama, jog naudotas senasis pavadinimas (kairėje – gaidys, dešinė – pragaras). Pirmosios žinios apie mūrinį namą dešinėje sklypo pusėje siekia XVII a. vid.

XVIII a. vid. pastatai priklausė našlei Jachimovičienei, po jos mirties buvo sudarytas inventorius. Iš jo žinoma, kad po 1748 ir 1749 m. gaisrų pastatai dalinai atstatyti. Kairiojoje dalyje kai kur dar įgriuvusios lubos, taip pat minima medinė patalpa dengta malksnomis, joje duonkepė krosnis, toliau bravoras, virš jo gyvenamos patalpos. Minimi rūsiai, už šulinio vėl rūsys. Dešinėje pusėje minimas penkių skliautuotų patalpų rūsys. Kieme bravoras, šulinys ir dvi skliautuotos patalpos. Šalia nedidelė arklidė. Vartų dešinėje pusėje karčiama – po ja rūsys. Iš čia įskliautuoti laiptai į viršų, skliautuotos patalpos ir antrame aukšte. Tik dalis šių patalpų nebuvo atstatytos po gaisro. 1758-1762 m. pastatas remontuotas, tačiau nėra žinoma kas buvo daryta.

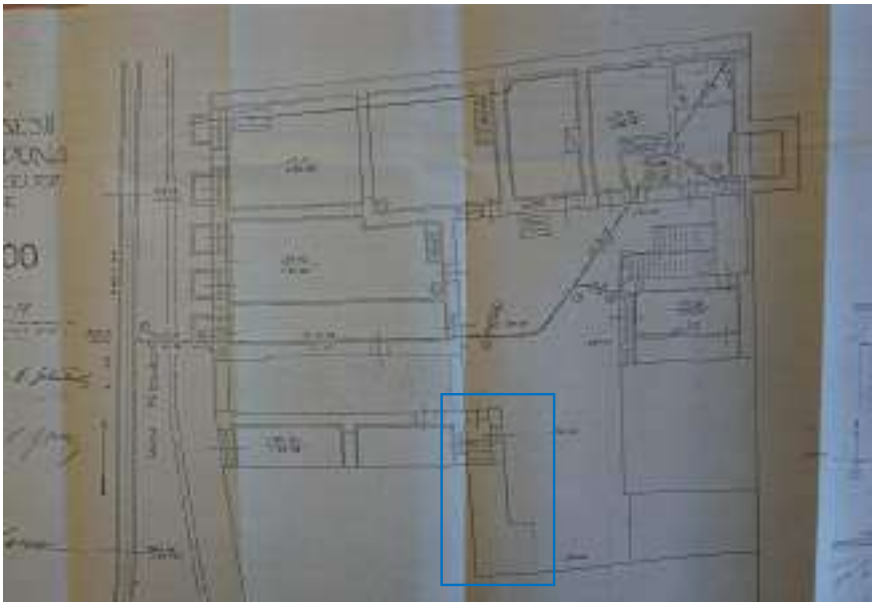
1774 m. Nikodemas Pšemeneckis nuspirko dešinįjį namą, o kiek vėliau 1790 m. ir apgriuvusį kairįjį namą. Per metus laiko suremontavo ir padovanojo žmonai. Pšemenickio palikuonys namus valdė iki XIX a. vid. Pirkimo-pardavimo akte nurodyta, jog namas buvo dviejų aukštų, dengtas čerpėmis, neseniai naujai perstatytas viduje. 1881 m. pastatą įsigijo Gordonų giminė, kurie jį valdė iki II pasaulinio karo. 1881 m. sudarytas Maciulevičiaus projektas, numatė langų ir durų keitimą pirmojo aukšto patalpoje prie vartų. 1890 m. pastatomas trečias aukštas. 1911 m. įrengtas vitrinos, griaunami skliautai pirmame aukšte. Pastato vidaus suplanavimas yra fiksuotas rekonstrukcijų, kanalizacijos įvedimo projektuose (26a, 26b pav.), šiek tiek vizualinės informacijos suteikia ir XX a. I p. nuotraukos, kuriose dalinai matyti buv. Vokiečių g. 26 pastatas (26c, 26d pav.). [44]

11.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

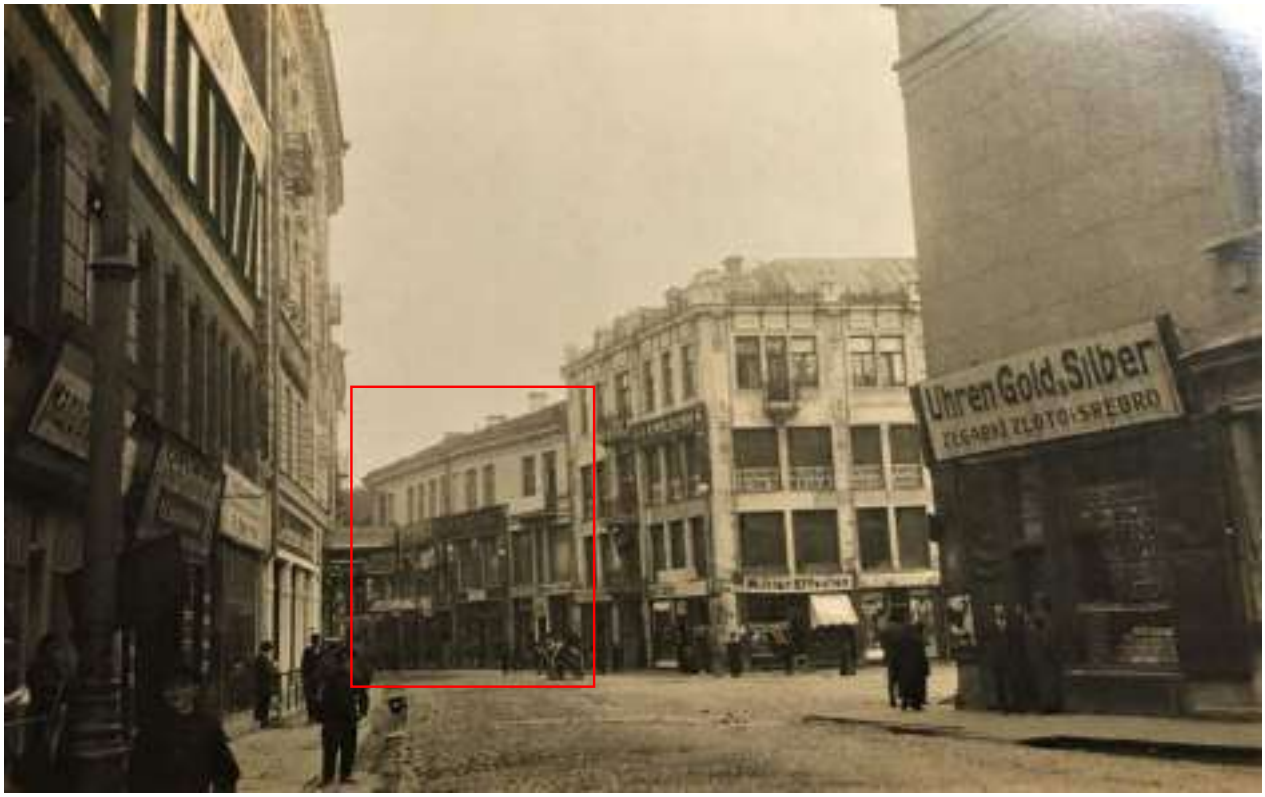

26a pav. Vokiečių g. 26, ištrauka iš 3-ojo aukšto pristatymo projekto XIX a. pab. Vidiniame kieme vaizduota laiptinė, kuri vėliau, panašu buvo rekonstruota ir įgavo XX a. 3 deš. plane pateikiamą vaizdą (26b pav.). Laiptinės vieta ir vėlesnė rekonstrukcija siejama su šurfe nr. 42 rasta struktūra. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 74

[44] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 33-37

26b pav. Ištrauka iš XX a. 3 deš. Kanalizacijos įvedimo projekto, Vokiečių g. 26. Mėlynai pavaizda jau rekonstruota laiptinė vidiniame kieme, kurios rekonstrukcija siejama su šurfe nr. 42 matomais tvarkymo fragmentais. Laiptinės rekonstrukcijos laikas tiksliai nenustatytas, bet manoma, jog turėjo vykti XIX a. pab.-XX a. pr. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 24

26c pav. Vokiečių g. 26, Vilnius, 1915-1916 m. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

26d pav. Vokiečių g. 26 po bombadavimo, Vilnius, 1944 m. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

11.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 26, posesija 384 Šurfas nr. 39
Šurfo nr. 39 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,88 m aukštyje. Po betoninėmis šaligatvio plytelėmis fiksuotas 0,85 m storio smėlio ir skaldos piltinis sluoksnis ir 0,65 m gylyje (Habs 113,25 m aukštyje) atidengtos mūro liekanos. Tyrimai tęsti tik pietvakarinėje šurfo dalyje, kur nuo 0,9 m gylio slūgsojo 0,3 m storio geltono smėlio su pilko grunto intarpais sluoksnis datuojamas XX a. vid. Sluoksnyje aptikti keli XVII a. plokštinių žaliai glazūruotų koklių fragmentai ir puodų ir puodynių šukės. Žemiau tirtas tamsiai pilko grunto su griuvenomis ir akmenis sluoksnis su XVII a. buitine ir statybine keramika: plokštinių žaliai glazūruotų koklių, puodų ir puodynių šukėmis.
Vokiečių g. 26, posesija 384 Šurfas nr. 40
Šurfo nr. 40 dydis 2x2 m – 4 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 114,35 m aukštyje. Pašalinus paviršinius plytelių, geltono smėlio ir juodžemio sluoksnius apie 0,2 m gylyje atidengtos mūro liekanos. Šiauriniame kampe – pastato viduje iki 1 m gylio tirtas piltinis pilko grunto su griuvenomis sluoksnis datuojamas XX a. vid. Pietvakarinėje šurfo dalyje iki 1,3 m gylio tirtas piltinis pilko grunto sluoksnis su griuvenomis ir šiukšlėmis datuojamas XX a. Piltiniuose

sluoksniuose taip pat aptikta žaliai glazūruotų plokštinių koklių, puodų ir puodynių fragmentų būdingų XVII-XVIII a.
Vokiečių g. 26, posesija 384 Šurfas nr. 41
Šurfo nr. 41 dydis 2x2,5 m – 5 m^2. Tirtas žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 114,52 m aukštyje. Mūro liekanos atidengtos 0,5-0,6 m gylyje (Habs 114,1-113,8 m aukštyje). Pietvakarinėje šurfo dalyje nuo 0,8 m gylio po piltiniu XX a. II pusės sluoksniu slūgsojo pilko grunto sluoksnis, kuris pagal aptiktus radinius datuotas XIX a., tačiau jame aptikta ir pavienių ankstyvesnių XVII a. koklių ir puodų šukių. Po šiuo 1,6 m gylyje (Habs 113,0 m aukštyje) atidengtas netašytų akmenų grindinys datuojamas XIX a. Šiaurės rytinėje dalyje, iki 1,6 m gylio tirtas piltinis XXI a. pr. grunto sluoksnis su griuvenomis ir šiukšlėmis.
Vokiečių g. 26, posesija 384 Šurfas nr. 42
Šurfo nr. 42 dydis 2x2 m – 4 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 113,99-114,07 m aukštyje. Pašalinus betonines šaligatvio plyteles fiksuotas iki 0,4 m storio skaldos sluoksnis, po kuriuo 0,4 m gylyje (Habs 113,69 m aukštyje) atidengtos mūro liekanos. Šurfo šiaurės vakariniame pjūvyje 0,5 m gylyje atidengtos dar vieno mūro liekanos, tačiau dėl mažo ploto jos atidengtos iki 0,35 m aukščio. Pietrytinėje šurfo dalyje, iki 1,5 m gylio tirtas piltinis pilko grunto ir griuvenų sluoksnis datuojamas XX a. vid.

11.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 26, posesija 384 **Šurfas nr. 39**
Apibūdinimas. Kairiojo kiemo korpuso laiptinės į rūsį pietinė plytų mūro siena (M1) ir cilindrinio skliauto fragmentas (M2) (**F.39.1-39.2**).
M1. Rūsio laiptinės plytų mūro siena. Atidengtas sienos aukštis vidinėje pusėje – apie 0,40 m, plotis – 0,8 m. Laiptinė orientuota R-V kryptimi. **Plytos.** Raudonos, rausvos, gelsvos, dalis jų – antrinio panaudojimo: 30x?x9/ ?x14x8,5/ 29x?x9/ ?x17x10 cm. Ant pamato viršaus prie skliauto dalies – kelios plytos su išilginėmis braukomis. **Skiedinys** kalkinis, smulkus, viršutinėje dalyje naudotas ir mišrios sudėties cementinis, su žvyro ir pavienių kalkių gabaliukų užpildu, itin kietas.
M2. Laiptinės į rūsį cilindrinio skliauto fragmentas dalinai atidengtas šurfo V sienelėje. Tikėtina, jog šioje vietoje – skliauto kraštas (pradžia). **Plytos:** 31,5x15,5x8 / ?x15x8 cm. **Skiedinys.** Pilkšvas, kalkinis skiedinys su žvyro užpildu. Skliauto vidinėje pusėje išlikęs aptinkavimas.

F.39.1. Laiptinės į rūsį P sienos dalis.

F.39. 2. V sienelėje – rūsio laiptinės skliauto pradžia.

Vokiečių g. 26, posesija 384
Šurfas nr. 40

Apibūdinimas. Akmenų-plytų mūro pamatų M1 ir M2 kampinė dalis (**F.40.1-40.3**).

M1. Kapitalinės sienos pamatas.
Orientuotas R-V kryptimi, struktūros aukštis 1,10-1,20 m, plotis apie 1 m, su bankete 1,05 m. V pusėje mūras surištas su M2 ir suformuoja vidinį kampą.
M1 pamato R pusėje suformuota/primūryta plytų mūro struktūra – sienelė/pamatas/inžinerinė konstrukcija (?). Sumūryta iš 22x?x6/ ?x11x6/ ?x10,5x6/ ?x12x6/ ?x11x6,5 cm dydžio geltonų plytų, rišta cementiniu skiediniu su kalkių gabaliukais. Ant M1 pamato viršaus geltonų plytų ir cementinio skiedinio fragmentai – vėlesnio tvarkymo arba vandentiekio tiesimo metu suformuota atrama (?). R pusėje plytų sienelėje matomas vamzdis. Manytina, kad ši M1 pamato R pusėje esanti plytų mūro struktūra galėjo būti suformuota vandentiekio/kanalizacijos tiesimo metu XX a. 3 deš.
M2. Kapitalinės sienos pamatas.
Orientuotas Š-P kryptimi, struktūros aukštis 50-80 cm, plotis apie 1 m, banketė – per vienos plytos plotį. R pusėje susisieja su M1 ir suformuoja kampą.
M1, M2 plytos gelsvos, rausvos, 30x14x?/ 30x15x7 cm; su įstrižinėmis braukomis 30x?x7,5 cm
M1, M2 siūlės labai plačios: horizontalios 2,5-5,5 cm
M1, M2 skiedinys kalkinis, rupus, labai kietas.

Pamatai M1 ir M2 tarpusavyje surišti, ŠR dalyje suformuoja vidinį kampą, šioje vietoje visas struktūros gylis nepasiektas. P pusėje plytų mūro pamatas formuotas ant masyvių akmenų, tačiau nėra aišku, ar tai buvusio pamato apačia.
Pamatai M1 ir M2 P pusėje ir centrinė dalyje suardyti komunikacijų tiesimo metu.

F.40.1. Vaizdas į gatvės pusę, į P.

F.40.2. Vaizdas iš V pusės.

F.40.3. Vaizdas iš gatvės pusės, iš P.

Vokiečių g. 26, posesija 384
Šurfas nr. 41

Apibūdinimas. Dvi lygiagrečios inžinerinės paskirties kanalo plytų sienelės M1 ir M2, orientuotos R-V kryptimi (**F.41.1-41.4**).

M1. Š sienelė. Vienos plytų eilės storio sienelė.
Plytos. Gelsvos: 28x12,5x6,3/ 28x12,5x6,5 cm.
Skiedinys. Cementinis kietas skiedinys.
Sienelės Š pusė tinkuota kalkiniu itin kietu tinku.
M2. P sienelė. Vienos plytų eilės storio sienelė.
Plytos. Gelsvos: 28x?x6,5/ 25,5x?x6,5/ 25x?x6,5/ 26x?x6,5 cm.
Skiedinys. Cementinis kietas skiedinys.
Vidinis atstumas tarp M1 ir M2 – 64 cm. Abiejų struktūrų apačia nepasiekta.
M1 ir M2 rytų pusėje suardytos komunikacijų tiesimo metu.
Šurfo P pusėje po vamzdžiais suformuotas betoninis darinys – atrama vamzdžiams arba kitos paskirties konstrukcija.
Tarp šios struktūros ir šurfo P sienos, apie 1,65 m gylyje nuo dabartinio paviršiaus, atidengtas akmenų grindinio fragmentas.
Tarp sienelių, lygiagrečiai joms, aptikta metalinė konstrukcija – tvoros arba panašios paskirties konstrukcija. Sudaryta iš 3 cm pločio T ir X formos metalinių strypų.
Tarp Š šurfo sienelės ir Š mūro sienelės aptiktos „armonikos“ tipo metalinės langinės (?).

F.41.1. Vaizdas iš Š pusės.

F.41.2. Vaizdas iš V pusės.

F.41.3. Sienelės mūras.

F.41.4. Vaizdas iš R pusės.

Vokiečių g. 26, posesija 384
Šurfas nr. 42

Apibūdinimas. Dešiniojo kiemo korpuso kapitalinės sienos pamatas (M1). Šildymo sistemos dalis M2. Užmūryta buvusio įėjimo vieta M3 (?) (**F.42.1-42.5**).

M1. Kapitalinės sienos pamatas

Orientuotas Š-P kryptimi ir tęsiasi į abi puses už šurfo ribų. Atidengtas plotis – apie 1,40 m, struktūros aukštis R pusėje 0,7 m. Suformuotas iš pavienių akmenų ir plytų mūro (kiautinės konstrukcijos).

Plytos. Rausvos, gelsvos, antrinio naudojimo: 29x?x5,5/ ?x13,5x6/ 30,5x?x8 cm. R pusėje yra apdegusių plytų. Ant pamato viršaus matosi fragmentiškai išlikusios plytos su braukomis (dydžio nustatyti nebuvo įmanoma).

Skiedinys. Pilkšvas, kalkinis su žvyro užpildu. Vietomis, mūro sienelės paviršiuje, matosi molio intarpai.

M2. Šildymo sistemos dalis. Pamato R pusėje suformuota niša-mūro įgilinimas. Niša formuota ne M1 mūrijimo metu, bet išskobiant jau buvusį suformuotą pamatą. Ši niša 0,7 m aukščio (visas aukštis neatidengtas), 0,65 m pločio ir 0,25 m gylio. Ji užmūryta raudonos spalvos aštriabriaunėmis plytomis, rištomis moliu.

Plytos. 22,5x?x6/ 22x?x6/ 22,5x11x5,5 cm. Niša ir užmūrijimas – šildymo sistemos elementai.

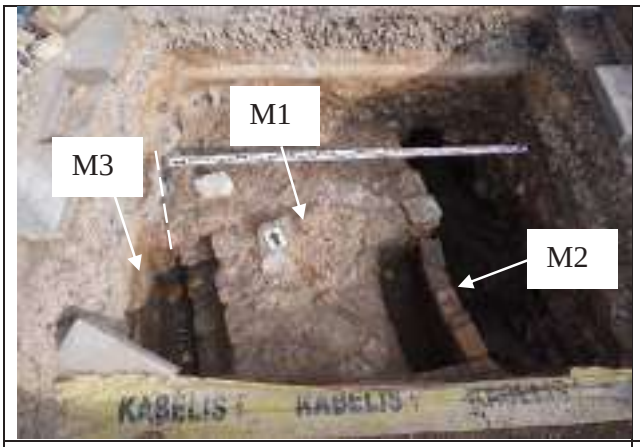
M3. Buvusio įėjimo vieta

Priešingoje pamato M1 pusėje (V pusėje) suformuota vienos plytos pločio pakopa – jos paskirtis nenustatyta. Atidengtas plotis 0,64-56 m, gylis apie 19 cm.

Pakopos plytos. ?x15,5x7 cm.

Gali būti, jog čia būta įėjimo į pastatą, o pakopa performuota. Nes toje pačioje pusėje prie pamato M1 panašiu atstumu kaip ir M2 (t.y. apie 30 cm nuo pakopos) priglaustas kitas mūras M3. Jis matomas

tik šurfo sienelėje. Gali būti, jog šioje vietoje užmūryta buv. įėjimo į pastatą vieta. Šio mūro M3 matomos trys plytų eilės.
Plytos. 27x?x6/ ?x15x5,5 cm dydžio plytos, rištos kalkiniu skiediniu.
Skiedinys. Pilkšvas, kalkinis su žvyro ir pavienių kalkių gabaliukų užpildu.

F.42.1. vaizdas iš P pusės

F.42.2. vaizdas iš V pusės

F.42.3. vaizdas iš R pusės

F.42.4. Šildymo sistemos dalies vaizdas iš Š pusės, viršaus

F.42.5. vaizdas iš R pusės

11.5. Buv. Vokiečių g. 26, posesijos 384 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 39 fiksuota: Kairiojo kiemo korpuso laiptinės į rūsį pietinė plytų mūro siena (M1) ir cilindrinio skliauto fragmentas (M2) (F.39.1-39.2).

Posesijoje, kurioje stovėjo du atskiri namai vadinti „pragaru ir gaidžiu“, minimi jau XVII a. vid. Dešinėje sklypo pusėje buvęs mūrinis namas („pragaras“) minėtas ir XVII a. vid., todėl galima teigti, jog tuo laiku galimai buvo užstatyta ir kairioji sklypo dalis („gaidys“), kurioje rastas laiptinės į rūsį skliauto fragmentas. XVIII a. vid. inventoriuje minimi rūsiai, taip pat žinoma, jog pastatai nukentėjo per gaisrus, tačiau buvo dalinai atstatyti. XVIII a. II p. pastatai remontuoti, o iš XIX a. vid. pardavimo akto paaiškėja, kad pastatas buvo perstatytas viduje (nors nėra aišku, koks ir kur perstatymas vykdytas). **Datavimas:** Preliminariai datuojama XVII II p.-XVIII a. I p. Remontuota XIX a. pab.-XX a. pr.

2. Šurfe nr. 40 fiksuota: Akmenų-plytų mūro pamatų M1 ir M2 kampinė dalis (F.40.1-40.3).

Šioje sklypo dalyje mūrinis namas minimas jau XVII a. vid., o po XVIII a. vid. gaisrų dalinai remontuotas, XVIII a. II p. naujai sutvarkytas, XIX a. pab. rekonstruotas. **Datavimas:** M1 ir M2 pamatai tarpusavyje susiję, vienalaikiai – buvusio užstatymo kapitalinių sienų pamatinės konstrukcijos – datuojamos XVII a. II p.-XVIII a. I p. Geltonų plytų mūras prišlietas iš gatvės pusės – XX a. I p. inžinerinė konstrukcija.

3. Šurfe nr. 41 fiksuota: Dvi lygiagrečios inžinerinės paskirties kanalo plytų sienelės M1 ir M2, orientuotos R-V kryptimi (F.41.1-41.4).

Vertinant statybines medžiagas ir XX a. 3 deš. kanalizacijos įrengimo projektus, ši struktūra gali būti siejama su kanalizacijos įrengimu. Projektuose vaizduojamas išilgai gatvės įrengiamas nuotekų (?) tunelis. Jo plotis nurodytas – 0,6 m – atitinka atstumą tarp rastųjų sienelių. Galima ir kita versija – ši struktūra galėjo būti susijusi su perstatytų vartų dalimi. **Datavimas:** M1, M2 – XX a. I p., grindinys archeologų datuojamas XIX a.

4. Šurfe nr. 42 fiksuota: Dešiniojo kiemo korpuso kapitalinės sienos pamatas (M1). Šildymo sistemos dalis M2. Užmūryta buvusio įėjimo vieta M3 (?) (F.42.1-42.5).

Šioje vietoje V pamato pusėje greičiausiai buvo įėjimas į pirmo aukšto patalpas. Remiantis istoriniais duomenimis, 1890 m., užstatytas trečias aukštas. Ši pastato rekonstrukcija turėjo būti įgyvendinta pagal projektą, kuris parengtas pagal 1875 m. planą. Jame vaizduojama U plano laiptinė, nesisiejanti su dešiniuoju kiemo korpusu (26a pav.). Tačiau XX a. 3 deš. kanalizacijos bei vandentiekio įrengimo brėžiniuose (26b pav.) vaizduojama laiptinė susisiejanti su dešiniuoju kiemo korpusu. Todėl buvęs įėjimas pakeistas, ko gero, dėl šios priežasties teko keisti ir krosnies vietą. Šie pokyčiai siejami su Gordonų gimine, įsigijusia namą 1881 m. **Datavimas:** Pastato pamatas M1 datuojamas preliminariai XVIII a. II p.; M2 ir M3 suformuoti XIX pab.-XX a. pr.

Apibendrinimas.

Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais: vienalaikiai **XVII a. II p. – XVIII a. I p.** pastatų fragmentai (šurfuose nr. 39, 40) ir inžinerinė **XX a. 3 deš.** struktūra (šurfas nr. 41).

12. Buv. Vokiečių g. 28, posesija 385 (šurfai nr. 5, 43, 44, perkasa nr. 5)

Pav. Buv. Vokiečių g. 28 namo vieta sutapatinta su esama situacija.

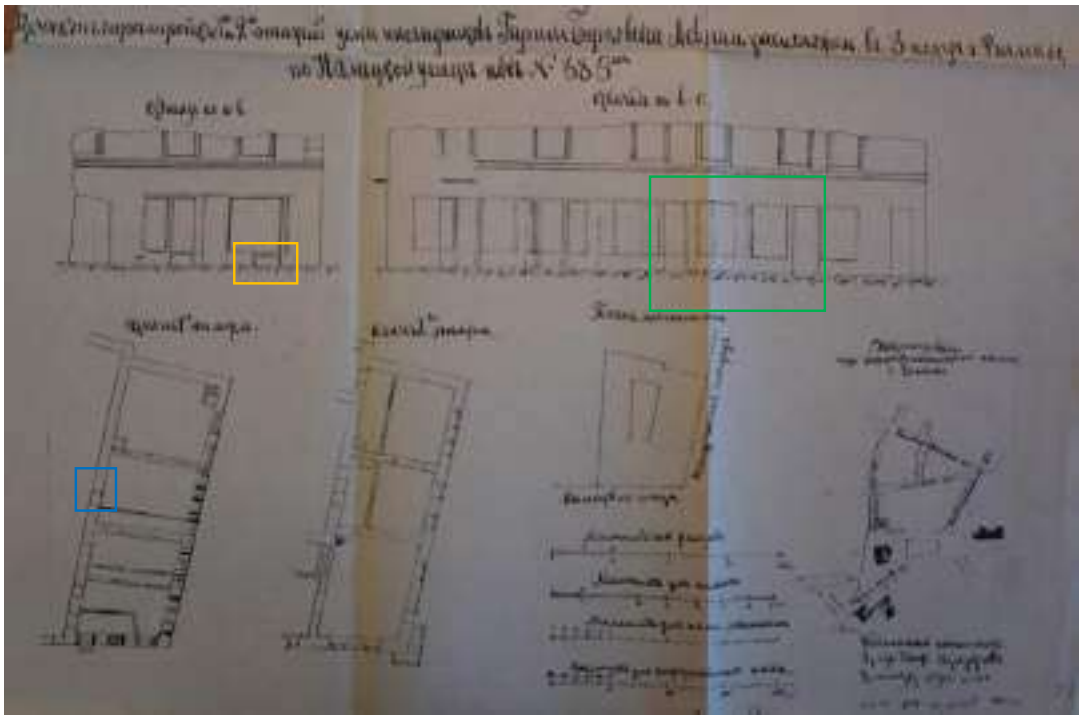
12.1. Istorinių rašytinių šaltinių duomenys

Nuo XVIII a. vid. šiame sklype buvęs pastatas vadintas Rojumi. Žinoma, kad XVII a. čia stovėjo mūrinis pastatas, kuris priklausė Vilniaus tarėjui ir raštininkui S. Petrovičiui. XVIII a. vid. pastatas sudegė, ir neatstatyto pastato pardavimo akte nurodoma, kad į pastatą buvo patenkama iš Vokiečių g. pusės, iš Rinkos (rotušės) pusės pirmo aukšto patalpose rūsyje buvo karčiama, į ją patenkama iš gatvės. Kampinėje dalyje duonos parduotuvė, kampinėje patalpoje grūdų saugykla. Čia įgriuvę skliautai. Antra karčiama vartų kairėje, čia rūsiuose įgriuvę skliautai, o pirmame aukšte paremti. Sklypo gale visos patalpos sugriuvusios. Į antrą aukštą patenkama išorės laiptais. Šiuo laiku pastatas buvo 3 aukštų. 1759 m. vykdyta sugriuvusio pastato rekonstrukcija, o prie apmokėtų darbų minimi ir tinkuoti rūsiai.

1878 m. ir 1888 m. buvo rengti, bet vėliau beveik neįgyvendinti keli rekonstrukcijos projektai, susiję su skliautų išgriovimu, balkonų, metalinių galerijų bei angų dydžių pakeitimu. Žinoma ir tai, kad iki 1888 m. buvo įrengtas ketvirtas mansardinis aukštas. 1910 m. Prozorovas projektavo naujus balkonus ir didino pirmo aukšto langus, tad tai patvirtina, kad ankstesni projektai nebuvo įgyvendinti, tačiau pažymima, kad šiuo laiku pirmajame aukšte nebebuvo skliautų. Tam tikri buvusio pastato eksterjero

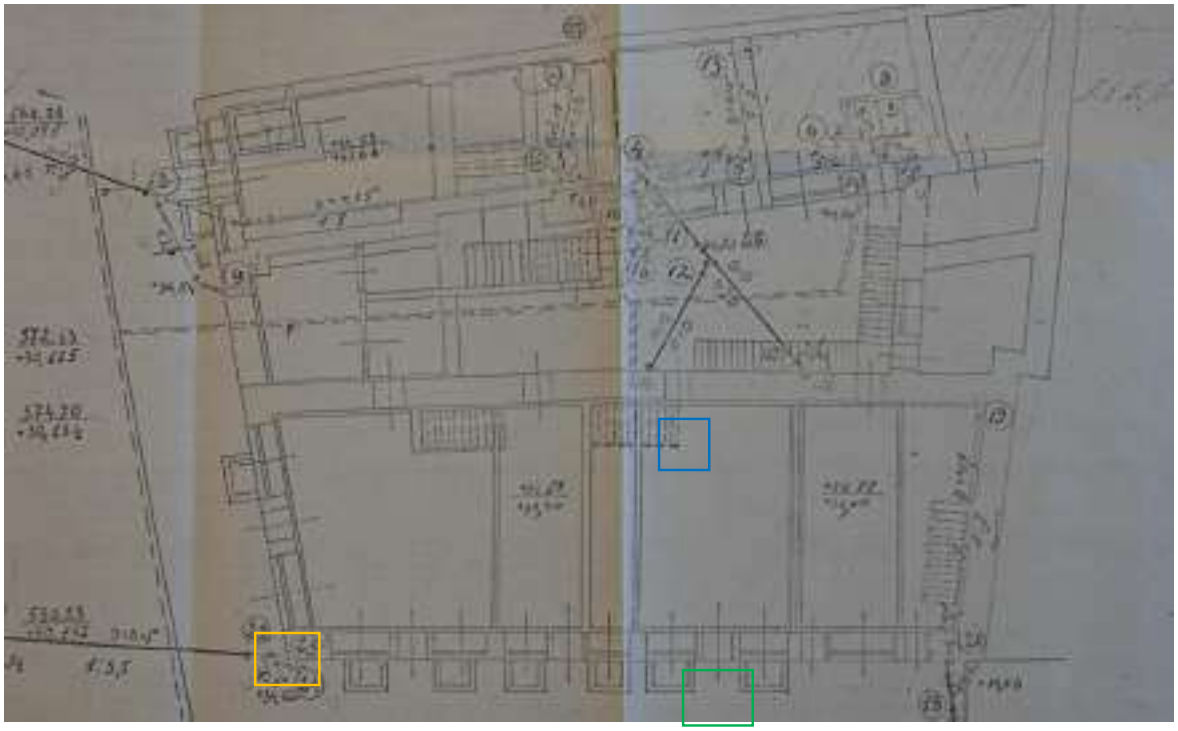
sprendiniai bei vidaus suplanavimas yra fiksuotas rekonstrukcijų, kanalizacijos įvedimo projektuose (28a, 28b pav.), tuo tarpu XX a. I p. nuotraukose gerai matomas pagrindinis pastato fasadas iki sugriovimo ir buvę nuostoliai po bombardavimo (28c, 28d pav.). [45]

12.2. Istorinė ikonografinė medžiaga: fotografijos ir planai

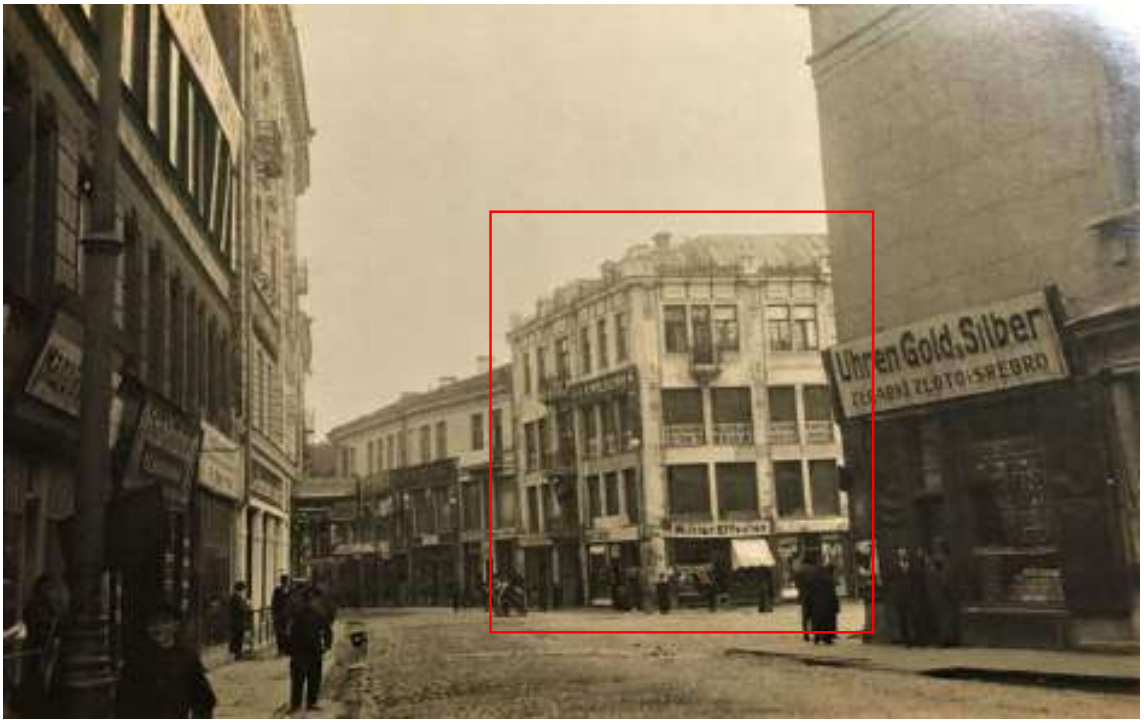

28a pav. Vokiečių g. 28, ištrauka iš 1911 m. projekto, kuriuo suprojektuota pakeisti pirmojo aukšto angas. Panašu, jog projektuotos vitrinos su įėjimais į vidų ir vienas iš žaliai žymėtų įėjimų, galimai susijęs su šurfo nr. 5 struktūra. Ties Vokiečių g. ir Rotušės a. sankirta, namo kampe po langu, geltonai pažymėtas plane vaizduotas švieslangis – galimai šurfe nr. 44 rasto fragmeto vieta. Mėlynai žymėta apytikslė šurfo nr. 43 vieta, kurioje nurodytas įėjimas į pastato vidų, tačiau kitaip nei vėleniame plane, šioje vietoje iš kiemo nevaizduojami laiptai. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7655, l. 79

[45] VAA: Dambrauskaitė T., Muziejaus gatvės kapitalinis remontas. Istoriniai tyrimai, 1987 m., I t., F. 1019, ap. 11, b. 7654, l. 37-38

28b pav. Ištrauka iš XX a. 3 deš. Kanalizacijos įrengimo plano. ***Geltonai*** *pažymėta vieta kur nebevaizduojama šviesduobė-buvusio šviesłangio vieta, kuri rodoma 1911 m. projekte. Tikėtina, kad kanalizacijos įvedimo metu, egzistavęs šviesłangis buvo užmūrytas ir šis užmūrijimo fragmentas rastas šurfe nr. 44.* ***Žaliai*** *pažymėta apytikslė šurfe nr. 5 rasto įėjimo vieta.* ***Mėlynai*** *žymima šurfe nr. 43 rasto pamato fragmento vieta. Planas paimtas iš VAA, F. 1019, ap. 11, b. 7656, l. 26*

28c pav. Raudonai pažymėtas buv. Vokiečių g. 28, 1915-1916 m. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

28d pav. Vokiečių g. 28, po bombardavimo, Vilnius, 1944 m., fot. J. Bulhak. Prieiga internete: Lietuva senose fotografijose, https://www.facebook.com/senosfotografijos

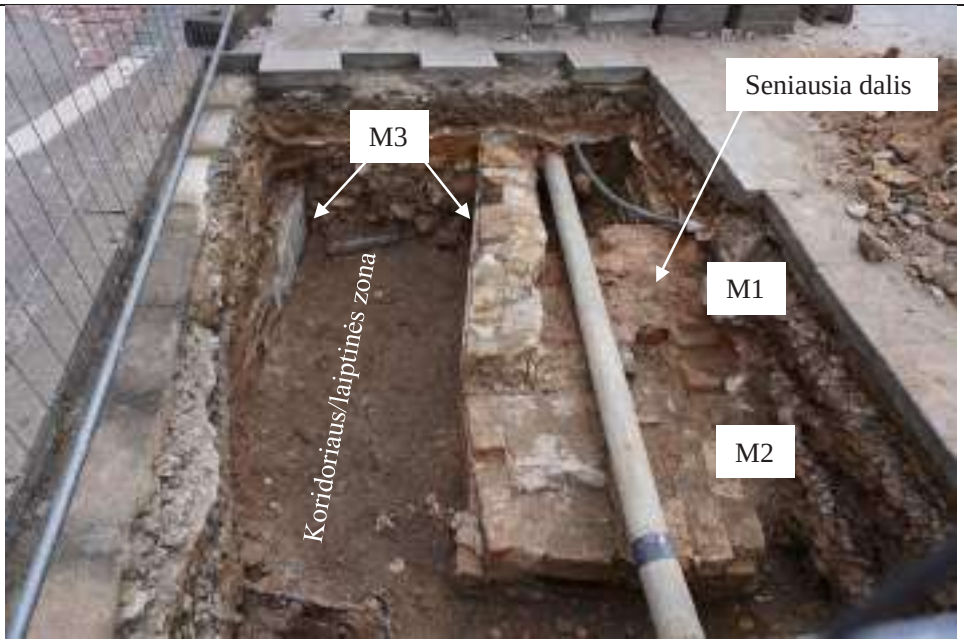
12.3. Archeologinių tyrimų 2021 m. duomenys

Vokiečių g. 28, posesija 385 Šurfas nr. 5
Šurfo nr. 5 dydis 2x2,5 m – 5 m^2. Šioje vietoje paviršius grįstas betoninėmis šaligatvio plytelėmis, buvo Habs 114,14-114,24 m aukštyje. Iki 0,4 m storio piltiniai sijoto žvyro ir skaldos sluoksniai, o žemiau jų visame šurfo plote tirtas griuvenų sluoksnis suformuotas XX a. vid. – pastatų griovimo metu. Šurfas pateko į buvusio pastato vidų – po piltiniais sluoksniais 0,3 m gylyje (Habs 113,92 m aukščio) atidengtos dviejų tinkuotų vidinių sienų dalys.
Vokiečių g. 28, posesija 385 Šurfas nr. 43
Šurfo nr. 43 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 114,15 m aukštyje. Pašalinus betonines plyteles fiksuotas iki 0,5 m storio skaldos sluoksnis, po kuriuo atidengtos mūro liekanos. Tiek į pietryčius, tiek į šiaurės vakarus nuo mūro iki 1,6 gylio fiksuotas piltinis pilko grunto sluoksnis su griuvenomis datuojamas XX a. vid. Pietrytinėje šurfo dalyje sluoksnyje buvo kur kas daugiau griuvenų be metalinio statybinio laužo, kuriame aptikta ir keletas XVII a. žaliai glazūruotų koklių, puodų ir puodynių fragmentų.
Vokiečių g. 28, posesija 385 Šurfas nr. 44
Šurfo nr. 44 dydis 2x3 m – 6 m^2. Tirtas dalinai šaligatvio vietoje, dalinai žaliojoje zonoje, kur žemės paviršius buvo Habs 114,48-114,59 m aukštyje. Po paviršiniais plytelių, smėlio ir juodžemio

sluoksniais nuo 0,2 m iki 1,2 m gylio visame šurfo plote tirti piltinis pilko grunto ir geltono smėlio XX a. vid. – XXI a. pr. sluoksnis, suformuoti atliekant aplinkos tvarkybos darbus ir tiesiant inžinerinius tinklus. Mūras atidengtas 0,55 m gylyje (Habs 114,08 m aukštyje) iki 0,95 m aukščio. Vakariniame šurfo kampe nuo 1,3 m gylio slūgsojo 0,4 m storio piltinio geltono smėlio sluoksnis be radinių, žemiau radinių taip pat neaptikta.
Vokiečių g. 28, posesija 385 Perkasa nr. 5
Perkasos nr. 5 dydis 4x6 m – 24 m^2. Tirtas šaligatvio vietoje, kur žemės paviršius buvo Habs 114,05-114,25 m aukštyje. Pašalinus betonines plyteles ir paviršinius skaldos ir smėlio sluoksnius visoje perkasoje, iki 2,3 m gylio, tirtas piltinis griuvenų ir pilko grunto sluoksnis datuojamas XX a. vid. – pastatų sugriovimo laikotarpiu. Sluoksnyje aptikta XVII-XVIII a. plokštinių žaliai glazūruotų koklių, puodų ir puodynių fragmentų. Piltiniuose sluoksniuose atidengtos dviejų mūrų liekanos. Pirmasis atidengtas 0,9 m gylyje, tęsėsi už pietrytinio perkasos pjūvio, mūro apačia nepasiekta. Antrasis mūras atidengtas pietvakarinėje perkasos dalyje 1,45 m gylyje (Habs 112,74 m aukštyje).

12.4. Atidengtų mūrų natūros duomenys

Vokiečių g. 28, posesija 385 **Šurfas nr.5**
Apibūdinimas. Vieno iš įėjimų į pastatą vieta iš Rotušės pusės – koridoriaus arba laiptinės vieta (**F.5.1-5.5**). Aptiktos dalys: pastato pamato dalis (M1, M2), koridoriaus/laiptinės zonos sienų dalys (M3).
M1, M2. Bendras plytų mūro pamato storis – 145 cm. Mūras nevientisas. Seniausioje dalyje (**M1**) mūryta iš raudonos spalvos naudojimo **plytų**: 30x15,5x? / 30x14x9,5 / ?x?x10 / ?x14x9,5 cm. Siūlės tarp plytų – 1,5-2 cm. **Skiedinys** kalkinis. Vakarinė pamato dalis (**M2**) – vėlyvesnė. **Plytos** geltonos spalvos, aštriabriaunės: 27x13x6,5 / 23x?x7 / 24x11x5,5 cm. Skiedinys kalkinis.
M3. Laiptinės/koridoriaus zonos plotis – 90 cm, išplatėjantis V kryptimi. Sienos mūrytos geltonos spalvos, aštriabriaunėmis plytomis. Tinkuotos ir rištos dviejų rūšių skiediniais: kalkiniu bei mišrios sudėties cementiniu skiediniu.

F.45.1. Pamatas ir laiptinės/koridoriaus zona. Vaizdas iš ŠV.

F.45.2. Laiptinės/koridoriaus vaizdas iš V.

F.45.3. Sienelės tinkuotos ir remontuotos.

F.45.4. Vaizdas iš viršaus.

F.45.5. Sienelės tinkuotos ir remontuotos.

Vokiečių g. 28, posesija 385
Šurfas nr.43

Apibūdinimas. Išilginio ir skersinio pamatų dalys M1 ir M2 (**F.43.1-43.4**).

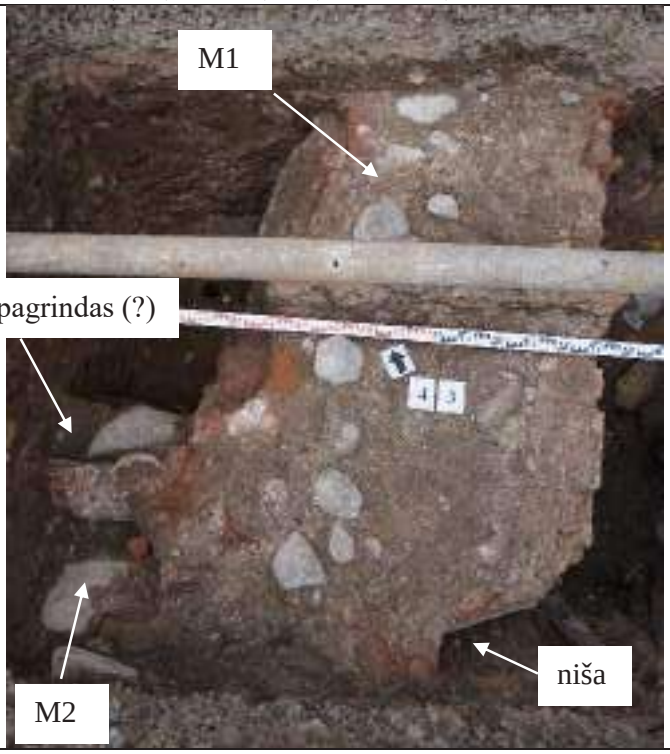
M1. Akmenų-plytų mūro pamato dalis.

Jos plotis – apie 1,2 m, visas aukštis neatidengtas. PR sienos pusėje – pastato vidaus patalpa, buvęs rūsys. Sienoje išlikusi metalinės sijos dalis – perdangos rekonstrukcijos elementas. Išlikusios dviejų standartų sijų liekanos: mūre – 20x9 cm pločio, greta mūro – 13,5x6 cm dydžio. Siena iš vidaus apmūryta. Metalinės sijos kairėje – nišos (švieslangio arba durų angos) angokraštis. Ties kampu angokraštis suapvalintas. Nišos gylis – apie 0,42 m, vidus tinkuotas.

Plytos. Raudonos spalvos: 30,5x?x9/ ?x15x9/ ?x15x10 cm. Remontuota naudojant gelsvas 24x12x6/ 24x?x6 cm dydžio plytas. Išorinėje sienos dalyje – daugiausia plytų duženos ir pusplytės: ?x14,5x9 cm.

Skiedinys. Išorinė dalis **–** rupus, nevientisos spalvos, kalkinis su pavieniais kalkių gabaliukais
Vidinis sienos tūris užpildytas rupiu kalkiniu skiediniu su žvyro užpildu bei akmenimis.

M2. Akmenų-plytų mūro pamato dalis.
Formuotas iš akmenų ir plytų.
Plytos. Raudonos, rausvos ?x13,5x8,5/ ?x13,5x8,5/ ?x13x8,5 cm.

F.43.1. Vaizdas iš P pusės.

F.43.5. Vaizdas iš R pusės.

F.43.2. Vaizdas iš R pusės.

F.43.4. M1 ir M2 sandūra iš Š pusės.

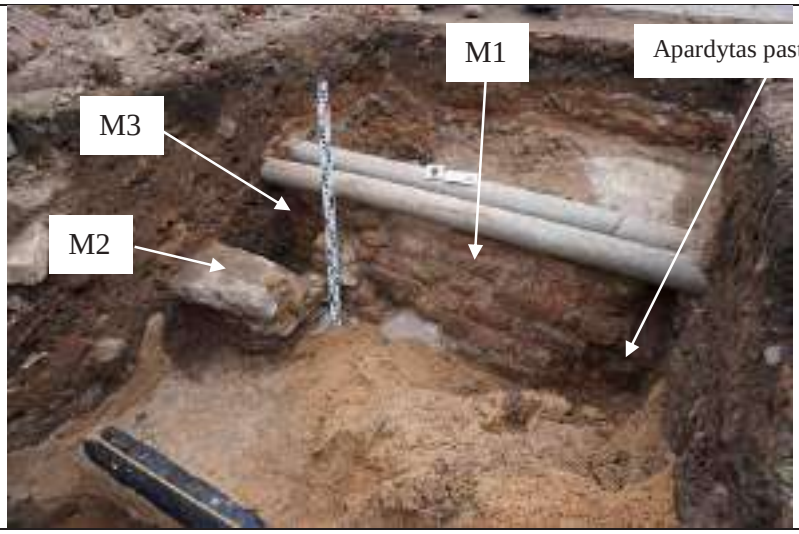
Vokiečių g. 28, posesija 385

Šurfas nr.44

Apibūdinimas. Pastato pamato dalis (M1), šviesduobės dalis (M2), švieslangio užmūrijimas (M3) (**F.44.1-44.3**)

M1. Plytų ir pavienių akmenų mūro pamato storis – daugiau nei 115 cm. Ties R šurfo sienele mūras apardytas, galimai, tai pastato kampinė dalis. Mūro viršus padengtas betono sluoksniu.
Plytos. P mūro išklotinėje plytos įvairių dydžių, rausvos, rusvos ar ryškiai oranžinės spalvos, daug antrinio naudojimo plytų. Matmenys: 30x?x10,5 / ?x?x10 / ?x?x9,5 cm, angokraštis remontuotas plytomis: 26,5x?x5 / 26,5x?x7,5 / ?x12x5 / ?x13x7 cm. Siūlės labai plačios – iki 3 cm.

M2. Pamato M1 vakarinėje pusėje primūryta šviesduobė su nuožulnia sienele. Visas jos plotis neatidengtas (daugiau nei 45 cm); aukštis nuo palangės iki viršaus – 70 cm.
Plytos: 24x?x7,5 / 27x13x? / ?x13x7 cm, rištos cementiniu skiediniu. Šviesduobė tinkuota cementiniu skiediniu.
M3. Švieslangio užmūrijimas aštriabriaunėmis geltonos spalvos plytomis: 22x11x6,2 / 22x?x6,2 cm; rištos cementiniu skiediniu.

F.44.1. Pastato pamato, šviesduobės dalys. Vaizdas iš P.

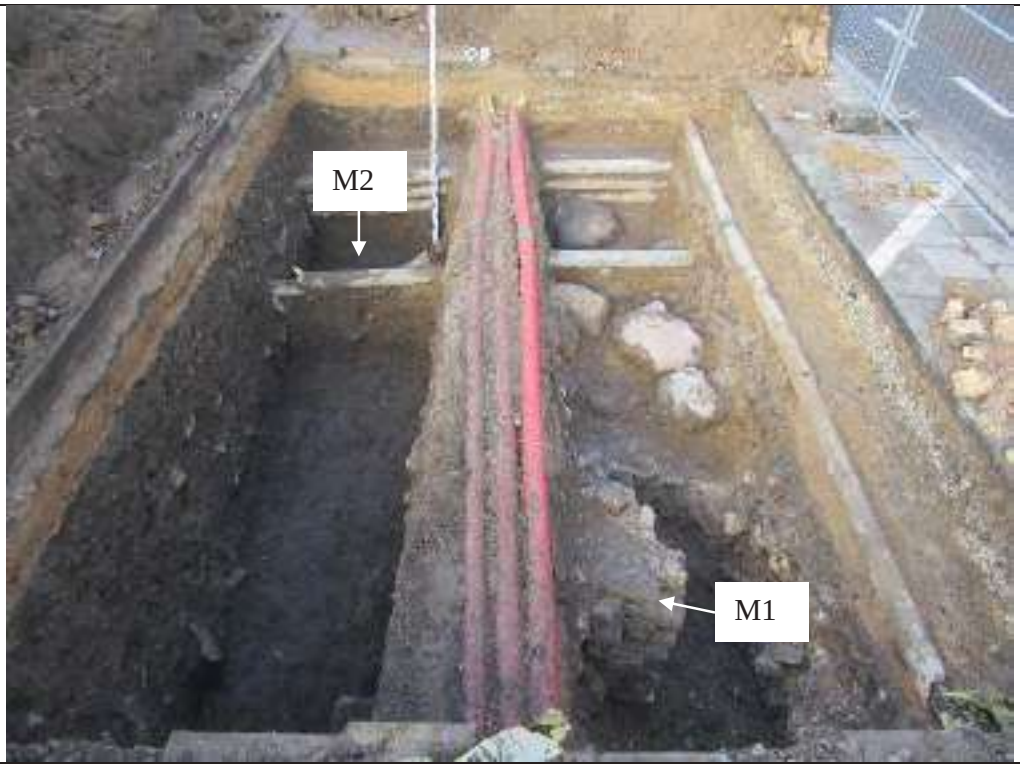
	
F.44.2. Šviesduobė	*F.44.3. Švieslangio užmūrijimas*

Vokiečių g. 28, posesija 385
Perkasa nr.5

Apibūdinimas. Nenustatytos paskirties pamatų dalys M1 ir M2 (**F.P5.1-P5.6**).

M1 parametrai.
Plytų mūro pamato fragmentas virš kurio įrengta komunikacijų trasa. Pamatas matomas po kabeliais iš P ir Š pusių. Š dalyje, mūras apgriautas, išjudintas.
P dalyje pamato ilgis – 1,12 m.
Plytos. P struktūros dalyje – geltonos: 27x?x6,5/ 27x?x6,5/ ?x13x6,5/ ?x10x5 cm. Mūrijimo būdas – eilė ilginių, eilė trumpinių. Š dalyje – geltonos: ?x14x6/ ?x13,5x7/ ?x14x7 cm.
Siūlės. P dalyje **–** horizontalios: 2-3,5 cm**,** vertikalios: 0,5-2 cm.
Skiedinys. Balkšvas kalkinis skiedinys su smėlio užpildu.

M2 parametrai
Perkasos V dalyje, po kabeliais fragmentiškai išlikęs, suardytas akmenų-plytų mūro pamatas, tikėtina buvęs orientuotas Š-P kryptimis. Fragmento plotis – apie 0,8 m, ilgis – apie 0,6 m. Galimai tai – dviejų laikotarpių mūrinys.
Plytos suardytos, matmenys nepamatuojami.
Skiedinys. Kalkinis skiedinys.

F.P5.1. Perkasos vaizdas iš R pusės.

F.P5.2. M1 vaizdas iš Š pusės.

F.P5.3. M1 vaizdas iš P pusės.

F.P5.4. M1 vaizdas iš P pusės.

F.P5.5. M2 vaizdas iš P pusės.

F.P5.6. M2 fragmentas iš arti.

12.5. Buv. Vokiečių g. 28, posesijos 385 tyrimų rezultatai

1. Šurfe nr. 5 fiksuota: Vieno iš įėjimų į pastatą vieta iš Rotušės pusės – koridoriaus arba laiptinės vieta (F.5.1-5.5). Aptiktos dalys: pastato pamato dalis (M1, M2), koridoriaus/laiptinės zonos sienų dalys (M3).

Rasta 1-ojo aukšto įėjimo dalis iš rotušės aikštės pusės. XVIII a. II p. po gaisro padarytų nuostolių vykdyta rekonstrukcija, kuri pasak istorinių duomenų kainavo pakankamai daug, tačiau čia taip pat nurodyta, jog nuniokoto namo išlikusios dalys buvo panaudotos, todėl M1 gali būti jau nuo XVII a. žinomo pastato pamato fragmentas – sienos dalis. XX a. I p. planuose matyti, kad iš Rotušės a. pusės buvo įėjimai į pastato vidų (28a, 28b pav.). **Datavimas: M1** – XVI–XVII a. I p.; **M3** – XVIII a. II p.–XIX a. I p.; **M2 –** remontuota XX a. 3 deš.

2. Šurfe nr. 43 fiksuota: Išilginio ir skersinio pamatų dalys M1 ir M2 (F.43.1-43.4).

Gali būti, kad šios pamatų dalys priklausė jau nuo XVII a. žinomam pastatui (savininkas tuomet buvo miesto tarėjas-raštininkas S. Petrovičius). Istoriniai duomenys byloja, kad XVIII a. vid. pastatas labai nukentėjo: sklypo gale patalpos sugriautos, pastato rūsiai įgriuvę. Taip pat žinoma, kad būta išorinės laiptinės į 2 aukšto patalpas. 1759 m. vyko plataus masto rekonstrukcija, kuomet buvo remontuoti ir rūsiai – tinkuojami. **Datavimas:** abi dalys vienalaikės ir datuojamos XVI a.-XVII a. I p., remontuota XX a. pr.

3. Šurfe nr. 44 fiksuota: Pastato pamato dalis (M1), šviesduobės dalis (M2), švieslangio užmūrijimas (M3) (F.44.1-44.3).

Pamatas sietinas su nuo XVII a. žinomu šioje vietoje stovėjusiu mūriniu pastatu, vad. „rojumi“. Švieslangio/šviesduobės tvarkymas susijęs su 1911 m. projekto įgyvendinimu, kurio metu rekonstruotos pirmo aukšto angos, 1911 m. projekte žymėta švieslangio vieta atitinka rasto švieslangio vietą (28a pav.). Švieslangio užmūrijimas, sprendžiant pagal naudotas medžiagas, susijęs su XX a. 3 deš. kanalizacijos įrengimu (28b pav.). **Datavimas: M1** – XVII a. I p.; **M2** ir **M3** – XX a. I p.

4. Perkasoje nr. 5 fiksuota: Nenustatytos paskirties pamatų dalys M1 ir M2 (F.P5.1-P5.6).

Sąsajos su istoriniais rašytiniais šaltiniais nenustatytos. **Datavimas: M1 -** XIX a. pab.-XX a. pr., M2 – ant ankstyvesnės dalies užmūrytas XIX a. pab.-XX a. pr. mūrinys.

Apibendrinimas.

Posesijos ribose išskirtas vienas pastatas, stovėjęs šonu į rotušę. XVII a. minimas namo savininkas, miesto tarėjas-raštininkas S. Petrovičius. Išskirti mažiausiai du namo rekonstrukcijų etapai: XVIII a. II p. bei XIX a. pab. arba XX a. pr.

Ankstyviausiam laikotarpiui, **XVI – XVII a.**, priskirti pamatų ir laiptinės elementai (šurfuose nr. 5, 43,44). Turimos šio pastato fotografijos, darytos prieš ir po sugriovimo, rodo, kad **XIX a. pab. arba XX a. pr.** buvo vykdyta didelė renovacija – langų angos stipriai didintos, perdangos stiprintos arba perdarytos metalinių sijų pagalba.

XIX a. pab.-XX a. I p. laikotarpiui priskirtos kairiojo kiemo korpuso pamatų liekanos (perkasa nr.5).

IŠVADOS. APIBENDRINIMAI

Pirmojo etapo žvalgomųjų tyrimų rezultatai parodė, kad sunaikintame Vokiečių g. užstatymo plote iki šiol yra gausiai išlikę apardytų pastatų liekanų – pastatų, stovėjusių iki 1944 m. bombardavimo ir galutinai baigtų griauti XX a. 6 deš. pabaigoje, požeminių dalių. Tyrimų metu ištirti 44 šurfai ir 6 perkasos. Jų bendras plotas 338 m^2. Tik penkiuose tirtuose šurfuose (Nr. 3, 11, 20, 22, 24, 32) ir vienoje perkasoje (Nr. 3) statinių liekanų neaptikta. Mūro konstrukcijų paviršius buvo stebimas iškart po paviršiniu gruntu – 0,15-0,7 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Tirti plotai suskirstyti pagal istorinių posesijų ribas (viso 12 posesijų), ir tokia tvarka pateikti tyrimų rezultatai kiekvienoje posesijoje.

Dėl tyrimų metodikos fragmentiško pobūdžio kol kas nėra galimybių nustatyti tikslaus išlikusių mūrinių konstrukcijų intensyvumo ir galutinai atlikti chronologinę užstatymo rekonstrukciją. Tokiam tikslui pasiekti reikalingi detalesni tyrimai. Tačiau šie natūros tyrimų rezultatai visgi didele dalimi patvirtino ir papildė iki šiol turimas žinias apie istorinę-architektūrinę gatvės užstatymo raidą.

1. Išsiaiškinta, kad išlikusios architektūros natūros faktinių duomenų visuma su nežymiomis išimtimis sutampa su kartografiniais ir kitais vaizduojamaisiais šaltiniais, sudarytais prieškario laikotarpiu: 1939 m. Vilniaus planu bei XX a. 3-4 deš. vandentiekio ir kanalizacijos įvedimo projektiniais brėžiniais. Išaiškėjo, kad šie šaltiniai yra tikslūs, atvaizduojantys realią prieškario užstatymo situaciją – atidengtų pamatų perimetro linijos, kryptys ir netgi smulkesnių elementų, tokių kaip atskirų patalpų, laiptinių, šviesliangių vietos, sutampa su turimais grafiniais vaizdais. Tam tikrais atvejais buvo atsektos konkrečių architektūrinių elementų paralelės su turimomis fotografijomis. Planigrafinių šaltinių netikslumai ar neatitikimai pastebėti tik kai kurių posesijų zonose (žr. brėž. 1 priede): posesijoje 376 (šr. 9), posesijoje 382 (šr. 32, 33), posesijoje 385 (šr. 5, 44, perkasoje 5).
2. Tyrimais pasitvirtino Vokiečių gatvės istorinės raidos ypatybė – užstatymo tęstinumo bruožas, kuris atpažįstamas pagal užfiksuotą pastatų pamatų chronologinį daugiasluoksniškumą. Tokiu būdu patvirtintas vienas svarbiausių urbanistinės struktūros bruožų ir tuo pačiu Vokiečių gatvės reikšmė ir svarba. Beveik visais atvejais išskirta įvairių pamatų dalių ir elementų sandūrų, perstatymų ir rekonstrukcijos žymių, bylojančių apie plačiai žinomą faktą, kad istorijos bėgyje tas pats namas galėjo būti perstatomas ir pertvarkomas daug kartų, tam tikslui panaudojant prieš tai stovėjusio statinio dalis ir pakartotinai panaudojant tinkamas statybines medžiagas.

3. Šio, pirmojo etapo, architektūros natūros tyrimais posesijų ribų kaitos[46] raida nenustatyta. Tačiau šurfuose nr. 4, 19, 26 aptikta to paties laikotarpio pastatų pamatų (sienų) sandūrų, bylojančių apie buvusias ribas tarp posesijų. Vykusį posesijų ribų kaitos procesą rodo ir natūroje stebėtos skirtingo laiko pamatų sandūros ir pamatų sutvirtinimai/pastorinimai. Tikslesnė p**osesijų ribų kaitos bruožo analizė** bus galima tik išsamesnių tyrimų etapo metu.
4. Atidengtų pamatų ties gatvės riba padėtis, jų išsidėstymas vienas kito atžvilgiu teikia galimybę identifikuoti buvusią ŠR Vokiečių g. **„raudonąją“ gatvės liniją,** kuri skirtingais laikotarpiais išliko daugmaž stabili, susiformavusi nuo XVI a. nekito arba kito nežymiai. **Vokiečių g. dalyje** tiksli gatvės linija aptikta šurfuose nr. 2, 15, 16, 17, 19, 23, 28, 30, 36, 40, 44.
5. Vertinant mūrų sandarą, nustatyti šie bruožai:

5.1. XVI-XVII a. I p. laikotarpiui priskirtuose mūrų fragmentuose naudotos kokybiškos statybinės medžiagos, reguliarus, tvarkingas plytų ir akmenų rišimas; sienų dalys vėlesniais pastatų perstatymo laikotarpiais tapusios jų pamatinėmis dalimis;

5.2. Nuo XVII a. II p. pastebėta didėjanti naudotų plytų įvairovė, t.y. naudotos ne tik atitinkamam laikotarpiui būdingų dydžių plytos, bet nemaža dalimi mūro fragmentuose fiksuotos antrinio naudojimo plytos, mūrijama nesilaikant aiškios sistemos. Didžioji dalis visame tyrimų plote rastų ir identifikuotų mūrų struktūrų priskirtos XVII a. II p.-XVIII a. II p. laikotarpiui, kuriam būdinga pastaroji tendencija. Tai siejama su karų bei ypač XVIII a. gaisrų padaryta žala, kuomet atstatant nuniokotus pastatus naudotos sugriautų pastatų liekanas/ statybines medžiagas.

5.3. Kitas aiškiai atpažįstamas architektūrinės raidos etapas tapatinamas su XIX a. II p. - XX a. pr., kuomet statybos tradicijų kaitą lėmė įsigalėjęs carinės statybos reglamentas, pakitusi architektūros praktika ir statybos medžiagos (įsigalėję fabrikinės gamybos standartai plytų gamyboje). Todėl šio etapo mūrų dalys aiškiai atpažįstamos pagal statybines medžiagas. Daugiausia šio laikotarpio elementų fiksuota vidiniuose kiemuose: performuotose angose, laiptinėse ir tose vietose, kuriose korpusai buvo perstatomi – didinamas plotas arba aukštingumas. Vokiečių g. pastatų fasadų dalyse šio laikotarpio mūrų elementai yra susiję su švieslangių ar kt. angų remontais, o pamatų primūrijimai priskiriami XIX a. II p. vykdytoms fasadų rekonstrukcijoms.

[46] Posesijų dydžio kaitos bruožas yra žinomas iš įvairių istorinių duomenų ir kitų miesto tyrimų rezultatų.

6. Disponuojant gautais rezultatais, šiame etape buvo identifikuotos mūro struktūros skirtingų posesijų ribose[47] ir preliminariai nustatyta jų chronologija[48] ir pateikiami tokie tyrimų rezultatai:

Posesija 411. Nustatyta, kad šioje posesijoje atidengtų pamatų ir kitų architektūrinių elementų fragmentai priklausė mažiausiai *keturiems* skirtingais laikotarpiais stovėjusiems namams, neskaitant inžinerinės struktūros liekanos. Atrastas kolektoriaus fragmentas siejamas su „Europos“ viešbučio infrastruktūros elementu.

Ankstyviausio laikotarpio, nenustatytos paskirties statinių liekanų, datuotų **XVI vid.**, aptikta tik perkasoje Nr.1. Liekanos atidengtos labai fragmentiškai, todėl identifikuoti jų nepavyko.

XVIII a. II p. statybos laikotarpio kapitalinės sienos pamato liekana priskirta pijorų vienuolyno statyto namo pamatui (perkasa nr.1).

XIX a. pr. laikotarpiui priskirti keli elementai (pamato dalys, švieslangio ir rūsio skliauto fragmentas šurfuose nr. 1, 2) siejami su architekto M. Šulco namu, statytu 1802-1808 m. Namo gatvės fasadų vaizdas užfiksuotas prieškario fotografijoje. Joje Dominikonų g. fasade matomi laiptai į rūsį, su kuriuo siejamas aptiktasis skliautas.

XIX a. pab. laikotarpio statybai priskirtas inžinerinės struktūros, nuotekų kolektoriaus, fragmentas, remontuotas XX a. pradžioje.

Posesija 376. Nustatyta, kad šioje posesijoje atidengtų pamatų ir kitų architektūrinių elementų fragmentai priklausė mažiausiai *keturiems* skirtingais laikotarpiais stovėjusiems pastatams.

Gatvės fasado fragmentas šurfe nr. 12 (buvusi antžeminė sienos dalis) datuojamas **XVI vid.** Vėlesniais laikotarpiais siena tapo kito pastato pamatu. Pamatas, spėjama, atitinka to laikotarpio gatvės raudonąją liniją. Pamato vientisumas neteikia galimybių identifikuoti, kurioje posesijoje (376 ar 377) stovėjo pastatas.

XVIII a. II p. etapui priskiriami rūsio su švieslangiu ir laiptinės elementai (šurfas nr. 6). Namas sietinas su pijorų turėta nuosavybe. Tikėtina, jog tuo laikotarpiu dvi posesijos (411 ir 376) buvo apjungtos, tačiau tiksli posesijų ribų kaita nenustatyta.

[47] Tam tikro laikotarpio (XVIII a. pab.-XIX a. pr.) posesijų ribų situacija ir „prisirišimas“ prie tokio jų ribų suskirstymo, duomenų analizės eigoje kartais įnešdavo sumaišties. Istorijos bėgyje vyko tam tikra chronologinė posesijų ribų kaita, ko pasekoje kai kuriais atvejais ankstyvesnio laikotarpio namo perimetras atsidurdavo abejose gretimose posesijose. Todėl reikėtų pripažinti, kad namų skaičiaus suskirstymas posesijų sudėty ir priskyrimas konkrečiai posesijai visgi yra kintamas dėmuo.

[48] Dėl žvalgomųjų tyrimų apimties, ankstyviausio, pirminio, XV a. užstatymo liekanų neaptikta. Ankstesnių tyrėjų jos fragmentiškai buvo fiksuotos ir priskirtos medinio, ar fachtverkinio užstatymo pobūdžiui.

XIX a. pr. laikotarpiui priskiriamas kapitalinės sienos pamatas (šurfas nr. 4 - sandūra su 411 posesija). To meto sklypo valdytojas Angerovas pasistatė naują mūrinį namą.

XIX a. II p. priskiriamas dešiniojo kiemo korpuso išorinės kapitalinės sienos pamato fragmentas bei buv. medinių grindų paviršius. Korpusas rekonstruotas, galimai užstatytas ant senesnio namo dalių.

Vienas pamato fragmentas, aptiktas buv. kiemo dalyje (šurfe nr. 9) neidentifikuotas ir nedatuotas.

Posesija 377. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Seniausias elementas, datuojamas **XVI a. – XVII a. I p.,** preliminariai siejamas su XVI a. viduryje istoriniuose duomenyse minimu Sluškų mūriniu namu (šurfas nr. 10) Namas sudegė, XVIII a. II p. atstatytas. Rekonstruotas **XX a. pr.** Buvusi siena tapo pamatu.

Laiptinės į rūsį dalys formuotos **XVIII a. II p.** , tikėtina, į jau tuo metu buvusius rūsius. (šurfas nr. 8). **XIX a. ir XX a. pr.** laikotarpiui priskiriami smulkūs remonto elementai ir žymės.

Posesija 378. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Seniausiu laikotarpiu – **XVI a. – XVII a. I p**. – datuojama sienų kampinė dalis (šurfe nr. 15) ir gali būti siejama su senąja pinigų kalykla. **XIX a. II p. – XX a. pr.** priskiriamos namo fasado rekonstrukcijos žymės.

Kitas architektūrinis elementas - kapitalinės gatvės fasado sienos pamatų dalis ir/arba tarpuvartės pamato dalis dėl stiprių suardymų (šurfe nr. 16) tiksliau nedatuotas, manytina, formuotas ne vėliau nei XIX a. pradžioje.

Posesija 379. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Trys pamatų ir sienų elementai (dviejų pastatų liekanos šurfuose nr. 17, 19), priskiriami **XVI-XVII a. I p.** Istorinių žinių apie juos neturima. Buvusi namo sienos dalis puošta gotikos laikotarpiui būdinga atviro tipo plytų mūro puošyba – rombo raštu.

Sienos ir pamato jungtis nusako buvusį gatvės paviršiaus lygį – maždaug ties Habs 110,55 m, t.y. -1,54 m nuo esamo žemės paviršiaus.

XIX a. II p. laikotarpiui priskiriama namo nr. 12 šviesliangio vieta (šurfe nr. 18). Dalinai trijų aukštų pastatas minimas jau XVIII a. pab. Šviesliangio vieta identifikuota iš XX a. I p. fotografijos.

XXa. pr. rekonstrukcijų laikotarpiui kiemo dalyje priskiriama įėjimo į rūsį vieta (šurfe nr. 14), kuomet pagal parengtą 1902 m. projektą įrengta rūsio-ledainė –2 aukšte.

Posesija 380. Aptiktos pastatų liekanos priskiriamos mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

XVI-XVII a. I p. laikotarpio pamato liekana, sandūra su namu 12, aptiktu šr. 19.

Visi kiti perkasoje nr.2 aptikti fragmentai, rūsio ir pamato elementai siejami su tuo pačiu pastatu, statytu **XVII a. II p. -XVIII a. I p.** rekonstruotu ir perstatytu ne kartą. Remonto žymės priskiriamos **XVIII a. II p.**

Plytų grindų fragmentas (šurfe nr. 13) nedatuotas.

Posesija 246. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *dviems* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Ankstyviausiam, **XVII a. II p.-XVIII a. I p.**, laikotarpiui priskiriami pastatui 1 (stovėjęs galu į Vokiečių g.) priklausę rūsiai (perkasoje P4). Nuo **XVIII a. pr.** pastatas priklausė žymių ir turtingų giminių – Siesickių, Radvilų, Tiškevičių – atstovams.

Vėlesnio laikotarpio, **XVIII a. II p. – XIX a. I p.**, datuojamos pamatinės dalys priskiriamos namui 2 (orientuotam į buv. Žydų g.) priklausė tuo metu pastatytam arba perstatytam namui.

Posesija 381. Pastatų liekanų šurfuose nr. 23, 26 (pamato ir įgriuvusio rūsio skliauto žymės; akmenų mūro pamatų dalys su plytų mūro fragmentais) datavimas ir sąsajos nenustatyti.

Kiemo dalyje aptikta pamato dalis tapatinama su praplėstu **XIX a. pab.** (1884-1899 m.) dešiniuoju kiemo korpusu.

Posesija 382. Apjungtos trys posesijos tuo pačiu numeriu. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *5-6* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Posesija susijusi su garsių didikų giminių atstovais, tokiais kaip: Pacai, Tiškevičiai. Novosielskiai. Fiurstenhofo plane (apie 1737 m.) šioje vietoje pažymėti apjungti pastatai į uždaro stačiakampio plano rūmus, pavadinti *Nowaselskij Palais.* Jie vaizduojami mediniai arba dalinai mūriniai.

Kairioji posesija 382. Gatvės fasado linijoje atidengtos struktūros (šurfuose nr. 28, 29, 30) labai suardytos, datavimas nenustatytas. Paviršiuje - **XIX a. II p. ir XX a. pr.** remonto žymių.

Dešinioji posesija 382. Ankstyviausio pastato dalis fiksuota ties Vokiečių ir buv. Mėsinių g. sankirta (šurfas nr.35) – datuojama **XVI-XVII a. I p.** Prie sienos prigludęs grindinys – ankstyviausia Mėsinių g. danga bei gatvės linijos identifikacija. Kiemo dalyje **XVII a. II p.-XVIII a. I p**. fragmentai šurfuose nr. 31 ir 33. Siejami su tuo pačiu pastatu.

Gatvės fasado pamatinės dalys šurfuose nr. 28 ir 30 datuojamos **XVIII a. II p.** – siejamos su pastato virsmu iš Antano Karolio Novosielskio rūmų į Tiškevičių rūmus. Gali būti, jog šiuose vietose identifikuotas posesijų jungimo etapas.

Palei Mėsinių g. identifikuojama **XVIII a. II p.-XIX a. I p**. buvusio korpuso pamato dalis arba dviejų korpusų jungtis – perkasos nr.6 vakarinėje dalyje. Gali būti siejama su Vokiečių g. 22 rytinėje pusėje, prie Mėsinių g., buvusiu vieno aukšto korpusu, kuriame XIX a. pradžioje veikė parduotuvėlės.

XX a. pr. arba 3-4 deš. datuojamas menkas kelių akmenų pamato fragmentas šurfe nr.34 siejamas su priestatu prie Mėsinių g. korpuso iš kiemo pusės.

Posesija 383. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais.

Ankstyviausiam laikotarpiui, **XVI a.-XVII a. I p.,** priskiriamas kampinis namo fragmentas, aptiktas Vokiečių ir Mėsinių g. sankirtoje (šurfas nr. 36). Namas minimas nuo **XVII a.** Tam pačiam laikotarpiui priskirtas mūrų junginys aptiktas dešiniojo kiemo korpuso zonoje (šurfas nr. 38). Fragmente fiksuota XVIII a. I p.-XIX a. I p. perstatymų.

XVII a. II p.-XVIII a. I p. laikotarpiui su vėlesnėmis, **XVIII a. II p. – XIX a. I p.,** rekonstrukcijomis datuoto Mėsinių g. korpuso pamatų fragmentai (šurfe nr. 37, perkasoje nr. 6). Rekonstrukcijos susijusios su planinės struktūros perplanavimu po XVIII a. vidurio gaisrų.

Posesija 384. Aptiktos pastatų liekanos priklausė mažiausiai *trims* pastatams, stovėjusiems skirtingais laikotarpiais: vienalaikiai **XVII a. II p. – XVIII a. I p.** pastatų fragmentai (šurfuose nr. 39, 40) ir inžinerinė **XX a. 3 deš.** struktūra (šurfas nr. 41).

Posesija 385. Posesijos ribose išskirtas vienas pastatas, stovėjęs šonu į rotušę. XVII a. minimas namo savininkas, miesto tarėjas-raštininkas S. Petrovičius. Išskirti mažiausiai du namo rekonstrukcijų etapai: XVIII a. II p. bei XIX a. pab. arba XX a. pr.

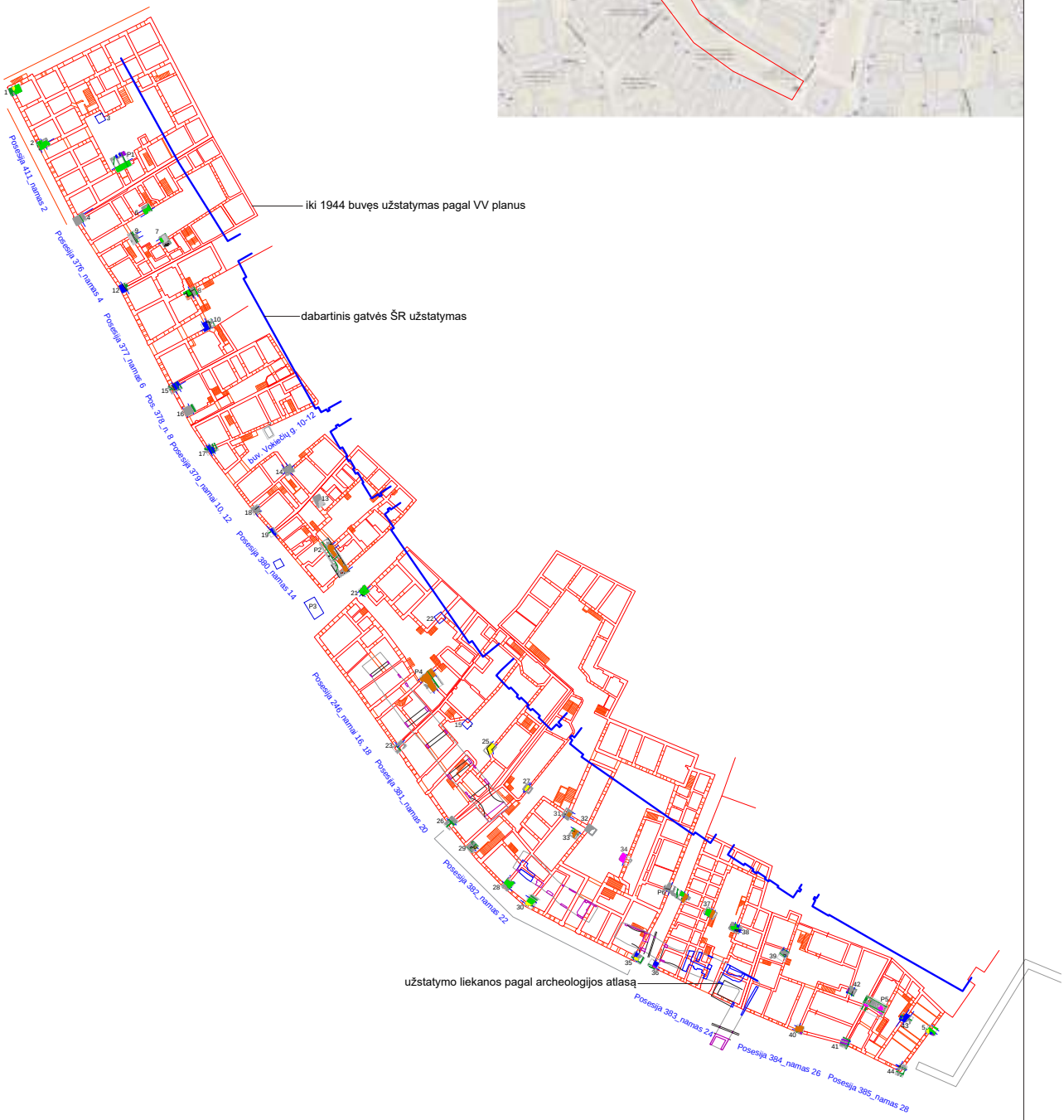
Ankstyviausiam laikotarpiui, **XVI – XVII a.**, priskirti pamatų ir laiptinės elementai (šurfuose nr. 5, 43,44). Turimos šio pastato fotografijos, darytos prieš ir po sugriovimo, rodo, kad **XIX a. pab. arba XX a. pr.** buvo vykdyta didelė renovacija – langų angos stipriai didintos, perdangos stiprintos arba perdarytos metalinių sijų pagalba.

XIX a. pab.-XX a. I p. laikotarpiui priskirtos kairiojo kiemo korpuso pamatų liekanos (perkasa nr.5).

Įvertinus gautus rezultatus, rekomenduojama archeologinius Vokiečių g. tyrimus ateityje planuoti platesne apimtimi, siekiant atidengti kuo daugiau statinių liekanų jų buvusio perimetro apimtyje. Tai sudarytų galimybę atlikti išsamesnę užstatymo istorinę-architektūrinę rekonstrukciją.

V. Veževičienė (NKP atest. Nr. 0437)

XVI-XVII a. I p.
XVII II p.-XVIII a. I p.
XVIII a. II p.-XIX a. I p.
XIX a. II p.-XX a. pr.
XIX a. pab.-XX a. pr.
XX a. I p.
nenustatyta
numanomas mūro tęsinys

Pastaba. Istoriné-stilistinė kartograma parengta naudojantis UAB "Kultūros vertybių paieška" tyrimų vietų planu bei UAB "Atodangos" parengtu užstatymo iki 1944 m. planu.

VšĮ "ARCHITEKTŪROS TYRIMŲ CENTRAS"		Objekto pavadinimas	VOKIEČIŲ G., VILNIAUS SENAMIESTIS (KODAS 16073), VILNIAUS SENOJO MIESTO IR PRIEMIESČIŲ ARCHEOLOGINĖ VIETOVĖ (KODAS 25504)
NKPVS atsk. nr.	V. Pavardė	Kopos	ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ METU APTIKTŲ STATINIŲ LIEKANŲ ARCHITEKTŪROS TYRIMAI
0437, 4245	V. Vežavičienė	Dokumentas	ISTORINĖ-STILISTINĖ KARTOGRAMA
	sudarė D. Saulytienė	Užsakovas	UAB "KULTŪROS VERTYBIŲ PAIEŠKA"

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	197	311	0

Dendrologinis tyrimas ir arboristinis įvertinimas

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	198	311	0

ARBORISTAS RENATAS
Medžių ir šaknų priežiūra

ŽELDINIŲ ESANČIŲ VOKIEČIŲ G. SKVERE VILNIUJE,

INVENTORIZAVIMAS IR ARBORISTINIS ĮVERTINIMAS

Parengė: arboristas Arnas Švelnikas,
arboristas Renatas Turčinavičius

2021 metai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	199	311	0

TURINYS

TURINYS

1. Aiškinamasis raštas
   1.1. Trumpa želdynų charakteristika
   1.2. Vertinimo metodika
   1.3. Detalesnė želdynų charakteristika
2. Sklypo planas
3. Želdynų inventorizavimo kortelė.
4. Fotofiksacija
5. Išvados
6. Rekomendacijos.
7. Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

1. Aiškinamasis raštas

1.1. Trumpa želdynų charakteristika

Lentelė 1. Skvero Vokiečių g. želdynų charakteristika:

Bendra želdynų būklė:	patenkinama
Veja (pieva):	šienaujama
Gėlynai:	nėra
Vėjavartos ir vėjalaužos:	nėra
Želdyno inžinerinės dangos:	sklype vyrauja vejos danga
Želdyno gamtiniai elementai:	nėra
Želdyno teritorijoje esantys valstybės ar savivaldybių saugomi objektai ir jų pavadinimai:	gamtos paveldo (medžiai, rieduliai, reljefo formos ir kt.): nėra kultūros paveldo (archeologiniai, memorialiniai, architektūriniai, inžineriniai ir dailės): nežinoma

1.2. Vertinimo metodika

Skvero Vokiečių g. Vilniuje želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2021 metų birželio mėnesį. Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę).

Inventorizacija parengta vadovaujantis šiais dokumentais:

Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5;

Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673;

Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniems, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206;

Želdynų būklė vertinama 3 (trijų) balų sistemoje, pagal 4 (keturis) skirtingus aspektus:

I. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:
   1. laja negenėta arba nupjauta iki 1/3 lajos viršūnės (nepažeidžiant centrinio

kamieno) ir šoninių šakų;
2. nugenėta 1/2-2/3 medžio lajos;
3. nupjauta visa laja, paliktas tik kamienas.

II. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:
1. sąlyginai sveikas ar silpnai pažeistas (defoliacija 0–25%);
2. vidutiniškai pažeistas (defoliacija 26–60%);
3. stipriai pažeistas (defoliacija >60%).

Pastaba. Be medžių defoliacijos gali vykti asimiliacijos aparato dechromacija (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lajų defoliacijai.

III. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis:
1. nepakenkti arba silpnai pakenkti kenkėjų ir ligų (lapai ar spygliai sveiki arba ligų ar kenkėjų pakenkta <1/3 jų kiekio);
2. vidutinis pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta nuo 1/3 iki 2/3 lapų ar spyglių);
3. stiprus pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta >2/3 lapų ar spyglių, arba jie visiškai nuėsti).

IV. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas:
1. sveiki ir silpnai pažeisti (žaizdų nėra arba šviežiai pažeistas (einamaisiais metais) tik nedidelis žievės plotelis (<30 cm2));
2. vidutiniškai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas 50–300 cm2 žievės plotas, kuris jau gali būti užsikrėtęs medieną pūdančiais grybais);
3. stipriai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas didelis žievės plotas (>300 cm2), medžio kamienas intensyviai ardomas (arba jau išpuvusiu viduriu) medieną pūdančių grybų).

Pastaba. Eglė ir uosis yra ypač jautrūs žievės (kamieno) mechaniniams pažeidimams, todėl 1 balu vertinami tik sveiki (nepažeisti) medžiai, o esant bent vienai platesnei negu 3 cm žaizdai jie vertinami kaip stipriai pažeisti.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais. Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės balas (pvz., jei genėjimo intensyvumo laipsnis yra 2 balai, defoliacija – 1 balas, o kamieno mechaninis pažeidimas – 3 balai, tai bendra medžio būklė vertinama 3 balais).

Vertinimui naudojami instrumentai: žerglės HAGLOF (slankmatis matuoti kamieno skersmeniui), aukštimatis (aukščio nustatymui) SUUNTO PM-5/360 PC, geodezinė ruletė

(matuoti šaknų apsaugos zoną ir lajos projekciją pasaulio krypčių atžvilgiu).

1.3. Detalesnė želdynų charakteristika

Visi vokiečių gatvės želdiniai (medžiai, krūmai ir vejos) kurių yra 55, ribojami pėsčiųjų ar autotransporto kelių, buvo/yra užstatyti lauko kavinių terasomis.

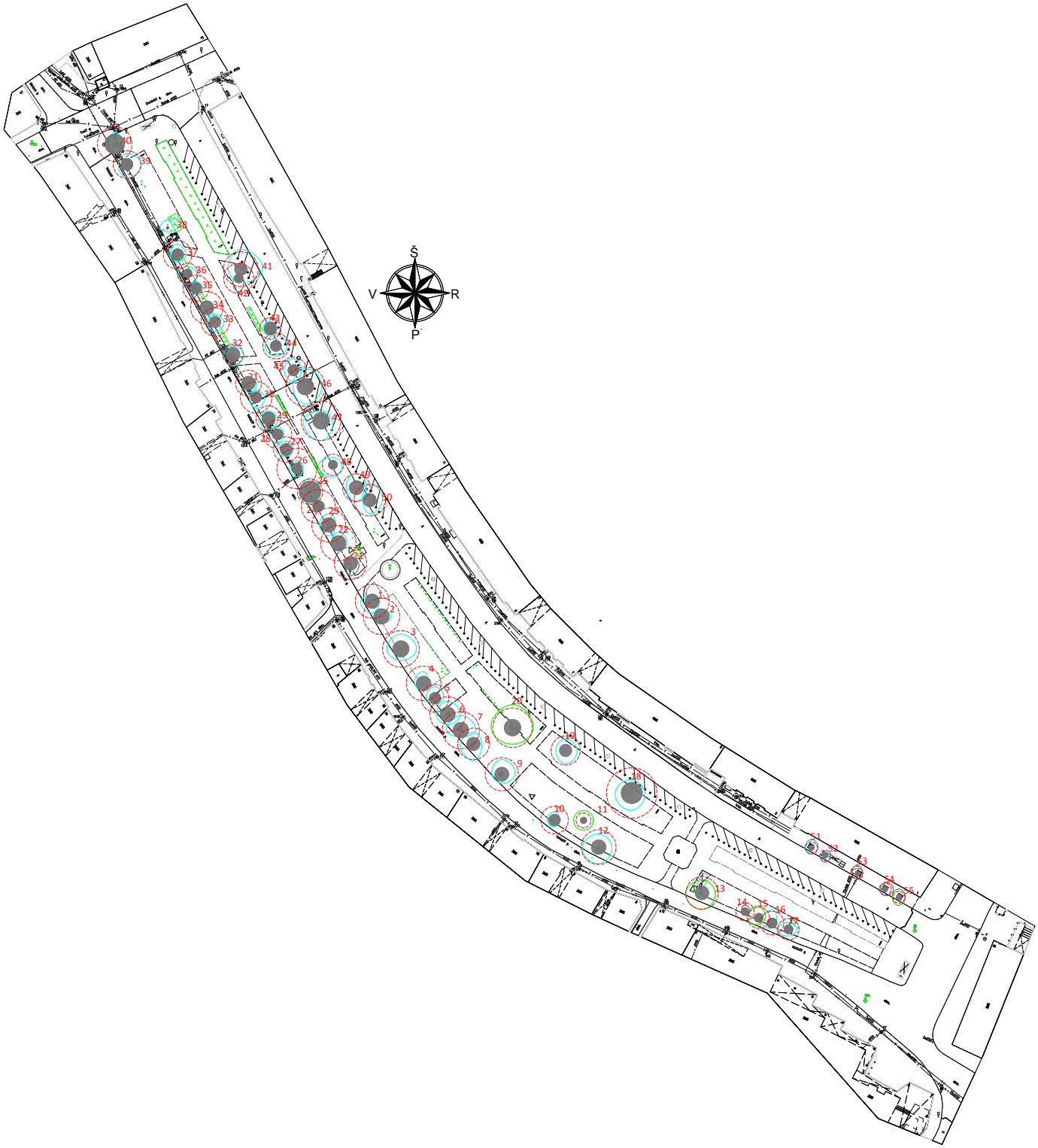
Aplink medžius nuo nr. 6 iki nr. 9, nuo nr. 14 iki nr. 17, nuo nr. 26 iki nr. 29, nr. 40 ir nuo nr. 51 iki nr. 55 iš visų keturių pusių yra paliktas suplūktas augalinis 1 metro pločio ir 1 metro ilgio kvadrato formos grunto įrėminimas su visomis užnešamomis kitų dirvožemių ar šaligatvių ir kelio dulkėmis. Toliau už šių kvadratinių įrėminimų yra betono šaligatvio plytelės nuo vidinės skvero dalies ir akmenų grindinys nuo važiuojamosios dalies pusių. Likę medžiai yra su įrėminimu betono plytelių arba akmenų grindinio dangos iš vienos pusės, o iš kitos pusės jie įsiterpia į vejos arba krūmų želdinius.

Šioje miesto dalyje vyraujantis vėjas yra šiaurės rytų. Todėl Vokiečių gatvėje esantys pastatai apsaugo želdinius nuo nepageidaujamo vėjo poveikio.

48 iš 55 medžių yra mažalapės liepos. Pavieniui, šiaurinėje Vokiečių gatvės dalyje, nutolę vienas nuo kito auga mandžiūrinis riešutmedis, paprastoji eglė ir paprastasis kaštonas. Pietvakarinė dalyje tarp mažalapių liepų yra įsiterpęs vienas paprastasis klevas, o šiaurės vakaruose, 2vnt paprastųjų uosių. Vyraujantys krūmai yra japoninės lanksvos (apie 70%), paprastosios alyvos (apie 25 %), likusius 5% pasidalina vanhuto lanksvos, , baltuogės meškytės ir paprastosios eglės žemaūgė forma 'Nidiformis'.

2. Sklypo planas

Lentelė 2 Raudonais skaičiais sužymėti medžių inventoriniai numeriai atsispindintys Želdynų inventorizavimo kortelėje Lentelė 3. Žaliais apskritimais pažymėtų medžių būklė vertinama 1 balu, mėlynai – 2 balais, pilkai – 3 balais.

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	204	311	0

3. Želdynų inventorizavimo kortelė.

Medžio, krūmo Nr. plane	Rūšinės sudėties koeficientas	Medžio, krūmo rūšis	Kiekis, vnt.	Amžius, m.	Aukštis, m	Diametras, cm	Medžių grupės skalsumas ar krūmų glaudumas	Medžių, krūmų būklė	Reikalingos tvarkymo priemonės	Pastabos	Medžio lajos projekcija Š	Medžio lajos projekcija R	Medžio lajos projekcija P	Medžio lajos projekcija V
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1		Liepa mažalapė	1		13	43		2	Pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Medis pasviręs pietų kryptimi. Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	2	3.5	3.5
2		Liepa mažalapė	1		13	46		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	3	2	1.5
3		Liepa mažalapė	1		12	49		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4.7	3.5	4.3

4		Liepa mažalapė	1		12	44		2	Šviestuvo esančio šalia perkėlimas. Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Rytinėje pusėje nugenėtos visos šakos dėl šviestuvo. Laja neproporcinga. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.6	1	2	2.7
5		Liepa mažalapė	1		12	35		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.6	1.7	2.7
6		Liepa mažalapė	1		12	45		2	Visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	3.8	3	3.5
7		Liepa mažalapė	1		12	47		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4.5	2	4.4
8		Liepa mažalapė	1		14	40		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.5	5	4

9	Liepa mažalapė	1		14	42	2	Šiaurės rytų lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš pietinės pusės, atveriant polaįį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Pasviręs šiaurės rytų kryptimi. Pasvirimo kampas kolkas nėra pavojingas. Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4	2.7	3
10	Liepa mažalapė	1		13	35	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaįį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Kamienas stipriai apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.5	1.5	2	2.3
11	Raudonasis ąžuolas	1		6	19	1	Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš rytinės pusės atveriant polaįį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3	3	3	3
12	Liepa mažalapė	1		14	44	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaįį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Sausos, nulūžusios kabančios šakos virš šaligatvio ir važiuojamosios dalies. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	3.7	2.5	4.5
13	Liepa mažalapė	1		12	41	1	Lajos priežiūros genėjimas. Laidų pašalinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaįį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Sausos šakos. Apraizgytas elektros laidais. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	4	5	5
14	Liepa mažalapė	1		7	23	3	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	2	1.5	1	1

15		Liepa mažalapė	1		9	27	1	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2	2	3.6
16		Liepa mažalapė	1		9	30	2	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	1.2	1.5	3
17		Liepa mažalapė	1		7	27	2	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	2.5	2	3,5
18		Paprastasis kaštonas	1		11	64	2	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	4	5.2	5.1
19		Eglė paprastoji	1		13	37	2			Šiuo metu medis jau nupjautas.	3.5	3.5	4	3
20		Mandžiūrinis riešutmedis	1		11	50	1	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	7	6.3	5	6.5

21	Liepa mažalapė	1			14.5	41	3	gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Visos lajos redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Stiprus mechaninis 50cm aukščio ir 35cm pločio pažeidimas kamieno apatinėje dalyje. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1.4	2.5	3.7	1.3		
22	Liepa mažalapė	1			15.5	45	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	2.6	2.5	2		
23	Liepa mažalapė	1			13	43	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	2.1	3.2	2.8		
24	Liepa mažalapė	1			9	32	3	Medžio būklės stebėjimas. Galimas lajos priežiūros genėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Medžio būklės stebėjimas. Galimas lajos priežiūros genėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Drevė ir svetimkūniai joje. (plytos, akmenys). Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Lajoje likę mažai žalios masės. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims. Medis neperspektyvus.	1.8	1.8	1	1.6		
25	Liepa mažalapė	1			13	51	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	4.2	3.2	3.6	3		

26	Liepa mažalapė	1		9	32	2	dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Visos lajos redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Trūkęs kamienas, nuo žemės paviršaus iki 1,7m aukščio. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2	2.4	2.3
27	Liepa mažalapė	1		10.5	36	2	šaknims.	V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	Visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	2.5	2.1	2.5	3.1
28	Liepa mažalapė	1		10	32	2	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.		2.4	1.9	2.6	2.4
29	Liepa mažalapė	1		12	40	2	Nepropercinga laja. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	Pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.		2.2	2.7	3.2	3
30	Liepa mažalapė	1		11	33	2	Apraizgytas elektros laidais. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį		2.1	2.6	3.3	2

31		Liepa mažalapė	1		13	41	2	dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.										
								Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.										
								Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1	2.4	2.8	1.7						
32		Liepa mažalapė	1		12	42	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.										
								Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.6	3.3	3.5	2.7						
33		Liepa mažalapė	1		12	34	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.										
								Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2.6	2.8	2.4						
34		Liepa mažalapė	1		11	41	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.										
								Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.1	2.7	2.7	1.5						
35		Liepa mažalapė	1		11	33	2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį ir dirvožemio sluoksnį ir										
								Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1.9	2	2.5	1.6						

36		Klevas paprastasis	1		9	26		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.1	2.8	3.3	3				
37		Liepa mažalapė	1		11.5	36		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.2	3.2	2.3	2.2				
38		Paprastosios alyvos	1		6:7:6:7	3.1		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.4	3	1.2	2.2				
39		Liepa mažalapė			12	35		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	4.3	4	2.6				
40		Liepa mažalapė			14	44		2	Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant	Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.1	2.1	1.7				

								biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.						
41		Uosis paprastasis		10	38		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	6	6.6	4	3.8	
42		Uosis paprastasis		8	27		3	Stiprus pietinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš pietinės pusės, atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Kamienas pasviręs pietų kryptimi. Laja labai neproporcinga. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1	1.3	4.1	1.5	
43		Liepa mažalapė		9.5	37		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.2	2	2.2	2.2	
44		Liepa mažalapė		9.5	33		2	Stiprus pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Pasviręs link Vokiečių gatvės vidurinės dalies šaligatvio. V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.4	3.4	3.1	3.3	
45		Liepa mažalapė		11	33		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.4	3.3	2.8	

46		Liepa mažalapė			14	40		2	preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.8	3.8	4.1	2.2
47		Liepa mažalapė			14	42		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.3	3.1	4.1	3.1
48		Liepa mažalapė			11	27		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2.7	3.7	4.4
49		Liepa mažalapė			12	50		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknimis.	3.1	3.4	6	5.3
50		Liepa mažalapė			13	50		2	Sanuojamasis ir šviesinamasis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polaį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	5.5	5	5.3	3.8

51	Liepa mažalapė				10	15	2	Šaknų zonos sąlygų gerinimas pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Per visą kamieno aukštį ir dalį lajos auga penkialapis vynvytis. Apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas.	2.5	2	2	2		
52	Liepa mažalapė				10	14	2	Šaknų zonos sąlygų gerinimas pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Per visą kamieno aukšti ir dalį lajos auga penkialapis vynvytis. Apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas.	1	1.5	2	1.5		
53	Liepa mažalapė				10	14	3	Kasmetinis medžio būklės stebėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/miršančią medieną. Supresuotas gruntas Medis neperspektyvus.	2.5	1.5	1.5	2		
54	Liepa mažalapė				10	15	3	Kasmetinis medžio būklės stebėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/miršančią medieną. Supresuotas gruntas. Medis neperspektyvus.	2	2.5	2	1.5		
55	Liepa mažalapė				10	15	1	Šaknų zonos sąlygų gerinimas, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas.	2.5	2	2.5	2		

4. Fotofiksacija

Mažalapė liepa (nr. 1 plane). Pasvirusi pietvakarių kryptimi. Reikalingas pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 4 plane). Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Rytinėje pusėje visos šakos nugenėtos dėl šviestuvo. Laja neproporcinga. Rekomenduojamas šalia esančio šviestuvo perkėlimas arba pakeitimas. Reikalingas vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją.

Mažalapė liepa (nr. 6 plane). Turi V formos suaugimą tai yra potenciali lūžio vieta. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo ir 4 tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 12 plane). Turinti sausų, nulūžusių ir kabančių šakų virš šaligatvio ir važiuojamosios dalies. Reikalingas lajos priežiūros genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 13 plane). Praeityje neteisingai genėta (nustuobrinta). Turi sausų šakų ir yra apraizgyta elektros laidais. Reikalingas lajos priežiūros genėjimas, rekomenduojama pašalinti elektros laidus.

Mažalapė liepa (nr. 24 plane). Drevė ir svetimkūniai joje (plytos, akmenys). Praeityje neteisingai genėta (nustuobrinta). Labai prastos būklės medis, praradęs daug žaliosios masės. Galimas lajos priežiūros genėjimas. Mažai perspektyvus, rekomenduojama kasmetinė būklės pokyčių stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

Mažalapė liepa (nr. 26 plane). Trūkęs kamienas, nuo žemės paviršaus iki 1,7m aukščio. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 27 plane). Turi V formos suaugimą tai yra potenciali lūžio vieta. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo ir 4 tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 29 plane). Neproporcinga laja. Reikalingas pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 31 plane). Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Reikalinga vakarinės lajos pusės redukcija, proporcijos sureguliavimui. Rekomenduojama perkelti šviestuvą arba pakeisti kitokiu.

Mažalapė liepa (nr. 44 plane). Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Pasvirusi link
Vokiečių gatvės vidurinės dalies šaligatvio (pietvakarių kryptimi). V formos suaugimas yra

potenciali lūžio vieta. Reikalingas stiprus pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas ir 4tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 53 plane). Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Reikalinga kasmetinė būklės pasikeitimo stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

Mažalapė liepa (nr. 54 plane). Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Reikalinga kasmetinė būklės pasikeitimo stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

5. Išvados

Pastaba: eglė (nr. 20 plane) buvo nukirsta.

Tik 5 Vokiečių gatvėje augančių medžių būklė vertinama kaip gera. Šie medžiai neturi mechaninių pažeidimų, nebuvo netinkamai genėti praeityje, neturi jokių aiškiai matomų ligų ar kenkėjų.

43 medžių būklė vertinama kaip patenkinama. Jie turi mechaninių pažeidimų, sausų, nulūžusių ar kabančių šakų. Jų lajos yra neproporcingos. Kai kurie yra smaugiami elektros laidų ar šviečiančių girliandų.

7 medžių būklė vertinama kaip prasta. Jie turi didelių mechaninių pažeidimų, yra netekę didelės dalies žalios lajos masės. Yra su trūkiais ar ant paviršiaus matomais grybų vaisiakūniais. Labai neproporcingomis lajomis ir pasvirusiais kamienais.

Medžių augavietės (išskyrus paprastąjį kaštoną (nr. 19 plane) ir eglę (nr. 20 plane) yra per mažos tokio dydžio medžiams. Visų 55 medžių polajis yra supresuotas ir užtryptas, ko pasekoje medžiai neišgali pasiimt lietaus vandens į šaknis, nes jis tiesiog nuteka į per šiek tiek žemiau esančius pėsčiųjų takus.

Šiluminių vamzdynų ir pėsčiųjų takų keitimo metu, visiems medžiams (išskyrus medžius nuo nr. 51 iki nr. 55 plane) yra didžiulė galimybė netekti didelės dalies, maitinančių ir atraminių šaknų. Labiausiai nukentėti gali vidurinėje gatvės zonoje (šiuo metu pagrindiniame pėsčiųjų judėjimo kelyje) esantis išskirtinis tokiai vietai mandžiūrinis riešutmedis (nr. 21 plane).

6. Rekomendacijos.

Visiems Vokiečių gatvėje esantiems medžiams (net ir geros būklės) rekomenduojama pagerinti augimo sąlygas. Tai reikėtų daryti atlaisvinant polajo plotą nuo kietųjų dangų (pėsčiųjų takų betono plytelių, grindinio akmenų) ir paliekant nemažiau negu 1,5 metro pločio ir 1,5 ilgio įrėminimą kuriame būtų natūralus, turtingas naudingųjų medžiagų augalinis sluoksnis. Taip pat rekomenduojama supurenti polajo plotą mechaniniu ar rankiniu būdu ir įterpti mikropreparatų į gilesnius dirvožemio sluoksnius.

Beveik visiems medžiams taip pat reikalingas lajos priežiūros genėjimas.

Lajos priežiūros genėjimas - atliekamas siekiant laiku pašalinti nedideles lajos augimo problemas (pvz. besikryžiuojančias ar sausas šakas). Šis genėjimo būdas leidžia išvengti brangių tvarkymo darbų ateityje.

Keletui medžių reikalinga atlikti lajos redukcinį genėjimą.

Lajos redukcinis genėjimas - priemonė skirta medžio stabilumui užtikrinti. Dažniausiai atliekama, kai medžio kamienas ar skeletinės šakos yra pažeistos ir gali neatlaikyti medžio lajos svorio, yra keletas redukcinio genėjimo būdų:
šakos redukcija – kai sutrupinama neproporcingai ilga šaka;
viršūnės redukcija – kai sutrumpinama medžio viršūnė;
visos lajos redukcija – kai trumpinamos šakos per visą lajos perimetrą.

3 iš 7 medžių rekomenduojama keisti naujais medžiais, nes jie yra neperspektyvūs ir jų augimo sąlygų gerinimas gali būti finansiškai didelis ir vis tiek neduoti norimo rezultato.

Gamtinės aplinkos būklės vertinimas ir tvarkymo rekomendacijos

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	231	311	0

VOKIEČIŲ GATVĖS GAMTINĖS APLINKOS BŪKLĖS VERTINIMAS IR TVARKYMO REKOMENDACIJOS

GAMTOS APSAUGOS SPECIALISTĖ
VILMA GUDYNIENĖ

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIAI VILNIAUS MIESTO GAMTINIO KARKASO KONTEKSTE IR JŲ GAMTINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

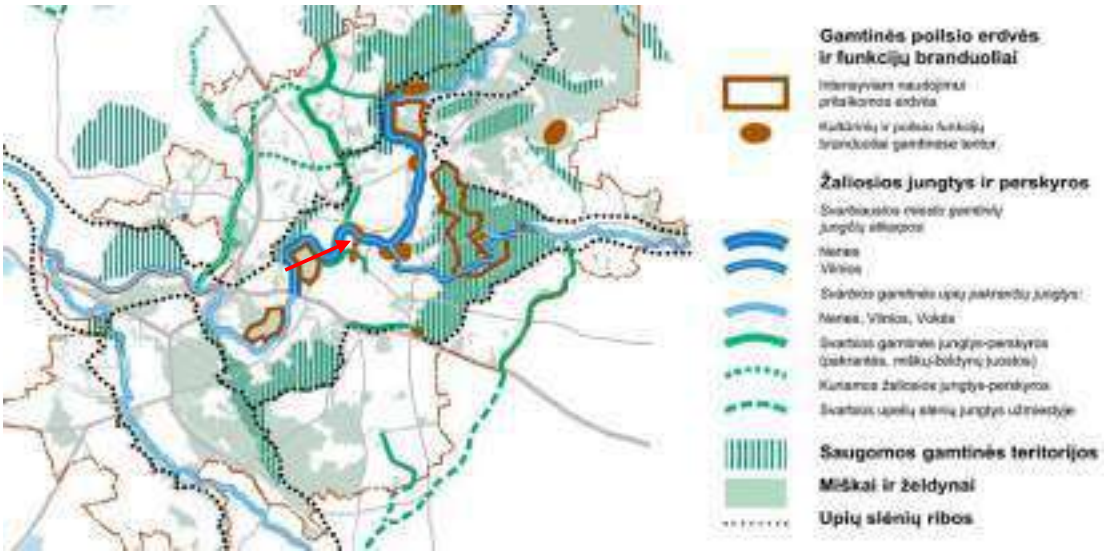
REKOMENDUOJAMOS VOKIEČIŲ G. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS PALAIKYMO PRIEMONĖS

GAMTINĖS APLINKOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR APRIBOJIMAI

2021, VILNIUS

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIAI VILNIAUS MIESTO GAMTINIO KARKASO KONTEKSTE

Vilniaus miesto bendrojo plano brėžinyje „Gamtinio karkaso ir želdynų reglamentai probleminėse teritorijose“, Vokiečių gatvė patenka į Miesto centro ir Senamiesčio teritoriją. Pati zona yra netoli kultūrinio ir poilsio funkcijų gamtinės teritorijos branduolio Vilnelės ir Neries santakoje.

Plėtojami Vilniaus miesto gamtinio karkaso elementai

Vokiečių g. padėtis miesto gamtinio karkaso atžvilgiu: raudonai pažymėtos kryptys – pertrūkę gamtinio karkaso ryšiai, geltonai – stabilesnės gamtinio karkaso jungčių kryptys arčiau didesnių medynų masyvų

Vokiečių gatvė yra kairėje Vilnelės upės baseino zonoje, kuri dėl didelio apstatymo ir fragmentavimo yra visiškai praradusi gamtinio karkaso ryšius su pietryčiuose, pietuose ir pietvakariuose, vakaruose esančiais didesniais Panerių miesto girininkijoje esančiais medynais.

Pietuose ir pietvakariuose didesni medynai prasideda tik daugiau nei už 1 km į pietus (Rasų kapinės (1,2 km).

Šiaurės vakaruose ir šiaurėje per Pamėnkalnio parką (už ~300 m) likęs nestiprus ryšys su Vingio parko medynu (Vingio girininkija) ir Neries upe. Rytuose per Prezidentūros kiemelio skverą (už ~300 m) medynai susisiekia su vakariniais Pavilnių girininkijos medynais.

Gamtinio karkaso jungtys į šiaurės vakarus ir rytus nuo Vokiečių g.

Gamtiniu požiūriu Vokiečių gatvės brandūs medžiai itin vertingi ir padeda palaikyti minėtas sunykusias gamtinio karkaso jungtis iš pietų su Neries nacionalinės svarbos gamtinio koridoriaus trasa per išlikusias jungtis šiaurinėje ir rytinėje dalyse. Miesto gamtinio karkaso ekologinis optimizavimas yra neišvengiamai susijęs su medžių auginimu ir medynų kiekio didinimu mieste, brandžių medynų apsauga.

- Gyvūnai ir augalai gamtinio karkaso koridoriais gali:
  - lengviau aptikti ir apsigyventi neužimtose teritorijose
  - pasiekti didesnius tinkamų maitinimuisi buveinių plotus ir piko metu rasti maisto „Senamiesčio“ jaunikliams išmaitinti,
  - jauniklių, kurie negali įveikti ilgo atstumo, išplitimui,
  - slapstymuisi,
  - sezoninėms migracijoms,
  - genetiniams mainams su kitomis tos pačios rūšies populiacijomis,
  - koridoriai suteikia galimybę palikti teritoriją, kai ji sunyksta arba yra griaunama ir persikraustyti kitur,
  - gamtinis karkasas palaiko fizinių aplinkos procesų vientisumą, kurie yra būtini.

REKOMENDUOJAMA

1. Nekeisti brandžių medžių naujais. Atidžiai parinkti ir pritaikyti patenkinamą medžių būklę gerinančias priemones, vykdyti priemonių diegimą profesionaliems arboristams arba su jų priežiūra.

2. Atidengti medžių polajį nustatytos lajos projekcijos ribose, pašalinant kietąsias dangas, suformuojant krituliams laidų, ir/ar pomedžio augalais užsodintą dirvožemį. Atnaujinti ir pamaitinti paviršinį dirvožemio sluoksnį. Ten, kur būtinos kietosios dangos, rekomenduojama jas keisti kritulių vandeniui pralaidžiomis dangomis, pvz., specifinėmis trinkelėmis su dideliais tarpais.

3. Atliekant statybos darbus, aptverti medžių šaknų apsaugos zonas (ŠAZ) kiekvieno medžio kamieno dešimčiai kamieno diametro centimetrų skiriant 1,2 m apsaugos zonos. Pvz., jei medžio diametras yra 30 cm., tuomet jo šaknų apsaugos zonos spindulys nuo kamieno bus lygus (30/10)*1,2=3,6 m. PROJEKTUOTOJAMS rekomenduojama projekte pavaizduoti ne tik kiekvieno esamo, bet ir kiekvieno būsimo medžio preliminarias šaknų apsaugos zonas. Šaknų apsaugos zona skirta apsaugoti medžių šaknis nuo suspaudimo ir pažeidimo, dirbant su sunkiasvore technika. Šioje zonoje rekomenduojama darbus atlikti rankomis. Medžių aptvėrimo pavyzdžiai (rekomenduojamas tvoros aukštis 1,8 m, naudojama ryški tvoros medžiaga, informacinė lentelė su užrašu “Medžių apsaugos zona”, su aptvėrimo funkcija supažindinami darbus vykdantys specialistai):

4. Atnaujinti, pasodinant jaunų medžių. Sodinant naujus medžius, numatyti, kaip plėsis medžių šaknų sistemos, aptariant kiekvieną naują sumedėjusį sodinuką su arboristu. Įsodinimui rinktis ne tik dekoratyvinių veislių sumedėjusius augalus, bet ir mūsų krašto lapuočius medžius ir krūmus (liepą, klevą, skroblą, šermukšnį, putiną ir jų veisles). Rinktis įvairių aukščių augalus, formuoti atsitiktines grupes bei nesiekti vienos rūšies dominavimo.

5. Dėl Vokiečių g. ir aplinkiniuose kiemeliuose gyvenančių žvirblių ir kitų paukščių, kurie laikosi ir maitinasi žemesniuose krūmuose, populiacijos, rekomenduojama ***suformuoti gyvatvorių atkarpas*** iš sėklas brandinančių arba uogas vedančių (ornitochorinių) augalų, pvz., kalninis serbentas. Taip pat patartina sodinti pavasarį gausiai žydinčius, nektaru vabzdžius maitinančius medžius ir krūmus netgi vaiskrūmius, kurie gali būti puikiais gėlynų akcentais.

6. Išsaugoti ne tik brandžius medžius, bet ir vertingus krūmus. Ypač tose vietose, kur įsodinimo darbai komplikuoti.

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIŲ GAMTINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS IR ANALIZĖ

Šiuo metu vertingiausios gamtinei aplinkai pietvakarinėje Vokiečių g. pusėje augančios brandžios liepos. Žydėjimo metu jų nektaru maitinasi įvairūs medžiuose gyvenantys ir migruojantys vabzdžiai, o jais - paukščiai. Suaugusių, pietvakarinėje gatvės pusėje augančių medžių lajų projekcinis padengimas yra didelis, todėl kaitros metu suformuojama ir itin vertinga pavėsio zona. Pačių medžių ir krūmų rūšinė sudėtis ir būklė detaliai nustatoma Želdynų inventorizacijos metu.

Vokiečių gatvės krūmuose ir gyvatvorėse gyvena ir lankosi gausi naminių žvirblių populiacija *(Passer domesticus).* Maitinimosi metu galima aptikti nuo 9 iki 20 šių paukščių būrius, pavienius individus. Taip pat besimaitinančios pastebėtos ir didžiosios *(Parus major)* ir mėlynosios zylės *(Parus caeruleus*). Gyventojai maitina ir uolinius karvelius *(Columba livia).* Pasirodo pilkųjų varnų *(Carus cornix)* pavienių individų.

Žolinė danga: skurdi šienaujama veja, daug kur po medžiais dirvožemio erozija.

Bendrai vertinant teritorijos biologinė įvairovė skurdi, o priemonių jai didinti nepastebėta. Todėl rekomenduoja į būsimą želdinių sistemą įtraukti ne vieną biologinės įvairovės apsaugos ir palaikymo priemonę.

REKOMENDUOJAMOS BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS PALAIKYMO PRIEMONĖS IR JŲ SPECIFIKACIJOS

1. Biologinės įvairovės priemonių fiksavimas projektuojant

Rekomenduojama suformuoti naują biologinės įvairovės palaikymo priemonių sluoksnį projekto programoje, kuriame atsispindėtų numatyti sprendiniai ir jų vietos.

2. Mikroorganizmų veiklos skatinimo dirvoje priemonės (10 vnt.)

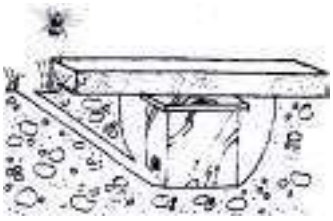

Lapuočių medienos užkasimas dirvoje 10 – yje taškų. Paruošti 10 vienetų po 3-5 lapuočio medžio (beržas, drebulė, klevas ir pan.) „malkas“ džiuto virve surištų ryšulių ir juos užkasti vertikaliai arba horizontaliai dirvoje želdiniuose, užberiant 2-5 cm dirvos sluoksniu.

3. Vabzdžių įvairovės palaikymo priemonės

a) Inkilai kamanėms ir kitiems po žeme besiveisiantiems vabzdžiams (3 vnt.)

Iš 1-1,5 cm storio medienos sukalama 15x15 cm dydžio ir 20 cm aukščio dėžutė su 45 laipsniu kampu įstatytu 3-5 cm diametro vamzdeliu yra užkasama gėlyno dirvoje nuo paviršiaus paliekant 3-5 cm. Vamzdelio suformuota landa turi būti išlindusi virš mulčiaus. Trečdalis dėžutės vidaus užpildoma išdžiovintomis samanomis. Užkasimo vieta gėlyne pažymima želdinių plane, šalia įsmeigiama maža vėliavėlė, informuojanti gėlyno prižiūrėtojus neužlipti ant po žeme esančio inkilo. Priežiūra: po 15 metų reikia dėžutes pakeisti naujomis.

b) Antžeminiai vabzdžių inkilai (1-2 vnt.):

Vadinamieji „vabzdžių viešbučiai“ integruojami į gėlynus, gaminami pagal dizainerio ir projektuotojų viziją. Rekomenduojama rinktis ne standartines „vabalų viešbučio“ formas, pvz., :

c) Nektaringų augalų įsodinimas į gėlyną:

Rekomenduojama gėlyne įsodinti žydinčių, nektaringų, vabzdžius traukiančių vietinės kilmės augalų rūšių.

4. Paukščių apsaugos ir geros populiacijų būklės palaikymo priemonės

a) Žvirblių terasa (2 vnt.)

Teritorijoje lankosi didesnės žvirblių grupės. Rekomenduojama ant pastatų fasadų ar ant specialių laikiklių įrengti žvirblių terasas, kabinamas 4-7 m aukštyje, pvz., https://www.schwegler-natur.de/portfolio_1408366639/sperlingskoloniehaus-1sp/?lang=en Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

b) Paukščių prausykla-girdykla (1 vnt.)

Atsižvelgiant į gausesnę žvirblių, populiaciją šioje gatvėje, siūloma gėlynuose įrengti paukščių prausyklą-girdyklą. Teritorijoje gali būti įrengta ir girdykla su nuolatiniu vandens lygio palaikymu: mini fontanėlis su išplatintais kraštais. Priemonę rinktis derinant su kraštovaizdžio tvarkymo sprendimais. Priežiūra: valymas užsiteršus.

c) Inkilai zyliniams paukščiams (1 vnt.)

Siūloma įsigyti medinius iš vietinio gamintojo ar betoninius, pvz., www.schwegler-natur.net Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

d) Inkilas dūminei raudonuodegei (1 vnt.)

Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

e) Gyvatvorės paukščiams.

Žvirbliniai paukščiai itin noriai maitinasi ir laikosi tankiose gyvatvorėse, todėl siūloma įrengti nors keletą apie ~1x5 m ilgio masyvų. Priežiūra: karpymas.

5. Augalijos įvairovės palaikymo priemonės

a) Vijoklinių augalų panaudojimas.

Įtraukti želdinius į vieną struktūrą apjungiančias pergolės apželdintas vijokliais. Naudoti šiuos sprendinius ten, kur negalima sodinti medžių dėl archeologinių sluoksnių apsaugos, dėl poreikio sukurti pavėsį ir pan.

b) Atsparių sausroms augalų naudojimas.

Keičiantis klimatui mūsų krašte įsivyrauja ilgai trunkančios sausros, arba liūtys, kurių metu iškrenta dideli kritulių kiekiai. Prognozuojama, kad iki 2100 m. vidutinė metinė oro temperatūra Lietuvoje gali pakilti 1,5–5,1 °C. Vasarą išaugs karštų dienų (> 30 °C) ir šiltų naktų (> 18 °C) skaičius. Iki 2100 m. vidutinis kritulių kiekis išaugs 3,7–13,5 % (Klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos gairės savivaldybėms, 2017), todėl rekomenduojama rinktis prie šių sąlygų gebančias prisitaikyti ar jau prisitaikiusias augalų rūšis. Karščių metu temperatūros dėl didelių įkaitinamų Vokiečių g. fasadų ploto, gali būti dar didesnės, todėl rekomenduojama formuoti kuo didesnes šešėlio zonas.

c) Augalų sodinimas 3 ardais.

Rekomenduojama gėlynų guotų formavimas naudojant 3 skirtingų aukščių augalus.

d) Vietinių augalų rūšių integravimas į želdinius.

Rekomenduojama gėlynuose panaudoti vietinės kilmės augalų. Pomedyje rekomenduojama sukurti pavasarinį, Vilniaus kraštui būdingą žydėjimą su žibuoklėmis ir raktažolėmis.

Vietinės kilmės augalų sąrašas, kuriuos galima naudoti želdiniuose:

Rūšis	*Lotyniškas pavadinimas*	*Aukštis*	*IV*	*V*	*VI*	*VII*	*VIII*	*IX*
Triskiautė žibuoklė	*Hepatica nobilis*	25						
Baltažiedė plukė	*Anemone nemorosa*	30						
Geltonžiedė plukė	*Anemone ranunculoides*	30						
Vėjalandė šilagėlė	*Pulsatilla patens*	30						
Pavasarinė raktažolė	*Primula veris*	30						
Paprastasis rūtenis	*Corydalis solida*	30						
Vaistinė plautė	*Pulmonaria officinalis*	30						
Pavasarinis švitriešis	*Ficaria verna*	30						
Daugiametė blizgė	*Lunaria rediviva*	140						
Plačialapis katilėlis	*Campanula latifolia*	100						
Varpotoji glaudenė	*Phyteuma spicata*	90						
Paprastasi burbulis	*Trolius europaeus*	90						
Miškinė lelija	*Lilium mortagon*	100						
Miškinė lelija balta	*Lilium mortagon white*	100						
Didžioji astrancija	*Astrantia major*	60						
Kalninė arnika	*Arnica montana*	30-70						
Smaliukė	*Lychnis viscaria*	30-65						
Tikrasis lipikas	*Galium verum*	30-90						
Didžiažiedis katilėlis	*Campanula persicifolia*	30-80						
Vaistinė baltašaknė	*Polygonatum odoratum*	60						
Pavasarinis pelėžirnis	*Lathyrus vernus*	20-50						
Vaistinė notra	*Stachys officinalis*	100						
Lieknoji plukė	*Anemone sylvestris*	20						
Varpotoji veronika	*Veronica spicata*	15-40						
Plačialapė veronika	*Veronica teucrium*	50						
Šilinis gvazdikas	*Dianthus deltoides*	20-40						
Šilinis dobilas	*Trifolium medium*	15-50						
Paprastasis saulenis	*Helianthemum nummularium*	35						
Keturbriaunis čiobrelis	*Thymus pulegioides*	20-30						
Paprastoji žemuogė	*Fragaria vesca*	30						
Šliaužiančioji vaisgina	*Ajuga reptans*	30						
Melsvoji kelerija	*Koeleria glauca*							
Kiškio ašarėlės	*Briza media*	60						
Kelminis papartis	*Dryopteris filix-mas*	100						
Nusvirusioji striepsnė	*Melica nutans*	60						

KITOS REKOMENDACIJOS

a) Aplinkai draugiškas apšvietimas

Dirbtinis apšvietimas daro didelę įtaką biologiniams procesams tokiems kaip augalų fotosintezė, gyvūnų orientacija ir migracija. Siūlome želdinių apšvietimą, kuris būtų kaip įmanoma draugiškesnis aplinkai. Šviestuvai turėtų būti kaip įmanoma žemesni ir turėti gaubtą, kuris neleistų šviesai per daug išsisklaidyti. Reikalingas naktinis apšvietimas turėtų sklisti pažemiui ir būti nukreiptas tik ten, kur labiausiai reikia. Siūlome naudoti ilgųjų bangų (tokių kaip geltonos, oranžinės, gintaro spalvos) šviesą.

b) Gatvės humanizavimas įrengiant hidrantus

Ne tik transporto srautų mažinimas padeda humanizuoti gatvės aplinką, bet ir rūpinimasis žmogiškaisiais poreikiais tokiais kaip galimybė atsigerti. Siūlome įrengti Vokiečių gatvėje vandens atsigėrimo stoteles – hidrantus.

c) Kietosios dangos, laidžios kritulių vandeniui

Siūlome suplanuoti tokias kietąsias dangas automobilių stovėjimo aikštelėse, šaligatviuose, rekreacinėje zonoje ir kt., kurios būtų laidžios krituliams. (Pavyzdžiai iš „Betono mozaika“)

d) Aiškūs biologinės įvairovės palaikymo priemonių įrengimo tikslai ir visuomenės nuomonės formavimo kryptys

Biologinės įvairovės palaikymo priemonių diegimo tikslai:

1. Prieglobsčio ir mitybinių sąlygų – blogos biologinės įvairovės būklės gerinimas

Vokiečių g. biologinė įvairovė yra skurdi, teritorija turi mažai jungčių su didesniais medynų masyvais, todėl yra taikomos priemonės, savo funkcijomis galinčios suteikti daugiau prieglobsčio ir maitinimosi galimybių užklystantiems smulkiems bestuburiams, vabzdžiams, paukščiams.

2. Žmonių auginimas – pažindinimas su biologinės įvairovės mieste palaikymo būtinybe

Sąmoningėjant visuomenei, diegiamos vis draugiškesnės aplinkai tvarkymo priemonės, sudarančios sąlygas mieste tarpti gamtiniams elementams. Kiekvienas įveiklintas organizmas atlieka ekosistemines paslaugas erdvėje, kurioje apsigyvena. Tokios paslaugos kaip žiedų apdulkinimas, ligų sukėlėjų naikinimas, estetinis pasigėrėjimas – sveikos ir įvairios aplinkos atributai.

e) Pažinimas

Geltona plytelė

Geltonoji plytelė arba akmens plokštė, kurią galima pakelti, o pakėlus stebėti, kas per sliekai ir vėdarėliai, ar akmenlindės ten susirinko. Svarbu padėti ten, kur ji tiesiog kviestų save pakelti: želdyno krašte, pavėsyje, vejoje po medžiu ar pan.

Gatvė bendrauja – Vokiečių g. istorijos pristatymas informacinėje lentelėje

Vokiečių gatvė turi unikalią istoriją, rekomenduojama ją trumpai pristatyti vienoje mažoje, elegantiškoje graviruotoje metalinėje informacinėje lentelėje, ją įrengus architektų pasirinktoje reprezentacinėje pozicijoje.

7. Progreso matavimas

Susivėrus želdiniams, ekologas, vertinęs pradinę situaciją, įvertina pokyčius ir teikia ekspertines išvadas.

8. Visuomenės informavimas

Visuomenei galima/patartina pristatyti visas į projektą įtrauktas gamtinės aplinkos palaikymo priemones.

VOKIEČIŲ G. GAMTINĖS APLINKOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR APRIBOJIMAI

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Apribojimai ir grėsmės
Sudaryta galimybė įvertinti teritorijos ekologinę būklę ir pateikti tvarkymo rekomendacijas Įvertinus teritoriją supančios gamtinės aplinkos silpnybes, stiprybes, galimybes ir apribojimus ir atsižvelgiant į specialistų rekomendacijas potencialiai galima pakeisti aplinkos būklę į geresnę bei padidinti vietovės rūšių įvairovę **Yra brandžių, biologinei įvairovei vertingų medžių ir krūmų** **Yra susiformavusi ir gyvena miesto paukščių populiacija** **Kieme šalia gatvės yra brandžių medžių guotas,** su kuriuo gatvės želdiniai gali sudaryti didesnį gamtinio karkaso kompleksą, stipriausią ryšį turintį su Pavilnių girininkijos medynais **Vidutinė metinė oro tarša anglies monoksidu, azoto ir sieros dioksidais, kietosiomis dalelėmis nuo autotransporto, smulkiosiomis kietosiomis dalelėmis (KD2.5) nuo autotransporto 2016 m. neviršijo ribinės vertės** Nėra fiksuojamo triukšmo dėl oro uosto ar pramonės veiklos	**Silpni gamtiniai ryšiai, pertrauktas gamtinis karkasas** Ryšys su Vingio ir Panerių girininkijų medynais yra labai silpnas, pertrauktas: pietuose, pietryčiuose, pietvakariuose nėra stiprių gamtinio karkaso elementų **Didelė tarša kietosiomis dalelėmis** Visoje teritorijoje fiksuojama didelė taršos kietosiomis dalelėmis vertė artima ribinei (27-40 µg/m³) (2016 m. duomenys) **Didelė triukšmo sklaida** Triukšmo sklaida nuo autotransporto bendrai dienos/vakaro/nakties metu viršija ribinę vertę (65 dBA) ir yra lygi 75-79 dBA. (2016 m. duomenys) **Didelis įkaistančių paviršių kiekis.** Didelis pietinėje ekspozicijoje esančių fasadų plotas ir įkaistančių, vandeniui nelaidžių kietųjų dangų kiekis, sudaro itin nepalankias sąlygas kaitrų ir liūčių metu **Nėra jokių biologinės įvairovės palaikymo priemonių** **Nepakankama komunikacija su gyventojais ir erdvės naudotojais apie projekto eigą** Bendrai nėra populiaru taikyti biologinės įvairovės palaikymo ir apsaugos priemones	**Žaliųjų gamtinio karkaso jungčių stiprinimas** Įsodinus teritorijoje daugiau medžių, suformavus vešlius želdinius, sustiprėtų gamtinio karkaso jungtis su Pavilnių girininkijos medynais **Brandžių ir sveikų medžių bei kitų teritorijos duotybių išsaugojimas** Išsaugojus teritorijoje augančius geros ir patenkinamos būklės medžius, išlaikomos erdve besinaudojančių organizmų populiacijos **Esančių biologinės įvairovės būklės sąlygų pagerinimas ir naujų palaikymo priemonių diegimas** Specialių, ekologo rekomenduotų priemonių pritaikymas, sukurtų teritorijoje sąlygas egzistuojantiems ir potencialiems organizmams veistis. Projektuojant aplinką, rekomenduojama iš karto naudoti brėžinių programoje įrenginių sluoksnį, atspindintį priemones, skirtas išsaugoti ir palaikyti biologinę vietos įvairovę **Vandens resursų žmonėms ir paukščiams priėjimas** Rekomenduojama įdiegti hidrantus ir paukščių atsigėrimo vietas, nes kaistant klimatui tai taps itin aktualu. **Kokybiška komunikacijos su vietos gyventojais ir erdvės naudotojais** Rekomenduojama organizuoti savalaikius susitikimus su gyventojais ir naudotojais bei suinteresuotais visuomenės atstovais, naudoti modernius bendravimo formatus	**Nepakankamas sąmoningumas ir geranoriškumas priimti aplinkos gerinimui reikalingus sprendimus** Neišnaudojus galimybių sudaryti ir atkurti būtinas žaliąsias gamtinio karkaso jungtis, prarandamos ekosisteminės paslaugos, didėja aplinkos temperatūrinė tarša, pasitraukia čia gyvenantys organizamai **Nepakankamas žaliųjų plotų kūrimo finansavimas** Lėšų trūkumas įgyvendinant želdynų plėtrą kelia riziką didinti teritorijos silpnybes, , kuriant intensyviai lankomos teritorijos aplinką **Medžių įsodinimui trukdo sudėtinga archeologinių sluoksnių struktūra** **Padidintas visuomenės dėmesys ir išankstinis neigiamas nusistatymas** **Per maža komunikacija su visuomene** **Nėra patirties diegiant *biophilic* city* koncepciją miestų centruose** ** Žodis „biofilija“ reiškia meilę gamtai. Tai paaiškina žmogaus potraukį gamtai ir norą būti joje, mieste jausti kad ir netiesioginį, bet ryšį su ja*

Projektavimo eigos aprašymas

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	241	311	0

Projektavimo Vokiečių g. eiga

2015 m. “Vilniaus Plano” rengti projektiniai pasiūlymai

“Vilniaus Plano” rengti Vokiečių gatvės sutvarkymo projektiniai pasiūlymai viešai svarstyti 2015 metų rugsėjį.

Projekto pasiūlymai:

-Pagrindinė koncepcijos paveldosauginė idėja - reabilituoti autentiškos Vokiečių gatvės trasos vaidmenį XX a. II pusėje suformuotoje viešoje rekreacinėje erdvėje. Pasirinktos tam priemonės - istorinių XVIII a. pabaigoje susiformavusių gatvės parametrų sugrąžinimas.
-Architektūriniais ženklais ir informacinėmis priemonėmis pažymėti buvusį istorinį užstatymą.
-Istorinę gatvę skirti pėsčiųjų eismui, tokiu būdu žmonės turėtų galimybę iš naujo atrasti istorinės gatvės ašyje esančias perspektyvas į Šv. Kotrynos, Šv. Kazimiero bažnyčias ir Rotušę.
-Automobilių ir dviračių eismas būtų organizuojamas XX a. II pusėje suformuota gatvės (asfalto) trąsa.
-Pasiūlyta Lietuvos garsių meno ir kultūros veikėjų įamžinimo alėja Vokiečių gatvėje.

Pastabos:
-Senosios Vokiečių g. trąsos danga bus remontuojama išlaikant XX a. 4-ojo dešimtmečio grindinį.
-Šaligatvio grindinys bus iš betoninių plytų, artimų senajai gatvės dangai.
-Sienutės prie pamatų bus daromos fragmentiškai, nedarant invazijos į pamatus, suolų idėja eliminuota.
-Nauji želdiniai planuojami ten, kur nebuvo senojo užstatymo, kur buvo kiemai.
-Dėl tranzitinio transporto senamiestyje reikės imtis priemonių, grįžtant prie senųjų trąsų ir darant akligatvius.
-Dėl parkavimo kiemuose, dėl lankytojų automobilių invazijos į kiemus, manoma, kad reikėtų miesto lėšomis parkavimą sutvarkyti ir kiemuose apmokestinti.

Renginio akimirka (šaltinis:www.pilotas.lt)

-Dėl konteinerių - ateityje planuojama visame gatvės ilgyje įrengti požeminius konteinerius.
-Barboros paminklą palikti toje pačioje vietoje, bet žalioje erdvėje, ne ant gatvės trąsos.
-Nuspręsta atsisakyti garsių kultūros ir meno veikėjų įamžinimo idėjos.
-Iš visuomenės siūlyta atkurtu tris kvartalus, atkuriant istorinį vaizdą, pašalinti augmeniją, kad neardytų pamatų. Klausimas dėl atstatymo yra užduotas UNESCO.

UNESCO atsakymas:

“keliamas klausimas - buvusio istorinio užstatymo atkūrimas - yra labai aktualus ir savalaikis. Vienas iš pagrindinių išskirtinės vertės kriterijų yra autentiškumas ir vientisumas, todėl istorinio užstatymo atkūrimas nesugrąžina sunaikintos vertės, o dažnai netgi ją sumenkina. Pasaulinėje praktikoje yra vengiama pseudo iliustratyvių formų. Būtent autentiškumas yra kokybės faktorius ir statinio vertę lemiantis veiksnys, kurį patvirtina eilė UNESCO ir ICOMOS dokumentų: Tarptautinė paminklų ir kompleksų konservavimo ir restauravimo chartija (1964, Venecija), Nara autentiškumo dokumentas (1994, Nara), Vienos memorandumas “Pasaulio paveldas ir šiuolaikinė architektūra - istorinio urbanistinio kraštovaizdžio valdymas” (2005, Viena), Istorinio urbanistinio kraštovaizdžio rekomendacija (2011, Paryžius) ir kt.

Todėl nežiūrint to, kad Vilniaus istorinio centro nominacinėje byloje yra minimas galimas Vokiečių gatvės ir kitų Senamiesčio istorinių erdvių atstatymas, reiktų labai atsargiai vertinti tokią galimybę šiandieniniame paveldosaugos kontekste. Raginame racionaliai ir atsakingai atsižvelgti į Vilniaus istorinius ir architektūrinius pokyčius, įvykusius po 1945 m. ir atsižvelgti į jau susiklosčiusį naują užstatymą. Svarstydami galimybę atkurti buvusį užstatymą sukeltumėme abejotinas diskusijas ne tik su vietos, bet ir tarptautine bendruomene. Būtina atsižvelgti į per daugiau kaip 60 metų susiklosčiusias vilniečių tradicijas Vokiečių gatvę laikyti žaliąja miesto zona, o K.Sirvydo bei Rūdninkų skverus - rekreacinėmis, viešomis erdvėmis. Šias teritorijas reikėtų labiau sutvarkyti pritaikant jas poilsiui, įrengiant pažintinius stendus ar pan., taip pat ribojant transporto srautus senamiestyje - į šiuos klausimus turėtų atsakyti Vilniaus architektai ir miesto gyventojai.”

Visgi projektas nebuvo tęsiamas. Paskelbtas atviras konkursai architektūrinei Vokiečių gatvės idėjai išrinkti.

2020 m. paskelbtas tarptautinis atviras architektūrinio projekto konkursas.

Pagrindiniai reikalavimai:

-Užtikrinti saugų ir patogų automobilių, pėsčiųjų ir dviratininkų eismą, vengti jų tarpusavio konfliktų;
-Užtikrinti rekreacijos viešojoje erdvėje bei paslaugų infrastruktūros kūrimo galimybes;
-Dviračių eismą organizuoti atskirame dviračių take arba bendrame sraute Vokiečių g.;
-Istorinėje Vokiečių g. dalyje mažinti automobilių eismą, paliekant privažiavimą tik gyventojams ir aptarnaujančiam transportui;
-Numatyti istorinės Vokiečių g. grindinio remontą, sutapdinant gatvės važiuojamosios dalies ir šaligatvių dangą;
-Mažinti automobilių stovėjimo vietų skaičių, didinti eismo saugumą;
-Numatyti eismo srautų naujesniojoje Vokiečių g. dalyje atskyrimo galimybes įgyvendinant kilpinio eismo senamiestyje projektą;
-Numatyti elektromobilių krovimo stoteles;
-Numatyti 3 požemines atliekų surinkimo ir rūšiavimo aikšteles, kurių įrengimo vietos gali būti tikslinamos, atsižvelgiant į pasiūlytus viešosios erdvės tvarkymo sprendinius, bet įvertinant konteineriams priskirtų namų pasiekiamumą bei šiukšlių išvežimo galimybes (žr. Konkurso sąlygų priedus);
-Numatyti galimybę ir būdus kaip organizuoti lauko kavinių veiklą šalia pastatuose esančių kavinių ir atskirai nuo pastatų;
-Numatyti vietas viešojo transporto sustojimams, lauko reklamos įrenginiams (galimybė palikti arba perkelti esamus įrenginius), prekių krovos vietas (arčiau Rotušės a.), mokėjimo už automobilių stovėjimą automatams ir miesto informacinės sistemos elementams, įvertinant visus esamus įrenginius dabartinėje viešojoje erdvėje (žr. Konkurso sąlygų priedus);
-Numatyti galimybę viešąją erdvę naudoti įvairių sezonų metu, pasiūlyti skirtingus scenarijus šiltajam ir šaltajam metų laikui;

-Pasiūlyti esamų viešosios erdvės esamų dekoratyvinių elementų - fontano ir skulptūros - integravimo ar perkėlimo scenarijus.
-Viešosios erdvės sutvarkymo planuose pageidautina, kad būtų matomi Vokiečių gatvėje buvusių pastatų (rūsių) kontūrai – t. y. gatvės istorinės raidos atspindėjimas architektūrinėmis ar kitomis priemonėmis. Istorinės atminties elementų poreikis, raiška, kiekis pasirenkamas autorių nuožiūra.

Komisija geriausiu projektu išrinko projektą “Strassen-Platz”, kuris siūlė kurti gatvės-aikštės tipo viešąją erdvę. Tolesniame projektavime siūlyta didinti minkštų dangų kiekį lyginant su kietomis dangomis, koreguoti eismo sprendinius.

2022 m. pirmas projekto viešinimas ir dirbtuvės

2022 m. vasario mėnesį įvyko pirmasis projektinių pasiūlymų viešinimas, kurio metu buvo sutarta, kad reikia daugiau viešų diskusijų apie projekto sprendinius.

2022 m. balandžio mėnesį surengtos dirbtuvės kartu su gatvės projektuotojais, savivaldybės atstovais, ekspertais bei gyventojais, kurių metu buvo išryškintos pagrindiės problemos, kas leido pakeisti arba patobulinti galutinius projekto sprendinius.

Ištrauka iš konkursinio projekto (autorių vizualizacija)

Tolesnis projektavimas

2021 m. vasario mėnesį pradėtas rengti Vokiečių gatvės rekonstravimo techninis darbo projektas.
Jo metu, atsižvelgiant į konkurso komisijos, savivaldybės specialistų bei visuomenės pastabas, buvo koreguojama:

- Vokiečių gatvės koncepcija keičiama iš gatvės-aikštės tipo viešosios erdvės į gatvės-parko tipo erdvę.
- Ženkliai didinamas želdynų kiekis, gerinamos sąlygos esamiems medžiams, atsižvelgiant į atliktus tyrimus.
- Koreguojama eismo schema, atskiriant eismo kilpas į abi gatvės puses.

Projektiniai pasiūlymai

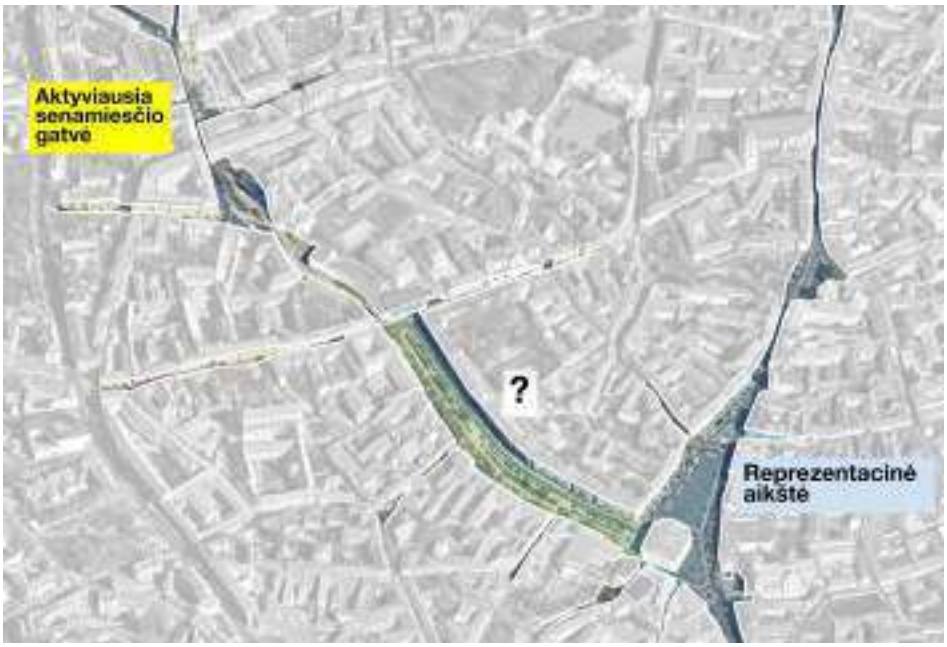
Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	245	311	0

Projekto koncepcija

Kokia tai erdvė?

Vokiečių gatvė yra senamiesčio pėsčiųjų žiedo dalis, kuri sujungia dvi labai skirtingas miesto vietas - vieną aktyviausių Senamiesčio erdvių - Vilniaus gatvę, ir vieną pagrindinių miesto reprezentacinių erdvių - Rotušės aikštę.

Gatvė neturi aiškiai apibrėžto viešosios erdvės pobūdžio - ji nėra nei reprezentacinė, nei aktyvi erdvė. Tai projektuotojai priima kaip teigiamą erdvės savybę. Gatvėje galima derinti ir stiprinti abiejų erdvių tipų bruožus - kurti tiek aktyvioms veikloms pritaikytas funkcijas, tiek poilsiui.

Vokiečių gatvės vieta Senamiesčio žiede (autorių schema)

Sujungiamos geriausios gatvės ir parko savybės

Vokiečių gatvė yra unikali senamiesčio erdvė, nes joje susijungia ir gatvės, ir žaliosios erdvės teikiami privalumai.

Visų pirma - tai gatvė turinti daug aktyvių fasadų - miestiečiai čia visada randa veiklos, pavalgyti ar apsipirkti. Antra - tai pakankamai žalia erdvė. Tokioje erdvėje malonu praleisti laiką bei ilsėtis ilgesnį laiką.

Projektas siekia išnaudoti abu šios gatvės pranašumus ir juos sustiprinti - pagerinti viešąsias erdves kavinėms, restoranams bei miesto renginiams, o tuo pačiu ir kurti Vokiečių gatvę kaip žaliąją erdvę, kur žmonės norėtų praleisti ilgiau laiko ilsėdamiesi.

Istorinis gatvės kontekstas

Projektas stengtasi atskleisti praėjusių laikotarpių gatvės struktūrą, tačiau tiesiogiai neimituoja buvusių pastatų. Istorinio užstatymo planinė struktūra diktuoja naujų gatvės erdvių formas, leidžia spontaniškai atsirasti nestandartinėms šiuolaikinės architektūros viešosioms ir žaliosioms erdvėms.

Nors istorinis kontekstas padeda kurti naują šiuolaikinės erdvės struktūrą, funkcinio gatvės panaudojimo tai neįtakoja. Erdviniai ir funkciniai sluoksniai kuriami atskirai.

Galima išskirti tris pagrindinius gatvės raidos etapus, kurie darė įtaką kuriant naują viešosios erdvės struktūrą:

1) iki prieškario susiformavęs istorinis gatvės užstatymas;
2) tarpukariu rekonstruotas, saugomas senosios gatvės grindinys;
3) pokariu susiformavęs naujas gatvės užstatymas.

http://vilnius21.lt/senivaizdai.php?g=1689581&t=1
archyvo nuotruaka

Iki I Pas. karo susiformavęs istorinis gatvės užstatymas

Lenkijos “Narodowe Archiwum Cyfrowe” archyvo nuotruaka

Tarpukariu rekonstruotos gatvės dangos

http://vilnius21.lt/senivaizdai.php?g=1689581&t=1
archyvo nuotruaka

Pokariu susiformavęs naujas gatvės užstatymas

Dangomis akcentuojami ne tradiciškai gatvėse dominuojantys infrastruktūriniai elementai, tokie kaip važiuojamoji dalis, šaligatviai, pėsčiųjų takai, tačiau buvęs istorininis gatvės užstatymas. Kuriamos dangos viename lygyje, išskyrus saugomą istorinį gridinį. Važiuojamosios juostos atribojamos nuo pėsčiųjų zonų ne lygių peraukštėjimais, ar medžiagomis, tačiau erdviniais elementais - stulpeliais, žaliomis zonomis ir kt. Stengiamasi kurti vientisą, atvirą pėsčiųjų erdvę, taip kartu ir ribojant automobilių greitį.

Svarbus projekto tikslas - išsaugoti visus esamus medžius. Liepų linija senojoje gatvės pusėje ne tik išsaugoma, tačiau, jei yra galimybė, sodinamos ir naujos liepos atkuriant vietomis sunykusį apželdinimą - tai priklauso nuo būsimų išsamių archeologinių tyrimų. Gerinamos esamų medžių augavietės keičiant gruntą nauju, bei paliekant daugiau minkštųjų dangų pomedžiuose.

Naujų žalių plotų vietos parinktos pagal istorinio užstatymo ribas. Želdinių masyvai kuriami negatyvo principu - tose vietose, kur istoriškai buvo atviros erdvės, augalai formuoja žalius tūrius, o buvęs užstatymas paliekamas atviras.

Galima išskirti 2 pagrindinius naujų žalių erdvių tipus:

1. Buvusio istorinio užstatymo vidiniai kiemai - tai aiškias ribas turintys plotai, kuriuose nenumatoma aptikti vertingų išlikusių saugomų pastatų liekanų, todėl želdiniai projektuojami masyvesni - krūmynai, vidutinio dydžio medžiai. Aiškiai savo tūriais kontrastuojantys želdinių masyvai paryškina buvusio užstatymo ribas ir išryškina vidinių kiemų vietas.

2. Fragmentiškai apželdintos senosios gatvės erdvės - tai daugiausiai tarp istorinio grindinio ir buvusių pastatų fasadų šaligatvių erdvės, kurios padeda išryškinti senąjį gatvės šiaurinį perimetrą, taip pat atriboja važiuojamąją dalį nuo pėsčiųjų bulvaro, o baigiasi gatvės galuose fragmentiškais stambesnių augalų masyvais. Kadangi juosta pakankamai siauria, taip pat ji dažniausia sutampa su esama liepų linija, siūlomas žemas apželdinimas - daugiausiai žolinis.

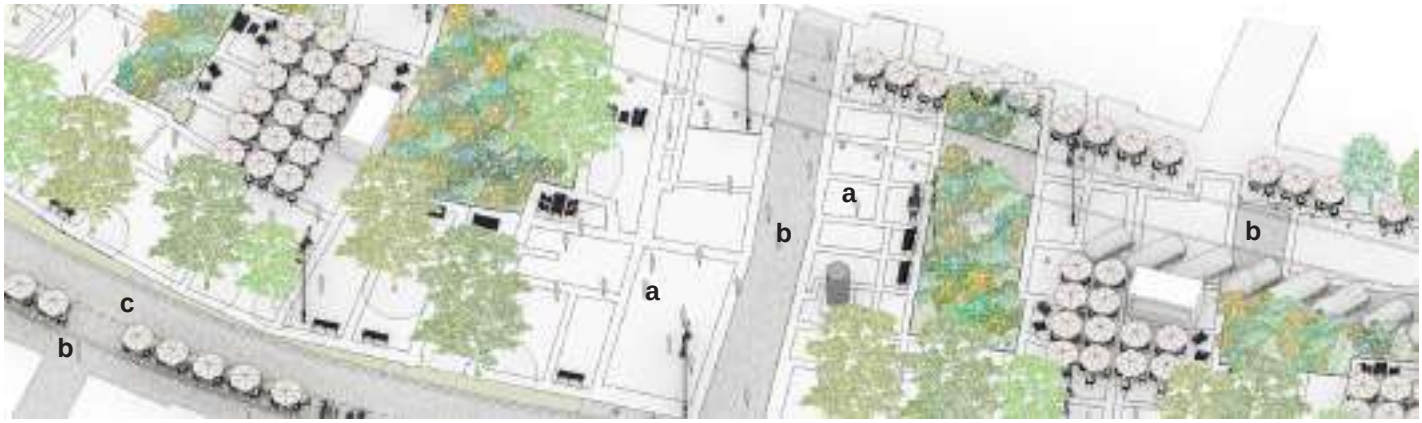
Dangos

Dangų koncepcija taip pat vadovaujasi istorinio užstatymo įamžinimo principu. VIsoje gatvėje yra tik trys dangų tipai:

a) Buvusio užstatymo erdvės - balto granito plokšės/surištos smulkios granito skaldos danga.

b) Nauja danga buvusių atvirų (gatvės) erdvių vietose. Parenkama granito trinkelių danga atitinkani saugomo grindinio medžiagiškumą - pratęsiamas esamas istorinis grindinys.

c)Saugomas istorinis grindinys, tvarkomas atskiru tvarkybos projektu.

a) Šviesus granitas buvusio užstatymo erdvėse b) Senojo grindinio tekstūros granito trinkelės c) Saugomas senasis grindinys

a) Šviesaus granito trinkelės 600x300mm b) Lietaus surinkimo latakai c) Buvusių sienų kontūrai - tamsaus granito trinkelės 50mm pločio

Buvusio užstatymo analogas:
GRANITO PLOKŠTĖS (su tamsaus granito linijomis, žyminčiomis buvusį užstatymą)

Buvusio užstatymo analogas:
SURIŠTOS SMULKIOS GRANITO SKALDOS DANGA (su tamsaus metalo linijomis, žyminčiomis buvusį užstatymą)

Eismo sprendiniai

Teritorijos pėsčiųjų srautai

Vilniaus miesto darnaus judumo planuose numatomi šie strateginiai pėsčiųjų judėjimo senamiestyje tikslai:

Judumo sąlygas keičiame siekdami, kad iki 2030 m. Vilniaus senamiestyje:

- Būtų 0 žmonių, gyvenančių automobilių triukšmo ir taršos zonose;
- Būtų 0 eismo įvykių, kuriuose nukenčia pėstysis ar bevariklio transporto (dviračių, paspirtukų ir pan.) naudotojas;
- Erdvės būtų pritaikytos pėstiesiems – jų patogiam ir saugiam judėjimui nepriklausomai nuo fizinių galimybių ar pasirinkto bevariklio transporto rūšies;
- Į senamiestį būtų patogu patekti pėsčiųjų takais, dviračiais ir kitomis riedėjimo priemonėmis, netaršiu, ekologišku viešuoju transportu;
- Senamiestį lankytų daugiau žmonių.

Šaltinis: https://senamiestis2030.lt/senamiescio-strategija/

Vokiečių gatvė yra svarbi Vilniaus miesto senamiesčio pėsčiųjų žiedo dalis, populiari tiek Vilniečių tiek užsienio svečių tarpe. Didžioji dalis pėsčiųjų srauto vyksta tarp Rotušės alėjos ir Vilniaus gatvės. Taigi pagrindinis eismas yra išilgai gatvės, centrinėje jos dalyje - bulvare. Deja, ten esanti gatvės infrastruktūra ir dabartiniai landšafto sprendiniai akivaizdžiai riboja pėsčiųjų judėjimą ir Vokiečių gatvės kaip viešosios erdvės galimybes.

Skersiniai gatvės pėsčiųjų srautai žymesni tik mažesnių istorinių gatvių sankryžose (Mikalojaus, Mėsinių g.), bei gatvės galuose. Likusioje gatvės dalyje jie nunykę dėl susiformavusių fizinių barjerų. Dėl tos pačios priežasties gatvės šonuose išilginis pėsčiųjų srautas mažesnis, paprastai norint patekti į gatvės kavines ir parduotuves.

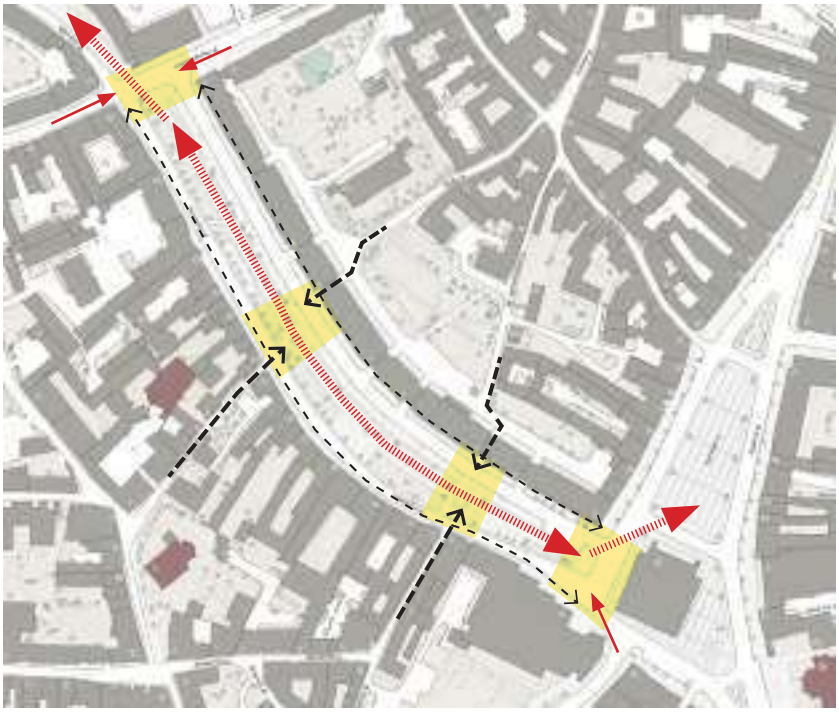
Pirminiai pėsčiųjų srautai

Antriniai pėsčiųjų srautai

Aktyvesnės viešosios zonos

Vokiečių gatvė - svarbi senamiesčio pėsčiųjų tranzitinio žiedo dalis

Gatvės pesčiųjų srautai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	250	311	0

Siauras centrinis gatvės bulvaras (ypač šiltuoju laikotarpiu) dažnai būna perpildytas. Jame jaučiamas nuolatinis konfliktas tarp pėsčiųjų, dviračių ir kitų transporto priemonių. Kavinės savo terasas bando integruoti į ir taip siaurą centrinį praėjimą, tokiu būdu dar labiau apsunkinamas pėsčiųjų srautas. Prie šoninių pastatų fasadų situacija panaši. Praėjimo erdvės plotai labai maži, tad kavinių infrastruktūra smarkiai riboja judėjimą šaligatviu.

Specifinėse vietose išmindžioti žolės plotai liudija, kad pėstiesiems trūksta galimybių judėti skersai gatvės. Ištisinės parkavimo juostos ir neprižiūrimos žolės plotai formuoja nenutrūkstamą pėsčiųjų barjerą. Tapo akivaizdu, kad nesumažinus pastarojo barjero bus labai sunku efektyviau įveiklinti teritoriją ir pasiekti miesto užsibrėžtus tikslus.

Gatvė pilna išilginių barjerų blokuojančių skersinius pėsčiųjų gatvės srautus.
(šaltinis: https://erdvinis.vilnius.lt)

Pagrindinio pėsčiųjų srauto ašis siaura ir perkrauta
(autorių nuotrauka)

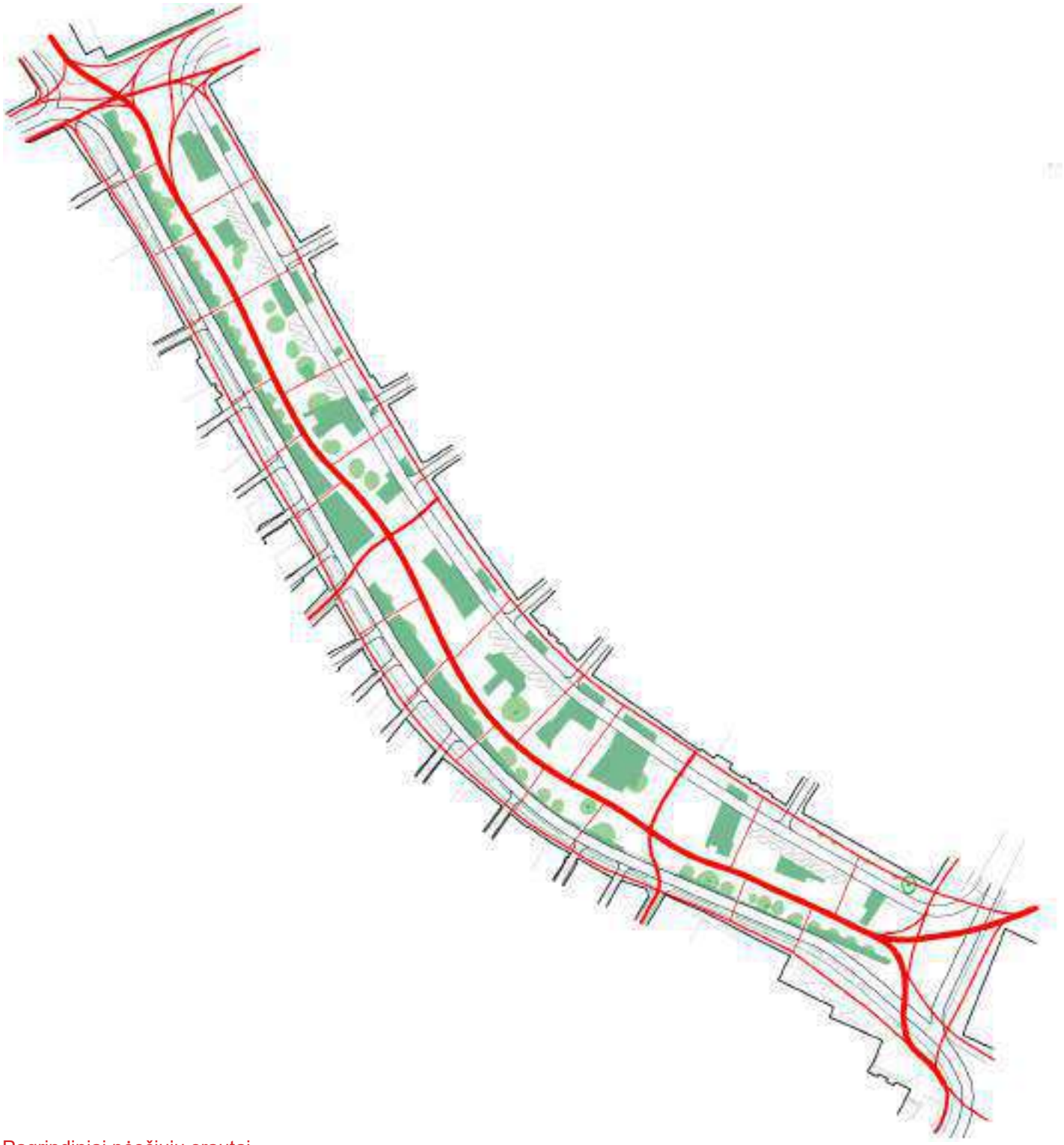

Gatvės šonuose pėsčiųjų srautai ypač siauri ir yra blokuojami komercinės infrastruktūros (autorių nuotraukos)

Pėsčiųjų eismo schema

Pagrindiniai pėsčiųjų srautai išliks išilgai bulvaro į aplinkines erdves ir istorinių gatvių sankryžose. Bulvaro vietose ties Dominikonų ir Didžiosios gatvėmis šaligatvio lygis bus nuleistas iki gatvės lygio. Taigi bulvaru galima bus eiti iš Vilniaus gatvės į Rotušės aikštę be fizinių barjerų ir nekertant eismo (išskyrus viešąjį transportą). Taip pat Vokiečių gatvė bus gyvenamoji zona, kurioje prioritetas visur bus skiriamas pėstiesiems ir atskiros perėjos nebus neprojektuojamos. Padaugės skersinių praėjimų tarp fasadų, kurių dabartinėje situacijoje trūksta.

Pagrindiniai pėsčiųjų srautai

Pagrindinių pėsčiųjų srautų schema

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	252	311	0

Teritorijos automobilių infrastruktūra

Vilniaus miesto darnaus judumo planuose iš esmės stengiamasi mažinti motorizuoto transporto srautus ir jų parkavimo vietų skaičių. Miesto senamiesčio branduolio teritorijoje numatomi 3 eismo eliminavimo etapai:

I etapas *– Iki 2020 m. įvesti kilpinį eismo reguliavimo senamiesčio branduolio teritorijoje ir valdyti automobilių stovėjimo vietų skaičių bei jų užpildymą:*
- Minimizuoti tranzito galimybes uždraudžiant dvipusį eismą gatvėse, keisti vienpusio judėjimo kryptis, įrengti užtvarus, gėlių klombas, draudžiamuosius kelio ženklus;
- Užtikrinti privažiavimo galimybes iki gyvenamųjų objektų, darbo vietų, traukos objektų;
- Supažindinti visuomenę su keičiamu eismo organizavimu senamiesčio branduolio teritorijoje;
- Stebėti ir fiksuoti transporto priemonių pokytį. Registruoti transporto priemonių judėjimo tranzitines alternatyvas važiuojant senamiesčio branduolio teritorijoje, esant poreikiui keisti schemą apribojant tranzito judėjimą;
- Inventorizuoti, visas esamas automobilių stovėjimo vietas;
- Mažinti automobilių stovėjimo vietų skaičių;
II etapas *– Iki 2022 m. įvesti ypač mažų emisijų zoną senamiesčio branduolio teritorijoje.*
III etapas *– Iki 2030 m. senamiesčio branduolio teritorijai įteisinti CO2 nulinę zoną, įgyvendinant Baltosios knygos reikalavimus.*

Šaltinis: *Vilniaus Miesto darnaus judumo planas*

Vienas iš esminių pastarojo meto pakeitimų buvo kilpinio eismo įvedimas. Visgi to pasekoje eismas Vilniaus senamiestyje sumažėjo neženkliai.
Pravažiuoti ir parkuotis senamiestyje vis dar pakankamai patogu. Dažnam vairuotojui Vokiečių gatvė vis dar asocijuojasi su potencialia parkavimo vieta senamiestyje.
Tam daug įtakos turi išlikusi patogi dvipusė eismo juosta ir daugybė parkingo vietų.
Taigi tranzitinis eismas teritorijoje išlieka.
Tuo pačiu Vokiečių gatvė išlieka viena triukšmingiausių ir užterštų branduolio zonų.

Panašu, jog trūksta papildomų įrankių panaudojimo norint eliminuoti ryškesnę dalį automobilių tranzito iš objekto teritorijos.

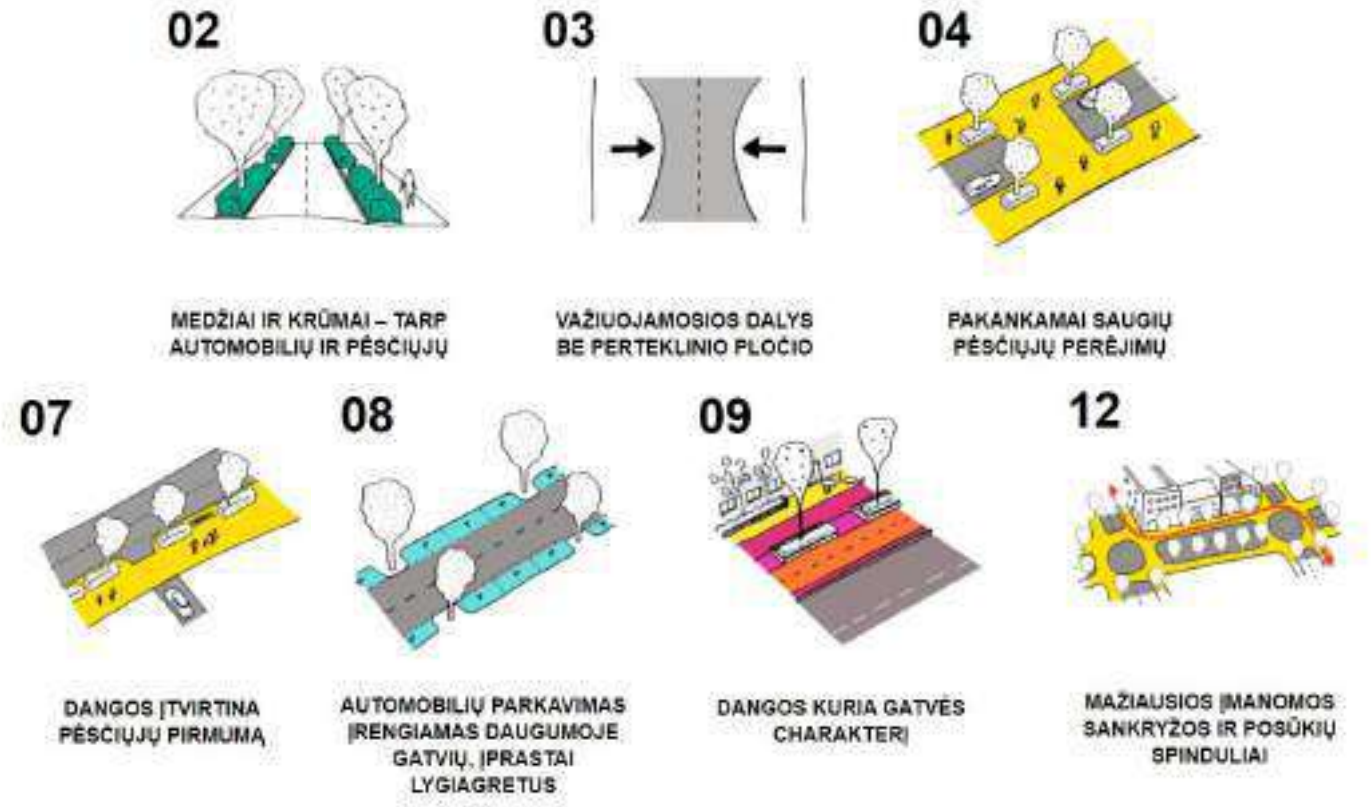
Dabartinė Vok. gatvės eismo schema

Eismo projektavimo principai

Projektuojant naująją eismo schemą Vokiečių gatvės teritorijoje buvo remiamasi dabartiniais miesto senamiesčio kilpinio eismo principais, bei naujuoju Gatvių standartu. Iš esmės norima sumažinti tranzitinio eismo srautus teritorijoje. Esminis pakeitimas nuo dabartinės eismo schemos būtų tas, jog eismo srautui nuo Trakų g. link Rotušės dedikuojama istorinė Vokiečių gatvės dalis. Tuo tarpu dvipusė eismo juosta naujoje gatvės pusėje sumažinama iki vienos vienpusio eismo juostos, kuri būtų dedikuota eismui iš Rotušės alėjos link Dominikonų g. Pagrindinio eismo srautai nebekirstų pačios Vokiečių gatvės ir tokiu būdu atsirastų galimybė nepertraukiamam pėsčiųjų srautui tarp Rotušės ir Vilniaus gatvės.

Siūloma eismo schema

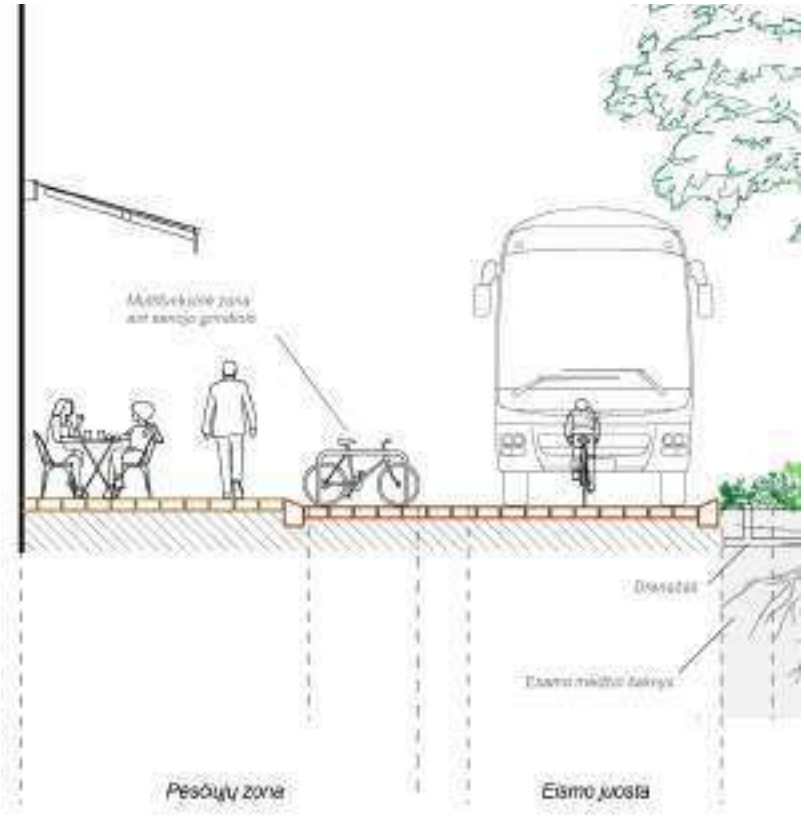

Šaltinis: https://gatviustandartas.vilnius.lt/

Važiuojamosios dalies plotis maksimaliai siaurinimas, paliekant daugiau erdvės pėsčiųjų eismui ir viešosios erdvės funkcijoms.

Senojoje dalyje optimizuojama važiuojamoji dalis iki minimalaus leidžiamo pločio - 3,5m. Likusi senojo grindinio erdvė naudojama įvairioms gatvės reikmėms, kaip dviračių ir paspirtukų parkavimas, automobilių stovėjimas bei laikinos vasaros kavinių terasos.

Naujoje gatvės dalyje važiuojamoji dalis sutapdinta su pėsčiųjų eismu ir indikuojama mažosios architektūros elementais ir želdiniais. Stengiamasi, kad abiem atvejais automobilis viešoje erdvėje būtų svečias.

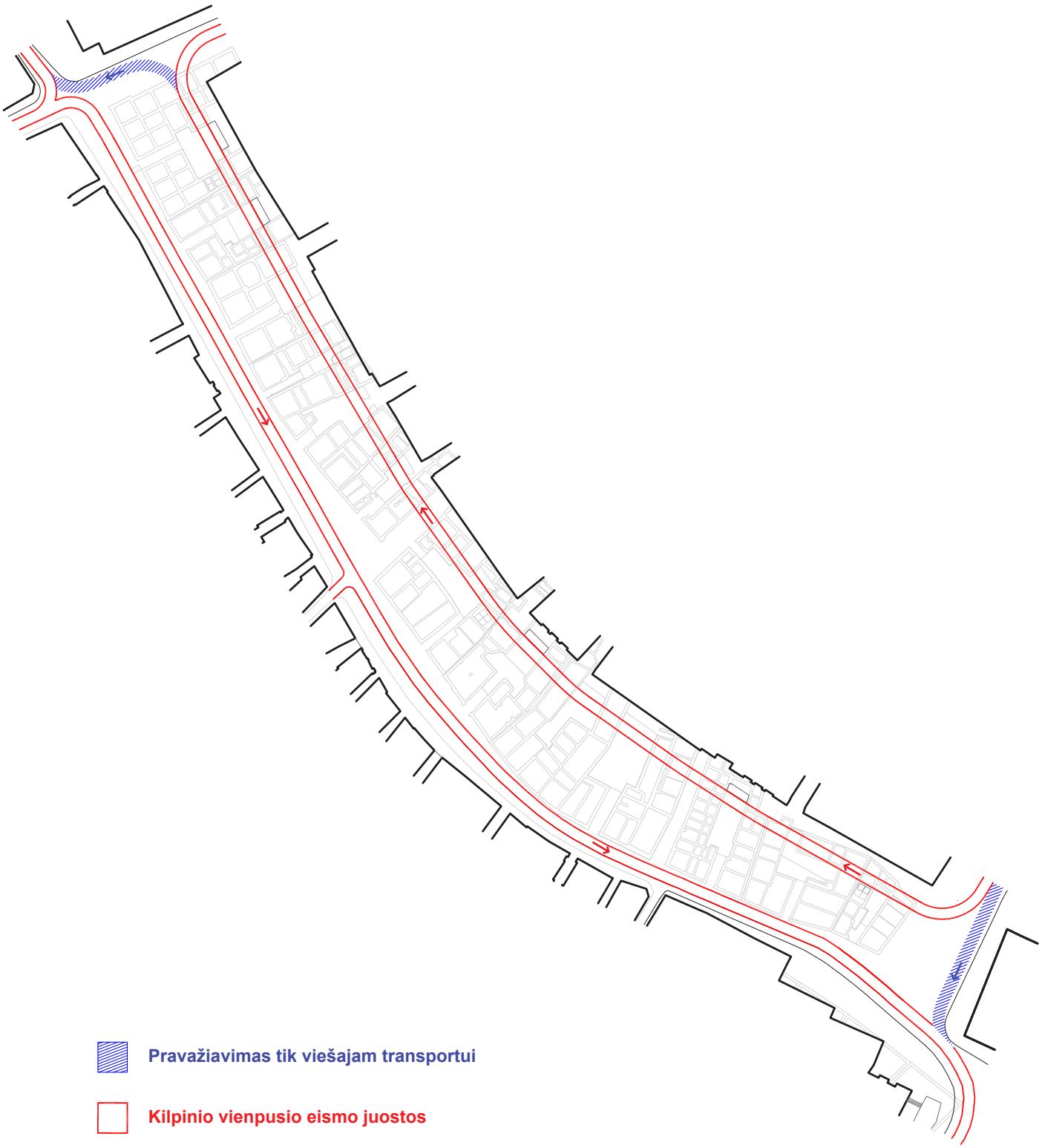
Senosios gatvės dalies pjūvis

Naujosios gatvės dalies pjūvis

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	255	311	0

Siūloma eismo schema

Pravažiavimas tik viešajam transportui

Kilpinio vienpusio eismo juostos

Eismo schema

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	256	311	0

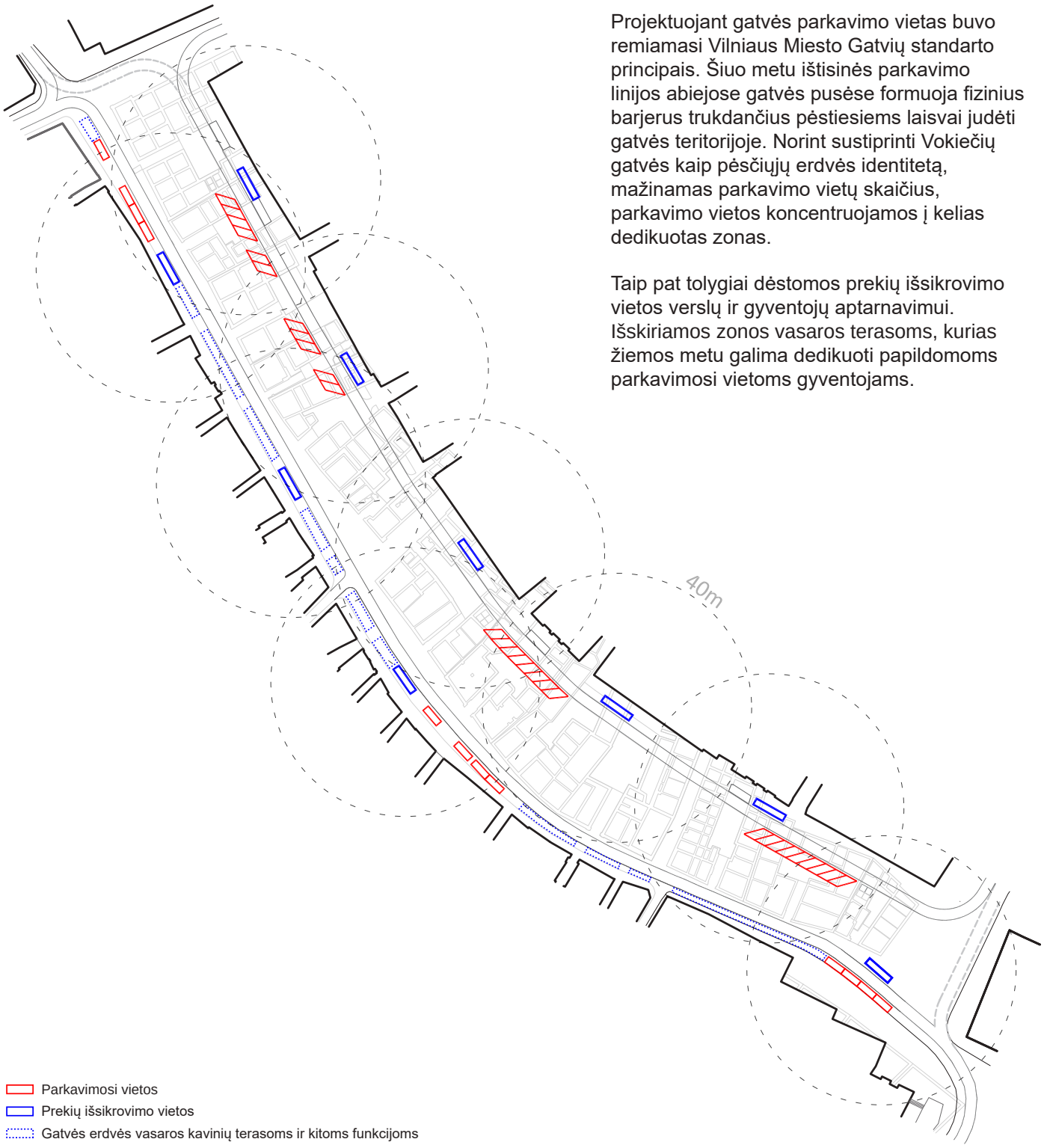
Parkavimo Schema

40 Parkavimo vietų

9 Prekių išsikrovimo vietos

Projektuojant gatvės parkavimo vietas buvo remiamasi Vilniaus Miesto Gatvių standarto principais. Šiuo metu ištisinės parkavimo linijos abiejose gatvės pusėse formuoja fizinius barjerus trukdančius pėstiesiems laisvai judėti gatvės teritorijoje. Norint sustiprinti Vokiečių gatvės kaip pėsčiųjų erdvės identitetą, mažinamas parkavimo vietų skaičius, parkavimo vietos koncentruojamos į kelias dedikuotas zonas.

Taip pat tolygiai dėstomos prekių išsikrovimo vietos verslų ir gyventojų aptarnavimui. Išskiriamos zonos vasaros terasoms, kurias žiemos metu galima dedikuoti papildomoms parkavimosi vietoms gyventojams.

Parkavimosi vietos
Prekių išsikrovimo vietos
Gatvės erdvės vasaros kavinių terasoms ir kitoms funkcijoms

Parkavimosi schema

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	257	311	0

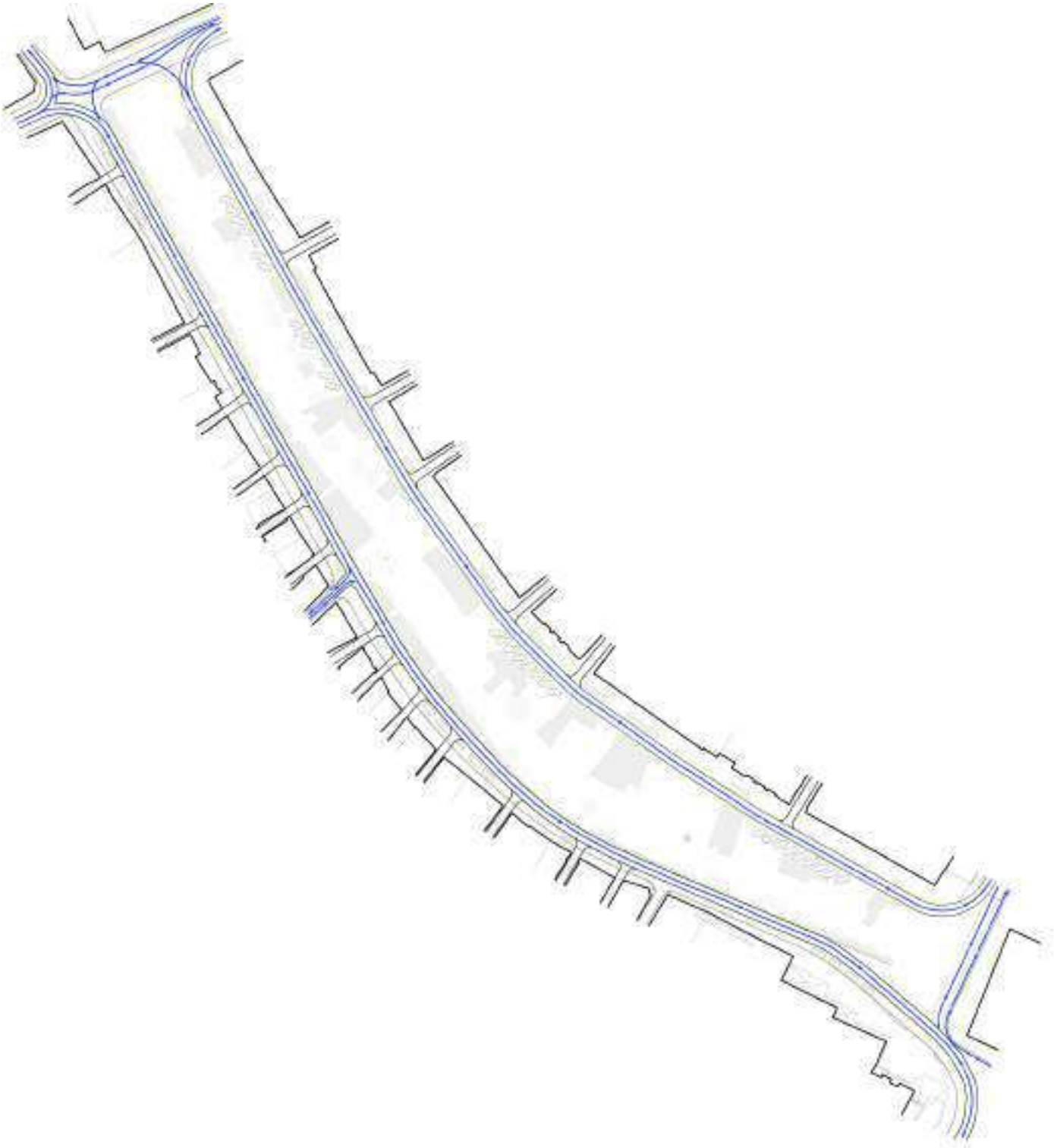
Parkavimas 45 laipsnių kampu naujoje gatvės dalyje. Parkavimo vietos koncentruojamos į kelias zonas, maskuojant jas želdynais.

Paralelinio parkavimo vietos ant senojo grindinio, indikuojamos ratų atmušejais

Dviračių eismo schema

Išilgai gatvės dviračių eismas projektuojamas bendrame automobilių sraute kaip ir kitur Senamiestyje. Atskiri dviračių takai neprojektuojami. Gatvės galuose, kur automobilių eismas bus draudžiamas, dviračiais bus galima važiuoti pėsčiųjų-dviračių zona. Dabartinė danga senojoje gatvės dalyje bus remontuojama, palyginta ir patogesnė dviračiams lyginant su dabartine situacija. Abejose gatvės pusėse projektuojami dviračių stovai.

Dviračių srautai

Dviračių srautų schema

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	259	311	0

Želdynai

Esamų želdinių situacija. Dendrologinis / arboristinis tyrimas

Skvero Vokiečių g. Vilniuje želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2021 metų birželio mėnesį. Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę).

Želdynų būklė buvo vertinama pagal 4 aspektus:

1. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis;
2. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis;
3. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis;
4. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas.

Medžių būklės buvo įvertintos kaip geros, patenkinamos arba prastos. Pagal tai yra pateikiamos rekomendacijos kaip gerinti sąlygas medžiams augti bei kaip juos toliau prižiūrėti.

Gamtinės aplinkos būklės vertinimas ir tvarkymo rekomendacijos

Tyrime buvo įvertinti Vokiečių gatvės želdiniai Vilniaus miesto gamtinio karkaso kontekste. Pateikiama jų gamtinės būklės analizė, vertinimas ir rekomendacijos.

Taip pat siūlomos Vokiečių gatvės biologinės įvairovės palaikymo priemonės su pavyzdžiais. Rekomenduojamas vietinės kilmės augalų sąrašas, kuriuos galima naudoti želdiniuose. Taip pat teikiami siūlymai apšvietimui, dangoms, informacijos komunikacijai, siekiant palaikyti biologinę įvairovę.

Pabaigoje pateikiama SWOT analizė - gamtinės aplinkos stiprybės, silpnybės, galimybės ir apribojimai.

Siūlomos želdynų tipologijos ir koncepcija

Atsižvelgus į atliktus tyrimus, buvo įvardijamos pagrindinės problemos, susijusios su dabartiniais želdynais Vokiečių gatvėje. Pateikiami pasiūlymai situacijai gerinti.

Įvardijamos skirtingos želdynų tipologijos, kurios iliustruojamos vizualizacijomis skirtingose Vokiečių gatvės vietose. Pokytis rodomas prieš ir po principu. Skirtingi želdynų tipai taip pat paaiškinami schemomis ir pavyzdžiais.

Želdynų asortimentas skirtingoms zonoms

Projekto kraštovaizdžio architektė pateikia bendrą želdynų asortimentą. Įvardijami pasiūlymai skirtingoms projekto želdinių tipologijoms. Pateikiami želdinių tipai su pavyzdžiais.

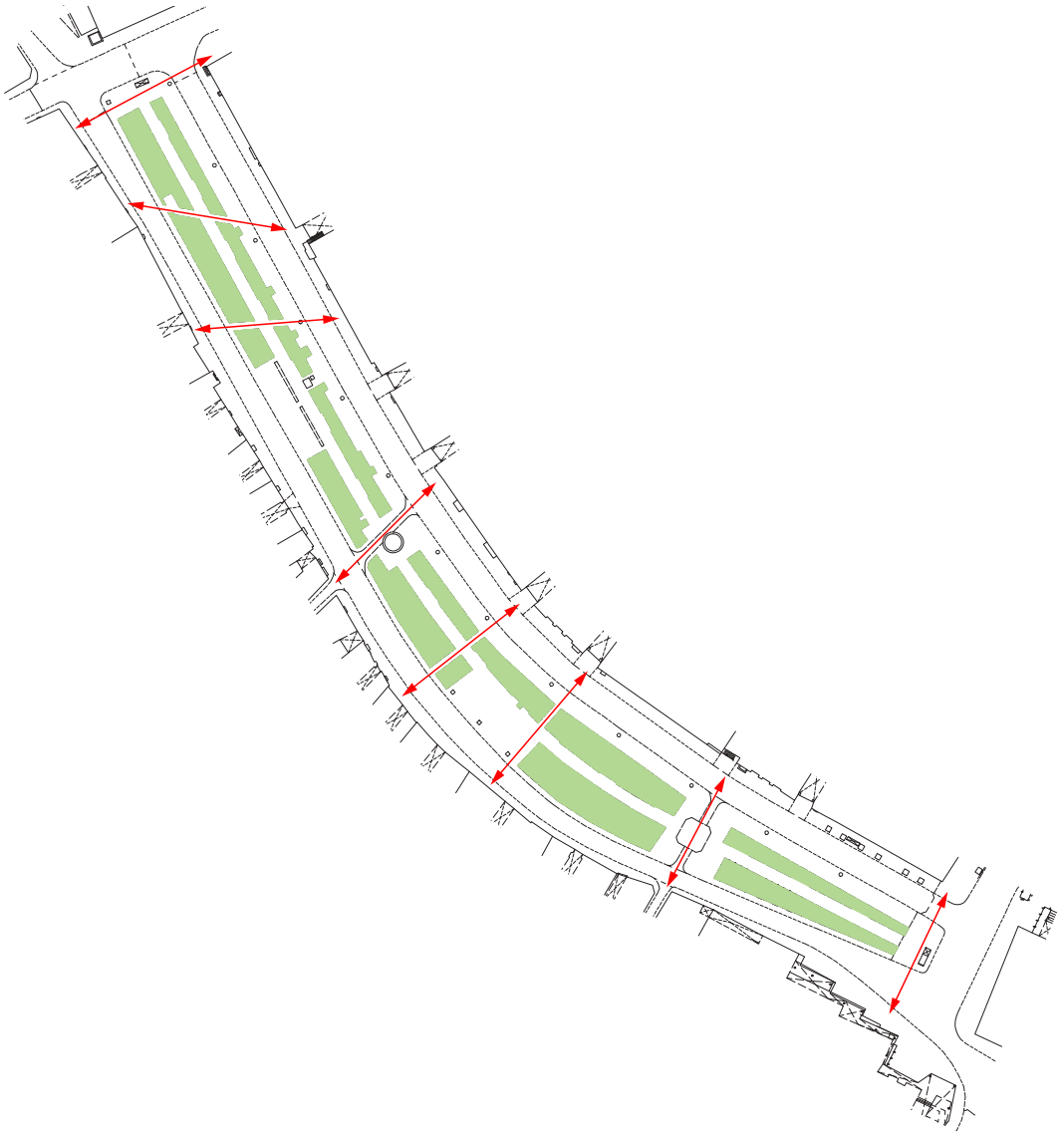
Siūlomos želdynų tipologijos ir koncepcija

Pagrindinės esamų želdynų problemos

Esamoje situacijoje žolės vejos ploto yra daug, tačiau jis nėra efektyviai išnaudojamas.

Vejos plotai yra retai perkertami, blokuoja skersinius gatvės ryšius tarp fasadų. Tai sukelia nepatogumų pėsčiųjų eismui. Žmonės šių plotų neapeina, o kerta tiesiai nutrypdami veją.

Taip pat, centrinis pėsčiųjų bulvaras yra siauras, kietųjų dangų yra nepakankamai, todėl kavinės konstruoja savo terasas ant esamų vejos plotų. Tad nors vejos plotas atrodo didelis - nemaža jo dalis yra užstatyta vasaros metu.

Vokiečių gatvės skersiniai ryšiai

Nutrypti ir užstatyti vejos plotai iš paukščio skrydžio (šaltinis: https://erdvinis.vilnius.lt)

Nutrypta veja trūkstamų skersinių ryšių vietoje (autorių fotografija)

Pagrindinės esamų medžių problemos

Nors žalių plotų gatvėje yra pakankamai daug, didelė dalis medžių auga jiems nepritaikytose vietose. Šaknynai daugumoje vietų yra padengti kietomis dangomis. Tai nekuria palankių sąlygų šiems medžiams gerai vystytis ateityje.

Medžiai projekte yra paliekami ir nekertami. Jų būklė yra patenkinama. Tačiau, pasak dendrologų ir arboristų, yra būtina gerinti sąlygas jiems ir jų augavietėms klestėti:

Visiems Vokiečių gatvėje esantiems medžiams (net ir geros būklės) rekomenduojama pagerinti augimo sąlygas. Tai reikėtų daryti atlaisvinant polajo plotą nuo kietųjų dangų (pėsčiųjų takų betono plytelių, grindinio akmenų) ir paliekant nemažiau negu 1,5 metro pločio ir 1,5 ilgio įrėminimą kuriame būtų natūralus, turtingas naudingųjų medžiagų augalinis sluoksnis. Taip pat rekomenduojama supurenti polajo plotą mechaniniu ar rankiniu būdu ir įterpti mikropreparatų į gilesnius dirvožemio sluoksnius.

Beveik visiems medžiams taip pat reikalingas lajos priežiūros genėjimas. Lajos priežiūros genėjimas - atliekamas siekiant laiku pašalinti nedideles lajos augimo problemas (pvz. besikryžiuojančias ar sausas šakas). Šis genėjimo būdas leidžia išvengti brangių tvarkymo darbų ateityje. Keletui medžių reikalinga atlikti lajos redukcinį genėjimą.

Lajos redukcinis genėjimas - priemonė skirta medžio stabilumui

Esamų medžių šaknys neturi pakankamai minkšto pomedžio ploto (šaltinis: https://www.google.com/maps)

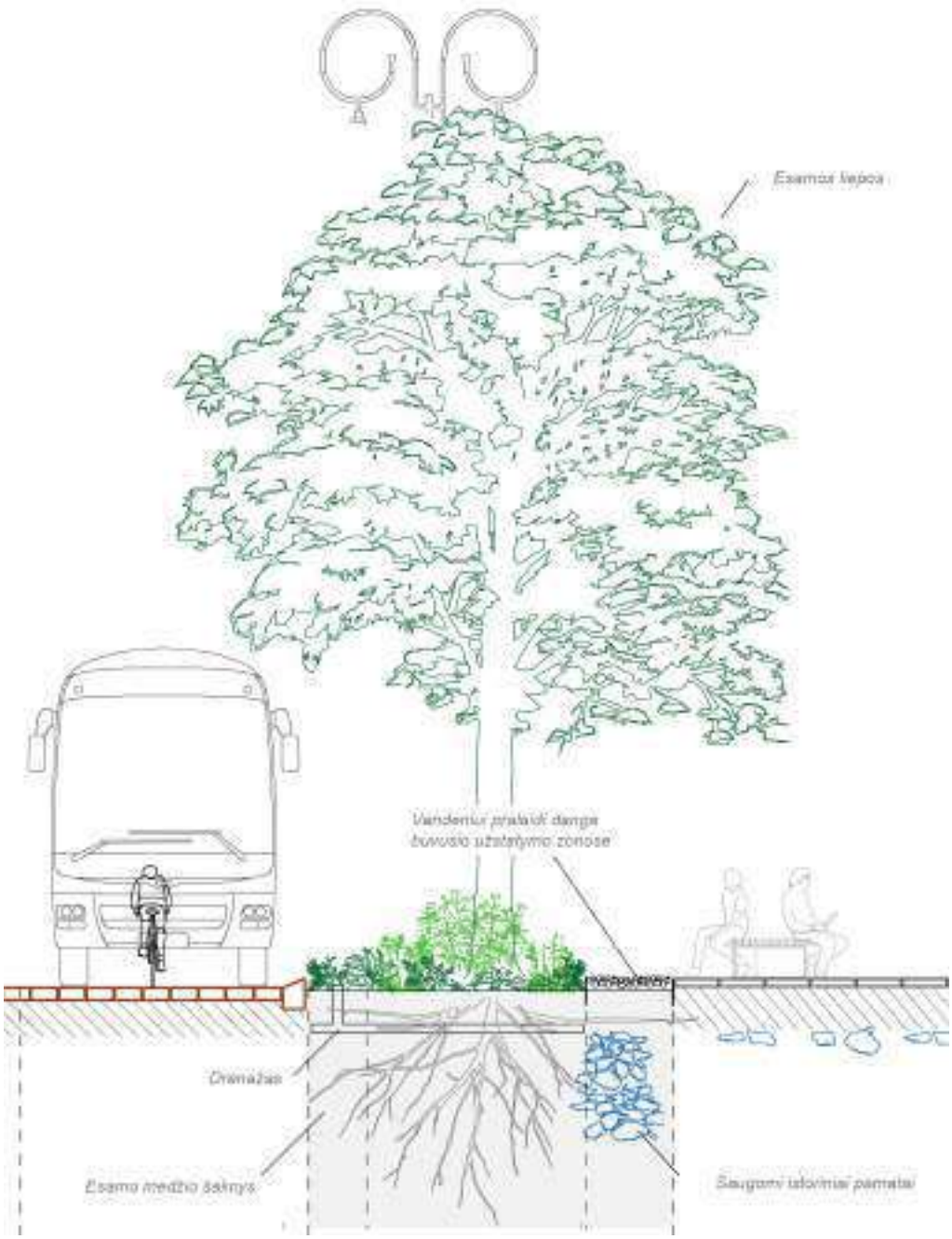
Pasiūlymai medžių pomedžiams

Siūloma gerinti sąlygas esamiems medžiams augti:

1. Padidinti minkšto pomedžio plotą. Šis plotas siekiamas didinti kiek įmanoma nesiekiant lajos projekcijos dydžio (nes Vokiečių gatvės situacijoje tai neįmanoma). Tačiau tai būtų ženklus sąlygų pagerėjimas medžiams, kurie dabartinėse sąlygose minkšto pomedžio beveik neturi.

2. Minkšto pomedžio plote sodinti tūrinę augmeniją. Taip būtų kuriamos sąlygos, kad pomedžiais nevaikščiotų žmonės ir netrombuotų dirvožemio. Taip pat šie želdynai erdviškai atskirtų bulvarą nuo šoninių gatvių važiuojamųjų dalių.

3. Želdynams siūloma sukurti kapiliarinį drenažą. Taip augalams būtų užtikrinamas vandens ir kitų reikalingų medžiagų tiekimas.

Esamų medžių pomedžiams siūloma minkšta danga ir tūrinis apželdinimas

Dabartinė situacija (autorių fotografija)

Pasiūlymas. *numatomas vaizdas 3-4 metai po realizacijos

Pasiūlymai želdynų tipologijoms Vokiečių gatvėje

Siūlome mažinti neefektyvios vejos plotą, bet didinti jų tankumą ir efektyvumą šiomis priemonėmis:

1. Gerinti sąlygas visiems esamiems medžiams. Atverti daugiau pomedžio minkštoms dangoms. Stiprinti liepų liniją šalia istorinės gatvės. Tarpuose, kur įmanoma, sodinti naujas jaunas liepas. Sodinant naujus medžius, krūmus - numatomos priemonės, kurios užtikrins, kad medžių šaknys su laiku nepažeis esamo mūro po žeme (šaknų barjerai ir pan.)..

2. Istorinių kvartalų kiemų vietose, kur nėra išlikusių istorinių pamatų, kurti tūrinius vešlius želdynus.

Siūlomos želdynų tipologijos Vokiečių gatvėje

1.

2.

Siūlomos želdynų tipologijų analogai

Tipologijų pavyzdžiai:

1. Medžio su žaliu minkštu pomedžiu pavyzdys.

2. Tankių želdynų istoriniuose kiemuose pavyzdys

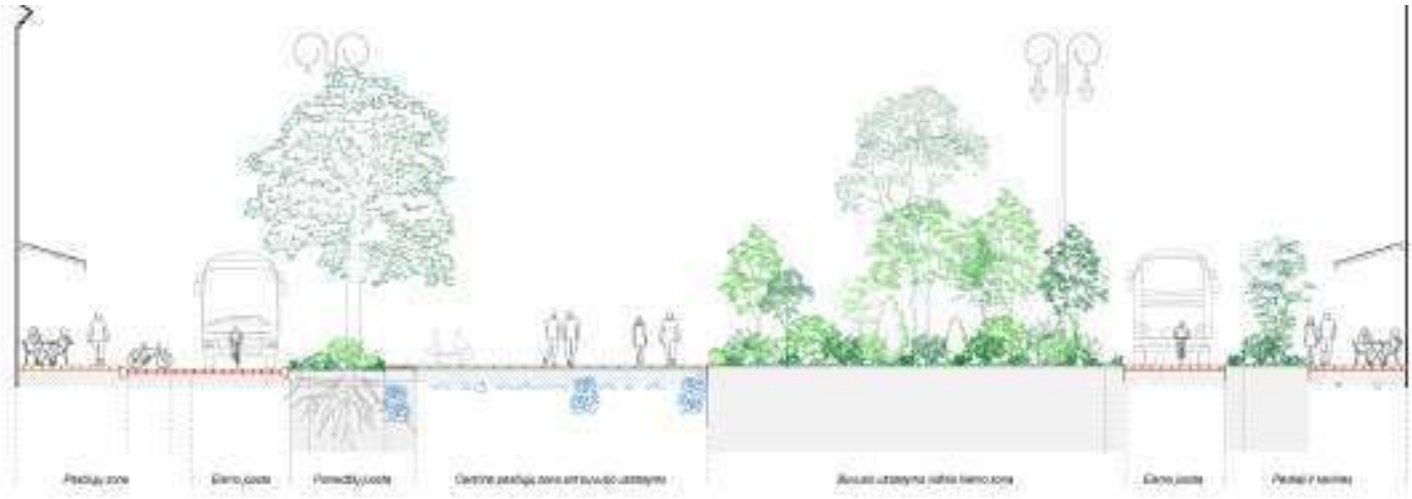
1. Tankūs želdynai istoriniuose kiemuose

Istorinių kiemų vietose siūlomi tankūs želdynai. Tai daroma, nes šiose vietose manoma, kad nėra likusių istorinių pamatų, todėl yra galimybė suformuoti didesnę ir dėkingesnę aplinką augalams. Taip pat tai būdas vizualiai įamžinti buvusių kiemų vietas.

Šie plotai leidžia ne tik atskirti automobilių eismą nuo pėsčiųjų srautų, bet ir greta bulvaro suformuoti kišenines erdves, kurios bus pritaikomos įvairioms veikloms. Šios erdvės bus ramesnės ir dėkingesnės tiek poilsiui tiek kavinių lauko terasoms.

Tankių želdynų istorinių kiemų vietos Vokiečių gatvėje gatvėje

Tankūs želdynai istorinių kiemų vietose pjūvyje

Dabartinė situacija (autorių fotografija)

Pasiūlymas. *numatomas vaizdas 3-4 metai po realizacijos

Siūlomų augalų asortimentas

Atsižvelgiant į ekologų pateiktas rekomendacijas, išdėstytas dokumente ‚VOKIEČIŲ G. ŽELDINIAI VILNIAUS MIESTO GAMTINIO KARKASO KONTEKSTE IR JŲ GAMTINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS‘, formuojant želdynų asortimentą, siūloma laikytis sekančių gairių:

- **Dėmesys vietiniams augalams.** Renkant asortimentą, tiek žolinių, tiek sumedėjusių augalų, pirmenybė teikiama vietinės kilmės augalams, jei tik jie atitinka dizaino užduotį bei vietos ir dirvožemio specifiką.

- **Medžių (esamų ir naujai sodinamų) polajai** apželdinti, laidūs krituliams, taip imituojant optimalias medžių augimo sąlygas natūralioje aplinkoje.

- **Dėmesys kiliminiams augalams.** Tikslas – kuo sparčiau apželdinti bei uždengti atvirus dirvožemio plotus, t.y. įdarbinti kiliminius augalus kaip ‚žaliąjį mulčą‘. Tai mažina drėgmės garinimą, užrakina drėgmę dirvožemyje, teigiamai įtakoja dirvos vėdinimą bei bioįvairovės gausą joje.

- **Pietinėje Vokiečių g. pusėje** siūloma tęsti esama mažalapių liepų (Tilia cordata) eilė, atiduodant duoklę istorijai bei originaliam gatvės želdinimo sprendiniui. Ilgainiui tai užtikrins vis didesnį užpavėsinimą bei kietų dangų vėsinimą. Pomedžių želdynas - vešlus, žalias, faktūriškas, šviesių atspalvių žiedais (tiek krūmai, tiek ir žoliniai augalai). Asortimente vyrauja nereiklūs augalai – viksvos, paparčiai, rodžersijos, baltašaknės, skėstašakis astras.

- **Šiaurinėje Vokiečių g. pusėje** siūlomi sprendiniai – ryškesni, vešlūs, didesnė augalų įvarovė.

Siūlomi medžiai/krūmedžiai/krūmai – nereiklūs, žydintys bei mezgantys uogas, palaikantys bioįvairovę (žiedai vabzdžiams, uogos – paukščiams). Įsodinimui rinktasi ne tik dekoratyvinių veislių sumedėjusius augalus, bet ir mūsų krašto lapuočius medžius ir krūmus (liepą, klevą, šermukšnį, putiną ir/arba jų veisles). Renkamasi įvairių aukščių augalai, formuojant atsitiktines grupes bei nesiekiant vienos rūšies dominavimo.

- **Žoliniai daugiamečiai augalai** – nemaža proporcija vietinių augalų, kurie pakankamai dekoratyvūs. Kita dalis – neagresyvūs svetimžemiai (nemaišyti su invaziniais). Jie reikalingi tam, kad užtikrintų vasaros pabaigos ir rudens dekoratyvumą. Bendra koncepcija – žydintis, kvepiantis, vešlus želdynas žmonėms, paukščiams ir vabzdžiams. Šiuose želdynuose numatomi vabzdžių nameliai.

- **Didelis žolinių augalų sodinimo tankis.** Pasak egzistuojančių mokslinių tyrimų, želdynų tankumas ir geras grunto dengimas yra itin svarbūs faktoriai, norint sukurti bioįvairovei draugišką biocenozę. Tuo tikslu žoliniai augalai bus sodinami tankiai (iki 9-10 vnt./kv.m). Kartu su kita priemone – didele proporcija kiliminių augalų asortimente – tai užtikrins spartų želdynų suaugimą.

VIETINIŲ AUGALŲ SVARBA ASORTIMENTE

Augalų asortimento analogai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	271	311	0

PIETINĖS VOKIEČIŲ G. PUSĖS ŽELDYNAI. Medžiai ir krūmai

Augalų asortimento analogai

PIETINĖS VOKIEČIŲ G. PUSĖS ŽELDYNAI. Žoliniai daugiamečiai augalai

Augalų asortimento analogai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	273	311	0

ŠIAURINĖS VOKIEČIŲ G. PUSĖS ŽELDYNAI. Medžiai ir krūmai

Augalų asortimento analogai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	274	311	0

ŠIAURINĖS VOKIEČIŲ G. PUSĖS ŽELDYNAI. Žoliniai daugiamečiai augalai

Augalų asortimento analogai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	275	311	0

VOKIEČIŲ G. ŽELDYNAI. Pomedžiai bei kiliminis sluoksnis

Augalų asortimento analogai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	276	311	0

VOKIEČIŲ G. ŽELDYNAI. Svogūniniai augalai (TIK gerai besinatūralizuojantys smulkiasvogūniai)

Augalų asortimento analogai

Viešosios erdvės dizainas

Apšvietimas

Koncepcija

Gatvių ir bendram Vokiečių gatvės apšvietimui paliekami esami šviestuvai, pakoreguojant esamas vietas pagal naują projektą.

Kadangi esamo apšvietimo gatvėje nepakanka, siūlomas papildomas techninis apšvietimas centriniam pėsčiųjų bulvarui bei svarbiausioms erdvėms ir objektams apšviesti. Parenkamas šviestuvų dizainas - neutralus, įsiliejantis į aplinką, nekonkuruojantis su esamais išraiškingais šviestuvais.

Esamas bendras foninis gatvės apšvietimas

Papildomas techninis apšvietimas pėstiesiems ir svarbiausioms erdvėms

Esami gatvės šviestuvai

Projektuojant išsaugomi visi esami išdidinto parkinio tipo gatvės šviestuvai, keičiant jų vietas. Dėl nepakankamo dabartinio apšvietimo siūloma pritaikyti šiuolaikines apšvietimo technologijas gerinant apšvietimo kiekį bei taupant energiją.

Šviestuvas esamoje situacijoje (autorių fotografija)

Šviestuvas projekte

Pėsčiųjų alėjos ir pagrindinių erdvių apšvietimas

Multifunkcinė apšvietimo atrama su prožektoriais (5-8 metrai aukščio).

Gatvei papildomai apšviesti siūloma vieno tipo universali apšvietimo sistema susidedanti iš stovo (stulpo) ir įvairaus tipo apšvietimo prožektorių, galinčių plačiai apšviesti pėsčiųjų erdvę arba fokusuoti šviesą mažame plote išryškinant svarbiausius objektus - B. Radvilaitė skulptūrą, fontaną, susirinkimo ir atsisėdimo vietas.

Sistema puikiai tinka erdvėms, kur horizontalūs paviršiai (gatvės, aikštės ir automobilių stovėjimo aikštelės) ir vertikalūs paviršiai (fasadai, paminklai ir architektūros objektai) turi būti apšviesti vienu metu. Štai kodėl šie šviestuvai pasižymi dvigubu reguliavimu ir universalumu, kad juos būtų galima lengvai ir profesionaliai pritaikyti pagal vartotojo poreikius. Platus gatvės ir asimetrinės optikos bei priedų asortimentas užtikrina puikų efektyvumą.

Šviestuvų spalva - atitaikant senamiestyje vyraujančios tamsiai pilkos spalvos.

Apšvietimo sistemos analogas - universalus, neutralaus dizaino pėsčiųjų erdvių apšvietimas

Kavinių lauko terasos

Svarbiausia užduotis projektuoti lanksčią ir lengvai pritaikomą erdvę besikeičiantiems poreikiams. Dėl šios priežasties, visos gatvės erdvės kuriamos kaip daugiafunkcinės, lengvai pritaikomos skirtingoms veikloms tiek keičiantis funkcijoms, tiek prisitaikant prie skirtingų metų laikų. Vengti monofunkcinių erdvių kokios buvo prieš rekonstrukciją.

Antra - labai svarbu išlaikyti stilistinį vientisumą visoje gatvėje. Siūloma atsisakyti ydingų ir viešosios erdvės vientisumą niokojančių detalių, tokių kaip: individualių kavinių terasų atitvarai, stoginės, platformos, reklaminiai stendai, kiti stambūs elementai.

Kavinės turėtų būti atviros, be individualių atitvarų, dengiamos tik lengvomis skėtinėmis ar panašiomis brezentinėmis konstrukcijomis, nenaudojant sunkių medinių ar metalinių konstrukcijų, draudžiami pagrindai - viskas statoma ant esamo grindinio.

Žinoma, būtina palikti ir laisvės kavinėms išreikšti ir savo unikalų charakterį - neturėtų būti varžomi baldų, skėtinių konstrukcijų stiliai. Taip pat leidžiami gėlių vazonai, tik tuo atveju jei jie nekuria ilgų erdvę dalinančių barjerų (vieninteliai atvejai, kada papildomi augaliniai barjerai leidžiami - palei važiuojamąsias gatvės dalis, atsiribojant nuo automobilių eismo.

Lauko kavinės prie fasadų pavyzdys - lengvos apsaugos nuo lietaus konstrukcijos, staliukai stovintys laisvai erdvėje, be pagrindų ir atitvarų (analogas)

Nepriklausomos vasaros kavinės gatvės viduryje pavyzdys - lengvos brezentinės konstrukcijos, staliukai laisvai stovintys erdvėje, vientisas baro ir terasos stilius (analogas)

Lauko terasos, priklausomos vienam iš restoranų/kavinių gatvės viduryje pavyzdys - laisvai erdvėje išdėlioti staliukai, neperkraunant erdvės, nekuriant barjerų bei pagrindų (analogas)

Lauko terasos, priklausomos vienam iš restoranų/kavinių gatvės viduryje pavyzdys - lengvų konstrukcijų skėčiai, be atitvarų ar pagrindų (analogas)

Kavinių terasų tipai

Vokiečių gatvėje lauko kavinės išskiriamos į tris tipus pagal erdvinius parametrus: 1) Kavinių terasos istorinėje gatvėje; 2) Kavinių terasos naujojoje pusėje; 3) Kavinės ir terasos centrinėje dalyje.

Pagrindinis kavinių terasų tipų skirtumas yra tai, kad 1 ir 2 tipo terasos yra tiesiogiai susietos su kavinėmis ir restoranais Vokiečių gatvės pastatuose, kai 3 tipas gali būti labiau lankstus - tai kartu ir galimybė išsiplėsti restoranams iš gatvės šonų, tačiau taip pat siūloma galimybė sukurti sąlygas ir nepriklausomoms, laikinoms vasaros kavinėms arba maisto furgonams įrengti.

Kavinių terasos istorinėje gatvėje

Dėl saugomo grindinio, nėra įmanoma keisti gatvės lygių siaurinant važiuojamąją dalį. automobilių eismas sukeičiamas pusėmis ant senojo grindinio - važiuojamoji juosta projektuojama kairėje (arčiau gatvės centro), o stovėjimo vietos, dviračių stovai, laikinos vasaros kavinių terasos arčiau fasadų.

Žiemą didžioji dalis nenaudojamos erdvės ant senojo grindinio skiriama automobilių stovėjimui, o vasarą restoranai šiuo metu važiuojamąją dalį gali panaudoti kavinių terasoms. Paliekamas minimalus 1,5 m praėjimas pėstiesiems, kadangi pagrindinis pėsčiųjų srautas - centrinėje dalyje.

Neužmirštamas ir universalus dizainas - visi šaligatvių borteliai projektuojami su nuovažoms neįgaliesiems reguliariais atstumais laikantis ISO standartų.

Kavinių terasos naujojoje pusėje

Naujojoje gatvės pusėje visiškai naikinami lygių skirtumai dangoje, naikinama asfaltuota gatvė. Automobilių eismas siaurinamas iki minimumo, mažinamas automobilių parkavimo vietų kiekis. Tai leidžia beveik 2m praplatinti šaligatvius palei fasadus bei apželdinti daugiau gatvės plotų aplink važiuojamąją dalį.

Platesni šaligatviai atveria galimybes ženkliai praplėsti restoranų ir kavinių terasas, tokiu būdu mažinant poreikį plėstis į vidurinę gatvės dalį.

Kavinės ir terasos centrinėje dalyje

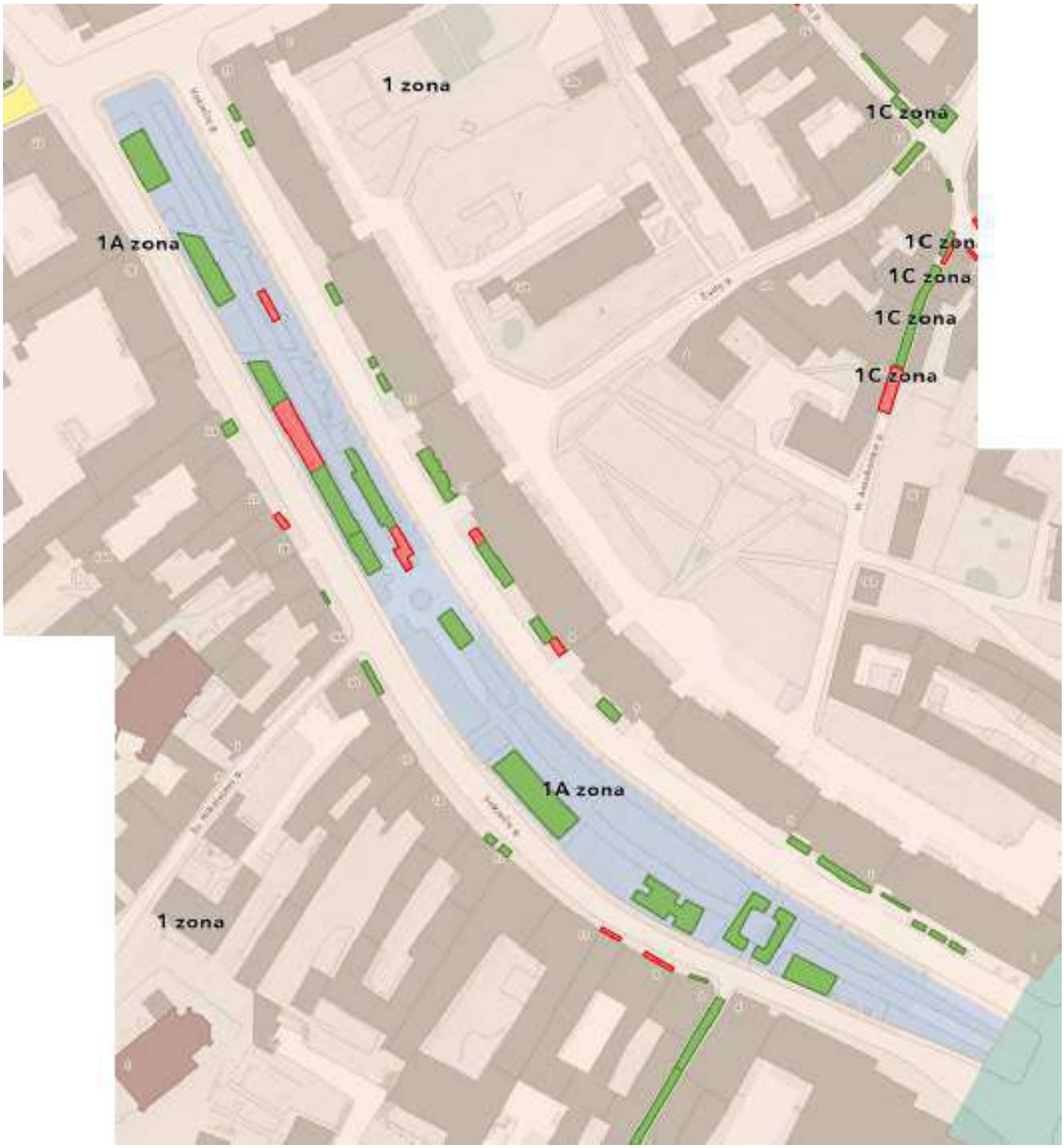
Šiuo metu pritaikytų erdvių kavinėms centrinėje dalyje iš viso yra apie 770 m^2, tačiau šiuo metu išduotų leidimų vien centrinėje dalyje yra apie 1140 m^2. Kavinės kuriasi ant vejos, konstruojant papildomas platformas. Tai akivaizdžiai rodo, kad dabartinė gatvė yra visiškai nepritaikyta šiandieniniams poreikiams.

Projekte siūloma galimybė bendrą maksimalų plotą pritaikytą kavinėms išplėsti iki 1000 m^2. Papildomai nauji plotai atsirastų ir gatvės šonuole. Tai leistų sukurti pakankamai vietos verslams, bet neperkrauti erdvės ir palikti vietos kitoms nekomercinėms rekreacinėms funkcijoms. Svarbu pabrėžti, kad projektuotojas rekomenduoja neišnaudoti visų galimų erdvių tik lauko kavinėms. Numatomos specialios zonos žaliose kišenėse, kur kavinės negalimos, o numatomos nekomercinės funkscijos gyventojams bei svečiams.

Pagrindinės lauko terasų taisyklės:

- Draudžiama dėti bet kokias atitvaras ar papildomas platformas - kavinės atviros, ant bendro gatvės grindinio.
- apsaugos nuo lietaus tik lengvų, skėtinių ar kitokio tipo brezentinių konstrukcijų
- pagalbiniai laikini kavinių pavilijonai skirti barui/virtuvei privalo derėti su aplinka, neišsišokantys spalvomis ar medžiagiškumu iš konteksto, kilnojami, be ryškaus apšvietimo. Galima naudoti maisto furgonus.
- Naudojamos spalvos - achromatinės - bespalvė gama nuo baltos iki juodos.

- Centrinė pėsčiųjų dalis
- Kavinių terasos su leidimais. **BENDRAS PLOTAS CENTRINĖJE DALYJE : 1000 m²**
- Kavinių terasos be leidimų **BENDRAS PLOTAS CENTRINĖJE DALYJE: 140 m²**

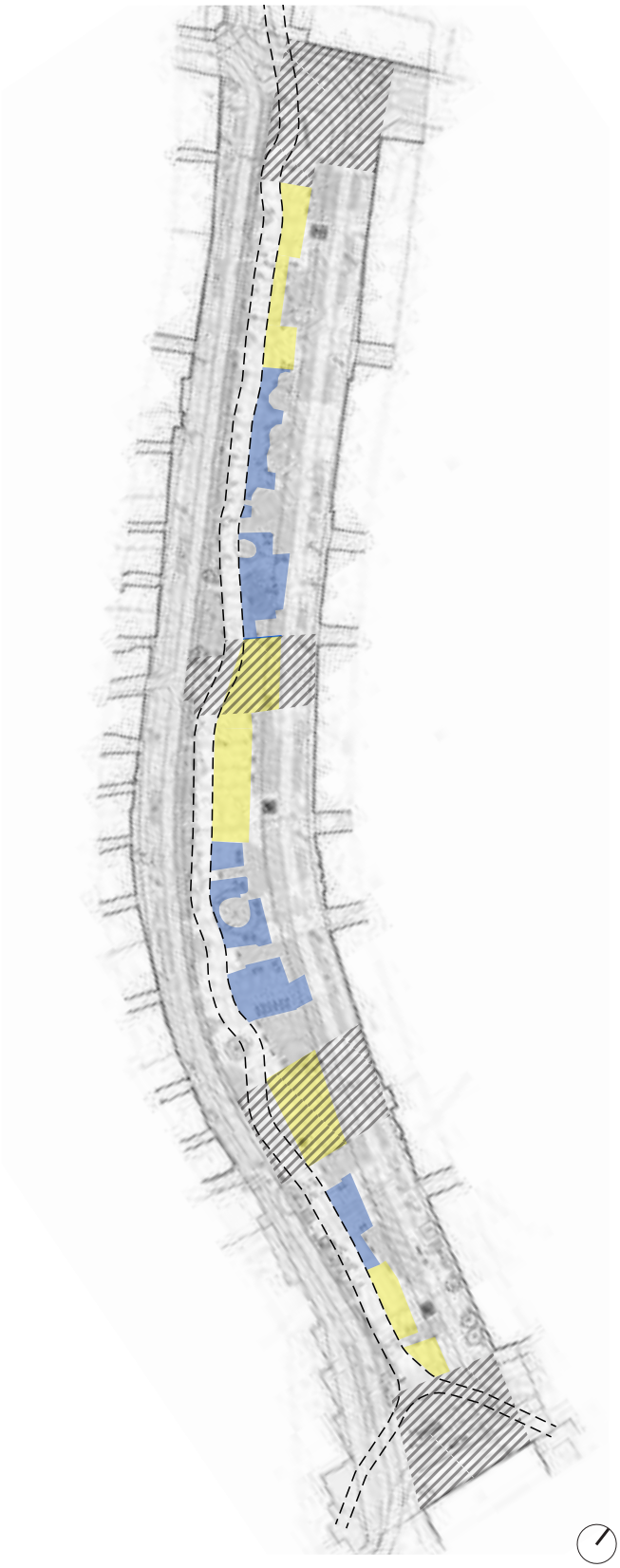

Savivaldybės išduotos esamos kavinių terasų zonos

- Erdvės, tinkamos vasaros kavinėms įrengti
- Esamos įrengtos kavinių erdvės
- Rekreacinės erdvės gyventojams ir svečiams

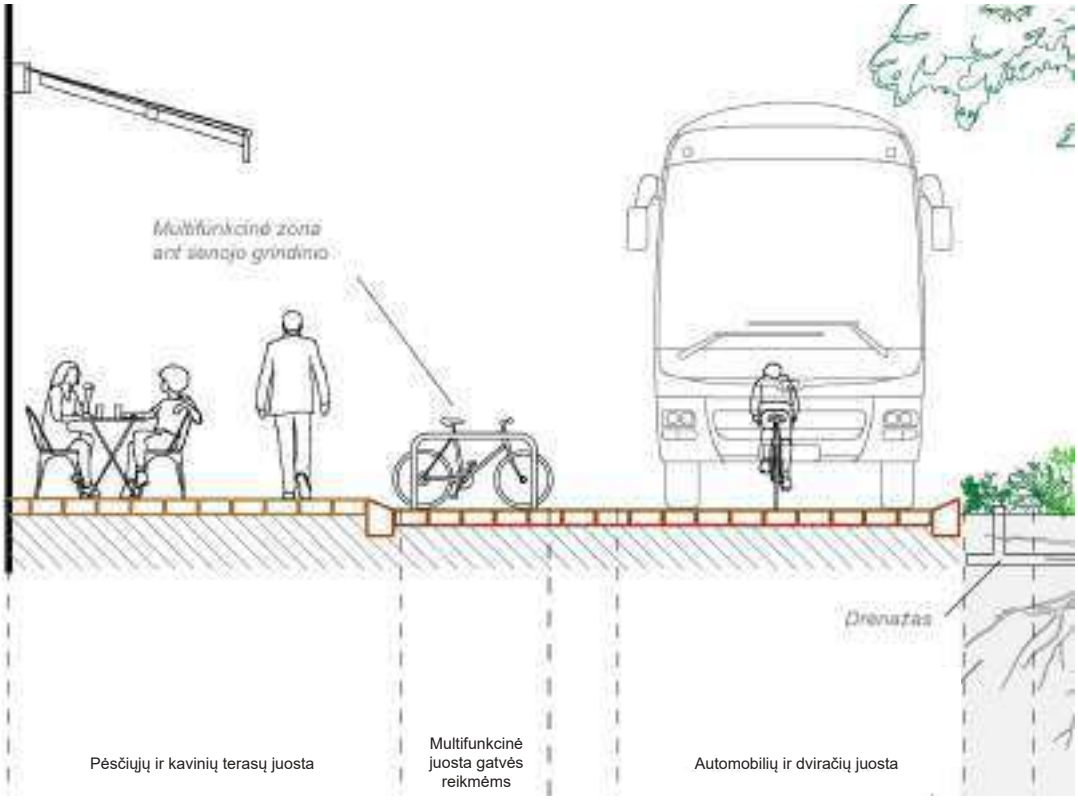

Esamos įrengtos kavinių terasų zonos

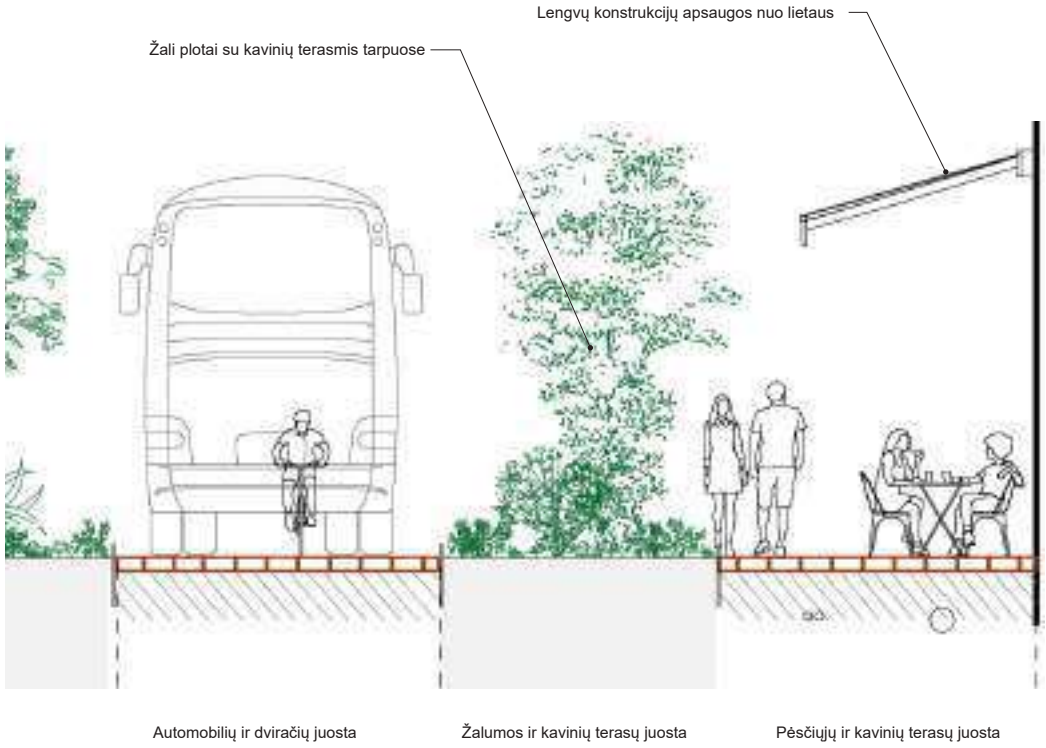

Numatomos įrengtos kavinių terasų zonos

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	284	311	0

Senosios gatvės tipinis pjūvis.

Naujosios pusės tipinis pjūvis.

Mažoji architektūra

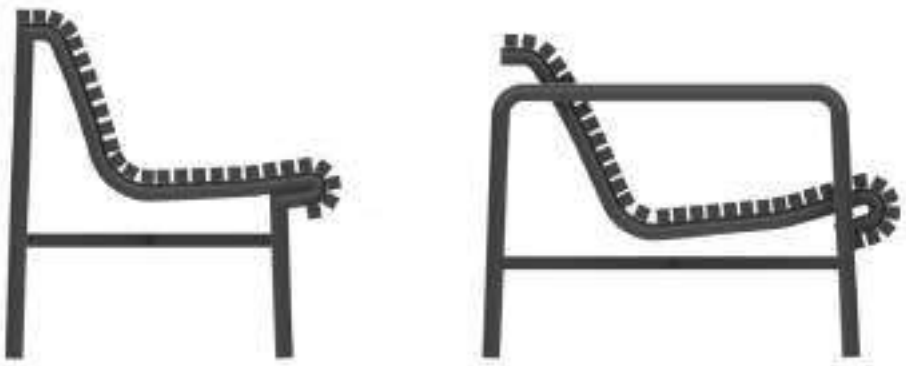
Gatvės baldai

Visi gatvės baldai ir kiti elementai (suolai, šiukšliadėžės, apšvietimo stulpai, skelbimų stulpai ir pan.) dėrės tarpusavyje, su esamų statinių architektūra ir saugomu erdvės charakteriu (medžiagomis, formomis, spalva). Naujai įrengiami elementai derės prie istorinės aplinkos, nepažeis supančio užstatymo mastelio;

Vokiečių gatvėje projektuojami tradicinės parko suoliuko konstrukcijos pagrindu kurti lauko baldai, pritaikomi skirtingiems poreikiams ir veikloms.

Projektuojant baldus pagrindinis tikslas buvo iškeltas kurti poilsio atmosferą, pritaikant baldus įvairiausioms veikloms. Keičiant rėmo formą iš suolo sukuriami krėslas, stalas, kėdė, kitos baldų variacijos, imant pavyzdžius iš namuose sutinkamų baldų. Taip kuriamas Vokiečių gatvės kaip Vilniaus “svetainės” įspūdis.

Išryškėja dvi pagrindinės baldų grupės: standartiniai suoliukai palei pėsčiųjų alėją, skirti trumpam prisėdimui; ir ilgesniam poilsiui ar kitoms laisvalaikio, pietų veikloms, kurios projektuojamos tarp žalių plotų atsirandančiose kišenėse.

Formos skirtumai tarp tradicinio parkinio suoliuko ir poilsiui skirto krėslo.

Skirtingi galimi baldų išsdėstymo variantai.

“Susitikimų erdvė”

Vokiečių gatvė ties Dominikonų gatve baigiasi urbanistiškai nenatūraliai, statmenai atsimušant į S. Nėries gimnazijos fasadą, o natūrali gatvės tąsa link Vilniaus gatvės paliekama šone. Tai ypač apsunkina natūralius pėsčiųjų srautus. Sprendžiant šią problemą, Vokiečių - Dominikonų gatvių sankryžoje formuojama poilsio aikštelė, skirta nukreipti pėsčiųjų srautus iš centrinio Vokiečių gatvės pėsčiųjų bulvaro link Vilniaus gatvės. Taip pat kuriama išskirtinė susitikimų vieta, kur patogu susitikti didesnėms grupėms, taip pat originali erdvė įdomi žaisti vaikams

Objektas kuriamas pagal tą pačią architektūrinę koncepciją kaip fontano baseinėlis ar Barboros kalvelė - formuojamas iškylantis iš dangos. Atsisėdimo paviršiai - mediniai.

Nors objektas didelis, jo pozicija erdvėje projektuota taip, kad netrukdytų kitiems srautams - ypač Trakų-Dominikonų gatvių jungčiai.

Susirinkimų erdvė projektuojama nebaigtos statyti Pijorių bažnyčios vietoje, nes bažnyčia visada buvo susirinkimo vieta, o pijorių misija buvo švietimas, todėl sprendinys orientuotas jaunimui.

Sisitikimų erdvės vizualizacija

Pavilionas šalia Rotušės

Projektuojamas universalus pavilionas šalia Rotušės, remiantis istoriniais 1808 m brėžiniais. Paviljonas projektuojamas buvusių prekybos eilių vietoje, panašios formos kaip istorinis statinys.

Po stogu siūlomi du bronziniai gatvės maketai - esamos situacijos bei istorinio gatvės užstatymo, skirti supažindinti lankytojus su gatvės istorija, taip pat padėti neįgaliesiems orientuotis erdvėje. Šalia derinamos atsisėdimo vietos, siūlomas skaidrus stendas pro kurį galima matyti buvusią gatvės perspektyvą. Dalis paviliono išlaikoma tuščia, skirta universaliam naudojimui - meninėms ekspozicijoms, renginiams ar šventinei prekybai (prisimenant originaliai stovėjusio statinio funkciją).

Projektuojant siekta išlaikyti kuo atviresnę erdvę šalia Rotušės. Nenorėta blokuoti svarbių vizualinių koridorių tiek iš Vokiečių gatvės žiūrint į Rotušę, tiek iš Rotušės aikštės žiūrint į Šiuolaikinio Meno Centro paradinį įėjimą, todėl siūloma nestatyti standartinio autobusų stotelės gaminio. Projektuojama stoginė - atvira, lengvų tamsių metalinių konstrukcijų (paviršius - bronzinis, kaip Barboros skulptūra), neužstojanti vaizdo nė viena kryptimi, ypač neužstojanti Rotušės fasado.

1808. K. Grunerto Vilniaus plano fragmentas

Stoginės vieta plane

Stoginės vizualizacija.

Stoginės vizualizacija.

Informacinis stendas su integruota vizualine perspektyva bei bronziniai maketai su atsisėdimo vietomis.

Gatvės istorijos įamžinimas

Gatvės istorija apie buvusį jos užstatymą nėra vien tiktai įamžinama grindinio rašte. Taip pat projektuojami interaktyvūs stendai ir kitokios raiškos priemonės abiejuose gatvės galuose. Galimi gatvės istorijos įamžinimo ir supažindinimo būdai, kurie bus tikslinami TDP metu:

1. Skaidrus, permatomas stendas su buvusio užstatymo tiksliu vizualizavimu, kurį galima pasižiūrėti realioje perspektyvoje stovint iš vieno taško.

2. Informaciniai stendai su trumpu gatvės istorijos aprašymu (galimi interaktyvūs lietimui jautrūs ekranai).

3. Buvusio užstatymo maketas.

4. Stoginę taip pat siūloma paruošti laikinoms parodoms, pakabinamiems stendams su papildoma, nauja informacija tiek apie pačią gatvę, tiek ir kitoms miesto reikmėms, meninėms instaliacijoms.

5. Grindinyje siūlomos bronzinės atminimo trinkelės istorinėms asmenybėms ar pastatams.

Permatomos informacinės lentos pavyzdys

Archeologinių tyrimų metu, atradus vertingų statinių liekanų, yra galimybė juos eksponuoti po stikliniais denginiais (analogas)

Istorinių asmenybių ar pastatų įamžinimas galimas bronzinėmis trinkelėmis - pavyzdys jau esama trinkelė Vokiečių g.

Permatomi stendai su perspektyviniu buvusio Vokiečių gatvės vaizdu įstatant vaizdą į esamą situaciją (analogas)

Galimas buvusio gatvės užstatymo maketas (analogas)

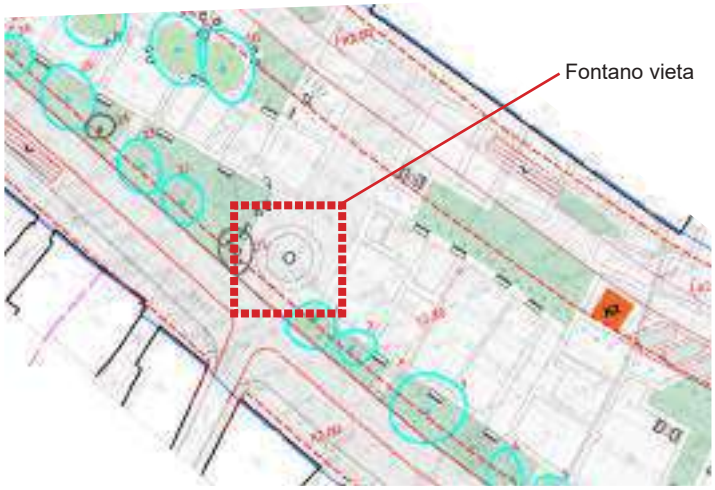

Laikini stendai specialioms progoms, meno instaliacijoms, galimai integruoti į stoginę prie rotušės (analogas)

Fontanas

Projektuojant fontaną nuspręsta išsaugoti pagrindinę esamo fontano dalį - “pienę”. Antžeminis vandens baseinėlis keičiamas į baseinėlį-braidyklą dangoje. Fontanas projektuojamas šiuolaikiškai integruojant “pienę” ant esamo grindinio. Vandens surinkimas tvarkomas siaurais latakais. Papildomai šalia “pienės” projektuojami papildomi grindinyje įmontuojami vertikalūs purkštukai.

Esamos požeminės fontano įrangos ir inžinerijos vieta nekeičiama, tik atliekami atnaujinimo darbai. Papildomai projektuojamas požeminis vandens rezervuaras, kuris atsiranda dėl naikinamo paviršinio baseinėlio.

Fontano vieta projekte

Esamas fontanas (autorių fotografija)

Fontano vieta projekte.

Barboros Radvilaitės skulptūra

Barboros Radvilaitės skulptūra šiuo metu pastatyta svarbioje Vokiečių gatvės vietoje - Mėsinių ir M. Antokolskio gatvių sankirtoje.

Skulptūra projektuojama toje pačioje vietoje ant kalvelės, bet keičiamas pačios kalvelės medžiagiškumas. Projektuojamas papildomas apšvietimas. Skulptūra apšviečiama iš visų pusių.

Barboros Radvilaitės skulptūros vieta (vieta nekinta)

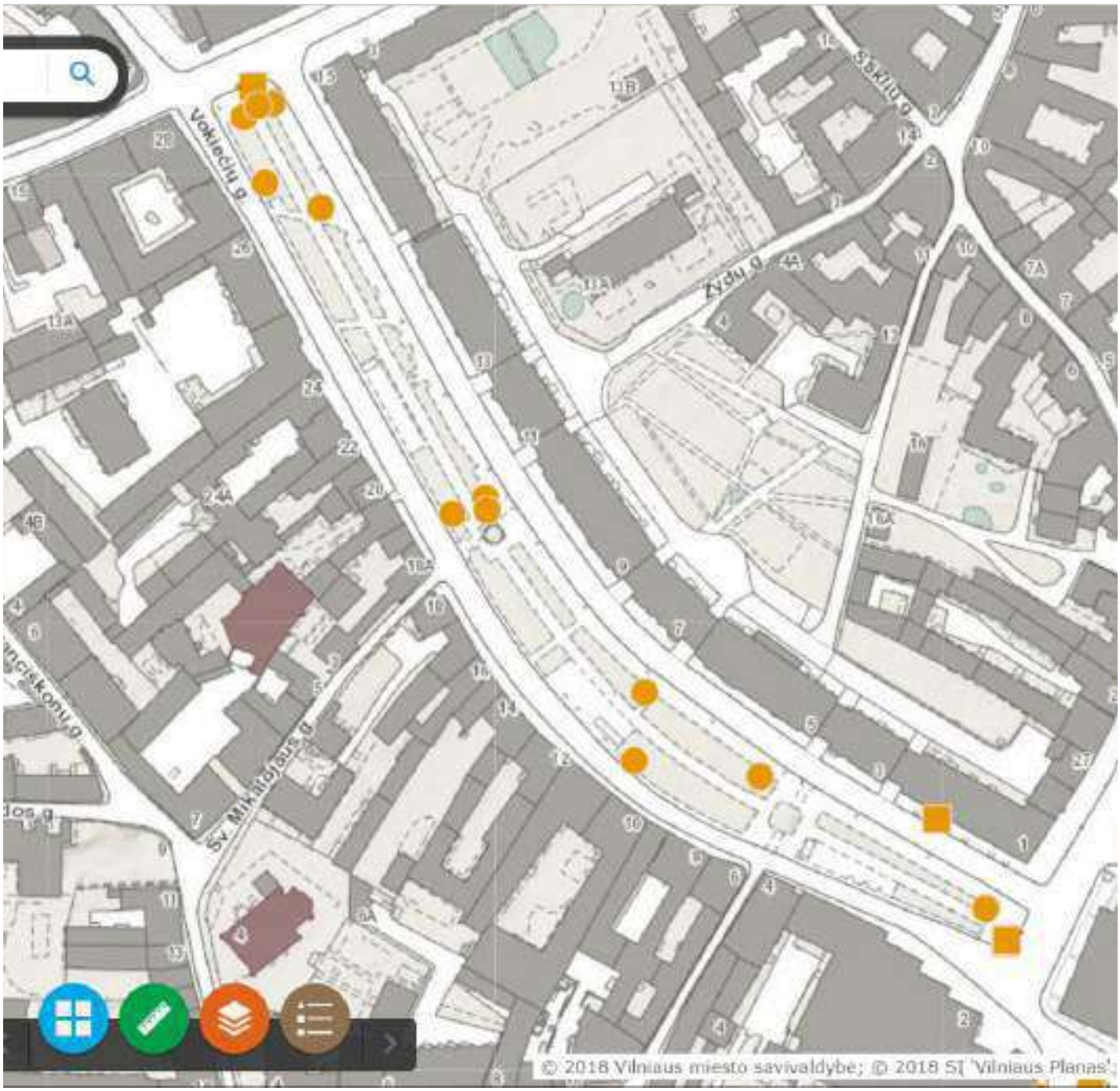
Skulptūros vieta

Skulptūros vieta projekte.

Gatvės reklama

Visos gatvėje esančios lauko reklamos išsaugomos. Nežymiai keičiamos jų vietos prisitaikant prie naujo gatvės išplanavimo. Tikslios galutinės reklaminių stendų vietos bus derinamos TDP metu su savininkais ir savivaldybe.

Esamų reklaminių stendų vietos sklype (schema iš konkurso

Šiukšliadėžės

Šiukšliadėžės parenkamos išlaikant vientisą stilių su kitais gatvės baldais. Statomos atokiau nuo suoliukų ne didesniu nei 30m atstumu. Medžiaga - tamsiai pilkas metalas.

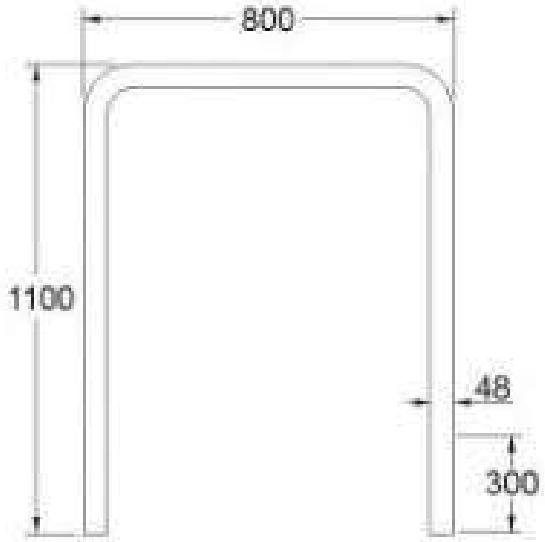

Gatvės šiukšliadėžės analogas

Dviračių stovai

Dviračių stovai metaliniai, tamsios spalvos, atitinkantys bendrą gatvės stilių. Statomi abiejose gatvės pusėse šalia važiuojamųjų dalių.

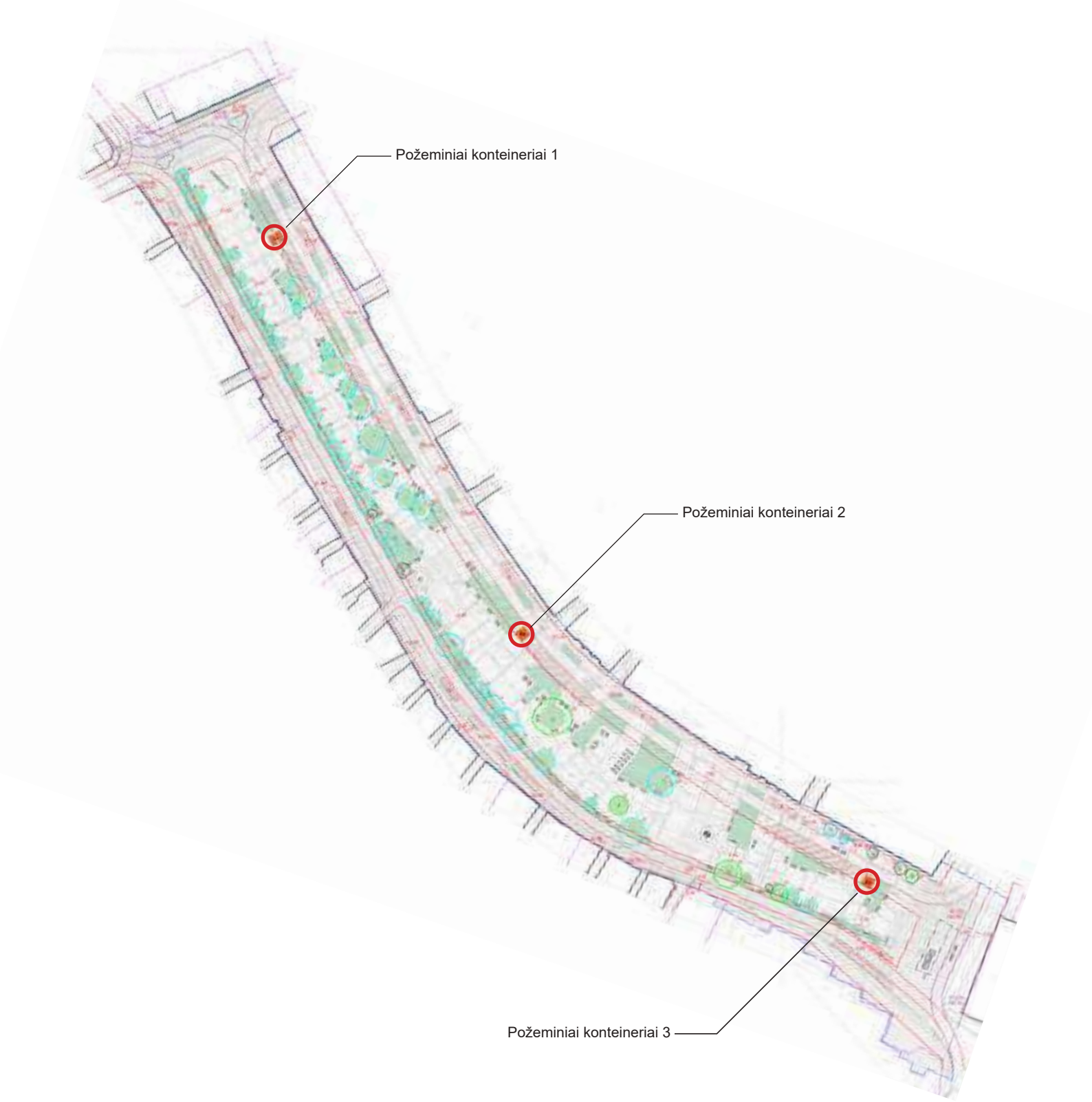

Dviračių stovo gaminio analogas

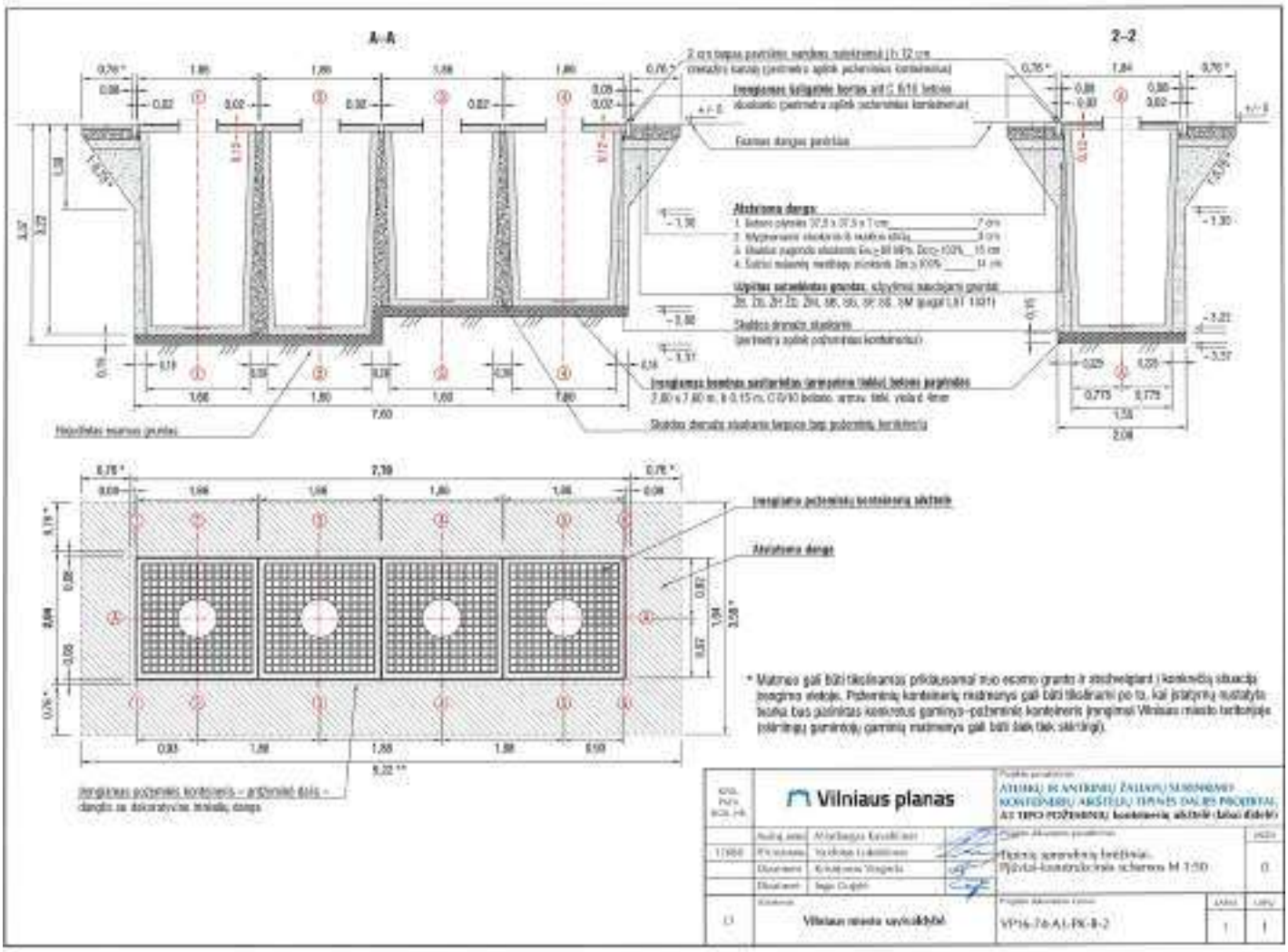
Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	295	311	0

Požeminiai konteineriai

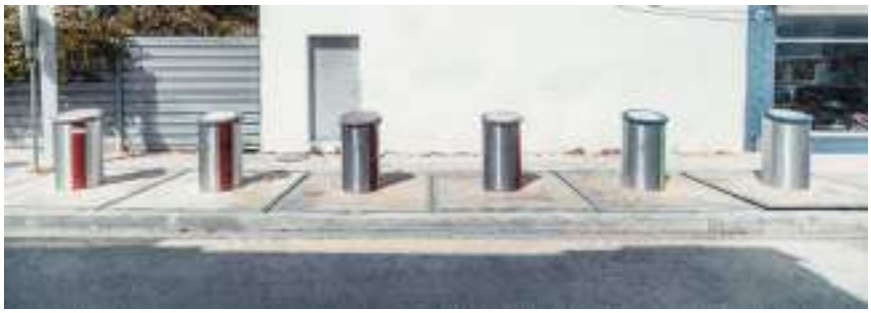
Požeminiai konteineriai statomi trijose gatvės vietose. Kiekviena grupė susidaro iš 4 konteinerių skirtingo tipo atliekoms. Konteinerių aptarnavimas atliekamas iš naujosios gatvės pusės.

Požeminių konteinerių vietos plane (sukurta autorių)

A3 tipo požeminių konteinerių aikštelės pavyzdys

Požeminių konteinerių paviršiuje pavyzdys

Vandens nuotekų sprendiniai

1.1 Vandentiekis ir nuotekų šalinimas

1.1.1 Vandentiekio tinklai

Vadovaujantis UAB „Vilniaus vandenys“ prisijungimo sąlygomis Nr.PS20-124 (data:2020-01-16) numatoma išsaugoti esamus vandentiekio tinklus, patenkančius į darbų vykdymo zoną. Vandentiekio tinklų įgilinimas po vertikalinio išplanavimo turi būti ne mažiau kaip 1,8 m ir ne daugiau kaip. 2,5 m. Darbų zonoje, poreikiui esant, numatoma atlikti esamų vandentiekio šulinių, kamerų ir hidrantų konstrukcinės dalies rekonstrukciją. Priklausomai nuo projektuojamų dangų paviršiaus numatoma pakeisti esamų šulinių, kamerų ir hidrantų aukštį. Požeminius hidrantus, esančius rekonstruojamame ruože, numatoma pakeisti į antžeminius. Darbų metu numatoma užtikrinti nepertraukiamą vandens tiekimą esamiems vartotojams.

1.1.2 Buitinių nuotekų šalinimo tinklai

Vadovaujantis UAB „Vilniaus vandenys“ prisijungimo sąlygomis Nr.PS20-124 (data:2020-01-16) numatoma išsaugoti esamus nuotekų šalinimo tinklus, patenkančius į darbų vykdymo zoną. Nuotekų tinklų įgilinimas po vertikalinio išplanavimo turi būti ne mažiau kaip 0,8 m iki vamzdžio viršaus. Darbų zonoje, poreikiui esant, numatoma atlikti esamų nuotekų šulinių ir kamerų konstrukcinės dalies rekonstrukciją. Priklausomai nuo projektuojamų dangų paviršiaus numatoma pakeisti esamų šulinių ir kamerų aukštį. Požeminius hidrantus, esančius rekonstruojamame ruože, numatoma pakeisti į antžeminius. Darbų metu numatoma užtikrinti nepertraukiamą nuotekų šalinimą esamiems vartotojams.

1.1.4 Paviršinių nuotekų šalinimo tinklai

Paviršines nuotekas nuo rekonstruojamos Vokiečių gatvės teritorijos numatoma surinkti lietaus surinkimo latakais, trapais ir nutekinti į esamus lietaus nuotekų šalinimo tinklus d400 Didžiojoje g. (eksploatuoja UAB ,,Grinda”) ir esamą nuotekų kolektorių d800x1100 Dominikonų g. (eksploatuoja UAB ,,Vilniaus vandenys”.

Iš Vokiečių g. projektuojamų trinkelių/ plytelių dangų (plotas - 1500 m^2) paviršines nuotekas numatoma surinkti trapais ir vamzdynais nutekinti į esamus lietaus nuotekų tinklus d400 Didžiojoje g. (eksploatuoja UAB ,,Grinda”). Lietaus nuotekų srautų išlyginimui, projektuojame nuotekų tinkle projektuojami G/B D1000-D2000 nuotekų šuliniai.

Iš likusios rekonstruojamos Vokiečių gatvės ir gretimų namų kiemų teritorijos (plotas - 24500 m^2) paviršines nuotekas numatoma surinkti projektuojamais trapais ir vamzdynais nutekinti į esamą lietaus nuotekų kolektorių d800x1100 Dominikonų g. (eksploatuoja UAB

„Vilniaus vandenys"). Vadovaujantis UAB „Vilniaus vandenys" reikalavimais, projektuojamame paviršinių nuotekų tinkle numatoma įrengti debito reguliavimo talpą ir gelžbetoninius D1000-D3000 šulinius, tam kad liūties metu tinkle būtų galima sukaupti surinktas paviršines nuotekas, o pasibaigus liūčiai išleisti nuotekas į esamą mišrių nuotekų kolektorių d800x1100 Dominikonų g., užtikrinant ne didesnį nei 50 l/s paviršinių nuotekų srautą.

Šuliniai montuojami iš surenkamų gelžbetoninių D1000, D1500 ir D3000 mm diametro žiedų su viena apžiūros landa 700 mm diametro g/b šulinio perdengimo plokštėje. Šuliniai, priklausomai nuo esamos dangos, dengiami sunkaus, lengvo arba plaukiojančio tipo ketiniais liukais su 700 mm diametro dangčiais. G/b šulinių išorės sienų betoninis paviršius dengiamas hidroizoliacinėmis mastikomis.

Savitakiniai paviršinių nuotekų šalinimo tinklai suprojektuoti iš PVC/PP „N" klasės D200, D315, D500 vamzdžių. Tinklai klojami 1,0-3,0 m gylyje. Tinklo posūkiuose, aptarnavimo vietose įrengiami gelžbetoniniai nuotekų tinklo valymo ir inspektavimo šuliniai. Savitakinis paviršinių nuotekų šalinimo tinklas klojamas tokiame gylyje, kad vamzdžio viršus būtų įgilintas ne mažiau kaip 0,8 m nuo žemės paviršiaus. Esant didesniam kaip 0,3 m kritimui, savitakio nuotekų tinklo gelžbetoniniuose šuliniuose įrengti kritimo stovus pagal UAB Ekoprojektas albumo LK1.0 sprendinius.

Paviršinių (lietaus) nuotekų debito skaičiavimai

Paviršinių (lietaus) nuotekų debitas skaičiuojamas vadovaujantis STR 2.07.01:2003 "Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai." 9 priedą.

Visas paviršinių (lietaus) nuotekų debitas nuo sklypo:

$$Q_{bendras} = Q_{ld} + Q_{st} = I \cdot (C_d \cdot F_d + C_v \cdot F_v) + F_{st} \cdot I \text{ , l/s}$$

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	299	311	0

$Q_{Sand.}$	$= 157 \cdot (0,95 \cdot H_{\gamma} - 0,22 \cdot H_{\gamma}) + F_{al} \cdot 157 =$	361,3	l/s			
UAB „Grupla" rekomenduojami parametrai						
	I – lietaus intensyvumas (l/s·ha), priimta 157 (l/s·ha); K_{γ} – kietų dangų įtakos koeficientas 0,95. K_{γ} – vejos įtakos koeficientas 0,22.					
Skaičiuojamos teritorijos duomenys:						
	Skirtingo plotas F_{al} -	2,60	ha;			
	Kietos dangos F_{al} -	1,30	ha;			
	Vejos plotas F_{al} -	0,30	ha;			
	Sklypo plotas F_{al} -	1,00	ha			

Skaičiuotinis paviršinių (lietaus) nuotekų debitas nustatomas atsižvelgiant į lietaus nuotakyno kaupiamąją gebą ir spūdinį tekėjimą tvinstančiame nuotakyne:

$$Q_{max} = \beta \cdot Q_{lt} = 1 \cdot Q_{lt}$$, l/s

kai: Q_{lt} – lietaus nuotekų debitas, apskaičiuojamas pagal 2.1. p.;

β - koeficientas, įvertinantis kaupiamąją gebą ir spūdinį tekėjimą. Priimta β **= 1**;

Lauko paviršinių (lietaus) nuotekų debitas apskaičiuojamas pagal formulę:

$$Q_{lt} = I \cdot F \cdot C_{vid}$$, l/s,

kai:

I - lietaus intensyvumas (l/s·ha), apskaičiuojamas pagal;

F - skaičiuotinis nuotėkio baseino plotas (ha);

C_{vid} - vidutinis svertinis nuotėkio koeficientas.

Lietaus intensyvumas apskaičiuojamas iš lygties:

$$I = \frac{A}{T+B} + c = \frac{5835}{20+17} - 0,8 = 157$$, l/(s·ha),

kai:

A, B, c – lietaus parametrai, priklausantys nuo vietos geografinių – klimatinių sąlygų ir nuotakyno ištvinimo retmenis dydžio; STR 2.07.01:2003 "Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai." 10 priede. **(retmuo p-5, A- 5835, B-17, c- (-0,8))**;

T – lietaus trukmė, min; **20 min**.

Vidutinis svertinis nuotėkio koeficientas C_{vid} apskaičiuojamas pagal formulę:

$$C_{vid} = \frac{\sum C_i \cdot F_i}{F}$$

kai:

Ci – būdingų nuotėkio baseino paviršių nuotėkio koeficientai. Kai kurių paviršių nuotėkio koeficientų ribinės reikšmės nurodytos 9 priedo, 4 lentelėje; Priimti koeficientai kietai dangai 0,95, vejai 0,22;

Fi – tam tikromis paviršiaus savybėmis pasižyminti (jai priskiriamas nuotėkio koeficientas Ci) nuotėkio baseino dalis;

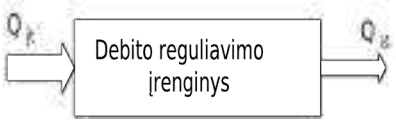
F - skaičiuotinis nuotėkio baseino plotas (ha).

Akumuliacinės talpos skaičiavimas:

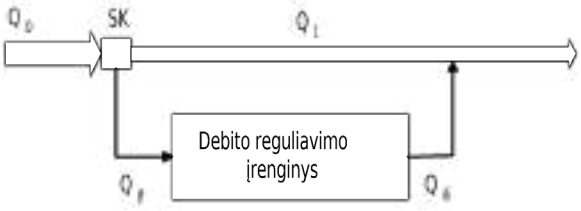
Vokiečių g., Vilniuje, susidarantis lietaus nuotekų kiekis: Q=361,30 l/s.

Vadovaujantis STR STR 2.07.01:2003 21 priedo reikalavimais, maksimalų paviršinių (lietaus) nuotekų debitą galima sumažinti laikinai sukaupiant dalį nuotėkio rezervuare arba tvenkinyje. Debito reguliavimo įrenginys gali būti įtaisomas lietaus nuotake (1 pav., a) arba šalia jo (1 pav., b).

a)

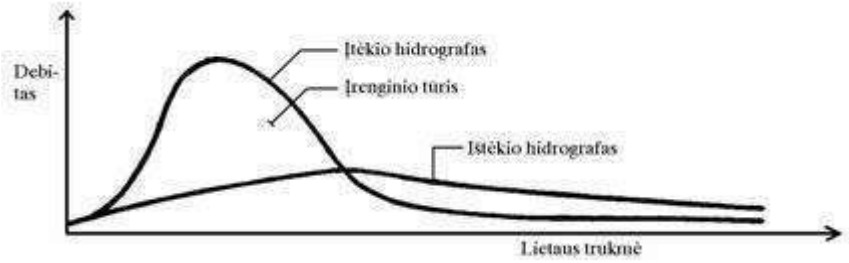

b)

21.1 paveikslas. Paviršinių (lietaus) nuotekų debito reguliavimo įrenginių jungimo prie nuotakyno principinės schemos; SK – skirstomasis nupiltuvas

Reguliavimo įrenginio tūris apskaičiuojamas kaip per skaičiuotinio intensyvumo lietų įtekančių ir ištekančių paviršinių (lietaus) nuotekų kiekio skirtumas. Dėl lietaus eigos savitumo tas skirtumas, kaip matyti iš 21.2 paveikslo, yra nevienodas. Todėl nuotekų kiekiai apskaičiuojami atitinkamiems lietaus intervalams (20 min) ir nustatomas didžiausias skirtumas.

21.2 paveikslas. Reguliuojamojo tūrio kitimo schema

Per pasirinktą lietaus eigos intervalą įtekančių į debito reguliavimo įrenginius nuotekų kiekis apskaičiuojamas taip:

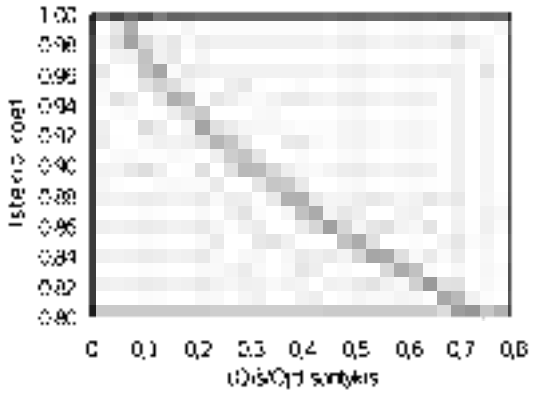
$$V_{įt} = \frac{I \cdot F \cdot C \cdot t}{1000} = \frac{361{,}4 \cdot 1200}{1000} = 433{,}68 m^3 ,$$

kai: I – lietaus intensyvumas, l/(s·ha), apskaičiuojamas pagal Reglamento 9 priedo 2.2 p.; F – nuotėkio baseino plotas, ha, pagal Reglamento 9 priedo 2.4 p.; C – vidutinis svertinis nuotėkio koeficientas, pagal Reglamento 9 priedo 2.6 p.; t – lietaus eigos intervalo ilgis sekundėmis.

Paviršines nuotekas numatoma išleisti į UAB „Vilniaus vandenys“ nuotekų kolektorių, apribojant nuotekų srautą iki $Q_{išt}$=50 l/s. Per tą patį lietaus eigos intervalą ištekančių iš debito reguliavimo įrenginių nuotekų kiekis apskaičiuojamas taip:

$$V_{išt} = k \cdot Q_{iš} \cdot t = 1 \cdot 50 \cdot 1200 = 60{,}00 , \text{ m}^3$$

kai: k – ištėkio koeficientas, imamas pagal 3 pav. grafiką; $Q_{iš}$ – ištėkio debitas, m^3/s.

21.3 paveikslas. Ištėkio koeficiento priklausomybė nuo ištėkio ir įtėkio debitų santykio

Lietaus nuotekų debito reguliavimo įrenginių dydis nustatomas taip:

$$V=\max(V_{įt}-V_{išt})=433,68-60,0=373,68\ m^3.$$

Vadovaujantis gautais skaičiavimų rezultatais priimame, kad infiltracinės/akumuliacinės talpos **tūris turi būti apie 380 m^3.**

Projekto vizualizacijos

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	304	311	0

Istorinės gatvės pusės vizualizacija.

Naujosios gatvės pusės vizualizacija.

“Kišeninių” erdvių tarp želdynų vizualizacija.

Vizualizacija iš ŠMC pusės.

Vizualizacija į Salomėjos Nėries gimnazijos pusę.

Fontano vizualizacija.

Bulvaro vizualizacija

Paviljono vizualizacija.

Brėžiniai

Dokumento žymuo	Lapas	Lapų	Laida
AIMM22_01-1-R-PP	309	311	0

Eksplikacija

- Projektavimo darbų riba (pagal išplėstą projektavimo užduotį)
- Gatvės raudonoji linija
- Sklypų ribos

Želdynai

- Esamo medžio kamienas
- Esamo medžio lajos projekcija
- Geros būklės medis
- Patenkinamos būklės medis
- Prastos būklės medis
- 53 Medžio numeris
- Naujai sodinamas medis
- Tankūs želdynai
- Minkšti medžių pomedžiai su želdynais

Dangos

- Vilniaus senamiesčio vertingoji savybė – akmens trinkelių grindinys, Projektuojami tvarkybos darbai
- Tamsaus atspalvio granito trinkelės
- Saugomas dangos tipas,Tamsaus atspalvio granito trinkelės
- Šviesaus atspalvio granito trinkelės su buvusių pastatų sienų įamžinimu

Eismas

- Važiuojamoji gatvės dalis
- Važiuojamoji gatvės dalis, atskirta žymėjimu dangoje
- Važiuojamoji gatvės dalis tik viešajam transportui
- Automobilių stovėjimo vieta
- Prekių išsikrovimo vieta
- Šiukšliavežės aptarnavimo zona

Mažoji architektūra

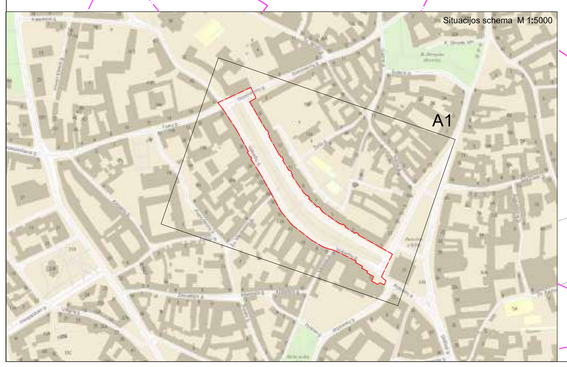
- Suoliukas
- Kiti viešosios erdvės baldai
- Elsmo atskirimo objektai
- Šviestuvai
- Dviračių stovai
- Miesto informacinės sistemos stendas
- Lauko reklamos įrenginys
- Parkomatas
- Karalienės Barboros skulptūra
- Fontanas
- Įtikilusi danga - atsisėdimas
- Stoginė
- Požeminių konteinerių vieta
- Požeminio lietaus vandens rezervuaro vieta

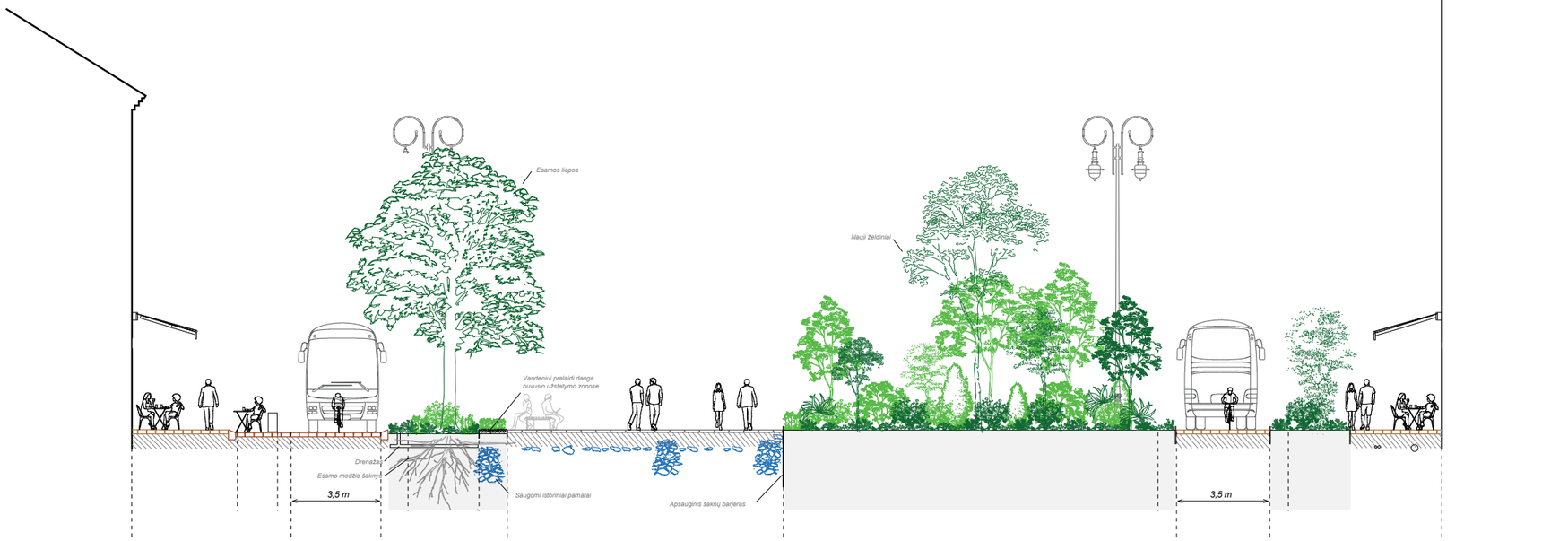
Stambaus mastelio topografinių planų derinimo viešoje elektroninėje paslaugoje (TIIS) topografinio plano teritorijai suteiktas numeris ir data.	Data	Suteiktas Nr.
	2021 10 05	TIIS1-20210828-016776

Kvalif. Nr.	Pareigos	V.Pavardė	Parašas	Lino Žilinsko individuali veikla Tel.:+370 698 58240, el.p.: geotese@gmail.com, www.geotese.lt
1GKV-585	Geodezininkas	L.Žilinskas		
				Objekto pavadinimas Vokiečių g., Vilnius
Tikslumo klasė B: Horizontalus-0.04m Vertikalus-0.04m				
Mastelis	Data	Užsakymo Nr.	Lapų sk.	
M1:500	2021 07 22	–	2/2	TOPOGRAFINIS PLANAS
Koordinačių sistema: LKS-94		Aukščių sistema: LAS07		Topografinio plano tipas: pilno turinio

Atestato Nr.					
	UAB "ATODANGOS"	UAB "Atodangos" Į.k. 22159590 Maironio g. 11 LT-01124 Vilnius www.atodangos.lt			Projekto pavadinimas: Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projekto projektiniai pasiūlymai
A1014, 0817	PV	R. Žilinskas		2022	
	aimm	MB "IMM architektai" Į.k. 305586023 Šv. Stepono g. 32-13 LT-01312 Vilnius info@aimm.lt			Dokumento pavadinimas: Sklypo planas M 1:500 — Laida: 0
A2086	Arch	I. Račkauskas		2022	
	Arch	M. Glodenis		2022	
	Arch	M. Kauzonas		2022	Dokumento žymuo: AIMM22_01-1-R-PP-B-1 — Lapas: 1 — Lapų: 1
LT	Statytojas: Vilniaus miesto savivaldybė				

Situacijos schema M 1:5000

Atestato Nr.	ATODANGOS	UAB "ATODANGOS"		UAB "Atodangos" Į.k. 221591590 Maironio g. 11 LT-06104 Vilnius www.atodangos.lt	**Projekto pavadinimas**	
A1014, 0817	PV	R. Zilinskas		2022	Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projekto projektiniai pasiūlymai	
	aimm			MB "IMM architektai" Į.k. 305596023 Šv. Stepono g. 32-13 LT-01312 Vilnius info@aimm.lt	**Dokumento pavadinimas**	Laida
A2086	Arch	I. Račkauskas		2022	Pjūvis A-A M 1:200	0
	Arch	M. Glodenis		2022		
	Arch	M. Kauzonas		2022	**Dokumento žymuo**	Lapas / Lapų
LT	**Statytojas** Vilniaus miesto savivaldybė				AIMM22_01-1-R-PP-B-2	1 / 1

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus miesto savivaldybė 188710061, Konstitucijos pr. 3, LT-09601, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ PAGAL 2021 M. VASARIO 4 D. SUTARTĮ NR. A64-45/21 TVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-06-08 Nr. A51-81818/22(3.3.10.4E-AD24)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Administracijos direktorė, Administracijos direktorius
Sertifikatas išduotas	
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-06-08 15:53:57 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-06-08 15:54:14 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-06-10 12:56:57 – 2023-06-10 12:56:57
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, į.k. 188710061 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 09:38:49 iki 2024-12-19 09:38:49
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema „Avilys“, versija 3.5.60
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-06-08 16:50:20)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-06-08 16:50:22 Dokumentų valdymo sistema „Avilys“

Suvestinė redakcija nuo 2019-06-21

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. 25-774, i. k. 1032080ISAK00ĮV-490

TAR pastaba. ** Su Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentu galima susipažinti Kultūros vertybių apsaugos departamento Vilniaus teritoriniame padalinyje (Šnipiškių g. 3, Vilnius, tel. (8 5) 273 10 24).*
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-424, 2019-06-19, paskelbta TAR 2019-06-20, i. k. 2019-09924
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS PAMINKLO U1P VILNIAUS SENAMIESČIO APSAUGOS REGLAMENTO PATVIRTINIMO

2003 m. gruodžio 23 d. Nr. ĮV-490
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902) 5 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. 40-1484; 2003, Nr. 69-3127) 3.14 punktu,

t v i r t i n u Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentą (pridedama) *.

KULTŪROS MINISTRĖ ROMA ŽAKAITIENĖ

---

* Su Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentu galima susipažinti Kultūros vertybių apsaugos departamento Vilniaus teritoriniame padalinyje (Šnipiškių g. 3, Vilnius, tel. (8 5) 273 10 24).

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-90, 2014-02-12, paskelbta TAR 2014-02-14, i. k. 2014-01571
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-197, 2014-03-20, paskelbta TAR 2014-04-02, i. k. 2014-04008
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

3.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-548, 2014-07-10, paskelbta TAR 2014-07-11, i. k. 2014-10149
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

4.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-871, 2014-12-04, paskelbta TAR 2014-12-04, i. k. 2014-18945
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

5.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-590, 2018-07-18, paskelbta TAR 2018-07-19, i. k. 2018-12190
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

6.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-716, 2018-10-03, paskelbta TAR 2018-10-04, i. k. 2018-15717
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

7.
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas
Nr. ĮV-424, 2019-06-19, paskelbta TAR 2019-06-20, i. k. 2019-09924
Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-490 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento patvirtinimo“ pakeitimo

Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2011 m. birželio 15d. įsakymu Nr. ĮV-446
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2017 m. kovo 29 d. įsakymo
Nr. ĮV-510 redakcija)

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS PIRMOJI

(nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sudarytojo pavadinimas kilmininko linksniu)

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBA
A K T A S

2023-10-10 Nr. **KPD-RM-2014/29**

data

Vilnius

vieta

Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Taryba) s u d a r y t a

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2021-06-16 įsakymu Nr. Į-156

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris)

Taryba, s u s i d e d a n t i iš

pirmininko (-ės) **Ramūno Kondrato,** ir narių:

(vardas ir pavardė kilmininko linksniu)

Arūno Borutos, Audriaus Skridailos, Ilonos Vaškevičiūtės, Inesos Alistratovaitės-Kurtinaitienės, Auksės Kaladžinskaitės-Jocienės,

(vardai ir pavardės kilmininko linksniu, asmenis nurodyti per kablelį)

v a d o v a u d a m a s i Tarybos nuostatais, patvirtintais

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2019-10-17 įsakymu Nr. Į-279

(teisės akto sudarytojas kilmininko linksniu, data, dokumento rūšis įnagininko linksniu, „Nr.“ ir jo registracijos numeris, dokumentus nurodyti per kablelį)

n u s t a t o, kad:

1. Nekilnojamoji kultūros vertybė (toliau – vertybė) registruojama Kultūros vertybių registre (toliau – Registras) kaip:

[ ] pavienis kultūros paveldo objektas (toliau – objektas)

[ ] kompleksinis objektas (toliau – kompleksas), kurį sudarantys objektai registruojami savarankiškai

[x] kultūros paveldo vietovė (toliau – vietovė)

pažymėti tik vieną

2. Pavienis objektas yra: [ ] vieta [ ] statinys [ ] kitas nekilnojamasis daiktas

(pažymėti tik vieną)

3. Komplekso dalys:

(kompleksą sudarantys objektai, jų kodai, priedo Nr.; objektus nurodyti per kabliataškį)

4. Vertybei suteikiamas pavadinimas su vardu ar vardais:

Vilniaus senamiestis

(pilnas vertybės pavadinimas; vardas, vardai suderinami su pavadinimu)

5. Vertybei suteikiamas pavadinimas:

senamiestis

(pagal Registro pavadinimų klasifikatorių)

6. Vertybė yra gyvenamojoje vietovėje ir (ne -) apima adreso objektą:

(gatvės pavadinimas ir jos tipas) (g., pr., bul., al., skg., aklg., skv., a., pl., kel., tak.)	(pastato) (Nr.)	(korpuso) (Nr.)

(gyvenamoji vietovė ir jos tipas) (vs., k., gelež. st., mstl., m.)	(seniūnija)	(savivaldybė ir jos tipas) (r., m., sav.)
Vilnius (m.)		**Vilniaus miesto sav.**

7. Vertybės **(XIII a.-XIV a. pr. - XX a. I p., su XX a. vid.-XXI a. pr. intarpais;)** vertingosios savybės yra:

7.2.1.1. planinės struktūros tipas - **sudėtinis: senamiesčio teritorijoje išskirtos 10 zonų - Vilniaus pilių teritorija, Vilniaus senamiesčio centrinė dalis - miesto gynybinės sienos ribose, ir istorinių priemiesčių - Totorių-Lukiškių, Vingrių, Rūdininkų-Aštriojo galo, Subačiaus-Paplaujos, Bernardinų sodo teritorijos, Užupio, Antakalnio P dalies, sudarytos iš Sluškų-Antakalnio ir Antakalnio priemiesčių - zonos su joms būdinga planine struktūra; istorinio branduolio - II senamiesčio zonos „Miesto" planinė struktūra - radialinė-žiedinė; III A zonos „Totorių-Lukiškių priemiesčio" - mišri: reguliari su nereguliarios planinės struktūros fragmentais; kituose istoriniuose priemiesčiuose: „Vingrių priemiestyje" - III B zona, „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiestyje" - III C zona, „Subačiaus-Paplaujos priemiestyje" - III D1 zona - nereguliari planinė struktūra; III E1 zonoje „Užupio priemiestyje" planinės struktūros tipas - radialinis** (-; -; žr. priedą Nr. 22; IKONOGR Nr. 1-13, 15-18, 35-37; BR Nr. 2; TRP; 2013 m.);

7.2.1.2. planinės struktūros tinklas - **sudėtinis: II senamiesčio zonos „Miesto" - radialinis žiedinis planinės struktūros tinklas; III A zonos „Totorių-Lukiškių priemiesčio" reguliarus tinklas su į Š ir į P nuo Gedimino pr. išlikusiais XV-XVIII a. nereguliarios planinės struktūros fragmentais - Tilto, Totorių gatvėmis; III B, III C, III D1 zonų: „Vingrių priemiesčio", „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio" - nereguliarus tinklas su reguliariai suplanuota Teatro g. III B zonoje bei zonos V, PV ribų Mindaugo, Naugarduko gatvėmis; III E1 zonos „Užupio priemiesčio"- radialinis tinklas** (-; -; žr. priedą Nr. 22; IKONOGR Nr. 3-17; BR Nr. 2; TRP; 2013 m.);

7.2.1.3. kvartalai - **istorinių gatvių suformuoti kvartalai: I zona „Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas" - kvartalai: Nr. 19A, 73B; II zona „Miestas" - kvartalai: Nr. 14, 17, 18, 20A, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28A, 28B, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39A, 39B, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 67B; III A zona „Totorių-Lukiškių priemiestis" - kvartalai: Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9A, 9B, 10, 11A, 11B, 12, 13, 15, 16; III B zona „Vingrių priemiestis"- kvartalai: Nr. 87, 88A, 88B, 89, 90, 91, 92A, 92B, 93A, 93B, 94, 95; III C zona „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiestis"- kvartalai: Nr. 63, 64, 65, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86; III D1 zona „Subačiaus-Paplaujos priemiestis" - kvartalai: Nr. 66, 67, 68, 76, 96, 97A, 97B, 98, 99; III D2 zona „Bernardinų sodas" - kvartalai: Nr. 19B, 20B; III D3 zona „Antakalnio priemiestis" - kvartalo Nr. 73B šiaurinė dalis; III E1 zona „Užupio priemiestis"- kvartalai: Nr. 69A, 69B, 70A, 70B, 71, 72, 73A, 75A, 75B; III E2 zona „Sluškų-Antakalnio priemiestis"- kvartalas Nr. 74** (III D1 zonos kvartalai: Nr. 67A, 68, 96, 99 ribojami naujai nutiestos Maironio g. PR atkarpos; -; žr.

priedą Nr. 22; TRP; 2013 m.);
7.2.1.4. valdos (posesijos) - **istorinių valdų ribos** (-; -; žr. priedą Nr. 22; TRP; BR Nr. 4; 2013, 2023 m.);
7.2.1.5. keliai, gatvės, aikštės, įvažiavimai, pravažiavimai, takai, jų tipai, trasos, dangos - **gatvių trasos: Pilies, Didžiosios, Aušros Vartų (u.k. 10353), Trakų, Dominikonų, Šv. Jono, Subačiaus, Vokiečių g. PV pusės, Universiteto, S. Daukanto, S. Skapo, Šv. Ignoto, Stiklių, Švarco, Gaono, Žydų, M. Antokolskio, Benediktinių, Šventaragio, B. Radvilaitės, Bernardinų, Šiltadaržio, Šv. Mykolo, Literatų, A. Volano, Rusų, Maironio g. Š atkarpos iki sankryžos su Išganytojo ir Užupio gatvėmis, Išganytojo, Latako, Bokšto, Savičiaus, Augustijonų, Šv. Kazimiero g. PV atkarpos iki pastato Šv. Kazimiero g. Nr. 9, Rūdninkų, Arklių, Karmelitų, Visų Šventųjų, Ligoninės, Etmonų, Pasažo skersgatvio, Bazilijonų, Šv. Dvasios, M. Daukšos, Šv. Mikalojaus, Žemaitijos, Dysnos, Ašmenos, Mėsinių, Šiaulių, Kėdainių, Pranciškonų, Lydos, Klaipėdos, Pylimo, Jogailos, Vilniaus, Tilto, Gedimino prospekto, Radvilų, K. Sirvydo, Šv. Jurgio g., Totorių, Labdarių, Odminių, Islandijos, Palangos, Liejyklos, L. Stuokos-Gucevičiaus, T. Vrublevskio, Žygimantų, Arsenalo, T. Kosciuškos, K. Škirpos al. Š atkarpos iki pastato B. Radvilaitės g. Nr. 8, Malūnų, Užupio, Polocko, Krivių** (išskyrus Šv. Mikalojaus g. Š atkarpą ties sankryža su Pranciškonų g., Krivių g. sankryžą su Olandų g.; -; TRP 26-45 lap.; IKONOGR Nr. 1-17, 36, 37, 42, 45; BR Nr. 1, 2; FF Nr. 1.2, 3, 2.1-3, 8, 9, 3.3-6, 4.1-6, 9, 10, 5.1-5, 9, 10, 6.1, 2, 7.2, 8.2, 4, 6, 7, 9, 10, 9B.2, 10.1-3, 6, 11A.1, 3, 6-8, 11B.1, 2, 12.1-4, 8, 13.1, 3, 4, 14.1-7, 15.1, 4, 6, 16.1, 3, 7, 9, 17.1, 5, 7, 18.1-4, 8, 9, 19A.5, 7, 21.1, 5, 6, 8, 9-12, 22.3-5, 7, 8, 11, 23.1, 3-5, 7-14, 24.11-14, 25.1, 22-26, 26.1, 4, 6, 7, 27.1, 8-10, 12, 28A.1-2, 4-6, 8-9, 28B.1-5, 29.1-3, 6-7, 30.1-2, 4-6, 31.2, 5-7, 9-14, 32.1, 5, 7, 33.2, 34.1, 4-6, 8, 9, 35.1, 6-8, 10-13, 16-18, 36.1, 3-8, 15, 17, 19-21, 37.1-3, 7, 9, 38.1, 2, 5-17, 39A.1-11, 13, 41.1-2, 4-5, 42.1-5, 7-9, 43. 1-5, 7-9, 11, 13-22, 25, 27, 44.1-5, 45.1-3, 5-6, 46.1-9, 48.2-4, 7-12, 49.1-3, 5-8, 13, 50.1-7, 9-19, 51.1, 2, 4, 5, 52.2, 53.2-7, 54.3, 6-11, 55.3-5, 57.1-6, 8, 58.1-9, 59.1-3, 5, 60.1, 2, 4, 5, 61.3, 4, 8-10, 62.1-7, 63.1, 4, 6-9, 64.4, 65.1, 3-6, 8, 66.2, 6, 67.2-3, 5, 7, 69A.2-4, 70.5, 7, 8, 11-13, 15, 17, 18, 22, 71.2-7, 72.3, 4, 8-13,18-20, 73A.3, 4, 6, 9, 15, 16, 21, 22, 73B.2-6, 74.1, 2, 76.1-3, 77.1, 2, 78.1, 7-9, 79.1-3, 5, 7, 8, 10, 12, 82.14, 87.4; 2011 m.); **Paupio, Aukštaičių g. R atkarpos iki sankryžos su Paupio g., Baltojo skersgatvio, Vingrių, Šaltinių g. V atkarpos, Naugarduko, Mindaugo, K. Kalinausko, J. Basanavičiaus, Teatro, Plačiosios, Kruopų, Šv. Stepono, Gėlių, Sodų, V. Šopeno, Raugyklos, Aguonų, Kauno, Punsko, A. Strazdelio, K. Vanagėlio, Rasų, Lapų g. ŠV atkarpos, Geležinkelio g., skersgatvio tarp Vingrių ir Pylimo gatvių, P įvažiavimo į kvartalą Nr. 9, kvartalo Nr. 98 vidaus gatvelės, P įsijungiančios į Kūdrų g., trasos** (Rasų g. Š atkarpa atkirsta Žiupronių gatvės, Senamiesčio apibrėžta teritorija; -; TRP 26-45 lap.; IKONOGR Nr. 1-17; BR Nr. 1, 2; FF Nr. 9A.5, 9B.1, 63.1, 2, 64.1, 4-6, 65.9, 11, 66.3, 69B.3-6, 75A. 4-7, 76.5, 6, 77.4-7, 9, 12, 78.2, 3, 79.6, 7, 80.7-11, 81.1-6, 82.1-7, 21, 23, 83.1, 2, 84.5-9, 12-14, 85.5, 6, 86.1-4, 87.7-10, 88A. 1, 2, 5, 6, 89.1-3, 7-9, 90.1, 91.1, 92A.1, 3, 4, 93B.1-4, 94.1-5, 95.4-6, 96.2-5, 97.2-6, 98.1, 3; 2013 m.); **gatvių dangos: akmens trinkelių grindinys Vokiečių, Trakų, Dominikonų, Arsenalo gatvėse, T. Vrublevskio g. ŠR atkarpoje nuo sankryžos su Arsenalo ir Žygimantų gatvėmis iki namo T. Vrublevskio g. Nr. 4, Šventaragio g. PR atkarpoje tarp Pilies g. ir Gedimino pr., Pylimo g. PR atkarpoje iki sankryžos su Gėlių g., Bazilijonų g. V atkarpoje nuo sankryžos su Pylimo g. iki pastato Bazilijonų g. Nr. 3, Pylimo g. PV pusės aikštę ribojančiose Šv. Stepono, Raugyklos gatvėse ir aikštės PV kraštinėje, J. Basanavičiaus g. R atkarpoje nuo sankryžos su Pylimo g. iki sankryžos su Teatro g., Šv. Jurgio g. PV atkarpoje nuo sankryžos su Gedimino pr. iki sankryžos su K. Sirvydo g., T. Vrublevskio ir Žygimantų gatvių sankryžoje, V. Kudirkos a. iš R ribojančioje gatvėje, Odminių g. ir Gedimino pr. sankryžoje** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; BR Nr. 1; TRP 1-15; FF Nr. 2.2, 3.8, 4.1, 5.10, 8.4, 11B.6, 12.3, 7, 8, 18.12, 19A.5, 27.1, 28A.2-3, 5, 30.1-2, 31.2, 5, 7, 32.6, 35.8, 53.4, 5, 79.1, 2, 6, 7, 12, 82.13, 86.12, 92A.1, 4, 93B.4, 94.2; 2011 m.); **klinkerio grindinys Šiltadaržio, Bernardinų, Šv. Mykolo, Lydos, Šv. Mikalojaus, Šv. Jono, Universiteto, S. Skapo**

gatvėse, Pranciškonų ir Šv. Mikalojaus gatvių sankryžoje (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 16-23; BR Nr. 1; FF Nr. 18.4, 21.1, 3-9, 22.3-11, 23.7-12, 15-18, 24.35, 30.4, 31.13, 37.7, 38.15-16, 62.5-6; 2013 m.); **lauko akmenų grindinys Rusų, Malūnų, Šv. Dvasios, Geležinkelio gatvėse, Augustijonų g. Š atkarpoje nuo sankryžos su Savičiaus g. iki pastato Augustijonų g. Nr. 3, Bokšto g. atkarpoje nuo sankryžos su Savičiaus g. iki pastato Bokšto g. Nr. 14, Ligoninės g. PR atkarpoje nuo pastato Ligoninės g. Nr. 3 iki sankryžos su Mėsinių g., Arklių g. Š atkarpoje tarp Didžiosios ir Etmonų gatvių, Lapų g. Š atkarpoje nuo sankryžos su M. Daukšos g., buv. Rasų g. Š atkarpoje tarp Subačiaus ir Žiupronių gatvių, aikštėje Pylimo, Raugyklos ir Šv. Stepono gatvių sankirtoje** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 24-34; BR Nr. 1; FF Nr. 18.4, 24.35, 36.22, 39A.1, 3, 42.5-7; 44.2-3, 45.2-3, 5, 46.6-7, 51.4, 5, 57.6, 8, 58.5, 63.6, 65.11, 71.2-3, 77.4-6, 8, 9, 78.2-4, 86.12, 14; 2013 m.); **akmens trinkelių grindinio fragmentai Vilniaus g. sankryžose su Labdarių, Islandijos, Liejyklos, Benediktinių, Klaipėdos gatvėmis, Vilniaus g. atkarpoje nuo sankryžos su Vokiečių, Trakų ir Dominikonų gatvėmis iki pastato Vilniaus g. Nr. 45** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 71; FF Nr. 8.4, 12.3, 7, 8; 2013 m.); **kiemų dangos: lauko akmenų grindinys pastato Vingrių g. Nr. 15 tarpuvartėje bei kieme** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 37; FF Nr. 93A.8; 2013, 2023 m.); **lauko akmenų grindinys pastatų Šv. Mykolo g. Nr. 4, Totorių g. Nr. 21, Vingrių g. Nr. 17 kiemuose** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 38, 41, 42; FF Nr. 12.11, 23.19, 93A.9; 2013, 2023 m.); **lauko akmenų grindinio fragmentai pastatų kiemuose: Šiltadaržio g. Nr. 4, Šv. Mykolo g. Nr. 12, Užupio g. Nr. 16, Nr. 20, Nr. 23, Paupio g. Nr. 14, Polocko g. Nr. 11, Nr. 14, Trakų g. Nr. 12, Totorių g. Nr. 19, Olandų g. Nr. 21** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 43, 44, 46-51, 54, 56, 57; FF Nr. 12.12, 21.13, 23.20, 21, 28A.11, 70.23, 29, 30, 72.25, 26, 73B.12, 75A.10; 2013, 2023 m.); **lauko akmenų grindinys pastato Tilto g. Nr. 19 tarpuvartėje** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 58; FF Nr. 1.9; 2013 m.); **pastato Totorių g. Nr. 18 kiemo lauko akmenų grindinio fragmentai ir tarpuvartės lauko akmenų grindinys** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 60; FF Nr. 11A.11; 2013, 2023 m.); **lauko akmenų grindinio tipas Švarco, Mėsinių gatvėse, Ašmenos g. R atkarpoje iki sankryžos su Dysnos g., skersgatvyje tarp Maironio ir Kūdrų gatvių** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė gera; TRP 62-65; BR Nr. 1; FF Nr. 36.22, 55.5, 60.2, 3, 61.10, 98.3; 2013 m.); **lauko akmenų grindinio fragmentų tipas Totorių g., Vingrių g. Š atkarpoje ties sankirta su Vingrių skg.** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; -; žr. priedą Nr. 18; TRP 35, 99; FF Nr. 26.1; 2013, 2021 m.); **lauko akmenų grindinio tipas pastatų kiemuose: Aušros Vartų g. Nr. 9, Odminių g. Nr. 8** (-; būklė gera; TRP 66-67; FF Nr. 11A.9, 50.22; 2013 m.); **įvažiavimo į Žygimantų g. Nr. 12, 12A kiemą lauko akmenų grindinio tipas** (-; didesnė dalis grindinio išardyta, išlikęs grindinio fragmentas tik valdos Š dalyje; žr. 15.97 ir priedą Nr. 16; FF Nr. 1.8; 2013, 2021 m.); **akmens dangos tipas Pilies, Didžiojoje, Gaono, Vilniaus gatvėse, Islandijos g. PR atkarpoje nuo sankryžos su Vilniaus g. iki namo Islandijos g. Nr. 2, Aušros Vartų g. atkarpoje nuo sankryžos su Didžiąja g. iki pastato Aušros Vartų g. Nr. 4, aikštėje Pilies, Didžiosios, Bokšto gatvių sankirtoje, Rotušės aikštėje, Didžiosios ir Subačiaus gatvių sankryžoje, T. Vrublevskio g. PV atkarpoje nuo sankryžos su Tilto g. iki namo T. Vrublevskio g. Nr. 6, Šventaragio g. Š atkarpoje tarp Tilto g. ir Gedimino pr., T. Vrublevskio ir Tilto gatvių sankryžoje, Pylimo g. atkarpoje tarp Gėlių ir Rūdninkų gatvių** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama; TRP 5-7, 68-75; BR Nr. 1; FF Nr. 2.3, 6, 4.3, 5.1-3, 8.4, 5, 8, 12.8, 13.4, 14.4, 15.6, 18.16, 22.1, 23.1-5, 28A.7, 36.8, 10, 21, 22, 38.1-7, 42.1, 2, 3, 43.1, 2, 4, 5, 49.1, 50.14, 51.1, 53.2; 2023 m.); **vienalyčių vienspalvių akmens trinkelių grindinio tipas Gedimino pr. bei Gedimino pr. sankryžose su Jogailos, Vilniaus, K. Sirvydo, Totorių, Odminių gatvėmis** (Senamiesčio apibrėžta teritorija; būklė patenkinama, gera; TRP 76; BR Nr. 1; FF Nr. 5.4, 9, 6.1-3, 7.1, 2, 8.1, 2, 9B.3, 10.1, 2; 2013, 2023 m.); **funkcinė įranga: Trakų g. pėsčiųjų perėją ties sankryža su Pylimo g. žymintys apskriti metaliniai elementai** (-; būklė patenkinama;

TRP 78, TRP 35, 64 lap.; FF Nr. 0.26, 27; 2016 m.); **betoninis skelbimų stulpas Maironio g.** (-; būklė patenkinama; TRP 79, TRP 33, 64 lap.; FF Nr. 0.28; 2016 m.); **tvorelė iš arklinio tramvajaus bėgių Maironio g.** (-; būklė patenkinama; TRP 80, TRP 33, 36, 64 lap.; FF Nr. 0.29, 30; 2016 m.); **XIX a. pab.-XX a. pr. tvora Šiltadažio g. R pusėje, iš V ribojanti Šiltadaržio g. 6 valdą** (manoma, kad tvora tęsiasi iki namo Šiltadaržio g. 4A; numanomas tvoros Š galas prie namo Šiltadaržio g. 4A netyrinėtas, tvoros P atkarpoje buvę varteliai su arkine sąrama ir spyna XX a. II p. buvo susiaurinti, suformuojant lygią sąramą, varteliai tvoros Š atkarpoje įrengti XX a. II p., prie tvoros iš kiemo pusės XX a. II p. pristatytas transformatorinės pastatas Šiltadaržio g. 6; žr. priedą Nr. 20; TRP 100, TRP 33, 64 lap.; FF Nr. 21.6, 8; 2021 m.); **metaliniai, dalis inkrustuoti tašytais lauko akmenimis, inžinerinių tinklų šulinių dangčiai: B. Radvilaitės g. - 2 vnt., Šiltadaržio g. - 3 vnt., Maironio g. - 2 vnt., Bernardinų g. - 8 vnt., Šv. Mykolo g. - 5 vnt., Pilies g. - 3 vnt., Literatų g. - 2 vnt., Skapo g. - 4 vnt., Šv. Universiteto g. - 2 vnt., Jono g. - 3 vnt., Švarco g. - 2 vnt., Dominikonų g. - 2 vnt., Šv. Ignoto g. - 1 vnt., M. Antokolskio g. - 3 vnt., Vokiečių g. - 2 vnt. Trakų g. - 3 vnt., Kėdainių g. - 4 vnt., Lydos g. - 2 vnt., Pranciškonų g. - 5 vnt., Šv. Mikalojaus g. - 2 vnt., Mėsinių g. - 2 vnt., Rūdininkų g. - 2 vnt., Šv. Kazimiero g. - 4 vnt., Augustijonų g. - 3 vnt., Bokšto g. - 1 vnt., Strazdelio g. - 2 vnt., Šv. Dvasios g. - 1 vnt., Aušros Vartų g. - 1 vnt., Baziljonų g. - 3 vnt., Pylimo g. - 10 vnt., Klaipėdos g. - 1 vnt., Vilniaus g. - 6 vnt., Liejyklos g. - 4 vnt., Totorių g. - 5 vnt., Palangos g. - 2 vnt., Islandijos g. - 1 vnt., Jogailos g. - 1 vnt., Odminių g. - 1 vnt., Šv. Jurgio g. - 2 vnt., Vingrių g. - 5 vnt., Plačioji g. - 3 vnt., Kruopų g. - 3 vnt., Šv. Stepono g. - 4 vnt., Sodų g. - 4 vnt., Lapų g. - 2 vnt., M. Daukšos g. - 4 vnt., Vanagėlio g. - 1 vnt., Subačiaus g. - 1 vnt., Aukštaičių g. - 1 vnt., Paupio g. - 11 vnt., Užupio g. - 1 vnt., Polocko g. - 1 vnt., Baltajame skg. - 2 vnt., Kosciuškos g. - 1 vnt.** (-; būklė patenkinama; žr. Priedą Nr. 8; TRP 83-86 lap; 2016-2017 m.); **Kiaulių skersgatvio V atkarpos vieta kvartalo Nr. 1 V dalyje** (2018 m. detaliųjų archeologinių tyrimų metu Žygimantų g. 12, 12A valdoje aptiktos XVII ?-XVIII a. Kiaulių skersgatvio, suplūkto iš smulkių akmenų ir griuvenų, liekanos: grindinio, aptikto 1,1 m gylyje valdos ŠV dalyje, plotis Š-P kryptimi 2,4 m, fragmento valdos ŠR kampe plotis 4,2 m, ilgis 4,75 m, atkastas 1,2 m gylyje nuo dabartinio kiemo paviršiaus, į R nuo Š prieangio fiksuoto grindinio iš smulkių akmenukų fragmentas - 1,6x2,7 m dydžio; aptiktų liekanų būklė bloga; žr. 15.86, 15.90, 15.97, priedus Nr. 10, 12, 16, priedo Nr. 11, 9 lap.; TRP 98, TRP 26, 64 lap.; 2018, 2021 m.); **lauko akmenų grindinių, dalies su latakais, fragmentų tipas valdos Žygimantų g. Nr. 12, 12A Š dalyje** (-; būklė patenkinama; žr. 15.86, 15.90, 15.97, priedus Nr. 10, 12, 16, priedo Nr. 11, 9 lap.; TRP 88-92, TRP 26, 64 lap.; 2018, 2021 m.); **XVIII a. lauko akmenų grindinio su lietaus nuotekų lataku, orientuotu ŠV-PR kryptimi, fragmentai valdos Sodų g. 12, 14 V dalyje** (-; grindinys praardytas XX a. pr., įrengiant toje vietoje iki XX a. 9 deš. pab. stovėjusio pastato Š priestato pamatus; žr. 15.94, 95, 100, priedus Nr. 14, 15, 19; TRP 95-97, TRP 64 lap.; 2019, 2021 m.);

7.2.1.6. vietovei reikšmingo buvusio užstatymo ar jo dalių vietos - **neišlikusio perimetrinio užstatymo vietos: II senamiesčio zonoje „Mieste" kvartale Nr. 56, kvartalų Nr. 27, 32, 33, 34, 50, 55 PV dalyse, kvartalo Nr. 37 PV, PR dalyse, kvartalo Nr. 61 PV dalyje** (kvartale Nr. 32 stovėjo Vilniaus Didžioji sinagoga, kurios liekanos įrašytos į Kultūros vertybių registrą, u.k. 41887, buvusio reikšmingo užstatymo vietos, kurios po 1940 m. buvo užstatytos pastatais, vertingosiomis Vilniaus senamiesčio savybėmis nenustatomos ir TRP nežymimos; -; TRP 35, 36, 38, 39, 42 lap.; IKONOGR Nr. 5-7, 16, 18, 36, 37; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **III C zonoje „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiestyje" kvartalo Nr. 79 ŠR dalyje** (buvusio reikšmingo užstatymo vietos, kurios po 1940 m. buvo užstatytos pastatais, vertingosiomis Vilniaus senamiesčio savybėmis nenustatomos ir TRP nežymimos; -; TRP 42, 45 lap.; IKONOGR Nr. 5-7, 16; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **III D1 zonoje „Subačiaus-Paplaujos priemiestyje" kvartalo Nr. 98 Š, P dalyse** (buvusio reikšmingo užstatymo vietos, kurios po 1940 m. buvo užstatytos pastatais, vertingosiomis Vilniaus senamiesčio savybėmis nenustatomos ir TRP nežymimos; -; TRP 36, 39 lap.; IKONOGR Nr. 5-7, 16; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **III E1 zonoje „Užupio priemiestyje"**

kvartalo Nr. 70 centrinėje dalyje (buvusio reikšmingo užstatymo vietos, kurios po 1940 m. buvo užstatytos pastatais, vertingosiomis Vilniaus senamiesčio savybėmis nenustatomos ir TRP nežymimos; -; TRP 37 lap.; IKONOGR Nr. 5-7, 16; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **neišlikusio perimetrinio ir sodybinio užstatymo vietos: III D1 zonoje „Subačiaus-Paplaujos priemiestyje" kvartale Nr. 99, kvartalo Nr. 68B V dalyje** (-; -; TRP 36, 39 lap.; IKONOGR Nr. 5-7, 16; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **Šv. Juozapo bažnyčios ir basųjų karmeličių vienuolyno vieta kvartalo Nr. 52 PR dalyje** (Šv. Juozapo bažnyčia įsteigta 1638 m. LDK pakanclerio Stepono Paco, baigta statyti ir pašventinta 1692 m., vienuolynas ir bažnyčia buvo uždaryti 1865 m., o 1877 m. nugriauti iki pamatų; -; TRP 42 lap; IKONOGR Nr. 5-7, 16-18; BR Nr. 2; 2013, 2023 m.); **senosios reformatų bažnyčios vieta kvartale Nr. 94** (po žeme išlikusios spėjamos bažnyčios XVI a. pr.-XVII a. II p. pamato ir sienų akmenų-keraminių plytų mūro liekanos, bažnyčia nusiaubta 1682.04.02; -; žr. 15.104, 105; TRP 115, TRP 35, 64 lap.; 2023 m.); **trijų namų valdoje Žygimantų g. Nr. 12, 12A rūsių liekanos: pirmo namo XIX a. I ketv.-XIX a. II p. rūsio keraminių plytų mūro sienos, keraminių plytų grindų fragmentai** (išskyrus XX a. II p. įrengtą rūsio ŠR patalpą, išlikusi įėjimo į rūsį vieta, rūsio centrinės dalies grindys 15 cm žemiau betoninių grindų; cilindrinis skliautas neišlikęs, rūsio sienos apardytos; žr. 15.86, 15.89, 15.90, 15.97, priedus Nr. 9, 10, 11, 12, 16; TRP 81; TRP 26, 64 lap.; IKONOGR Nr. 63-73, 75-82, 84-88, 91, 94-106; 2018, 2021 m.); **antro namo XVIII a. IV ketv.-XX a. I p. rūsio lauko akmenų mūro-keraminių plytų mūro sienos su šviesłangių fragmentais, keraminių plytų grindų liekanos, keraminių plytų mūro cilindrinio skliauto fragmentas, lauko akmenų mūro-keraminių plytų mūro sienos su arkomis fragmentas prie rūsio R sienos** (prie rūsio R sienos esantis sienos fragmentas, manoma, yra neišlikusios rūsio patalpos siena; rūsio sienos apardytos; žr. 15.86, 15.89, 15.90, 15.97, priedus Nr. 9, 10, 11, 12, 16; TRP 82; TRP 26, 64 lap.; IKONOGR Nr. 63-69, 71-74, 77, 80-82, 84, 85, 87-93, 107-114; 2018, 2021 m.); **trečio namo XIX a. I ketv.-XX a. I p. rūsio keraminių plytų mūro sienos su išlikusia cilindrinio skliauto dalimi, segmentinių sąramų 6 nišomis, jų liekanomis, „eglute" dėtos keraminių plytų rūsio grindys** (-; rūsio sienos dalinai apirusios, dvi nišos užmūrytos gelsvomis plytomis, dvi - apardytos, grindų būklė gera; žr. 15.86, 15.89, 15.90, 15.97, priedus Nr. 9, 10, 11, 12, 16; TRP 83; TRP 26, 64 lap.; IKONOGR Nr. 61-74, 84, 92, 93, 115-128; 2018, 2021 m.); **kiemo pastato Vilniaus g. Nr. 29 liekanos: XVIII a. pab., XX a. I p. lauko akmenų-keraminių plytų mūro pamatas, rūsio, I a. keraminių plytų mūro kapitalinės sienos, dviejų I a. segmentinių sąramų langų vietos** (žr. 15.92, 15.93, priedą Nr. 13; būklė patenkinama; TRP 93; IKONOGR Nr. 5-7, 17; 2019 m.); **1829-1835 m. laikotarpio pastato valdoje Sodų g. Nr. 12, 14 mūrų liekanos: lauko akmenų-keraminių plytų mūro arkiniai pamatai su keraminių plytų-pavienių lauko akmenų mūro rūsio sienomis, jų liekanomis, išorinėje Š pusėje sutvirtintomis kontraforsu, rūsio durų angos, šviesłangių angos, jų liekanos, šviesłangio rūsio P sienoje prieduobės, formuotos iš pusės plytos storio mūro, fragmentas, stačiakampės pleištinių sąramų nišos su buvusių lentynų žymėmis, keraminių plytų skliautų su liunetėmis, gurtais ir be jų liekanos, arkados, prilaikiusios rūsio skliautus bei laiptinės, vedusios iš rūsio P patalpos į I a., liekanos, I a. sienų liekanos su langų angų žymėmis, durų angos fragmentu, išlikę fasadinio ir interjero tinko bei šildymo sistemos fragmentai** (pastatas statytas dviem etapais, kuriuos skiria nedidelis laiko tarpas: pirmame etape sumūryta P, lygiagrečiai gatvei stovėjusi, dalis, antrame etape pastatas išplėstas į Š pusę, įgavo „L" raidės formos planą, manoma, kad valda buvo susijusi su vienos ryškiausių XIX a. asmenybių, garsaus sodininko, gėlininko, bitininko, mokslinės sodininkystės pradininko Lietuvoje Juozapo Strumilos, 1774-1847, sodu, įsteigtu 1811 m., greičiausiai šalia pastato yra buvusios šiltlysvės, kurias primena dvejos stačiakampės struktūros, sumūrytos iš XIX a. pr. pusės plytos storio mūro; pastato P galas neišlikęs; žr. 15.94, 95, 100, priedus Nr. 14, 15, 19; TRP 94; TRP 44, 64 lap.; FF Nr. 80.14-16; 2019, 2021 m.); **XVII a. II p.-XVIII a. I p. akmenų krosnies liekanos Aguonų g. 22, Kruopų g. 11 valdose** (atidengtos 2022 m. vykdytų archeologinių tyrimų metu, išorinės sienos mūrytos iš akmenų ir keraminių plytų, rištų molio skiediniu, krosnies ilgis - apie 5,2 m, plotis - 2,85-3,0 m, išlikęs aukštis - apie

2,3 m, krosnis sudaryta iš degimo kameros R dalyje, kur virš išlikusios pakuros perdangos sukrauta akmenų krūsnis, virš kurios - ją dengusio plytų kiauto liekanos, ir priekrosnio V dalyje, krosnies Š ir P sienose - karšto oro nukreipimo kanalai; pakura iš priekrosnio pusės neatkasta, krosnis nepilnai išlikusi; žr. 15.102, 103, priedą Nr. 21; TRP 101; TRP 101; TRP 41, 64 lap.; 2023 m.); **vizičių vienuolyno sodo tvoros liekanos kvartalo Nr. 66 ŠR dalyje ant Išganytojo kalvos Subačiaus g.** (1756 m. vienuolynas nuo gatvės atskirtas aukšta mūrine tvora su dvejais vartais; būklė bloga; TRP 102, TRP 40, 43, 64 lap.; FF Nr. 66.7; 2023);
7.2.1.7. gamtiniai elementai - **kylantis į P pusę reljefas su erozinių Vilniaus kalvynų fragmentais - Pilies kalnu ir Altarija - atskirtais siauro Vilnios upės slėnio senamiesčio ŠR dalyje - I, III D3 zonose, su Neries, Vilnios upių terasinių pakopų fragmentais senamiesčio centrinėje, ŠV, Š dalyse - II, III A, III E2 zonose, ryškia terasine pakopa bei jos šlaitu, juosiančiu senamiestį iš PV pusės III B, III C zonose, su Vilnios slėnio terasų šlaitais, pakopomis, prievaginiais šlaitais senamiesčio R, PR dalyje - III D1, III D2, III E1 zonose** (neištirta; -; FF Nr. 0.1-18, 2.1, 12.1, 19A. 1, 2, 8, 20B.2, 5, 66.1, 6, 7, 67.1, 68.1-3, 69B.2, 73A.1, 5, 7-10, 19-22, 73B.1, 6, 77.8, 9, 78.6, 7, 80.3, 83.10, 88B.4, 5, 7, 93A.4, 96.1, 98.1-3, 99.1, 2; 2013 m.); **hidrografinis tinklas: Vilnios upės, kertančios senamiestį R dalyje, vaga, slėnis** (-; -; TRP; IKONOGR Nr. 5-16, 18, 31, 36; FF Nr. 20B.5, 69B.2; 2013 m.); **Neries upės kranto, ribojančio senamiestį iš Š pusės, linija** (-; -; TRP; IKONOGR Nr. 3-16, 24, 30, 33, 36, 37, 38, 40, 41; FF Nr. 0.1-4; 2013 m.); **Misionierių sodo, vad. Kūdrų parku, tvenkiniai senamiesčio PR dalyje - III D1 zonoje** (-; -; TRP; FF Nr. 68.5, 6; 2013 m.); **XVI a. - XIX a. pab. Vilniaus kanalizacijos sistema, sudaryta iš dengtų skliautais molio plytų mūro kanalų su šuliniais** (neištirta; -; TRP; IKONOGR Nr. 14, 47-49; FF Nr. 0.23-25; 2013 m.); **Vingrių, Aušros vartų, Žiupronių-Misionierių šaltiniai** (buv. Vingrių šaltinių vanduo suteka į miesto drenažo sistemą, Kačergos upelis, kurį maitino Aušros vartų šaltinių vandenys XIX a. pab. nukanalizuotas, Vilnios slėnio šlaitas, kur kadaise ištekėjo Žiupronių-Misionierių šaltiniai, nudrenuotas, šalia šlaite įrengtų laiptų teka šaltinėliai, kurių tekmė nužymėta akmenukais; -; TRP; IKONOGR Nr. 50; FF Nr. 67.8-11; 2013 m.); **želdiniai: Altarijos kalvyno dešiniajame Vilnios upės krante, Vilnios upės slėnio bei šlaito senamiesčio PV dalyje apželdinimo pobūdis** (želdiniai netyrinėti; -; TRP; FF Nr. 0.1, 5, 6, 12-16, 12.1, 20B.5, 66.1, 6, 7, 67.1, 68.1-3, 69B.2, 73A.1, 5, 7-10, 19-22, 73B.1, 6, 77.8, 9, 11, 78.6, 7, 80.3, 4, 83.10, 88B.4, 5, 7, 93A.4, 96.1, 98.1-3, 99.1, 2; 2013 m.); **kultūrinis sluoksnis** (žr. Kultūros vertybių registre Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės 25504, A1610K vertingąsias savybes; -; TRP; 2013, 2023 m.); **kapai** (griautiniai XV-XVI a. kapai su įkapėmis ir be jų valdoje Aguonų g. 10; daug kapų suardyta statant staklių gamyklą „Komunaras“, 2006-2007 m. ištirta virš 200 palaidojimų; žr. 15.73, 13.74; griautiniai XIV-XVI a. kapai su įkapėmis ir be jų valdoje Bokšto g. 6 ir Latako g.; 1981 m., 2005 m., 2008-2010 m. ištirta apie 400 palaidojimų, galėjusių priklausyti Kristaus Gimimo cerkvės kapinėms; žr. 15.47, 15.50, 15.51, 15.61, 15.71; griautiniai kapai valdoje Liejyklos g. 4; dalis kapų sunaikinta statybų ir įvairių žemės kasimo darbų metu, 2008 m. aptikti 4 palaidojimai ir žmonių kaulų sąvarta; žr. 15.72; griautiniai XVIII a. pab. - XIX a. pr. kapai valdoje Mindaugo 14, 16; 2000 m. ištirta apie 70 palaidojimų; žr. 15.43; griautiniai kapai valdoje Subačiaus g. 9; kapai apardyti statybų metu, 2008 m. aptikti 2 palaidojimai, galėję priklausyti Šv. Dvasios cerkvės kapinėms; žr. 15.72; griautiniai kapai valdoje Totorių 25; 1999 ir 2001 m. aptikti žmonių kaulai iš suardytų kapų, galėję priklausyti šv. Ignoto bažnyčios kapinėms; žr. 15.49, 15.62; griautiniai kapai valdoje Užupio g. 11; kapai suardyti statybų metu, 2000-2001 m. aptikti keli suardyti palaidojimai, greičiausiai iš XVII a. čia buvusių augustinų bažnyčios kapinių, žr. 15.59, 15.66; griautiniai kapai valdose Užupio g. 2 ir 4; 1982 m. aptiktas vaiko palaidojimas ir pavieniai žmonių kaulai, kurie galėjo priklausyti XVII a. sunykusios Šv. Petro ir Povilo cerkvės kapinėms; žr. 15.48; griautiniai kapai Užupio pėsčiųjų tako vietoje; 2001 m. aptikti keli suardyti palaidojimai, galėję priklausyti Šv. Baltramiejaus bažnyčios kapinėms, žr. 15.42, 15.63; kiti kapai; 2013 m.);
7.2.2.1. tūrinės erdvinės struktūros sandara - **daugialypė tūrinė-erdvinė struktūra,**

sudaryta iš kultūros paveldo objektų, urbanistinės struktūros statinių bei urbanistinės struktūros statinių, turinčių vertingųjų savybių požymių, su trimis pagrindiniais funkciniais ir kompoziciniais senamiesčio centrais - Aukštutine pilimi ir jos aplinka, Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčia su Vilniaus universiteto pastatų kompleksu bei Rotuše su Šv. Kazimiero bažnyčia, į kuriuos veda pagrindinės senamiesčio kompozicinės ašys - Pilies, Didžiosios, Aušros Vartų gatvės bei Gedimino prospektas, su papildančiomis ašimis - Trakų, Rūdninikų, Subačiaus, Vokiečių gatvėmis, išskirtinomis bažnyčių ir vienuolynų ansamblių, kitų reikšmingų pastatų tūriais, ties kuriais gatvių erdvės perauga į aikščių erdves, su mažiau aktyviomis, atskiroms senamiesčio zonoms būdingomis kompozicinėmis ir fukcinėmis ašimis, dominantėmis (dominantes žr. punkte 7.2.2.9): su Pylimo g. - pagrindine III B ir III C zonų kompozicine ir funkcine ašimi, atskiriančia „Vingrių priemiesčio" ir „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio" teritorijas nuo „Miesto" zonos, J. Basanavičiaus ir Naugarduko gatvėmis III B zonoje, su Bazilijonų, M. Daukšos gatvėmis - III C zonos kompozicinėmis ir funkcinėmis ašimis, atskiriančiomis „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio" teritoriją nuo „Miesto" zonos, su pagrindinėmis III E1 zonos istorinėmis kompozicinėmis ir funkcinėmis ašimis - Užupio, Polocko bei Krivių gatvėmis (-; -; žr. priedą Nr. 22; TRP; BR Nr. 2, 7; FF Nr. 0.1, 5.9, 7.2, 11B.2, 3, 18.16, 19A.1-4, 6, 23.3, 5, 24.11-14, 30, 31, 38, 39, 28A.2, 29.1, 2, 30.1-3, 31.1, 2, 4, 6, 7, 36.8, 10, 38.6, 43.2, 4, 5, 11, 13, 46.1, 47.1, 2, 48.7-9, 49.1, 4, 13, 50.14-16, 18, 19, 53.1-3, 54.6, 57.2, 3, 58.1, 61.1, 63.1, 65.1, 4-6. 66.6, 67.3, 5-7, 70.11-13, 15, 17, 18, 71.7, 72.4, 7, 73A.3, 4, 16, 75A.1, 75B.1, 76.2, 3, 77.1, 78.1, 9, 79.1-3, 5, 8, 10, 12, 87.3, 4, 89.11, 90.1, 91.1, 92A.1, 2, 93B.1, 4, 94.2, 4; 2013, 2016, 2023 m.);
7.2.2.2. užstatymo tipai - **senamiesčio I zonos "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezevato" užstatymo tipai: gynybinės paskirties XIV-XIX a. užstatymas Žemutinės ir Aukštutinės pilių statiniais, jų liekanomis kvartale Nr. 19A** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 65 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 0.1, 9, 10, 20, 19A.1, 4, 6, 9; 2023 m.); **atskirai stovinčių statinių užstatymas XIV a. pr. - XVIII a. II p.-XIX a. pr. Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo Arkikatedra Bazilika bei XIV a. pr.-XIX a. gynybinio bokšto liekanomis-varpine kvartalo Nr. 19A V dalyje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 65 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 19A.2, 3, 9; 2013, 2023 m.); **komponentinis išsklaidytas XVII a. I p.-XIX a. pab. užstatymas Kirdėjų rūmų pastatų kompleksu kvartalo Nr. 19A PR dalyje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 65 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 19A.7, 9; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XVIII a. vid.-XX a. I p. užstatymas 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 73B ŠV dalyje T. Kosciuškos g.** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštingumas iki karnizo nuo 4,5 m iki 11,5 m, iki kraigo - nuo 6,5 m iki 15,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 73B.2-5; 2013, 2023 m.); **kvartalo 73B V dalyje Barboros Radvilaitės g. 12 valdoje - miesto vilos laisvas XIX a. užstatymas 2 a. su pastoge pastatu** (pastato aukštis iki karnizo 6,6 m, iki kraigo - 8,2 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 65, 81 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 73B.15; 2023 m.); **II senamiesčio zonos „Miesto" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis XIV-XVIII a. užstatymas su pavienėmis XIX-XX a. I p. užstatymo struktūromis, XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 18, 22, 23, 28A, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 48, 54, 57, 59, 61, kvartalo Nr. 14 R dalyje Vilniaus g. valdose, kvartalo Nr. 17 PR dalies valdoje ties Universiteto ir Liejyklos gatvių sankryža, kvartalo Nr. 21 Š, P dalyse Šiltadaržio, Bernardinų gatvių valdose, kvartalo Nr. 24 Š, V dalyse S. Skapo, Pilies gatvių, kvartalo Nr. 25 P dalyje Dominikonų, Šv. Ignoto, Totorių gatvių valdose, kvartalo Nr. 28B R, P dalyse Miesto Sienos, Pylimo gatvių valdose, kvartalo Nr. 30 ŠV dalyje valdose ties Trakų ir Kėdainių gatvių sankryža, kvartalo Nr. 39A P dalyje Literatų, Rusų, Maironio gatvių, kvartalo Nr. 46 Š, V, PV dalyse Didžiosios, Savičiaus, Augustijonų gatvių valdose, kvartalo Nr. 49 Š dalyje Aušros Vartų, Subačiaus gatvių, kvartalo Nr. 50 Arklių, Aušros Vartų, Bazilijonų gatvių valdose, kvartalo Nr. 51 V dalyje Arklių g. valdoje, kvartalo Nr. 52 Š dalyje Karmelitų, Arklių**

gatvių, kvartalo Nr. 53 PV dalyje Pylimo, Visų Šventųjų gatvių valdose, kvartalo Nr. 55 ŠV dalyje Vokiečių g. valdoje, kvartalo Nr. 57 ŠR, PR dalyse Ligoninės, Rūdininkų gatvių valdose, kvartalo Nr. 58 Š, PR dalyse Pylimo, Žemaitijos, Šiaulių, Mėsinių gatvių valdose, kvartalo Nr. 62 R, PV dalyse Šv. Mikalojaus, Žemaitijos, Pylimo gatvių valdose, iš jų - užstatymas atskirais iki 4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 41, 42, 50, 53, 54, 58 (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,5 m iki 14,3 m, iki kraigo - nuo 3,0 m iki 21,1 m, išskirtinas rūmų, vad. Pacų, triaukštis tūris kvartalo Nr. 34 Didžiosios g. valdoje, kurio aukštis iki karnizo 16,2 m, iki kraigo - 26,0 m, 4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 12,8 m iki 17,7 m, iki kraigo - nuo 16,3 m iki 20,2 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 66-70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 14.3-5, 17.2-4, 10, 18.1-6, 8, 9, 11, 14-16, 21.1-9, 13, 22.1-8, 10-12, 23.1-10, 16-18, 24.1, 4-6, 9-11, 13, 15, 16, 25.1-6, 9-14, 21-24, 28A.1-4, 7-10, 28B.3, 5, 29.1-5, 5a, 6, 7, 30.1, 31.1, 2, 7-14, 32.1-3, 5-8, 33.3, 34.1-9, 35.1, 3-13, 15-18, 36.1-6, 8-21, 37.1-6, 8, 38.1, 2, 4, 5, 8-15, 39A.1-9, 41.1-4, 42.2-5, 8-10, 43.4-8, 11, 12, 14-27, 44.1-6, 45.1, 2, 46.1-4, 7, 8, 10, 47.4, 48.2-8, 11, 12, 49.1-6, 12-14, 50.1-8, 12, 15, 18, 19, 21, 22, 51.4, 52.1, 3-6, 53.4-6, 54.1, 3-11, 55.2-5, 56.1-5, 57.1-8, 58.1, 2, 5-7, 9, 10, 59.1-5, 61.1-6, 10, 62.1-5, 7; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, XX a. II p. intarpais 1-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 14 V dalyje Pylimo, Klaipėdos gatvių valdose, kvartalo Nr. 17 ŠR dalyje Universiteto g., kvartalo Nr. 18 ŠR dalyje Šventaragio g., kvartalo Nr. 21 R dalyje Maironio g. valdose, kvartalo Nr. 22 R dalyje Šiltadaržio g., kvartalo Nr. 23 P dalyje Šv. Mykolo g., kvartalo Nr. 28 ŠV, PR dalyse Klaipėdos, Vilniaus, Trakų gatvių valdose, kvartalo Nr. 42 R dalyje Rusų g. valdoje, kvartalo Nr. 46 ŠV dalyje Didžiosios g., kvartalo Nr. 48 P dalyje Subačiaus g., kvartalo Nr. 58 PV, PR dalyse Pylimo, Ligoninės, Šiaulių gatvių valdose, kvartalo Nr. 62 Š, PR dalyse Lydos, Šv. Mikalojaus gatvių valdose** (1-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 4,3 m iki 18,4 m, iki kraigo - nuo 7,3 m iki 22,3 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 66-70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 14.1, 2, 7, 17.1, 3, 4, 18.13, 21.10-12, 22.9, 23.11, 28A.5, 6, 11, 28B.1, 4, 42.6, 7, 46.9, 48.9, 10, 58.2-4, 6, 62.3, 6; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus kvartalo XX a. II p. užstatymas 4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalų Nr. 32, 33, 34 PV dalyse Vokiečių g.** (4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 14,3 m iki 17,1 m, iki kraigo - nuo 19,4 m iki 21,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 69 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 34.10; 2013, 2023 m.); **perimetrinis valdos visumos XIV-XVIII a. užstatymas su pavienėmis XIX-XX a. I p. užstatymo struktūromis, XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 1-4 aukštų su pastogėmis pastatais atskirose kvartalų Nr. 18, 23, 26, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 45, 46, 48, 50, 51, 57, 60, 61 valdose Pilies, Skapo, Bernardinų, Šv. Mykolo, Šv. Jono, Šv. Ignoto, Didžiojoje, Gaono, Žydų, Stiklių, Vokiečių, Ašmenos, Dysnos, Bokšto, Subačiaus, Etmonų. Augustijonų, Pylimo gatvėse, 3-4 a. su sutapdintais stogais pastatais kvartalo Nr. 52 Š dalyje Karmelitų g., kvartalo Nr. 61 PR dalyje Ašmenos g. valdoje, pavieniu 5 a. su pastoge pastatu kvartalo Nr. 54 valdoje tarp Didžiosios, Rūdininkų ir Arklių gatvių** (1-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,8 m iki 18,2 m, iki kraigo - nuo 8,9 m iki 21,6 m, 3-4 a. su sutapdintais stogais pastatų aukštis nuo 12,9 m iki 15,9 m, 5 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 20,7 m, iki kraigo - 24,9 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 67-70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 18.7, 23.12-15, 25.20, 22-24, 26.1, 31.4-6, 32.4, 6, 33.1, 2, 35.2, 14, 36.7, 9, 11, 37.2, 3, 38.1, 3, 5-7, 41.5, 42.1, 10, 43.7, 8, 13, 16, 45.1, 7, 8, 46.1, 46.2, 48.1, 50.8, 9, 50.8-11, 16, 17, 51.1, 3, 51.1-3, 5, 52.3, 54.2, 57.2, 60.1-5, 61.9; 2013, 2023 m.); **komponentinis sutelktas XIV a.-XX a. II p. užstatymas bažnyčių ir vienuolynų ansambliais, kitais visuomeninės paskirties pastatais: kvartalo Nr. 20A V dalyje Maironio g. valdoje - Vilniaus Šventųjų Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio bei Šv. Onos bažnyčių ir bernardinų vienuolyno statinių ansambliu, kvartale Nr. 24 - Vilniaus universiteto pastatų kompleksu, kvartale Nr. 25 - Vilniaus reprezentacinių statinių kompleksu, kvartale Nr. 26 - Vilniaus jėzuitų noviciato pastatų ansambliu, kvartale Nr. 27 - benediktinių vienuolyno ansambliu, Vilniaus dominikonų vienuolyno**

statinių ansambliu bei Salomėjos Nėries gimnazijos pastatais, kvartale Nr. 30 - Vilniaus pranciškonų vienuolyno pastatų ansambliu, kvartalo Nr. 31 PR dalies Vokiečių g. valdoje - Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios ir namų kompleksu, kvartalo Nr. 39A Š dalies valdoje tarp Šv. Mykolo, Volano, Maironio gatvių - Vilniaus bernardinių vienuolyno statinių ansambliu, kvartalo Nr. 46 P dalies valdoje tarp Didžiosios, Šv. Kazimiero ir Augustijonų gatvių - Vilniaus jėzuitų vienuolyno pastatų ansambliu, kvartalo Nr. 49 P dalyje Aušros Vartų g. valdoje - Vilniaus basųjų karmelitų vienuolyno pastatų ansambliu, kvartalo Nr. 50 Š dalyje Aušros Vartų g. - Vilniaus Miesto salės rūmais, kvartalo Nr. 53 ŠR dalyje tarp Rūdininkų ir Visų Šventųjų gatvių - Senosios regulos karmelitų vienuolyno ansambliu, kvartale Nr. 55 - Dailės parodų rūmais (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 66-70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 20A.1-5, 24.1-4, 7, 8, 11-15, 17-39, 25.15-17, 26.1-7, 27.1-19, 30.2-6, 31.3, 3a, 39A.10-13, 46.1, 5, 6, 49.10, 13, 50.7, 12-14, 53.1, 2, 7, 55.1; 2013, 2023 m.); **komponentinis išsklaidytas XV a. pr.-XX a. vid. užstatymas Vilniaus vandenvietės pastatų kompleksu kvartalo Nr. 20A R dalyje Maironio g. valdoje, Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčios ir kitų statinių kompleksu kvartalo Nr. 28 V dalyje Pylimo g., Vilniaus Šv. Paraskevos stačiatikių cerkvės pastatais kvartalo Nr. 43 Š dalyje Didžiosios g. valdoje, Vilniaus stačiatikių Šv. Dvasios vienuolyno statinių ansambliu kvartale Nr. 49 Aušros Vartų g. valdoje, Šv. Mikalojaus bažnyčios kompleksu kvartalo Nr. 61 PV dalyje Šv. Mikalojaus g. valdoje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 66-70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 20A.6, 28B.2, 43.1-3, 49.4, 7, 11, 61.7, 8, 62.4, 5; 2013, 2023 m.); **komponentinis sudėtinis XV a.-XX a. I p. užstatymas: kvartale Nr. 17 - Vilniaus bonifratrų vienuolyno statinių ansambliu, kvartalo Nr. 25 P dalies valdoje tarp Dominkonų ir Šv. Ignoto gatvių - Dievo Gailestingumo šventovės pastatais, kvartalo Nr. 43 V dalyje Didžiojoje g. - Šv. Mikalojaus stačiatikių cerkvės pastatų kompleksu, kvartalo Nr. 45 Š dalies valdoje tarp Augustijonų, Savičiaus, Bokšto gatvių - Vilniaus augustinų vienuolyno statinių ansambliu, kvartale Nr. 50 Aušros Vartų, Arklių gatvių valdoje - Vilniaus bazilijonų vienuolyno statinių ansambliu** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 66, 69, 70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 14.6, 17.6-9, 25.4, 7, 8, 25, 26, 43. 9, 10, 45.2-6, 50.13, 14, 20; 2013, 2023 m.); **atskirai stovinčių statinių užstatymas XIV a. vid., 1511-1522 m. statytu Vilniaus stačiatikių Dievo Motinos ėmimo į dangų soboru kvartale Nr. 40, XIV a.-1799 m. statybos Rotuše kvartale Nr. 47** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 67, 69 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 40.1, 43.11, 47.1-3; 2013, 2023 m.); **gynybinės paskirties užstatymas XVI a. pr.-XVII a. pab. susiformavusių Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų bastėja kvartale Nr. 67B** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 70 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 67.2-4; 2013, 2023 m.); **III A senamiesčio zonos „Totorių-Lukiškių priemiesčio" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis palei Tilto, Totorių, Odminių, Liejyklos gatves bei XX a. II p. intarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 11A, 12, 15, kvartalo Nr. 1 PV dalyje bei kvartalo Nr. 2 P, PV dalyse Tilto g., kvartalo Nr. 3 ŠR dalyje Tilto, K. Sirvydo gatvių valdose, kvartalo Nr. 4 PR dalies valdoje tarp Žygimato Liauksmino ir Tilto gatvių, kvartalo Nr. 9A V dalyje Vilniaus g. valdose, kvartalo Nr. 9B P dalyje Labdarių, Totorių gatvių valdose, iš jų - užstatymas atskiru 4 aukštų su pastoge pastatu kvartale Nr. 3** (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,5 m iki 15,5 m, iki kraigo - nuo 6,0 m iki 19,6 m, 4 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 16,0 m, iki kraigo - 20,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71, 72 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 1.6, 2.3, 7-10, 3.4-6, 4.3, 4, 7, 10, 9A.3, 9B.1, 2, 4, 5, 11A.1-4, 6-8, 12.1-3, 6, 7, 9-11, 15.1, 5, 6; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas su pavieniais XV-XVIII a. reliktais, XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 1-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 2, 5, 10, kvartalo Nr. 1 Žygimantų, Radvilų, Tilto, Vilniaus gatvių valdose, kvartalo Nr. 8 P dalyje Vilniaus, Islandijos, Jogailos gatvių, kvartalo Nr. 9A Š, P, V dalyse Gedimino pr., Labdarių, Vilniaus gatvių valdose, kvartalo Nr. 9B Š dalyje Gedimino pr., Totorių**

g. valdose, kvartalo Nr. 12 Š dalyje Labdarių g., kvartalo Nr. 13 V dalyje Islandijos, Pylimo, Palangos gatvių, kvartalo Nr. 11A PR dalyje L. Stuokos-Gucevičiaus g. valdose, iš jų - užstatymas 5 aukštų su pastogėmis bei sutapdintais stogais pastatais kvartaluose Nr. 1, 2, 8, 9A (1-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,0 m iki 17,5 m, iki kraigo - nuo 5,0 m iki 22,9 m, 5 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 16,4 m iki 17,9 m, iki kraigo - nuo 21,3 m iki 22,2 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71, 72 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 1.1-5, 10, 12, 13, 2.2, 5, 6, 5.1-10, 8.3-5, 9, 10, 9A.1, 3-5, 6, 9B.3, 6, 10.1-6, 11A.5, 12.4, 13.1-7; 2013, 2023 m.); **perimetrinis valdos visumos XIX a.-XX a. I p. užstatymas su pavieniais XV-XVIII a. reliktais, XX a. vid.-XXI a. pr. intarpais 2-4 a. su pastogėmis bei sutapdintais stogais pastatais kvartalo Nr. 3 P dalyje Gedimino pr. valdoje, kvartalo Nr. 4 ŠR dalies valdoje tarp Žygimanto Liauksmino, K. Sirvydo ir Tilto gatvių, kvartalo Nr. 8 Š dalyje Gedimino pr., Vilniaus, Jogailos gatvių valdose, kvartalo Nr. 12 ŠR dalyje Labdarių g. valdoje, kvartalo Nr. 15 R dalyje Liejyklos g. valdoje, iš jų užstatymas 5-6 a. su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 8, išskirtinas Dramos teatro Didžiosios žiūrovų salės tūris kvartalo Nr. 10 centrinėje dalyje Gedimino pr. valdoje** (2-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 7,9 m iki 17,9 m, iki kraigo - nuo 12,4 m iki 23,7 m, 5-6 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 16,8 m iki 24,5 m, iki kraigo - nuo 22,4 m iki 31,3 m, Dramos teatro Didžiosios žiūrovų salės aukštis 26,8 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71, 72 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 3.1, 2, 4.2, 6-10, 8.1, 2, 6-8, 10.5, 12.5, 15.2-4; 2013, 2023 m.); **perimetrinis kvartalo visumos XIX a.-XX a. I p. užstatymas su XX a. II p. intarpais 2-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 6, 16** (2-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 6,9 m iki 14,5 m, iki kraigo - nuo 11,2 m iki 20,9 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71, 72 lap.; FF Nr. 6.1-3, 7.2, 16.1-10; 2013, 2023 m.); **komponentinis sutelktas XVII a. I p.-XIX a. užstatymas Vilniaus senosios regulos karmelitų vienuolyno statinių ansambliu kvartalo Nr. 3 R dalyje K. Sirvydo g. valdoje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 3.3, 4; 2013, 2023 m.); **komponentinis išsklaidytas XVII a. I p.-XIX a. pab. užstatymas kvartalo Nr. 2 ŠV dalyje Žygimantų g. valdoje - Boguslovo Radvilos rūmų liekanomis bei Jono Juozapo Tiškevičiaus rūmais** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71 lap.; BR Nr. 2-6, 8; 2.1, 4, 5; 2013, 2023 m.); **sodybinis miestelių netaisyklingas XIX-XX a. I p. užstatymas 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 1 PV dalyje Tito g. valdose** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,4 m iki 7,5 m, iki kraigo - nuo 6,7 m iki 13,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap; -; TRP 71 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 1.12; 2013, 2023 m.); **miesto vilos laisvas XIX a.-XX a. I p. užstatymas 2 aukštų su pastoge pastatu kvartalo Nr. 1 PV dalyje Tilto g. valdoje** (2 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 7,8 m, iki kraigo - 13,7 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 71 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 1.12, 13; 2013, 2023 m.); **miesto vilos perimetrinis XIX a.-XX a. I p. užstatymas 2 aukštų su pastoge pastatu kvartalo Nr. 9A R dalyje Labdarių g.** (2 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 6,6 m, iki kraigo - 10,1 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 72 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 9A.6; 2013, 2023 m.); **atskirai stovinčių statinių užstatymas apie 1860 m. statytu Beit midrašo - maldos namų - pastatu kvartalo Nr. 1 ŠR dalyje Žygimantų g. valdoje, 1982 m. statybos administraciniu pastatu kvartalo Nr. 3 V dalyje Gedimino pr. valdoje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; XXI a. I deš. ant sinagogos pastato užstatytas III a., atskiriant jį nuo autentiško sinagogos tūrio tinko trauka; TRP 71 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 1.10, 11, 3.9; 2013, 2023 m.); **laisvo planavimo visuomeninių pastatų užstatymas 1981 m. statybos 3-5 aukštų su sutapdintais stogais Ryšių rūmais kvartalo Nr. 13 PR dalyje Vilniaus, Palangos gatvių valdoje** (viršutiniai pastato aukštai mansardinio tipo, pastato aukštis nuo 15,0 m iki 22,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 72 lap.; FF Nr. 13.8; 2013, 2023 m.); **III B senamiesčio zonos „Vingrių priemiesčio" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 88B Raugyklos g. valdoje, kvartalo Nr. 89 R, PR dalyse Pylimo, Plačiosios, Kruopų gatvių valdose, kvartalo Nr. 90 PR dalyje Pylimo, Vingrių gatvių,**

kvartalo Nr. 92A Š dalyje J. Basanavičiaus g., kvartalo Nr. 92B V dalyje Pylimo g. valdose, kvartalo Nr. 93B R dalyje J. Basanavičiaus, Vingrių gatvių, kvartalo Nr. 94 PR dalyje Pylimo, J. Basanavičiaus gatvių valdose (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,0 m iki 12,0 m, iki kraigo - nuo 6,0 m iki 21,1 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73-74 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88B.1, 89.1-3, 5, 6, 90.2, 92A.1-4, 5; 92B.2, 3, 93B.4, 5, 94.2, 10, 11; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 2-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 88A, 88B, 89, kvartalo Nr. 90 ŠV dalyje Naugarduko, Vingrių gatvių valdose, kvartalo Nr. 92A Š, V dalyse J. Basanavičiaus, Vingrių gatvių, kvartalo Nr. 93B V dalyje J. Basanavičiaus, Mindaugo gatvių valdose, kvartalo Nr. 93A ŠV, ŠR, PR dalyse Mindaugo, Vingrių, Naugarduko gatvių valdose, kvartalo Nr. 94 Š, P, V dalyse K. Kalinausko, J. Basanavičiaus, Teatro gatvių, kvartalo Nr. 95 Š dalyje Mindaugo, K. Kalinausko, Teatro gatvių valdose, iš jų - užstatymas atskirais 5-6 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 93B, 94, 95** (2-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 7,0 m iki 19,0 m, iki kraigo - nuo 11,1 m iki 24,0 m, 5-6 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 15,1 m iki 28,0 m, iki kraigo - nuo 17,8 m iki 34,8 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73-74 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88A.2-5, 7, 11, 12, 88B.1, 3-7, 89.4, 7-11, 90.1, 92A. 5; 93A.1-3, 5-7, 93B.4-6, 94.1, 3-7, 10-12, 95.1, 2, 6; 2013, 2023 m.); **komponentinis išsklaidytas XVI-XIX a. vid. užstatymas Vilniaus evangelikų reformatų sinodo pastato, kitų objektų kompleksu kvartalo Nr. 94 R dalyje Pylimo g. valdoje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 94.8, 10-12; 2013, 2023 m.); **miesto vilos perimetrinis XIX a. pab.-XX a. I p. užstatymas 2-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 94 PV dalyje bei kvartalo Nr. 95 R dalyje Teatro g. valdose** (2-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 8,0 m iki 11,9 m, iki kraigo - nuo 10,7 m iki 15,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88A.9, 94.4, 10, 11, 95.3; 2013, 2023 m.); **miesto vilos laisvas XIX a. pab.-XX a. I p. užstatymas 2-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 88A PR dalyje Raugyklos g. valdoje, kvartalo Nr. 94 PV dalyje Teatro g. bei Š dalyje K. Kalinausko g. valdose** (2-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 7,5 m iki 9.9 m, iki kraigo - nuo 9,8 m iki 13,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73-74 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88A.9, 94.9, 10-12; 2013, 2023 m.); **atskirai stovintys statiniai: 1959-1962 m. statytas Pirmasis Vilniaus planetariumo pastatas kvartalo Nr. 92A V dalyje J. Basanavičiaus g. valdoje, 1957 m. - Vilniaus kolegijos Ekonomikos fakulteto pastatas kvartalo Nr. 93A P dalyje Naugarduko g., 1912-1913 m. statybos Vilniaus senasis teatras kvartalo Nr. 95 P dalyje J. Basanavičiaus g.** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 92A.5, 93A.10, 95.4, 5; 2013, 2023 m.); **laisvo planavimo visuomeninių pastatų XX a. II p. užstatymas 2-5 a. su sutapdintais stogais Simono Daukanto gimnazijos pastatu kvartalo Nr. 93A PV dalyje Naugarduko g.** (pastato aukštis nuo 14,7 m iki 21 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73 lap.; FF Nr. 93A.10; 2013, 2023 m.); **perimetrinis valdos visumos XIX a. užstatymas 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 92B R dalyje Pylimo g. valdoje, XX a. II p.-XXI a. pr. užstatymas 3-6 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 88B ŠR dalyje Raugyklos g., kvartalo Nr. 94 V dalyje Teatro g. valdose** (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,7 m iki 10,9 m, iki kraigo - nuo 5,9 m iki 15,1 m, 3-6 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 11,3 m iki 22,5 m, iki kraigo - nuo 17,6 m iki 29,9 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 73-74 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 88B.1-3, 92B1, 3, 94.10-12; 2013, 2023 m.); **III C zonos „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis prie Subačiaus, K. Vanagėlio, M. Daukšos, Lapų, Aušros Vartų, Pylimo, Šv. Stepono gatvių 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 78, 81, kvartalo Nr. 63 P dalyje M. Daukšos, Šv. Dvasios gatvių valdose, kvartalo Nr. 64 PR dalyje K. Vanagėlio, M. Daukšos gatvių, kvartalo Nr. 65 Š dalyje Subačiaus g. valdose, kvartalo Nr. 77 ŠR dalyje ties M.**

Daukšos ir Lapų gatvių sankryža bei R dalyje K. Vanagėlio g., kvartalo Nr. 79 R dalyje Aušros Vartų g., kvartalo Nr. 82 ŠV, V dalyse Šv. Stepono, Pylimo, Gėlių gatvių valdose, kvartalų Nr. 83, 85, 86 Šv. Stepono g. valdose, kvartalo Nr. 87 ŠV, PR dalyse Pylimo, Raugyklos, Plačiosios gatvių valdose, iš jų atskiru 4 aukštų su pastoge pastatu kvartale Nr. 81 (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,7 m iki 13,8 m, iki kraigo - nuo 5,3 m iki 20,3 m, 4 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 17,5 m, iki kraigo - 22,1 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75-77 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 63.1, 2, 6-10, 64.4, 5, 65.1-7, 10, 77.2-6, 10, 12, 78.1-9, 79.8-10, 80.10, 81.1-12, 82.3-5, 7, 10, 12-15, 83.3, 4, 85.2, 3, 86.3, 7, 87.1-7, 10-12, 14; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas su pavieniais XV-XVIII a. reliktais, ryškiais XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 1-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose: Nr. 80, 84, kvartalo Nr. 63 Š dalyje Šv. Dvasios, A. Strazdelio gatvių, kvartalo Nr. 64 PV dalyje A. Strazdelio, M. Daukšos gatvių valdose, kvartalo Nr. 77 ŠV, PR dalyse M. Daukšos, Lapų, K. Vanagėlio gatvių, kvartalo Nr. 79 Š, V, P dalyse Bazilijonų, Pylimo, Geležinkelio gatvių, kvartalo Nr. 82 R, V, P dalyse Gėlių, Sodų, Šv. Stepono, V. Šopeno gatvių, kvartalo Nr. 83 Š, V dalyse Šv. Stepono, V. Šopeno, Sodų gatvių valdose, kvartalo Nr. 85 P dalyje Šv. Stepono, Raugyklos gatvių, kvartalo Nr. 87 centrinėje dalyje Pylimo g. valdose, iš jų atskirais 5 aukštų su pastogėmis pastatais kvartaluose Nr. 82, 84 bei pavieniu 6 aukštų su pastoge pastatu kvartale Nr. 84** (1-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,5 m iki 18,8 m, iki kraigo - nuo 7,3 m iki 22,4 m, 5 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 15,7 m iki 17,6 m, iki kraigo - nuo 19,6 m iki 20,2 m, 6 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 23,3 m, iki kraigo - 28,3 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75-77 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 63.2-5, 64.2, 3, 77.1, 7-11, 79.3-7, 11, 12, 80.1-3, 7-9, 11-12, 82.1, 2, 6, 8-12, 16-23, 83.1-5, 7-10, 84.1-12, 14, 85.2, 3, 7, 87.8-10, 12, 13; 2013, 2023 m.); **perimetrinis valdos visumos XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais 2-4 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 83 ŠV dalyje V. Šopeno g., kvartale Nr. 86 Pylimo, Šv. Stepono gatvių valdose, 1903 m. statyta Vilniaus choraline Taharat HaKodesh sinagoga kvartalo Nr. 87 ŠV dalyje Pylimo g. valdoje** (2-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 6,2 m iki 14,4 m, iki kraigo - nuo 10,8 m iki 17,0 m; sinagogos aukštis 15,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 83.2, 5, 6, 7, 86.1, 2, 4-6, 8-11; 87.3, 9, 13; 2013, 2023 m.); **sodybinis miestelių perimetrinis XIX a. I p. užstatymas 1 aukšto su pastoge pastatu kvartale Nr. 65 prie M. Daukšos g.** (1 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 2,5 m, iki kraigo - 5,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 77 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 65.8; 2013, 2023 m.); **miesto vilos perimetrinis XIX-XX a. I p. užstatymas 1 aukšto su pastoge pastatu kvartalo Nr. 84 Šv. Stepono g. valdoje** (pastato aukštis iki karnizo 4,2 m, iki kraigo - 9,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 84.2, 3; 2013, 2023 m.); **miesto vilos laisvas XIX-XX a. I p. užstatymas 2-3 aukštų su pastogėmis pastatu kvartalo Nr. 79 Aušros Vartų g. Nr. 25 valdoje** (pastato aukštis iki karnizo 9,1 m, iki kraigo - 14,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 76 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 79.13; 2013, 2023 m.); **atskirai stovintys statiniai: XX a. I p. koplyčios pastatas kvartalo Nr. 65 ŠR dalyje Subačiaus g. valdoje, 1904-1906 m. statyta Turgaus halė kvartalo Nr. 79 ŠV dalyje Pylimo ir Baziljonų gatvių sankryžoje, XX a. I p. statybos namas kvartalo Nr. 79 PV dalyje bei transformatorinės pastatas kvartalo Nr. 80 PR dalyje Geležinkelio g., XIX a. koplyčios liekanos kvartalo Nr. 83 centrinėje dalyje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75-77 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 65.7a, 79.1, 3, 14, 80.4, 83.11; 2013, 2023 m.); **laisvo planavimo gyvenamųjų pastatų XIX-XXI a. pr. užstatymas 1-4 aukštų namais kvartalo Nr. 84 PR dalyje Šv. Stepono g. valdoje** (1-4 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,9 m iki 15,7 m, iki kraigo - nuo 8,7 m iki 19,3 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 75 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 84.15; 2013, 2023 m.); **III D1 zonos „Subačiaus-Paplaujos priemiesčio" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis atviras į Misionierų sodą XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 96**

Paupio g. valdose (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 5,4 m iki 10,4 m, iki kraigo - nuo 8,5 m iki 14,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 96.1, 2, 4; 2013, 2023 m.); **perimetrinis posesijinis XV-XVIII a. užstatymas su XIX-XX a. I p. užstatymo struktūromis 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 97B V dalyje Paupio g. valdose** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,2 m iki 8,0 m, iki kraigo - nuo 6,0 m iki 14,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 97.1, 4, 5; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 68A Maironio g. valdoje, kvartalo Nr. 76 ŠV dalies valdoje ties M. Daukšos ir K. Vanagėlio gatvių sankryža, kvartale Nr. 96 Paupio g. valdose, kvartalo Nr. 97A PR dalyje prie Aukštaičių g.** (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 4,7 m iki 11,2 m, iki kraigo - nuo 7,8 m iki 15,7 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 78, 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 68.2, 76.1, 2, 96.1, 3, 5, 97.2; 2013, 2023 m.); **perimetrinis valdos visumos XXI a. pr. užstatymas 2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 98** (2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo 9,0 m, iki kraigo - 13,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap; -; TRP 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 98.2, 3; 2013, 2023 m.); **komponentinis sudėtinis XVII a. vid.-XIX a. II p. užstatymas kvartalo Nr. 66 ŠV dalyje Rasų g. valdoje - Vilniaus vizičių vienuolyno statinių ansambliu, kvartalo Nr. 67A Subačiaus g. - Vilniaus misionierių vienuolyno statinių ansambliu ir vaikelio Jėzaus vaikų prieglaudos pastatu** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 78, 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 66.1-4, 6, 8, 67.1, 5-7; 2013, 2023 m.); **miesto vilos laisvas XIX-XX a. II p. užstatymas 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 76 Š dalyje M. Daukšos g. valdoje, kvartalo 96B Paupio g. valdose** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,6 m iki 8,8 m, iki kraigo - nuo 7,2 m iki 12,6 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 78, 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 76.4, 96.8; 2013, 2023 m.); **miesto vilos perimetrinis XX a. pr.-vid. užstatymas 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 66 P dalyje Rasų g. valdoje, kvartalo Nr. 97A V dalyje Aukštaičių g. valdoje** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,7 m iki 7,2 m, iki kraigo - nuo 4,3 m iki 12,9 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 78, 79 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 66.5, 97.1; 2013, 2023m.); **III D 2 senamiesčio zonos "Bernardinų sodo" kvartalo 19B užstatymas atskirai stovinčiu 2 aukštų su pastoge pastatu, statytu XIX a. pr. kaip Botanikos sodo Didžioji oranžerija, rekonstruotu XIX a. pab.-XX a. pr., pritaikant pastatą gubernatoriaus vasaros rezidencijai** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 65 lap.; 19B.1, 2; 2023 m.); **III E1 zonos „Užupio priemiesčio" užstatymo tipai: perimetrinis posesijinis XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis Paupio, Užupio, Polocko gatvėse, XXI a. pr. intarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 69B Paupio g. valdose, kvartalo Nr. 70 V dalyje Paupio, Užupio gatvių, kvartalo Nr. 71 P dalyje bei kvartalo Nr. 72 V dalyje Malūnų, Užupio gatvių valdose, kvartalo Nr. 75A P dalyje Polocko g. valdose** (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,3 m iki 10.6 m, iki kraigo - nuo 6,7 m iki 20,1 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 69B.1, 3-6, 70.1, 1a, 2-7, 9, 10, 14a, 15, 71.1, 2, 4-7, 72.1, 2, 18, 19, 23, 75A.1, 2, 9; 2013, 2023 m.); **perimetrinis atviras į Vilnios šlaitus XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais, atskiromis XV-XVIII a. užstatymo struktūromis Užupio g., XXI a. pr. intarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 69A V dalyje Užupio g. valdose, kvartalo Nr. 69B Paupio g., kvartalo Nr. 70 Paupio, Užupio, Polocko gatvių, kvartalo Nr. 72 Užupio, Krivių gatvių valdose** (1-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,2 m iki 11,7 m, iki kraigo - nuo 7,1 m iki 18,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 69A.1-3, 69B.4, 6, 70.1a, 10, 14a, 15-17, 72.6, 8, 9, 16, 17, 24; 2013, 2023 m.); **perimetrinis reguliarus valdos XIX-XX a. I p. užstatymas su XV-XVIII a. reliktais XX a. II p.-XXI a. pr. intarpais 1-3 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 69A R dalyje Užupio g. valdoje, kvartalo Nr. 70 R dalyje Polocko g. valdose, kvartalo Nr. 72 Užupio, Krivių gatvių, kvartalo Nr. 75A P, ŠV dalyse Polocko, Krivių gatvių valdose** (1-3 a. su

pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,2 m iki 12,5 m, iki kraigo - nuo 6,9 m iki 19,8 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 69A.4, 70.19-21, 30, 72.3-5, 7, 8, 10, 11, 15, 75A.1, 2, 9; 2013, 2023 m.); **komponentinis išsklaidytas XVI-XIX a. pab. užstatymas kvartalo Nr. 70 V dalyje Užupio g. - Šv. Baltramiejaus bažnyčios statinių kompleksu, kvartalo Nr. 72 ŠV dalyje Malūnų g. - Vilniaus Užupio bernardinių vienuolyno pastatų kompleksu** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 70.1a, 9, 11, 14a, 72.20; 2013, 2023 m.); **sodybinis miestelių perimetrinis XIX-XX a. I p. užstatymas 1 aukšto su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 73A, kvartalo Nr. 75 ŠR dalyje Baltojo skg. valdose** (1 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,7 m iki 3,8 m, iki kraigo - nuo 6,5 m iki 8,3 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80, 81 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 73A.1-4, 16, 18, 21, 75A.4-7; 2013, 2023 m.); **sodybinis miestelių netaisyklingas XIX-XX a. I p. užstatymas 1 aukšto su pastogėmis pastatais kvartale Nr. 73A, kvartalo Nr. 70 PV dalyje Paupio g. valdoje bei R dalyje Žvirgždyno g. valdoje** (1 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,6 m iki 5,7 m, iki kraigo - nuo 6,0 m iki 9,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80, 81 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 70.1a, 22a, 73A.1, 5-15, 19, 20, 22; 2013, 2023 m.);**miesto vilos perimetrinis XIX-XX a. I p. užstatymas 1-2 aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 71 ŠR dalyje Malūnų g. valdoje, kvartalo Nr. 75A ŠV dalyje Krivių g. valdoje** (1-2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 3,0 iki 6,9 m, iki kraigo - nuo 4,5 iki 10,8 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 71.2, 3, 75A11; 2013, 2023 m.); **miesto vilos laisvas XIX-XX a. II p. užstatymas 2 aukštų aukštų su pastogėmis pastatais kvartalo Nr. 72 Užupio ir Krivių gatvių valdose** (2 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 6,5 m iki 8,5 m, iki kraigo - nuo 9,2 m iki 11,4 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 72.12-14; 2013, 2023 m.); **atskirai stovinčių statinių užstatymas XIX a. II p.-XX a. I p. pastatytais vandens bokštais Turgaus aikštėje kvartale Nr. 75B bei skvere tarp Vilnios up. ir Malūnų g. kvartalo Nr. 71 Š dalyje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 71.8, 75B.2; 2013, 2023 m.); **laisvo planavimo užstatymas kvartalo Nr. 72 ŠV dalyje Malūnų g. 1981 m. pastatytais 2-4 a. su sutapdintais stogais bei pastogėmis Dailės akademijos naujaisiais rūmais bei jų teritorijoje esančiu XIX a. pab.-XX a. pr. 2 a. su pastoge pastatu, 3 a. su pastoge pastatu kvartalo Nr. 73A Š dalyje Krivių g. valdoje** (2-4 a. pastatų su sutapdintais stogais aukštis nuo 9,9 m iki 20,7 m, 2-3 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 8,2 m iki 13,6 m, iki kraigo - nuo 10,2 m iki 16,0 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 80, 81 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 72.21, 22, 73A.17; 2013, 2023 m.); **III D3 zonos „Antakalnio priemiesčio" užstatymo tipai: kvartalo Nr. 73B Olandų g. Nr. 21A valdos PV dalies užstatymas atskirai stovinčiu XIX a. pr. parako sandėlio pastatu bei Kosciuškos g. Nr. 7 valdos PR dalies užstatymas atskirai stovinčiu XX a. 7 deš. statytu šaudyklos pastatu** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; BR Nr. 2, 3, 6, 8; FF Nr. 73B.9, 13, 14; 2017, 2023 m.); **kvartalo Nr. 73B Kosciuškos g. Nr. 9B valdoje - XIX a. pr.-XX a. I p. užstatymas laisvai teritorijoje išsidėsčiusiais 1 aukšto su pastogėmis pastatais - senąja parako saugykla bei administraciniu pastatu, fomuojančiais laisvo planavimo visuomeninių pastatų užstatymo tipą** (1 a. su pastogėmis pastatų aukštis iki karnizo nuo 2,5 m iki 3,0 m, iki kraigo - 5,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; BR Nr. 2, 3, 6, 8; FF Nr. 73B.10, 11; 2017, 2023 m.); **kvartalo Nr. 73B Olandų g. Nr. 21 valdoje - sodybinis miestelių netaisyklingas XX a. I p. užstatymas 1 aukšto su pastoge pastatu** (1 a. su pastoge pastato aukštis iki karnizo 2,5 m, iki kraigo - 4,5 m, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; BR Nr. 2, 3, 6, 8; FF Nr. 73B.12; 2017, 2023 m.); **III E2 zonos „Sluškų-Antakalnio priemiesčio" užstatymo tipai: komponentinis sudėtinis XVII a. pab.-XX a. I p. užstatymas Dominyko ir Konstancijos Sluškų rūmų ir kalėjimo pastatų kompleksu kvartalo Nr. 74 ŠR dalyje T. Kosciuškos g. valdoje** (užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; BR Nr. 2-6, 8; FF Nr. 74.1, 2, 3; 2013, 2023 m.); **atskirai stovintys statiniai - 1932 m. pastatyto prieplaukos pastato liekanos kvartalo Nr. 74 PV dalyje Kosciuškos g.,**

Vilnios ir Nėries upių santakoje (1952 m. prieplauka buvo pritaikyta laivams, kursuojantiems į Valakampių paplūdimius, užstatymo tankį žr. TRP 87-106 lap.; -; TRP 82 lap.; FF Nr. 74.4; 2013, 2023 m.);
7.2.2.3. atviros erdvės - **aikštės: Katedros, Rotušės (u.k. 10352), V. Kudirkos, Užupio aikštė Malūnų, Užupio ir Paupio gatvių sankirtoje, Užupio Turgaus aikštė Polocko, Krivių ir Užupio gatvių sankirtoje, Malkų turgaus aikštė (u.k. 10366) Pylimo ir Naugarduko gatvių sankirtoje, Jono Žemaičio aikštė, Simono Daukanto aikštė, aikštė Pilies, Didžiosios, Bokšto gatvių sankirtoje, aikštė Pylimo, Raugyklos ir Šv. Stepono gatvių sankirtoje, Jono Basanavičiaus aikštė Aušros Vartų, Šv. Kazimiero, Subačiaus ir Pasažo gatvių sankirtoje** (-; -; žr. priedą Nr, 22; TRP 65, 66, 69-71, 73, 75, 80 lap.; IKONOGR Nr. 1-17, 36, 37; BR Nr. 2; FF Nr. 3.9, 7.1, 19A.2, 3, 9, 25.16-21, 43.1, 2, 47.1-4, 49.1a, 70.5-7, 13, 75B.1, 86.13, 91.1, 2; 2013, 2023 m.); **parkai, sodai: Sereikiškių parkas** (-; 2013 m. Sereikiškių parkas rekonstruotas - atkurta XIX a. aplinka, kurios autorius dailininkas Vladislovas Štrausas; TRP 65, 80, 81 lap.; IKONOGR Nr. 8; BR Nr. 1; FF Nr. 19A.9, 20B.1-5; 2013, 2023 m.); **Misionierių sodas** (-; išlikęs fragmentiškai; TRP 78, 79 lap.; IKONOGR Nr. 8; BR Nr. 1; FF Nr. 66.8, 67.1, 68.1-6; 2013, 2023 m.); **Botanikos sodo teritorija** (1799 m. VU Botanikos sodas iš Pilies g. 22 kiemo, kuriame buvo įkurtas, perkeltas į Pilies kalno papėdę; -; TRP 65 lap.; BR Nr. 1; FF Nr. 19A.8, 9; 2013, 2023 m.); **skverai: Pilių skverai - skveras nuo Neries pusės iki Arkikatedros bazilikos Arsenalo ir T. Vrublevskio gatvėse bei skveras Pilies kalno P papėdėje Barboros Radvilaitės g., Šv. Jurgio skveras - dabar V. Kudirkos a. tarp Gedimino pr. ir Vilniaus g., Karmelitų - dabar Lazdynų Pelėdos skveras tarp Karmelitų, Arklių ir Visų Šventųjų gatvių, Šv. Onos skveras Maironio ir Šv. Mykolo gatvių sankirtoje, Adomo Mickevičiaus skveras prie šv. Onos bažnyčios varpinės bei Bernardinų bažnyčios Maironio gatvėje, Volano g. skveras, Šventaragio skveras tarp Šventaragio, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus, Odminių gatvių ir Gedimino pr., Tibeto skveras tarp Vilnios up. ir Malūnų g., brolių Vileišių skveras tarp Neries up. ir T. Kosciuškos g., L. Stuokos-Gucevičiaus skveras tarp L. Stuokos-Gucevičiaus ir Liejyklos gatvių, Stanislovo Moniuškos skveras Vilniaus g., M. Daukšos-Žiupronių-Rasų gatvių sankirtos skveras, Vingrių šaltinių skveras tarp Mindaugo ir Pylimo gatvių, skveras prie Ligoninės ir Pylimo gatvių sankryžos** (išlikę istorinės skverų teritorijos, Karmelitų skvero teritorija išplėsta po 1945 m., daugumoje skverų pastatyti monumentaliosios dailės kūriniai, vyrauja sovietmečiu formuotos želdinių kompozicijos; išsamiam želdinių įvertinimui reikalingi papildomi tyrimai; TRP 65-68, 70-73, 78, 80, 82 lap.; IKONOGR Nr. 44; BR Nr. 1; FF Nr. 0.1, 3.9, 7.1, 11B.3-5, 19A.9, 20A.1, 21.14, 27.3, 4, 39A.13, 39B.1, 52.1, 2, 5, 57.1, 66.2, 8, 71.8, 74.3, 92A.6; 2013, 2023 m.); **kitos atviros erdvės: atvira erdvė priešais Salomėjos Nėries paminklą Vilniaus g., prieigų prie Šv. Kotrynos bažnyčios ir vienuolyno namo iš Vilniaus g. pusės, tarp Vilniaus bonifratrų vienuolyno statinių ansamblio ir Liejyklos g., Maironio g. prie bernardinų vienuolyno ansamblio, Vilniaus senojo teatro prieigų tarp J. Basanavičiaus, Mindaugo ir Teatro gatvių, Simono Daukanto gimnazijos bei Vilniaus kolegijos Ekonomikos fakulteto pastatų prieigų Naugarduko, Mindaugo gatvėse, Pylimo ir Vingrių gatvių sankirtoje** (-; -; TRP 66, 67, 73, 74 lap.; FF Nr. 17.7, 8, 20A.3-5, 27.2, 90.2, 93A.4, 10, 95.4, 5; 2023 m.); **Vilniaus piliakalnio su papiliais ir gyvenviete teritorija kvartale Nr. 73B** (-; -; TRP 65, 81, 82 lap.: FF Nr. 0.1, 19A.9, 73B.1, 6; 2023 m.); **Vilniaus Universiteto pastatų formuojama atvira erdvė Universiteto g.** (-; -; TRP 67 lap.; FF Nr. 24.29-31; 2023 m.); **Vokiečių g. atviroji erdvė** (-; -; TRP 69 lap.; FF Nr. 31.1, 34.10, 55.2; 2023 m.); **buv. žuvų turgus Maironio ir Aukštaičių gatvių sankirtoje** (dabar Tymo turgelis; -; TRP 79 lap.; FF Nr. 68.1, 2; 2023 m.); **Kalnų parko stadionas T. Kosciuškos g. 7** (pastatytas 1925 m., rekonstruotas 1949 m.; -; TRP 82 lap.; FF Nr. 19A.9, 73B.13; 2023 m.); **Neries krantinė** (-; -; TRP 65 lap.; FF Nr. 0.1-4, 9, 1.10; 2023 m.); **aikščių, skverų, kitų atvirų erdvių monumentaliosios dailės kūriniai: paminklas Vincui Kudirkai** (skulpt. Arūnas Sakalauskas, archit. Ričardas Krištapavičius, 2009 m., granitas, bronza, Vinco Kudirkos a.; būklė gera; TRP 103, TRP 29, 64 lap.; FF Nr. 7.1a; 2023 m.); **paminklas broliams**

Vileišiams (skulpt. Regimantas Midvikis, archit. Linas Krūgelis ir Ričardas Krištapavičius. 2008 m., bronza, Vileišių skv.; būklė gera; TRP 104, TRP 27, 64 lap.; FF Nr. 74.5; 2023 m.); **paminklas Jonui Basanavičiui** (skulpt. Gediminas Piekuras ir Algirdas Rasimavičius, archit. Gediminas Antanas Sakalis, 2018 m., granitas, bronza, Jono Basanavičiaus a.; būklė gera; TRP 105, TRP 39, 64 lap.; FF Nr. 49.1b; 2023 m.); **paminklas Lazdynų Pelėdai** (pav. „Seserys", skulpt. Daliutė Ona Matulaitė, archit. Jūras Balkevičius, Rimantas Buivydas 1995 m., bronza, Lazdynų Pelėdos skv.; būklė gera; TRP 106, TRP 42. 64 lap.; FF Nr. 52.6; 2023 m.); **paminklas Cemachui Šabadui** („Daktarui Aiskaudai", skulpt. Romualdas Kvintas, 2007 m., Mėsinių ir Dysnos gatvių sankryža; būklė gera; TRP 107, TRP 38, 39, 64 lap.; FF Nr. 59.3a; 2023 m.); **paminklas Mečislavui Dorzikui** (1934 m., granitas, Maironio g.; būklė patenkinama; TRP 108, TRP 36, 64 lap.; FF Nr. 98.4; 2023 m.); **paminklas Romain'ui Gary „Berniukas su batu"** (skulpt. Romualdas Kvintas, 2007 m., Mindaugo ir J. Basanavičiaus g. sankryža; būklė gera; TRP 109, TRP 35, 64 lap.; FF Nr. 93B.1a; 2023 m.); **skulptūra „Barbora"** (skulpt. Vladas Vildžiūnas, 1982 m., Vokiečių g.; būklė gera; TRP 110, TRP 39, 64 lap.; FF Nr. 55.2a; 2023 m.); **skulptūra „Žibintininkas"** (skulpt. Vytautas Nalivaika, 1986 m., Šv. Jono g.; būklė gera; TRP 111, TRP 33, 64 lap.; FF Nr. 24.27a; 2023 m.); **skulptūra „Užupio angelas"** (skulpt. Romas Vilčiauskas, archit. Algirdas Umbrasas, 2002 m., žalvaris, bronza, Užupio a., būklė gera; TRP 112, TRP 36, 37, 64 lap.; FF Nr. 70.5a; 2023 m.); **skulptūra „Verknė"** (skulpt. Romanas Kazlauskas, archit. Algimantas Mačiulis, 1969 m., granitas, Pylimo ir Klaipėdos gatvių sankryža; būklė gera; TRP 113, TRP 35, 64 lap.; FF Nr. 28B.6; 2023 m.); **skulptūra „Vandens nešėjas"** (skulpt. Romualdas Kvintas, atidengta 2020 m. spalio mėn. Kėdainių ir Lydos gatvių sankryžoje; būklė gera; TRP 114, TRP 38, 64 lap.; FF Nr. 29-5b; 2023 m.);**aikščių želdiniai: Rotušės a. ŠV ir ŠR ribų perimetrinio apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis** (-; -; FF Nr. 47.1-4; 2013 m.); **gatvių želdiniai: Arsenalo, Gedimino pr., M. Daukšos, T. Kosciuškos, Rasų, Sodų, Šaltinių, V. Šopeno gatvių, K. Vanagėlio g. PR dalies perimetrinio apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis** (-; -; IKONOGR Nr. 43; FF Nr. 0.1, 5.7-9, 7.2, 19A.5, 63.1, 9, 64.3, 65.8, 66.2, 73B.2-6, 76.1-3, 5, 6, 77.1, 80.7-13, 82.18, 19, 21-23, 83.6-9, 88A.1-3; 2013 m.); **Jogailos, Mindaugo, Volano gatvių R pusių, Palangos, Šventaragio gatvių P pusių, Etmonų g. Š pusės, Naugarduko g. PR pusės perimetrinio apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis** (-; -; FF Nr. 8.7, 13.7, 14.1-2, 18.11-13, 50.9-11, 51.3; 2013 m.); **Pylimo g. R pusės atkarpos tarp Klaipėdos ir Lydos gatvių, Pylimo g. V pusės atkarpos ties Reformatų skveru ir atkarpos tarp Naugarduko ir Vingrių gatvių, Žygimantų g. atkarpos tarp Radvilų ir T. Vrublevskio gatvių perimetrinio apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis** (-; -; IKONOGR Nr. 16, 17, 41; FF Nr. 2.1, 13.7, 28B.1-2, 29.2-3, 90.1, 94.1; 2013 m.); **Didžiosios g. V pusės atkarpos tarp Stiklių ir Vokiečių gatvių, R pusės atkarpos tarp Savičiaus ir Šv. Kazimiero g. bei PV pusės atkarpos tarp Rūdninkų ir Etmonų gatvių apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis** (-; -; IKONOGR Nr. 16, 17; FF Nr. 47.1, 51.2; 2013 m.);
7.2.2.4. uždaros erdvės - **kiemų erdvės** (kai kurie istoriniai kiemai, juos uždengus, paversti pastatų ar jų kompleksų interjerais; būklė bloga, patenkinama; FF Nr. 0.17, 18, 1.8, 12.11, 18.10, 21.13, 23.19, 20, 24.9, 10, 38, 39, 25.14, 28A.10, 11, 36.14, 50.22, 54.1, 56.1, 70.23, 27-30, 72.23, 93A.8, 9; 2013 m.); **įvažiavimai į kiemus, dažniausiai pro gatvės korpusuose įrengtas tarpuvartes, kartais pro tvoroje esančius vartus bei pro gretimus pastatus jungiančias arkas** (dalyje įvažiavimų įrengtos patalpos; būklė bloga, patenkinama; FF Nr 1.9, 2.6, 8, 3.5, 6, 4.2, 5, 9B.3, 6, 10.3, 11A.2, 4, 5, 11, 11B.6, 12.2, 9, 10, 15.3, 17.2, 18.1, 3, 5-7, 9, 10, 14-16, 19A.7, 21.2-4, 7, 9, 12, 22.2, 4, 9, 11, 12, 23.3-5, 8, 10-17, 20, 21, 24.5-7, 9, 15-17, 19, 20, 25, 32, 33, 25.2, 3-5, 9-14, 26.4-6, 27.15, 28A.3, 6, 31.3, 5, 8, 10-12, 14, 32.2, 4, 33.3, 34.3-5, 35.10, 11, 36.2, 6, 8, 11-14, 19-21, 37.4, 5, 38.1-4, 9, 13, 17, 39A.2, 6, 42.3, 4, 43.6-8, 14-25, 45.2, 6, 46.4-6, 48.2, 5, 6, 8, 9, 49.2, 3, 5, 11-13, 50.6, 12-17, 54.5, 9, 10, 57.2, 3, 58.9, 59.2, 61.3, 5-8, 63.5, 64.2, 65.2, 3, 69A.2, 3, 70.3, 5, 9, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 24, 26, 30, 71.6, 72.1-7, 23, 24, 74.2, 75A.2, 78.8, 79.8, 9, 81.2, 7, 12, 82.6, 11, 16, 18, 21, 22, 83.4, 5, 84.2, 3, 7, 10, 11, 85.2, 87.10, 89.5, 7, 92A.4, 93A.2, 93B.3, 96.3; 2013 m.); **kiemų, tarpuvarčių lauko akmenų grindiniai, jų**

fragmentai, tipas (-; -; žr. punktą 7.2.1.5; 2013 m.); **kiemų želdiniai** (netyrinėti; -; IKONOGR Nr. 16; BR Nr. 1; FF Nr. 2.4, 5; 2013 m.);
7.2.2.5. panoramos - **senamiesčio panoramos nuo Pilies (Gedimino), Trijų Kryžių kalnų, Altarijos kalvyno PV kalvos, vad. Altanos kalnu, nuo Subačiaus gatvės apžvalgos aikštelės, Subačiaus ir Maironio gatvių sankirtos, nuo Šv. Jonų bažnyčios varpinės, pėsčiųjų pasažo dešiniajame Neries krante, jungiančio Kalvarijų gatvę su „Lietuvos" viešbučio prieigomis** (išskyrus Vilniaus senamiestyje ir jo aplinkoje pastatytus naujus didelių tūrių, aukštybinius statinius, stelbiančius daugiaplanes panoramas, reikšmingiausias istorines dominantes, matomas panoramų ribas, žr. priedus Nr. 4, Nr. 22, panoramas 1-12; -; TRP; IKONOGR Nr. 19-21, 23-34, 40; FF Nr. 0.7, 10, 11, 14, 15, 19-22; 2013 m.; IKONOGR Nr. 52-59, 71, 73, 75, 79, 80, 85, 87; FF Nr. 31, 32; 2017, 2018 m.);
7.2.2.6. siluetai - **siluetas iš ŠV, nuo Neries upės dešiniojo kranto, formuojamas Pilies (Gedimino) kalno su Aukštutinės pilies liekanomis, Altarijos kalvyno kalnų - Kreivojo arba Plikojo - Trijų Kryžių, Stalo, Bekešo - dešiniajame Vilnios krante, Pilies pastatų ir jų liekanų papilyje, Trijų kryžių paminklo Plikojo kalno viršuje** (žr. priedus Nr. 5 ir Nr. 22, siluetą 1; -; TRP; FF Nr. 0.1; 2013 m.); **siluetas nuo Išganytojo kalno Š šlaito, formuojamas Trijų Kryžių, Pilių komplekso kalvyno, gyvenamųjų namų, vertikalių dominančių - sakralinių pastatų: Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčios su varpine, Vilniaus arkikatedros varpinės, Vilniaus stačiatikių Dievo Motinos ėmimo į dangų soboro, Šventųjų Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio, Šv. Mykolo Arkangelo, Šv. Baltramiejaus bažnyčių** (žr. priedus Nr. 5 ir Nr. 22, siluetą 2; -; TRP; FF Nr. 0.5; 2013 m.); **siluetas iš PR, nuo Subačiaus g., formuojamas vertikalių dominančių sankaupos iš sakralinių pastatų: Švč. Jėzaus Širdies, Viešpaties Dangun Žengimo, Šv. Kazimiero, Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčių, Vilniaus Šv. Mikalojaus stačiatikių cerkvės, Šventosios Dvasios, Šv. Kotrynos, Šv. Ignoto, Šv. Jurgio, Šventųjų Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio, Šv. Mykolo Arkangelo, Šv. Baltramiejaus, bažnyčių, Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčios su varpine, Vilniaus stačiatikių Dievo Motinos ėmimo į dangų soboro, Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedros bazilikos su varpine, Pilies kalno su Aukštutinės pilies Vakarinio bokšto liekanomis, Trijų kryžių paminklo Plikojo kalno viršuje, Altarijos kalvyno kalnų, gyvenamųjų namų, visuomeninių pastatų** (žr. priedus Nr. 5 ir Nr. 22, siluetą 3; -; TRP; FF Nr. 0.16; 2013 m.);
7.2.2.7. perspektyvos - **Pilies g. perspektyva P-Š kryptimi nuo sankryžos su Šv. Mykolo g. į Gedimino kalną su pilies bokštu** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 1; -; TRP; FF Nr. 23.5; 2013 m.); **Pilies g. perspektyva Š-P kryptimi nuo sankryžos su Bernardinų g. į Šv. Jonų bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 2; -; TRP; FF Nr. 23.3; 2013 m.); **Didžiosios g. perspektyva ŠR-PV kryptimi nuo sankryžos su Švarco g. į Rotušę** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 3; -; TRP; FF Nr. 43.5; 2013 m.); **S. Skapo g. perspektyva PR-ŠV kryptimi nuo pastato Skapo g. Nr. 7 į De Reusų rūmus** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 4; -; TRP; FF Nr. 18.1; 2013 m.); **Šv. Mykolo g. perspektyva V-R kryptimi nuo sankryžos su Volano g. į Šv. Mykolo bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 5; -; TRP; FF Nr. 38.16; 2013 m.); **Šv. Mykolo g. perspektyva V-R kryptimi nuo sankryžos su Bernardinų g. į Šv. Onos bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 6; -; TRP; FF Nr. 38.17; 2013 m.); **Maironio g. perspektyva P-Š kryptimi nuo sankryžos su Šv. Brunono Bonifaco g. į Vilniaus Šventųjų Pranciškaus Asyžiečio, Bernardino Sieniečio bei Šv. Onos bažnyčių ir bernardinų vienuolyno statinių ansamblį** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 7; -; TRP; FF Nr. 39A.10; 2013 m.); **Gedimino pr. perspektyva ŠV-PR kryptimi nuo sankryžos su Totorių g. į Arkikatedrą baziliką ir varpinę** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 8; -; TRP; FF Nr. 6.3; 2013 m.); **Tilto g. perspektyva ŠV-PR kryptimi nuo pastato Tilto g. Nr. 6 į Arkikatedrą baziliką ir varpinę** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 9; -; TRP; FF Nr. 2.9; 2013 m.); **Liejyklos g. perspektyva PV-ŠR kryptimi nuo sankryžos su Šv. Ignoto g. į Trijų Kryžių kalną su paminklu** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 10; -; TRP; FF Nr. 12.1; 2013 m.); **Liejyklos g. perspektyva PV-ŠR kryptimi nuo sankryžos su L. Stuokos-**

Gucevičiaus g. į Vilniaus bonifratrų vienuolyno statinių ansamblį (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 11; -; TRP; FF Nr. 17.8; 2013 m.); **Tilto g. perspektyva PR-ŠV kryptimi nuo sankryžos su T. Vrublevskio g. į Šv. Jurgio bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 12; -; TRP; FF Nr. 4.3; 2013 m.); **Stiklių g. perspektyva PR-ŠV kryptimi nuo sankryžos su Gaono, Žydų ir Antokolskio gatvėmis į Šv. Dvasios bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 13; -; TRP; FF Nr. 32.1; 2013 m.); **Stiklių g. perspektyva ŠV-PR kryptimi nuo pastato Stiklių g. Nr. 7 į Šv. Kazimiero bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 14; -; TRP; FF Nr. 36.5; 2013 m.); **Klaipėdos g. perspektyva V-R kryptimi nuo pastato Klaipėdos g. Nr. 7B į Šv. Kotrynos bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 15; -; TRP; FF Nr. 14.6; 2013 m.); **Aušros Vartų g. perspektyva Š-P kryptimi nuo sankryžos su Subačiaus g. į Baziljonų vartus** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 16; -; TRP; FF Nr. 50.14; 2013 m.); **Aušros Vartų g. perspektyva Š-P kryptimi nuo namo Nr. 8 į Šv. Teresės bažnyčią ir Aušros Vartų koplyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 17; -; TRP; FF Nr. 50.16; 2013 m.); **Aušros Vartų g. perspektyva Š-P kryptimi nuo Šv. Teresės bažnyčios į Aušros Vartų koplyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 18; -; TRP; FF Nr. 50.19; 2013 m.); **Rūdninkų g. perspektyva Š-P kryptimi nuo sankryžos su Dysnos g. į Visų Šventųjų bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 19; -; TRP; FF Nr. 54.6; 2013 m.); **Savičiaus g. perspektyva V-R kryptimi nuo pastato Didžioji g. Nr. 18 į Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 20; -; TRP; FF Nr. 46.10; 2013 m.); **Subačiaus g. perspektyva V-R kryptimi nuo namo Subačiaus g. Nr. 21 į Viešpaties Dangun Žengimo (Misionierių) bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 21; -; TRP; FF Nr. 65.5; 2013 m.); **Šv. Kazimiero g. perspektyva ŠR-PV kryptimi nuo namo Šv. Kazimiero g. Nr. 3 į arką** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 22; -; TRP; FF Nr. 46.3; 2013 m.); **perspektyva R-V kryptimi nuo Paplaujos tilto į Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 23; -; TRP; FF Nr. 69B.2; 2013 m.); **Malūnų g. perspektyva P-Š kryptimi nuo Malūnų ir Užupio gatvių sankryžos į Gedimino pilį ir Šv. Onos bažnyčią** (žr. priedą Nr. 6, perspektyvą 24; -; TRP; FF Nr. 71.3; 2013 m.);
7.2.2.8. išklotinės - **gatvių užstatymo išklotinės: Pilies g. R pusės iki pastato Pilies g. Nr. 42, Pilies g. V pusės atkarpos nuo sankryžos su Šventaragio g. iki sankryžos su Šv. Jono g., Didžiosios g. R pusės** (išskyrus pastatus Didžioji g. Nr. 20, Nr. 28, pastato Pilies g. Nr. 34 vitrininio lango angą, pastatų Didžioji g. Nr. 6, Nr. 8 plokštuminius stoglangius, pastatų Pilies g. Nr. 18, Didžioji g. Nr. 30, Nr. 40 I a. angos, išskyrus pastato Didžioji g. Nr. 40 duris su portalu, neištirtos, pastato Pilies g. Nr. 34 tarpuvartė įstiklinta; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 18.14-15, 22.1, 2, 23.1, 2, 4, 6, 24.15-20, 38.1-5, 7, 42.1-3, 43.1-4, 6-10, 12, 13, 46.1-2, 9; 2013 m.); **Didžiosios g. ŠV, PV pusės** (išskyrus pastatą Vokiečių g. Nr. 1, pastato Didžioji g. Nr. 39 plokštuminius stoglangius, pastato Didžioji g. Nr. 39 I a. angos neištirtos; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 34.1-3, 36.9, 36.11-13, 36.15, 51.1, 2; 2013 m.); **Aušros Vartų g. R ir V pusių, Daukanto a. PR ir ŠV pusių, Universiteto g. V, R ir PV pusių, Šv. Jono g. ŠV pusės** (išskyrus pastatą Šv. Jono g. Nr. 6, pastato Aušros Vartų g. Nr. 20 plokštuminius stoglangius, vitrininę lango, durų angas, pastato Aušros Vartų g. Nr. 27 vitrininių langų angas, pastato Etmonų g. Nr. 2 tūrinius stoglangius, pastato Aušros Vartų g. Nr. 11 plokštuminius, tūrinius stoglangius, pastato Aušros Vartų g. Nr. 9 vitrininio lango angą šalia Bazilijonų vartų, pastatų Etmonų g. Nr. 2, Aušros Vartų g. Nr. 3, Nr. 9, Nr. 11, Nr. 15 I a. langų, durų angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 17.3-4, 9-10, 24.23-31, 33-37, 25.12-13, 15-18, 49.10-14, 50.12-19, 78.1, 7-9, 79.9; 2013 m.); **Šv. Jono g. PR pusės atkarpos nuo pastato Šv. Jono g. Nr. 3 iki pastato Nr. 11, S. Skapo g. P ir Š pusių, Švarco g. P pusės, Gaono g. R ir V pusių, Stiklių g. PR ir ŠR pusių** (išskyrus pastatus Stiklių g. Nr. 7, Nr. 7A, pastato Stiklių g. Nr. 3 plokštuminius stoglangius, pastatų Stiklių g. Nr. 3, Nr. 16, Nr. 18 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 18.3-9, 24.2-8, 32.1-5, 33.1, 34.4-6, 35.2-5,14-17, 36.1-7, 15-21, 37.1-6; 2013 m.); **Šv. Ignoto g. PR ir ŠR pusių** (išskyrus pastatą Šv. Ignoto g. Nr. 8, pastato Šv. Ignoto g. Nr. 12 tūrinius stoglangius; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 15.2, 3, 16.2, 25.2-6, 26.6, 7, 27.10-17; 2013 m.); **M. Antokolskio g. ŠV pusės atkarpos iš pastatų Žydų g. Nr. 2 ir M. Antokolskio g. Nr. 11,**

Žydų g. ŠV pusės atkarpos iš pastatų Stiklių g. Nr. 14 ir Žydų g. Nr. 3, Žydų g. PR pusės atkarpos iš pastatų Žydų g. Nr. 2 ir Nr. 4A, Dominikonų g. ŠV pusės atkarpos nuo pastato Dominikonų g. Nr. 6 iki pastato Universiteto g. Nr. 2, Dominikonų g. PR pusės atkarpos nuo pastato Dominikonų g. Nr. 5 iki pastato Nr. 15, Trakų g. PR pusės, Trakų g. ŠV pusės (išskyrus pastatą Trakų g. Nr. 16, pastatų Dominikonų g. Nr. 5, Trakų g. Nr. 13, Nr. 15 I a. angos, pastato Trakų g. Nr. 11 fasadai neištirti; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 25.6-10, 27.18, 19, 28A.1-5, 31.6-8, 32.6-8, 33.2, 3, 34.7, 8, 35.8-11; 2013 m.); **Bernardinų g. ŠR ir PV pusių, Šiltadaržio g. V ir R pusių** (išskyrus pastatų Bernardinų g. Nr. 9, Šv. Mykolo g. Nr. 14 plokštuminius stoglangius, XX a. II p. suformuotą tarpuvartę su sandėliu Šiltadaržio g. 6 bei vartelius, įrengtus tvoros Šiltadaržio g. 6 Š atkarpoje; tvoros Šitadaržio g. 6 P atkarpoje buvę varteliai su arkine sąrama ir spyna XX a. II p. buvo susiaurinti, suformuojant lygią sąramą, išklotinės iš dalies pakitusios; žr. priedą Nr. 20; TRP 9A lapas; FF Nr. 21.1-9, 22.3-10, 23.14-18; 2013, 2021 m.); **Šv. Mykolo g. Š, ŠV ir P pusių, Literatų g. Š ir P pusių, A. Volano g. R ir V pusių, Rusų g. ŠR ir PV pusių, Latako g. PR ir ŠV pusių** (išskyrus pastatą Latako g. Nr. 2, pastatų Šv. Mykolo g. Nr. 4, Nr. 12, Nr. 14, Latako g. Nr. 3 plokštuminius stoglangius; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 23.7-14, 38.8-15, 39A.1-6, 11-13, 41.1-3; 2013 m.); **Bokšto g. V pusės atkarpos nuo sankryžos su Didžiąja g. iki pastato Savičiaus g. Nr. 17 ir atkarpos tarp Subačiaus ir Šv. Kazimiero gatvių, Bokšto g. R pusės** (išskyrus pastatą Bokšto g. Nr. 12A, pastato Bokšto g. Nr. 1 plokštuminius stoglangius, pastatų Bokšto g. Nr. 8, Nr. 10 tūrinius, plokštuminius stoglangius; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 41.1, 41.5, 43.20-27, 44.1-4, 45.2-3, 48.5-7, 67.2-3; 2013 m.); **Išganytojo g. P pusės, Išganytojo g. Š pusės atkarpos nuo sankryžos su Bokšto g. iki pastato Maironio g. Nr. 15** (išskyrus pastato Išganytojo g. Nr. 2 plokštuminius stoglangius, pastato Išganytojo g. Nr. 4 vidurinės dalies 3 I a. langų angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 41.4, 44.4-5; 2013 m.); **Savičiaus g. Š ir P pusių** (išskyrus pastatą Didžioji g. Nr. 20, pastatų Savičiaus g. Nr. 6, Nr. 7, Nr. 8, Nr. 12 plokštuminius stoglangius, pastato Savičiaus g. Nr. 7 vitrininio lango anga, pastatų Savičiaus g. Nr. 5, Nr. 6 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 43.13-20, 45.5, 46.7-9; 2013 m.); **Augustijonų g. V pusės, Augustijonų g. R pusės Š atkarpos ties sankryža su Savičiaus g., Maironio g. V pusės atkarpos tarp Šv. Mykolo ir Rusų gatvių, Maironio g. R pusės Š atkarpos ties sankryža su B. Radvilaitės g.** (išskyrus Š dalyje suformuotą tvorą; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 20A.1-5; 39A.6-11, 45.5, 46.5-7; 2013 m., 2016 m.); **B. Radvilaitės g. P pusės** (išskyrus pastatą B. Radvilaitės g. Nr. 1; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 21.9, 10, 11, 22.1, 11, 12; 2013 m.); **B. Radvilaitės g. Š pusės R atkarpos ties sankryža su Maironio g.** (išskyrus kraštinį pastatą B. Radvilaitės g. Nr. 6B; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 19A.7; 2013 m.); **L. Stuokos-Gucevičiaus g. PR pusės, L. Stuokos-Gucevičiaus g. ŠV pusės atkarpos nuo pastato L. Stuokos-Gucevičiaus g. Nr. 7 iki pastato Nr. 13** (išskyrus pastatą L. Stuokos-Gucevičiaus g. Nr. 11, pastato L. Stuokos-Gucevičiaus g. Nr. 9 tūrinius stoglangius; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 11A.4, 5, 17.5-8; 2013, 2016 m.); **Pranciškonų g. PV pusės, Pranciškonų g. ŠR pusės atkarpos nuo pastato Pranciškonų g. Nr. 4 iki pastato Šv. Mikalojaus g. Nr. 7, Šv. Mikalojaus g. ŠV pusės atkarpos iš pastatų Šv. Mikalojaus g. Nr. 5, Nr. 7, Šv. Mikalojaus g. V pusės atkarpos iš pastatų Šv. Mikalojaus g. Nr. 11, Nr. 13, Šv. Mikalojaus g. R pusės atkarpos iš Šv. Mikalojaus bažnyčios statinių, Mėsinių g. ŠV ir PR pusių atkarpos tarp Vokiečių ir Ašmenos gatvių** (išskyrus Pranciškonų bažnyčios varpinės vietą, Mėsinių g. ŠV pusės pastatą Ašmenos g. Nr. 10, pastato Šv. Mikalojaus g. Nr. 5 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 31.10-14, 55.3-5, 61.10, 62.4; 2013, 2016 m.); **Mėsinių g. ŠV pusės atkarpos tarp Dysnos ir Ligoninės gatvių, Dysnos g. PV pusės atkarpos iš pastatų Dysnos g. Nr. 2, Nr. 4, Žemaitijos g. P pusės atkarpos nuo pastato Žemaitijos g. Nr. 1 iki pastato Nr. 11, Šiaulių g. PV pusės atkarpos nuo pastato Mėsinių g. Nr. 11 iki pastato Šiaulių g Nr. 8, Šiaulių g. ŠR pusės atkarpos iš pastato Šiaulių g. Nr. 5, Klaipėdos g. Š pusės** (išskyrus pastatus Šiaulių g. Nr. 1, Klaipėdos g. Nr. 2A, neužstatytą sklypą su naujai suformuota tvora tarp pastatų Žemaitijos g. Nr. 1 ir Nr. 3,

neužstatytą Klaipėdos ir Pylimo gatvių kampą, pastato Šiaulių g. Nr. 5 rekonstruotas I a. angas, pastatų Žemaitijos g. Nr. 11, Pylimo g. Nr. 14 tūrinius stoglangius, pastatų Mėsinių g. Nr. 5, Nr. 9, Nr. 11, Šiaulių g. Nr. 5 plokštuminius stoglangius; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 14.4-5, 7, 56.1, 3-4, 58.5, 6, 8-10, 59.1-3, 5; 2013 m.); **Ligoninės, Vokiečių gatvių PV pusių** (išskyrus pastatus Vokiečių g. Nr. 2, Nr. 18, Nr. 18A, Nr. 26, pastato Ligoninės g. Nr. 7 tūrinius stoglangius, pastatų Ligoninės g. Nr. 11, Vokiečių g. Nr. 6 plokštuminius stoglangius, pastato Vokiečių g. Nr. 14 užstatytą III a., pastatų Vokiečių g. Nr. 4, Nr. 6, Nr. 12, Nr. 14 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 31.1-5, 55.2, 56.2, 57.5. 6, 7; 61.1-6; 2013 m.); **Kėdainių g. PV pusės, Lydos g. Š pusės atkarpos tarp Kėdainių ir Pranciškonų gatvių, Totorių g. V pusės** (išskyrus pastatą Šv. Ignoto g. Nr. 8, priestatą Totorių g. Nr. 23, pastato Totorių g. Nr. 23 plokštuminius stoglangius, pastato Totorių g. Nr. 7 tūrinius stoglangius, pastato Totorių g. Nr. 7 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 9B.5, 6, 12.2, 16.8, 9, 26.1, 2, 29.6-7, 30.4-5; 2013 m.); **Totorių g. R pusės** (išskyrus pastatų Totorių g. Nr. 8, Nr. 13, Nr. 16, Nr. 30 plokštuminius stoglangius, pastato Totorių g. Nr. 32 tūrinius, plokštuminius stoglangius, pastatų Totorių g. Nr. 20, Nr. 24 I a. angos neištirtos; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 10.4, 6, 11A.3, 25.19-24; 2013, 2016 m.); **Liejyklos g. Š ir P pusių** (išskyrus neužstatytą Liejyklos ir Totorių gatvių kampą, pastato Liejyklos g. Nr. 9 naujai užstatytą IV aukštą, mansardą su tūriniais, plokštuminiais stoglangiais, pastatų Liejyklos g. Nr. 5, Nr. 7, Nr. 9, Totorių g. Nr. 23 cokolinio, I a. angos neištirtos, pastato Liejyklos g. Nr. 5 perstatyta V dalis neištirta; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 11A.4, 12.9, 10, 15.1, 16.1-8; 2013 m.); **Benediktinių g. ŠV pusės atkarpos iš pastatų Vilniaus g. Nr. 28 ir Liejyklos g. Nr. 3, Benediktinių g. PR pusės** (išskyrus pastatą Šv. Ignoto g. Nr. 4; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 15.4-6, 16.9, 26.3, 27.7, 8; 2013 m.); **T. Kosciuškos g. ŠV ir PR pusių, Arsenalo g. P pusės, Žygimantų g. P, PV pusės** (išskyrus pastatus Žygimantų g. Nr. 5a, 13, pastato Vilniaus g. Nr. 2 užstatytą stiklinį IV aukštą, pastatų Žygimantų g. Nr. 2, Nr. 4, Nr. 14 plokštuminius stoglangius, pastatų Žygimantų g. Nr. 6, Nr. 11, Nr. 14, Vilniaus g. Nr. 2 cokolinių aukštų angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 1.1, 2, 5, 2.1, 2, 4, 5, 19A.4, 6, 74.1, 2, 73B.2-5; 2013 m.); **T. Vrublevskio g. PR ir ŠV pusių** (išskyrus pastato Žygimantų g. Nr. 1 priestatą; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 2.2, 3, 6, 5.10, 19A.6; 2013 m.); **Šventaragio g. V pusės atkarpos tarp Tilto g. ir Gedimino pr., Šventaragio g. PV, P pusės atkarpos tarp L. Stuokos-Gucevičiaus ir Pilies gatvių** (išskyrus pastato Universiteto g. Nr. 14 naujai pristatytą ŠV dalį; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 5.2, 3, 10, 11B.3, 18.3, 11, 12, 13; 2013 m.); **Radvilų g. PR pusės nuo sankryžos su Žygimantų g. iki pastato Radvilų g. Nr. 5, Radvilų g. ŠV pusės nuo sankryžos su Tilto g. iki pastato Tilto g. Nr. 17, Tilto g. PV pusės atkarpos nuo pastato Tilto g. Nr. 2 iki pastato Nr. 12A, Tilto g. ŠR pusės atkarpos nuo sankryžos su T. Vrublevskio g. iki pastato Tilto g. Nr. 21, Vilniaus g. R pusės atkarpos nuo sankryžos su Žygimantų g. iki sankryžos su Tilto g. ir atkarpos nuo pastato Vilniaus g. Nr. 12 iki pastato Nr. 22** (išskyrus pastatą Vilniaus g. Nr. 18, buvusio skersgatvio užstatymą tarp pastatų Vilniaus g. Nr. 2 ir Vilniaus g. Nr. 4, pastato Vilniaus g. Nr. 2 užstatytą stiklinį IV aukštą, pastato Radvilų g. Nr. 5 užstatytą IV aukštą, pastatų Tilto g. Nr. 15, Vilniaus g. Nr. 16 tūrinius stoglangius, pastatų Tilto g. Nr. 6, Nr. 17, Nr. 19 plokštuminius stoglangius, pastato Tilto g. Nr. 21 PR dalies asbocementinių lakštų stogo dangą, pastato Tilto g. Nr. 6 I a. angos, pastato Radvilų g. Nr. 5 priestatai, langų angos, pastato Tilto g. Nr. 17 tūriniai stoglangiai neištirti; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 1.3, 4, 6, 2.3, 4, 4A, 7-9, 3.5, 6, 4.5-7, 5.6, 9A.3, 8.9, 12.7; 2013 m.); **Vilniaus g. ŠR pusės atkarpos nuo sankryžos su Liejyklos g. iki Šv. Kotrynos bažnyčios, Vilniaus g. V pusės** (išskyrus pastatus Vilniaus g. Nr. 33, Nr. 45, pastato Vilniaus g. Nr. 47 plokštuminius stoglangius, pastato Vilniaus g. Nr. 19 tūrinius stoglangius, pastato Vilniaus g. Nr. 19 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 8.1, 5, 6, 10, 15.6, 27.2-6, 28A.5; 2013 m.); **Gedimino pr. Š pusės** (išskyrus pastato Gedimino pr. Nr. 3A plokštuminius stoglangius; pastato Gedimino pr. Nr. 3A I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 3.1, 2, 5.3, 4, 7-9, 6.1; 2013 m.); **Gedimino pr. P pusės**

(išskyrus pastatą Gedimino pr. Nr. 16; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 8.1, 2, 9A.1, 9B.3, 10.1, 2, 5; 2013, 2016 m.); **V. Kudirkos a. R kraštinės, Islandijos g. ŠR pusės, Islandijos g. PV pusės atkarpos nuo pastato Islandijos g. Nr. 2 iki pastato Nr. 6, Ž. Liauksmino g. Š ir P pusių atkarpos tarp Tilto ir K. Sirvydo gatvių, K. Sirvydo g. V pusės** (išskyrus pastato Ž. Liauksmino g. Nr. 6 praplatintą durų angą ir virš jos esančias I a. langų angas, tūrinius stoglangius, pastatų Ž. Liauksmino g. Nr. 3A, Nr. 6, Tilto g. Nr. 6 plokštuminius stoglangius; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 3.1, 4, 5, 4.2, 8-10, 6.2, 8.4, 8, 13.2, 4, 5; 2013 m.); **K. Sirvydo g. R pusės** (išskyrus pastatą Gedimino pr. Nr. 5B; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 4.6, 5.4, 5; 2013 m.); **Jogailos g. R pusės** (išskyrus pastatą Nr. 4; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 8.2, 3, 7; 2013 m.); **Labdarių g. P ir Š pusių** (išskyrus pastatą Vilniaus g. Nr. 18, pastatų Labdarių g. Nr. 4, Nr. 8 cokolinio a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 9A.2, 4, 5, 9B.1, 4, 11A.6, 12.3-5, 7; 2013 m.); **Odminių g. Š, ŠV pusės** (išskyrus atkarpą nuo pastato Odminių g. Nr. 7 iki pastato Nr. 13, pastato Odminių g. Nr. 5 plokštuminius stoglangius; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 10.2, 3; 2013 m.); **Odminių g. P, PR pusės** (išskyrus pastatą L. Stuokos-Gucevičiaus g. Nr. 1, pastato Odminių g. Nr. 14 R dalį, pastatų Odminių g. Nr. 14, Nr. 16 tūrinius stoglangius, pastatų Odminių g. Nr. 8, Nr. 12 plokštuminius stoglangius; išklotinė iš dalies pakitusi; TRP; FF Nr. 11A.2, 6-8; 2013 m.); **Malūnų g. ŠR pusės, Paupio g. ŠR ir PV pusių atkarpos nuo sankryžos su Malūnų g. iki Paplaujos tilto** (išskyrus pastato Paupio g. Nr. 14 balkoną ir jo durų angą, R korpuso plokštuminius stoglangius, pastatų Paupio g. Nr. 5, Nr. 8, Nr. 11, Nr. 12 tūrinius stoglangius, pastato Paupio g. Nr. 3 plokštuminius stoglangius, pastato Paupio g. Nr. 14 R korpuso angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 69B.3-6, 70.1-4, 72.18-20; 2013 m.); **Paupio g. Š pusės atkarpų iš pastatų Paupio g. Nr. 16 ir Nr. 18, Paupio g. P pusės atkarpų nuo pastato Paupio g. Nr. 17 iki pastato Nr. 19 ir nuo pastato Paupio g. Nr. 25 iki pastato Nr. 29, Užupio g. Š pusės atkarpos nuo pastato Užupio g. Nr. 2 iki pastato Nr. 30, Užupio g. P pusės** (išskyrus naujus pastatus Užupio g. Nr. 11 ir Nr. 25, pastatų Užupio g. Nr. 16, Nr. 23 plokštuminius stoglangius, pastatų Užupio g. Nr. 20, Nr. 30, Nr. 32, Paupio g. Nr. 19 tūrinius stoglangius, pastato Užupio g. Nr. 22 plokštuminius, tūrinius stoglangius, pastato Paupio g. Nr. 25 I a. R lango angą, pastatų Užupio g. Nr. 16, Nr. 20 cokolinio a. angos, pastatų Užupio g. Nr. 22, Paupio g. Nr. 16 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 69A.2-4, 69B.3-6, 70.1-4, 6, 9, 10, 11, 14-16, 71.5-7, 72.1-8, 96.2-4, 97. 4, 4a, 5, 5a; 2013, 2023 m.); **dešiniojo Vilnelės kranto atkarpų tarp Užupio ir Bernardinų tiltų bei abipus Paplaujos tilto, Polocko g. Š pusės atkarpų nuo pastato Polocko g. Nr. 2 iki pastato Nr. 6 ir nuo pastato Nr. 12 iki pastato Nr. 14, Polocko g. P pusės atkarpos iš pastato Polocko g. Nr. 1 bei atkarpos nuo pastato Polocko g. Nr. 7 iki pastato Nr. 13, Krivių g. ŠV, V pusės atkarpų nuo pastato Krivių g. Nr. 16 iki pastato Nr. 24 ir nuo pastato Krivių g. Nr. 26 iki pastato Nr. 38** (išskyrus garažą Krivių g. Nr. 18, pagalbinį pastatą Krivių g. Nr. 22, pastato Krivių g. Nr. 24 paaukštintą pastogę su mezoninu, pastato Polocko g. Nr. 4 tūrinius stoglangius, pastatų Polocko g. Nr. 6, Nr. 7, Nr. 14 plokštuminius stoglangius, pastatų Krivių g. Nr. 20, Nr. 26, Nr. 28, Nr. 30, Nr. 32, Nr. 34, Nr. 38 asbocementinių lakštų stogų dangas, pastatų Krivių g. Nr. 20, Nr. 28, Nr. 30, Nr. 34 prieangiai, pastatų Polocko g. Nr. 4, Nr. 12 I a. angos, pastatų Krivių g. Nr. 24, Nr. 38 fasadų apdaila neištirti; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 69A.1, 69B.1, 70.16-21, 71.1, 73A.1-15, 75A.1, 2, 75B.1; 2013, 2023 m.); **Rūdninkų g. PR pusės, Rūdninkų g. ŠV pusės atkarpos tarp Ligoninės ir Pylimo gatvių, Karmelitų g. ŠV pusės, Karmelitų g. PR pusės atkarpos iš pastato Karmelitų g. Nr. 4 korpusų, Arklių g. ŠV pusės atkarpos iki sankryžos su Karmelitų g. ir Arklių g. PR pusės** (išskyrus gynybinės sienos Rūdninkų vartų vietą, pastatą Karmelitų g. Nr. 2, tvorą tarp pastatų Arklių g. Nr. 3 ir Nr. 5, pastato Rūdninkų g. Nr. 6 plokštuminius stoglangius, pastato Karmelitų g. Nr. 5 vitrininių langų angas, pastato Rūdninkų g. Nr. 18 I a. angas, pastatų Rūdninkų g. Nr. 18, Etmonų g. Nr. 6 tūrinius, plokštuminius stoglangius, pastatų Rūdninkų g. Nr. 4, Nr. 6, Karmelitų g. Nr. 5, Arklių g. Nr. 24 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 50.4-8, 51.4, 5, 54.3-11, 56.2, 57.3-5; 2013,

2016 m.); **Etmonų g. Š ir P pusių, Pasažo skg. Š ir P pusių, Visų Šventųjų g. PV ir ŠR pusių, Bazilijonų g. Š pusės atkarpos iš pastatų Nr. 6, Nr. 8 bei atkarpos nuo pastato Bazilijonų g Nr. 10 iki pastato Nr. 14, Bazilijonų g. P pusės atkarpos iš pastatų Pylimo g. Nr. 58, Bazilijonų g. Nr. 3, Kruopų g. ŠV pusės atkarpų iš pastatų Kruopų g. Nr. 1, Nr. 1A ir Nr. 7, Nr. 9** (išskyrus naują statinį Pylimo g. Nr. 58, pastato Didžioji g. Nr. 39 plokštuminius stoglangius, pastatų Karmelitų g. Nr. 5, Rūdninkų g. Nr. 18, Etmonų g. Nr. 6 tūrinius ir plokštuminius stoglangius, pastatų Didžioji g. Nr. 39, Rūdninkų g. Nr. 18, Etmonų g. Nr. 2, Nr. 4, Karmelitų g. Nr. 5 I a. angos neištirtos; pastato Etmonų g. Nr. 3 stogo konstrukcija ir pastato R dalis rekonstruotos pagal 1988 m. projektą, PR kampe įrengiant įvažiavimo į kiemą angą; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 50.1, 2, 8, 11, 51.3, 53.6, 7, 54.7, 8, 89.1, 2; 2013, 2016, 2023 m.); **Plačiosios g. ŠR pusės atkarpos nuo pastato Pylimo g. Nr. 37 iki pastato Nr. 41A, Aguonų g. R pusės atkarpos iš pastatų Aguonų g. Nr. 18 ir Šaltinių g. Nr. 13, Šaltinių g. P pusės atkarpos iš pastatų Šaltinių g. Nr. 13 ir Nr. 15, Raugyklos g. PR pusės atkarpos nuo pastato Pylimo g. Nr. 43 iki pastato Šv. Stepono g. Nr. 9, Raugyklos g. ŠV pusės atkarpos tarp Pylimo ir Plačiosios gatvių, Šv. Stepono g. PR, R pusės atkarpos nuo sankryžos su Pylimo g. iki pastato Šv. Stepono g. Nr. 34** (išskyrus pastatus Šv. Stepono g. Nr. 12, Nr. 22, pastato Šv. Stepono g. Nr. 34 iškeltą stogą, plokštuminius stoglangius, pastato Šv. Stepono g. Nr. 14 tūrinius stoglangius, pastato Pylimo g. Nr. 41 plokštuminius stoglangius, asbocementinių lakštų stogo dangą, pastatų V. Šopeno g. Nr. 5, Pylimo g. Nr. 41, Raugyklos g. Nr. 3, Šv. Stepono g. Nr. 4, Nr. 6, Nr. 8, Nr. 14, Nr. 24B, Nr. 28, Nr. 34 cokolinio, I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 82.8, 10-13, 83.3, 4, 5, 86.5, 6, 8, 87.5, 6, 12-14, 88A.4, 7, 89.3, 11; 2013, 2023 m.); **Šv. Stepono g. ŠV, V pusės atkarpų nuo pastato Pylimo g. Nr. 43 iki pastato Šv. Stepono g. Nr. 9 ir nuo pastato Šv. Stepono g. Nr. 17 iki pastato Nr. 27A, Kauno g. PV pusės atkarpos nuo pastato Kauno g. Nr. 2 iki pastato Nr. 6, V. Šopeno g. PV ir ŠR pusių, Sodų g. ŠV pusės, Sodų g. PR pusės atkarpos nuo pastato Pylimo g. Nr. 53 iki pastato Sodų g. Nr. 8, Gėlių g. V ir R pusių, Vingrių g. PV pusės atkarpos iš pastatų Vingrių g. Nr. 1, Nr. 3A, Nr. 3B atkarpų nuo pastato Vingrių g. Nr. 11 iki pastato Nr. 17 ir nuo pastato Vingrių g. Nr. 19 iki pastato Nr. 27** (išskyrus pastatus Šv. Stepono g. Nr. 3, Vingrių g. Nr. 21, Sodų g. Nr. 6, priestatą Sodų g. Nr. 21, pastato Kauno g. Nr. 4 užstatytą V a., pastatų Pylimo g. Nr. 53, Šv. Stepono g. Nr. 7 iškeltus stogus su tūriniais, plokštuminiais stoglangiais, pastatų Vingrių g. Nr. 17, Nr. 25 asbocementinių lakštų stogų dangas, pastato Vingrių g. Nr. 13 plokštuminius, tūrinius stoglangius, pastatų Vingrių g. Nr. 11, Nr. 15, Nr. 19, Nr. 23, Šv. Stepono g. Nr. 9 plokštuminius stoglangius, pastatų Šv. Stepono g. Nr. 7, Nr. 9, Nr. 17, Sodų g. Nr. 3, Nr. 5, Nr. 7, Nr. 13, Nr. 15, Nr. 21, Kauno g. Nr. 4, Nr. 6, V. Šopeno g. Nr. 5, Nr. 10, Vingrių g. Nr. 1, Nr. 3A, Nr.3B, Nr. 13, Nr. 15, Nr. 17 cokolinio, I a. angos neištirtos, pastatų Šv. Stepono g. Nr. 7, Nr. 9 įvažiavimų į vidaus kiemus angos užtaisytos, jose įrengtos durys; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; IKONOGR Nr. 53; FF Nr. 80.1, 11, 12, 81.7-10, 82.16-23, 83.1, 6-9, 10. 84.3, 4, 10, 11, 85.2, 86.8-11, 89.7, 8, 93A.1-3; 2013, 2018, 2023 m.); **Naugarduko g. PR pusės atkarpos iš pastatų Naugarduko g. Nr. 8, Nr. 10, Mindaugo g. R pusės atkarpos nuo pastato Mindaugo g. Nr. 8 iki pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 13; Pylimo g. V, PV pusės atkarpos nuo pastato Pylimo g. Nr. 9 iki pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 1 ir atkarpos nuo pastato Pylimo g. 25 iki sankryžos su Geležinkelio g.** (išskyrus pastato Naugarduko g. Nr. 8 iškeltą stogą su tūriniais stoglangiais, I a. angas, pastatų Naugarduko g. Nr. 10, Pylimo g. Nr. 53 iškeltus stogus su tūriniais, plokštuminiais stoglangiais, pastatų Pylimo g. Nr. 11, Nr. 31, Nr. 33, Nr. 45, Nr. 47, Nr. 59, Nr. 63, J. Basanavičiaus g. Nr. 1 plokštuminius stoglangius, pastato Pylimo g. Nr. 41 plokštuminius, tūrinius stoglangius, asbocementinių lakštų stogo dangą, pastato Pylimo g. Nr. 59 plokštuminius stoglangius, asbocementinių lakštų stogo dangą, pastatų Pylimo Nr. 61, Nr. 65 asbocementinių lakštų stogų dangas, pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 1, Pylimo g. Nr. 37, Nr. 41, Nr. 45, Nr. 47, Nr. 53, Nr. 55, Nr. 59, Nr. 61, Nr. 63 I a., pastato Pylimo g. Nr. 11 cokolinio a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 80.1-3, 81.11, 12, 82.15, 86.8, 87.2-4, 5, 89.4-6, 10, 11, 90.1, 2, 94.2, 95.5, 6; 2013

m.); **Pylimo g. R, ŠR pusės atkarpų nuo sankryžos su Islandijos g. iki pastato Pylimo g. Nr. 12 ir nuo pastato Pylimo g. Nr. 18 iki pastato Nr. 54** (išskyrus pastatus Pylimo g. Nr. 36, Nr. 44, pastato Pylimo g. Nr. 10 I a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 13.2, 3, 6, 7, 14.1, 28A.1, 28B.2-3, 29.1-3, 53.2-4, 57.1-3, 58.1-3, 62.1-2; 2013 m.); **skersgatvių tarp Vingrių ir Pylimo g. ŠV, PR pusių, J. Basanavičiaus g. Š pusės atkarpos iš pastatų Teatro g. Nr. 1, J. Basanavičiaus g. Nr. 11 ir atkarpos nuo pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 1 iki pastato Nr. 5, J. Basanavičiaus g. P pusės atkarpos tarp Pylimo ir Vingrių gatvių ir atkarpos iš pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 12, Mindaugo g. Nr. 12, Teatro g. R pusės atkarpos nuo pastato Teatro g. Nr. 1 iki pastato Nr. 9, Teatro g. V pusės atkarpos iš pastatų Teatro g. Nr. 10 ir K. Kalinausko g. Nr. 10, Subačiaus g. Š pusės atkarpos tarp Šv. Kazimiero ir Bokšto gatvių ir atkarpos iš pastatų komplekso Subačiaus g. Nr. 26, Subačiaus g. P pusės atkarpų nuo pastato Subačiaus g. Nr. 1 iki pastato Nr. 17 ir nuo pastato Subačiaus g. Nr. 21 iki pastato Nr. 23, buv. Rasų g. ŠR ir PV pusių Š atkarpos tarp Subačiaus ir Žiupronių gatvių** (išskyrus pastatus J. Basanavičiaus g. Nr. 4A, Subačiaus g. Nr. 11, pastato J. Basanavičiaus g. Nr. 6 rekonstruotą I a. kampinę ŠV dalį ties sankryža su Vingrių g., ant pastato ŠV dalies užstatytą IV a., pastato Subačiaus g. Nr. 2 naujai užstatytą III a., pastato Subačiaus g. Nr. 15 iškeltą stogą su tūriniais stoglangiais, mūrinę tvorą tarp pastatų Subačiaus g. Nr. 8 ir Nr. 10, pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 1, Nr. 2, Subačiaus g. Nr. 7 plokštuminius stoglangius, pastatų Subačiaus g. Nr. 14, Nr. 17, Nr. 21C, Nr. 23 tūrinius stoglangius, pastato Teatro g. Nr. 7 naujai užstatytą IV a., mansardą su tūriniais stoglangiais, pastatų J. Basanavičiaus g. Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 I a. angos, pastato K. Kalinausko g. Nr. 10 cokolinio a. angos neištirtos; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 48.1, 8-12, 49.1, 2, 3, 5, 6, 65.1-3, 6, 7, 67.6, 92A.2, 4, 92B.1-3, 93B.1-3, 94.2-6, 95.2; 2013, 2023 m.); **Šv. Kazimiero g. PR pusės atkarpos nuo pastato Šv. Kazimiero g. Nr. 1 iki pastato Nr. 5, Šv. Kazimiero g. ŠV pusės atkarpos nuo pastato Didžioji g. Nr. 40 iki pastato Šv. Kazimiero g. Nr. 8, Šv. Dvasios g. PR pusės atkarpos iš pastatų M. Daukšos g. Nr. 2, Šv. Dvasios g. Nr. 4, Šv. Dvasios g. ŠV pusės** (išskyrus pastato Subačiaus g. Nr. 2 naujai užstatytą III a.; išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 46.2-5, 48.1-3, 49.7, 8, 63.7, 8; 2013, 2015 m.); **K. Vanagėlio g. ŠR pusės atkarpos iš pastatų Subačiaus g. Nr. 15, M. Daukšos g. Š pusės atkarpos tarp Aušros Vartų ir K. Vanagėlio gatvių, atkarpos iš pastatų M. Daukšos g. Nr. 8A, Nr. 8B, Nr. 8C, M. Daukšos g. P pusės atkarpos iš pastatų Aušros Vartų g. Nr. 16, M. Daukšos g. Nr. 3, Nr. 3A, Nr. 5, Lapų g. ŠR pusės atkarpos nuo pastato M. Daukšos g. Nr. 3 iki pastato Nr. 8, Lapų g. PV pusės atkarpos prie sankryžos su M. Daukšos g., Rasų g. ŠR pusės iš Vilniaus vizitiečių vienuolyno statinių, Geležinkelio g. ŠV pusės** (išskyrus pastato Subačiaus g. Nr. 15 iškeltą stogą su tūriniais stoglangiais, pastato M. Daukšos g. Nr. 2A tūrinius stoglangius, pastatų M. Daukšos g. Nr. 5, Strazdelio g. Nr. 4, Geležinkelio g. Nr. 3 plokštuminius stoglangius, pastato Lapų g. Nr. 8 asbocementinių lakštų stogo dangą; pastato liekanų M. Daukšos g. Nr. 6 angos užmūrytos silikatinių plytų mūru, išklotinės iš dalies pakitusios; TRP; FF Nr. 49.9, 63.1-10, 64.1-3, 65.9-10, 66.2, 3, 77.2-9, 78.1-5, 79.6, 7; 2013, 2023 m.);

7.2.2.9. dominantės - **„Vilniaus pilių kultūrinio rezervato teritorijoje" - I zonoje: Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedra bazilika su gynybinio bokšto liekanomis, varpine, Aukštutinės pilies Vakarinio bokšto bei rūmų liekanos ant Pilies kalno, Trijų kryžių paminklas Plikojo kalno viršuje** (-; -; TRP; FF Nr. 0.1-3, 5, 10-16, 19, 20, 31, 2.1, 9, 4.9, 5.1, 5-7, 7.2, 10.1, 5, 11A.7, 11B.2, 4, 5, 12.1, 17.5-7, 19A.1-3, 23.5, 24.11, 29, 25.11, 56.1, 71.3, 73B.1, 96.1; 2013, 2023 m.); **„Miesto" - II zonos: Šv. Kryžiaus bažnyčia kvartale Nr. 17, Šv. Pranciškaus Asyžiečio ir Šv. Onos bažnyčios, varpinė kvartale Nr. 20A, Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčia su varpine, Vilniaus universiteto Astronomijos observatorija kvartale Nr. 24, Reprezentacinio statinių komplekso (Prezidentūros) rūmai ir Dievo Gailestingumo šventovės pastatas kvartale Nr. 25, Šv. Ignoto bažnyčia kvartale Nr. 26, Šventosios Dvasios ir Šv. Kotrynos bažnyčios kvartale Nr. 27, Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia kvartale Nr. 30, Šv. Mykolo arkang. bažnyčia su vartais-varpine kvartale Nr.**

39A, stačiatikių Dievo Motinos ėmimo į dangų soboras kvartale Nr. 40, Šv. Mikalojaus stačiatikių cerkvė kvartale Nr. 43, Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčia kvartale Nr. 45, Šv. Kazimiero bažnyčia kvartale Nr. 46, Rotušė kvartale Nr. 47, Šv. Teresės bažnyčia, Medininkų, Aušros vartai, Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčia, Šv. Dvasios cerkvė su varpine kvartale Nr. 49, Švč. Trejybės bažnyčia su varpine kvartale Nr. 50, Visų Šventųjų bažnyčia su varpine kvartale Nr. 53, Šv. Mikalojaus bažnyčia kvartale Nr. 61, miesto gynybinės sienos bastėja kvartale Nr. 67B, choralinė Taharat HaKodesh sinagoga kvartale Nr. 87 (Aukštutine pilis ir jos aplinka, Šv. Jono bažnyčia su varpine, Rotušė bei Šv. Kazimiero bažnyčia yra ne tik pagrindinės I, II zonų dominantės, bet ir ryškiausios senamiesčio dominantės; -; žr. punktą 2.2.1.; TRP; FF Nr. 0.5, 7, 8, 10-18, 4.10, 9B.6, 10.6, 11B.1, 14.6, 7, 16.2, 17.1, 2, 7-9, 18.11, 16, 20A.1, 2, 23.3, 8, 24. 12-14, 21, 22, 24-25, 38, 25.8, 9, 16, 17, 20, 24-26, 26.1, 4-7, 27.1-4, 8-10, 12, 13, 16-19, 30.3, 31.1, 2, 4, 9, 12, 32.1-4, 34.1, 4, 9, 35.1, 12, 13, 15, 16, 36.5, 8, 10, 19, 37.8, 38.16, 39A.1-4, 7, 9-13, 40.1, 42.3, 7, 43.5-7, 9-11, 13, 14, 45.1, 3, 4, 6, 46.1, 5, 8, 9, 47.1-3, 48.6, 49.1, 4, 7, 9-11, 13, 50.1, 14-16, 19-21, 53.1, 2, 4, 54.5, 6, 56.1-3, 5, 57.3, 6, 58.7, 61.7, 8, 62.5, 63.1, 2, 67.2-4, 68.5, 69B.2, 71.3, 4, 77.6, 78.3, 79.8, 81.3, 88B.6, 93B.4, 96.1, 98.2; 2013, 2023 m.); **„Totorių-Lukiškių priemiesčio" - III A zonos: Šv. Jurgio bažnyčia 3 kvartale, Prekybos namai kvartale Nr. 8** (-; -; TRP; FF Nr. 3.3, 4, 4.3, 8.1, 2; 2013, 2023 m.); **„Vingrių priemiesčio" III B zonos: Teatro pastatas kvartale Nr. 95 bei Polesės geležinkelio valdybos rūmų komplekso administracinis pastatas kvartale Nr. 93B** (-; -; TRP; FF Nr. 92A.1, 93B.1-3, 95.4, 5; 2013 m.); **„Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio" - III C zonos: Turgaus halės pastatas kvartale Nr. 79 bei 1911-1912 m. statytas 6 aukštų namas (Kauno g. Nr. 2) kvartale Nr. 84** (-; -; TRP; FF Nr. 53.3, 79.1, 82.4, 83.8, 84.2, 4, 5, 6; 2013 m.); **„Subačiaus-Paplaujos priemiesčio" - III D1 zonos: Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia kvartale Nr. 66, Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčia kvartale Nr. 67A** (-; -; TRP; FF Nr. 0.6, 65.5, 66.1-4, 6, 8, 67.1, 6, 7, 68.1, 3, 69B.5, 98.3, 99.1, 2; 2013, 2023 m.); **„Užupio priemiesčio" - III E1 zonos: Šv. Baltramiejaus bažnyčia kvartale Nr. 70A** (-; -; TRP; FF Nr. 0.14, 15, 69B.1, 70.14a, 96.1; 2013 m.); **„Sluškų-Antakalnio priemiesčio" - III E2 zonos - pagrindinė zonos dominantė - Dominyko ir Konstancijos Sluškų rūmai** (-; -; TRP; FF Nr. 74.3; 2013, 2023 m.);

7.2.3. užstatymo bruožai - **I zonoje „Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato" teritorijos Š dalyje - išilgai T. Kosciuškos g. gatvės išdėstyti pastatai, kartu su mūro tvora ir vartais formuojantys ištisinę išklotinę; plokštuminiai fasadai su horizontaliu skaidymu, santūriu architektūriniu dekoru; dominuojanti istorizmo stilistika; tinkuotos plytų mūro pastatų sienos; lėkšti dvišlaičiai, daugiašlaičiai stogai su skardos lakštų danga ir tinkuoto plytų mūro dūmtraukiais** (-; -; TRP; BR Nr. 2-6; FF Nr. 73B.2-5; 2013 m.); **II „Miesto" zonoje - XV - XVIII a. susiformavusi valdų struktūra su pagrindinėms gatvėms būdingu perimetriniu užstatymu ir erdvę formuojančiu pagrindiniu tūriu; kompaktiškas posesijų užstatymas; šalutinių gatvių užstatymo charakteris, kai siaurą gatvės erdvę formuoja vingiuotas gatvės linijas atkartojantys pastatų fasadai ir ilgos aklinos kiemo erdvę ribojančios tvoros; Pylimo gatvės „Miesto" zonos iš išorės statiniais „apauginta" miesto gynybinės sienos kontūro išklotinė; užstatymas sakraliniais statiniais, kurių architektūra formuoja kvartalų ir gatvių erdvių estetinį vaizdą; pagrindinių gatvių pastatų plokštuminiai fasadai su atskirus fasadus formuojančiais tūriniais elementais: balkonais, portalais, erkeriais, tūriniais stoglangiais; fasaduose dominuojantis baroko, klasicizmo, eklektikos stilius; pastatų dekoras, kai apatinės dalys dekoruotos gausiau ir išraiškingiau, o viršutinės pastatų dalys - santūriau; šalutinių gatvių pastatų be stilistikos požymių, su atskiriems pastatams būdinga kuklia puošyba fasadai; nesudėtingi, be stilistinių bruožų, su atviromis medinėmis galerijomis kiemų fasadai; pastatų horizontalus dalinimas, simetrija su simetrijos ašį paryškinančiu įvažiavimu, įėjimu į namą, balkonu ar nedideliu dekoratyviniu frontonu; asimetrinės kompozicijos kampiniai namai; fasaduose eksponuojami gotikiniai fragmentai; tinkuotų plytų mūro pastatų lygios**

dvišlaičių ir daugiašlaičių stogų plokštumos, be tūrinių stoglangių, su tinkuotais mūriniais dūmtraukiais ir čerpių bei skardos lakštų danga (-; iš dalies pakitę; žr. priedą Nr. 22; TRP; FF Nr. 14.1-7, 17.1-10, 18.1-9, 11-16, 20A.1-6, 21.1-12, 22.1-12, 23.1-18, 24.1-8, 11-39, 25.1-26, 26.1-7, 27.1-19, 28A.1-9, 28B.1-5, 29.1-7, 30.1-6, 31.1-14, 32.1-8, 33.1-3, 34.1-9, 35.1-18, 36.1-21, 37.1-9, 38.1-17, 39A.1-13, 40.1, 41.1-5, 42.1-10, 43.1-27, 44.1-6, 45.1-6, 46.1-9, 47.1-4, 48.1-12, 49.1-14, 50.1-21, 51.1-5, 52.1, 2, 53.1-7, 54.1-10, 55.2-5, 56.1-5, 57.1-8, 58.1-3, 5-7, 10, 59.1-5, 61.1-10, 62.1-5, 7, 67.2, 3, 4; 2013 m.); **zonų: III A „Totorių-Lukiškių priemiesčio", III B „Vingrių priemiesčio", III C „Rūdininkų-Aštriojo galo priemiesčio", III D1 „Subačiaus-Paplaujos priemiesčio", III E1 „Užupio priemiesčio", XIX-XX a. I p. susiformavusių užstatymo struktūrų išdėstyti išilgai gatvių pagrindiniai pastatų tūriai, formuojantys ištisines išklotines su pagrindinėse gatvėse aukštesniais pastatais; sodybinis Krivių gatvės III E1 zonoje užstatymas; III D1 zonos užstatymą formuojantys sakralinių statinių ansambliai - zonos erdvinis kompozicinis akcentas; istorinių priemiesčių erdvių susiformavimas pagal išsiskiriantį reljefą; pagrindinių gatvių pastatų plokštuminiai, be tūrinių elementų fasadai; fasaduose vyraujanti eklektikos stilistika; fasadų dekoras, išsiskiriantis gausa ir puošnumu pagrindinėse gatvėse, pastatų apatiniuose aukštuose, šalutinių gatvių kukliai dekoruoti, be aiškesnių stiliaus bruožų fasadai; paprasti, be stilistinių požymių kiemų fasadai; fasadų kompozicijoje vyraujantis horizontalumas, apatinėse fasadų dalyse dominuojančios tarpuvarčių angos, pabrėžiančios fasadų simetrijos ašį; pastatai su tinkuotomis plytų mūro sienomis, esant pavieniams netinkuotiems istorizmo, „plytų stiliaus" pastatams; Krivių gatvės pastatų III E1 zonoje, pavienių III A zonos pastatų Tilto, Totorių, L. Stuokos-Gucevičiaus gatvėse, Baltojame skg. III E1 zonoje, Paupio gatvėje III D1 zonoje rąstų, su medinių lentų apkalo apdaila sienos; dvišlaičiai, daugiašlaičiai pažemintos konstrukcijos, lygių plokštumų be puošybos stogai su čerpių, skardos lakštų danga, tinkuoto plytų mūro dūmtraukiais, mažai dekoruotais mansardų stoglangiais** (-; iš dalies pakitę; žr. priedą Nr. 22; TRP; FF Nr. 0.2-4, 1.1-7, 2.1-9, 3.1-6, 4.1-10, 5.1-10, 6.1, 2, 7.1, 2, 8.1-10, 9A.1, 3-5, 9B.1-6, 10.1-6, 11A.1-8, 11B.1-4, 12.1-10, 13.1-7, 15.1-6, 16.1-10, 63.1-10, 64.2-6, 65.1-10, 67.1, 3, 5-7, 68.1-3, 69A.1-4, 69B.1, 3-6, 70.1-22, 71.1-7, 72.1-22, 73A.1-22, 75A.1, 2, 5-9, 75B.1, 76.1, 2, 4, 77.1-8, 10-12, 78.1-9, 79.1-12, 80.1-3, 7-13, 81.1-12, 82.1, 3-23, 83.1-10, 84.1-8, 10, 11, 14, 85.2 3, 7, 86. 1-11, 87.1-14, 88A.2, 4, 5, 7, 10-12, 88B.1, 3, 4, 6, 7, 89.1-11, 90.1, 2, 92A.1-4, 92B.1-3, 93A.1-5, 7, 93B.1-6, 94.1-9, 95.1-6, 96.1-5, 7, 97.1-6, 98.1, 2, 99.1, 2; 2013, 2023 m.); **III D3 zonoje „Antakalnio priemiestyje" vyraujant pastatams be stilistinių bruožų, išskirtinas parako sandėlio pastatas - kompaktiško tūrio, tinkuoto plytų mūro sienomis, lakonišku klasicistiniu fasadų dekoru, valminiu stogu su pusapskričiais stoglangiais ir skardos lakštų danga** (-; -; TRP; FF Nr. 73B.9-12; 2017, 2023 m.);

7.4. Artimiausios kultūros paveldo teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės - **V, PV ribojasi su Vilniaus miesto istorine dalimi, vad. Naujamiesčiu (u.k. 33653), ŠR - su Vilniaus miesto istorine dalimi, vad. Antakalniu (u.k. 16084), R - su Vilniaus senųjų kapinių, vad. Bernardinų kapinėmis, kompleksu (u.k. 10660) bei Samuilo Holšteino odos fabriko pastatų komplekso (u.k. 43930) teritorija** (-; -; TRP; 2013, 2023 m.);

7.5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, kurie susiję su vietovėmis - **nėra tiksliai nustatyta kada įsikūrė Vilniaus gyvenvietė - apie miesto įkūrimą byloja Geležinio Vilko legenda. Vilnios ir Neries santaka yra Vilniaus miesto pradžios vieta. 1323 m. - Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino (apie 1275-1341) laiške į Vakarų Europą pirmą kartą paminėtas Vilnius (tai pirmas autentiškas rašytinis šaltinis, minintis Vilniaus vardą). Vilniaus kaip miesto ir Lietuvos sostinės įkūrimo data; 1323-01-25 ir 1323-05-26 - Ldk Gediminas iš Vilniaus rašytais laiškais kvietė iš užsienio amatininkus ir pirklius į LDK; 1365-08-15 - Vokiečių ordinas pirmą kartą pasiekė ir apsiautė Vilnių ir Trakus. Ordinas Vilnių puolė 1383, 1390, 1394, 1402 m.; 1387-02-17 - Ldk ir Lk Jogaila (1348-1434) Vilniaus**

vyskupui Andriui suteikė privilegiją. Ja buvo įsteigta Vilniaus vyskupija; 1387-03-21 - Jogaila savo privilegija suteikė LDK sostinei Vilniui Magdeburgo teises; 1387 m. - pradėta masiškai krikštyti Vilniaus miestiečius. Vilniuje pastatyta Šv. Stanislovo katedra (pagonių kulto vietoje), Šv. Jono parapinė bažnyčia, Šv. Pranciškaus vienuolynas ir bažnyčia; prieš 1397 m. - prie Vilniaus katedros įsteigta mokykla; 1419 m. - Vilniaus miestą, Aukštutinę ir Žemutinę pilis nusiaubė gaisras, sudegė Katedra. Vilniuje siautėjo gaisrai 1513, 1530, 1610, 1649, 1668, 1707, 1748, 1749 m.; 1432-09-27 - Ldk Žygimanto Kęstutaičio (apie 1365-1440) privilegija pirmą kartą apibūdino Vilniaus miestiečių teismus ir jų kompetenciją, išplėtė miestiečių teises, sulygino katalikų ir stačiatikių teises; 1433-07 ir 09 - Livonijos ordino kariuomenė puolė Lietuvą ir dvi savaites buvo apgulusi Vilnių; 1458 m. - pirmosios žinios apie Vilniaus amatininkų (kailininkų) broliją-cechą. 1495 m. Ldk Aleksandras (1460-1506) privilegijos raštu įsteigė Vilniaus auksakalių cechą ir patvirtino jo statutą. 1509 m. įsteigtas barzdaskučių cechas, vėliau pavadintas Barzdaskučių ir chirurgų cechu. 1516 m. įsikūrė jungtinis Vilniaus kalvių, katilių ir šaltkalvių cechas. 1522 m. įkurtas batsiuvių, 1542 m. - odminių cechas. 1560 m. Ldk ir Lk Žygimantas Augustas (1520-1572) patvirtino Vilniaus kalvių cecho statutą. 1552 m. įsteigti salyklininkų ir kruopininkų cechai. 1578 m. priimtas Vilniaus siuvėjų cecho statutas. 1579 m. įsikūrė audėjų, stalių, kailininkų, 1595 m. - liejikų, mūrininkų ir dailidžių, 1596 m. - mėsininkų cechai. 1663 m. priimti stiklių cecho, 1664 m. - žuvininkų cecho statutai. 1852 m. Vilniuje veikė 52 amatininkų cechai. 1893 m. Vilniuje panaikinti amatininkų cechai; 1487 m. - Vilniaus magistrato knygose minimos žydų kapinės; 1503 m. - pirmą kartą minimi Vilniaus rotušės rūmai; 1503 m. - pradėta Vilniaus miesto gynybinės sienos statyba. Baigta 1522 m.; 1509 m. - istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėtas mechaninis Vilniaus rotušės laikrodis; 1513 m. - Vilniaus miestiečiai prie Šv. Jonų bažnyčios įsteigė mokyklą; 1522 m. - Vilniuje Pranciškaus Skorinos (1490-1541) spaustuvėje išleista pirmoji LDK išspausdinta knyga - „Mažoji kelionių knygelė“; 1528 m. - Vilniaus vyskupijos statute įsakyta bažnyčių klebonams kurti mokyklas ir bendrabučius, laikyti mokytojus, mokančius kalbėti „lygiai abiem, lietuvių ir lenkų kalbomis“; 1529 m. - Vilniaus seimas ir Ldk ir Lk Žygimantas Senasis (1467-1548) patvirtino Pirmąjį Lietuvos Statutą; 1532 m. - pirmą kartą paminėtas medinis vandentiekis; 1536 m. - mūrinio tilto per Nerį statyba, kurią pradėjo Ulrikas Hozijus, baigė jo sūnus Jonas. Taip pirmą kartą paminėtas tiltas Vilniuje per Nerį; 1539 m. - Abraomas Kulvietis (apie 1510-1545), remiamas Lk ir Ldk Bonos Sforzos (1494-1557), Vilniuje įsteigė aukštesniąją mokyklą (kolegiją); 1543 m. - Vilniuje pradėta kaupti Žygimanto Augusto biblioteka; 1547 m. - Žygimantas Augustas suteikia dvarininkui Martynui Paleckiui privilegiją steigti Vilniuje stiklo dirbtuvę ir prekiauti savo gamybos bei atsivežtiniais stiklo gaminiais; 1570-07-10 - jėzuitai atidarė Vilniaus kolegiją; 1572-1573 m. - Vilniuje pastatyta Didžioji sinagoga; 1574 m. - Vilniuje veikė Lukos ir Kuzmos Mamoničių spaustuvė (iki 1623 m., su pertrauka 1576-1582 m.); 1576-1581 m. - Kelne išleistame Georgo Brauno didžiųjų pasaulio miestų atlase paskelbtas pirmasis iki šiol žinomas Vilniaus miesto planas, rodantis Vilnių buvus jau dideliu miestu; 1579-04-01 - Lk ir Ldk Steponas Batoras (1533-1586) suteikė privilegiją perorganizuoti Vilniaus jėzuitų kolegiją į akademiją ir universitetą; 1584 m. - Vilniuje veikė stačiatikių Šv. Dvasios brolijos mokykla; 1595 m. - Vilniaus akademijos spaustuvėje išleistas Mikalojaus Daukšos (apie 1527 ar 1538-1613) verstas J. Ledesmos katekizmas. Išspausdintas M. Daukšos „Katekizmas“ - pirmoji lietuviška knyga Vilniuje; 1600-1650 m. - Vilniuje buvo 233 mūriniai namai; 1602 m. - susikūrė bendra Vilniaus pirklių organizacija, jai vadovavo Pirklių rūmai; 1613 m. - Amsterdame išleistame Lietuvos žemėlapyje Vilnius kartu su priemiesčiais aprašomas kaip didelis ir garsus miestas; 1633 m. - Vilniuje pradėjo veikti Stačiatikių kolegija; 1636 m. - Vilniaus Žemutinės pilies teatre (LDK valdovo dvaro teatre) pastatyta dvaro kompozitoriaus M. Skakio opera „Elenos pagrobimas“ - pirmoji opera LDK; 1655-07-31 - Vilnių užėmė Rusijos kariuomenė. Pirmą kartą istorijoje

Vilnius tapo okupuotas. 1655-08-14 - į miestą atvyko caras Aleksejus Michailovičius (1629-1676); 1661 m. - LDK kariuomenė išvadavo Vilniaus miestą; 1667 m. - Vilniaus akademijos spaustuvėje išleistas pirmasis Lietuvoje muzikos vadovėlis - Žygimanto Liauksmino „Muzikos menas ir praktika“; 1702 04 ir 05 - Vilnių buvo užėmusi Švedijos kariuomenė; 1707 m. - Vilniaus rotušės bokšte įtaisytas paauksuotas laikrodis su varpų ir cimbolų muzika; 1760-04-18 - Vilniaus jėzuitų akademijos prižiūrėtojas P. Paprockis išleido „Kurier Litewski“ - pirmąjį periodinį Lietuvos leidinį; 1766 m. - panaudojus išlikusias atramas, atstatytas sudegintas mūrinis tiltas ir nudažytas žaliai - taip atsirado Žaliasis tiltas; 1769 m. - Vilniaus burmistro B. Milerio pastangomis įkurtos Rasų kapinės. Magistrato legalizuotos tik 1801 m.; 1773 m. - popiežiui uždarius jėzuitų ordiną Vilniaus universitetas tapo valstybiniu. 1781 m. Vilniaus universitetas pavadintas Vyriausiąja Lietuvos mokykla; 1783 m. - Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio (1726-1794) pavedimu Vilniaus katedra pradėta rekonstruoti pagal Lauryno Gucevičiaus (1753-1798) projektą. Baigta 1801 m. (užbaigė architektas Mykolas Angelas Šulcas (1769-1812). Ji tapo klasicistine; 1785 m. - Jokūbas Briotė pirmasis Vilniuje pradėjo skiepyti nuo raupų; 1785-1790 m. - aktorius, dainininkas, režisierius ir dramaturgas Voicechas Boguslavskis Vilniuje įkūrė pirmą viešąjį teatrą; 1794-04-24 - Vilniaus rotušės aikštėje paskelbtas 2328 sukilėlių pasirašytas sukilimo aktas ir sudaryta sukilėlių vyriausybė; 1795 m. - sukilimui pralaimėjus, Abiejų Tautų Respublika likviduojama ir Lietuva prijungiama prie Rusijos. Vilnius tampa gubernijos miestu. Vilniaus generalgubernatoriaus rezidencija įsikūrė Vyskupų rūmuose (dabar Prezidentūra); 1797 m. - mirė religinis filosofas, matematikas ir filologas Elijahu ben Šlomo-Zalman Kremeris, parašęs daugiau negu 70 darbų, žinomas Vilniaus Gaono vardu. Gimė 1720 m.; 1799-1803 m. - nugriaunama Žemutinė pilis (rezidenciniai valdovų rūmai) ir dalis Aukštutinės pilies; 1800-1805 m. - nugriaunama miesto siena, bokštai, vartai (išskyrus Medininkų); 1803-04-16 - Vyriausioji Vilniaus (buvusioji Lietuvos) mokykla reorganizuota į Vilniaus imperatoriškąjį universitetą; 1811 m. - garsus sodininkas, gėlininkas, bitininkas, advokatas, visuomenės veikėjas, mokslinės sodininkystės pradininkas Lietuvoje Juozapas Strumila (1774-1847) Vilniuje, maždaug ties dab. Sodų ir Šopeno g. sankryža, įveisia didelį nuosavą, moksliškai tvarkomą sodą. J. Strumila už patriotinę veiklą caro valdžios ne kartą buvo suimtas ir kalintas. Sugrįžęs į Vilnių, tęsė mokslinę tiriamąją veiklą, rašė knygas, iš kurių garsiausias veikalas, skirtas sodininkystei populiarinti "Šiaurės sodai"; 1812-06-28 - Prancūzijos kariuomenė užima Vilnių; 1812-12-10 - Rusijos kariuomenė užima Vilnių; 1817 m. - patvirtinimas pirmasis perspektyvinis Vilniaus plėtros planas; 1822-1823 m. - išspausdinti pirmieji Adomo Mickevičiaus (1798-1855) poezijos tomeliai; 1830-1831 m. - sukilimas Lenkijoje, Lietuvoje ir Baltarusijoje. Vilnius - vienas iš sukilimo rengimo centrų; 1832 m. - įkurta Medicinos ir chirurgijos akademija (uždaryta 1842-01-11) ir Romos katalikų dvasinė akademija (1842-1844 m. perkelta į Sankt Peterburgą); 1832-05-13 - uždaromas Vilniaus universitetas; 1834 m. - Vilniaus Aukštutinės pilies bokšte įrengta optinio telegrafo Peterburgas-Vilnius-Varšuva stotis; 1840-1842 m. - Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje vargonininkavo kompozitorius Stanislovas Moniuška (1819-1872); 1848 m. - Vilniuje pirmą kartą atlikta S. Moniuškos opera „Halka“, pirmoji nacionalinė lenkų opera; 1849 m. - Centrinis paštas ir telegrafas įrengti iš Vitgenšteinų įsigytuose Radvilų rūmuose, vadinamuose Kardinalija; 1855 m. - Vilniuje įkurta mokslo draugija - Laikinoji archeologijos komisija (EustachijausTiškevičiaus (1814-1873) iniciatyva). 1864 m. vietoj jos įkurta Vilniaus archeografijos komisija; 1859 m. - Vilniuje baigta statyti vielinio telegrafo linija; 1860-09-04 - baigtas tiesti Sankt Peterburgo-Varšuvos geležinkelio linijos Vilniaus-Daugpilio ruožas. Į Vilnių atvyksta pirmasis traukinys; 1863-1864 m. - Vilniuje veikė sukilimo Lietuvoje ir Baltarusijoje rengimo ir vadovavimo politinis organas - Judėjimo komitetas; 1864 m. - uždrausta lietuviška spauda lotyniškais rašmenimis; 1867-06-05 - atidaryta Vilniaus viešoji biblioteka; 1875 m. - Rusijos geografų draugijos Šiaurės vakarų skyrius surengė

pirmąjį Vilniaus gyventojų surašymą, sudarė krašto istorijos, archeologijos ir etnografijos atlasą. Parengtas Vilniaus miesto planas; 1879-1882 m. - Vilniuje pertvarkytas vandentiekio tinklas: mediniai vamzdžiai pakeisti metaliniais, įrengti vandens rezervuarai imamam iš Vingrių, Aušros Vartų ir Žiupronių (Misionierių) šaltinių vandeniui kaupti; 1885 m. - Vilniuje veikė 24 įvairios pradžios mokyklos (dviklasės ir triklasės, kuriose mokėsi 1280 berniukų ir 831 mergaitė bei 89 žydų vaikams skirtos privačios mokyklos, kuriose mokėsi 1042 berniukai; 1892 m. - netoli Didžiosios sinagogos pradėjo veikti viena iš didžiausių Mato Strašūno (1817-1885) biblioteka; 1893 m. - Vilniuje ėmė važinėti arklių tramvajus; 1896-03-01 (13) - pradėjo veikti Vilniaus telefono stotis, ji turėjo 150 abonentų; 1899 m. - Vilniuje nutiesta apie 5 km ilgio kanalizacijos linijų; 1900 m. - Šv. Jokūbo, Savičiaus ir Žydų ligoninėse buvo apie 500 vietų, jos galėjo aptarnauti 1200-1500 ligonių per metus; 1903 m. - miestas apšviestas elektra; 1904 m. - panaikintas lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas. Vilniuje Petro Vileišio (1851-1926) iniciatyva įkuriama spaustuvė lietuviškoms knygoms leisti bei knygynas; 1905-12-04 ir 05 - Vilniuje sušauktas Lietuvių suvažiavimas - vėliau pavadintas Didžiuoju Vilniaus seimu; 1905-12-24-30 - Vilniuje vyko visuotinis politinis streikas; 1906-02-06 - Marija (1880-1977) ir Jurgis (1876-1941) Šlapeliai atidarė lietuvišką knygyną Vilniuje; 1906-11-16 - Vilniuje pastatyta pirmoji lietuviška opera - Miko Petrausko (1873-1937) „Birutė“. Joje debiutavo Kipras Petrauskas (1885-1968); 1907-03 - lenkų inteligentų iniciatyva įkurta Vilniaus mokslo bičiulių draugija; 1907 m. - įsteigta pirmoji lietuviška (dviklasė) mokykla Vilniuje; 1915-10-02 - Vokietijos kariuomenė užėmė Vilnių; 1915-10-18 - Vilniuje įsteigta „Ryto“ draugijos išlaikoma lietuviška gimnazija; 1917-09-18/22 - Vilniuje įvyko Lietuvos visuomenės atstovų konferencija, kurioje išrinkta Lietuvos Taryba; 1917-09-24 - įvyko pirmasis Lietuvos Tarybos posėdis; 1918-02-16 - pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės aktas; 1918-11-02 - paskelbta pirmoji Laikinoji Lietuvos konstitucija, kurioje Vilnius paskelbtas Lietuvos sostine; 1918-11-11 - patvirtinta pirmoji Laikinoji Lietuvos vyriausybė; 1919-01-01 - Gedimino kalno pilies bokšte iškelta Lietuvos vėliava; 1919-01-02 - Lietuvos vyriausybė iš Vilniaus išvyko į Kauną; 1919-01-05 - Vilnių užėmė Raudonoji armija. Į Vilnių persikėlė Vinco Mickevičiaus-Kapsuko vadovaujama Lietuvos laikinoji revoliucinė darbininkų ir valstiečių vyriausybė; 1919-04-20 - Lenkija užėmė Vilnių; 1919-10-11 - įvyko Vilniaus Stepono Batoro universiteto atidarymo iškilmės. Universitetas įsteigtas Lenkijos vyriausybės sprendimu. Veikė iki 1939-12-31; 1920-07-14 - Raudonoji armija užėmė Vilnių; 1920-08-26 - 7-ojo pėstininkų pulko kariai iškilmingai įžengė į Vilnių ir Gedimino kalne iškėlė Lietuvos vėliavą; 1920-10-09 - Lietuvos kariuomenė paliko miestą, kai į jį pažeisdama Suvalkų sutartį, įsiveržė Lenkijos kariuomenė (Liucijaus Želigovskio (1865-1947) vadovaujama divizija); 1921 m. - įkurtas baltarusių muziejus; 1922-03-24 - Lenkijos seimo nutarimas dėl Vilniaus krašto besąlygiško prijungimo prie Lenkijos; 1925 m. - įkurtas JIWO, Žydų mokslo institutas; 1926 m. - įkurta valstybinė Viešoji Vrublevskių biblioteka; 1932 m. - įsisteigė Karaimų literatūros ir istorijos mylėtojų draugija; 1939-09-17 - Lenkijos kariuomenė pasitraukė iš Vilniaus; 1939-09-19 - Lenkijos kariuomenei pasitraukus Raudonoji armija užėmė Vilnių; 1939-10-10 - Maskvoje pasirašyta Sovietų Sąjungos ir Lietuvos savitarpio pagalbos sutartis. Vilnius grąžintas Lietuvai; 1939-10-27 - Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnių; 1940-06-15 - Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą; 1941-06-24 - Vokietija užima Vilnių; 1941-1944 m. - Vilnius tapo Vokietijos okupacinio darinio Ostlando dalies - Lietuvos generalinės srities - administraciniu centru; 1941-07-12 - pradėti masiškai naikinti taikūs miesto gyventojai; 1941-09-06 - įsteigti Didysis ir Mažasis getai, čia apgyvendinti 29 ir 11 tūkst. žmonių. Karo metu žuvo didžioji dauguma Vilniaus žydų; 1943-03-17 - okupacinė vokiečių valdžia uždarė Vilniaus universitetą, Pedagoginį institutą, Dailės akademiją, Liaudies ansamblį ir Filharmoniją. Prasidėjo lietuvių mokslo ir kultūros veikėjų areštai; 1944-07-13 - sovietų kariuomenė po mūšių išstūmė vokiečius iš Vilniaus. Per karą buvo sunaikinta 30% gyvenamojo fondo ir 30% pramonės įmonių;

1944-10 - darbą pradėjo Vilniaus valstybinis universitetas, Vilniaus valstybinis pedagoginis institutas ir Vilniaus valstybinis dailės institutas; 1944 m. - atidarytas Žydų muziejus (Strašūno 6), uždarytas 1949 m.; Po 1944 m. - sovietų valdžia uždarė 23 Vilniaus bažnyčias ir Arkikatedrą; 1944 m. pab. - 1947 m. - dauguma lenkų tautybės Vilniaus gyventojų išvyko į Lenkiją; 1945 m. - uždaryti J. Luckevičiaus baltarusių muziejus, biblioteka (Didžioji g. 49); 1945-01 - įkurta Vilniaus valstybinė konservatorija; 1949 m. - išardyti per karą sugriautos Vilniaus didžiosios sinagogos griuvėsiai; 1950-05-30 - susprogdintas Trijų kryžių paminklas, pastatytas 1916 m. pagal architekto Antano Vivulskio (1877-1919) projektą; 1956-11-06 - paleista pirmoji troleibusų linija; 1957-05-01 - pradėtos transliuoti Lietuvos televizijos laidos; 1957 m. - parengtas Vilniaus senamiesčio rekonstrukcijos projektas (vadovas Kazys Šešelgis (1915-1998) - pirmasis tokio pobūdžio projektas Sovietų Sąjungoje; 1957 m. - uždarytoje Vilniaus arkikatedroje atidaryta Paveikslų galerija; 1967 m. - patvirtintas Vilniaus miesto generalinis planas (vadovai Kazimieras Bučas (1908-1992), Vaclovas Balčiūnas (1921-1996); 1969 m. - įkurtas Vilniaus inžinerinis statybos institutas; 1973 m. - parengtas naujas Vilniaus senamiesčio regeneravimo projektas (vadovas Antanas Pilypaitis (1932-2000); 1988-06-03 - įsteigta Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė; 1988-10-22 ir 23 - Sporto ir kultūros renginių rūmuose įvyko Steigiamasis Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimas. Vilniaus arkikatedra bazilika sugrąžinta tikintiesiems; 1989-06-14 - iškilmingai paminėtos 1941 m. birželio trėmimo metinės. Ant Kreivojo kalno atstatyti 1950 m. susprogdinti Trys kryžiai; 1989-08-23 - minint Josifo Stalino (1879-1953) ir Adolfo Hitlerio (1889-1945) sandėrio prieš Baltijos valstybes 50-metį surengta Baltijos kelio solidarumo akcija; 1990-03-11 - Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė Nepriklausomos Lietuvos Valstybės Atkūrimo Aktą; 1991-01-13 - sovietų kariuomenė, pavartojusi jėgą prieš taikius žmones, užgrobė Lietuvos radijo ir televizijos pastatus, Televizijos bokštą. Žuvo 14 žmonių, sužeista ir sužalota apie 700; 1993-08-31 - iš Lietuvos išvestas paskutinis Rusijos kariuomenės dalinys; 1994 m. gruodžio mėn. - Vilniaus istorinis centras (senamiestis) įtrauktas į UNESCO Pasaulio kultūros paveldo sąrašą, suteikiant jam indentifikacinį numerį Nr. C 541 (žr. 15.106 ir priedą Nr. 22).
Pastaba: Vilniaus Šv. Mikalojaus stačiatikių cerkvės pastatų kompleksas u. k. 44788, Vilniaus m., Didžioji g. 14, 14A, 2020-09-28 NKPVT aktu Nr. KPD-AV-1507 tapo kultūros paveldo objektu. Namų kompleksas u. k. 45320, Vilniaus m., Pylimo g. 60, 62, 64, 2020-11-20 NKPVT aktu Nr. VI-RM-259 tapo kultūros paveldo objektu. Namų kompleksas u. k. 45955, Vilniaus m., Aušros Vartų g. 18, 2020-12-07 NKPVT aktu Nr. VI-RM-261 tapo kultūros paveldo objektu. Pirmojo Vilniaus planetariumo pastatas u. k. 46469, Vilniaus m., J. Basanavičiaus g. 4, 2020-04-09 NKPVT aktu VI-RM-267 tapo kultūros paveldo objektu. Namas u. k. 45360, Vilniaus m., Stiklių g. 5, 2020-04-13 NKPVT aktu KPD-RM-2891 tapo kultūros paveldo objektu. Pastatas u. k. 46514, Vilniaus m., Tilto g. 11, 2021-04-26 NKPVT aktu VI-RM-269 tapo kultūros paveldo objektu. Namų kompleksas u. k. 46525, Vilniaus m., Paupio g. 17, 2021-04-30 NKPVT aktu VI-RM-270 tapo kultūros paveldo objektu. Namas, u. k. 47109, Vilniaus m., Tilto g. 13, 2021-12-06 NKPVT aktu VI-RM-283 tapo kultūros paveldo objektu. Namų kompleksas u. k. 47412, Vilniaus m., Sodų g. 8, 2022-03-08 NKPVT aktu VI-RM-287 tapo kultūros paveldo objektu. Namas u.k. 47824, Vilniaus m. Dominikonų g. 16, 2022-09-20 NKPVT aktu VI-RM-298 tapo kultūros paveldo objektu. Nuomojamasis namas u.k. 48097, Vilniaus m. Sodų g. 23, 2022-11-28 NKPVT aktu VI-RM-301 tapo kultūros paveldo objektu. Namas u.k. 48433, Vilniaus m. Stiklių g. 20, 2023-05-16 NKPVT aktu VI-RM-313 tapo kultūros paveldo objektu. Namas u.k. 48437, Vilniaus m. T. Vrublevskio g. 4, 2023-05-16 NKPVT aktu VI-RM-311 tapo kultūros paveldo objektu. Namas u.k. 48439, Vilniaus m. S. Skapo g. 3, 2023-05-16 NKPVT aktu VI-RM-312 tapo kultūros paveldo objektu.

(apibūdinimas, būklė, nuoroda į pridedamą fiksaciją, aprašymo data; nurodyti per kabliataškį)

(Tarybos akto, kuriuo anksčiau nustatytos vertingosios savybės ir apibrėžtos teritorijos ribos, data ir Nr.*)

8. Žemiau nurodyti kilnojamieji daiktai, saugomi pagal Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, yra kultūros paveldo statinio vertingosios savybės:

(kilnojamosios kultūros vertybės, jų kodai; nurodyti per kablelį)

9. Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje yra:

9.1. Pavienio objekto teritorijoje yra:

(pavienio objekto teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.2. Komplekso teritorijoje yra:

(komplekso teritorijoje esantys vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

9.3. Vietovėje yra:

Žiūrėti priedus Nr. 1 ir Nr. 2

(į vietovę įeinančios vertybės, jų kodai; vertingųjų savybių požymių turintys objektai; nurodomi per kabliataškį; arba priedo, kuriame jie pateikiami, Nr.)

10. Vertybės vertingųjų savybių pobūdis ar jų derinys yra:

[x] Archeologinis	[x] lemiantis reikšmingumą		
[ ] Povandeninis	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [ ] unikalus
[ ] Mitologinis	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [ ] unikalus
[ ] Etnokultūrinis	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [ ] unikalus
[x] Architektūrinis	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [x] svarbus	[ ] retas [ ] unikalus
[x] Urbanistinis	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [x] unikalus
[x] Želdynų	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [x] svarbus	[ ] retas [ ] unikalus
[x] Inžinerinis	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[x] retas [ ] unikalus
[x] Istorinis	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [x] unikalus
[x] Memorialinis	[x] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] svarbus	[ ] retas [x] unikalus

[ ] Dailės	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] retas [ ] svarbus [ ] unikalus
[ ] Sakralinis	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] retas [ ] svarbus [ ] unikalus
[ ] Kultūrinės raiškos	[ ] lemiantis reikšmingumą	[ ] tipiškas [ ] retas [ ] svarbus [ ] unikalus
[x] Kraštovaizdžio		
(galima pažymėti kelis)	(galima pažymėti kelis)	(pažymėti kiekvienam pobūdžiui tik vieną)

11. Pavienio ar kompleksinio objekto, ar vietovės reikšmingumo lygmuo yra:

[x] nacionalinis [ ] regioninis [ ] vietinis

(pažymėti tik vieną)

12. Vertybės apibrėžtos teritorijos:

12.1. ribos yra:

Taško Nr., Atkarpa	Būdas	Tikslumas (cm)	Y (ordinatė)	X (abscisė)	Geokodas	Aprašymas
1	K	20	583709,12	6062373,17	kv3	
1-2	-	-	-	-		
2	K	20	583824,04	6062463,82	kv3	
2-3	-	-	-	-		
3	K	20	583846,74	6062438,01	kv3	
3-4	-	-	-	-		
4	K	20	583849,92	6062436,45	kv3	
4-5	-	-	-	-		
5	K	20	583906,37	6062371,20	kv3	
5-6	-	-	-	-		
6	K	20	583943,10	6062400,70	kv3	
6-7	-	-	-	-		
7	K	20	583965,98	6062404,98	kv3	
7-8	-	-	-	-		
8	K	20	583987,81	6062422,38	kv3	
8-9	-	-	-	-		
9	K	20	584005,63	6062413,80	kv3	
9-10	-	-	-	-		
10	K	20	584080,18	6062374,49	kv3	
10-11	-	-	-	-		
11	K	20	584082,39	6062373,08	kv3	
11-12	-	-	-	-		

12	K	20	584094,79	6062373,70	kv3	
12-13	-	-	-	-		
13	K	20	584106,29	6062370,92	kv3	
13-14	-	-	-	-		
14	K	20	584101,42	6062342,74	kv3	
14-15	-	-	-	-		
15	K	20	584097,25	6062318,59	kv3	
15-16	-	-	-	-		
16	K	20	584094,44	6062284,24	kv3	
16-17	-	-	-	-		
17	K	20	584091,62	6062249,90	kv3	
17-18	-	-	-	-		
18	K	20	584092,19	6062244,22	kv3	
18-19	-	-	-	-		
19	K	20	584098,22	6062178,49	kv3	
19-20	-	-	-	-		
20	K	20	584103,39	6062164,43	kv3	
20-21	-	-	-	-		
21	K	20	584116,08	6062129,91	kv3	
21-22	-	-	-	-		
22	K	20	584119,57	6062120,63	kv3	
22-23	-	-	-	-		
23	K	20	584127,32	6062099,33	kv3	
23-24	-	-	-	-		
24	K	20	584158,78	6062047,14	kv3	
24-25	-	-	-	-		
25	K	20	584139,45	6062020,65	kv3	
25-26	-	-	-	-		
26	K	20	584127,81	6061986,98	kv3	
26-27	-	-	-	-		
27	K	20	584104,72	6061944,58	kv3	
27-28	-	-	-	-		
28	K	20	584075,30	6061895,88	kv3	
28-29	-	-	-	-		
29	K	20	584067,62	6061877,38	kv3	
29-30	-	-	-	-		
30	K	20	584060,80	6061845,66	kv3	
30-31	-	-	-	-		
31	K	20	584062,64	6061827,05	kv3	
31-32	-	-	-	-		
32	K	20	584074,89	6061785,52	kv3	

32-33	-	-	-	-		
33	K	20	584080,27	6061726,44	kv3	
33-34	-	-	-	-		
34	K	20	584078,14	6061710,04	kv3	
34-35	-	-	-	-		
35	K	20	584065,52	6061672,50	kv3	
35-36	-	-	-	-		
36	K	20	584056,41	6061651,45	kv3	
36-37	-	-	-	-		
37	K	20	584036,23	6061608,66	kv3	
37-38	-	-	-	-		
38	K	20	584024,97	6061587,12	kv3	
38-39	-	-	-	-		
39	K	20	584001,30	6061556,47	kv3	
39-40	-	-	-	-		
40	K	20	583970,64	6061521,35	kv3	
40-41	-	-	-	-		
41	K	20	583919,22	6061459,45	kv3	
41-42	-	-	-	-		
42	K	20	583961,52	6061428,21	kv3	
42-43	-	-	-	-		
43	K	20	584002,85	6061404,92	kv3	
43-44	-	-	-	-		
44	K	20	584026,52	6061394,25	kv3	
44-45	-	-	-	-		
45	K	20	584084,83	6061376,69	kv3	
45-46	-	-	-	-		
46	K	20	584109,86	6061367,67	kv3	
46-47	-	-	-	-		
47	K	20	584117,82	6061360,88	kv3	
47-48	-	-	-	-		
48	K	20	584122,16	6061353,32	kv3	
48-49	-	-	-	-		
49	K	20	584124,41	6061334,97	kv3	
49-50	-	-	-	-		
50	K	20	584167,19	6061342,71	kv3	
50-51	-	-	-	-		
51	K	20	584197,57	6061353,25	kv3	
51-52	-	-	-	-		
52	K	20	584202,24	6061340,82	kv3	
52-53	-	-	-	-		

53	K	20	584207,11	6061318,08	kv3	
53-54	-	-	-	-		
54	K	20	584212,70	6061300,25	kv3	
54-55	-	-	-	-		
55	K	20	584215,84	6061284,45	kv3	
55-56	-	-	-	-		
56	K	20	584214,24	6061284,43	kv3	
56-57	-	-	-	-		
57	K	20	584215,31	6061271,34	kv3	
57-58	-	-	-	-		
58	K	20	584214,30	6061271,18	kv3	
58-59	-	-	-	-		
59	K	20	584218,84	6061218,39	kv3	
59-60	-	-	-	-		
60	K	20	584218,84	6061132,14	kv3	
60-61	-	-	-	-		
61	K	20	584174,62	6061076,86	kv3	
61-62	-	-	-	-		
62	K	20	584142,24	6061076,86	kv3	
62-63	-	-	-	-		
63	K	20	584122,55	6060981,15	kv3	
63-64	-	-	-	-		
64	K	20	584112,77	6060981,35	kv3	
64-65	-	-	-	-		
65	K	20	584088,39	6060890,03	kv3	
65-66	-	-	-	-		
66	K	20	584066,11	6060809,22	kv3	
66-67	-	-	-	-		
67	K	20	584050,54	6060692,16	kv3	
67-68	-	-	-	-		
68	K	20	584041,29	6060620,61	kv3	
68-69	-	-	-	-		
69	K	20	583922,13	6060575,91	kv3	
69-70	-	-	-	-		
70	K	20	583821,69	6060522,66	kv3	
70-71	-	-	-	-		
71	K	20	583664,86	6060433,91	kv3	
71-72	-	-	-	-		
72	K	20	583580,87	6060394,19	kv3	
72-73	-	-	-	-		
73	K	20	583531,84	6060379,68	kv3	

73-74	-	-	-	-		
74	K	20	583409,97	6060360,85	kv3	
74-75	-	-	-	-		
75	K	20	583362,35	6060350,46	kv3	
75-76	-	-	-	-		
76	K	20	583299,36	6060324,59	kv3	
76-77	-	-	-	-		
77	K	20	583211,93	6060281,52	kv3	
77-78	-	-	-	-		
78	K	20	583025,97	6060220,84	kv3	
78-79	-	-	-	-		
79	K	20	582726,15	6060264,28	kv3	
79-80	-	-	-	-		
80	K	20	582676,24	6060161,69	kv3	
80-81	-	-	-	-		
81	K	20	582673,76	6060162,16	kv3	
81-82	-	-	-	-		
82	K	20	582664,22	6060166,04	kv3	
82-83	-	-	-	-		
83	K	20	582661,27	6060156,95	kv3	
83-84	-	-	-	-		
84	K	20	582644,31	6060146,54	kv3	
84-85	-	-	-	-		
85	K	20	582631,11	6060135,87	kv3	
85-86	-	-	-	-		
86	K	20	582622,05	6060126,86	kv3	
86-87	-	-	-	-		
87	K	20	582619,37	6060117,00	kv3	
87-88	-	-	-	-		
88	K	20	582569,00	6060084,89	kv3	
88-89	-	-	-	-		
89	K	20	582518,63	6060052,79	kv3	
89-90	-	-	-	-		
90	K	20	582491,77	6060060,28	kv3	
90-91	-	-	-	-		
91	K	20	582496,74	6060080,93	kv3	
91-92	-	-	-	-		
92	K	20	582298,73	6060155,78	kv3	
92-93	-	-	-	-		
93	K	20	582294,37	6060235,18	kv3	
93-94	-	-	-	-		

94	K	20	582273,48	6060326,15	kv3	
94-95	-	-	-	-		
95	K	20	582432,79	6060345,40	kv3	
95-96	-	-	-	-		
96	K	20	582383,67	6060613,51	kv3	
96-97	-	-	-	-		
97	K	20	582337,26	6060839,99	kv3	
97-98	-	-	-	-		
98	K	20	582182,80	6060739,48	kv3	
98-99	-	-	-	-		
99	K	20	582067,94	6061238,93	kv3	
99-100	-	-	-	-		
100	K	20	582107,62	6061437,36	kv3	
100-101	-	-	-	-		
101	K	20	582227,98	6061452,74	kv3	
101-102	-	-	-	-		
102	K	20	582291,85	6061453,72	kv3	
102-103	-	-	-	-		
103	K	20	582366,94	6061462,26	kv3	
103-104	-	-	-	-		
104	K	20	582347,18	6061588,59	kv3	
104-105	-	-	-	-		
105	K	20	582352,22	6061647,88	kv3	
105-106	-	-	-	-		
106	K	20	582407,94	6061719,88	kv3	
106-107	-	-	-	-		
107	K	20	582436,80	6061805,90	kv3	
107-108	-	-	-	-		
108	K	20	582461,91	6061952,66	kv3	
108-109	-	-	-	-		
109	K	20	582503,35	6061942,38	kv3	
109-110	-	-	-	-		
110	K	20	582528,38	6062181,94	kv3	
110-111	-	-	-	-		
111	K	20	582515,57	6062283,81	kv3	
111-112	-	-	-	-		
112	K	20	582516,14	6062354,72	kv3	
112-113	-	-	-	-		
113	K	20	582519,17	6062387,38	kv3	
113-114	-	-	-	-		
114	K	20	582554,35	6062383,27	kv3	

114-115	-	-	-	-		
115	K	20	582683,00	6062369,69	kv3	
115-116	-	-	-	-		
116	K	20	582727,46	6062357,24	kv3	
116-117	-	-	-	-		
117	K	20	582766,34	6062338,13	kv3	
117-118	-	-	-	-		
118	K	20	582814,96	6062305,02	kv3	
118-119	-	-	-	-		
119	K	20	582867,87	6062261,41	kv3	
119-120	-	-	-	-		
120	K	20	582932,66	6062196,41	kv3	
120-121	-	-	-	-		
121	K	20	582981,31	6062156,73	kv3	
121-122	-	-	-	-		
122	K	20	583040,22	6062128,54	kv3	
122-123	-	-	-	-		
123	K	20	583090,69	6062116,95	kv3	
123-124	-	-	-	-		
124	K	20	583153,58	6062115,69	kv3	
124-125	-	-	-	-		
125	K	20	583220,38	6062128,50	kv3	
125-126	-	-	-	-		
126	K	20	583270,74	6062139,33	kv3	
126-127	-	-	-	-		
127	K	20	583310,94	6062152,86	kv3	
127-128	-	-	-	-		
128	K	20	583338,61	6062154,70	kv3	
128-129	-	-	-	-		
129	K	20	583363,47	6062172,12	kv3	
129-130	-	-	-	-		
130	K	20	583390,71	6062189,14	kv3	
130-131	-	-	-	-		
131	K	20	583387,53	6062193,98	kv3	
131-132	-	-	-	-		
132	K	20	583413,44	6062210,99	kv3	
132-133	-	-	-	-		
133	K	20	583415,11	6062208,45	kv3	
133-134	-	-	-	-		
134	K	20	583428,52	6062218,88	kv3	
134-135	-	-	-	-		

135	K	20	583470,45	6062270,92	kv3	
135-136	-	-	-	-		
136	K	20	583488,98	6062286,49	kv3	
136-137	-	-	-	-		
137	K	20	583518,22	6062332,05	kv3	
137-138	-	-	-	-		
138	K	20	583575,03	6062405,47	kv3	
138-139	-	-	-	-		
139	K	20	583583,54	6062415,50	kv3	
139-140	-	-	-	-		
140	K	20	583590,39	6062419,63	kv3	
140-141	-	-	-	-		
141	K	20	583601,55	6062431,35	kv3	
141-142	-	-	-	-		
142	K	20	583623,07	6062453,95	kv3	
142-143	-	-	-	-		
143	K	20	583639,66	6062470,59	kv3	
143-144	-	-	-	-		
144	K	20	583667,31	6062493,10	kv3	
144-145	-	-	-	-		
145	K	20	583678,33	6062501,27	kv3	
145-146	-	-	-	-		
146	K	20	583700,14	6062469,31	kv3	
146-147	-	-	-	-		
147	K	20	583720,75	6062439,09	kv3	
147-148	-	-	-	-		
148	K	20	583710,90	6062425,35	kv3	
148-149	-	-	-	-		
149	K	20	583704,24	6062415,06	kv3	
149-150	-	-	-	-		
150	K	20	583699,02	6062405,82	kv3	
150-151	-	-	-	-		
151	K	20	583695,48	6062391,97	kv3	
151-152	-	-	-	-		
152	K	20	583709,12	6062373,17	kv3	
152-1	-	-	-	-		

12.2. plotas yra:

3520855,00 kv. m

13. Vertybės apibrėžta apsaugos zona:

13.1. nustatytas**:

[ ] apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

[x] vizualinės apsaugos pozonis

(pažymėti galima abu arba tik vieną)

13.2. apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio:

13.2.1. ribos yra:

13.2.2. plotas yra:

0 kv. m

13.3. vizualinės apsaugos pozonio

13.3.1. ribos yra:

13.3.2. plotas yra:

0 kv. m

13.4. apsaugos zonos plotas yra:

0 kv. m

13.5. [ ] nustatyta, kad apsaugos zona nereikalinga***.

14. **Lietuvos Respublikos kultūros ministras, Dėl pripažinimo valstybės saugomu , Įsakymas, 2005-04-29, Nr. ĮV-190**

(sprendimas, kuriuo objektas ar vietovė paskelbti ar inicijuoti skelbti saugomais****)

15. Šaltiniai ir literatūra (archyvinė medžiaga, tyrimų ataskaitos, publikacijos ir kt.):

15.1. BALINSKIS, Mykolas. Vilniaus miesto istorija. Vilnius, 2007.
15.2. BULHAKAS, Janas. Vilniaus barokas: 90 architektūros fotografijų, sukurtų 1912-1916 metais. Vilnius, 2003.
15.3. ČAPLINSKAS, Antanas Rimvydas. Vilniaus gatvės: istorija, vardynas, žemėlapiai. Vilnius, 2000.
15.4. ČAPLINSKAS, Antanas Rimvydas. Valdovų kelias: Rūdninkų gatvė. Vilnius, 2001.
15.5. ČAPLINSKAS, Antanas Rimvydas. Vilniaus gatvių istorija Valdovų kelias Didžioji gatvė. Vilnius, 2002.
15.6. ČAPLINSKAS, Antanas Rimvydas. Vilniaus gatvių istorija Šv. Jono, Dominikonų, Trakų gatvės. Vilnius, 2008.
15.7. DAUNORA, Zigmas Jonas; KIRVAITIENĖ, Salvinija; VYŠNIŪNAS, Algis. Vilniaus miesto vizualinio identiteto apsauga ir plėtros principai. Vilnius, 2004.

15.8. DRĖMA, Vladas. Vilniaus namai archyvų fonduose. T. 1-13. Vilnius, 1998-2007.
15.9. DRĖMA, Vladas. Dingęs Vilnius. Vilnius: Vaga, 1991.
15.10. DRĖMA, Vladas. Vilniaus bažnyčios: Iš Vlado Drėmos archyvų. Vilnius, 2008.
15.11. GRINIUS, Jonas. Vilniaus meno paminklai. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.
15.12. JURKŠTAS, Vytautas. Senojo Vilniaus vandenys. Vilnius, 1990.
15.13. JURKŠTAS, Vytautas. Senamiesčių regeneracija. Architektūros harmonizavimo problema. Vilnius, 1994.
15.14. KATALYNAS, Kęstutis. Vilniaus plėtra XIV-XVII a. Vilnius, 2006.
15.15. KIRKORAS, Adomas Honoris. Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes. Vilnius, 1991.
15.16. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė: U1P, 16073, Vilniaus senamiestis / parengė E. Zilinskas, 1995. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka.
15.17. Kultūros vertybės pagrindinio dosjė papildymas: U1P, 16073, Lietuvos Respublikos urbanistikos vertybės Vilniaus senamiesčio kultūros paminklo U1P sudėtis ir apimtis / parengė R. Prapiestienė, I. Kliobavičiūtė ir kt., 2002. KPC paveldosaugos biblioteka.
15.18. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė: S884, Vilniaus kanalizacijos sistemos pirmasis fragmentas / parengė O. Stasiukaitienė, 2003, KPC paveldosaugos biblioteka.
15.19. Lietuvos architektūros istorija nuo seniausių laikų iki XVII a. vidurio, T 1. Vilnius, 1987.
15.20. Lietuvos architektūros istorija nuo XVII a. pradžios iki XIX a. vidurio, T 2. Vilnius, 1994.
15.21. Lietuvos kultūros paveldo įrašymo į UNESCO pasaulio kultūros ir gamtos paveldo sąrašą dokumentų rinkinys / parengė E. Žilinskas. 1994. KPC archyvas, f. 43, ap. 1, b. 9-14.
15.22. Lietuvos TSR istorijos ir kultūros paminklų sąvadas. T. 1: Vilnius. Vilnius, 1988.
15.23. Lietuvos Respublikos kultūros paminklo U1P Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas. Vilnius, 2003. Prieiga per internetą : http://www.heritage.lt/vln_regl/index.htm [žiūrėta 2010-12-10]
15.24. LUKŠIONYTĖ-TOLVAIŠIENĖ, Nijolė. Istorizmas ir modernas Vilniaus architektūroje.
15.25. MATULYTĖ, Margarita. Vilniaus fotografija (1858-1915). Vilnius, 2001.
15.26. MIŠKINIS, Algimantas. Lietuvos urbanistika: istorija, dabartis, ateitis. Vilnius, 1991.
15.27. NAVICKIENĖ, Eglė. Nauja architektūra istorinėje aplinkoje: kūrimo patirtis. Vilnius, 2006.
15.28. PAKNYS, Mindaugas. Vilniaus miestas ir miestiečiai 1636 m.: namai, gyventojai, svečiai. Vilnius, 2006.
15.29. PRAPIESTIENĖ, Regina. Urbanizuoto kraštovaizdžio želdynų ekologinis vertinimas (Vilniaus Senamiesčio pavyzdžiu). Daktaro disertacija. Vilnius, 1999.
15.30. RACEVIČIENĖ, Aušra. Pietinio Vilniaus apvažiavimo istoriniai tyrimai. Vilnius, 1992, PRI, f. 5, b. 6389.
15.31. ŠAPOKA, Adolfas. Senasis Vilnius: Vilniaus miesto istorijos bruožai iki XVII a. pabaigos. Brooklyn, 1963.
15.32. TAURAS, Antanas.Vilniaus žaliųjų plotų vystymosi bruožai. Iš Valstybinės LTSR architektūros paminklų apsaugos inspekcijos metraštis. I tomas. Vilnius, 1958, p. 52-67.
15.33. Vilniaus istorijos metraštis. T. 1. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas, 2007.
15.34. Vilniaus architektūra / sudarė A. Jankevičienė. Vilnius, 1985.
15.35. Vilniaus miesto istorija nuo seniausių laikų iki spalio revoliucijos. Vilnius, 1968.
15.36. Vilniaus miesto istorijos dokumentai: Vilniaus miesto istorijos skaitinių chrestomatija / sudarė E. Manelis, R. Samavičius. Vilnius, 2003.
15.37. Vilniaus miesto bendrasis planas iki 2015 m. SĮ „Vilniaus planas“, 2006. Prieiga per internetą : http://www.vilnius.lt/bplanas/ [žiūrėta 2010-12-16]
15.38. Vilnius. 1944: Jano ir Janušo Bulhakų fotografijų archyvas / sudarė M. Matulytė. Vilnius, 2009.
15.39. Vilniaus senamiesčio regeneracijos projektas. Tyrimai. Architektūriniai meniniai

tyrimai. T. II / parengė V. Jurkštas. 1974. Vilniaus apskrities archyvas f. 5, b. 1039.
15.40. Vilniaus senamiesčio regeneracijos projektas 1-74 kvartalų pastatų architektūrinės istorinės evoliucijos žvalgybiniai tyrimai. 1973. Vilniaus aps. archyvas, f. 1019, ap. 11, b. 4388.
15.41. Vilniaus senamiesčio regeneracijos projektas (1988-1992). Samprata (koncepcija) ir sklypų planas / parengė A. Gučas. 1995.
15.42. BARKUS, Arūnas; JANKAUSKAS, Rimantas; ir URBANAVIČIUS, Ugnius. Preliminarūs 2001 m. archeologinių kasinėjimų antropologinės medžiagos tyrimų rezultatai. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais. Vilnius, 2002, p. 281.
15.43. DAMINAITIS, Vidas. Tyrinėjimai Vilniuje, Bonifratrų vienuolyne ir Mindaugo gatvėje. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais. Vilnius, 2002, p. 162-163.
15.44. DZIKAS, Liudas. Vilniaus senamiesčio raida archeologijos duomenimis (iki XVIII a.). Vilnius, 1990. Vilniaus aps. archyvas, f. 5, b. 5139, 5140.
15.45. GASPARAVIČIENĖ, S., GUDYNAITĖ, B.; ir KATALYNAS, Kęstutis. Vilniaus miesto gynybinės sienos archeologinių, istorinių ir architektūrinių tyrimų apibendrinimas. Atkarpa tarp Subačiaus vartų ir Apvaliojo bokšto. Vilnius, 1998. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1395.
15.46. GASPARAVIČIENĖ, S., GUDYNAITĖ, B.; ir KATALYNAS, Kęstutis. Vilniaus miesto gynybinės sienos archeologinių, istorinių ir architektūrinių tyrimų apibendrinimas. Atkarpa tarp Apvaliojo bokšto ir Vilniaus vartų. Vilnius, 1998. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1396.
15.47. GENDRĖNAS, Gediminas. Vilnius 1980-1981 m. 160 vietų Dailės instituto bendrabutis Latako g-vėje. Archeologinė mechanizuotų žemės darbų priežiūra. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, f. 1, b. 1606a.
15.48. GENDRĖNAS, Gediminas. Vilniuje, Užupio gatvės namų Nr. 2, 4 kiemuose kastos šiluminės trasos mechanizuotų žemės darbų archeologinės priežiūros ataskaita, 1982. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 5, ap. 3, b. 527.
15.49. GIRLEVIČIUS, Linas. Archeologiniai tyrinėjimai ir žvalgymai Vilniuje, Totorių ir Šv. Mykolo gatvėse. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2001 metais. Vilnius, 2002, p. 181-183.
15.50. JONAITIS, Rytis. 2006-2007 m. tyrinėjimai Bokšto g. 6, Vilniuje. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2008 metais. Vilnius, 2009, p.149-157 (rastos XIV a. I puse – vid. datuojamos stačiatikių kapinės, priklausiusios Kristaus Gimimo cerkvei. Aptikta 60 palaidojimų.
15.51. JONAITIS, Rytis; ir KAPLŪNAITĖ, Irma. Tyrimai Vilniuje, sklype Bokšto gatvėje 6. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2009 metais. Vilnius, 2010, p. 137-140.
15.52. KATALYNAS, Kęstutis. Vilniaus plėtra XIV – XVII a. Vilnius, 2006.
15.53. KATALYNAS, Kęstutis. Vilnius XIII a. Mitai ir faktai. Kultūros paminklai. Vilnius, 2000, t. 6, p. 207-219
15.54. KATALYNAS, Kęstutis; ir VAITKEVIČIUS, Gediminas. Vilniaus miesto raida XIV-XVII amžiais. Baltų archeologija, 1995, Nr. 4 (7), p. 25-32.
15.55. KATALYNAS, Kęstutis; ir VAITKEVIČIUS, Gediminas. Vilniaus plėtra iki XV a. Kultūros paminklai. Vilnius, 2001, t. 8, p. 68-76.
15.56. KATALYNAS, Kęstutis; ir VAITKEVIČIUS, Gediminas. Vilniaus miesto centrinės dalies zonavimas archeologijos požiūriu. II etapas (miesto centro rytinės ir pietinės dalių zonavimas, bendros išvados). Vilnius, 1999. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1400.
15.57. KATALYNAS, Kęstutis; ir VAITKEVIČIUS, Gediminas. Vilniaus miesto centrinės dalies zonavimas archeologijos požiūriu. II etapas (miesto centro rytinės ir pietinės dalių zonavimas, bendros išvados). Vilnius, 1999. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1401 (pridėtas papildomas planas).
15.58. KATALYNAS, Kęstutis; ir VAITKEVIČIUS, Gediminas. Lietuvos Respublikos kultūros paminklo – Vilniaus senamiesčio (U1P) vertingų elementų ištyrimas ir analizė. Erdvinės struktūros įvertinimas, senamiesčio zonavimo archeologiniu požiūriu pasiūlymai.

Vilnius, 2001. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1406.
15.59. KATALYNAS, Kęstutis. Archeologinių žvalgymų Vilniuje 2001 m. ataskaita. Lietuvos istorijos institutas, f. 1, b. 3719. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1000.
15.60. Kultūros vertybės pagrindinis dosjė: A1610K, Vilniaus senojo miesto vieta su priemiesčiais, 2000. KPC paveldosaugos biblioteka.
15.61. KVIZIKEVIČIUS, Linas; ir SARCEVIČIUS, Saulius. Žvalgomieji tyrinėjimai Bokšto g. 6. Archeologiniai tyrinėjimai 2005 metais, Vilnius, 2006, p. 352.
15.62. LUCHTANIENĖ, Daiva. Archeologiniai žvalgymai Totorių g. 25 Vilniuje 1999 metais. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 679.
15.63. LUCHTANIENĖ, Daiva. Archeologiniai žvalgymai Vilniaus senamiestyje (AR 5a, c) ir urbanistikos paminklo (UV69) teritorijoje 2001-ais metais. Ataskaita. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1018.
15.64. RACEVIČIENĖ, Aušrelė. Vilniaus miesto urbanistinės ribos XVIII amžiaus pabaigoje. Vilnius, 1994. Tyrinėjimų ataskaita. KPC paveldosaugos biblioteka.
15.65. SARCEVIČIUS, Saulius. Vilniaus senamiesčio 73 kvartalo šiaurinės dalies raida naujausių archeologinių tyrimų duomenimis (I-asis darbų etapas). Vilnius, 1998. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1398.
15.66. STANKUS, Jonas. Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vilniuje, Užupio g. Nr. 11. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2000 metais. Vilnius, 2002, p. 173-174.
15.67. VAICEKAUSKAS, ANDRIUS. Vilniaus senamiesčio 30 kvartalo raida naujausių archeologinių tyrinėjimų duomenimis (pirmasis darbų etapas). Vilnius, 1998. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1397.
15.68. VAITKEVIČIUS, Gediminas. 1997 m. Vilniaus senamiesčio kultūrinio sluoksnio (AR5ac) ribų nustatymas pagal istorinę, kartografinę ir iki šiol vykdytų archeologinių tyrimų medžiagą. Ataskaita. Tomas 1. Vilnius, 1997. KPC paveldosaugos biblioteka, f. 39, ap. 1, b. 1313.
15.69. VAITKEVIČIUS, Gediminas. Ankstyvasis Vilnius: įrodomumo vingiai. Kultūros paminklai. Vilnius, 2000, T. 7, p. 174-184.
15.70. Vilniaus archeologijos atlasas: [Elektroninis išteklius]. Sudarytojai Vaitkevičius, G.; Valionienė O.; ir Sarcevičius, S. Vilnius, 2006.
15.71. ZABIELA, Gintautas. Laidosena pagoniškoje Lietuvoje. Lietuvos archeologija. Vilnius, 1998, t. 15, p. 358.
15.72. ŽUKOVSKIS, Robertas. Kapai Vilniuje, Liejyklos ir Subačiaus gatvėse. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2008 metais. Vilnius, 2009, p. 180-181.
15.73. ŽUKOVSKIS, Robertas. Tyrinėjimai Aguonų g. 10, Vilniuje. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2006 m. Vilnius, 2007, p. 178-179.
15.74. ŽUKOVSKIS, Robertas. Senkapio tyrimai Aguonų g. 10, Vilniuje. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2007 m. Vilnius, 2008, p. 209-212.
15.75. BALIULYTĖ, Indrė. Pastatas Vilniuje, Etmonų g. 3, Taikomieji istoriniai tyrimai, Vilnius, 2016. UAB "Senojo miesto architektai" archyvas;
15.76. ZILINSKAS, Robertas. Pastatas Etmonų g. 3, Vilniuje, Pastogės architektūriniai tyrimai, Vilnius, 2016. UAB "Senojo miesto architektai" archyvas;
15.77. BALIULYTĖ, Indrė; VILEIKIENĖ, Laima. Sklypas su pastatais Vilniuje, Sodų g. 6. Istorijos tyrimai. Vilnius, 2016;
15.78. ZILINSKAS, Robertas; RAČINSKAS, Ričardas. Pastatai Vilniaus senamiestyje 16073, Vilniaus senojo miesto vietoje su priemiesčiais 25504, Sodų g. 6. Architektūros tyrimai. Vilnius, 2016;
15.79. LADYGIENĖ, S. Pastatai Vilniuje, Žygimantų g. Nr. 12, 12A. Architektūriniai apmatavimai. Vilnius, 2008;
15.80. MATULYTĖ, Margarita. Vilniaus fotografija (1858-1915). Vilnius, 2001.
15.81. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byla, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Žygimantų g. 12A. Vilnius, 2017;
15.82. Prieiga per internetą: http://pilsudski.jcom.pl/index.php/wilno?i=1 [žiūrėta 2017-09-

06];
15.83. Prieiga per internetą:
http://archiwum.rp.pl/artykul/843569_Doswiadczenie_biedy.html [žiūrėta 2017-09-06];
15.84. Prieiga per internetą: http://kurierwilenski.lt/2015/01/23/wedrowki-ulicami-wilenskimi-na-zygmuntowskiej-legendarne-domy/ [žiūrėta 2017-09-06];
15.85. RACEVIČIENĖ, Aušrelė; BALIULYTĖ, Indrė. Žygimantų g. 12, 13 Vilniuje. Istorinės raidos analizė. Vilnius, 2008;
15.86. SPUDAS, V.; KAZLAUSKIENĖ, D.; VEŽEVIČIENĖ, V.; SAULYTIENĖ, V. Sklypas Žygimantų g. 12A, Vilnius. Vilniaus istorinė miesto dalis, Vilniaus senamiestis (16073) ir Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinė vietovė (25504). Archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų architektūros tyrimai. Vilnius, 2018;
15.87. VAILIONIS, Evaldas. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų, vykdytų Vilniuje, Žygimantų g. 12, 12A, išvados. Vilnius, 2007;
15.88. VITKAUSKIENĖ, Birutė Rūta. Vilniaus pabūklų liejyklos teritorija (Puškarnia) XVI–XVIII a. šaltiniuose. Istoriniai tyrimai Prieiga per internetą:
http://senas.istorija.lt/html/mts/mp2/scr/07.htm [žiūrėta 2017-09-06];
15.89. ZILINSKAS, R.; ZILINSKAS, V. Pastatai Vilniaus senamiestyje 16073, Žygimantų g. 12. Žvalgomieji architektūros tyrimai. Vilnius, 2009;
15.90. ŽUKOVSKIS, Robertas. Archeologinių struktūrų (pamatų, rūsių, grindinių), aptiktų detaliųjų archeologinių tyrimų metu Žygimantų g. 12, 12A, Vilniuje, Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (25504) teritorijoje 2018 m. įvertinimas;
15.91. BALIULYTĖ, Indrė. Sklypo Paupio g. 33, Vilniuje, istorinė apžvalga. Vilnius, 2019;
15.92. ŠALTENIS, Julius. Pastatas Vilniaus g. 29, Vilniuje. Statinys 2M2p. Konstrukcijų tyrimai ir būklės vertinimas. Dabartinė padėtis. Vilnius, 2018;
15.93. TRAPIKAS, Arvydas. Pastato Vilniaus g. 29, Vilniuje, kiemo korpuso 2M2p architektūriniai tyrimai. Vilnius, 2018;
15.94. KAZLAUSKIENĖ, D.; VEŽEVIČIENĖ, V.; SAULYTIENĖ, D.; SIAURUSEVIČIŪTĖ, V.; SKREBUTĖNAITĖ, L. Vilniaus senamiestis (16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinė vietovė (25504). Sklypas Sodų g. 14. Archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų architektūros tyrimai. Vilnius, 2019;
15.95. VEŽEVIČIENĖ, V. Tarpinė taikomųjų mokslinių ardomųjų tyrimų Vilniuje, Sodų g. 14 išvadų pažyma. Vilnius, 2019;
15.96. BALIULYTĖ, Indrė. Žygimantų g. 12, 12A Vilniuje. Teritorijos ir jos aplinkos papildomų istorinės raidos tyrimų apibendrinimas. Vilnius, 2020;
15.97. VEŽEVIČIENĖ, V., KVIZIKEVIČIUS, L. Architektūros ir urbanistinio paveldo liekanų vertingųjų savybių įvertinimas. Vilnius, 2020;
15.98. BALIULYTĖ, Indrė. Žemės sklypas Vilniuje, Pylimo g. 7A. Istorinės užstatymo raidos apibendrinimas. Vilnius, 2021;
15.99. ŠLEŽAS, Andrius. Pažyma, apie Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vingrių šaltinių vandenvietės vietos (30598) teritorijų, Vingrių g., grindinio fragmentus. Vilnius, 2021;
15.100. ZILINSKAS, Robertas; BLINSTRUBIENĖ, Ieva. Statinių liekanų Vilniuje, Sodų g. 14, architektūros tyrimai. Vilnius, 2021;
15.101. VALECKAS, Rimas. Pastatų komplekso, vad. Lopacinskių rūmais, ūkinio pastato (24968) dalies Šiltadaržio g. 8 ir ūkinių pastatų dalių Šitadaržio g. 6, Vilniuje, architektūriniai tyrimai, 2021;
15.102. RUTKOVSKI, Stanislav. Aguonų g. 22, Vilnius detaliųjų archeologinių tyrimų pažyma. Vilnius, 2022;
15.103. VEŽEVIČIENĖ, V.; SAULYTIENĖ, D.; PILKAUSKIENĖ, V.; LIAUDANSKAITĖ, I. Aguonų g. 22, Vilnius. Vilniaus senamiestis (u.k.16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologins vietovė (u.k. 25504). Archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų architektūros tyrimai. Vilnius, 2022;
15.104. JONUTIS, Gediminas. Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus evangelikų reformato sinodo pastato ir kitų

objektų komplekso (33214) teritorijų (Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Reformatų skv. 1) detaliųjų archeologinių tyrimų 2019 m. ataskaita. I, II tomai. Vilnius, 2021;
15.105. ZILINSKAS, Robertas; RAČINSKAS, Ričardas. Statinių liekanos Evangelikų reformatų sinodo pastato, kitų objektų komplekso 33214 teritorijoje, Vilniaus senamiestyje 16073, Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinėje vietovėje 25504, Reformatų skv. 1, Vilnius. Architektūros tyrimai. Vilnius, 2019 m.;
15.106. Sprendimas dėl Vilniaus istorinio centro įrašymo į UNESCO Pasaulio kultūros paveldo sąrašą, priimtas 18-osios UNESCO Pasaulio paveldo komiteto sesijos metu. Prieiga per internetą: https://whc.unesco.org/en/decisions/3222/ [žiūrėta 2023-10-01].

16. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

Taryba šiuo a k t u

[ ] n u t a r i a, jog vertybei reikalinga teisinė apsauga.

[x] n u t a r i a, jog turi būti patikslinti Registre registruotos vertybės duomenys **16073** (kodas)

[ ] n u t a r i a, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona _____ (kodas)

[ ] n u t a r i a, jog vertybei apsauga netaikoma

PRIDEDAMA:

1. Priedas Nr. 1. Kultūros vertybių registro nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, esančių Senamiesčio teritorijoje, sąrašas, 36 lap.;
2. Priedas Nr. 2. Senamiesčio teritorijoje esantys urbanistinės struktūros statiniai, turintys vertingųjų savybių požymių, 187 lap.;
3. Priedas Nr. 3. Senamiesčio teritorijoje esantys kiti objektai, 162 lap.;
4. Apibrėžtų teritorijos ribų planas, 106 lap.;
5. Fotofiksacija, 1166 nuotraukos, 1166 lap.;
6. Priedas Nr. 4. Panoramos, 13 lap.;
7. Priedas Nr. 5. Siluetai, 3 lap.;
8. Priedas Nr. 6. Perspektyvos, 24 lap.;
9. Ikonografinė medžiaga, 128 lap.;
10. Brėžiniai, 12 lap.;
11. „Paminklų sąvado“ kopija, p. 55-69, 15 lap.;
12. Priedas Nr. 7. Pavyzdiniai urbanistinių kultūros paveldo vietovių užstatymo tipai (morfotipai), 6 lap.;
13. Priedas Nr. 8. Senamiesčio teritorijoje esančios fukcinės įrangos – inžinerinių tinklų šulinių dangčių – sąrašas su fotofiksacija, 156 lap.;
14. Priedas Nr. 9. Namų Žygimantų g. 12, 12A, Vilniuje, inventoriniai planai ir architektūriniai apmatavimai, 34 lap.;
15. Priedas Nr. 10. 2018 m. detaliųjų archeologinių tyrimų bei jų metu aptiktų pastatų liekanų architektūros tyrimų Žygimantų g. 12, 12A, Vilniuje, Vilniaus senamiestyje (16073), Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (25504) teritorijoje, fotofiksacija, 21 lap.;
16. Priedas Nr. 11. Namų, vėliau - jų liekanų Žygimantų g. 12, 12A, Vilniuje, istorinės-stilistinės kartogramos, 9 lap.;
17. Priedas Nr. 12. Sklypo ir namų Žygimanų g. 12, 12A, Vilniuje, istorinė pažyma, 1 lap.;

18. Priedas Nr. 13. Pastato Vilniaus g. 29, Vilniuje, stilistinės kartogramos, fotofiksacija, 6 lap.;
19. Priedas Nr. 14. Tarpinė taikomųjų mokslinių ardomųjų tyrimų Vilniuje, Sodų g. 14 išvadų pažyma, 2019 m., 7 lap.;
20. Priedas Nr. 15. Archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų sklype Sodų g. 14, Vilniuje architektūros tyrimai, 2019 m., 74 lap.
21. Priedas Nr. 16. Liekanų sklype Žygimantų g. 12, 12A, Vilniuje, įvertinimas, 56 lap.;
22. Priedas Nr. 17. Sklypo Pylimo g. 7A, Vilniuje, istorinės užstatymo raidos apibendrinimas, 34 lap.;
23. Priedas Nr. 18. Pažyma apie Vingrių g., Vilniaus m., grindinio fragmentus, atidengtus archeologinių tyrimų metu 2021 m., 5 lap.;
24. Priedas Nr. 19. Statinių liekanų Vilniuje, Sodų g. 14, architektūros tyrimai, 2021 m., 43 lap.;
25. Priedas Nr. 20. Pastatų komplekso, vad. Lopacinskių rūmais, ūkinio pastato (24968) dalies Šiltadaržio g. 8 ir ūkinių pastatų dalių Šiltadaržio g. 6, Vilniuje, architektūriniai tyrimai, 2020 m., 45 lapai;
26. Priedas Nr. 21. Archeologinių tyrimų metu aptiktų statinių liekanų Vilniuje, Aguonų g. 22, architektūros tyrimai, 2022 m., 55 lap.;
27. Priedas Nr. 22. Retrospektyvinis Vilniaus istorinio centro išskirtinės visuotinės vertės aprašas, 3 lap.

Pirmininkas Ramūnas Kondratas

PASTABOS

* Pildoma, kai Taryba nutaria, jog Registre registruotai vertybei tik apibrėžiama ar patikslinama apsaugos zona

** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ribos nustatomos paskelbtam ar inicijuotam skelbti saugomu objektui. Jeigu objektas inicijuotas skelbti saugomu, nustatytos apsaugos zonos ribos įsigalioja objektą paskelbus saugomu

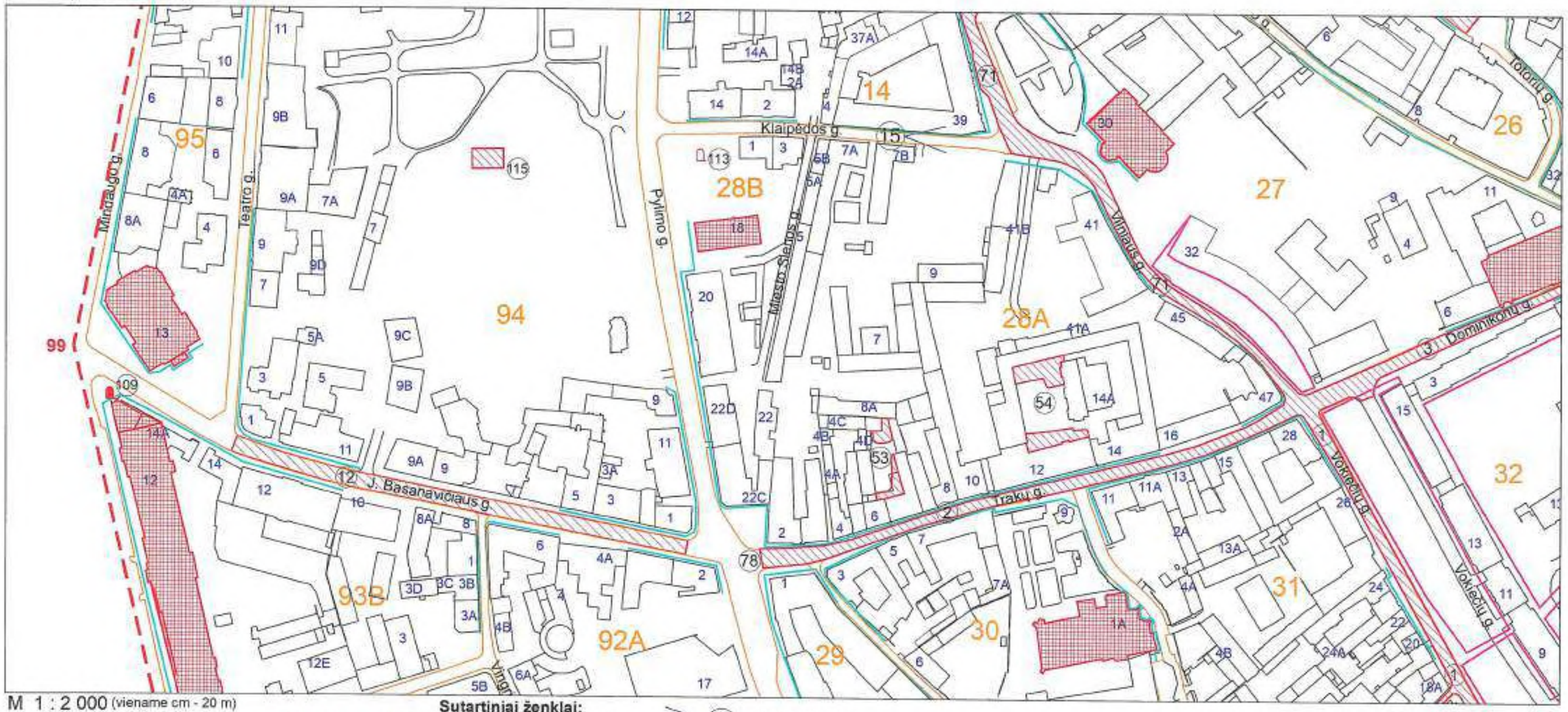
*** Kultūros paveldo objekto apsaugos zonos ir jos pozonių ribos nenustatomos, jei jis yra draustinyje ar rezervate, taip pat nepaskelbtam saugomu ar neinicijuotam skelbti saugomu objektui bei Kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos zonų nustatymo taisyklių nustatytais atvejais

**** Pildoma, kai kultūros paveldo objektas ar vietovė yra paskelbti saugomais ar inicijuoti skelbti saugomais

VILNIAUS SENAMIESTIS (16073, U1P)

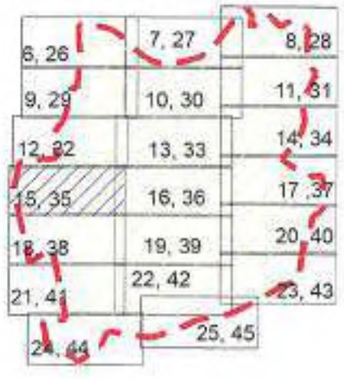
APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 35 LAPAS. TŪRINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS SANDARA IR KT.

Vilnius, Vilnius m. sav.

M 1 : 2 000 (viename cm - 20 m)

Lapų išsidėstymo schema

Sutartiniai žonklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Dominantė
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Istorinis gatvių tinklas
- Vietovei reikšmingo buvusio užstatymo vietos
- 1 — Teritorijoje esančios vertingosios savybės numeris
- 1(5) — Teritorijos ribų koordinuotų taškų numeriai
- Gatvių užstatymo iššklotinės
- 39 — Pastato numeris
- 12 — Kvartalo numeris
- 1 — Perspektyvos
- Paminklas
- Skulptūra

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS	Vilniaus senamiesčio (16073, U1P) apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų plano projektas	
Teritorijos bei apsaugos zonos ribas ir vertingąsias savybes pažymėjo		
Urbanistinių vietovių skyriaus vedėja	Violeta Bruzgelevičiūtė	
Plano projektą sudarė		
vyresn. kartografas	Marius Baikauskas	2023-10-03
vyresn. kartografas (kv. paž. Nr. 1GKV-1309)	Gervaldas Zabarauskas	
Plano projektą priėmė Kultūros paveldo tyrimų valdybos viršininkė	Giedrė Radvilavičienė	2023-10-05

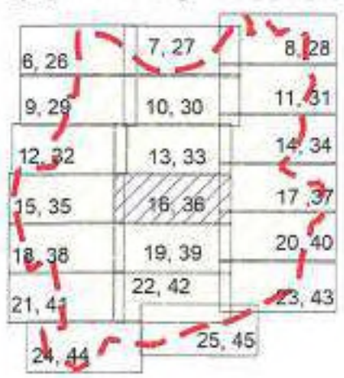
VILNIAUS SENAMIESTIS (16073, U1P)

APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 36 LAPAS. TŪRINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS SANDARA IR KT.

Vilnius, Vilniaus m. sav.

M 1 : 2 000 (viename cm - 20 m)

Lapų išsidėstymo schema

Sutartiniai ženklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Dominantė
- Paminklas
- Skulptūra
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Istorinis gatvių tinklas
- Vietovei reikšmingo buvusio užstatymo vietos
- (1) Teritorijoje esančios vertingosios savybės numeris
- Gatvių užstatymo išsklotinės
- 39 Pastato numeris
- 12 Kvartalo numeris
- (1) Panoramų apžvalgos taškai
- (1) Perspektyvos

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS	Vilniaus senamiesčio (16073, U1P) apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų plano projektas	
Teritorijos bei apsaugos zonos ribas ir vertingąsias savybes pažymėjo		
Urbanistinių vietovių skyriaus vedėja	Violeta Bruzgelevičiūtė	
Plano projektą sudarė		
vyresn. kartografas	Marius Baikauskas	2023-10-03
vyresn. kartografas (kv. paž. Nr. 1GKV-1309)	Gervaldas Zabarauskas	
Plano projektą priėmė Kultūros paveldo tyrimų valdybos viršininkė	Giedrė Radvilavičienė	2023-10-05

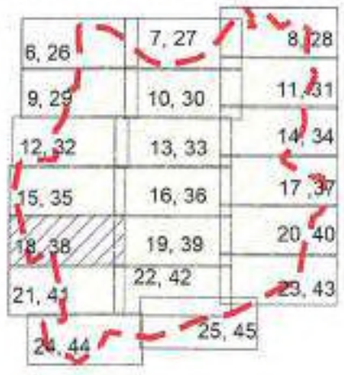
VILNIAUS SENAMIESTIS (16073, U1P)

APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 38 LAPAS. TŪRINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS SANDARA IR KT.

Vilnius, Vilniaus m. sav.

M 1 : 2 000 (viename cm - 20 m)

Lapų išsidėstymo schema

Sutartiniai ženklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Dominantė
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Istorinis gatvių tinklas
- Vietovei reikšmingo buvusio užstatymo vietos
- ① Teritorijoje esančios vertingosios savybės numeris
- 1(5) Teritorijos ribų koordinuotų taškų numeriai
- Gatvių užstatymo iššklotinės
- 39 Pastato numeris
- 12 Kvartalo numeris
- Paminklas

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS	Vilniaus senamiesčio (16073, U1P) apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų plano projektas	
Teritorijos bei apsaugos zonos ribas ir vertingąsias savybes pažymėjo		
Urbanistinių vietovių skyriaus vedėja	Violeta Bruzgelevičiūtė	
Plano projektą sudarė		
vyresn. kartografas	Marius Baikauskas	2023-10-03
vyresn. kartografas (kv. paž. Nr. 1GKV-1309)	Gervaldas Zabarauskas	
Plano projektą priėmė Kultūros paveldo tyrimų valdybos viršininkė	Giedrė Radvilavičienė	2023-10-05

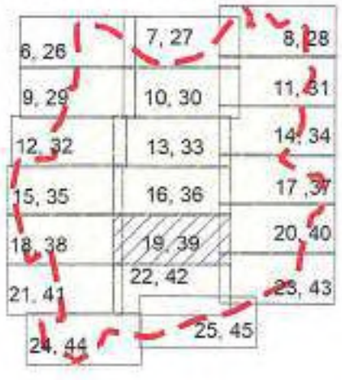
VILNIAUS SENAMIESTIS (16073, U1P)

APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS, 39 LAPAS. TŪRINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS SANDARA IR KT.

Vilnius, Vilniaus m. sav.

M 1 : 2 000 (viename cm - 20 m)

Lapų išsidėstymo schema

Sutartiniai ženklai:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės apibrėžtos teritorijos ribos
- Dominantė
- Nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje esančios vertingosios savybės
- Istorinis gatvių tinklas
- Vietovei reikšmingo buvusio užstatymo vietos
- (1) Teritorijoje esančios vertingosios savybės numeris
- Gatvių užstatymo iššklotinės
- 12 Kvartalo numeris
- 39 Pastato numeris
- Paminklas
- Skulptūra
- (1) Perspektyvos
- (1) Siluetų apžvalgos taškai

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS	Vilniaus senamiesčio (16073, U1P) apibrėžtų teritorijos bei apsaugos zonos ribų plano projektas	
Teritorijos bei apsaugos zonos ribas ir vertingąsias savybes pažymėjo		
Urbanistinių vietovių skyriaus vedėja	Violeta Bruzgelevičiūtė	
Plano projektą sudarė		
vyresn. kartografas	Marius Baikauskas	2023-10-03
vyresn. kartografas (kv. paž. Nr. 1GKV-1309)	Gervaldas Zabarauskas	
Plano projektą priėmė Kultūros paveldo tyrimų valdybos viršininkė	Giedrė Radvilavičienė	2023-10-05

Vokiečių gatvės Vilniaus m. statybos projekto

II-os geotechninės kategorijos inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų ataskaita

Žemės gelmių tyrimo registracijos Nr. 42306-2023

Užsakovas:	MB „IMM architektai“	
Tyrimų vadovas:	Ernest Viteika	Inžinierius geologas
Atlikėjai:	Simonas Tamulevičius	Geologijos magistras
	Žavinta Visockienė	Geologė

UAB “GEOAPLINKA”
Direktorius

……
Kęstutis Saulis

Vilnius, 2023 m.

Turinys

I. Aiškinamasis raštas

		Psl.
1.	**Įvadas**	**3**
2.	**Bendrieji duomenys**	**4**
3.	**Geologinė litologinė sandara**	**5**
4.	**Hidrogeologinės sąlygos**	**5**
5.	**Gruntų sudėtis ir inžineriniai geologiniai sluoksniai**	**5**
6.	**Gruntų fizikinės ir mechaninės savybės**	**6**
7.	**Geologiniai procesai ir reiškiniai**	**7**
8.	**Išvados ir rekomendacijos**	**7**
9.	**Literatūra**	**8**

II. Tekstiniai priedai

		Lapų sk.
1.	**Techninė užduotis**	**3**
2.	**Tyrimų gręžinių ir SZ taškų koordinačių ir altitudžių žiniaraštis**	**1**
3.	**Inžineriniai geologiniai tyrimo gręžinių stulpeliai, gruntų statinio zondavimo duomenų lentelės ir grafikai**	**3**
4.	**Gruntų geotechninių rodiklių suvestinė lentelė**	**1**
5.	**Gruntų laboratorinių tyrimų protokolai**	**12**

III. Grafiniai priedai

1.	**Tirto sklypo padėties vietovėje schema M 1:25000**	**1**
2.	**Sklypo schema su gręžinių ir statinio zondavimo (CPT) taškų vietomis, pjūvių linijos M 1:500.**	**1**
3.	**Inžinerinis geologinis pjūvis I-I**	**1**

1. Įvadas

Inžinerinius geologinius ir geotechninius tyrimus Vokiečių gatvės vietoje, Vilniaus mieste, UAB „Geoaplinka" (leidimo tirti žemės gelmes Nr. 149, 2010-03-22) atliko MB „IMM architektai" užsakymu 2023 m. sausio mėn.

Tyrimų stadija:	projektiniai	
Statinio kategorija ir paskirtis:	neypatingasis	Susisiekimo komunikacijos: gatvės
Geotechninė kategorija:	antra	
Tyrimų centro koordinatės (LKS-94):	x-6061068	y-582816

Tyrimai atlikti pagal užsakovo pateiktą techninę užduotį (1 tekstinis priedas) ir vadovaujantis STR 1.04.01:2011 [1], gruntų pavadinimai ir simboliai pateikti pagal ISO 14688 [2, 7].

Darbų tikslas: nustatyti vietos inžinerines geologines ir hidrogeologines sąlygas (esančių gruntų litologinę sudėtį, sluoksnių storius, gruntų fizines ir mechanines savybes, gruntinio vandens lygį), reikalingas statinių projektavimui.

Lauko darbų metu užsakovo nurodytose vietose buvo išgręžti 6 tyrimo gręžiniai iki 5,0 - 6,0 m gylio.

Tyrimų gręžinių vietos pateiktos tyrinėtos vietos schemoje (2 grafinis priedas).

Gręžiniai buvo gręžiami vibrokalamuoju būdu. Gręžimo ir statinio gruntų zondavimo darbus atliko UAB „Geoaplinka", geologo S. Tamulevičiaus ir inžinieriaus geologo E. Viteikos vadovaujama brigada (gręžimo staklės ir statinio zondavimo staklės – Geoprobe 54 LT). Buvo gręžiama 1,0 m ilgio reisais, kiekvieną reisą iškeliant ir aprašant paimtų gruntų litologinę ir mechaninę sudėtį. Gruntų atpažintis atlikta vadovaujantis LST EN ISO 14688-1 [2] nuostatais.

Prie gręžinių atliktas gruntų statinis zondavimas.

Statinis zondavimas buvo atliktas elektriniu kūginiu zondu (kalibravimo liudijimo Nr. 93078-1-3, 2022-06-15) vadovaujantis LST ISO 22476-1:2012. Tyrimų metu naudotas tenzozondas CPT Nr. GL 0409, priklausantis MB „Grunto tyrimai" (nuomos sutartis Nr. 01/19, 2019-01-08). Zondavimo metu nustatytas grunto pasipriešinimo stiprumas zondavimo galvutei, t. y. kūgio sprauda $\mathbf{q_c}$ ir lokalinė šoninė trintis $\mathbf{f_s}$. Reikšmės fiksuotos kas 0,01 m ir pateiktos zondavimo duomenų lentelėse ir grafikuose (3 tekstinis priedas).

Laboratoriniams tyrimams paimti 7 (septyni) 2-os klasės grunto bandiniai pagal A kategorijos ėmimo metodus (EN ISO 22475-1) ir 7 (septyni) 3-ios klasės grunto bandiniai pagal B kategorijos ėmimo metodus.

Laboratorijoje nustatyta grunto granuliometrinė sudėtis (7 bandiniai), gamtinis drėgnis (7 bandiniai), kietųjų dalelių tankis (7 bandiniai), gamtinis tankis (7 bandiniai). Gruntų tyrimai atlikti Vilniaus Universitero CHGF Inžinerinės geologijos ir gruntų mechanikos laboratorijoje (leidimo tirti žemės gelmes Nr. 1736355, 2019-12-20) (D. Gribulis). Gruntų laboratoriniai tyrimai bei jų atlikimo standartai pateikti 1-1 lentelėje.

1-1 lentelė. *Grunto bandinių laboratoriniai tyrimai bei jų atlikimo standartai*

Eil. Nr.	***Bandinys***		***Laboratorinis bandymas***	***Standartas***
	Gręž. Nr./ intervalas	***Sandara***		
1	1 / 1,1-1,5 m 3 / 0,6-0,9 m	Suardyta	Granuliometrinės sudėties nustatymas	ISO/TS 17892 – 4:2017
2	3 / 4,1-4,5 m	Suardyta	Kietųjų dalelių tankis	ISO/TS 17892-3
3	3 / 4,9-5,3 m	Nesuardyta	Gamtinis tankis	LST EN ISO 17892-2:2015
4	3 / 5,3-5,5 m 4 / 4,0-4,5 m 5 / 3,8–4,1 m 6 / 4,5-5,0 m	Suardyta	Gamtinis drėgnis	LST EN ISO 17892-1:2015

Nustatyti IGS geotechniniai parametrai pateikti suvestinėje lentelėje (4 tekstinis priedas) ir laboratorinių tyrimų protokoluose (5 tekstinis priedas). Tyrimų vietos nustatytos pagal Lietuvos koordinačių sistemą (LKS-94), žiočių altitudės pagal LAS 07 aukščių sistemą ir pateiktos žiniaraštyje (2 tekstinis priedas).

Gruntų amžius ir kilmė pateikta vadovaujantis Lietuvos kvartero nuogulų stratigrafine schema. Tyrimo gręžiniai likviduoti pagal LAND 4-99 reikalavimus.

Tyrimų duomenis apibendrino ir ataskaitą paruošė geologė Ž. Visockienė.

2. Bendrieji duomenys

Tyrinėtas statybos sklypas yra Vokiečių gatvėje, Vilniaus mieste. Tyrimo gręžinių ir statinio zondavimo taškų vietos detaliau pateiktos 2 grafiniame priede.

Geomorfologiniu požiūriu vieta yra paskutiniojo apledėjimo fliuvioglacialinių lygumų srities, Šiaurryčių lygumos rajono, Vilnios lygumos parajonio, Neries vidurupio slėnio terasuotos atkarpos mikrorajone [5].

Čia, paviršiuje, vyraujantis upių slėnio reljefas, reljefo tipas fliuvioglacialinis, potypis – prieledyninis [5]. Tirtame sklype žemės paviršius žemėja šiaurės kryptimi. Tyrimo taškų aukščiai buvo ties 111,3 – 114,5 m abs. a., peraukštėjimas siekė 3,2 m.

3. Geologinė litologinė sandara

Geologinės tirtos vietos sąlygos apibūdintos remiantis 2023 m. sausio mėn. išgręžtų tyrimo gręžinių medžiaga.

Geologinį pjūvį tirtame plote iki 2,5 – 4,0 m gylio sudaro sudaro *technogeninis gruntas (t IV):* iki 0,3 – 0,4 m rastas žvyringas smėlis arba skalda, giliau supiltas smėlis su dirvožemiu, dažnai su statybinio laužo priemaiša, žvirgždu. Dirbtinis gruntas supiltas ant viršutinio Pleistoceno Nemuno svitos Baltijos posvitės *aliuvinių nuogulų (a III bl)* mažai dulkingo – molingo, tolygiai išrūšiuoto ir žvyringo smėlio. Mažai dulkingas – molingas, tolygiai išrūšiuotas smėlis gelsvai rudas, geltonas, su žvirgždo priemaiša, vietomis su žvyro ar žvyringo smėlio lęšiais. Gręžinio Gr. 2 aplinkoje 3,9 – 4,8 m gylio intervale smėlis pilkas, su organinės medžiagos intarpais, medžio liekanomis. Gręžinyje Gr. 5 iki 5,0 m gylio šio smėlio neaptikta. Mažai dulkingo smėlio sluoksnio padas iki 5,0 – 6,0 m gylio gręžiniais nepasiektas, išskyrus gręžinį Gr. 3, kur nuo 4,8 m gylio suklostytas žvyringas smėlis. Žvyringas, žvyringas mažai dulkingas – molingas smėlis geltonas, pilkas, pilkai rudas, išskirtas gręžinių Gr. 3 ir Gr. 5 aplinkose nuo 3,0 – 4,8 m gylio. Į žvyringo smėlio sluoksnį įsigręžus 1,2 – 2,0 m, jo padas nepasiektas.

Geologinė – litologinė tyrinėtos teritorijos sandara ir gruntų slūgsojimas detaliai iliustruojami tyrimo gręžinių geologiniuose stulpeliuose (3 tekstinis priedas) ir inžineriniame geologiniame pjūvyje (3 grafinis priedas).

4. Hidrogeologinės sąlygos

Tyrinėtoje aikštelėje darbų metu gruntinis vanduo iki 5,0 - 6,0 m gylio (105,3 – 109,5 abs. a. m) gręžiniais nesutiktas.

5. Gruntų sudėtis ir inžineriniai geologiniai sluoksniai

Pagal gręžimo, gruntų statinio zondavimo ir laborartorinių tyrimų duomenis [2, 7], tyrinėtoje aikštelėje išskti 7 **(**septyni**)** ***inžineriniai geologiniai sluoksniai*** **(IGS).**

IGS duomenys pateikiami 5-1 lentelėje**:**

5-1 lentelė. *Inžinerinių geologinių sluoksnių paplitimas ir jų storis*

IGS Nr.	Grunto aprašymas [2, 7]	Trumpasis žymuo [2, 7]	Sutiktas gręžiniuose Nr.	Sluoksnio storis (m)
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	Dirbtinis gruntas: smėlis su dirvožemiu, su statybiniu laužu	Mg	1,2,3,4,5,6	2,5-4,0
2	Mažai dulkingas-molingas tolygiai išrūšiuotas smėlis, labai purus, purus	SaFU	1,2,3,6	0,3-2,2
3	Tolygiai išrūšiuotas smėlis, vidutinio tankumo	SaU	3,6	0,5-1,1
4	Žvyringas mažai dulkingas-molingas blogai išrūšiuotas smėlis, tankus, labai tankus	grSaFP	2,4,6	0,2*-1,0*
5	Žvyringas mažai dulkingas-molingas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis smėlis, purus	grSaFM	5	1,3
6	Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis, vidutinio tankumo	grSaM	3	0,5
7	Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis, tankus	grSaM	3,5	0,7-0,7*

***** *šio IGS padas nepasiektas.*

Išskirtų IGS gruntų geotechninių rodiklių apibendrintų verčių duomenys yra pateikti suvestinėje lentelėje (4 tekstinis priedas).

6. Gruntų fizikinės ir mechaninės savybės

Gruntų statinis zondavimas buvo atliktas elektriniu kūginiu zondu pagal LST ISO 22476-1:2012. Zondavimo metu nustatytas grunto pasipriešinimo stiprumas zondavimo galvutei, t.y. kūgio sprauda $\mathbf{q_c}$ ir lokalinė šoninė trintis $\mathbf{f_s}$.
Deformacijų modulis (E_0, MPa) nustatytas pagal koreliacines priklausomybes [6]:

$E=q_c$ - dirbtiniam netankintam gruntui;

$E=1,5q_c$ - labai puriam smėliui;

$E=3q_c$ - puriam smėliui;

$E=7,8q_c^{0,71}$ - vidutinio tankumo, tankiam ir labai tankiam smėliui.

Lauko darbų ir laboratorinių tyrimų metu nustatytos gruntų fizikinių-mechaninių savybių apibendrintos vertės pateiktos suvestinėje lentelėje (4 tekstinis priedas).

7. Geologiniai procesai ir reiškiniai

Aktyvių geologinių procesų tyrinėtame sklype nestebima.

8. Išvados ir rekomendacijos

1. Pagal STR 1.04.02:2011 inžinerinių geologinių sąlygų sudėtingumo įvertinimą statybos sklypo inžinerinės geologinės sąlygos yra paprastos [1]. Pagal gruntų geotechnines savybes išskirti septyni inžineriniai geologiniai sluoksniai (IGS).
2. Geologinį pjūvį tirtame plote iki 2,5 – 4,0 m gylio sudaro sudaro *technogeninis gruntas (t IV):* iki 0,3 – 0,4 m rastas žvyringas smėlis arba skalda, giliau supiltas smėlis su dirvožemiu, dažnai su statybinio laužo priemaiša, žvirgždu. Dirbtinis gruntas supiltas ant viršutinio Pleistoceno Nemuno svitos Baltijos posvitės *aliuvinių nuogulų (a III bl)* mažai dulkingo – molingo, tolygiai išrūšiuoto ir žvyringo smėlio. Mažai dulkingas – molingas, tolygiai išrūšiuotas smėlis gelsvai rudas, geltonas, su žvirgždo priemaiša, vietomis su žvyro ar žvyringo smėlio lęšiais. Gręžinio Gr. 2 aplinkoje 3,9 – 4,8 m gylio intervale smėlis pilkas, su organinės medžiagos intarpais, medžio liekanomis. Gręžinyje Gr. 5 iki 5,0 m gylio šio smėlio neaptikta. Mažai dulkingo smėlio sluoksnio padas iki 5,0 – 6,0 m gylio gręžiniais nepasiektas, išskyrus gręžinį Gr. 3, kur nuo 4,8 m gylio suklostytas žvyringas smėlis. Žvyringas, žvyringas mažai dulkingas – molingas smėlis geltonas, pilkas, pilkai rudas, išskirtas gręžinių Gr. 3 ir Gr. 5 aplinkose nuo 3,0 – 4,8 m gylio. Į žvyringo smėlio sluoksnį įsigręžus 1,2 – 2,0 m, jo padas nepasiektas.
3. Tirtosios gatvės pagrindą iki 2,5 – 4,0 m gylio sudaro silpnas, nedėsningai supiltas dirbtinis gruntas (IGS 1). Labai purus ir purus smėlis (IGS 2, 5) tirtame plote fiksuotas iki 4,0 – 4,8 m gylio, o gręžinio Gr. 1 aplinkoje iki 6,0 m gylio gręžiniu silpno grunto padas nepasiektas.
4. Hidrogeologinės tyrinėto sklypo sąlygos paprastos [6]. Požeminis gruntinis vanduo iki 5,0 - 6,0 m gylio (105,3 – 109,5 abs. a. m) gręžiniais nesutiktas.
5. Sutiktų gruntų pagrindinių fizikinių mechaninių savybių rodikliai, pateikti suvestinėje lentelėje (4 tekstinis priedas). Jie taikytini su sąlyga, jeigu statybos

metu gruntai bus apsaugoti nuo gamtinės sandaros suardymo, išmirkymo, išdžiūvimo ir sušaldymo.

Tyrimų vadovas: E. Viteika Inžinierius geologas

9. Literatūra

1. Statybos techninis reglamentas STR. 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai“ (TAR 2021-12-23, Nr. D1-760);
2. LST EN ISO 14688-1: 2018. Geotechniniai tyrinėjimai ir bandymai. Gruntų identifikavimas ir klasifikavimas. 1 dalis. Identifikavimas ir aprašymas.
3. LST EN 1997-1:2005 – LST EN 1997-2:2007 „Eurokodas 7. Geotechninis projektavimas (1 ir 2 dalys)“.
4. Lietuvos standartas LST CEN ISO/TS 17892-4:2005/AC:2006 geotechniniai tyrinėjimai ir bandymai.
5. Valstybinė geologinė informacijos sistema geolis. Lietuvos geologijos tarnyba.
6. Projektinių inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų rekomendacijos, (įsak. 2015 m. lapkričio 16 d. Nr. 1-222, Vilnius).
7. Inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų gruntų klasifikacija (įsak. 2019 m. birželio 13 d. Nr. 1-175, Vilnius).

MB "IMM Architektai"
Dokumento sudarytojo pavadinimas
(*fizinio asmens vardas ir pavardė ar juridinio asmens pavadinimas*)

TECHNINĖ UŽDUOTIS

2022-12-21 — Dokumento data
2022-E161 — Dokumento registracijos numeris

IGG tyrimų stadija (pabraukti): žvalgybiniai, projektiniai, papildomi , kontroliniai.
Tyrimų objekto pavadinimas: *Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas.*
Tyrimų objekto adresas (savivaldybė, seniūnija, gyvenvietė, gatvė, statinio numeris):
Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Vokiečių g.
Užsakovo duomenys (pavadinimas (v. pavardė), adresas, telefono ryšio Nr., el. pašto adresas):
MB "IMM Architektai", Į. K.: 305596023, Adresas: Šv. Stepono g. 32-13, LT-01312, Vilnius, direktorius Ignas Račkauskas, tel.:+370 614 07634, info@aimm.lt
Projektuotojo duomenys (pavadinimas (v. pavardė), adresas, telefono ryšio Nr., el. pašto adresas)
UAB "Atodangos", Į. K.: 221591590, Adresas: Gabijos g. 81-68, LT-06104 Vilnius, direktorė Gražina Zilinskienė, tel.:+370 618 80950, grazina@atodangos.lt
Statybos rūšis (pabraukti): nauja statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas, kita
Statinio paskirtis: susisiekimo komunikacijos: gatvės
Statinio kategorija (pabraukti): ypatingasis, neypatingasis, nesudėtingasis
Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro kodas (jei yra): .....
Geotechninė kategorija (projektiniuose tyrimuose) (pabraukti): pirma, antra, trečia.
Duomenys apie statinio parametrus (ilgis, plotis, aukštis, gylis, plotas):

Perduodamos į pagrindą apkrovos ir jų intensyvumas

Tyrimų ploto ribų koordinatės:

Numeris	**X/Y**	Numeris	**X/Y**
1	6061201/582707	7	6060975/582959
2	6061216/582740	8	6060947/582942
3	6061140/582781	9	6060978/582879
4	6061090/582811	10	6061001/582837
5	6061058/582836	11	6061040/582800
6	6061025/582875	12	6061111/582757

Papildomai nustatomi geotechniniai parametrai ir kiti reikalavimai:
1. Gręžinių gręžimas (1 vnt. iki 6 m gylio ir 5 vnt. iki 4 – 6 m gylio) ir kūgio spraudos bandymai (6 vnt.) nurodytose vietose.
2. Statinio zondavimo bandymų gylis gali būti apribotas zondo ribinėmis matavimo galimybėmis, riedulingais ir labai tankiais ar kietais gruntais.
3. 6 m gręžiniui nustatyti infiltracijos koeficientą.

Sąrašas normatyvinių dokumentų, kuriais vadovaujantis atliekami tyrimai:

1. STR 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai“
2. LST EN 1997-2 „Eurokodas 7. Geotechninis projektavimas. 2 dalis. Pagrindo tyrinėjimai ir Bandymai“.
3. LST EN ISO 14688 – 1: 2007 Geotechniniai tyrinėjimai ir bandymai. Gruntų atpažintis ir klasifikavimas. 1 dalis. Atpažintis ir aprašymas.
4. LST EN ISO 14688 – 2:2007 Geotechniniai tyrinėjimai ir bandymai. Gruntų atpažintis ir klasifikavimas 2 dalis. Klasifikavimo principai.

Anksčiau sklype atlikti geologiniai tyrimai:
1. Vokiečių g. (Vilniaus senamiestis u. o. k. 16073) tvarkybos (restauravimo) ir remonto darbai. III geotechninės kategorijos projektinių inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų ataskaita

Užsakovas MB "IMM Architektai" direktorius Ignas Račkauskas 2022-12-21
vardas, pavardė, parašas, data

Projekto vadovas UAB “Atodangos” Robertas Zilinskas 2022-12-21
vardas, pavardė, parašas, data

Tyrimų vadovas (užduotį gavau) Ernest Viteika 2022-12-21
vardas, pavardė, parašas, data

Sutartiniai ženklai

Gręžinio vieta

Statinio zondavimo vieta

OBJEKTAS: Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas,
mastelis 1:1500.

TYRIMŲ RŪŠIS: Projektiniai inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai	Lapas	Lapų
	1	1

Priedas prie techninės užduoties

2 tekstinis priedas. Gręžinių ir statinio zondavimo taškų žiočių aukščių ir vietų koordinačių žiniaraštis

(Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas)

Tyrimo taško Nr.	Tyrimo taškų koordinatės (LKS 94)		Absoliutinis aukštis, m
	X	Y	
Gr./CPT 1	6060989	582916	113,9
Gr./CPT 2	6061068	582817	112,8
Gr./CPT 3	6061176	582753	111,3
Gr./CPT 4	6060961	582942	114,5
Gr./CPT 5	6061005	582846	113,6
Gr./CPT 6	6061116	582763	112,0

4 tekstinis priedas. Gruntų fizinių-mechaninių savybių rodiklių suvestinė lentelė

(Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas)

IGS Nr.	Geol. Indeks.	Grunto aprašymas	Trumpasis žymuo	Gamtinis drėgnis	Tankis ρ/ρ_s	Kūginė sprauda	Def. modulis	Filtracijos koeficientas	Organinės medžiagos kiekis
		ISO 14688-1, [7]	ISO 14688-1, [7]	W, %.	$Mg*m^3$	q_c, MPa	E, MPa	m/d	Worg.m., %
1	t IV	Dirbtinis gruntas: smėlis su dirvožemiu, su statybiniu laužu	Mg	13,3* 16,5*	1,52* 1,79*	0,5-13,0**	0,5-13,0**	2,0*	1,27* 1,33*
2	a III bl	Mažai dulkingas-molingas tolygiai išrūšiuotas smėlis, labai purus, purus	SaFU	13,8*	1,83*	0,3-4,0**	0,5-12,0**	2,8*	-
3		Tolygiai išrūšiuotas smėlis, vidutinio tankumo	SaU	4,5*	1,68*	5,0-9,0**	24,5-37,1**	-	-
4		Žvyringas mažai dulkingas-molingas blogai išrūšiuotas smėlis, tankus, labai tankus	grSaFP	6,1*	1,77*	16,0-27,0**	55,8-81,0**	-	-
5		Žvyringas mažai dulkingas-molingas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis smėlis, purus	grSaFM	8,8*	1,64*	2,7**	8,1**	-	-
6		Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis, vidutinio tankumo	grSaM	7,5*	1,71*	6,0**	27,8**	4,7*	-
7		Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis, tankus	grSaM	6,2*	1,75*	15,0-20,0**	53,3-65,4**	2,6*	-

* - *pagal laboratorinius duomenis*

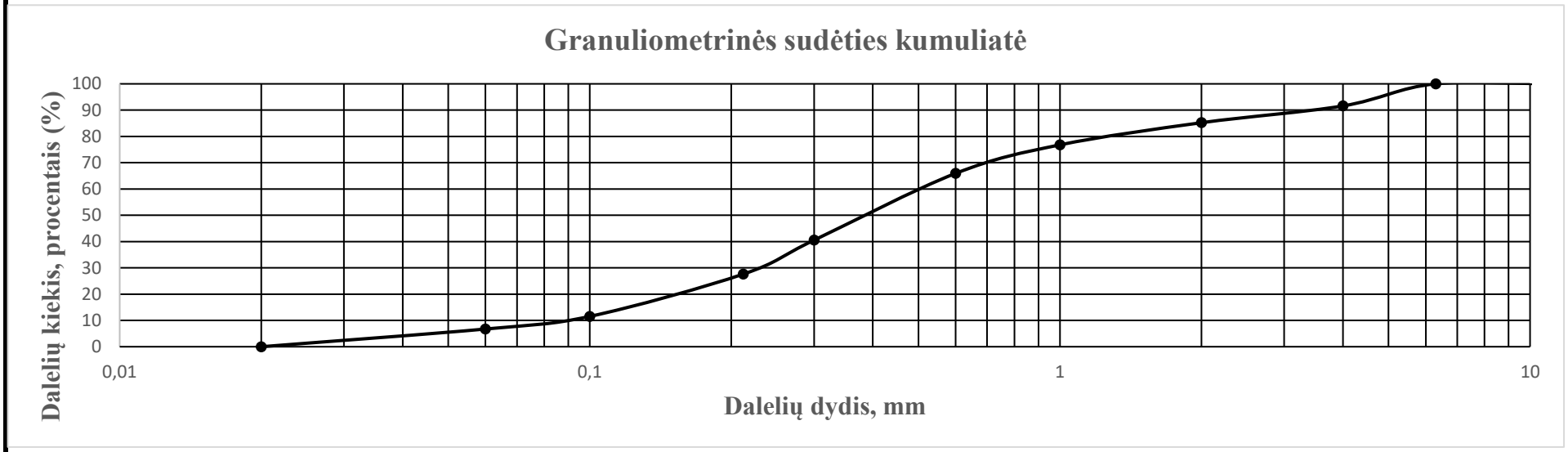
**- *pagal statinio zondavimo duomenis*

1 grafinis priedas. Tyimų padėties vietoje schema Vokiečių g., Vilniaus m.
M 1:25000

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**1**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**1,1 - 1,5**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	5,61
	Cc	1,10

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,65
Gamtinis drėgnis w [-]	0,134

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
6,74	**4,80**	**16,08**	**12,92**	**25,40**	**10,85**	**8,42**	**6,39**	**8,40**

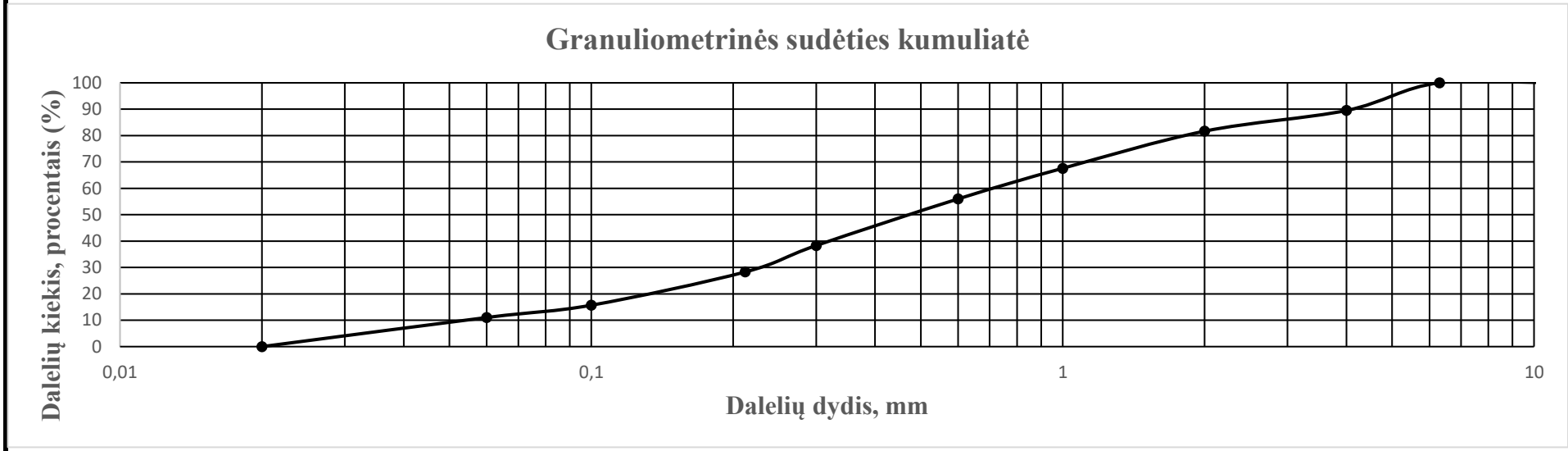
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Mažai dulkingas-molingas blogai išrūšiuotas smėlis	SaFP

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**3**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**0,6 - 0,9**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	12,99
	Cc	1,28

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,66
Gamtinis drėgnis w [-]	0,165

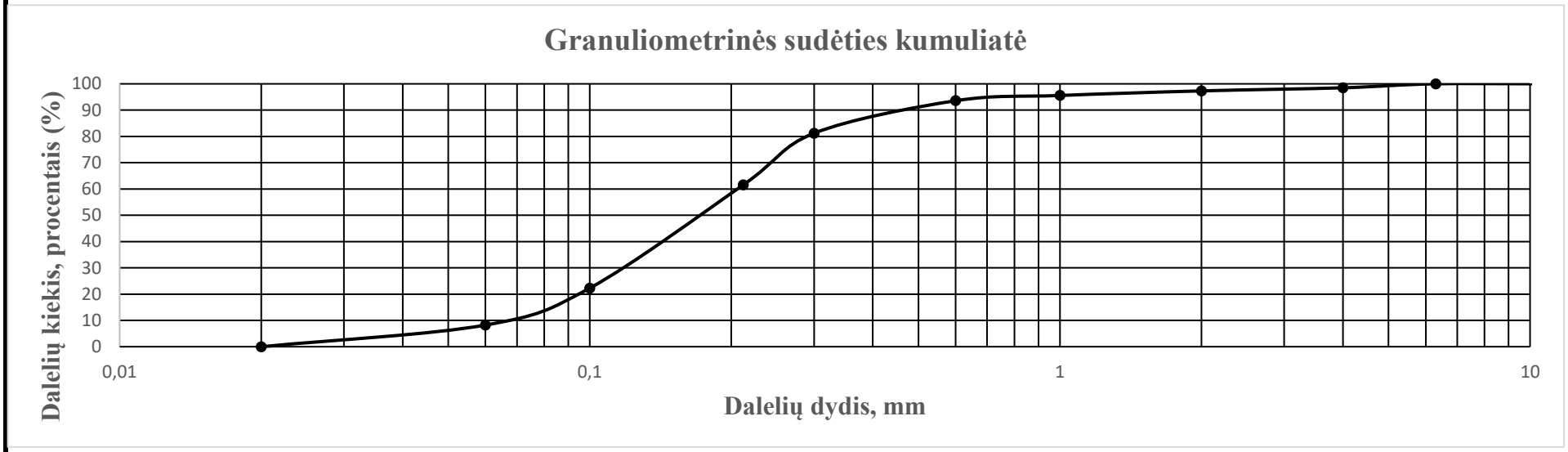
	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
11,04	**4,66**	**12,60**	**10,02**	**17,67**	**11,60**	**14,07**	**7,86**	**10,48**

Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2	
Mažai dulkingas-molingas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis	SaFM

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**3**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**4,1 - 4,5**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	2,99
	Cc	0,95

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,66
Gamtinis drėgnis w [-]	0,138

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
8,25	**14,06**	**39,24**	**19,67**	**12,35**	**2,00**	**1,74**	**1,18**	**1,51**

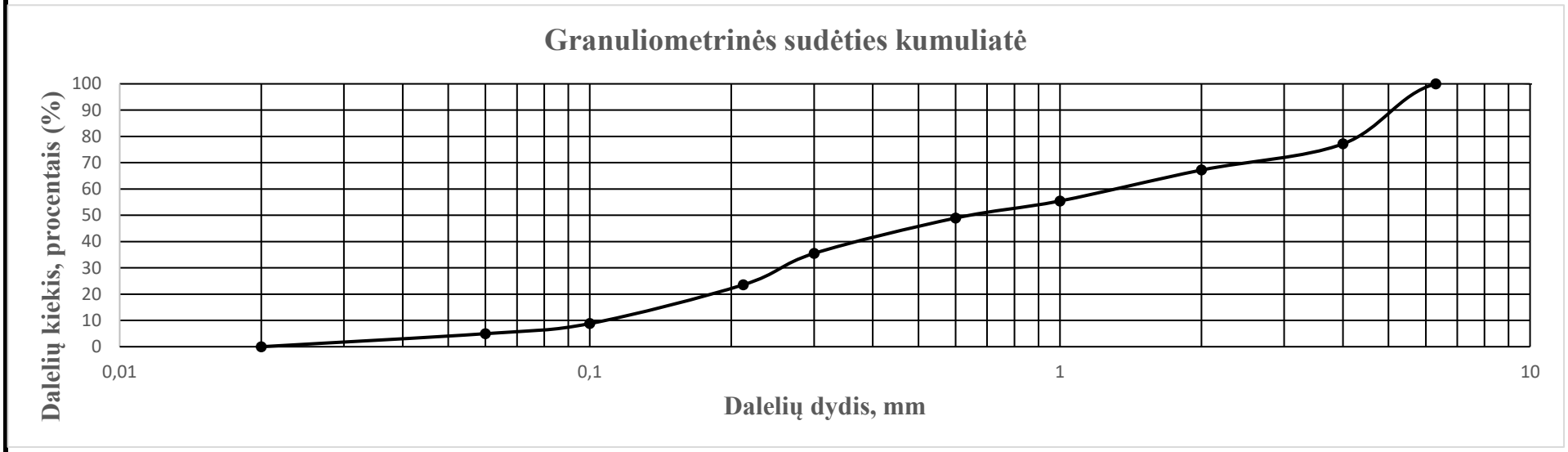
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Mažai dulkingas-molingas tolygiai išrūšiuotas smėlis	SaFU

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**3**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**4,9 - 5,3**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	12,30
	Cc	0,47

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,65
Gamtinis drėgnis w [-]	0,075

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
4,97	**3,83**	**14,75**	**11,95**	**13,45**	**6,49**	**11,77**	**9,95**	**22,84**

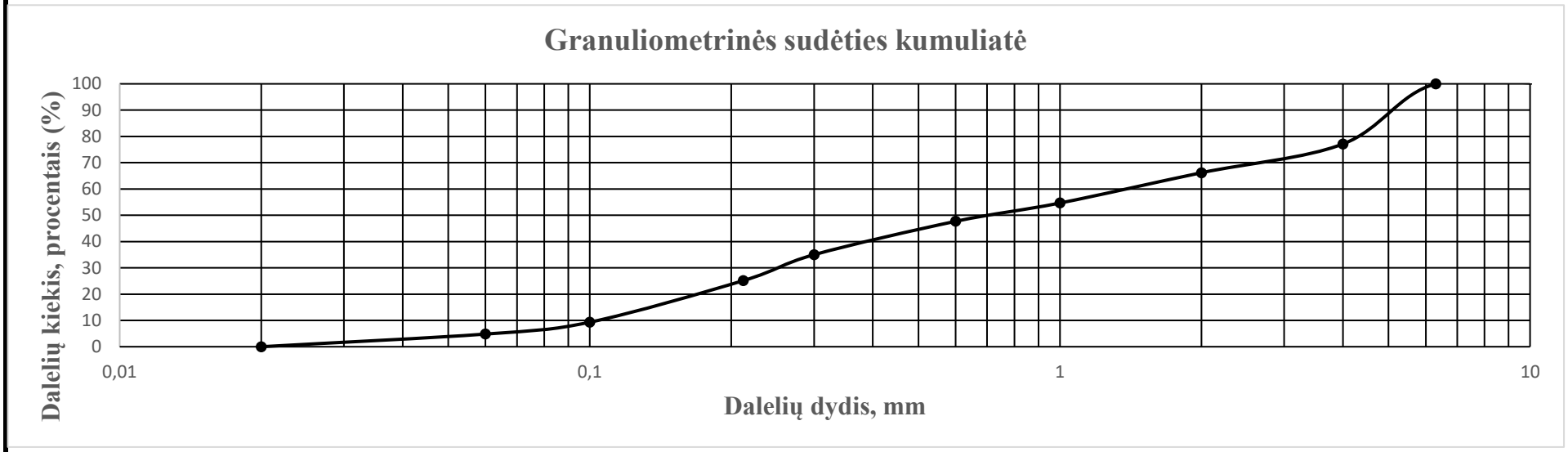
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis grSaM

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**3**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**5,3 - 5,5**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	13,23
	Cc	0,44

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,64
Gamtinis drėgnis w [-]	0,062

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
4,82	**4,51**	**15,81**	**9,87**	**12,69**	**6,96**	**11,53**	**10,92**	**22,89**

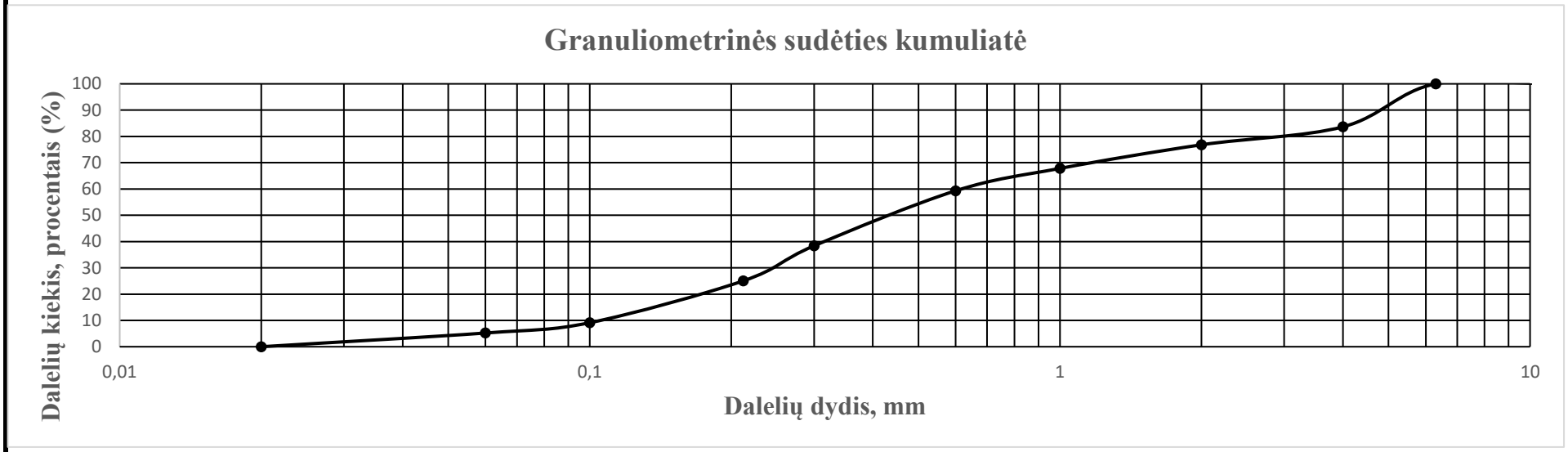
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Žvyringas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis grSaM

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**4**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**4,0 - 4,5**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	5,94
	Cc	0,89

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,64
Gamtinis drėgnis w [-]	0,061

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
5,22	**3,92**	**15,91**	**13,33**	**20,94**	**8,51**	**8,98**	**6,84**	**16,35**

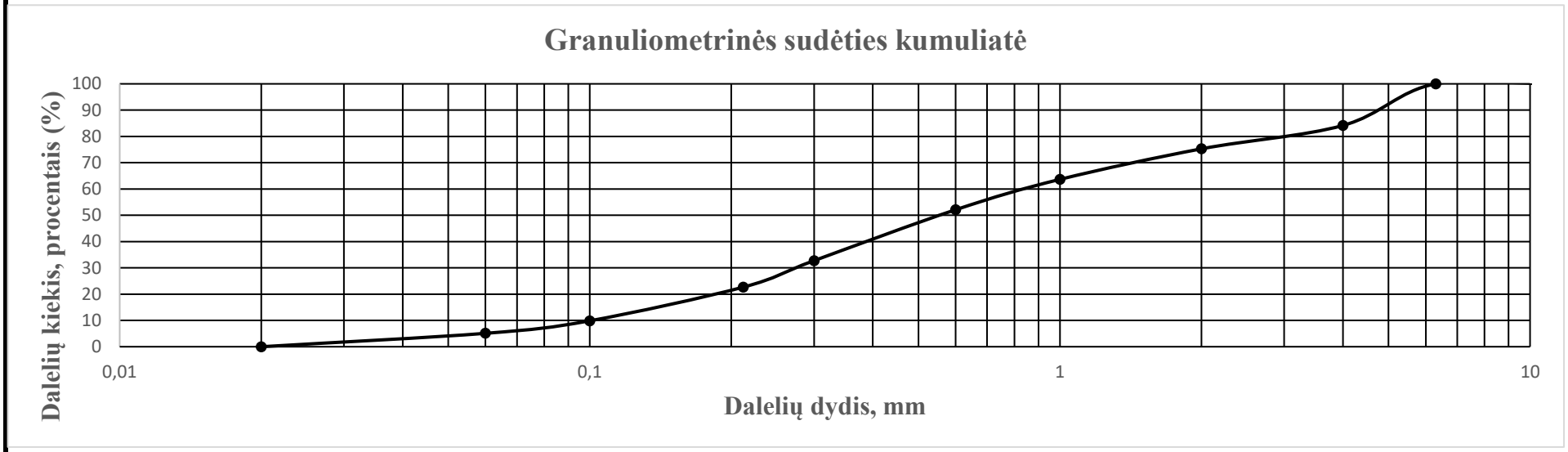
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Žvyringas mažai dulkingas-molingas blogai išrūšiuotas smėlis	grSaFP

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**5**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**3,8 - 4,1**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	8,44
	Cc	0,87

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,65
Gamtinis drėgnis w [-]	0,088

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
5,10	**4,77**	**12,80**	**10,08**	**19,36**	**11,55**	**11,62**	**8,88**	**15,84**

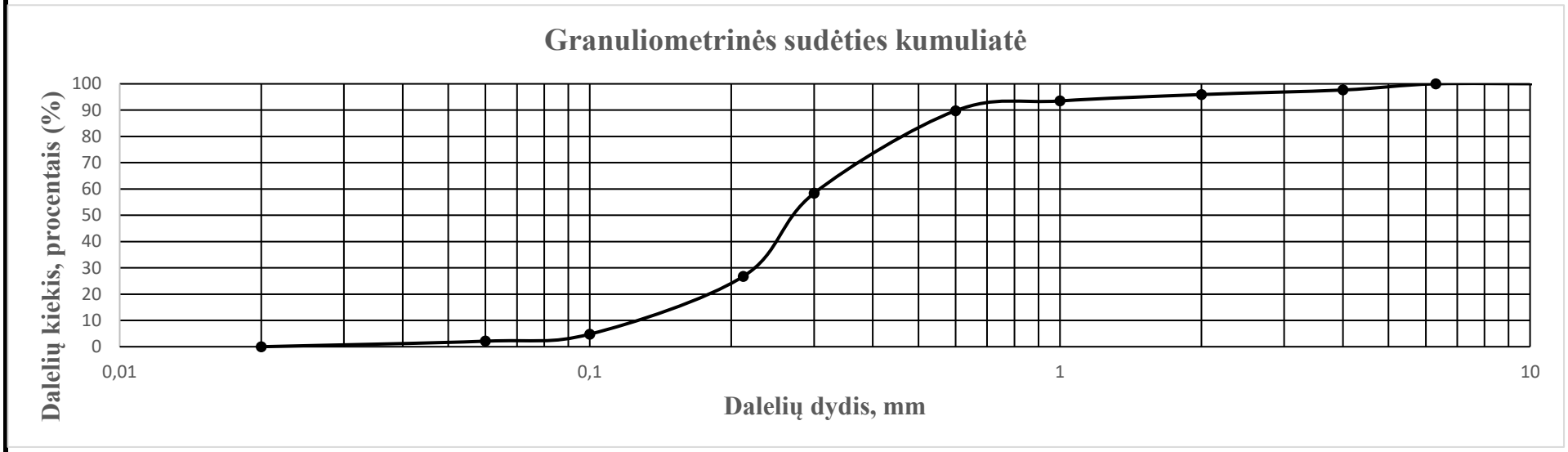
Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Žvyringas mažai dulkingas-molingas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis	grSaFM

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Granuliometrinės sudėties nustatymas (Sietų metodas) (ISO/TS 17892-4:2016)

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.				
Gręžinio Nr.	**6**	Pavyzdžio Nr.	**0**	Bandinio gylis	**4,5 - 5,0**

Sanklodos rodikliai		
	Cu	2,46
	Cc	1,23

Kietų dalelių tankis ρs Mg/m^3	2,65
Gamtinis drėgnis w [-]	0,045

	Smėlis							
Molis-Dulkis	Smulkus		Vidutinio rupumo		Rupus		Žvyras	
<0,06	0,06 - 0,106	0,106 - 0,212	0,212 - 0,300	0,3 - 0,6	0,6 - 1,0	1,0 - 2,0	2,0 - 4,0	>4,0
2,11	**2,68**	**21,94**	**31,66**	**31,39**	**3,71**	**2,43**	**1,73**	**2,35**

Grunto pavadinimas pagal ISO 14688-2

Tolygiai išrūšiuotas smėlis SaU

Data:	2023-01-16
Atliko:	Domas Gribulis

Grunto laidumo vandeniui nustatymo rezultatai

Užsakovas:	UAB "Geoaplinka"	**Data:**	2023-01-17
Objektas:	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.		

Bandymo metodika: Smėlingų nuogulų filtracijos koeficientas nustatytas naudojant D. Znamenskio konstrukcijos KFZ markės filtrometru. Gauti rezultatai perskaičiuoti, esant 10°C temperatūrai.

Gręžinys	Paėmimo gylis, m	Tankis, g/cm^3	Sandara	k_{10}, cm/s	k_{10}, m/d
3	0.6-0.9	1,80	Suardyta	0,0023	2,0
3	4.1-4.5	1,62	Suardyta	0,0032	2,8
3	4.9-5.3	1,58	Suardyta	0,0055	4,7
3	5.3-5.5	1,70	Suardyta	0,0030	2,6

asistentas dr.Vytautas Samalavičius

Organinės medžiagos nustatymas grunte

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.

Gręžinio Nr.	Gylis, m	Biukso masė su grunto, g	Biukso masė, g	m, g	Išdeginto grunto masė, g	Organinės medžiagos kiekis (Iom) grunte, %
1	1,1 - 1,5	44,868	24,164	20,704	44,606	1,27
3	0,6 - 0,9	44,198	23,244	20,954	43,920	1,33

Data :	2023-01-16
Atliko :	D. Gribulis

Drėgnio nustatymas pagal LST EN ISO 17892-1:2015

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.

Gręžinio Nr.	Gylis, m	Biukso masė su gruntu, g	Biukso masė su sausu gruntu, g	Biukso masė, g	w, []
1	1,1 - 1,5	45,93	43,12	21,97	0,133
3	0,6 - 0,9	98,48	87,70	22,37	0,165
3	4,1 - 4,5	60,22	54,71	14,64	0,138
3	4,9 - 5,3	51,28	49,22	21,62	0,075
3	5,3 - 5,5	58,85	56,29	15,21	0,062
4	4,0 - 4,5	70,40	67,65	22,44	0,061
5	3,8 - 4,1	80,31	75,62	22,03	0,088
6	4,5 - 5,0	74,09	71,77	20,72	0,045

Data :	2023-01-16
Atliko :	D. Gribulis

Tūrinio tankio nustatymas pagal LST EN ISO 17892-2:2015

Objektas	Vokiečių g., Vilniaus m. sav.

Žiedo parametrai		
Žiedo aukštis	40,00	mm
Žiedo diametras	40,00	mm
Tūris	50,27	cm^3
Žiedo masė	48,5	g

$\rho = m / V$		
Kur,		
ρ -	Bandinio tankis	Mg/m^3
m -	Bandinio masė	g
V -	Bandinio turis	cm^3

Gręžinio Nr.	Gylis, m	Biukso masė su grunto, g	Biukso masė, g	m, g	V, cm^3	ρ, Mg/m^3
1	1,1 - 1,5	97,80	21,40	76,40	50,27	***1,52***
3	0,6 - 0,9	110,31	20,35	89,96	50,27	***1,79***
3	4,1 - 4,5	112,21	20,12	92,09	50,27	***1,83***
3	4,9 - 5,3	106,70	20,66	86,04	50,27	***1,71***
3	5,3 - 5,5	109,02	20,87	88,15	50,27	***1,75***
4	4,0 - 4,5	108,87	20,12	88,75	50,27	***1,77***
5	3,8 - 4,1	105,10	22,86	82,24	50,27	***1,64***
6	4,5 - 5,0	106,53	21,90	84,63	50,27	***1,68***

Data :	2023-01-16
Atliko :	D. Gribulis

Sutartiniai ženklai

- Gręžinio vieta
- Statinio zondavimo vieta
- Inžinerinis geologinis pjūvis

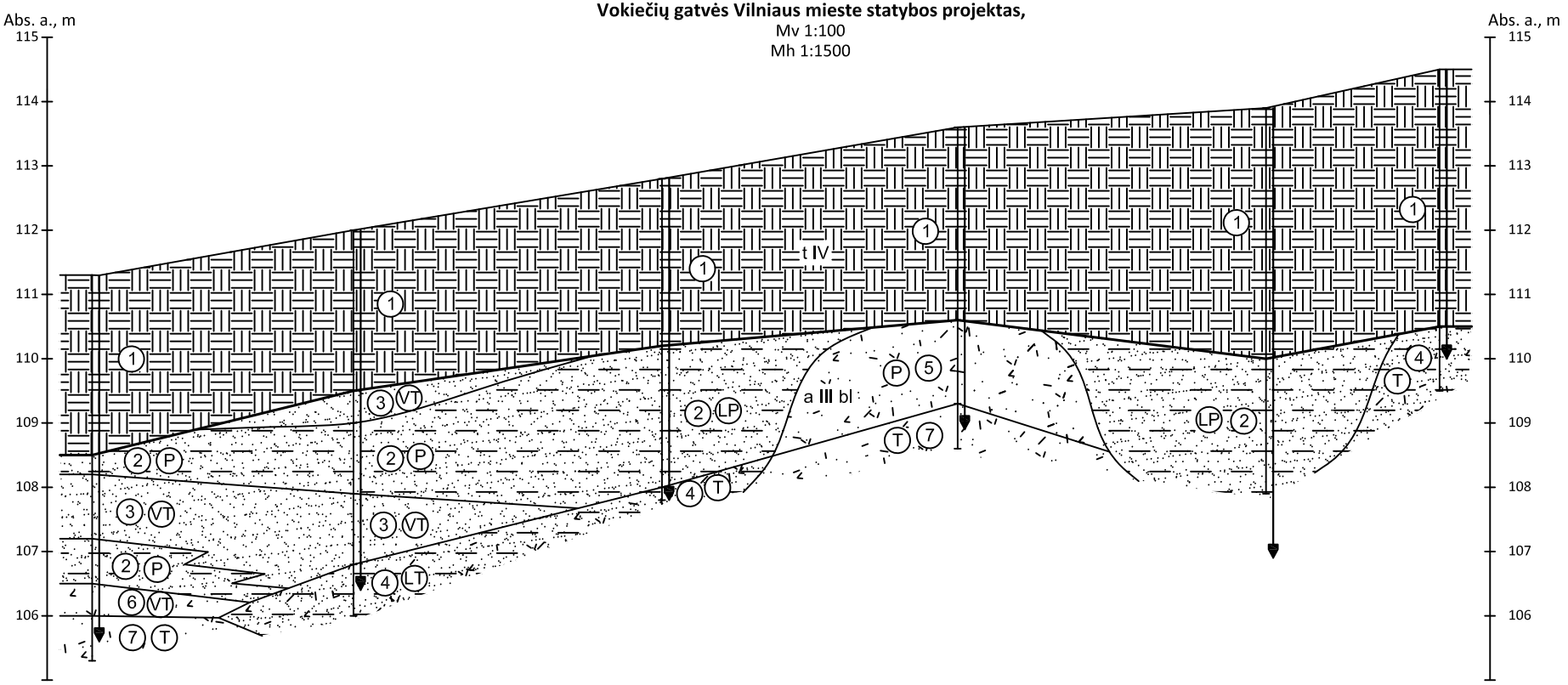
OBJEKTAS: Vokiečių gatvės Vilniuje statybos projektas,
mastelis 1:1500.

TYRIMŲ RŪŠIS: Projektiniai inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai

Lapas	Lapų
1	1

2 grafinis priedas

Vokiečių gatvės Vilniaus mieste statybos projektas,
Mv 1:100
Mh 1:1500

Grėžinio Nr.	3		6		2		5		1		4
Abs. a., m	111,3		112,0		112,8		113,6		113,9		114,5
Gylis, m	6,0		6,0		5,0		5,0		6,0		5,0
Atstumas, m	I	61	I	72	I	69	I	72	I	39	I

Sutartiniai žymėjimai

1 Inžinerinis geologinis sluoksnis

a III bl Geologinis indeksas

Dirbtinis gruntas

Tolygiai išrūšiuotas smėlis

Mažai dulkingas-molingas smėlis

Žvyringas mažai dulkingas-molingas smėlis

Žvyringas smėlis

LP Labai purus

P Purus

VT Vidutinio tankumo

T Tankus

LT Labai tankus

Inžinerinio geologinio sluoksnio riba

3 grafinis priedas

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

ŽEMĖS GELMIŲ GEOLOGINIŲ TYRIMŲ REGISTRACIJOS LAPAS

*** Tyrimo identifikavimo numeris Žemės gelmių registre** 42306-2023

1. Tyrimo užsakovas MB "IMM architektai", reg.kodas 305596023, Vilniaus apskr., Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Šv. Stepono g. 32 - 13

(juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė (adresas); arba fizinio asmens vardas, pavardė, gimimo data, adresas; arba juridinių ir/ar fizinių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, jungtinės veiklos sutarties sudarymo data ir numeris)

2. Tyrimo vykdytojas UAB Geoaplinka, reg.kodas 302472262, Vilniaus apskr., Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Švarioji g. 29

(juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė (adresas); arba fizinio asmens vardas, pavardė, gimimo data, adresas; arba juridinių ir/ar fizinių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, jungtinės veiklos sutarties sudarymo data ir numeris)

3. Leidimo tirti žemės gelmes Nr. 149 , išdavimo data 2010-03-22

4. Tyrimo rūšis:

4.1. Išteklių tyrimas

4.2. Geofiziniai tyrimai

4.3. Inžinerinis geologinis ir geotechninis tyrimas, geotechninė kategorija (II-a)

5.** Išteklių rūšis:

5.1. naudingųjų iškasenų

5.2. Požeminio vandens

5.3. Žemės gelmių šiluminės energijos

5.4. Žemės gelmių ertmių

5.5.

5.6. kita

6.*** Tyrimo etapas (tikslas) Vokiečių gatvės atkarpos Vilniaus m. statybos projekto II-os geotechninės kategorijos inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai

7. Duomenys apie tyrimo objektą

Tyrimo objekto tipas	objektai: transporto infrastruktūros objektai
Tyrimo objekto pavadinimas	Vokiečių gatvės atkarpa Vilniaus m.
Tyrimo objekto adresas *(apskritis, savivaldybė/seniūnija, gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis, kaimas), gatvė ir numeris)*	Vilniaus apskr., Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Vokiečių g.
Tyrimo objekto ribos/vieta *(ribinių taškų koordinatės pateikiamos LKS-94 koordinačių sistemoje)*	Nr. 1: 6061201 582707; 6061111 582757; 6061040 582800; 6061001 582837; 6060978 582879; 6060947 582942; 6060975 582959; 6061025 582875; 6061058 582836; 6061090 582811; 6061140 582781; 6061216 582740;
Pastabos	

Kartu su Forma R-1 turi būti pateiktas ortofoto/topografinis žemėlapis su nurodytu nomenklatūrinio lapo Nr. (LKS-94 koordinačių sistemoje) ir masteliu bei pažymėtomis tyrimo objekto ribomis (vieta).

8.*** Darbų projekto, techninės užduoties, darbų programos pavadinimas

TU

9. Tyrimo pradžios data 2022-12-23 , tyrimo pabaigos data 2023-02-23

10. Tyrimo dokumentų pateikimas

Lietuvos geologijos tarnybai pateikiamų tyrimo dokumentų (ataskaitos) pavadinimas	****Pateikimo data
Vokiečių gatvės Vilniaus m. statybos projekto II-os geotechninės kategorijos inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų ataskaita	2023-02-23

Tyrimo vykdytojas arba tyrimo užsakovas

inžinierius geologas — Ernest Viteika

2022-12-23 — 861757033

(pareigos, parašas, vardas ir pavardė
data; telefono Nr.)

11.* Tyrimo identifikavimo numeris Žemės gelmių registre: 42306-2023

12.* Registro tvarkymo įstaigos pastabos:

*Tyrimo reg. lapo registracijos Nr. ŽGT-2022-8869 *Tyrimo reg. lapas įregistruotas 2022-12-23

***Įregistravo:**

Kietųjų naudingųjų iškasenų ir registro skyriaus vyriausioji specialistė
Izabelė Jakšta-Rakalovič
2023-01-12

Dokumentą atspausdino: Žavinta Visockienė
2023-02-06

** Šiame punkte duomenis įrašo Žemės gelmių registro tvarkytojas.*
*** Šis punktas pildomas pasirinkus išteklių tyrimą (4.1 punktas).*
**** Registruojant grunto geologinį tyrimą šie registracijos lapo punktai nepildomi.*
***** Dokumentų (ataskaitos) pateikimo data turi būti ne vėlesnė kaip 10 d. d. nuo tyrimo pabaigos datos.*

VOKIEČIŲ GATVĖS GAMTINĖS APLINKOS BŪKLĖS VERTINIMAS IR TVARKYMO REKOMENDACIJOS

GAMTOS APSAUGOS SPECIALISTĖ

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIAI VILNIAUS MIESTO GAMTINIO KARKASO KONTEKSTE IR JŲ GAMTINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

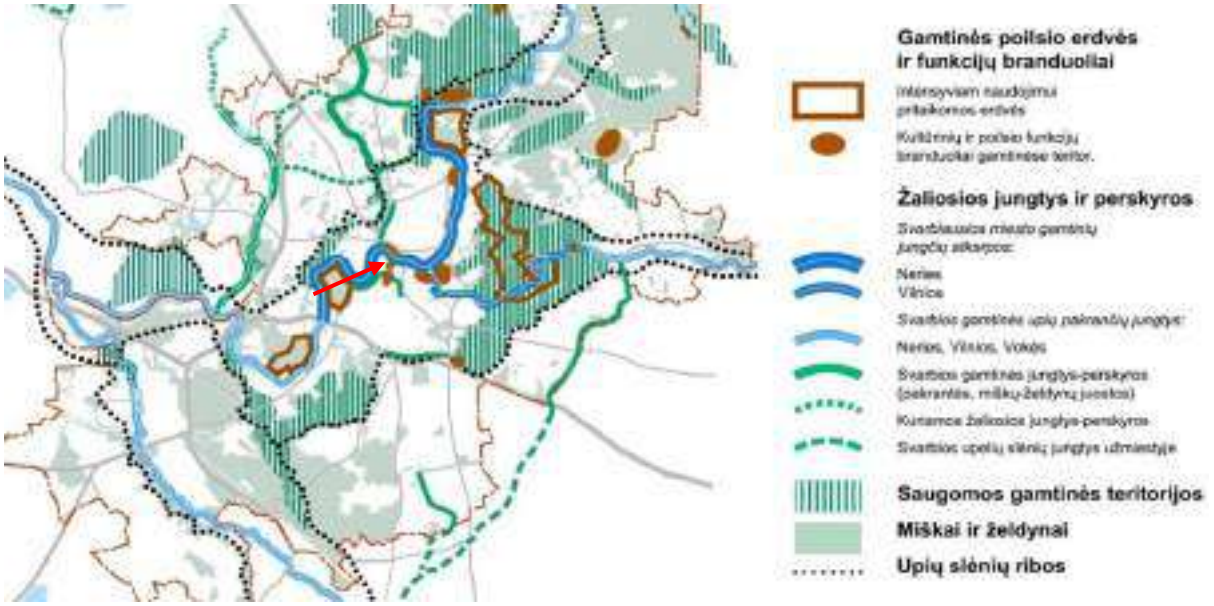
REKOMENDUOJAMOS VOKIEČIŲ G. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS PALAIKYMO PRIEMONĖS

GAMTINĖS APLINKOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR APRIBOJIMAI

2021, VILNIUS

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIAI VILNIAUS MIESTO GAMTINIO KARKASO KONTEKSTE

Vilniaus miesto bendrojo plano brėžinyje „Gamtinio karkaso ir želdynų reglamentai probleminėse teritorijose“, Vokiečių gatvė patenka į Miesto centro ir Senamiesčio teritoriją. Pati zona yra netoli kultūrinio ir poilsio funkcijų gamtinės teritorijos branduolio Vilnelės ir Neries santakoje.

Plėtojami Vilniaus miesto gamtinio karkaso elementai

Vokiečių g. padėtis miesto gamtinio karkaso atžvilgiu: raudonai pažymėtos kryptys – pertrūkę gamtinio karkaso ryšiai, geltonai – stabilesnės gamtinio karkaso jungčių kryptys arčiau didesnių medynų masyvų

Vokiečių gatvė yra kairėje Vilnelės upės baseino zonoje, kuri dėl didelio apstatymo ir fragmentavimo yra visiškai praradusi gamtinio karkaso ryšius su pietryčiuose, pietuose ir pietvakariuose, vakaruose esančiais didesniais Panerių miesto girininkijoje esančiais medynais.

Pietuose ir pietvakariuose didesni medynai prasideda tik daugiau nei už 1 km į pietus (Rasų kapinės (1,2 km).

Šiaurės vakaruose ir šiaurėje per Pamėnkalnio parką (už ~300 m) likęs nestiprus ryšys su Vingio parko medynu (Vingio girininkija) ir Neries upe. Rytuose per Prezidentūros kiemelio skverą (už ~300 m) medynai susisiekia su vakariniais Pavilnių girininkijos medynais.

Gamtinio karkaso jungtys į šiaurės vakarus ir rytus nuo Vokiečių g.

Gamtiniu požiūriu Vokiečių gatvės brandūs medžiai itin vertingi ir padeda palaikyti minėtas sunykusias gamtinio karkaso jungtis iš pietų su Neries nacionalinės svarbos gamtinio koridoriaus trasa per išlikusias jungtis šiaurinėje ir rytinėje dalyse. Miesto gamtinio karkaso ekologinis optimizavimas yra neišvengiamai susijęs su medžių auginimu ir medynų kiekio didinimu mieste, brandžių medynų apsauga.

- Gyvūnai ir augalai gamtinio karkaso koridoriais gali:

  - lengviau aptikti ir apsigyventi neužimtose teritorijose
  - pasiekti didesnius tinkamų maitinimuisi buveinių plotus ir piko metu rasti maisto „Senamiesčio“ jaunikliams išmaitinti,
  - jauniklių, kurie negali įveikti ilgo atstumo, išplitimui,
  - slapstymuisi,
  - sezoninėms migracijoms,
  - genetiniams mainams su kitomis tos pačios rūšies populiacijomis,
  - koridoriai suteikia galimybę palikti teritoriją, kai ji sunyksta arba yra griaunama ir persikraustyti kitur,
  - gamtinis karkasas palaiko fizinių aplinkos procesų vientisumą, kurie yra būtini.

REKOMENDUOJAMA

1. Nekeisti brandžių medžių naujais. Atidžiai parinkti ir pritaikyti patenkinamą medžių būklę gerinančias priemones, vykdyti priemonių diegimą profesionaliems arboristams arba su jų priežiūra.

2. Atidengti medžių polajį nustatytos lajos projekcijos ribose, pašalinant kietąsias dangas, suformuojant krituliams laidų, ir/ar pomedžio augalais užsodintą dirvožemį. Atnaujinti ir pamaitinti paviršinį dirvožemio sluoksnį. Ten, kur būtinos kietosios dangos, rekomenduojama jas keisti kritulių vandeniui pralaidžiomis dangomis, pvz., specifinėmis trinkelėmis su dideliais tarpais.

3. Atliekant statybos darbus, aptverti medžių šaknų apsaugos zonas (ŠAZ) kiekvieno medžio kamieno dešimčiai kamieno diametro centimetrų skiriant 1,2 m apsaugos zonos. Pvz., jei medžio diametras yra 30 cm., tuomet jo šaknų apsaugos zonos spindulys nuo kamieno bus lygus (30/10)*1,2=3,6 m. PROJEKTUOTOJAMS rekomenduojama projekte pavaizduoti ne tik kiekvieno esamo, bet ir kiekvieno būsimo medžio preliminarias šaknų apsaugos zonas. Šaknų apsaugos zona skirta apsaugoti medžių šaknis nuo suspaudimo ir pažeidimo, dirbant su sunkiasvore technika. Šioje zonoje rekomenduojama darbus atlikti rankomis. Medžių aptvėrimo pavyzdžiai (rekomenduojamas tvoros aukštis 1,8 m, naudojama ryški tvoros medžiaga, informacinė lentelė su užrašu “Medžių apsaugos zona”, su aptvėrimo funkcija supažindinami darbus vykdantys specialistai):

4. Atnaujinti, pasodinant jaunų medžių. Sodinant naujus medžius, numatyti, kaip plėsis medžių šaknų sistemos, aptariant kiekvieną naują sumedėjusį sodinuką su arboristu. Įsodinimui rinktis ne tik dekoratyvinių veislių sumedėjusius augalus, bet ir mūsų krašto lapuočius medžius ir krūmus (liepą, klevą, skroblą, šermukšnį, putiną ir jų veisles). Rinktis įvairių aukščių augalus, formuoti atsitiktines grupes bei nesiekti vienos rūšies dominavimo.

5. Dėl Vokiečių g. ir aplinkiniuose kiemeliuose gyvenančių žvirblių ir kitų paukščių, kurie laikosi ir maitinasi žemesniuose krūmuose, populiacijos, rekomenduojama ***suformuoti gyvatvorių atkarpas*** iš sėklas brandinančių arba uogas vedančių (ornitochorinių) augalų, pvz., kalninis serbentas. Taip pat patartina sodinti pavasarį gausiai žydinčius, nektaru vabzdžius maitinančius medžius ir krūmus netgi vaiskrūmius, kurie gali būti puikiais gėlynų akcentais.

6. Išsaugoti ne tik brandžius medžius, bet ir vertingus krūmus. Ypač tose vietose, kur įsodinimo darbai komplikuoti.

VOKIEČIŲ G. ŽELDINIŲ GAMTINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS IR ANALIZĖ

Šiuo metu vertingiausios gamtinei aplinkai pietvakarinėje Vokiečių g. pusėje augančios brandžios liepos. Žydėjimo metu jų nektaru maitinasi įvairūs medžiuose gyvenantys ir migruojantys vabzdžiai, o jais - paukščiai. Suaugusių, pietvakarinėje gatvės pusėje augančių medžių lajų projekcinis padengimas yra didelis, todėl kaitros metu suformuojama ir itin vertinga pavėsio zona. Pačių medžių ir krūmų rūšinė sudėtis ir būklė detaliai nustatoma Želdynų inventorizacijos metu.

Vokiečių gatvės krūmuose ir gyvatvorėse gyvena ir lankosi gausi naminių žvirblių populiacija *(Passer domesticus).* Maitinimosi metu galima aptikti nuo 9 iki 20 šių paukščių būrius, pavienius individus. Taip pat besimaitinančios pastebėtos ir didžiosios *(Parus major)* ir mėlynosios zylės *(Parus caeruleus*). Gyventojai maitina ir uolinius karvelius *(Columba livia).* Pasirodo pilkųjų varnų *(Carus cornix)* pavienių individų.

Žolinė danga: skurdi šienaujama veja, daug kur po medžiais dirvožemio erozija.

Bendrai vertinant teritorijos biologinė įvairovė skurdi, o priemonių jai didinti nepastebėta. Todėl rekomenduoja į būsimą želdinių sistemą įtraukti ne vieną biologinės įvairovės apsaugos ir palaikymo priemonę.

REKOMENDUOJAMOS BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS PALAIKYMO PRIEMONĖS IR JŲ SPECIFIKACIJOS

1. Biologinės įvairovės priemonių fiksavimas projektuojant

Rekomenduojama suformuoti naują biologinės įvairovės palaikymo priemonių sluoksnį projekto programoje, kuriame atsispindėtų numatyti sprendiniai ir jų vietos.

2. Mikroorganizmų veiklos skatinimo dirvoje priemonės (10 vnt.)

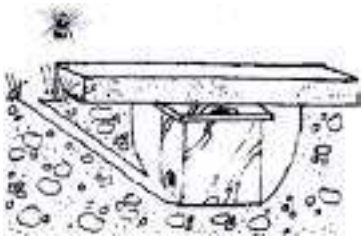

Lapuočių medienos užkasimas dirvoje 10 – yje taškų. Paruošti 10 vienetų po 3-5 lapuočio medžio (beržas, drebulė, klevas ir pan.) „malkas“ džiuto virve surištų ryšulių ir juos užkasti vertikaliai arba horizontaliai dirvoje želdiniuose, užberiant 2-5 cm dirvos sluoksniu.

3. Vabzdžių įvairovės palaikymo priemonės

a) Inkilai kamanėms ir kitiems po žeme besiveisiantiems vabzdžiams (3 vnt.)

Iš 1-1,5 cm storio medienos sukalama 15x15 cm dydžio ir 20 cm aukščio dėžutė su 45 laipsniu kampu įstatytu 3-5 cm diametro vamzdeliu yra užkasama gėlyno dirvoje nuo paviršiaus paliekant 3-5 cm. Vamzdelio suformuota landa turi būti išlindusi virš mulčiaus. Trečdalis dėžutės vidaus užpildoma išdžiovintomis samanomis. Užkasimo vieta gėlyne pažymima želdinių plane, šalia įsmeigiama maža vėliavėlė, informuojanti gėlyno prižiūrėtojus neužlipti ant po žeme esančio inkilo. Priežiūra: po 15 metų reikia dėžutes pakeisti naujomis.

b) Antžeminiai vabzdžių inkilai (1-2 vnt.):

Vadinamieji „vabzdžių viešbučiai“ integruojami į gėlynus, gaminami pagal dizainerio ir projektuotojų viziją. Rekomenduojama rinktis ne standartines „vabalų viešbučio“ formas, pvz., :

c) Nektaringų augalų įsodinimas į gėlyną:

Rekomenduojama gėlyne įsodinti žydinčių, nektaringų, vabzdžius traukiančių vietinės kilmės augalų rūšių.

4. Paukščių apsaugos ir geros populiacijų būklės palaikymo priemonės

a) Žvirblių terasa (2 vnt.)

Teritorijoje lankosi didesnės žvirblių grupės. Rekomenduojama ant pastatų fasadų ar ant specialių laikiklių įrengti žvirblių terasas, kabinamas 4-7 m aukštyje, pvz., https://www.schwegler-natur.de/portfolio_1408366639/sperlingskoloniehaus-1sp/?lang=en Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

b) Paukščių prausykla-girdykla (1 vnt.)

Atsižvelgiant į gausesnę žvirblių, populiaciją šioje gatvėje, siūloma gėlynuose įrengti paukščių prausyklą-girdyklą. Teritorijoje gali būti įrengta ir girdykla su nuolatiniu vandens lygio palaikymu: mini fontanėlis su išplatintais kraštais. Priemonę rinktis derinant su kraštovaizdžio tvarkymo sprendimais. Priežiūra: valymas užsiteršus.

c) Inkilai zyliniams paukščiams (1 vnt.)

Siūloma įsigyti medinius iš vietinio gamintojo ar betoninius, pvz., www.schwegler-natur.net Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

d) Inkilas dūminei raudonuodegei (1 vnt.)

Priežiūra: valymas kartą per metus vasario mėn.

e) Gyvatvorės paukščiams.

Žvirbliniai paukščiai itin noriai maitinasi ir laikosi tankiose gyvatvorėse, todėl siūloma įrengti nors keletą apie ~1x5 m ilgio masyvų. Priežiūra: karpymas.

5. Augalijos įvairovės palaikymo priemonės

a) Vijoklinių augalų panaudojimas.

Įtraukti želdinius į vieną struktūrą apjungiančias pergolės apželdintas vijokliais. Naudoti šiuos sprendinius ten, kur negalima sodinti medžių dėl archeologinių sluoksnių apsaugos, dėl poreikio sukurti pavėsį ir pan.

b) Atsparių sausroms augalų naudojimas.

Keičiantis klimatui mūsų krašte įsivyrauja ilgai trunkančios sausros, arba liūtys, kurių metu iškrenta dideli kritulių kiekiai. Prognozuojama, kad iki 2100 m. vidutinė metinė oro temperatūra Lietuvoje gali pakilti 1,5–5,1 °C. Vasarą išaugs karštų dienų (> 30 °C) ir šiltų naktų (> 18 °C) skaičius. Iki 2100 m. vidutinis kritulių kiekis išaugs 3,7–13,5 % (Klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos gairės savivaldybėms, 2017), todėl rekomenduojama rinktis prie šių sąlygų gebančias prisitaikyti ar jau prisitaikiusias augalų rūšis. Karščių metu temperatūros dėl didelių įkaitinamų Vokiečių g. fasadų ploto, gali būti dar didesnės, todėl rekomenduojama formuoti kuo didesnes šešėlio zonas.

c) Augalų sodinimas 3 ardais.

Rekomenduojama gėlynų guotų formavimas naudojant 3 skirtingų aukščių augalus.

d) Vietinių augalų rūšių integravimas į želdinius.

Rekomenduojama gėlynuose panaudoti vietinės kilmės augalų. Pomedyje rekomenduojama sukurti pavasarinį, Vilniaus kraštui būdingą žydėjimą su žibuoklėmis ir raktažolėmis.

Vietinės kilmės augalų sąrašas, kuriuos galima naudoti želdiniuose:

Rūšis	*Lotyniškas pavadinimas*	*Aukštis*	*IV*	*V*	*VI*	*VII*	*VIII*	*IX*
Triskiautė žibuoklė	*Hepatica nobilis*	25						
Baltažiedė plukė	*Anemone nemorosa*	30						
Geltonžiedė plukė	*Anemone ranunculoides*	30						
Vėjalandė šilagėlė	*Pulsatilla patens*	30						
Pavasarinė raktažolė	*Primula veris*	30						
Paprastasis rūtenis	*Corydalis solida*	30						
Vaistinė plautė	*Pulmonaria officinalis*	30						
Pavasarinis švitriešis	*Ficaria verna*	30						
Daugiametė blizgė	*Lunaria rediviva*	140						
Plačialapis katilėlis	*Campanula latifolia*	100						
Varpotoji glaudenė	*Phyteuma spicata*	90						
Paprastasi burbulis	*Trolius europaeus*	90						
Miškinė lelija	*Lilium mortagon*	100						
Miškinė lelija balta	*Lilium mortagon white*	100						
Didžioji astrancija	*Astrantia major*	60						
Kalninė arnika	*Arnica montana*	30-70						
Smaliukė	*Lychnis viscaria*	30-65						
Tikrasis lipikas	*Galium verum*	30-90						
Didžiažiedis katilėlis	*Campanula persicifolia*	30-80						
Vaistinė baltašaknė	*Polygonatum odoratum*	60						
Pavasarinis pelėžirnis	*Lathyrus vernus*	20-50						
Vaistinė notra	*Stachys officinalis*	100						
Lieknoji plukė	*Anemone sylvestris*	20						
Varpotoji veronika	*Veronica spicata*	15-40						
Plačialapė veronika	*Veronica teucrium*	50						
Šilinis gvazdikas	*Dianthus deltoides*	20-40						
Šilinis dobilas	*Trifolium medium*	15-50						
Paprastasis saulenis	*Helianthemum nummularium*	35						
Keturbriaunis čiobrelis	*Thymus pulegioides*	20-30						
Paprastoji žemuogė	*Fragaria vesca*	30						
Šliaužiančioji vaisgina	*Ajuga reptans*	30						
Melsvoji kelerija	*Koeleria glauca*							
Kiškio ašarėlės	*Briza media*	60						
Kelminis papartis	*Dryopteris filix-mas*	100						
Nusvirusioji striepsnė	*Melica nutans*	60						

KITOS REKOMENDACIJOS

a) Aplinkai draugiškas apšvietimas

Dirbtinis apšvietimas daro didelę įtaką biologiniams procesams tokiems kaip augalų fotosintezė, gyvūnų orientacija ir migracija. Siūlome želdinių apšvietimą, kuris būtų kaip įmanoma draugiškesnis aplinkai. Šviestuvai turėtų būti kaip įmanoma žemesni ir turėti gaubtą, kuris neleistų šviesai per daug išsisklaidyti. Reikalingas naktinis apšvietimas turėtų sklisti pažemiui ir būti nukreiptas tik ten, kur labiausiai reikia. Siūlome naudoti ilgųjų bangų (tokių kaip geltonos, oranžinės, gintaro spalvos) šviesą.

b) Gatvės humanizavimas įrengiant hidrantus

Ne tik transporto srautų mažinimas padeda humanizuoti gatvės aplinką, bet ir rūpinimasis žmogiškaisiais poreikiais tokiais kaip galimybė atsigerti. Siūlome įrengti Vokiečių gatvėje vandens atsigėrimo stoteles – hidrantus.

c) Kietosios dangos, laidžios kritulių vandeniui

Siūlome suplanuoti tokias kietąsias dangas automobilių stovėjimo aikštelėse, šaligatviuose, rekreacinėje zonoje ir kt., kurios būtų laidžios krituliams. (Pavyzdžiai iš „Betono mozaika“)

d) Aiškūs biologinės įvairovės palaikymo priemonių įrengimo tikslai ir visuomenės nuomonės formavimo kryptys

Biologinės įvairovės palaikymo priemonių diegimo tikslai:

1. Prieglobsčio ir mitybinių sąlygų – blogos biologinės įvairovės būklės gerinimas

Vokiečių g. biologinė įvairovė yra skurdi, teritorija turi mažai jungčių su didesniais medynų masyvais, todėl yra taikomos priemonės, savo funkcijomis galinčios suteikti daugiau prieglobsčio ir maitinimosi galimybių užklystantiems smulkiems bestuburiams, vabzdžiams, paukščiams.

2. Žmonių auginimas – pažindinimas su biologinės įvairovės mieste palaikymo būtinybe

Sąmoningėjant visuomenei, diegiamos vis draugiškesnės aplinkai tvarkymo priemonės, sudarančios sąlygas mieste tarpti gamtiniams elementams. Kiekvienas įveiklintas organizmas atlieka ekosistemines paslaugas erdvėje, kurioje apsigyvena. Tokios paslaugos kaip žiedų apdulkinimas, ligų sukėlėjų naikinimas, estetinis pasigėrėjimas – sveikos ir įvairios aplinkos atributai.

e) Pažinimas

Geltona plytelė

Geltonoji plytelė arba akmens plokštė, kurią galima pakelti, o pakėlus stebėti, kas per sliekai ir vėdarėliai, ar akmenlindės ten susirinko. Svarbu padėti ten, kur ji tiesiog kviestų save pakelti: želdyno krašte, pavėsyje, vejoje po medžiu ar pan.

Gatvė bendrauja – Vokiečių g. istorijos pristatymas informacinėje lentelėje

Vokiečių gatvė turi unikalią istoriją, rekomenduojama ją trumpai pristatyti vienoje mažoje, elegantiškoje graviruotoje metalinėje informacinėje lentelėje, ją įrengus architektų pasirinktoje reprezentacinėje pozicijoje.

7. Progreso matavimas

Susivėrus želdiniams, ekologas, vertinęs pradinę situaciją, įvertina pokyčius ir teikia ekspertines išvadas.

8. Visuomenės informavimas

Visuomenei galima/patartina pristatyti visas į projektą įtrauktas gamtinės aplinkos palaikymo priemones.

VOKIEČIŲ G. GAMTINĖS APLINKOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR APRIBOJIMAI

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Apribojimai ir grėsmės
Sudaryta galimybė įvertinti teritorijos ekologinę būklę ir pateikti tvarkymo rekomendacijas Įvertinus teritoriją supančios gamtinės aplinkos silpnybes, stiprybes, galimybes ir apribojimus ir atsižvelgiant į specialistų rekomendacijas potencialiai galima pakeisti aplinkos būklę į geresnę bei padidinti vietovės rūšių įvairovę **Yra brandžių, biologinei įvairovei vertingų medžių ir krūmų** **Yra susiformavusi ir gyvena miesto paukščių populiacija** **Kieme šalia gatvės yra brandžių medžių guotas,** su kuriuo gatvės želdiniai gali sudaryti didesnį gamtinio karkaso kompleksą, stipriausią ryšį turintį su Pavilnių girininkijos medynais **Vidutinė metinė oro tarša anglies monoksidu, azoto ir sieros dioksidais, kietosiomis dalelėmis nuo autotransporto, smulkiosiomis kietosiomis dalelėmis (KD2.5) nuo autotransporto 2016 m. neviršijo ribinės vertės** Nėra fiksuojamo triukšmo dėl oro uosto ar pramonės veiklos	**Silpni gamtiniai ryšiai, pertrauktas gamtinis karkasas** Ryšys su Vingio ir Panerių girininkijų medynais yra labai silpnas, pertrauktas: pietuose, pietryčiuose, pietvakariuose nėra stiprių gamtinio karkaso elementų **Didelė tarša kietosiomis dalelėmis** Visoje teritorijoje fiksuojama didelė taršos kietosiomis dalelėmis vertė artima ribinei (27-40 µg/m³) (2016 m. duomenys) **Didelė triukšmo sklaida** Triukšmo sklaida nuo autotransporto bendrai dienos/vakaro/nakties metu viršija ribinę vertę (65 dBA) ir yra lygi 75-79 dBA. (2016 m. duomenys) **Didelis įkaistančių paviršių kiekis.** Didelis pietinėje ekspozicijoje esančių fasadų plotas ir įkaistančių, vandeniui nelaidžių kietųjų dangų kiekis, sudaro itin nepalankias sąlygas kaitrų ir liūčių metu **Nėra jokių biologinės įvairovės palaikymo priemonių** **Nepakankama komunikacija su gyventojais ir erdvės naudotojais apie projekto eigą** Bendrai nėra populiaru taikyti biologinės įvairovės palaikymo ir apsaugos priemones	**Žaliųjų gamtinio karkaso jungčių stiprinimas** Įsodinus teritorijoje daugiau medžių, suformavus vešlius želdinius, sustiprėtų gamtinio karkaso jungtis su Pavilnių girininkijos medynais **Brandžių ir sveikų medžių bei kitų teritorijos duotybių išsaugojimas** Išsaugojus teritorijoje augančius geros ir patenkinamos būklės medžius, išlaikomos erdve besinaudojančių organizmų populiacijos **Esančių biologinės įvairovės būklės sąlygų pagerinimas ir naujų palaikymo priemonių diegimas** Specialių, ekologo rekomenduotų priemonių pritaikymas, sukurtų teritorijoje sąlygas egzistuojantiems ir potencialiems organizmams veistis. Projektuojant aplinką, rekomenduojama iš karto naudoti brėžinių programoje įrenginių sluoksnį, atspindintį priemones, skirtas išsaugoti ir palaikyti biologinę vietos įvairovę **Vandens resursų žmonėms ir paukščiams priėjimas** Rekomenduojama įdiegti hidrantus ir paukščių atsigėrimo vietas, nes kaistant klimatui tai taps itin aktualu. **Kokybiška komunikacijos su vietos gyventojais ir erdvės naudotojais** Rekomenduojama organizuoti savalaikius susitikimus su gyventojais ir naudotojais bei suinteresuotais visuomenės atstovais, naudoti modernius bendravimo formatus	**Nepakankamas sąmoningumas ir geranoriškumas priimti aplinkos gerinimui reikalingus sprendimus** Neišnaudojus galimybių sudaryti ir atkurti būtinas žaliąsias gamtinio karkaso jungtis, prarandamos ekosisteminės paslaugos, didėja aplinkos temperatūrinė tarša, pasitraukia čia gyvenantys organizamai **Nepakankamas žaliųjų plotų kūrimo finansavimas** Lėšų trūkumas įgyvendinant želdynų plėtrą kelia riziką didinti teritorijos silpnybes, , kuriant intensyviai lankomos teritorijos aplinką **Medžių įsodinimui trukdo sudėtinga archeologinių sluoksnių struktūra** **Padidintas visuomenės dėmesys ir išankstinis neigiamas nusistatymas** **Per maža komunikacija su visuomene** **Nėra patirties diegiant *biophilic* city* koncepciją miestų centruose** ** Žodis „biofilija“ reiškia meilę gamtai. Tai paaiškina žmogaus potraukį gamtai ir norą būti joje, mieste jausti kad ir netiesioginį, bet ryšį su ja*

ARBORISTAS RENATAS

Medžių ir šaknų priežiūra

ŽELDINIŲ ESANČIŲ VOKIEČIŲ G. SKVERE VILNIUJE,

INVENTORIZAVIMAS IR ARBORISTINIS ĮVERTINIMAS

Parengė: arboristas Arnas Švelnikas,
arboristas Renatas Turčinavičius

2021 metai

TURINYS

TURINYS
1. Aiškinamasis raštas
   1.1. Trumpa želdynų charakteristika
   1.2. Vertinimo metodika
   1.3. Detalesnė želdynų charakteristika
2. Sklypo planas
3. Želdynų inventorizavimo kortelė.
4. Fotofiksacija
5. Išvados
6. Rekomendacijos.
7. Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

1. Aiškinamasis raštas

1.1. Trumpa želdynų charakteristika

Lentelė 1. Skvero Vokiečių g. želdynų charakteristika:

Bendra želdynų būklė:	patenkinama
Veja (pieva):	šienaujama
Gėlynai:	nėra
Vėjavartos ir vėjalaužos:	nėra
Želdyno inžinerinės dangos:	sklype vyrauja vejos danga
Želdyno gamtiniai elementai:	nėra
Želdyno teritorijoje esantys valstybės ar savivaldybių saugomi objektai ir jų pavadinimai:	gamtos paveldo (medžiai, rieduliai, reljefo formos ir kt.): nėra kultūros paveldo (archeologiniai, memorialiniai, architektūriniai, inžineriniai ir dailės): nežinoma

1.2. Vertinimo metodika

Skvero Vokiečių g. Vilniuje želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2021 metų birželio mėnesį. Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę).

Inventorizacija parengta vadovaujantis šiais dokumentais:

Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5;

Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673;

Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniems, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206;

Želdynų būklė vertinama 3 (trijų) balų sistemoje, pagal 4 (keturis) skirtingus aspektus:

I. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:
    1. laja negenėta arba nupjauta iki 1/3 lajos viršūnės (nepažeidžiant centrinio

kamieno) ir šoninių šakų;
2. nugenėta 1/2-2/3 medžio lajos;
3. nupjauta visa laja, paliktas tik kamienas.

II. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:
1. sąlyginai sveikas ar silpnai pažeistas (defoliacija 0–25%);
2. vidutiniškai pažeistas (defoliacija 26–60%);
3. stipriai pažeistas (defoliacija >60%).

Pastaba. Be medžių defoliacijos gali vykti asimiliacijos aparato dechromacija (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lajų defoliacijai.

III. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis:
1. nepakenkti arba silpnai pakenkti kenkėjų ir ligų (lapai ar spygliai sveiki arba ligų ar kenkėjų pakenkta <1/3 jų kiekio);
2. vidutinis pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta nuo 1/3 iki 2/3 lapų ar spyglių);
3. stiprus pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta >2/3 lapų ar spyglių, arba jie visiškai nuėsti).

IV. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas:
1. sveiki ir silpnai pažeisti (žaizdų nėra arba šviežiai pažeistas (einamaisiais metais) tik nedidelis žievės plotelis (<30 cm2));
2. vidutiniškai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas 50–300 cm2 žievės plotas, kuris jau gali būti užsikrėtęs medieną pūdančiais grybais);
3. stipriai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas didelis žievės plotas (>300 cm2), medžio kamienas intensyviai ardomas (arba jau išpuvusiu viduriu) medieną pūdančių grybų).

Pastaba. Eglė ir uosis yra ypač jautrūs žievės (kamieno) mechaniniams pažeidimams, todėl 1 balu vertinami tik sveiki (nepažeisti) medžiai, o esant bent vienai platesnei negu 3 cm žaizdai jie vertinami kaip stipriai pažeisti.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais. Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės balas (pvz., jei genėjimo intensyvumo laipsnis yra 2 balai, defoliacija – 1 balas, o kamieno mechaninis pažeidimas – 3 balai, tai bendra medžio būklė vertinama 3 balais).

Vertinimui naudojami instrumentai: žerglės HAGLOF (slankmatis matuoti kamieno skersmeniui), aukštimatis (aukščio nustatymui) SUUNTO PM-5/360 PC, geodezinė ruletė

(matuoti šaknų apsaugos zoną ir lajos projekciją pasaulio krypčių atžvilgiu).

1.3. Detalesnė želdynų charakteristika

Visi vokiečių gatvės želdiniai (medžiai, krūmai ir vejos) kurių yra 55, ribojami pėsčiųjų ar autotransporto kelių, buvo/yra užstatyti lauko kavinių terasomis.

Aplink medžius nuo nr. 6 iki nr. 9, nuo nr. 14 iki nr. 17, nuo nr. 26 iki nr. 29, nr. 40 ir nuo nr. 51 iki nr. 55 iš visų keturių pusių yra paliktas suplūktas augalinis 1 metro pločio ir 1 metro ilgio kvadrato formos grunto įrėminimas su visomis užnešamomis kitų dirvožemių ar šaligatvių ir kelio dulkėmis. Toliau už šių kvadratinių įrėminimų yra betono šaligatvio plytelės nuo vidinės skvero dalies ir akmenų grindinys nuo važiuojamosios dalies pusių. Likę medžiai yra su įrėminimu betono plytelių arba akmenų grindinio dangos iš vienos pusės, o iš kitos pusės jie įsiterpia į vejos arba krūmų želdinius.

Šioje miesto dalyje vyraujantis vėjas yra šiaurės rytų. Todėl Vokiečių gatvėje esantys pastatai apsaugo želdinius nuo nepageidaujamo vėjo poveikio.

48 iš 55 medžių yra mažalapės liepos. Pavieniui, šiaurinėje Vokiečių gatvės dalyje, nutolę vienas nuo kito auga mandžiūrinis riešutmedis, paprastoji eglė ir paprastasis kaštonas. Pietvakarinė dalyje tarp mažalapių liepų yra įsiterpęs vienas paprastasis klevas, o šiaurės vakaruose, 2vnt paprastųjų uosių. Vyraujantys krūmai yra japoninės lanksvos (apie 70%), paprastosios alyvos (apie 25 %), likusius 5% pasidalina vanhuto lanksvos, , baltuogės meškytės ir paprastosios eglės žemaūgė forma 'Nidiformis'.

2. Sklypo planas

Lentelė 2 Raudonais skaičiais sužymėti medžių inventoriniai numeriai atsispindintys Želdynų inventorizavimo kortelėje Lentelė 3. Žaliais apskritimais pažymėtų medžių būklė vertinama 1 balu, mėlynai – 2 balais, pilkai – 3 balais.

Š
V
R
P
Dominikář g.
Vinšova g.
Vokačov g.
Trnitá g.
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56A
57

3. Želdynų inventorizavimo kortelė.

Medžio, krūmo Nr. plane	Rūšinės sudėties koeficientas	Medžio, krūmo rūšis	Kiekis, vnt.	Amžius, m.	Aukštis, m	Diametras, cm	Medžių grupės skalsumas ar krūmų glaudumas	Medžių, krūmų būklė	Reikalingos tvarkymo priemonės	Pastabos	Medžio lajos projekcija Š	Medžio lajos projekcija R	Medžio lajos projekcija P	Medžio lajos projekcija V
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1		Liepa mažalapė	1		13	43		2	Pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Medis pasviręs pietų kryptimi. Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	2	3.5	3.5
2		Liepa mažalapė	1		13	46		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	3	2	1.5
3		Liepa mažalapė	1		12	49		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4.7	3.5	4.3

4		Liepa mažalapė	1		12	44		2	Šviestuvo esančio šalia perkėlimas. Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Rytinėje pusėje nugenėtos visos šakos dėl šviestuvo. Laja neproporcinga. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.6	1	2	2.7
5		Liepa mažalapė	1		12	35		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.6	1.7	2.7
6		Liepa mažalapė	1		12	45		2	Visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	3.8	3	3.5
7		Liepa mažalapė	1		12	47		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4.5	2	4.4
8		Liepa mažalapė	1		14	40		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.5	5	4

									mulčiavimas lapuočių mulčiu.					
9		Liepa mažalapė	1		14	42		2	Šiaurės rytų lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš pietinės pusės, atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Pasviręs šiaurės rytų kryptimi. Pasvirimo kampas kolkas nėra pavojingas. Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.5	4	2.7	3
10		Liepa mažalapė	1		13	35		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Kamienas stipriai apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.5	1.5	2	2.3
11		Raudonasis ąžuolas	1		6	19		1	Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš rytinės pusės atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3	3	3	3
12		Liepa mažalapė	1		14	44		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Sausos, nulūžusios kabančios šakos virš šaligatvio ir važiuojamosios dalies. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	3.7	2.5	4.5
13		Liepa mažalapė	1		12	41		1	Lajos priežiūros genėjimas. Laidų pašalinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Sausos šakos. Apraizgytas elektros laidais. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	4	5	5
14		Liepa mažalapė	1		7	23		3	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	2	1.5	1	1

									gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	šaknims.				
15		Liepa mažalapė	1		9	27		1	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2	2	3.6
16		Liepa mažalapė	1		9	30		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	1.2	1.5	3
17		Liepa mažalapė	1		7	27		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2	2.5	2	3,5
18		Paprastasis kaštonas	1		11	64		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4	4	5.2	5.1
19		Eglė paprastoji	1		13	37		2		Šiuo metu medis jau nupjautas.	3.5	3.5	4	3
20		Mandžiūrinis riešutmedis	1		11	50		1	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	7	6.3	5	6.5

									gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	šaknims.				
21		Liepa mažalapė	1		14.5	41		3	Visos lajos redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Stiprus mechaninis 50cm aukščio ir 35cm pločio pažeidimas kamieno apatinėje dalyje. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1.4	2.5	3.7	1.3
22		Liepa mažalapė	1		15.5	45		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	2.6	2.5	2
23		Liepa mažalapė	1		13	43		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	2.1	3.2	2.8
24		Liepa mažalapė	1		9	32		3	Medžio būklės stebėjimas. Galimas lajos priežiūros genėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Drevė ir svetimkūniai joje. (plytos, akmenys). Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Lajoje likę mažai žalios masės. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims. Medis neperspektyvus.	1.8	1.8	1	1.6
25		Liepa mažalapė	1		13	51		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti	4.2	3.2	3.6	3

									dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	šaknims.				
26		Liepa mažalapė	1		9	32		2	Visos lajos redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Trūkęs kamienas, nuo žemės paviršaus iki 1,7m aukščio. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2	2.4	2.3
27		Liepa mažalapė	1		10.5	36		2	Visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.5	2.1	2.5	3.1
28		Liepa mažalapė	1		10	32		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.4	1.9	2.6	2.4
29		Liepa mažalapė	1		12	40		2	Pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Neproporcinga laja. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.2	2.7	3.2	3
30		Liepa mažalapė	1		11	33		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį	Apraizgytas elektros laidais. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.1	2.6	3.3	2

									dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.					
31		Liepa mažalapė	1		13	41		2	Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1	2.4	2.8	1.7
32		Liepa mažalapė	1		12	42		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.6	3.3	3.5	2.7
33		Liepa mažalapė	1		12	34		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2.6	2.8	2.4
34		Liepa mažalapė	1		11	41		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.1	2.7	2.7	1.5
35		Liepa mažalapė	1		11	33		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1.9	2	2.5	1.6

									įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.					
36		Klevas paprastasis	1		9	26		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.1	2.8	3.3	3
37		Liepa mažalapė	1		11.5	36		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.2	3.2	2.3	2.2
38		Paprastosios alyvos	1		6:7:6:7	3.1		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.4	3	1.2	2.2
39		Liepa mažalapė			12	35		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.3	4.3	4	2.6
40		Liepa mažalapė			14	44		2	Vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant	Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.1	2.1	1.7

									biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.					
41		Uosis paprastasis			10	38		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	6	6.6	4	3.8
42		Uosis paprastasis			8	27		3	Stiprus pietinės lajos pusės redukcinis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas iš pietinės pusės, atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Kamienas pasviręs pietų kryptimi. Laja labai neproporcinga. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	1	1.3	4.1	1.5
43		Liepa mažalapė			9.5	37		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.2	2	2.2	2.2
44		Liepa mažalapė			9.5	33		2	Stiprus pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.. 4t dinaminis lajos sutvirtinimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Pasviręs link Vokiečių gatvės vidurinės dalies šaligatvio. V formos suaugimas, potenciali lūžio vieta. Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.4	3.4	3.1	3.3
45		Liepa mažalapė			11	33		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	3.5	2.4	3.3	2.8

									preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.					
46		Liepa mažalapė			13	50		2	Sanuojamasis ir šviesinamasis genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	5.5	5	5.3	3.8
47		Liepa mažalapė			12	50		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknimis.	3.1	3.4	6	5.3
48		Liepa mažalapė			11	27		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	2.3	2.7	3.7	4.4
49		Liepa mažalapė			14	42		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.3	3.1	4.1	3.1
50		Liepa mažalapė			14	40		2	Lajos priežiūros genėjimas. Šaknų zonos sąlygų gerinimas atveriant polajį, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių	Supresuotas gruntas, per mažai vietos augti šaknims.	4.8	3.8	4.1	2.2

									mulčiu.					
51		Liepa mažalapė			10	15		2	Šaknų zonos sąlygų gerinimas pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Per visą kamieno aukštį ir dalį lajos auga penkialapis vynvytis. Apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas.	2.5	2	2	2
52		Liepa mažalapė			10	14		2	Šaknų zonos sąlygų gerinimas pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Per visą kamieno aukšti ir dalį lajos auga penkialapis vynvytis. Apraizgytas šviečiančiomis girliandomis. Supresuotas gruntas.	1	1.5	2	1.5
53		Liepa mažalapė			10	14		3	Kasmetinis medžio būklės stebėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Supresuotas gruntas Medis neperspektyvus.	2.5	1.5	1.5	2
54		Liepa mažalapė			10	15		3	Kasmetinis medžio būklės stebėjimas. Rekomenduojama keisti nauju medžiu.	Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Supresuotas gruntas. Medis neperspektyvus.	2	2.5	2	1.5
55		Liepa mažalapė			10	15		1	Šaknų zonos sąlygų gerinimas, pakeičiant maitinamąjį dirvožemio sluoksnį ir įterpiant biologinių preparatų. Augavietės mulčiavimas lapuočių mulčiu.	Supresuotas gruntas.	2.5	2	2.5	2

4. Fotofiksacija

Mažalapė liepa (nr. 1 plane). Pasvirusi pietvakarių kryptimi. Reikalingas pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 4 plane). Praeityje neteisingai genėtas (nustuobrintas). Rytinėje pusėje visos šakos nugenėtos dėl šviestuvo. Laja neproporcinga. Rekomenduojamas šalia esančio šviestuvo perkėlimas arba pakeitimas. Reikalingas vakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas bandant sutvarkyti lajos proporciją.

Mažalapė liepa (nr. 6 plane). Turi V formos suaugimą tai yra potenciali lūžio vieta. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo ir 4 tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 12 plane). Turinti sausų, nulūžusių ir kabančių šakų virš šaligatvio ir važiuojamosios dalies. Reikalingas lajos priežiūros genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 13 plane). Praeityje neteisingai genėta (nustuobrinta). Turi sausų šakų ir yra apraizgyta elektros laidais. Reikalingas lajos priežiūros genėjimas, rekomenduojama pašalinti elektros laidus.

Mažalapė liepa (nr. 24 plane). Drevė ir svetimkūniai joje (plytos, akmenys). Praeityje neteisingai genėta (nustuobrinta). Labai prastos būklės medis, praradęs daug žaliosios masės. Galimas lajos priežiūros genėjimas. Mažai perspektyvus, rekomenduojama kasmetinė būklės pokyčių stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

Mažalapė liepa (nr. 26 plane). Trūkęs kamienas, nuo žemės paviršaus iki 1,7m aukščio. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 27 plane). Turi V formos suaugimą tai yra potenciali lūžio vieta. Reikalingas visos lajos redukcinis genėjimas virš V formos suaugimo ir 4 tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 29 plane). Neproporcinga laja. Reikalingas pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas.

Mažalapė liepa (nr. 31 plane). Neproporcinga laja. Rytinė pusė nugenėta dėl šviestuvo. Reikalinga vakarinės lajos pusės redukcija, proporcijos sureguliavimui. Rekomenduojama perkelti šviestuvą arba pakeisti kitokiu.

Mažalapė liepa (nr. 44 plane). Paviršinės šaknys stipriai iškilusios virš žemės lygio. Pasvirusi link
Vokiečių gatvės vidurinės dalies šaligatvio (pietvakarių kryptimi). V formos suaugimas yra

potenciali lūžio vieta. Reikalingas stiprus pietvakarinės lajos pusės redukcinis genėjimas ir 4tonų dinaminis lajos sutvirtinimas.

Mažalapė liepa (nr. 53 plane). Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Reikalinga kasmetinė būklės pasikeitimo stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

Mažalapė liepa (nr. 54 plane). Ant kamieno yra Papastosios alksniabūdės vaisiakūnių kas byloja apie mirusią/mirštančią medieną. Reikalinga kasmetinė būklės pasikeitimo stebėsena. Medis yra neperspektyvus. Rekomenduojama jį keisti nauju.

5. Išvados

Pastaba: eglė (nr. 20 plane) buvo nukirsta.

Tik 5 Vokiečių gatvėje augančių medžių būklė vertinama kaip gera. Šie medžiai neturi mechaninių pažeidimų, nebuvo netinkamai genėti praeityje, neturi jokių aiškiai matomų ligų ar kenkėjų.

43 medžių būklė vertinama kaip patenkinama. Jie turi mechaninių pažeidimų, sausų, nulūžusių ar kabančių šakų. Jų lajos yra neproporcingos. Kai kurie yra smaugiami elektros laidų ar šviečiančių girliandų.

7 medžių būklė vertinama kaip prasta. Jie turi didelių mechaninių pažeidimų, yra netekę didelės dalies žalios lajos masės. Yra su trūkiais ar ant paviršiaus matomais grybų vaisiakūniais. Labai neproporcingomis lajomis ir pasvirusiais kamienais.

Medžių augavietės (išskyrus paprastąjį kaštoną (nr. 19 plane) ir eglę (nr. 20 plane) yra per mažos tokio dydžio medžiams. Visų 55 medžių polajis yra supresuotas ir užtryptas, ko pasekoje medžiai neišgali pasiimt lietaus vandens į šaknis, nes jis tiesiog nuteka į per šiek tiek žemiau esančius pėsčiųjų takus.

Šiluminių vamzdynų ir pėsčiųjų takų keitimo metu, visiems medžiams (išskyrus medžius nuo nr. 51 iki nr. 55 plane) yra didžiulė galimybė netekti didelės dalies, maitinančių ir atraminių šaknų. Labiausiai nukentėti gali vidurinėje gatvės zonoje (šiuo metu pagrindiniame pėsčiųjų judėjimo kelyje) esantis išskirtinis tokiai vietai mandžiūrinis riešutmedis (nr. 21 plane).

6. Rekomendacijos.

Visiems Vokiečių gatvėje esantiems medžiams (net ir geros būklės) rekomenduojama pagerinti augimo sąlygas. Tai reikėtų daryti atlaisvinant polajo plotą nuo kietųjų dangų (pėsčiųjų takų betono plytelių, grindinio akmenų) ir paliekant nemažiau negu 1,5 metro pločio ir 1,5 ilgio įrėminimą kuriame būtų natūralus, turtingas naudingųjų medžiagų augalinis sluoksnis. Taip pat rekomenduojama supurenti polajo plotą mechaniniu ar rankiniu būdu ir įterpti mikropreparatų į gilesnius dirvožemio sluoksnius.

Beveik visiems medžiams taip pat reikalingas lajos priežiūros genėjimas.

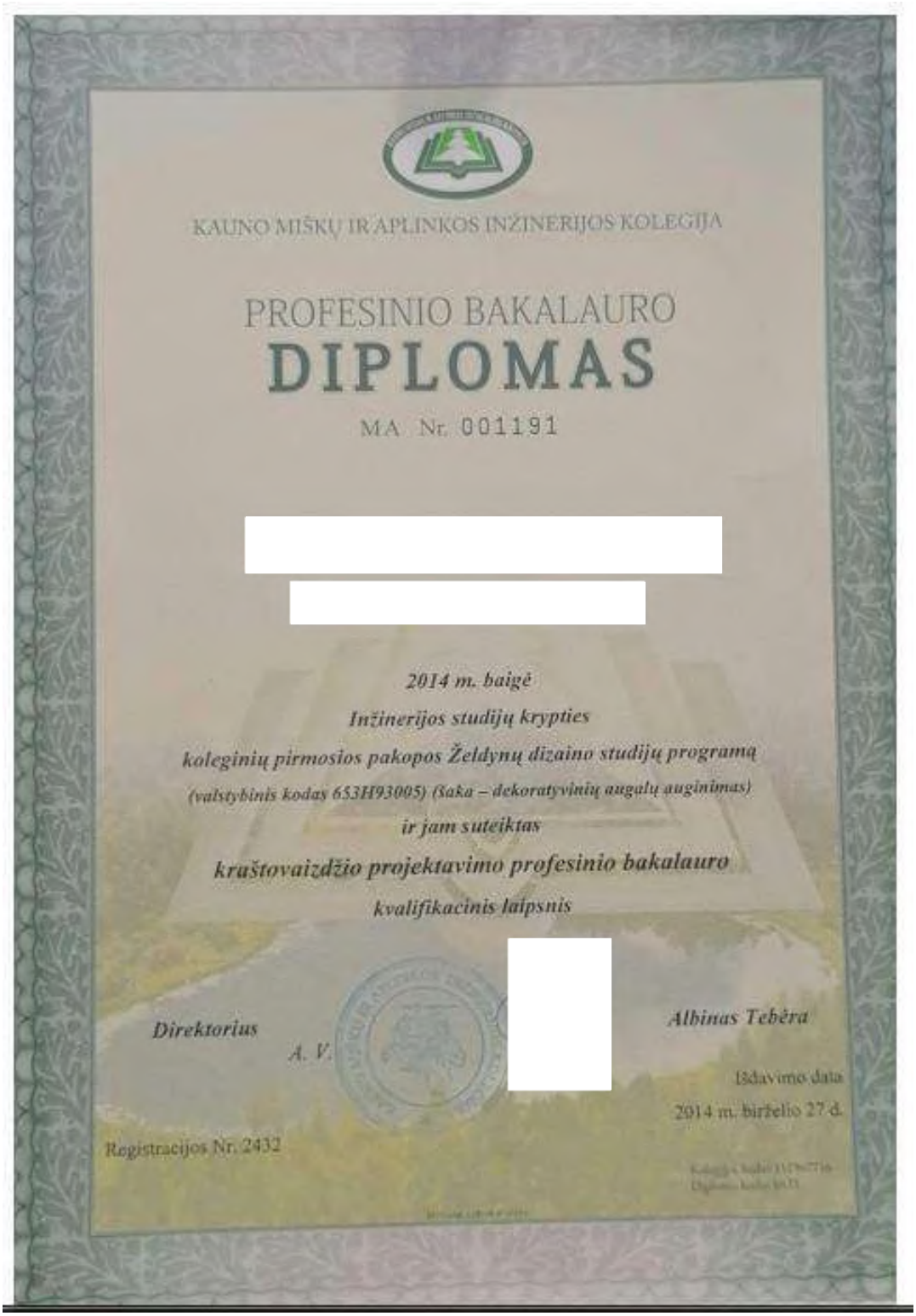
Lajos priežiūros genėjimas - atliekamas siekiant laiku pašalinti nedideles lajos augimo problemas (pvz. besikryžiuojančias ar sausas šakas). Šis genėjimo būdas leidžia išvengti brangių tvarkymo darbų ateityje.

Keletui medžių reikalinga atlikti lajos redukcinį genėjimą.

Lajos redukcinis genėjimas - priemonė skirta medžio stabilumui užtikrinti. Dažniausiai atliekama, kai medžio kamienas ar skeletinės šakos yra pažeistos ir gali neatlaikyti medžio lajos svorio, yra keletas redukcinio genėjimo būdų:
šakos redukcija – kai sutrupinama neproporcingai ilga šaka;
viršūnės redukcija – kai sutrumpinama medžio viršūnė;
visos lajos redukcija – kai trumpinamos šakos per visą lajos perimetrą.

3 iš 7 medžių rekomenduojama keisti naujais medžiais, nes jie yra neperspektyvūs ir jų augimo sąlygų gerinimas gali būti finansiškai didelis ir vis tiek neduoti norimo rezultato.

7. Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

KAUNO MIŠKŲ IR APLINKOS INŽINERIJOS KOLEGIJA

PROFESINIO BAKALAURO

DIPLOMAS

MA Nr. 001191

[redacted]

2014 m. baigė

Inžinerijos studijų krypties

kolegijų pirmosios pakopos Želdynų dizaino studijų programą

(valstybinis kodas 653H93005) (šaka – dekoratyvinių augalų auginimas)

ir jam suteiktas

kraštovaizdžio projektavimo profesinio bakalauro

kvalifikacinis laipsnis

[redacted]

Direktorius *Albinas Tebėra*

A. V.

Išdavimo data

2014 m. birželio 27 d.

Registracijos Nr. 2432

The International Society of Arboriculture

Hereby Announces That

Has Earned the Credential

ISA Certified Arborist ®

By successfully meeting ISA Certified Arborist certification requirements through demonstrated attainment of relevant competencies as supported by the ISA Credentialing Council

Caitlyn Pollihan
CEO & Executive Director

28 August 2020	31 December 2023	LT-0001A
Issue Date	Expiration Date	Certification Number

ACCREDITED
#0847
ISA Certified Arborist

CERTIFICATE

LARA AS Nr. 007

[redacted]

This is to certify, that he successfully passed the Lithuanian Arborists Associations certification as certified **ARBORIST** (LPK 2012 code 611326).

Arborist attributed to the professional competence:

1. Climbing and working in the tree crown;
2. Tree rigging.

Certificate is issued according to decision of Certification Commission of Lithuanian Arborists Association, 28-06-2019 protocol Nr. SK-001.

Chairman of Certification Commission of Lithuanian Arborists Association [redacted] Renaldas Žilinskas

Director of Lithuanian Arborists Association [redacted] Renaldas Žilinskas

Lietuvos arboristų asociacija

The certificate is issued: 28-06-2019
The certificate is valid until 28-06-2022

The Lithuanian Arborists Association certified arborist license LARA No AP-007 is issued along with the certificate.

VILNIUS TECH
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

ATASKAITA

Užsakovas: Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Darbo pavadinimas: **VILNIAUS M. VOKIEČIŲ G. NUO DOMINIKONŲ G. IKI ROTUŠĖS A. ESAMOS DANGOS KONSTRUKCIJOS LAIKOMOSIOS GEBOS TYRIMAS BEI PASIŪLYMAI DANGOS KONSTRUKCIJOS ATNAUJINIMUI**

Mokslo sritis: Technologijos mokslai, Statybos inžinerija

2022 m. birželio 10 d. Sutartis Nr. 10.13-2022-499

Instituto direktorius Ovidijus Šernas
(vardas, pavardė, parašas)

Darbo vadovas Audrius Vaitkus
(vardas, pavardė, parašas)

TURINYS

Lentelių sąrašas 3

Paveikslų sąrašas 4

Įvadas 5

1. Tyrimo objektas 6

2. Dangos pažaidų įvertinimas 7

3. Geologinė situacija 9

4. Šalčiui atsparios dangos konstrukcijos storis 9

5. Dangos konstrukcijos laikomosios gebos matavimo metodika 10

6. Dangos konstrukcijos laikomosios gebos analizės ir įvertinimo metodika 11

7. Laikomosios gebos matavimo rezultatų analizė 12

8. Dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendiniai 14

9. Esamų dangos konstrukcijų atnaujinimo nuostatos 18

Literatūros sąrašas 21

Priedų sąrašas 22

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1.1 lentelė. Informacija apie tiriamą objektą 6
5.1 lentelė. Matavimo juostų žymėjimas 10
6.1 lentelė. Nesurištų medžiagų puserdvės modulio M_0 asfalto dangos konstrukcijoms pagal apkrovos klasę orientaciniai dydžiai, normalizuoti +20 °C temperatūrai 12
8.1 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio I variantas (DK 1) 16
8.2 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos sprendinio II variantas (DK 1) 17
8.3 lentelė. Vokiečių g. šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų dangos konstrukcijų atnaujinimo sprendinys 18
8.4 lentelė. Vokiečių g. dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinių ribinių būvių sąlygos 18
9.1 lentelė. Reikalavimai geotinklui 19
9.2 lentelė. Reikalavimai neaustinei geotekstilei 19

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1.1 pav. Tiriamos Vokiečių gatvės atkarpos nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. situacijos schema 6
2.1 pav. Asfalto dangos pažaidos tiriamoje Vokiečių g. 8
2.2 pav. Grindinio dangos pažaidos tiriamoje Vokiečių g. 8
5.1 pav. Krintančio svorio deflektometras „PRIMAX 2500“ 10
7.1 pav. Normalizuotas dangos konstrukcijos ekvivalentinis standumo modulis E_0 tiriamoje Vokiečių g. 13
7.2 pav. Nesurištųjų sluoksnių puserdvės modulis M_0 tiriamoje Vokiečių g. 13
7.3 pav. Apytikslis deformacijos modulis E_{v2} ant nesurištųjų pagrindo sluoksnių viršaus tiriamoje Vokiečių g. 14
9.1 pav. Vokiečių g. dangos konstrukcijų atnaujinimo sprendinių principinė schema 19

ĮVADAS

Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – VILNIUS TECH) Aplinkos inžinerijos fakulteto (toliau – AIF) Kelių tyrimo institutas (toliau – KTI) Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Užsakovas) užsakymu atliko Vokiečių gatvės nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. dangos konstrukcijos tyrimus. Darbai atlikti techninės užduoties, pateiktos priede A, pagrindu.

Darbo tikslas – neardomaisiais tyrimais nustatyti Vokiečių gatvės nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. dangos konstrukcijos būklę bei pateikti pasiūlymus dangos konstrukcijos atnaujinimui.

Šiam tikslui pasiekti išspręsti šie uždaviniai:

- atlikta vizualinė apžiūra;
- išanalizuoti tiriamos gatvės inžinerinių geologinių tyrimų duomenys;
- atlikti matavimai krintančio svorio deflektometru;
- nustatytas dangos konstrukcijos atnaujinimo poreikis;
- pateikti siūlymai dangos konstrukcijos atnaujinimui priimant 20 metų naujai numatytą projektinį naudojimo laikotarpį.

Remiantis technine užduotimi dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendiniai sudaryti šioms eismo zonoms pagal veikiančias apkrovas:

1. Gatvės važiuojamoji dalis - DK 1 dangos konstrukcijos klasė;
2. Įvažiavimai į aplinkinius objektus - DK 0,1 dangos konstrukcijos klasė;
3. Pėsčiųjų ir dviratininkų eismo zona.

Darbo vadovas: prof. dr. Audrius Vaitkus

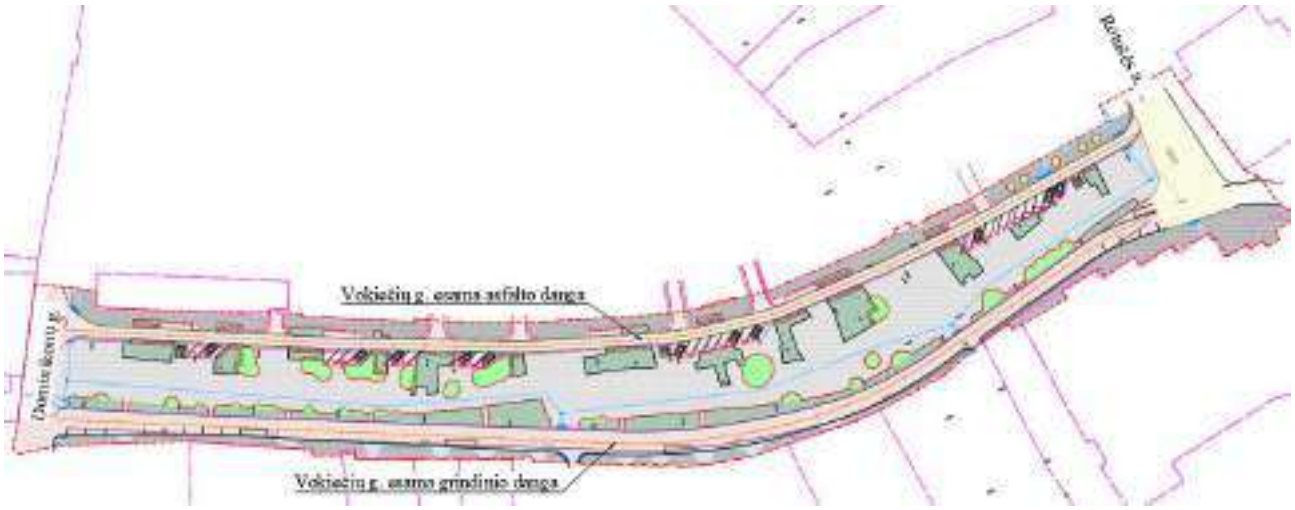
Pagrindinis vykdytojas: magr. Martynas Karbočius

1. TYRIMO OBJEKTAS

Tyrimo objektas – asfalto ir trinkelių dangos konstrukcijos Vokiečių gatvės nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. Vilniuje. Informacija apie tiriamą objektą pateikta 1.1 lentelėje. Situacijos schema pateikta 1.1 paveiksle.

1.1 lentelė. Informacija apie tiriamą objektą

Gatvės (objekto pavadinimas)	Eismo juostų skaičius	Ruožo pradžia	Ruožo pabaiga	Ruožo ilgis, km	Koordinatės LKS–94			
					Ruožo pradžia		Ruožo pabaiga	
					X	Y	X	Y
Vokiečių g.	2+1	Dominikonų g.	Rotušės a.	~0,35	6029607	502454	6030363	501679

1.1 pav. Tiriamos Vokiečių gatvės atkarpos nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. situacijos schema

2. DANGOS PAŽAIDŲ ĮVERTINIMAS

Tiriamos Vokiečių g. atkarpos dangos būklės vertinimas atliktas pagal VILNIUS TECH AIF KTI specialistų vizualinę apžiūrą, atliktą 2023 m. kovo 12 d.

Tiriamojo objekto dalyje su asfalto danga vyrauja skersiniai ir išilginiai plyšiai, yra pavienių dangos nusėdimų, lokalių dangos pakeitimų (lopų), nežymių asfalto dangos šlyties deformacijų. Būdingos pažaidos pateiktos 2.1 paveiksle.

Skersiniai plyšiai yra plyšiai, su važiuojamosios dalies ašimi sudarantys apytikriai statų kampą. Šio tipo plyšiai susidaro dėl temperatūros svyravimų sukeltų įtempių asfalto sluoksniuose, ypač pažengus bituminio rišiklio senėjimo ir oksidacijos procesams.

Išilginiai plyšiai yra plyšiai apytikriai lygiagretūs važiuojamosios dalies ašiai. Dauguma išilginių plyšių yra susidarę važiuojamosios dalies ašyje arba eismo juostų viduryje (tarpvėžėje), todėl nėra sietini su dangos konstrukcijos laikomąja geba. Tikėtina šių plyšių atsiradimo priežastis yra temperatūros svyravimų sukelti įtempiai asfalto sluoksniuose. Lokaliose zonose išilginiai plyšiai susidarę transporto priemonių ratų riedėjimo vėžėse ir yra sietini su ilgalaikiu apkrovų poveikiu ir asfalto sluoksnių nuovargiu. Daugeliu atvejų skersiniai ir išilginiai plyšiai nesandarinti, aptrupėjusiomis briaunomis ir vertintini kaip vidutinio išsivystymo lygio.

Lokalūs dangos nusėdimai labiausiai būdingi dangos zonai prie šaligatvių bortų. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamoje gatvėje nėra paviršinio vandens surinkimo ir nuvedimo sistemų, nusėdimų susidarymas dangos zonoje prie šaligatvių bortų, tikėtina, susijęs su paviršinio vandens patekimu į dangos konstrukciją per asfalto dangos ir šaligatvio bortų sandūrą, intensyvesniu esamų nesurištųjų pagrindo sluoksnių drėkinimu ir netolygia nesurištųjų pagrindo sluoksnių ir/arba žemės sankasos laikomąja geba. Vienoje vietoje nustatytas dangos nusėdimas išplitęs maždaug iki eismo juostos vidurio. Atsižvelgiant į pažaidos charakteristiką ir viešai prieinamus požeminių komunikacijų tinklų duomenis, tikėtina, kad dangos nusėdimas susijęs su žemiau esančiais vandentiekio tinklais.

Tiriamojo objekto dalyje su trinkelių (grindinio) danga vyrauja dangos nusėdimai, provėžos, trinkelių pažeidimai. Būdingos pažaidos pateiktos 2.2 paveiksle.

Dangos nusėdimai ir provėžos labiausiai būdingi dešinės transporto priemonių ratų riedėjimo vėžės zonai ir zonai prie gatvės bortų. Dangos nusėdimai ir provėžos susidaro dėl žemės sankasos ir/arba nesurištųjų pagrindo sluoksnių nuosėdžių veikiant eismo apkrovoms.

a) skersiniai plyšiai

b) išilginis plyšys

c) dangos nusėdimas ir lokalus dangos pakeitimas

d) išilginis plyšys ir lokalus dangos pakeitimas

2.1 pav. Asfalto dangos pažaidos tiriamoje Vokiečių g.

a) dangos nusėdimas su trinkelių dangos trūkiais

b) provėžos

c) dangos nusėdimas ir grindinio dangos pažeidimai

2.2 pav. Grindinio dangos pažaidos tiriamoje Vokiečių g.

3. GEOLOGINĖ SITUACIJA

Geologinei ir hidrogeologinei situacijai įvertinti naudoti Užsakovo pateikti inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų duomenys. Tiriamojo objekto teritorijoje 2023 m. sausio mėn. išgręžti 6 gręžiniai iki 5,0-6,0 m gylio.

Tyrimo vietose iki 0,3-0,4 m storio sluoksnį sudaro skalda arba žvyringas smėlis, giliau supiltas mažai dulkingas-molingas blogai išrūšiuotas smėlis ir mažai dulkingas-molingas vidutiniškai išrūšiuotas smėlis, dažnai su dirvožemio ir statybinio laužo priemaiša. Nustatytas organinės medžiagos kiekis grunte yra 1,27-1,33 %. Dirbtini gruntai pagal smulkiųjų dalelių kiekį ir rūšiuotumo koeficientą priskirtini F1 arba F2 jautrumo šalčiui klasei. F2 klasę atitinkančio grunto laidumas vandeniui geras, kadangi laidumo vandeniui koeficientas k_{10} yra 2,3 m/s. Dirbtiniai gruntai silpni, kūgio sprauda q_c kinta nuo 0,5 MPa iki 13 MPa. Po dirbtiniais gruntais nuo 2,5-4,0 m gylio slūgso mažai dulkingas – molingas smėlis, tolygiai išrūšiuotas ir žvyringas smėlis.

Žemiau slūgso planingai supiltas vidutinio rūpumo arba smulkaus smėlio su dulkio, žvirgždo priemaišomis sluoksnis (SD), kurio storis kinta nuo 30 cm iki 85 cm. Pagal standartą LST 1331:2022 gruntas SD priskiriamas F2 jautrumo šalčiui klasei (mažai ir vidutiniškai jautrus) ir neatitinka TRA SBR 19 reikalavimų nesurištiesiems mišiniams ir gruntams, kurie gali būti taikomi pagrindo sluoksniams be rišiklių įrengti. Žemės sankasą daugiausiai sudaro smėlingas mažo plastiškumo molis su dulkio, žvirgždo priemaišomis. Pagal standartą LST 1331:2022 gruntas priskiriamas F3 jautrumo šalčiui klasei (labai jautrus).

Gruntinis vanduo tyrimų metu neaptiktas.

4. ŠALČIUI ATSPARIOS DANGOS KONSTRUKCIJOS STORIS

Projektuojama dangos konstrukcija taikoma Vilniaus miestui, kuris patenka į 140 cm įšalo gylio zoną. Remiantis inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų duomenimis priimta, kad Vokiečių g. vyrauja F2 jautrumo šalčiui klasės gruntai. Pirminis šalčiui atsparios dangos konstrukcijos storis (pagal KPT SDK 19 6 lentelės ir 2 priedo duomenis), kai grunto jautrumo šalčiui klasė F2, DK 1 dangos konstrukcijos klasei yra 77 cm, o DK 0,1 dangos konstrukcijos klasei – 63 cm. Šalčiui atsparios dangos konstrukcijos storis tikslinamas pagal KPT SDK 19 7 lentelę priimant šias prielaidas:

A. Vietinės klimatinės sąlygos – nėra jokių specifinių klimatinių sąlygų 0 cm;
B. Vandens poveikis dangos konstrukcijoje – iki 1,5 m gylio po žemės sankasa nepasireiškia ilgalaikis arba trumpalaikis drėkinimas gruntiniu vandeniu 0 cm;
C. Kelio padėtis – ≤2 m aukščio pylime 0 cm;

D. Zona prie dangos – gyvenvietėje su iš dalies vandeniui nelaidžia zona prie dangos, taip pat su vandens nuleidimo įrenginiais, už gyvenvietės ribų su įrengtu drenažu arba su vandens nuleidimo įrenginiais -10 cm.

Atsižvelgiant į priimtas prielaidas šalčiui atsparios dangos konstrukcijos storis turėtų būti ne mažesnis kaip 70 cm esant DK 1 dangos konstrukcijos klasei ir 55 cm esant DK 0,1 dangos konstrukcijos klasei.

5. DANGOS KONSTRUKCIJOS LAIKOMOSIOS GEBOS MATAVIMO METODIKA

Dangos konstrukcijos laikomosios gebos tyrimas neardančiuoju metodu atliktas 2024 m. kovo 19 d. specializuota įranga krintančio svorio deflektometru „PRIMAX 2500“ (žr. 5.1 pav.). Matavimas atliekamas suteikiant smūginę apkrovą dangos konstrukcijai ir matuojant dangos paviršiaus įlinkį davikliais.

5.1 pav. Krintančio svorio deflektometras „PRIMAX 2500“

Matavimų metu fiksuota oro, dangos paviršiaus ir dangos 7 cm gylyje temperatūra. Dangos paviršiaus įlinkis matuotas -60, -45, -30, 0, 20, 30, 45, 60, 75, 90, 120, 150, 180, 210 cm atstumais nuo apkrovos plokštės centro. Apkrova dangos konstrukcijai perduota 30 cm skersmens apkrovos plokšte. Matavimai atlikti kiekvienoje eismo juostoje. Matavimo taškai išdėstyti kas 15 m, iš viso viso 70 matavimo taškų. Matavimai atlikti dešinėje transporto priemonių ratų riedėjimo vėžėje, dangos konstrukcijai suteikiant 50 kN apkrovą, atitinkančią 707 kPa slėgį į dangą.

5.1 lentelė. Matavimo juostų žymėjimas

Dangos konstrukcijos tipas	Asfalto		Trinkelių
Eismo juosta	Kryptimi link Rotušės a.	Kryptimi link Dominikonų g.	Kryptimi link Rotušės a.
Žymėjimas ataskaitoje	A1	B1	T1

6. DANGOS KONSTRUKCIJOS LAIKOMOSIOS GEBOS ANALIZĖS IR ĮVERTINIMO METODIKA

Asfalto dangos konstrukcijos laikomoji geba vertinta pagal Forschungsgesellschaft für Straßen- und Verkehrswesen: Arbeitspapier Tragfähigkeit, Teil B 2.1: Falling Weight Deflectometer (FWD): Gerätebeschreibung, Messdurchführung – Asphaltbauweisen pateiktą metodiką per normalizuotą (apkrovos ir temperatūros atžvilgiu) ekvivalentinį standumo modulį E_0 ir dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių modulį M_0. Trinkelių dangos konstrukcijos laikomoji geba vertinta per normalizuotą (apkrovos atžvilgiu) dangos įlinkį ir ekvivalentinį standumo modulį E_0.

Dangos konstrukcijos įlinkio rezultatai normalizuoti 50 kN apkrovai ir 20°C temperatūrai. Įlinkio normalizavimas (pataisa) į standartinę apkrovą atliktas kiekvieno deformacijos jutiklio (geofono) išmatuotam įlinkiui w_i, pagal lygtį (1):

$$w_i = w_{m,i}\frac{F_d}{F_m} \tag{1}$$

čia: w_i – normalizuota deformacija, išmatuota apkrovos ciklo metu i - ame deformacijos jutiklyje (geofone), mm; $w_{m,i}$ – nenormalizuota deformacija, išmatuota apkrovos ciklo metu i - ame deformacijos jutiklyje (geofone), mm; F_m – apkrovos impulsas matavimo metu, kN; F_d – normalizuota apkrova (50 kN).

Matavimo metu asfalto dangos savybės esant skirtingai aplinkos temperatūrai skiriasi, todėl dangos įlinkis taip pat priklauso nuo temperatūros. Šiai analizei išmatuotos asfalto dangos konstrukcijos įlinkio dubuo normalizuotas į +20 ºC standartinę temperatūrą. Temperatūros normalizavimo (pataisos) koeficientas apskaičiuotas pagal lygtį (Motiejūnas et al. 2010):

$$t_k = 10^{-0{,}000221\cdot h^{1{,}0229}(T_A-20)} \tag{2}$$

čia: h – asfalto dangos sluoksnių storis, cm; T_A – asfalto dangos sluoksnio temperatūra, ºC.

Normalizuotas ekvivalentinis standumo modulis apskaičiuojamas pagal lygtį (3):

$$E_0 = \frac{2(1-\nu^2)\sigma_0 a}{w_0} \tag{3}$$

čia: ν – Puasono koeficientas; σ_0 – normalizuota apkrova, N/mm^2; a – apkrovos plokštės skersmuo, mm; w_0 – normalizuota deformacija, išmatuota apkrovos plokštės centre, mm.

Dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių puserdvės modulis apskaičiuojamas pagal lygtį (4):

$$M_0 = F\frac{B}{A} \quad (4)$$

čia: M_0 – dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių, t. y. puserdvės, kurią sudaro skaldos pagrindo sluoksnis (SPS), apsauginis šalčiui atsparus sluoksnis (AŠAS) arba šalčiui nejautrių medžiagų sluoksnis (ŠNS) ir žemės sankasa, tačiau be surištojo pagrindo sluoksnio, modulis, N/mm^2; F – smūgio jėgos perdavimas, kN; A – regresijos parametras, mm; B – regresijos parametras, mm^{-1}.

Pagal nesurištųjų pagrindo sluoksnių modulį M_0 nustatomas apytikslis statinio deformacijos modulio E_{v2} dydis:

$$M_0 = F\frac{B}{A} \quad (5)$$

čia: E_{v2} – statinis deformacijos modulis, N/mm^2; M_0 – nesurištų pagrindo sluoksnių puserdvės modulis, N/mm^2.

Kiekvienas matavimo taškas priskiriamas apkrovų klasių grupių laikomosios gebos parametro M_0 orientacinėms ribinėms vertėms. M_0 vertės pagal projektinę apkrovą (DK 1 ir DK 0,1) yra pateiktos 6.1 lentelėje.

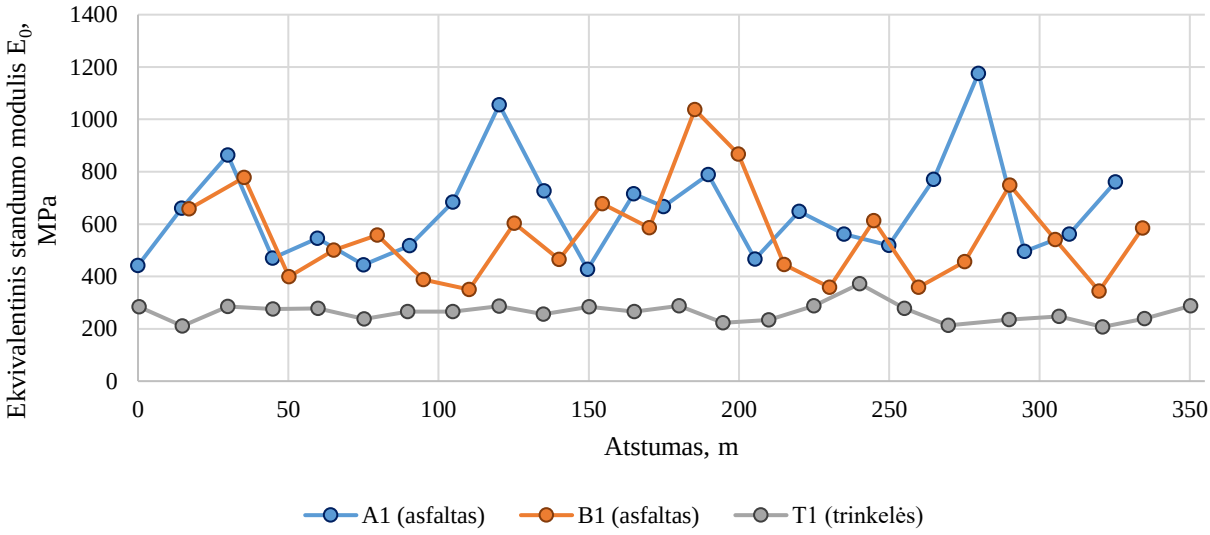
6.1 lentelė. Nesurištų medžiagų puserdvės modulio M_0 asfalto dangos konstrukcijoms pagal apkrovos klasę orientaciniai dydžiai, normalizuoti +20 °C temperatūrai

DK klasė	Vertinimo charakteristikos	Orientacinis dydis (ribinė vertė)
DK 1 – DK 0,1	Nesurištų medžiagų puserdvės modulis M_0, N/mm ^{2}	150

7. LAIKOMOSIOS GEBOS MATAVIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

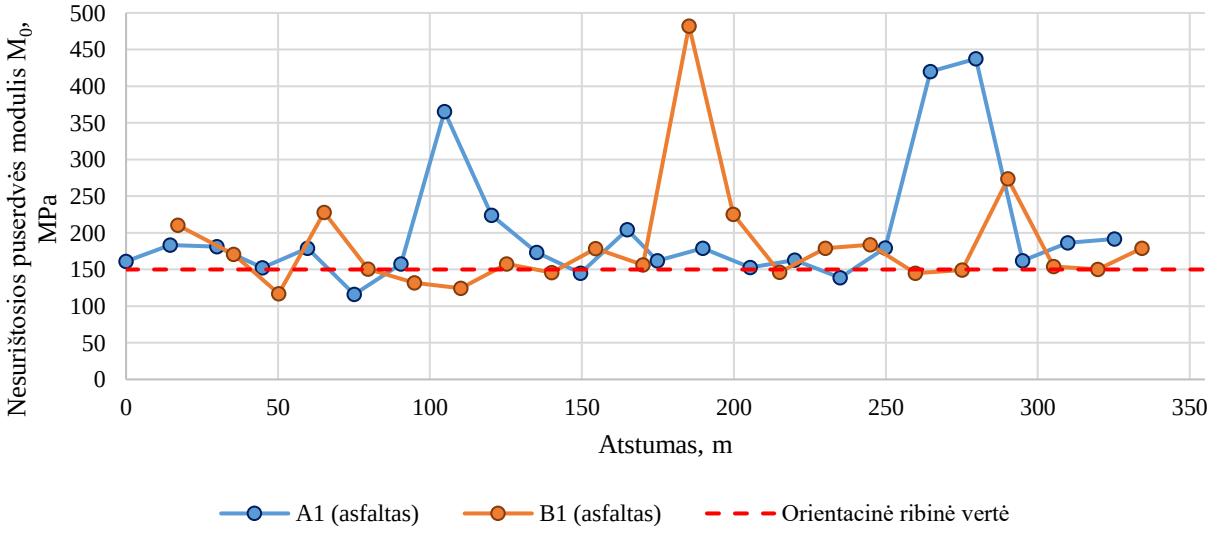
Analizuojant normalizuotą dangos konstrukcijos ekvivalentinį standumo modulį E_0 (žr. 7.1 pav.) nustatyta, kad tiriamos Vokiečių g. dalies su asfalto danga E_0 kinta nuo 344 MPa iki 1176 MPa, vidurkis yra 605 MPa, standartinis nuokrypis – 192 MPa. Tiriama dangos konstrukcija pagal laikomąją gebą yra vidutinio nehomogeniškumo, kadangi variacijos koeficientas yra 32 %, kai homogeniškomis dangos kosntrukcijos laikomos variacijos koeficientui esant ne didesniam kaip 20 %(European Commission Directorate-General for Mobility and Transport 2005). Važiuojamojoje dalyje su trinkelių danga ekvivalentinis standumo modulis E_0 kinta nuo 207 MPa iki 372 MPa, vidurkis yra 267 MPa, standartinis nuokrypis – 36 MPa. Tiriama dangos konstrukcija pagal laikomąją gebą yra homogeniška, kadangi variacijos koeficientas yra 14 %, kai homogeniškomis dangos

kosntrukcijos laikomos variacijos koeficientui esant ne didesniam kaip 20 %(European Commission Directorate-General for Mobility and Transport 2005).

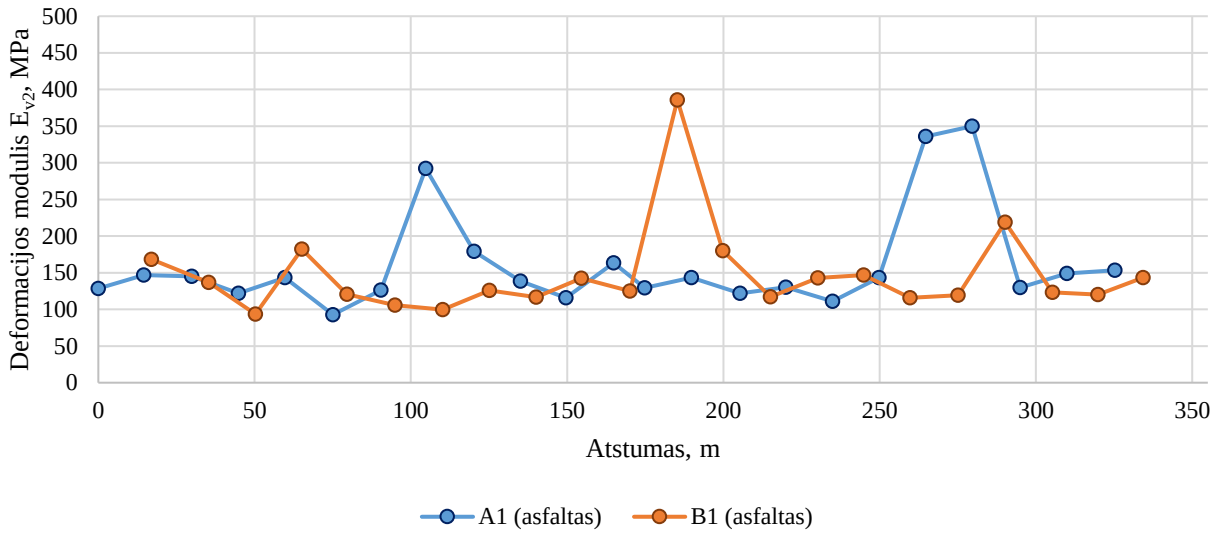

7.1 pav. Normalizuotas dangos konstrukcijos ekvivalentinis standumo modulis E_0 tiriamoje Vokiečių g.

Apskaičiavus asfalto dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių puserdvės modulį M_0 (žr. 7.2 pav.), nustatyta, kad tiriamos Vokiečių g M_0 kinta nuo 116 MPa iki 482 MPa, vidurkis yra 192 MPa, standartinis nuokrypis – 81 MPa. Nustatytas apytikslis deformacijos modulis E_{v2} (žr. 7.3 pav.) ant nesurištųjų pagrindo sluoksnių viršaus kinta nuo 93 MPa iki 386 MPa, vidurkis yra 154 MPa, standartinis nuokrypis – 65 MPa.

7.2 pav. Nesurištųjų sluoksnių puserdvės modulis M_0 tiriamoje Vokiečių g.

7.3 pav. Apytikslis deformacijos modulis E_{v2} ant nesurištųjų pagrindo sluoksnių viršaus tiriamoje Vokiečių g.

Apibendrinant dangos konstrukcijos neardomųjų tyrimų rezultatus bei nustatytus dangos konstrukcijos laikomosios gebos parametrus, galima teigti, kad tiriamos Vokiečių g. esamos dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių ir žemės sankasos puserdvės laikomoji geba iš dalies atitinka DK 1 klasės dangos konstrukcijos ribinį dydį. 22% M_0 reikšmių, kurios išsidėsčiusios lokaliai per visą tiriamos gatvės ilgį, yra mažesnės už orientacinę ribinę vertę M_0 = 150 MPa. Tai rodo, kad nesurištųjų pagrindo sluoksnių ir žemės sankasos puserdvė turi sąlyginai žemą laikomąją gebą.

8. DANGOS KONSTRUKCIJOS ATNAUJINIMO SPRENDINIAI

Dangos konstrukcijos sprendiniai suprojektuoti taikant specialiuosius skaičiavimus vadovaujantis daugiasluoksniškumo teorijos pagrindais. Skaičiavimai atlikti su MN LAYER (Khazanovich and Wang 2008) programa priimant šias prielaidas:

1) sluoksniai horizontalia kryptimi neriboti.
2) Sluoksnių medžiagos homogeniškos ir izotropiškos.
3) Tarp skirtingų sluoksnių be rišiklių yra visiškai sukibę (sukibimo koeficientas lygus 0), tarp trinkelių dangos ir skaldos/žvyro pagrindo sluoksnio yra dalinis sukibimas (sukibimo koeficientas lygus 1).
4) Puasono koeficientas pastovus – 0,45.
5) Skaičiuojamoji apkrova dangos konstrukcijos reakcijai apskaičiuoti – pavienis ratas, veikiamas 50 kN jėga, kurio kontakto su danga ploto spindulys 15 cm.

Dangos konstrukcijos degradacijos (nuovargio) poveikis vertinamas pagal suminę (bendrą) projektinės (A) ir ribinės ($N_{rib.}$) apkrovos, numatytam projektiniam naudojimo laikotarpiui, santykį –

tikrinama Minerio hipotezė. Projektinės apkrovos skaičius negali būti didesnis už ribinės apkrovos skaičių. Minerio sąlyga tikrinama kiekvienam dangos konstrukcijos sluoksniui atskirai taikant ribinių būvių funkcijas asfalto pagrindo sluoksniui, sluoksniams be rišiklių ir žemės sankasai. Minerio sąlyga bendruoju atveju:

$$\text{Poveikis} = \sum \frac{A_{\square}}{N_{rib.}} \quad (1);$$

čia: $A_{\square}$ – projektinė apkrova, ESA; $N_{rib.,}$– ribinė apkrova, ESA.

Žemės sankasai tikrinamas ribinis būvis – 12,5 mm liekamų deformacijų susidarymas žemės sankasos paviršiuje. Ribinė apkrova apskaičiuojama taikant 95 % patikimumo lygmenį pagal formulę (Shell, 1978):

$$rib.N_{\check{Z}S} = 1{,}05 \cdot 10^{-7} \cdot \varepsilon_{zz}^{-4} \quad (2);$$

čia: ε_{zz} – vertikalios deformacijos žemės sankasos paviršiuje, mm/mm.

8.1. Rekomenduojami Vokiečių g. dangos konstrukcijų atnaujinimo sprendiniai

Vokiečių g. rekomenduojamas dangos konstrukcijos atnaujinimas pakeičiant dalį esamos dangos konstrukciją atsižvelgiant į tai, kad:

- gatvės dalyje su asfalto danga nėra dominuojančių struktūrinių pažaidų, susijusių su nepakankama dangos konstrukcijos laikomąja geba. Nors gatvės dalyje su grindinio danga vyrauja dangos nusėdimai, išsibangavai ir provėžos, sietinos su nepakankama dangos konstrukcijos nesurištųjų pagrindo sluoksnių ir/arba žemės sankasos laikomąja geba ir ilgalaikiu eismo apkrovų poveikiu, tačiau po viršutiniu nesurištuoju pagrindo sluoksniu esantys gruntai yra laidūs vandeniui.
- inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų duomenimis esamos dangos konstrukcijos apatinius pagrindo sluoksnius ir žemės sankasos viršutinę dalį daugiausiai sudaro mažos laikomosios gebos, tačiau vandeniui laidūs mažai molingo-dulkingo smėlio ir žvyringo smėlio sluoksniai.
- neardomieji dangos konstrukcijos laikomosios gebos matavimai rodo netolygią nesurištųjų pagrindo sluoksnių ir žemės sankasos laikomąją gebą, kuri vietomis yra nepakankama.

Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinių I ir II varianto sluoksniai, jų storiai, medžiagos ir reikalaujamos savybės pateiktos 8.1-8.2 lentelėse. Vokiečių g. šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio sluoksniai, jų storiai, medžiagos ir reikalaujamos savybės pateiktos 8.3 lentelėje. Dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinių ribinių būvių sąlygos pateiktos 8.4 lentelėje.

Važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio I ir II variantai atitinka DK 1 dangos konstrukcijos klasę. Siekiant išlaikyti atnaujintų dangos konstrukcijų laikomosios gebos tolygumą, ypač ties skirtingų klasių dangos konstrukcijų jungties zona ties nuovažomis, rekomenduojama DK 1 klasės konstrukciją įrengti ir tose eismo zonose, kurioms nustatyta DK 0,1 dangos konstrukcijos klasė.

Gatvės dalyje, kurioje numatoma atstatyti esamą grindinį, dangos konstrukcijos sluoksniai, jų storiai, medžiagos ir reikalaujamos savybės turi atitikti 8.1 arba 8.2 lentelę, išskyrus reikalavimą dangos storiui, kuris dėl grindinio elementų matmenų gali būti mažesnis. Keičiant pažeistus (netinkamus naudoti) esamo grindinio elementus naujais, jų storis turi pritaikytas prie esamo grindinio elementų storio, bet ne mažesnis kaip 10 cm.

8.1 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies (dabartinė asfalto dangos konstrukcija) dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio I variantas (DK 1)

Sluoksnis	**Medžiaga**	**Reikalaujamų savybių minimalios vertės**	**Storis, cm**
Danga	Gamtinio akmens plokštės[1)2)]	–	16
Pasluoksnis	Pagal TRA TRINKELĖS 14 ir ĮT TRINKELĖS 14 Nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/5 arba 0/8[3)]	–	3
Skaldos pagrindo	Pagal TRA SBR 19 ir ĮT SBR 19	$E_{v2} \geq 150$ MPa $E_{v2}/E_{v1} \leq 2{,}2$	35[4)]
Geosintetinis tinklas	Pagal 9.1 lentelę	Pagal 9.1 lentelę	–
Neaustinė geotekstilė	Pagal 9.2 lentelę	Pagal 9.2 lentelę	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai		$E_{v2} \geq 70$ (45) MPa[5)] $D_{pr} \geq 100$ %	–

Pastabos:

1) Gamtinio akmens trinkelės turi atitikti LST EN 1342 reikalavimus, įskaitant nurodymus atitikties įvertinimui, ženklinimui ir bandymo protokolui. Mažiausios reikalaujamos savybių klasės nurodytos TRA TRINKELĖS 14 X skyriuje. Gamtinio akmens plokštės turi atitikti standarto LST EN 1341 ir techninių reikalavimų aprašo TRA TRINKELĖS 14 XIII skyriaus reikalavimus.
2) Siūlių plotis turi būti 7-10 mm. Siūlių užpilui turi būti naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/4 arba 0/5, atitinkantis TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII III skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių (įskaitant visiškai ir iš dalies trupintąsias ar skaldytąsias daleles bei visiškai apvaliąsias daleles) santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.
3) Pasluoksniui naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII skyriaus II skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.
4) Skaldos pagrindo sluoksnis turi būti įrengiamas dviem daliniais sluoksniais. Apatinis dalinis sluoksnis įrengiamas 20 cm storiu. Viršutinis dalinis sluoksnis turi būti įrengiamas 15 cm storiu **panaudojant klotuvą**.
5) Siektina deformacijos modulio ant esamų nesurištųjų pagrindo sluoksnių vertė $E_{v2} \geq 70$ MPa, tačiau dėl esamos dangos konstrukcijos sluoksnių storio ir geologinių sąlygų variacijos atsitiktinėse vietose gali būti mažesnė, tačiau visais atvejais turi būti užtikrinta $E_{v2} \geq 45$ MPa.

8.2 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies (dabartinė asfalto dangos konstrukcija) dangos konstrukcijos sprendinio II variantas (DK 1)

Sluoksnis	**Medžiaga**	**Reikalaujamų savybių minimalios vertės**	**Storis, cm**
Danga	Gamtinio akmens plokštės[1)2)]	–	12
Pasluoksnis	Nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/5 arba 0/8[3)]	–	3
Neaustinė geotekstilė	Pagal 9.2 lentelę	Pagal 9.2 lentelę	–
Vandeniui pralaidaus asfalto pagrindo	PA 16 (PMB 25/55-60 arba 50/70)[4)]	–	14
Skaldos pagrindo	Pagal TRA SBR 19 ir ĮT SBR 19	$E_{v2} \geq 100$ Mpa $E_{v2}/E_{v1} \leq 2,2$	20
Neaustinė geotekstilė	Pagal 9.2 lentelę	Pagal 9.2 lentelę	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai		$E_{v2} \geq 70$ (45) MPa[5)] $D_{pr} \geq 100$ %	–

Pastabos:

1) Gamtinio akmens trinkelės turi atitikti LST EN 1342 reikalavimus, įskaitant nurodymus atitikties įvertinimui, ženklinimui ir bandymo protokolui. Mažiausios reikalaujamos savybių klasės nurodytos TRA TRINKELĖS 14 X skyriuje. Gamtinio akmens plokštės turi atitikti standarto LST EN 1341 ir techninių reikalavimų aprašo TRA TRINKELĖS 14 XIII skyriaus reikalavimus.
2) Siūlių plotis turi būti 5-8 mm. Siūlių užpilui turi būti naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/4 arba 0/5, atitinkantis TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII III skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.
3) Pasluoksniui naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII skyriaus II skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.
4) Asfalto mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/1}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio klasę ir ne žemesnę kaip SZ_{22} arba LA_{25} atsparumo trupinimui klasę. Užpildų mišinio granuliometrinė sudėtis turi atitikti šiuos reikalavimus: išbiros pro 22,4 mm sietą – 100 %, 16 mm – 90-100 %, 11,2 mm – 25-45 %, 8 mm – 15-25 %, 2 mm – 10-15 %, 0,063 mm – 4-6 %. Mažiausias rišiklio kiekis B_{min} – 4,5 %. Mažiausias tuštymių kiekis V_{min} – 18 %. Didžiausias tuštymių kiekis V_{max} – 24 %. Kitos savybės turi atitikti TRA ASFALTAS 24 12 lentelės reikalavimus.
5) Siektina deformacijos modulio ant esamų nesurištųjų pagrindo sluoksnių vertė $E_{v2} \geq 70$ MPa, tačiau dėl esamos dangos konstrukcijos sluoksnių storio ir geologinių sąlygų variacijos atsitiktinėse vietose gali būti mažesnė, tačiau visais atvejais turi būti užtikrinta $E_{v2} \geq 45$ MPa.

8.3 lentelė. Vokiečių g. šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų dangos konstrukcijų atnaujinimo sprendinys

Sluoksnis	Medžiaga	Reikalaujamų savybių minimalios vertės	Storis, cm
Trinkelės	Gamtinio akmens plokštės[1)2)]	–	10
Pasluoksnis	Nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/5 arba 0/8[3)]	–	3
Skaldos pagrindo	Pagal TRA SBR 19 ir ĮT SBR 19	$E_{v2} \geq 100$ Mpa $E_{v2}/E_{v1} \leq 2,2$	25
Neaustinė geotekstilė	Pagal 9.2 lentelę	Pagal 9.2 lentelę	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai		$E_{v2} \geq 30$ Mpa $D_{pr} \geq 100$ %	–

Pastabos:

1) Gamtinio akmens trinkelės turi atitikti LST EN 1342 reikalavimus, įskaitant nurodymus atitikties įvertinimui, ženklinimui ir bandymo protokolui. Mažiausios reikalaujamos savybių klasės nurodytos TRA TRINKELĖS 14 X skyriuje. Gamtinio akmens plokštės turi atitikti standarto LST EN 1341 ir techninių reikalavimų aprašo TRA TRINKELĖS 14 XIII skyriaus reikalavimus.
2) Siūlių plotis turi būti 4-7 mm. Siūlių užpilui turi būti naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys fr. 0/4 arba 0/5, atitinkantis TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII III skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.
3) Pasluoksniui naudojamas nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti TRA UŽPILDAI 19 7 priedo ir TRA TRINKELĖS 14 VII skyriaus II skirsnio reikalavimus. Taip pat nesurištasis mineralinių medžiagų mišinys turi atitikti ne žemesnę kaip $C_{90/3}$ trupintųjų ir skaldytųjų dalelių santykinio kiekio kategoriją, E_{CS35} smulkiojo užpildo ir užpildų mišinio birumo koeficiento kategoriją.

8.4 lentelė. Vokiečių g. dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinių ribinių būvių sąlygos

Sprendinys	Sluoksnis	Projektinė apkrova A, mln. ESA‘s	Ribinė apkrova $N_{rib.}$, mln. ESA‘s	Poveikis $A/N_{rib.}$	Ribinis naudojimo laikotarpis, metai
Važiuojamoji dalis, variantas I	Žemės sankasa	1,000	1,193	0,838	> 20
Važiuojamoji dalis, variantas II	Žemės sankasa	1,000	1,084	0,922	> 20
Šaligatviai, pėsčiųjų ir dviračių takai	Žemės sankasa	0,005	0,012	0,429	> 20

9. DANGOS KONSTRUKCIJŲ ATNAUJINIMO NUOSTATOS

9.1. Geotinklas, geotekstilė ir jų įrengimas

Atliekant geotinklo ir neaustinės geotekstilės klojimo darbus būtina vadovautis MN GEOSINT ŽD 13 nuostatomis bei gamintojo rekomendacijomis. Neaustinės geotekstilės lakštai vienas kito atžvilgiu perdengiami nemažiau kaip 0,5 m. Geotinklo lakštai vienas kito atžvilgiu perdengiama nemažiau kaip 1,0 m. Neaustinė geotekstilė ir geotinklas turi būti pratęsti po gatvės bordiūrais (žr. 9.1 pav.). Minimalūs reikalavimai geotinklui pateikti 9.1 lentelėje. Minimalūs reikalavimai neaustinei geotekstilei pateikti 9.2 lentelėje.

9.1 lentelė. Reikalavimai geotinklui

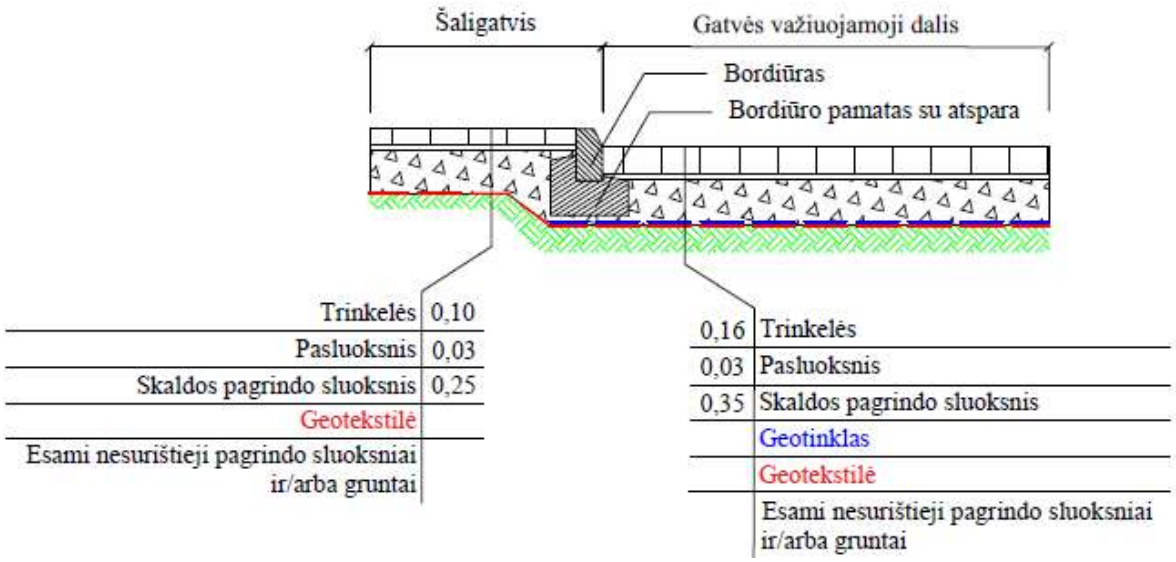
Savybė	Reikalavimas
Maksimalus stipris tempiant, kN/m: skersai išilgai	 ≥ 60 ≥ 60
Pailgėjimas esant didžiausiai apkrovai, %	≤ 10
Stipris tempiant išilgai esant 5 % pailgėjimui, kN/m	≥ 30
Akutės dydis, mm	32 ≥ ... ≥ 22
Atsparumas atmosferos poveikiui (liekamasis stipris tempiant), %	≥ 90

9.2 lentelė. Reikalavimai neaustinei geotekstilei

Savybė	Reikalavimas
Plotinis tankis	≥ 200 g/m^2
Atsparumas statiniam pradūrimui	≥ 1,5 kN
Stipris tempiant	GRK 3 klasė
Būdingasis kiaurymės matmuo	0,06 mm ≤ pasirinktas O_{90} ≤ 0,2 mm
Pralaidumas vandeniui	$k_{v,5\%} \geq 1 \cdot 10^{-4}$ m/s
Atsparumas cheminiam senėjimui	Eksploatacijos laikas yra netrumpesnis nei 25 metai natūraliuose gruntuose, kai aplinkinė terpė 4 ≤ pH ≤ 9
Atsparumas atmosferos poveikiui	Pagal MN GEOSINT ŽD 13 IX skyriaus IV skirsnio 425 punkto 6 lentelės reikalavimus bei gamintojo rekomendacijas

9.2. Nesurištųjų pagrindo sluoksnių įrengimas

Siekiant užtikrinti dangos konstrukcijos stabilumą ir atsparumą eismo apkrovoms važiuojamosios dalies kraštuose, skaldos pagrindo sluoksnis turi būti pratęstas po bordiūro pamatu (žr. 9.1 pav.).

9.1 pav. Vokiečių g. dangos konstrukcijų atnaujinimo sprendinių principinė schema

9.3. Trinkelių ir plokščių dangos įrengimas

Įrengiant trinkelių ir plokščių dangas turi būti vadovaujamasi ĮT TRINKELĖS 14 ir MN TRINKELĖS 14 nurodymais.

Parenkant trinkelių klojimo šabloną rekomenduojama vengti ištisinių išilginių siūlių išdėstymo eismo kryptimi.

Nepriklausomai nuo trinkelių formos ir dydžio, jungiamasis poveikis ir apkrovų išskirstymas atsiranda tik naudojant tinkamą siūlių užpilo medžiagą ir tada, kai siūlės yra visiškai užpildytos. Siekiant užtikrinti trinkelių dangos patvarumą, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas siūlių užpylimui. Siūlių užpylimas turi būti atliekamas pakartotiniais ciklais, kiekvieną kartą atsijas užpildant ir užtrombuojant ne didesniu kaip trečdaliu trinkelės storiu (nemažiau kaip trys iteracijos). Turi būti taikomos specialios siūlių tarpų užpildo tankinimo priemonės (naudojant šiuos pvz. bet jais neapsiribojant: https://www.shutterstock.com/image-photo/close-jointing-installation-granite-paver-blocks-280056278). Užpildžius kiekvieną trečdalį danga (atsijos siūlėse) turi būti suliejamos vandeniu ir prieš užpildant kitu trečdaliu pakartotinai sutankinamos taikant specialias priemones. Atliekant darbus ir vykdant statinio techninę priežiūrą turi būti įsitikinta, kad siūlėse nėra neužpildytų tarpų ir ertmių. Net ir po darbų priėmimo, ypač po intensyvių kritulių, siūlės turėtų būti pakartotinai užšluojamos (užpildomos) atsijomis.

9.4.Paviršinio vandens nuleidimas

Siekiant išvengti galimo neigiamo vandens poveikio naujai įrengtoms dangos konstrukcijoms ir užtikrinti trinkelių dangos ilgalaikiškumą, turi būti užtikrintas paviršinio vandens surinkimas ir nuleidimas.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Austroads. (2017). *Guide to pavement technology—Part 2: pavement structural design*. Sydney.

European Commission Directorate-General for Mobility and Transport. 2005. *COST 336. Use of Falling Weight Deflectometers in Pavement Evaluation*.

FGSV. 2009. *RDO Asphalt 09. Richtlinien Fur Die Rechnerische Dimensionierung Des Oberbaus von Verkehrsflachen Mit Asphaltdeckschicht*. Germany.

FGSV. 2022. *M FG. Merkblatt für Flächenbefestigungen mit Großformaten*. Germany.

FGSV. 2013. *M VV. Merkblatt für Versickerungsfähige Verkehrsflächen*. Germany.

FSV. 2018. *RVS 03.08.68. Rechnerische Dimensionierung von Asphaltstraßen*. Austria.

Khazanovich, Lev, and Qiang Chuck Wang. 2008. "MnLayer: High-Performance Layered Elastic Analysis Program." *Transportation Research Record 2037* (1): 63–75. https://doi.org/10.3141/2037-06.

Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. 2019. *Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės KPT SDK 19*. Lietuva

Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. 2013. *Geosintetikos naudojimo žemės darbams keliuose metodiniai nurodymai MN GEOSINT ŽD 13*. Lietuva

Lietuvos standartizacijos departamentas. 2015. *LST 1331:2015. Gruntai, skirti keliams ir jų statiniams. Klasifikacija*. Lietuva

Motiejūnas, a., M. Paliukaitė, A. Vaitkus, D. Čygas, and A. Laurinavičius. 2010. "Research on the Dependence of Asphalt Pavement Stiffness Upon the Temperature of Pavement Layers." *The Baltic Journal of Road and Bridge Engineering 5 (1)*: *50–54*. https://doi.org/10.3846/bjrbe.2010.07.

PRIEDŲ SĄRAŠAS

Priedas A. Techninė užduotis

Priedas B. Dangos konstrukcijų skaičiuojamieji modeliai ir reakcijos parametrai

TECHNINĖ UŽDUOTIS

1. Darbų vykdymo tikslas ir pradiniai duomenys
1.1. Vilniaus m. Vokiečių g. nuo Dominikonų g. iki Rotušės a. esamos dangos konstrukcijos laikomosios gebos tyrimas bei pasiūlymai dangos konstrukcijos atnaujinimui.
1.2. Užsakovas pateikia:
1.2.2. tiriamojo objekto ribas, inžinerinių geologinių tyrimų duomenis, projektinį sklypo planą ir kitą aktualią informaciją.

(nurodomas darbų tikslas, sprendžiamos problemos; ar darbas atliekamas pirmą kartą, ar yra kitų darbų tęsinys; išradimų ir kitų darbų pavadinimai, kurių pagrindu vykdomas šis darbas)

2. Pagrindiniai reikalavimai atliekamam darbui:
2.1. Vizualus dangos būklės įvertinimas;
2.2. Esamos dangos konstrukcijos laikomosios gebos matavimai krintančio svorio deflektometru (FWD) ne mažiau kaip 70 vietų;
2.3. Inžinerinių geologinių tyrimų duomenų analizė ir įvertinimas;
2.4. Dangos pažaidų susidarymo priežasčių nustatymas, dangos konstrukcijos ir jos sluoksnių laikomosios gebos ir tinkamumo tolesniam naudojimui įvertinimas;
2.5. Ne mažiau kaip trijų alternatyvių dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinių, atitinkančių KPT SDK 19 nuostatas, pateikimas įvertinus esamos dangos būklę, geologinių tyrimų ir laikomosios gebos matavimo duomenis. Pagal projektinį sklypo planą ir nurodytas tyrimo ribas, sprendiniai turi apimti: 1) atnaujinimą visiškai pakeičiant esamą dangos konstrukciją vadovaujantis KPT SDK 19 VI skyriaus nuostatomis; 2) atnaujinimą pakeičiant dalį esamos dangos konstrukcijos ne didesniu kaip 70 cm storiu vadovaujantis KPT SDK 19 VII skyriaus nuostatomis; 3) atnaujinimą pakeičiant dalį esamos dangos konstrukcijos išsaugant kiek įmanoma daugiau esamos dangos konstrukcijos sluoksnių vadovaujantis KPT SDK 19 VII skyriaus nuostatomis.
2.6. Dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendiniai sudaromi pagal Užsakovo nurodytas dangos konstrukcijos klases: 1) DK 1; 2) DK 0,1; 3) pėsčių ir dviračių takai.
2.7. Gruntų apdorojimas panaudojant rišiklius gali būti taikomas tik nesant galimybei kitomis technologinėmis priemonėmis užtikrinti dangos konstrukcijos laikomąją gebą.
2.8. Vykdytojas neprisiima atsakomybės už dangos konstrukcijos sprendinių, parengtų pagal 2.5 punkto 2) ir 3) papunkčius, neatitikimą KPT SDK 19 reikalavimams šalčiui atsparios dangos konstrukcijos storiui ir galimą su tuo susijusių pažaidų atsiradimą.

(pagrindiniai techniniai reikalavimai darbo eigoje gautų parametrų nomenklatūrai, jų nustatymo tikslumas, tiriamų objektų modeliavimo būdai, ypatingi darbo apsaugos ir kiti reikalavimai, užtikrinantys sėkmingą užduočių atlikimą)

4. Darbo pabaigoje pateikiami dokumentai
Vykdytojas Užsakovui pateikia galutinę ataskaitą (įskaitant, bet neapsiribojant tyrimo įvesties duomenimis, metodais ir rezultatais (dangos konstrukcijų sprendinius pagrindžiantys specialieji skaičiavimai pateikiami tik projektuojant asfalto dangos konstrukcijas)) lietuvių kalba elektroniniu formatu.

(nurodoma, kas pateikiama darbo svarstymui ir priėmimui, o taip pat organizacijos (įmonės), kurioms pateikiama ši medžiaga)

PRIEDAS B. DANGOS KONSTRUKCIJŲ SKAIČIUOJAMIEJI MODELIAI IR REAKCIJOS PARAMETRAI

1 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio I varianto skaičiuojamasis modelis

Sluoksnis	Standumo modulis E, MPa	Storis, mm	Puasono koef.	Sukibimo koef.	Analizės taško gylis, mm		Reakcijos parametrai
					Nuo sluoksnio viršaus	Nuo dangos paviršiaus	Įtempiai σ_{zz}, MPa
Gamtinio akmens plokštės	750	160	0,30	1	–	–	–
Pasluoksnis	80	30	0,45	0	–	–	–
Skaldos pagrindo	700	350	0,45	0	–	–	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai	63	360	0,45	0	1	541	$-5{,}45\cdot10^{-4}$
	33	1100	0,45	0	1	901	$-4{,}25\cdot10^{-4}$
	72	–	0,45	0	1	2001	$-7{,}79\cdot10^{-5}$

2 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio II varianto skaičiuojamasis modelis

Sluoksnis	Standumo modulis E, MPa	Storis, mm	Puasono koef.	Sukibimo koef.	Analizės taško gylis, mm		Reakcijos parametrai
					Nuo sluoksnio viršaus	Nuo dangos paviršiaus	Deformacijos ε_{zz}, -
Gamtinio akmens plokštės	750	120	0,30	1	–	–	–
Pasluoksnis	80	30	0,45	0	–	–	–
Vandeniui pralaidaus asfalto pagrindo	4200	140	0,35	0	–	–	–
Skaldos pagrindo	350	200	0,45	0	–	–	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai	63	410	0,45	0	1	491	$-5{,}58\cdot10^{-4}$
	33	1100	0,45	0	1	901	$-3{,}81\cdot10^{-4}$
	72	–	0,45	0	1	2001	$-7{,}03\cdot10^{-5}$

3 lentelė. Vokiečių g. važiuojamosios dalies dangos konstrukcijos atnaujinimo sprendinio II varianto skaičiuojamasis modelis

Sluoksnis	Standumo modulis E, MPa	Storis, mm	Puasono koef.	Sukibimo koef.	Analizės taško gylis, mm		Reakcijos parametrai
					Nuo sluoksnio viršaus	Nuo dangos paviršiaus	Įtempiai σ_{zz}, MPa
Gamtinio akmens plokštės	750	100	0,30	1	–	–	–
Pasluoksnis	80	30	0,45	0	–	–	–
Skaldos pagrindo	350	200	0,45	0	–	–	–
Esami nesurištieji pagrindo sluoksniai ir gruntai	63	360	0,45	0	1	541	$-1{,}73\cdot10^{-3}$
	33	1100	0,45	0	1	901	$-6{,}68\cdot10^{-4}$
	72	–	0,45	0	1	2001	$-9{,}30\cdot10^{-5}$

Elektroninio dokumento nuorašas
2024-10-10, Nr. 10.6-0353-21.65 E-12433

VILNIUS TECH
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

KELIŲ SAUGUMO AUDITO ATASKAITA

Užsakovas: Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Darbo pavadinimas: **VOKIEČIŲ GATVĖS VILNIUJE REKONSTRAVIMO IR KITOS PASKIRTIES INŽINERINIŲ STATINIŲ STATYBOS PROJEKTO KELIŲ SAUGUMO AUDITAS**

Mokslo sritis: Technologijos mokslai, Statybos inžinerija

2024 m. liepos 22 d. Sutartis Nr. 10.13-2024-1053

Kelių tyrimo instituto direktorius Ovidijus Šernas
(vardas, pavardė, parašas)

Darbo vadovas Aja Tumavičė
(vardas, pavardė, parašas)

1. BENDROJI INFORMACIJA

Projekto pavadinimas: Vokiečių gatvės Vilniuje rekonstravimo ir kitos paskirties inžinerinių statinių statybos projektas.

Kelių saugumo audito etapas: projekto rengimo.

Kelių saugumo audito dalyviai:

Užsakovas: Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Projektuotojas: MB "SProjektai"

Auditorius: VILNIUS TECH AIF Kelių tyrimo institutas.

Kelių saugumo auditą atliko:

Kelių saugumo audito vadovas: Aja Tumavičė (kelių saugumo auditoriaus pažymėjimo Nr. KSA-2022-0001)

Kelių saugumo audito grupės nariai: Dovilė Volungevičienė

Kelio saugumo audito atlikimo data: 2024-10-09.

Bendrieji duomenys apie audituojamą objektą ir jo aplinką:

- audituojamas objektas yra Vokiečių gatvė, Vilniaus mieste;
- šalia audituojamo objekto yra gyvenamieji namai, bažnyčia, komerciniai objektai, įmonės;
- nagrinėjamo objekto vieta parodyta 1 pav.

1 pav. Audituojamo objekto vieta

Projektiniai sprendiniai

Projekte numatomi sprendiniai:

- važiuojamosios dalies plotis – 3,75 m;
- eismo juostų skaičius – 1;
- šaligatvio plotis – >1,5 m.

Eismo įvykių duomenys

Audituojamame objekte 2020-2023 metais įvyko 1 įskaitinis eismo įvykis, kurio metu 1 žmogus buvo sužeistas (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Įskaitiniai eismo įvykiai 2020 – 2023 m. laikotarpiu

Eil. Nr.	Eismo įvykio vieta	Eismo įvykio data ir laikas	Eismo įvykio rūšis	Eismo įvykio schema	Žuvo	Sužeista	Paros metas	Meteorologinės sąlygos
1.	2020.08.14 17:14:00	Vokiečių g. sankryža Vilnius	Susidūrimas su stovinčia transporto priemone	Susidūrimai sukant į kairę (apsisukant)	0	1	Diena	Giedra
				Iš viso:	0	4		

2. KELIŲ SAUGUMO AUDITO REZULTATAI

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 1

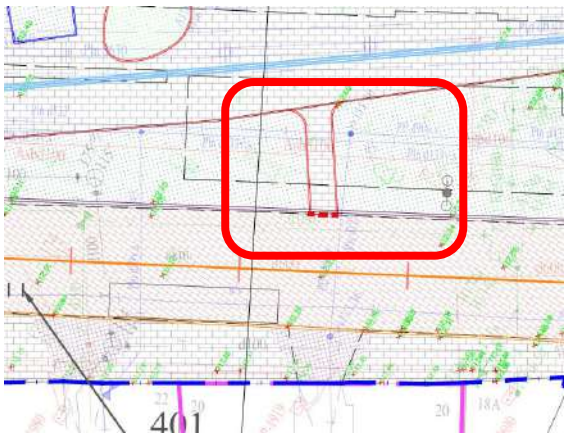
Svarbos laipsnis: aukštas

Vieta: visas audituojamas objektas.

Trūkumas:

- kai kuriose vietose nenumatytos taktilinių indikatorių schemos;
  - ✓ ties nežymėtomis perėjomis;

Pavyzdžiui:

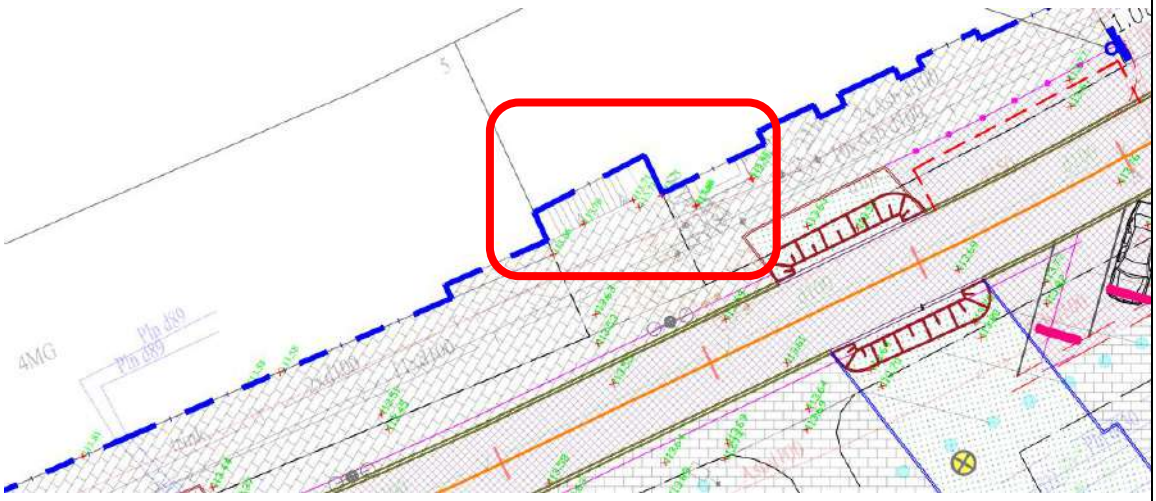

Esamoje situacijoje:

✓ ties laitais į ties gatve esančius pastatus;

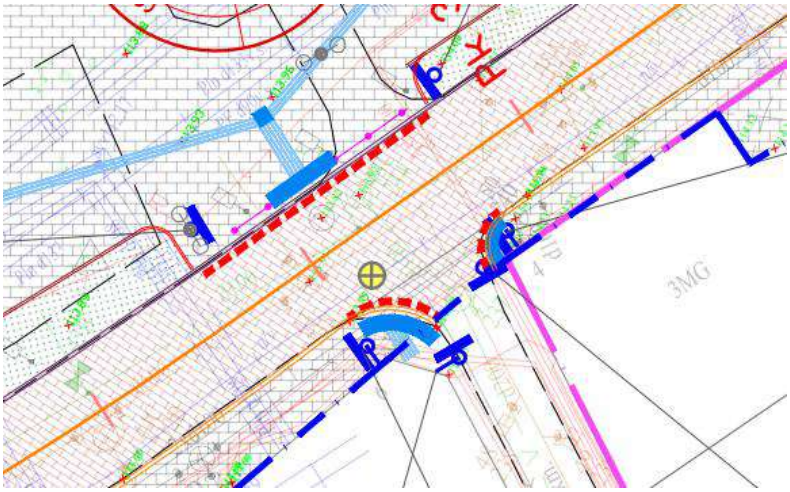
Pavyzdžiui:

- kai kuriose vietose numatytos netipinės taktilinių indikatorių schemos:

✓ ties nežymėtomis pėsčiųjų perėjomis;

Pavyzdžiui:

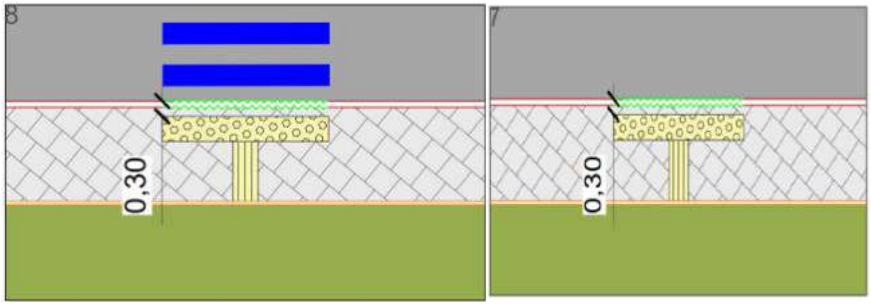
Trūkumo poveikis eismo saugumui:

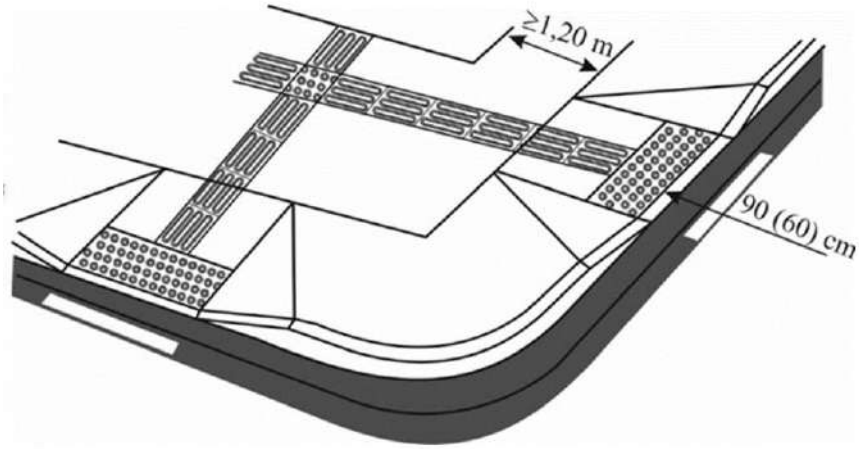
neužtikrinant saugaus ir patogaus regos negalią turinčių asmenų judėjimo, jie bus klaidinami, todėl yra rizika patekti į nesaugią zoną. Galimi eismo įvykiai, kurių rūšis užvažiavimas ant pėsčiojo.

Pasiūlymas:

- visame audituojamame objekte **siūlome** numatyti taktilinius indikatorius **visose vietose**, kuriose reikia įrengti ir nukreipiančius bei įspėjančius elementus tam, kad regos negalią turintys žmonės būtų įspėti apie krypties pasikeitimą ar galimą tako išsišakojimą, traukos objektus, šaligatvio pabaigą ir kt.

Įspėjimo apie važiuojamąją dalį taktilinių indikatorių tipinių schemų pavyzdžiai:

- **siūlome** visus projektinius sprendinius suderinti su galutiniais Trakų g. projekto sprendiniais.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 2

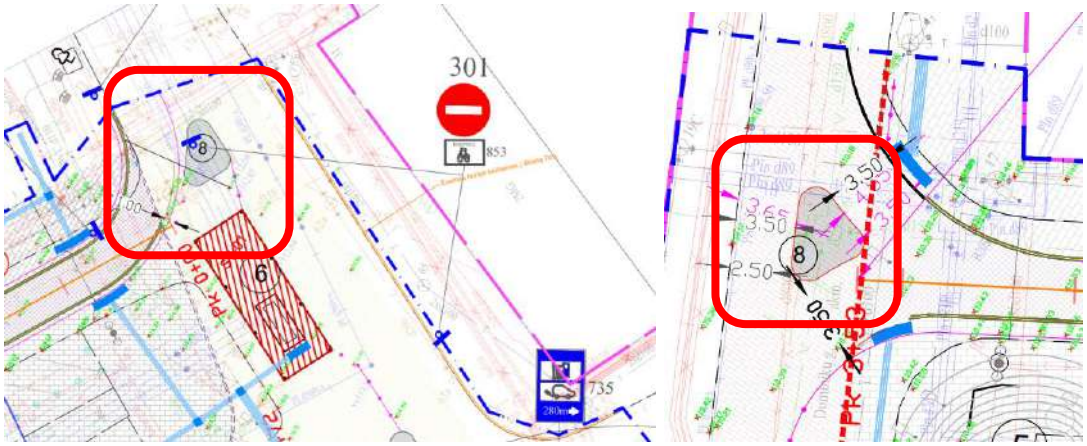
Svarbos laipsnis: aukštas

Vieta: visas audituojamas objektas.

Trūkumas:

- iškilių saugos salelių nėra numatyta paženklinti kelio ženklu Nr. 407 „Apvažiuoti iš dešinės“ ir vertikaliuoju ženklinimu Nr. 2.3 „Horizontalios juodos ir baltos juostos“;
- iškiliųjų saugos salelių riboms pažymėti nėra numatyta jokių matomumą gerinančių eismo saugumo priemonių.

Pavyzdžiui:

Trūkumo poveikis eismo saugumui:

saugos salelių nepaženklinus, sumažėja saugos salelių atpažįstamumas, matomumas. Todėl tamsiu paros metu arba esant blogoms meteorologinėms sąlygoms(pvz., esant rūkui ar sningant) galimas transporto priemonių užvažiavimas ant kliūties.

Pasiūlymas:

- saugos salelėse siūlome numatyti kelio ženklus Nr. 407 su vertikaliuoju ženklinimu 2.3 „Horizontalios juodos ir baltos juostos“;

Kelio ženklo Nr. 407 ir vertikaliojo ženklinimo 2.3 įrengimo pavyzdys:

- **rekomenduojame** saugos salelių bordiūruose įrengti atšvaitus.

Pavyzdžiui:

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 3

Svarbos laipsnis: aukštas

Vieta: ties Pk 3+75.

Trūkumas:

ties numatoma nežymėta perėja bus neužtikrintos matomumo sąlygos dėl prie pat perėjos numatytų transporto priemonių stovėjimo vietų.

Pavyzdžiui:

Esamoje situacijoje:

Trūkumo poveikis eismo saugumui:

- dėl apriboto abipusio matomumo padidėja rizika eismo įvykių, kuomet užvažiuojama ant pėsčiojo, o eismo įvykių pasekmės tikėtinos ypač skaudžios;
- transporto priemonių vairuotojai nematys artėjančių link perėjos pažeidžiamų eismo dalyvių, ypač judančių dviračiais ar paspirtukais, o pažeidžiamiems eismo dalyviams vienu metu gali būti sudėtinga įvertinti atvažiuojančių transporto priemonių greitį, atstumą iki jų, todėl gali

išeiti į važiuojamąją dalį, neįsitikinę, kad pereiti yra saugu. Todėl yra padidėjusi tikimybė eismo įvykių, kuomet užvažiuojama ant pėsčiojo ar susiduriama su dviračiu/paspirtuku.

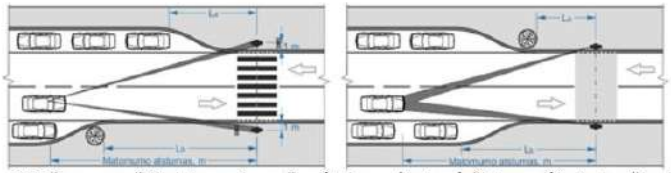
Pasiūlymas:

siūlome ties perėjomis užtikrinti reikiamus matomumo bei laisvos nuo kliūčių zonos atstumus.

Pavyzdžiui:

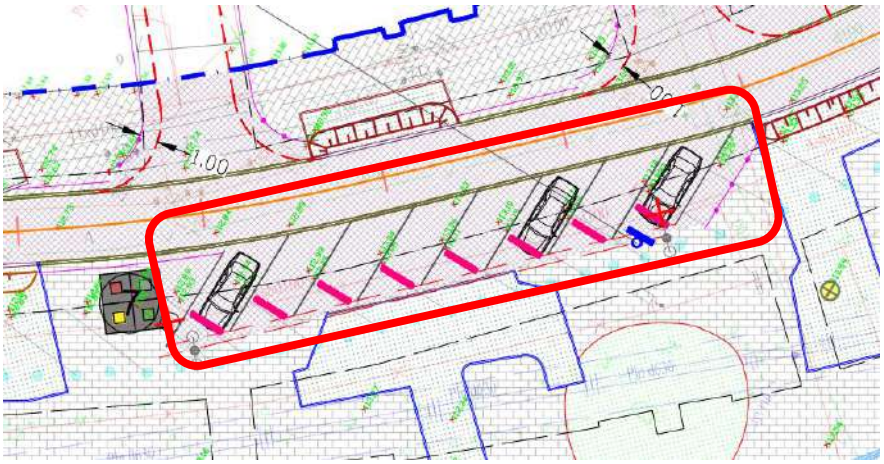
2 lentelė. Laisvų nuo kliūčių zonų atstumai gatvėse ties nežymėtosiomis perėjomis ir pėsčiųjų perėjomis

Važiuojamoji dalis	Leistinas važiavimo greitis	L_b	L_a
Vienodo pločio važiuojamoji dalis	30 km/h	10 m	5 m
	50 km/h	20 m	15 m
Susiaurinta važiuojamoji dalis, išplečiant šaligatvį	30 km/h	5 m	3 m
	50 km/h	12 m	6 m
L_a – laisva nuo kliūčių zona artėjančiai transporto priemonei iš kairės. L_b – laisva nuo kliūčių zona artėjančiai transporto priemonei iš dešinės.			

3 pav. Matomumo ir laisvų nuo kliūčių zonų užtikrinimas ties nežymėtąja perėja ir pėsčiųjų perėja, kai važiuojamosios dalies plotis vienodas

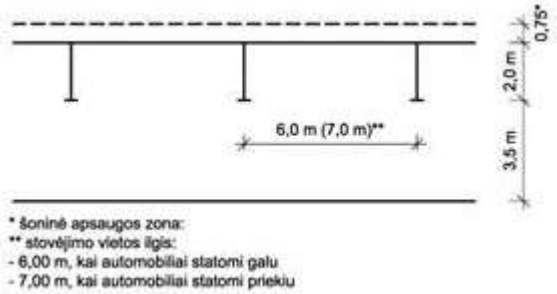
Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 4
Svarbos laipsnis: aukštas
Vieta: visas audituojamas objektas.
Trūkumas: transporto priemonių stovėjimo vietos numatomos ne lygiagrečiai važiuojamajai daliai, kai kurios jų tokiose vietos, kur yra blogesnės matomumo sąlygos, pavyzdžiui vingyje ir pan. *Pavyzdžiui:*   *Esamoje situacijoje:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: dėl netinkamai orientuotų transporto priemonių stovėjimo vietų, transporto priemonių vairuotojai važiuodami atbulomis iš vietos gali nepastebėti gatve judančių transporto priemonių bei pažeidžiamų eismo dalyvių. Ypač pavojinga yra ties vingiu, kur yra blogesnės matomumo sąlygos. Yra rizika eismo įvykių, kurių rūšys susidūrimas su transporto priemone.

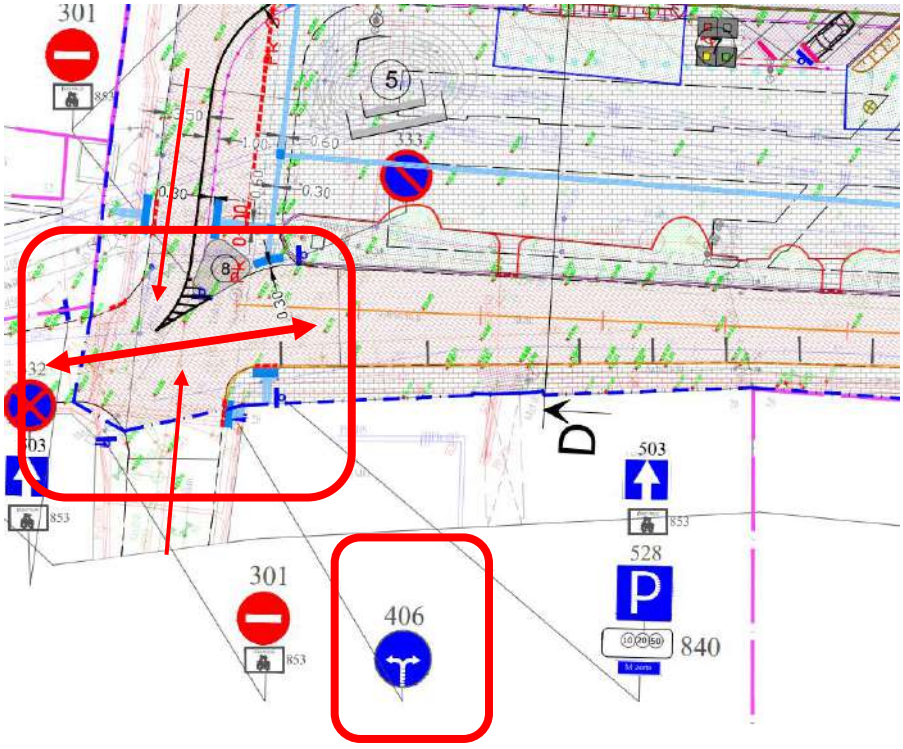
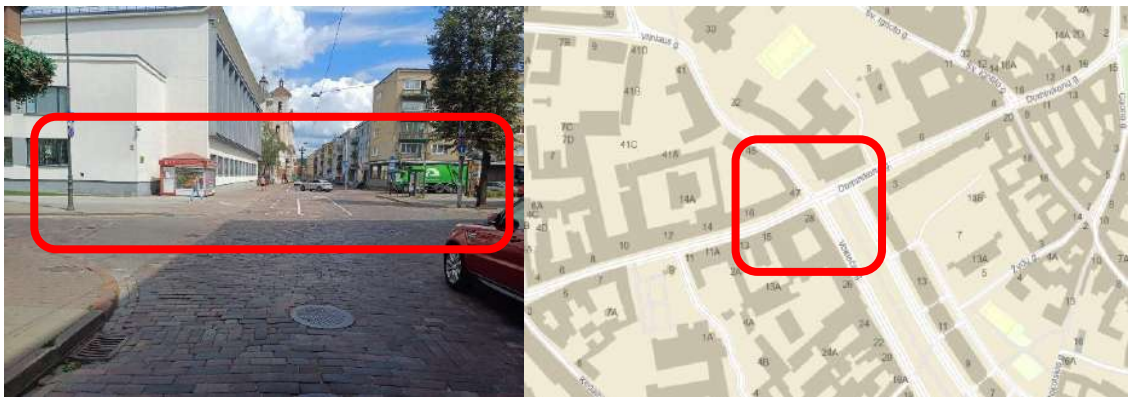
Pasiūlymas:

siūlome numatyti kitokį transporto priemonių stovėjimo būdą, t. y. lygiagrečiai gatvės važiuojamajai daliai.

Pavyzdžiui:

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 5
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties Trakų Vokiečių g.
Trūkumas: • Vilniaus g. ir Vokiečių g. numatytas vienpusis transporto priemonių eismas, tačiau Trakų g. atvažiuojantys transporto priemonių vairuotojams prieš atliekant posūkio manevrą kelio ženklais nėra informuojami, kad įvažiuoja į vienpusio eismo gatves; • Trakų g. judančios nuo Dominikonų g. transporto priemonės kelio ženklais nėra informuojamos, kad jos gali judėti tik dešinę pusę, t. y. sukti tik į Vilniaus g.   *Esamoje situacijoje:*

Trūkumo poveikis eismo saugumui:

- esant nepakankamam transporto priemonių vairuotojų informavimui apie įvažiavimą į vienpusio eismo gatvę, kai kuriais atvejais galimas chaotiškas manevravimas;
- nebus išlaikomas gatvių homogeniškumas.

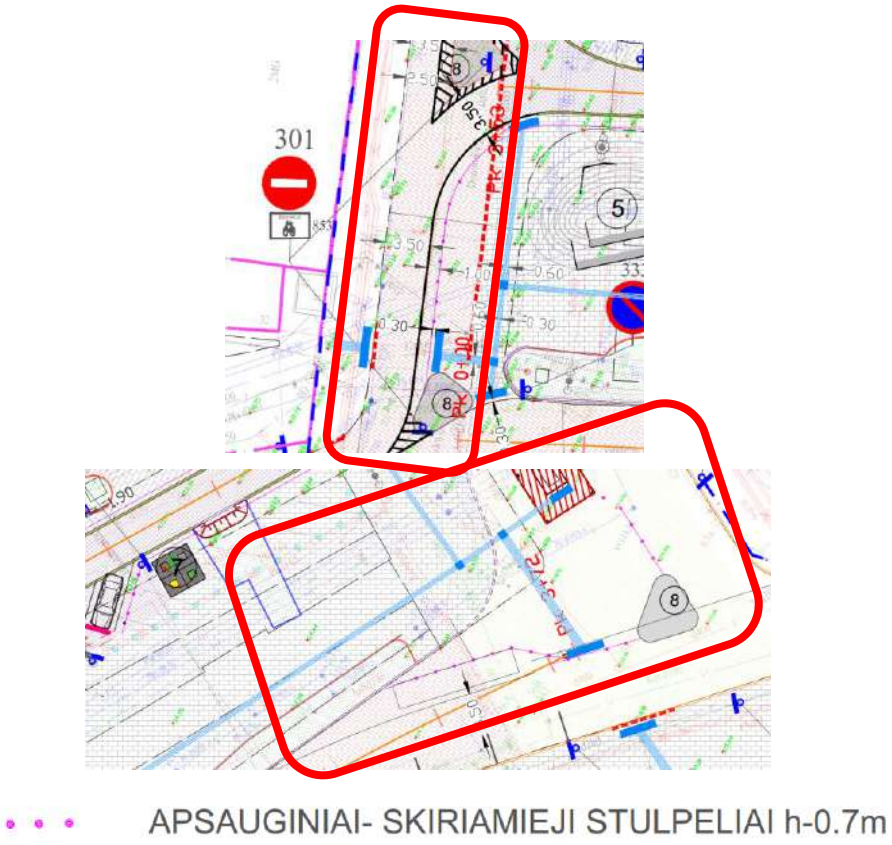
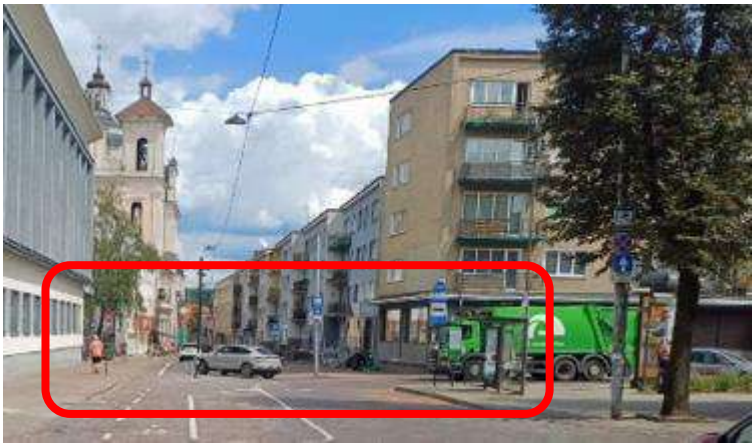
Pasiūlymas:

- **siūlome** Trakų gatvėje prieš sankryžą su Vilniaus ir Vokiečių gatvėmis numatyti nurodomuosius kelio ženklus Nr. 505 ir Nr. 506 „Įvažiavimas į vienpusio eismo kelią“;

- tokiu atveju, jeigu Trakų g. judančios nuo Dominikonų g. transporto priemonės gali sukti tik dešinę pusę, **siūlome** apie tai informuoti kelio ženklais Nr. 402 „Važiuoti į dešinę“. Tokiu atveju, jeigu yra leidžiama sukti ir į Vokiečių g., **siūlome** pakoreguoti saugos salelės horizontalųjį ženklinimą 1.15 „Užbrūkšniuotas plotas“, kuris nukreiptų iš Trakų g. važiuoti link Vilniaus g., arba Vokiečių g., bei numatyti kelio ženklą Nr. 406 „Važiuoti į dešinę arba į kairę“.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 6
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties perėjomis.
Trūkumas: iš projekto sprendinių nėra aišku, ar ketaus stulpeliai, kuriais pėsčiųjų eismo zona atskiriama nuo gatvės važiuojamosios dalies, bus numatyti tvirti, t. y. pakankamo sulaikymo lygio, jei į juos įvažiuotų transporto priemonė. *Pavyzdžiui:*   *Esamoje situacijoje:*

Trūkumo poveikis eismo saugumui: jeigu būtų numatyti netvirti stulpeliai, eismo įvykio metu apsauginiai jie gali nesulaikyti transporto priemonės. Tokiu atveju transporto priemonė gali sužeisti už jų esančius pažeidžiamus eismo dalyvius.
Pasiūlymas: **siūlome** numatyti apsauginius stulpelius, kurie bus numatyti tvirti, t. y. pakankamo sulaikymo lygio, kad sulaikytų į juos įvažiavusią transporto priemonę.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 7
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties perėjomis.
Trūkumas: nežymėta perėja paliekama per gatvę su akmens grindinio danga. *Pavyzdžiui:*   IŠARDOMI TIK AKMENS GRINDINIO PAGRINDAI(Grindinys perklojamas) *Esamoje situacijoje:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: tuo atveju, jeigu akmens grindinio danga nebus lygi, su dideliais tarpais tarp grindinio akmenų, riboto judumo asmenims gali būti sudėtinga eiti per perėją, ypač, jei žmogus yra silpnesnės sveikatos, su neįgaliojo vežimėliu ar tėvams su vaikų vežimėliu, gali būti sudėtinga.

Pasiūlymas:

siūlome numatyti tokią dangą, kad dangos paviršius būtų lygus, pritaikytas riboto judumo žmonių eismui.

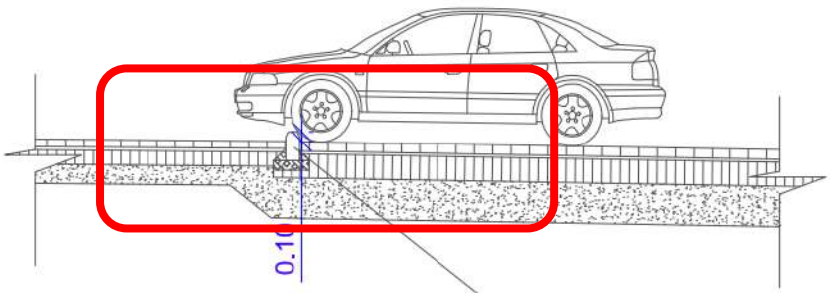
Pavyzdžiui:

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 8
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: visas audituojamas objektas.
Trūkumas: nenumatoma greičio valdymo priemonių tam, kad būtų užtikrintos saugios eismo sąlygos. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: transporto priemonių vairuotojams važiuojant didesniu greičiu negu yra saugus gali padidėti eismo įvykių tikimybė.
Pasiūlymas: **rekomenduojame** numatyti greičio valdymo priemones.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 9
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties transporto priemonių stovėjimo vietomis.
Trūkumas: įstrižai važiuojamajai daliai numatomų transporto priemonių stovėjimo vietos nėra pakankamai atskirtos nuo kelio ženklų. *Pavyzdžiui:*   Ratų atmušėjų įrengimo detalė

Trūkumo poveikis eismo saugumui: per arti transporto priemonių stovėjimo vietų numatomos kelio ženklų atramos gali būti kliūtis transporto priemonėms.
Pasiūlymas: **siūlome** numatant kelio ženklų atramas greta eismo zonų užtikrinti reikiamą gabaritą.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 10

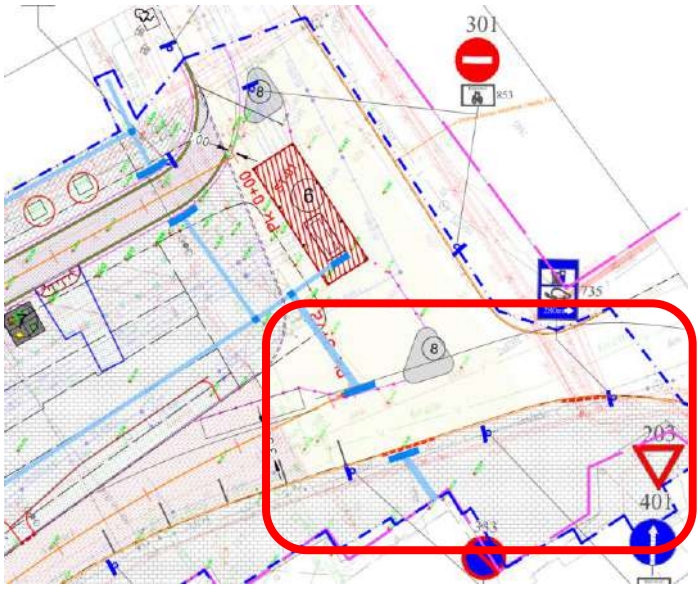
Svarbos laipsnis: vidutinis

Vieta: visas audituojamas objektas.

Trūkumas:

šalutinės gatvės nėra numatytos paženklinti horizontaliuoju ženklinimu.

Pavyzdžiui:

Trūkumo poveikis eismo saugumui:

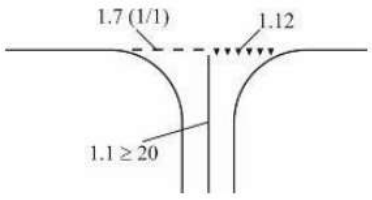
dėl horizontalaus ženklinimo nebuvimo šalutinėje gatvėje transporto priemonių vairuotojams nebus aiški riba, kurioje vietoje sustoti tam, kad praleisti pagrindine gatve važiuojančias transporto priemones.

Pasiūlymas:

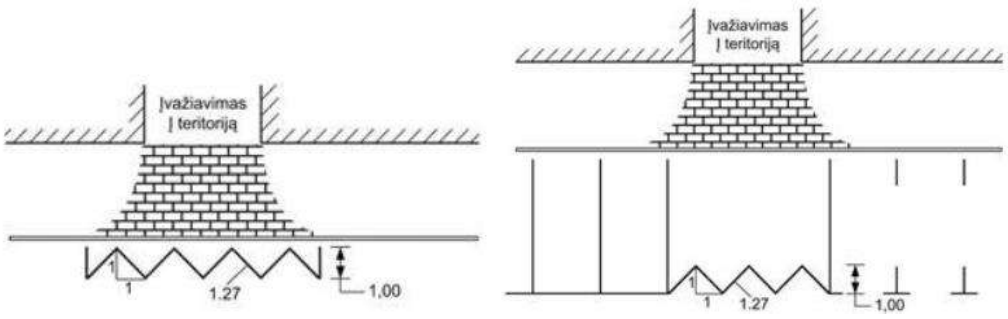
siūlome šalutines gatves paženklinti horizontaliuoju ženklinimu tam, kad:

- būtų pažymėtos eismo juostos sankryžose 1.7 „Siaura brūkšninė linija“;
- būtų pažymėtos vietos, kur vairuotojas prireikus privalo sustoti ir duoti kelią kertamu keliu važiuojančioms transporto priemonėms 1.12 „Iš trikampių sudaryta linija“.

Pavyzdžiui:

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 11
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties nuovažomis.
Trūkumas: nėra apribotas transporto priemonių stovėjimas nuovažų ribose. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: galimos situacijos, kuomet transporto priemonės įvažiuos ir stovės įvažoje.
Pasiūlymas: kad ties nuovažomis nebūtų statomos transporto priemonės ir **siūlome** ties nuovažomis numatyti horizontalųjį ženklinimą Nr. 1.27 „Geltona siaura linija pažymėtas zigzagas“. *Draudimo sustoti ženklinimas ties įvažiavimais į teritorijas:*

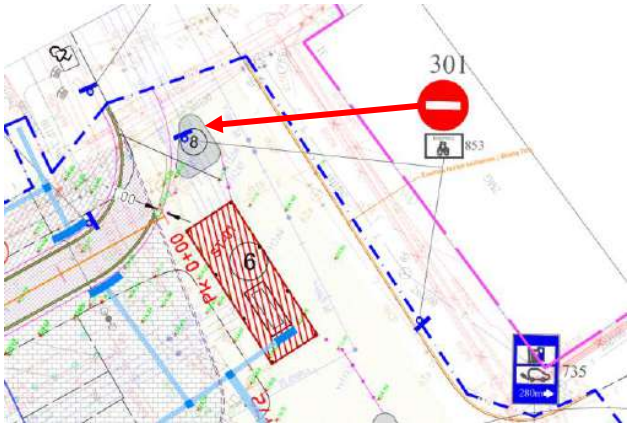
Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 12
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: ties Pk 0+00.
Trūkumas: transporto priemonių vairuotojai gali būti klaidinami: • dėl dešinėje siauros salelės pusėje numatomo kelio ženklo Nr. 301 „Įvažiuoti draudžiama“; *Pavyzdžiui:*   • dėl saugos salės viduryje numatomo kelio ženklo Nr. 301 „Įvažiuoti draudžiama“.
Trūkumo poveikis eismo saugumui: transporto priemonių vairuotojai gali būti klaidinami, ir gali netyčia įvažiuoti į zoną, kurioje negalimas motorinių transporto priemonių eismas, todėl galimi transporto priemonių susidūrimai su dviratininkais.

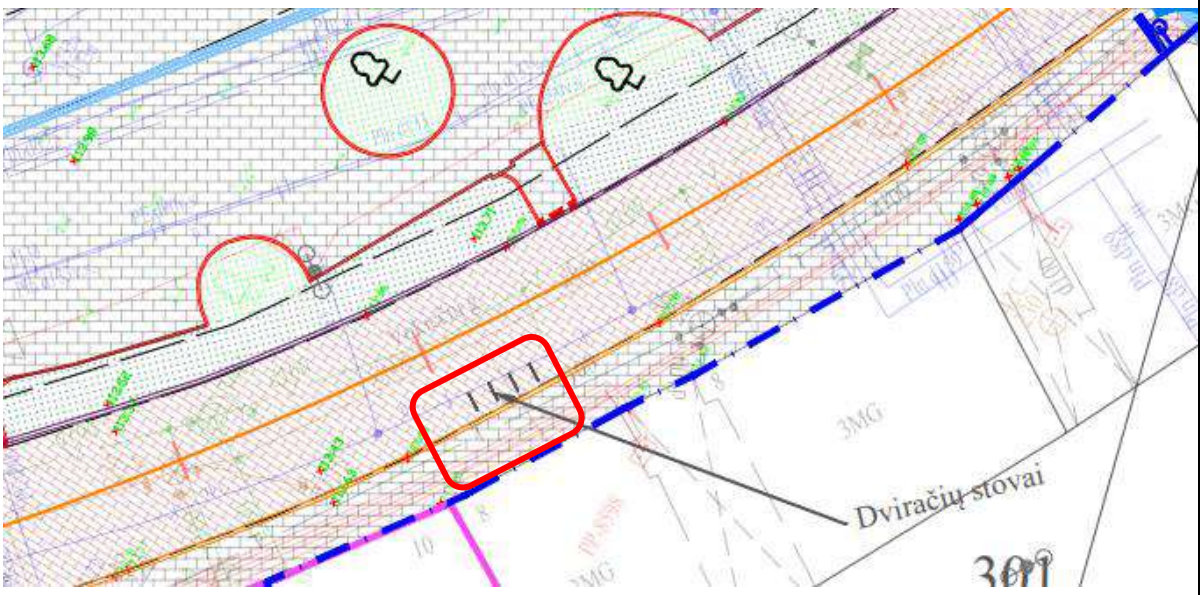
Pasiūlymas:

tam, kad transporto priemonių vairuotojai neįvažiuotų į draudžiamą juostą, **siūlome** kelio ženklą Nr. 301 „Įvažiuoti draudžiama“, numatyti toje salelės pusėje, ties kuria įvaža yra ribojamas eismas.

Pavyzdžiui:

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 13
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: visas audituojamas objektas.
Trūkumas: dviračių stovėjimo vietos numatytos gatvės važiuojamojoje dalyje. Be to, jos nėra fiziškai atskirtos nuo motorinių transporto priemonių eismo. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: fiziškai neatskyrus dviračių stovų nuo motorinių transporto priemonių eismo galimas chaotiškas transporto priemonių manevravimas, užvažiavimai ant stoviniuojančių prie dviračių stovų pažeidžiamų eismo dalyvių. Galimas saugos dviračių stovų užstatymas transporto priemonėmis.
Pasiūlymas: **siūlome** dviračių stovėjimo vietų nenumatyti gatvės važiuojamojoje dalyje. Tuo atveju, jeigu yra poreikis numatyti gatvės važiuojamojoje dalyje, **siūlome** jas atskirti fiziškai inžinerininėmis priemonėmis.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 14
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: visas audituojamas objektas.
Trūkumas: prie pat važiuojamosios dalies, prie pažeidžiamų eismo dalyvių eismo zonų numatomi projekto dalies sprendiniuose neaprašyti želdynai, kurie perspektyvoje tikėtina gali apriboti abipusį matomumą. *Pavyzdžiui:*

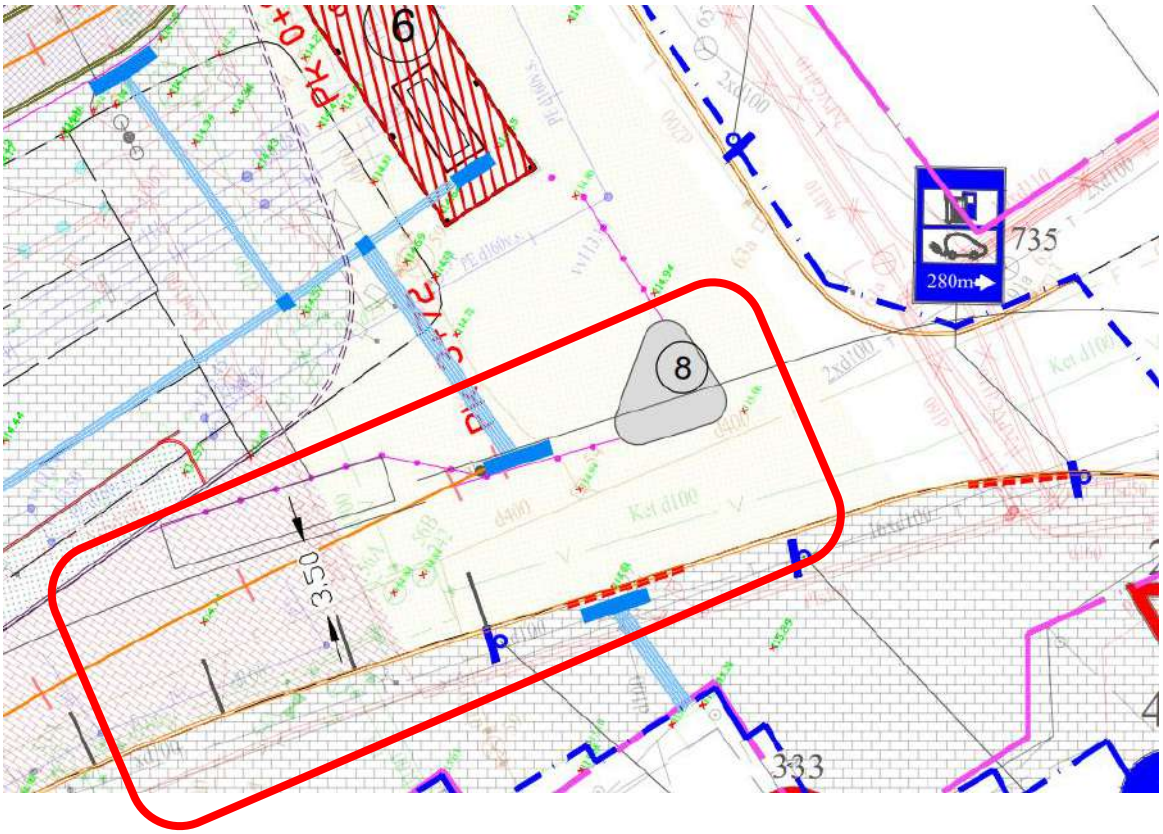
Trūkumo poveikis eismo saugumui:

- dėl želdinių apriboto abipusio matomumo padidėja rizika eismo įvykių, kuomet užvažiuojama ant pažeidžiamų eismo dalyvių;
- netinkamose vietose ir netinkamų rūšių želdiniai gali išsiplėsti į eismo dalyvių zonas, todėl visiems eismo dalyviams, ypač regėjimo negalią turintiems žmonėms, krūmai gali tapti kliūtimi.

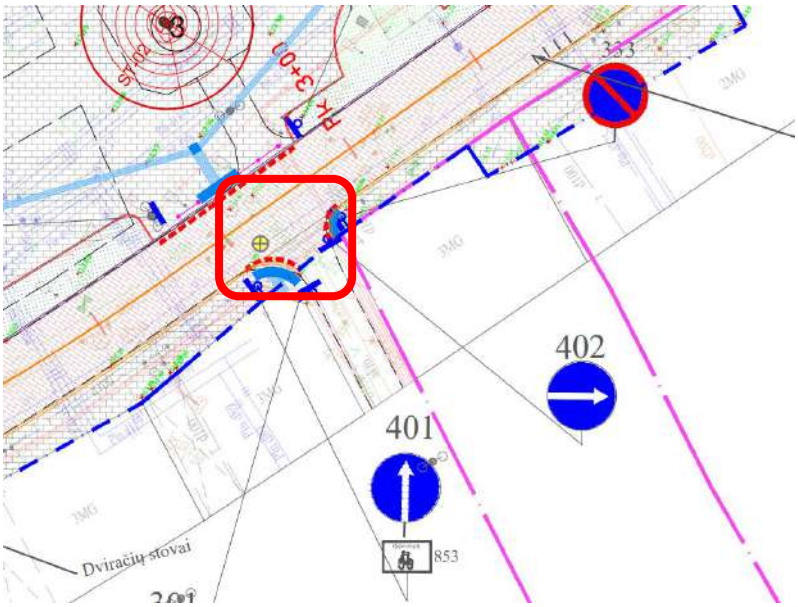
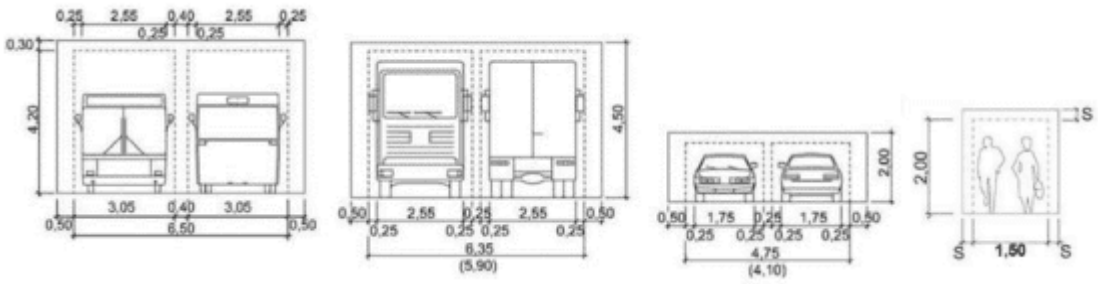
Pasiūlymas:

- **siūlome** užtikrinti reikalaujamas matomumo sąlygas ties pėsčiųjų perėjomis, bei nuovažomis;
- **siūlome** numatant želdinius parinkti tinkamas rūšis ir jų išdėstymą numatyti taip, kad želdiniams užaugus, būtų užtikrintas reikiamas gabaritas (≥ 0,5 m) iki eismo zonų.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 15
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: maršrutinio transporto judėjimo juosta.
Trūkumas: numatyti neaiškios paskirties važiuojamosios dalies išplatėjimai. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: palikus nepagrįstai plačią, be sklandžios pereigos važiuojamąją dalį tikėtinas chaotiškas transporto priemonių manevravimas, todėl galimi transporto priemonių susidūrimai.
Pasiūlymas: **siūlome** važiuojamąją dalį numatyti sklandesnę t. y. atsisakyti perteklinio važiuojamosios dalies išplatinimo.

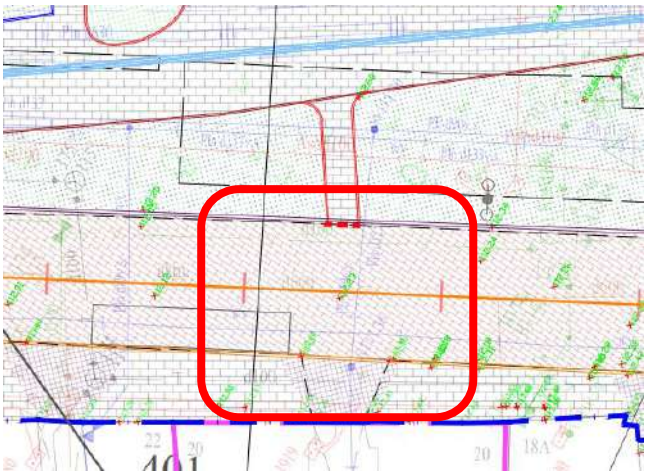
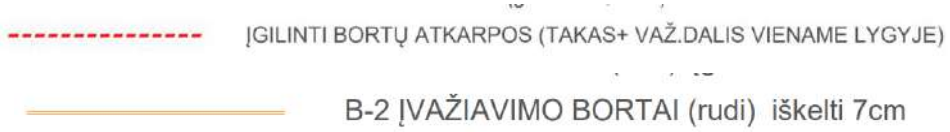
Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 16
Svarbos laipsnis: vidutinis
Vieta: kelio ženklų įrengimo vieta.
Trūkumas: nėra aišku, ar kelio ženklai nenumatyti per arti pažeidžiamų eismo dalyvių judėjimo trasos. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: per arti pažeidžiamų eismo dalyvių judėjimo trasos numatomi kelio ženklai pažeidžiamiems eismo dalyviams gali būti kliūtis.
Pasiūlymas: **siūlome** numatant kelio ženklų atramas greta eismo zonų užtikrinti reikiamą gabaritą. *Pavyzdžiui:*

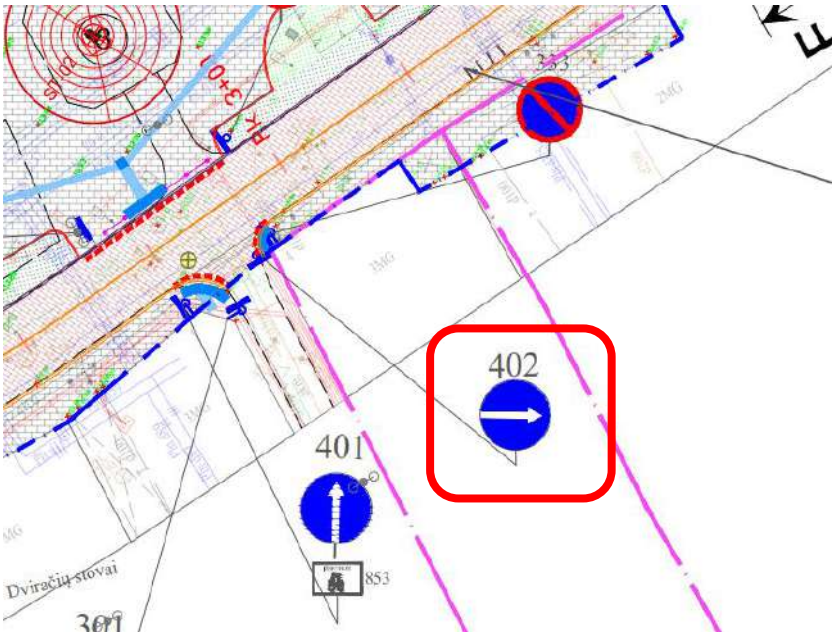
Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 17
Svarbos laipsnis: žemas
Vieta: nežymėta perėja ties ~Pk 0+00.
Trūkumas: kai kuriose vietose nėra numatyta bordiūrų nuleisti iki važiuojamosios dalies lygio. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: dėl didelio aukščių skirtumo pažeidžiamiems eismo dalyviams, ypač su neįgaliojo vežimėliu ar tėvams su vaikų vežimėliu, gali būti sudėtinga ar net neįmanoma kirsti važiuojamąją dalį per perėjas.
Pasiūlymas: **siūlome** pėsčiųjų judėjimo trasoje numatyti ne didesnį kaip 5 mm peraukštėjimą.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 18
Svarbos laipsnis: žemas
Vieta: ties nuovažomis į šalutines gatves.
Trūkumas: kai kuriose vietose priešais nuovažas ties nežymėtomis perėjomis numatyti nuleisti gatvės bordiūrai, pėsčiuosius nukreipiant į nuovažas. *Pavyzdžiui:*
Trūkumo poveikis eismo saugumui: galimos situacijos kuomet bus užvažiuojama ant pažeidžiamų eismo dalyvių.
Pasiūlymas: **siūlome** nenumatyti nežymėtų perėjų ties nuovažomis.

Kelio infrastruktūros saugumo trūkumo apibūdinimas

Eilės numeris: 19
Svarbos laipsnis: žemas
Vieta: ties PK 3+00
Trūkumas: numatytas kelio ženklas Nr. 402 „Važiuoti į dešinę“, kuris neinformuoja transporto priemonių vairuotojų apie įvažiavimą į vienpusį eismą. *Pavyzdžiui*:
Trūkumo poveikis eismo saugumui: dėl netinkamo kelio ženklų įrengimo, nebus išlaikomas homogeniškumas bei galimas eismo dalyvių klaidinimas.
Pasiūlymas: **siūlome** papildomai numatyti kelio ženklą Nr. 505 „Įvažiavimas į vienpusio eismo kelią“, kuris nurodo, kad įvažiuojama į vienos krypties eismo kelią arba važiuojamąją dalį. *Pavyzdžiui:*

VAIZDO MEDŽIAGA

Pasirašymas
Dovilė Volungevičienė
inžinierius, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, VšĮ
2024-10-10 09:13:35

Pasirašymas
Aja Tumavičė
vyriausiasis specialistas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, VšĮ
2024-10-10 11:22:27

Pasirašymas
Ovidijus Šernas
direktorius, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, VšĮ
2024-10-10 11:29:37

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vilniaus Gedimino technikos universitetas, VšĮ
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Kelių saugumo audito ataskaita
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-10-10 11:29:57 Nr. 10.6-0353-21.65 E-12433
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	PDF
Pasirašęs asmuo	
Pasirašiusio asmens pareigos	inžinierius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-10-10 09:13:35
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EE, AS Sertifitseerimiskeskus, OID.2.5.4.97=NTREE-10747013, EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2027-02-07 16:35:27
Pasirašęs asmuo	
Pasirašiusio asmens pareigos	vyriausiasis specialistas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-10-10 11:22:27
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EE, AS Sertifitseerimiskeskus, OID.2.5.4.97=NTREE-10747013, EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2024-12-09 23:59:59
Pasirašęs asmuo	
Pasirašiusio asmens pareigos	direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-10-10 11:29:37
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EE, AS Sertifitseerimiskeskus, OID.2.5.4.97=NTREE-10747013, EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2025-05-14 23:59:59
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Doclogix 12.8.7.0
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-10-10 15:04:17,

Laba diena,

Siunčiame Jums „Vokiečių gatvės Vilniuje rekonstravimo ir kitos paskirties inžinerinių statinių statybos projekto“ kelių saugumo audito ataskaitą. Prašau papildomai nukreipti infrastruktūros grupės vyriausiajai specialistei Jurgitai Mackonienei.

Gražios likusios dienos!

Pagarbiai

Elinga Matulaitienė
Vyriausioji specialistė

Kelių tyrimo institutas
Aplinkos inžinerijos fakultetas
Vilniaus Gedimino technikos universitetas

el. paštas elinga.matulaitiene@vilniustech.lt
tel.: +370 52 51 2354, viet. 9354

